REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40001 VOL. Nr. 7

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Fond Anchetă PRIVIND COMPLOTUL ORGANIZAT DE IULIU MANIU ION MIHALACHE și ALTII.

Data

1959846
P 000213, Vol. 7 p I

DIRECTIUNEA GENERALA A POLITIEI

I

7

Vol. VI.

Secret

DOSAR CU DOCUMENTE

5262 / 1947

ANEXA LA:

DOS. VOL. I. II. III CU PRIVIRE LA COMPLOTUL ORGANIZAT DE IULIU MANIU, ION MIHALACHE ŞI ALŢII

C U P R I N S U L

-----ooOoo-----

2

DOCUMENTE ALE COMPLOTULUI P.N.T.

C.N.S.A.S.

Resume
Minutes of the
meeting 18/IX/46
================

The reason why Roumania's Russian occupied neighbours, as for instance Poland and Yougoslavia, are ahead of her in organisation and efficiency of their underground movement, is that both latter countries have started long ago: Poland having to submit since the out-break of world war II to German and Russian occupation, while the Yougoslavs first had to fight Germany, then Tito - which really meant fighting Russia, so that there is a continuity in the underground of those two countries. On the other hand, Roumania's Coup d'Etat was done with he rentire and intact State apparatus, on account of which it so well succeeded. Up to now, near to nothing has been achieved on the lines of serious organising of our resistence movement, since we expected the fulfilment of the Yalta and Moscow agreements, whebeby Roumania could have gained her freedom and thus the possibility of freely organising a strong national army, the best possible instrument for future resistence. Considering however that these agreements have not been respected, it is obvious that we cannot create an e ffective paramilitary movement under actual circumstances, aimed against Soviet Russia. We therefore must at first endeavour to draft a plan that should be in accordance with the present situation and build upon it such a resistence movement. Later on this movement can adopt an anti-Russian policy; but, as a start we cannot make this policy our official aim. On these lines, it would be advisable to form a special type of paramilityry defensive organisations throughout the country for the purpose of resisting communist aggression. The fothcoming elections will provide us with a reason to resist, therefore justifying the exist ence of such defensive organisations. Most reliable men would have to be used.

Re the central organisation, members of our group would provide the opposition parties with means, without however letting them know the source, eventually mentioning that they come from rich individuals devotet to the opposition parties, so that all risks of indiscretion should be avoided. Providing them with funds, would entitle us to controlthem, We would therefore appoint a committee with ramifications in every county, taking orders from [illegible]. The high political tension which is bound to arise during the elections and reach its climax, is going to provide the best ground for our resistence movement.

At the time when these organisations will have to go underground, it will be very easy to switch their activity and policy towards the ultimate aim. These tactics that we propose have every possible practical advantage: we can work parallel with the political parties, without letting them know our final scope. They would thus be used as an instrument. We could also form a special official committee which would have the complete confidence of their leaders, but would conceal even from them the whole truth, for fear of indiscretions, break of security.....

We think that any other approach of this problem would be extreemely dangerous and doomed to utter failure, just as other organisations (like Gen. Aldeas' that has been trapped) have pitifully ended. Our proposed method would equally present the advantage of requiring lesser expenditure and also serve as a precious experiment for furhher operations on a larger scale.

In consequence we must try at first to win the elections , for if we succeed and come into power we shall be able to repeat the 23rd. Aug 1944 whereas even if we fail, we certainly ought to get at least an important participation in the Governement, thus insuring our underground organisations' development and work, until it should be discovered therefore having to go underground.

To create a maquis and keep it waiting is an impossibility from every point of view, political and military, nor wouod any act of [illegible] be of any use at present, wher'eas even if only part of the proposed organisation was discovered, its true aim could not be found out, since its

Aceste minute consemnează întocmai negocierile ce au avut loc.
În ziua de 18 Septemvrie 1946.

- 2 -

components themselves would not know what they are really after.

This is the plan we submit to you. But, we are quite prepared to examine with you any counter-suggestion you may want to put up and eventually make some alterations in our plan. I would like, nevertheless, to mention that if anybody else would come to you with the proposal to create from the very start a real maquis, such a proposal would just be an adventure in the present circumstances, inevitably doomed to fail, such as Gen. Aldea's adventure has, and bound to be discovered as well as the rest of the purposes, a thing that would involve you equally.

R. It seems to me that there would be three stages in such an organisation: 1/- work on a political basis; 2/- organisation of net-work; 3/- mass [illegible].

N. This would be the natural course of events and develop by itself.

R. What does the actual political situation in Roumania justify?

N. It justifies our plan, the amplitude of which would rest solely and entirely on the provided means: If we disposed of larger ones, our movement would be comparatively better organised; with lesser means, were they but our own, we would still attempt the fight, because the present circumstances demand immediate action; but, of course, without sufficient means, our movement could not be properly coordinated nor act as a whole.

As for legal action, it has been successfully caried out all through the past two years.

R. Don't you think that the creation of such organisations for the protection against communist terrorism would worry the Russians, inducing them to maintain an important armed force in Roumania, or eventually to increase it?

N. I believe that the Russians will in any case maintain an important occupation force in Roumania and even increase it if the international situation becomes tenser, independent of the fact if we organise or not such movements. I believe, though, that in accordance with the Peace treaties, Russia will be obliged to withdraw her troops from Roumania, with the exception of certain units maintained for the purpose of ensuring her communications with Austria. The U.S.A. and G.B. will therefore have the right to protest against the maintainance of an unlimited number of troops stationed on our soil and against the increase of their number.

R. But if the A.C.C. leaves, how will we be able to protest against the maintainance of these troops.

N. The A.C.C. will surely be replaced by commissions whose attributions will be to observe the strict application of our treaty and the three allied legations in Bucharest will have more or less the same rights.

R. Suppose you lose the elections, how will your system be able to continue working?

N. We are bound to beat the Government at least in Transylvania, more so even if we succeed to secure the majority of the maghiar votes. With a more or less effective help, we will suceed to secure in the whole country a very strong minority in Parliament (approx. 40%) This strong minority will keep up a state of permanent upheavel against the Government by its criticism. Because of this policy communist agressions will continue all over the country thereby creating a favourable ground for the continuation of the activities of our organisations..

With regard to our planned organisation, there will have to be 2-3 distinct committees: (1) a political committee composed of members of our grou...

M. H. NÄDLER

in permanent contact with your Government; (2) another political committee composed of representatives of all three opposition parties as well as at least one member of the first committee, in permanent contact with the county organisations. (This second committee must however know nothing about our final aims, naturally with the exception of those members belonging to both political committees.)

This superposed political collaboration will enable us to obtain the acceptance of a single election list for both principal opposition parties, as well as an agreement between all three opposition parties regarding their common defence organisations during the elections.

R. Once the Peace treaty is signed, our Legations will need positive informations about the position of Russian troops in Roumania.

M. We could eventually have a small military committee composed of only the best type of men, who could give you all the required informations. It would be advisable that this committee should be in contact with the secret committee without knowing though the ultimate aim. It should only be aware of the fact that it has to procure military informations for the allies

R. We quite understand that it would be unwise to form an Aldea or Olteanu organisation, but Roumania still must have a wide-spread underground network.

M. We can build up a technical organisation with a political aim that could be confessed (and which can be switched over into an underground military organisation), for the purpose of collecting such informations. We should therefore have three committees: (a) a secret committee, (b) an open committee and (c) a military committee, connected with the first.

This plan which we are submitting to you has the great advantage of being very suple and adaptable to any kind of circumstances in function of the development of the international situation. For the present, the organisation we are going to create in the old sectors will have as single scope known to its members, the protection against communist terrorism. By the course of events, this organisation will become stronger and reach a higher development, so that at the final date, it can be switched into an underground movement. But this must only happen at the very final moment, of common accord and pending on the circumstances. Another advantage of this plan, is that if by any chance one of the sector organisations is discovered, no inquest can reach any conclusion which would lead them to discover the final aim of the organisation, a thing which could have highly involved you as well. The only existing risk in our plan would be for part of our men to be picked up. This would have no importance what so ever. Others would take their place and fight even more strongly against the Government as a revenge. The Governments reactions will enbitter people even more, thus encouraging more people to join the movement.

X

M. Roumania has nothing in common with Russia. The Russian infiltration is but very superficial. Even the Tudor Vladimirescu units can hardly wait to switch over to their old faith. Everybody is expecting from us another 23rd. of Aug. The state of mind all over is to overthrow the present regime and, since you offer to help usiin our work, we welcome your support. Once more, if we win the elections, we have a fair chance of repeating the 23rd. of August with all our State apparatus and even if we could get but a few seats in the Cabinet, we shallsstill be able to switch over at any time. The Government does not reckon to win the elections by force as it hopes to do so by crookery. They can only dispose to 3-4000 fighters and should the elections take place at 8000 different booths on the same day these fighter shall prove to be quite insufficient. But it is highly important for the elections to be delayed for two months, at least until the 1st. of December. It is therefore vital that H.M. delay the signing of the decree calling the elective assembly. Moreover we know that Groza is not sure of the results

./......

considering that Maniu has a good chance to win them. He has even declared that the future Governments' composition entirely depends on the issue of the Paris Conference.

In conclusion we are ready to collaborate with you in view of the achievement of all our common ideals : Our interests are not opposed, whilst we are striving to save our Country, you aim at establishing permanent Peace. For that purpose you need as well as we special wide-spread organisations. But if we want collaboration, we can only accept it on equal terms. You migh find many an agent and we would gladly make use of such, but it must be clea that we can only be political collaborators, and not at your pay : we work for an ideal, not money, nor personal ambition or just for the love of servitude, like the communists do for Russia, and we must stress from the very start that we can only be considered as a group of independent people representing the highest interests as well as general opinion of a sovereign nation and, as such, are prepared to accept your suggestions, advice and support. If on the other hand our plans are not accepted, this still would not mean the end of our discussions.

R. Speaking as an individual and generally indicating my recommendations : we do not expect you to be our agents. There is a possibility that we should have an offer or commitment, but anyhow, we think especially of close collaboration and not servitude.

N. That is precisely why we would even welcome your control of the funds put up by you.

R. There is also a need to discuss in the near future your group's ideas about future Roumania : We want to know what you are thinking since it is important that the basis of our collaboration should be clear straight away, for we want no future misunderstanding as to our collaboration.

N. We can at once assure you that Roumania's policy will be as in the past one of total loyalty towards any international organisation, submitting to all decisions of an international order. We are no imperialistic power as regards frontiers, but we must regain our 1939 borders with a possible exception concerning those with Bulgaria, with which we are prepared to reach an everlasting understanding, since Dobrodgea has lost to-day its former strategic value. Economically we also favour an open-door policy.

Another purpose of our policy for the future is to consolidate for ever the democratic regime in Roumania, therefore we welcome any project, accompanied with effective guarantees in the present or in the future Peace treaties guaranteeing the political rights of the citizens. Such guarantee will cover at the same time the field of the protection of the minorities. ~~xxxxxxxx~~ We don't want special provisions for the protection of the minorities because these would form centrifugal and disolving attitudes directed against the Roumanian State. We think that through the protection of the political rights of the citizens we guarantee sufficiently at the same time every human and legitimate right of the minorities. This is the only mean for solving democratically the minority problem in Roumania . However is is ensured for the future, the minorities will not be justified to hope for power by which they would rule the Roumanians as for instance the Hungarian minorities would wish to do in Transilvania. The minority problem would therefore die out. The minorities with their guaranteed rights would become faithful citizens of Roumania, besides this, the eventual creation of a confederation in which Roumania and Hungary would participate, would help considerably to solve this problem.

You must not also under-rate the importance of our contribution : all our existing home organisations as well as a high class staff abroad, which recently went into action during the Paris [illegible] of our Treaty.

....

As a last point, we however wish to remind you that up to now we have always been let down: the Armistice we had agreed to in Cairo was not the one we had to sign in Moscow, nor have the Yalta and Potsdam agreements been respected. In August 1945 your Government advised the King to resist all Russian pressure and soon after withdrew all support H.M. expected. Ever since the 23rd. August 1944, we have proved to you our disposition of loyal collaboration, nevertheless, no support was granted us up to this day. We now again agree to follow your suggestions, but we must insist upon the fact that we refuse to be let down once more.

R. We must proceed very slowly and carefully so as not to make the slightest mistake. My personal advice may differ from our general policy, but I think events will catch up with us and the very high policy will become identical to the official one.

N. It is absolutely necessary to make clear that the corner stone of our collaboration consists in the fact that, if you do not intend to be bound towards us in matters in which our interests might differ from those of certain other national organisations with which you collaborate, - we could not admit that you undertake any such obligations towards them as you would not towards us.

x

x x

Financial matters were also brought up, with reference to be discussed at a later date.

---oooOooo---

Vizat pt traducerea Nr. 205
15 Oct. 1947

ROMANIA - MINISTERUL JUSTIȚIEI
M. H. NĂDLER
BUCUREȘTI
Traducătoare Oficială și Interpret Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

8

Traducere legalizată din limba engleză

8

REZUMAT

MINUTA INTALNIRII DIN 18 SEPTEMBRIE 1946

N. Motivul pentru care vecinii ocupați de Ruși ai României, ca de exemplu Polonia și Jugoslavia, sunt înaintea ei in organizarea și eficiența mișcărilor lor subterane, este că amândouă aceste ultime țări le-au început cu mult timp înainte : Polonia având a se supune dela izbucnirea celui de-al doilea război mondial ambelor ocupații, germană și rusă, in timp de Jugoslavii au avut să se lupte intâi cu Germanii și apoi cu Tito - ceeace in realitate insemna să se lupte cu Rusia, astfel că există o continuitate in mișcarea subterană din aceste două țări. Pe de altă parte, lovitura de Stat din România a fost făcută cu intregul și intactul său aparat de Stat din care cauză a și reușit atât de bine. Până acum, aproape nimic nu s'a desăvârșit pe liniile unei organizări serioase a mișcării noastre de rezistență, deoarece am așteptat in deplinirea ințelegerilor dela Yalta și Moscova, prin care România și-ar fi câștigat libertatea și prin aceasta posibilitatea de a organiza liber o puternică armată națională, instrumentul cel mai bun cu putință pentru o viitoare rezistență. Considerând totuși că aceste ințelegeri nu au fost respectate, este evident că noi nu putem creia nici o mișcare paramilitară efectivă, in circumstanțele actuale, indreptată impotriva Rusiei Sovietice. Noi trebue de aceea să ne străduim să alcătuim mai intâi un plan in acord cu circumstanțele actuale și să clădim pe el o asemenea mișcare de rezistență. Mai târziu, această mișcare poate adopta o politică anti-rusă; dar la inceput nu putem face din această politică scopul nostru oficial. Pe aceste linii, ar fi ințelept să se formeze un tip special de organizații paramilitare defensive, pe intreg teritoriul, cu scopul de a rezista agresiunii comuniste. Alegerile viitoare ne vor furniza un motiv de rezistență, justificând prin aceasta existența unor asemenea organizații defensive. Vor trebui folosiți oamenii cei mai de incredere.

In ce privește organizația centrală, membrii ai grupului nostru vor furniza partidelor din opoziție mijloacele, fără a le aduce totuși la cunoștință sursa, sau menționând eventual că vin dela particulari bogați, devotați partidelor de opoziție, astfel ca toate riscurile de indiscreție să fie evitate. Furnizându-le

M. H. NĂDLER
BUCUREŞTI
Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

fonduri, vom fi indreptăţiţi să le controlăm. Vom desemna pentru aceasta un comitet cu ramificaţii in toate localităţile, luând ordine dela ele. Inalta tensiune politică ce se va intări in timpul alegerilor şi işi va atinge culmea, ne va furniza cel mai bun temeiu pentru mişcarea noastră de rezistenţă.

In momentul in care aceste organizaţii vor trebui să devie subterane, va fi foarte uşor să dirijăm activitatea şi politica lor către ultimul scop. Această tactică, pe care o propunem, are toate avantajele practice posibile. Putem lucra paralel cu partidele politice, fără să le lăsăm să cunoască scopul nostru final, Ele vor fi astfel folosite ca instrument, Vom putea deasemenea să constituim un comitet oficial special , care să aibă intreaga incredere a şefilor lor, dar care va păstra secret chiar faţă de ei adevărul intreg, de teama indiscreţiilor şi primejduirii securităţii.

Noi socotim că orice altă examinare a acestei probleme ar fi extrem de primejdioasă şi condamnată la eşec, aşa cum alte organizaţii au terminat lamentabil (ca spre pildă aceea a Generalului Aldea, care a căzut in capcană). Metoda propusă de noi prezintă deasemenea avantajul de a cere mai puţine cheltueli şi a servi ca o preţioasă experienţă pentru operaţiuni ulterioare pe o scară mai largă.

In consecinţă, trebue să incercăm mai intâi să câştigăm alegerile, pentrucă dacă reuşim şi venim la putere, vom putea repeta 23 August 1944, iar dacă pierdem, vom putea obţine cert cel puţin o importantă participare la Guvern, asigurând astfel desvoltarea şi munca organizaţiilor noastre subterane, până ce se va descoperi şi deci vor trebui să devină subterane.

A creia un maquis şi a-l ţine in aşteptare este o imposibilitate din toate punctele de vedere, politic şi militar şi actele de terorism n'ar fi de niciun folos acum, pe câtă vreme şi chiar dacă o parte din organizaţia propusă ar fi descoperită, scopul ei adevărat nu ar putea fi găsit, de vreme ce componenţii ei inşişi nu ar şti ce sunt in realitate.

Acesta este planul pe care vi-l supunem. Totuşi, noi suntem pregătiţi să examinăm cu Dvs. orice contrasugestie doriţi să ne daţi şi eventual să introducem unele modificări in planul nostru. Voi menţiona, totuşi, că dacă altcineva va veni la Dvs. cu propunerea de a creia chiar dintru inceput un adevărat maquis, o asemenea propunere n'ar fi decât o aventură, astfel cum a fost aventura generalului Aldea, şi sortită să fie descoperită ca şi restul intenţiilor, lucru ce vă va implica şi pe Dvs.

MINISTERUL JUSTIŢIEI M. H. NĂDLER BUCUREŞTI Traducătoare Oficială Interpret Judecătoresc Engleză - Franceză - Germană

10 Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală a Poliţiei 10

R. Imi pare că ar fi trei faze intr'o asemenea organizare; 1) muncă pe o bază politică, 2) organizarea ... 3) acţiunea de masse.

N. Aceasta ar fi cursul natural al evenimentelor şi se va desvolta dela sine.

R. Ce justifică actuala situaţie politică din România ?

N. Ea justifică planul nostru, a cărui amploare depinde numai şi in intregime de mijloacele furnizate. Dacă am dispune de mijloace mai mari, mişcarea noastră va fi comparativ mai bine organizată, cu mijloace mai mici, chiar dacă ar fi numai ale noastre, noi incă vom intreprinde lupta, pentrucă circumstanţele actuale cer acţiune imediată, dar, desigur, că fără mijloace suficiente mişcarea noastră nu poate fi bine coordonată şi acţiona ca un tot.

Cât despre activitatea legală, ea a fost dusă cu succes dealungul celor 2 ani trecuţi.

R. Nu credeţi că infiinţarea unor asemenea organizaţiuni de protecţie impotriva teroarei comuniste va indispune pe Ruşi, determinându-i să menţină o importantă forţă armată in România, sau eventual s'o mărească ?

N. Cred că Ruşii vor menţine in orice caz o importantă forţă de ocupaţie in România şi chiar o vor intări, dacă situaţia internaţională devine mai incordată, independent de faptul dacă noi vom organiza sau nu asemenea mişcări. Eu cred, cu toate acestea. că potrivit cu tratatele de pace, Rusia va fi obligată să-şi retragă trupele din România, cu excepţia unor anumite unităţi menţinute in scopul de a-şi asigura comunicaţiile cu Austria. U.S.A. şi Marea Britanie vor avea de aceea dreptul să protesteze impotriva menţinerii unui număr nelimitat de trupe in ţara noastră şi impotriva măririi numărului lor.

R. Oare dacă C.A.C. pleacă, cum vom fi in măsură să protestăm impotriva menţinerii acestor trupe ?

N. C.A.C. va fi desigur inlocuită de comisiuni ale căror atribuţiuni vor fi să observa stricta aplicare a tratatului nostru şi cele trei Legaţii aliate din Bucureşti, vor avea mai mult sau mai puţin aceleaşi drepturi.

R. Presupunând că pierdeţi alegerile, cum va fi in stare sistemul Dvs, să-şi continue munca ?

N. Vom bate guvernul, cel puţin in Transilvania, cu atât mai mult dacă vom reuşi să ne asigurăm majoritatea voturilor maghiare. Cu mai mult sau mai puţin ajutor efectiv, vom reuşi să ne asigurăm in toată ţara o foarte puternică minoritate in Parlament (aproximativ 40%). Această puternică minoritate va intreţine

11

[illegible]tare de permanentă ridicare impotriva guv[illegible]in o[illegible]icile [illegible]le. Din cauza acestei politici, agresiunile [illegible]e vor continua in intreaga ţară, creind prin aceasta un teren favorabil pentru continuarea activităţii organizaţiilor noastre.

Cu privire la organizaţia plănuită de noi, vor trebui să fie două trei comitete distincte (1) un comitet politic format din membri din grupul nostru, in contact permanent cu guvernul Dvs., (2) un alt comitet politic, compus din reprezentanţii tuturor celor trei partide de opoziţie şi cel puţin un membru al primului comitet, in contact permanent cu organizaţiile judeţene. (Acest al doilea comitet nu trebue, cu toate acestea, să ştie nimic despre scopurile noastre finale, natural exceptând pe membrii ce aparţin ambelor comitete politice).

Această colaborare politică suprapusă, ne va pune in situaţia de a obţine acceptarea unei singure liste in alegeri, pentru ambele partide principale din opoziţie, ca şi o inţelegere intre toate aceste trei partide de opoziţie, in ceeace priveşte organizaţiile lor comune de apărare pe timpul alegerilor.

R. Odată tratatul de pace semnat, legaţiile noastre vor avea nevoe de informaţii pozitive asupra poziţiei trupelor ruseşti din România.

N. Am putea avea un mic comitet militar, compus numai din cel mai bun tip de oameni, care ar putea să vă dea toate informaţiile cerute. Ar fi inţelept ca acest comitet să fie in contact cu comitetul secret, fără să cunoască totuşi scopul ultim. Ar trebui să ştie numai că are de procurat informaţii militare pentru aliaţi.

R. Noi inţelegem perfect că n'ar fi cuminte să se infiinţeze organizaţii Aldea sau Olteanu, insă România cu toate acestea trebue să aibă o intinsă reţea subterană.

N. Noi putem construi o organizaţie tehnică, cu un scop politic ce ar putea fi mărturisit (şi care poate fi transformată intr'o organizaţie militară subterană) pentru culegerea informaţiilor. Ar trebui pentru aceasta să avem trei comitete : a) un comitet secret, b) un comitet public şi c) un comitet militar legat de primul.

Acest plan pe care vi-l supunem are marele avantaj de a fi foarte suplu şi adaptabil oricăror imprejurări, in funcţiune de desvoltarea situaţiei internaţionale. Pentru prezent, organizaţia pe care o creiem in vechile sectoare, va avea drept singur scop cunoscut membrilor săi, protecţia impotriva terorei comuniste.

./.

C.N.S.A.S.

ROMÂNIA - MINISTERUL JUSTIŢIEI
M. H. NĂDLER
BUCUREŞTI
Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

12
Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală a Poliţiei
12

Prin cursul evenimentelor, această organizaţie va deveni tot mai puternică şi va atinge o tot mai inaltă desvoltare, astfel că la data finală să poată fi transformată intr'o mişcare subterană. Insă aceasta trebue să se intâmple numai in momentul final, de comun acord şi ţinând seama de circumstanţe. Un alt avantaj al acestui plan este că, dacă printr'o intâmplare unul din sectoarele organizaţiei este descoperit, nicio cercetare nu va ajunge la vreo concluzie care ar conduce_o să descopere scopul final al organizaţiei, lucru care ar putea să vă implice şi pe Dvs. in cel mai inalt grad. Singurul risc existent in planul nostru ar fi pentru o parte din oamenii noştri să fie prinşi. Ac asta nu/ar avea prea mare importanţă. Alţii le vor lua locul. şi vor lupta chiar mai cu furie impotriva guvernului, ca răzbunare. Reacţiunile guvernului vor inverşuna lumea şi mai mult, aceasta incurajând cât mai multă lume să se ataşeze mişcării.

x

N. România nu are nimic comun cu Rusia. Infiltraţia rusească este ~~numai foarte~~ superficială. Se poate aştepta ca chiar unităţile Tudor Vladimirescu să revie la vechea credinţă. Toată lumea aşteaptă dela noi un al doilea 23 August. Starea de spirit peste tot este de a răsturna regimul actual şi pentrucă Dvs. vă oferiţi să ne ajutaţi in munca noastră, noi salutăm sprijinul Dvs. Odată mai mult, dacă noi câştigăm alegerile, vom avea o şansă minunată de a repeta pe 23 August, cu intregul nostru aparat de stat şi chiar dacă obţinem numai puţine locuri in guvern, incă vom fi in stare să-l răsturnăm oricând. Guvernul nu contează să câştige alegerile prin forţă, cât dpreşte să o facă prin inşelăciune. Ei nu pot dispune decât de 3-4000 luptători şi dacă alegerile se vor efectua in opt mii de puncte diferite in aceeaş zi, aceşti luptători se vor dovedi a fi cu totul insuficienţi. Este insă in cel mai inalt grad important, ca alegerile să fie amânate cu două luni, cel puţin până la 1 Decembrie. Este de aceea vital ca M.S. să amâne semnarea decretului ce convoacă corpul electoral. Cu atât mai mult, cu cât ştim că Groza nu este sigur de rezultate, considerând că Maniu are o bună şansă de a le câştiga, El a declarat chiar că compunerea viitorului guvern depinde in intregime de rezultatul conferinţei dela Paris.

In concluzie, suntem gata să colaborăm cu Dvs., in vederea implinirii tuturor idealurilor noastre comune : interesele noastre nu sunt opuse; in timp ce noi ne străduim să ne salvăm ţara, Dvs. tindeţi la stabilirea unei păci permanente. In acest scop şi Dvs. aveţi nevoe tot ca şi noi de organizaţii speciale vaste. Dar dacă

MINISTERUL JUSTIŢIEI
M. H. MAHLER
Traducătoare Oficială
Interpret Judecătoresc
Engleza - Franceza - Germana

 13 13

Ministerul Afacerilor Interne - Dir. Generală a Poliţiei

dorind colaborarea,nu o putem accepta decât fiind oameni legali. Dvs.puteţi găsi mulţi agenţi şi noi vom face uz de asemenea genţi,dar trebueşte să fie clar că noi nu putem fi decât colaboratori politici şi nu în solda Dvs : noi lucrăm pentru un ideal,nu pentru bani,nici pentru ambiţie personală sau numai de dragul servituţii,cum o fac comuniştii pentru Rusia şi trebue să accentuăm chiar dela început că nu putem fi consideraţi decât ca un grup de oameni independenţi reprezentând cele mai înalte interese ca şi opinia generală a unei naţiuni suverane şi ca atare,suntem gata să acceptăm sugestiile, sfaturile şi sprijinul Dvs.Dacă,pe de altă parte, planurile noastre nu sunt acceptate, aceasta încă nu va însemna sfârşitul discuţiilor noastre.-

R. Vorbind ca particular şi indicând în general recomandările mele, noi nu ne aşteptăm ca să fiţi agenţii noştrii Este o posibilitate ca să avem vre-o ofertă sau vre-o încredinţare,dar oricum noi nu ne gândim în special decât la o strânsă colaborare şi nu la servitute.-

N. Tocmai pentru aceasta vom primi cu plăcere controlul Dvs. asupra fondurilor puse la dispoziţie de Dvs.-

R. Este deasemenea necesar să se discute în viitorul apropiat,ideile grupului Dvs.asupra României viitoare.- Noi dorim să ştim ceeace gândiţi,deoarece este important ca baza colaborării noastre să fie clară, pentrucă nu dorim vre-o neînţelegere viitoare faţă de colaborarea noastră.-

N. Putem să vă asigurăm deîndată că politica României va fi ca şi în trecut una de totală loialitate faţă de orice organizaţie internaţională,supunându-se tuturor deciziilor de ordin internaţional.- Nu suntem o putere imperialistă în ceeace priveşte frontierele,dar trebue să ne recăştigăm graniţele din 1939,cu o excepţie posibilă referitor la cele cu Bulgaria cu care suntem pregătiţi să ajungem la o înţelegere durabilă,pentrucă Dobrogea şi-a pierdut astăzi vechea ei valoare strategică.- Economiceşte deasemenea noi favorizăm politica porţilor deschise.-

Un alt scop al politicei noastre pentru viitor este de a consolida pentru totdeauna regimul democratic din România,deaceea primim cu plăcere orice proect,întovărăşit de garanţii efective în actualele sau viitoarele Tratate de Pace, garantând drepturile politice ale cetăţenilor.- Asemenea garanţii ar acoperi în acelaş timp câmpul de protecţie a mino-

./.

14 14

rităţilor.- Noi nu dorim stipulaţiuni speciale pentru protecţia minorităţilor, deoarece acestea ar forma [illegible]udini centrifugale şi dizolvante, îndreptate împotriva Statului Român.- Noi credem că prin protecţia drepturilor politice ale cetăţenilor, noi garantăm suficient în acelaş timp, toate drepturile umane şi legitime ale minorităţilor.- Acesta este singurul mijloc pentru a rezolva democratic problema minorităţilor în România.- Atâta vreme cât pacea este asigurată pentru viitor, minorităţile nu vor fi îndreptăţite să dorească un război prin care să guverneze pe români, cum doresc spre exemplu să facă minorităţile ungureşti din Transilvania.- Problema minorităţilor se va stinge astfel :- Minoritarii cu drepturile lor garantate, vor deveni cetăţeni credincioşi ai României, pe lângă aceasta eventuala creiare a unei Confederaţii la care să participe România şi Ungaria, va ajuta considerabil să se rezolve această problemă.-

Nu trebue deasemenea să subestimaţi importanţa contribuţiei noastre : Toate organizaţiile noastre existente în ţară ca şi un personal de înaltă clasă în străinătate care a intrat de curând în acţiune în timpul discuţiilor Tratatului nostru la Paris.-

Ca un ultim punct, dorim să vă reamintim că până acum am fost mereu lăsaţi deoparte : Armistiţiul pe care l-am convenit la Cairo nu a fost acela pe care am avut să-l semnăm la Moscova şi nici înţelegerile dela Yalta şi Potsdam nu au fost respectate.- In August 1945, Guvernul Dvs. a sfătuit pe Rege să reziste tuturor presiunilor ruseşti şi curând după aceia a retras tot sprijinul pe care Majestatea Sa îl aştepta.- Deşi dela 23 August 1944 v'am dovedit dispoziţia noastră la o loială colaborare, nici un sprijin nu ne-a fost acordat până astăzi.- Noi convenim acum din nou să urmăm sugestiile Dvs., dar trebue să insistăm asupra faptului că refuzăm să mai fim lăsaţi deoparte încă odată.-

R. Noi trebue să procedăm foarte încet şi cu grije pentru a nu face nici cea mai uşoară greşeală.- Părerea mea personală poate să difere de politica noastră generală, însă gândesc că evenimentele ne vor prinde şi cea mai înaltă politică va deveni identică cu cea oficială.-

N. Este absolut necesar să lămurim că cheia de boltă

a colaborării noastre constă în faptul că, ... aveţi intenţiunea să fiţi legaţi faţă de noi în chestiuni în care interesele noastre pot fi diferite de acelea ale anumitor alte organizaţii naţionale cu care colaboraţi, nu putem admite ca să luaţi faţă de ele vre-o obligaţie pe care nu aţi lua-o faţă de noi.-

X.

Chestiunile financiare au fost deasemenea prezentate cu menţiunea că vor fi discutate ulterior.-

---

Proces verbal de legalizare a traducerii Nr.2o5.
Anul 1947, luna Octombrie, ziua 15.

Prezenta traducere este conformă cu originalul redactat in limba engleză, vizat spre neschimbare şi identificare şi tradus de subsemnata M.H.NAEDLER, licenţiată in Filosofie şi Litere a Universităţii din Bucureşti, traducătoare oficială pentru limba engleză, conform deciziei Nr.48o1 din 2o Sept 1945 a Curţii de Apel Bucureşti, publ.in Monitorul Oficial Nr 253 din 5 Nov.1945.

M. H. Nädler

Semnătura şi timbrul 1.-

M.H. NÄDLER Bucureşti Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc Engleza - Franceza - Germana
"1947" "1947"
ROMANIA TIMBRU FISCAL LEI 20
ROMANIA TIMBRU FISCAL LEI 5
TIMBRU JUDICIAR ROMANIA
C.N.S.A.S.

September 3oth 1946

Acest document a fost adus în partea de către Dl. Gr. Niculescu-Buzești în Septembrie 1946

19.VIII.947

Găsit cu corectu... de mine - ...

Memorandum.
===================

I. FOREWORD

Any attempt to create a widespread united network of underground movement in Roumania, must necessarily take into account prevailing local conditions. It is indeed impossible to start such a task, solely on purely theoretical lines, without a careful consideration of those conditions. Such an attempt would inevitably lead to failure, which would entail the most serious consequences.

Conditions in Roumania are entirely different from those in Poland or Yugoslavia, for instance. In both ~~of~~ these countries the resistance movement sprung out spontaneously and in quite a normal way the very moment their national territories were invaded.

Poland has suffered a joint German and Russian occupation. The resistance movement was started by sections of the army, which refused to surrender and had at their disposal a considerable part of the ~~army depots~~ military items. In its political aspects as well, the Polish resistance movement had from its very beginning to fight both the Germans and the Russians. This fighting has continued even after the cessation of hostilities with Germany, when Poland - despite her status as a united nation - was in fact subjected to Russian military occupation. Therefore, because of this

Acest Memorandum reprezintă propunerile prezentate de Dl. Grigore Niculescu-Buzești în numele Partidului Național-Țărănesc, în calitate sa de împuternicit al Dlui Maniu.
Buc. 12 Septembrie 1947 Ioan Hociung...

MINISTERUL JUSTIŢIEI M.H. NÄDLER BUCUREŞTI Traducător Interpret Oficial Englezo-Francez

continuity, relatively little help is needed to enable the Polish resistance movement to continue its activities.

In Yugoslavia, the resistance movement started by Mihailovich, under conditions similar to those in Poland, had as its first task to fight off the Germans. Later on it also had to fight against Tito, whose formations were apparently infiltrated by Soviet agents. After the general cessation of hostilities in Europe, when, owing to the Russian and to the Allied assistance, Tito had become the master of the country, the resistance movement did not lay down its arms in front of the dictator, as it continued to be animated by the same psychological, political and moral incentives as it was during the war.

The circumstances prevailing in Roumania are quite different. In this country the Coup d'Etat of 23rd August 1944 was accomplished by the entire army and State apparatus, which suddenly switched against the Germans. These organs then remained, as was to be expected, at the disposal of the collaboration Government in power after the Armistice. But, in contradiction to the formal commitments undertaken by the principal Allied Powers, guaranteeing Roumania against any interference in her internal affairs, the collaboration Government was replaced through direct pressure exercised by the Soviet armies by a Government of total Soviet obedience, who made it their principal task to transform the whole State apparatus, and especially the army, into the servile instrument of Soviet aims.

Several times after the setting up by the Russians of the present Roumanian Quisling Government, the Allies undertook formal obligations the fulfillment of which would have inevitably had as a

./......

result the coming into power of the democratic opposition parties. In that case the new democratic Government would again have had at their disposal the entire State apparatus, which at a given time would have been ready when called for in the same manner as it was in August 1944. The latest of the commitments was the Moscow agreement of December 1945, which guaranteed the freedom of the elections in Roumania. There is not the slightest doubt that even through relatively free elections, the democratic opposition could regain control of the Government. But these Allied commitments have not even received the slightest application. This is the reason why under the present circumstances there are relatively few chances left for the opposition to come into power and then to be ready, when the right international moment comes, to play again as it did in the past, a useful part in accordance both with Roumania's interests and those of the Western Powers. It must be borne in mind that the Soviets have been making the closest study of the conditions surrounding the Coup d'Etat of 23 August 1944, and the means by which it was executed. As a result, the possibilities for an eventual exact repetition of the 1944 Coup d'Etat, are diminishing rapidly and such a problem thus will require a new approach. In contrast to the positions of the Polish and Yugoslav Governments before international law, the Roumanian Government is still technically subject to Allied supervision. Accordingly, the internal political situation is still in a process of development, as compared to Poland and Yugoslavia. Thus, while the lines of internal political conflict are not yet fully drawn and opposing internal forces not yet irrevocably committed, the opportunities still remain to

./......

19

influence the final outcome of the political balance of power and to determine the long-range effectiveness of the opposition. These circumstances therefore account for the difference between the situation in Roumania and that of some of her neighbours, as well as for the lack of a wide-spread and well organised united resistance movement in this country. This difference can however be by no means ascribed to lack of eagerness on part of the Roumanians to defend their rights, but solely to the above mentioned circumstances. The present period may well be regarded as strategic.

x

x x

II. REINFORCEMENT OF THE RESISTANCE MOVEMENT IN ROUMANIA

A. Overall Organisation and Preliminary Operations.

In order to create a widespread and well organised united resistance movement throughout Roumania, and to reinforce the local existing organisations, the following circumstances must be reckoned with:

(1) The terrorist police regime would no doubt discover any important attempt to organise at present action groups whose admitted aims were to overthrow the present regime by force and to harrass the Red Army and other organs of Soviet authority.. It is in fact inconceivable, under the present circumstances prevailing in Roumania, that a serious resistence movement, with a confessable aim, be created at once, without being immediately detected; especially

./......

20

owing to the inevitable infiltration of communist agents. Such a discovery would entail the most serious circumstances and would discredit any foreign Governments, even remotely involved.

(2) It is equally inconceivable to set up any underground movement without a definite aim and task allotted to it. Such an attempt would be against all military and psychological principles. There is no doubt that such a movement would die out by itself. Therefore, there can be no question of creating military formations, without giving them an immediate purpose, and of keeping them inactive in reserve for a later mission. But it is easy to understand that the final aim of the movement cannot be admitted at present.

(3) Since the political resistance against the communist regime and the Soviet occupation has been concentrated in Roumania arround the opposition parties, it is impracticable to create an active movement having no contact with the activities of the political parties. This would mean building on no moral basis, which is also impracticable. Any such effort would be doomed to failure.

(4) On the other hand, it is understandible that no resistance movement can be created in direct contact with the political parties. Vital information would leak out, and that must be avoided at any cost.

The essential problem would be therefore to find a way for a future resistance movement to be built on the fighting spirit represented by the political parties, without allowing either the political parties or the movement itself to be aware of the final and true aim of this movement.

The terrorist action of the Government against the political

./......

21

parties, and public opinion in general, have created in Roumania a state of tension and political passion very favourable to the formation of an organisation of defence against this terrorism. To this we may add the forthcoming elections which will bring passions to an even higher pitch, creating therefore an even better ground for the organisation of such defence formations.

The political parties of the opposition, with the small means they have at their disposal, are already trying to organise such an action. It would be nevertheless more than limited on account of the very reduced means at their disposal. If the political parties could be helped, obtaining the means they do not possess at present, this action could reach a considerable amplitude. The situation already contains the basic element, i.e. the political passion, which is a necessary condition for this development.

It would therefore be advisable for these political parties to receive sufficient means in order to give as large development as possible to this action. This way, numerous defence teams would be constituted in every county. They would be well prepared, thouroughly organised, perfectly instructed, and prepared gradually to reach a climax as the elections approach and political passions intensify.

For greater efficiency, it would be advisable for the National Peasant and the Liberal Parties to present a common list for the elections. To this we add the agreement concluded between them and the Socialist Party, which decided to collaborate with the other political parties for the defence of electoral liberties. This way, the teams organised in each county would represent the whole of the opposition, ensuring therefore a maximum of efficiency and popular support.

./......

C.N.S.A.S.

The advantage of this system would be the creation of quasi-military formations, to be developed at a later date when the final moment arrives into an out-and-out resistance movement. These units would know absolutely nothing of their final aim, thus even eventual Governmental retaliations would lead to no conclusive results for anybody. The sole risk would be for certain of their members to be arrested. These would be inevitably replaced by others, because at the same rate at which retaliations will become more severe, political passions will become stronger and many more people will be willing to participate in this defence action. This procedure would naturally give the opposition a considerable chance to defend the freedom of the elections.

It is certain, though, that no serious obligation can be undertaken to win the elections this way. There is nevertheless a better opportunity than generally realised and it would be regrettable to overlook it. If the elections could be won, the situation would present itself under its best aspects. The present opposition would obtain an important participation in the Government of collaboration, which would be formed after the elections, and would eventually be in a position to control the key positions. This way the State apparatus, and especially the army, would come again under the control of the present opposition, in expectancy of the proper international moment so that Roumania should be able to bring in its contribution at the right time, much more actively than any other "maquis" of the neighbouring countries.

In the hypothesis that the elections would not be won by the opposition, it is nevertheless certain that with effective help, the

./......

opposition would obtain at least an important minority in Parliament, (estimated at approx. 40%). This minority by its severe criticisms exercised against the Government, would keep up in the country a state of effervescence and political agitation. Relations between the Government and the opposition would remain therefore very tense, and Governmental terrorism would continue as before. All the psychological and political motives would not only continue to exist, but would even increase, and the established units would continue their activities with even greater intensity.

This proposed plan bears the advantage that it is valid both in the hypothesis of the opposition winning the elections, and in the hypothesis of the opposition losing them.

In the first case, all would develop itself in the best possible conditions. In the second case, it still would work more than satisfactorily.

It must be stressed that emphasis is laid upon the elections not as much on account of their intrinsic possibilities, but rather on account of the excellent opportunity they offer for starting the organisation of the pre-resistance movement.

Another considerable advantage of this plan is that it can be applied to any kind of international circumstances. As long as the international situation continues to present itself under the present aspects, the organisations will function for the purpose of interior political defence, a thing which would not bear any major risks. If the time should come when the resistance movement would have to go into action, these organisations - with experience, instruction, ./......

24

struction, and endowed with political passion as well as an equivalent ideal, - could be transformed almost automatically into a real movement of resistance in the best conditions possible.

B. Leadership.

In order to maintain security on the part of the political parties, and avoid indiscretions, the establishment of several small, tightly-organised executive, or central, committees appears to fulfill these requirements. These committees each controlling a major aspect of the resistance, would be unknown to each other as far as membership and location are concerned and would act in their respective spheres with relative autonomy. Liaison between committees would be of a frequency only to ensure that there would be no conflicts in policy caused by their respective operations. Overall controll would be maintained by a CENTRAL EXECUTIVE COMMITTEE, which, in effect, would be a secret political committee even the existence of which would be unknown to the other committees. This secret political committee would serve on Roumanian soil as the highest authority in the resistance movement, and would not on general policy lines, determined by a secret inner committee to be established abroad. The inner committee located on foreign territory would work in liaison with the Western Allied Governments. This committee would be situated within an open political group abroad, officially established for the purpose of defending Roumanian interests. The organisational technique would be the following:

(1) The formation of a secret political committee composed

./......

of a small number of most reliable men, who alone would be aware of the final and whole aim of this organisation. The task of this committee would be both to supervise the functioning of committee Nr.2 (see below) and if necessary to take over the already existing organisations.

(2) The formation of a POLITICAL COMMITTEE for the defence of the freedom of the elections and after the elections for defence against terrorism, this committee to consist of representatives of the three opposition parties who would have the mission to organise the defence in each county. It would know nothing of the final aim of this organisation in order to avoid all possibilities of indiscretion, or any conclusive evidence coming from an eventual police investigation, as well as eventually any interference in the supreme command of the organisation. In committee Nr.2 would participate also a member of committee Nr. 1, in order to ensure coordination in action. Of course this member would not reveal to his colleagues of committee Nr.2 anything about the existence and purposes of committee Nr. 1. The funds would be put at the disposal of committee Nr.2 by 2-3 people who would pretend to be representing a group of industrialists or big business men wishing to remain anonymous, with the desire to help the opposition in the elections and in general in its whole activity. The people who would offer these funds to the opposition would of course ask for guarantees over the control of these funds, being thus able to even determine the composition of committee Nr.2, in order to ensure maximum efficiency of capable and qualified men. In this way, the political parties would know nothing about the real source of the funds, complete discretion being [illegible] ensured.

./......

The opposition would therefore work parallel for the achievement of the final purpose, without being aware of the existence of the secret.

(3) The formation of a very small MILITARY COMMITTEE for the purpose of providing all information required. This committee would work quite independently, without having any connection with the other two and without knowledge of the final aim. At the final moment, the military committee would be put into contact with the secret committee for the purpose of giving it all its help in the application of the leadership of the resistance action.

(4) The formation of a POLITICAL COMMITTEE ABROAD with the official aim of defending Roumania's interests. Within that committee there will be created a CENTRAL EXECUTIVE SUB-COMMITTEE under whose orders will come the secret committee Nr.1. This sub-committee would control the entire action in agreement with the Allied Governments. The central executive sub-committee from abroad would work hand in hand with the Allied Governments. It would have the mission to establish with the Allied Governments the conditions in which the entire action should develop, and the means of collaboration between the Allied Governments and Roumania. The members of this central executive sub-committee would be invested with a mandate from the leaders of the opposition as well as having His Majesty's trust. For security's sake, the mandate from the opposition would not bear a definite character but would comport the general mission of defending Roumania's interests abroad. This for the purpose of not letting the opposition know to the last moment, which are the final purposes of the action.

./......

27

Above all, this plan guarantees the establishment of a democratic regime in Roumania and eliminates the danger of any future military or fascist dictatorship. It can be seen that the system described above, although comparatively simple, will dampen if not prevent the use of a military dictatorship under conditions obviously favourable to such a development. Furthermore, working under adequate cover with the three established opposition political parties (National Peasant, National Liberal, Social Democrat) will prevent the seizure of power by some fanatical political minority which might be able to take advantage of the chaotic situation that would surely occur if the present-day opposition parties were allowed to desintegrate.

All organisational details, especially of a military character, will be submitted following the final acceptance in principle of this general plan.

x

x x

C. Financial Problems.

The financial aspect of the matter:

(a) For internal action, a sum of approx. 6o.ooo Roumanian gold jubilee medals would be necessary. These could easily be coined abroad, in which case it would be impossible to establish the source of the funds. The introduction in the country of frequent and massive sums in $ or Sw. frcs. would immediately be noticed, providing excellent opportunity for the source to be revealed. ./......

JUSTITIEI ... M. NĂDLER ... BUCUREŞTI Traducător ... Engleză
Ministerul Afacerilor Interne ... Generală a Poliţiei

excellent opportunity for the source to be revealed.

At the beginning, of course, small sums in $ or Sw. frcs. could be brought in, but only for a certain short time. The hypothesis of manufacturing lei abroad should not be taken into consideration, comporting too many risks. This sum would cover all necessities during the electoral period. Further contributions could be established in accordance with necessities and in relation to the results of the action.

(b) Contributions for the functioning of the political committee abroad are left to a later appreciation.

This money would be used on the following lines:

(a) Creation of and liaison with the local defence units.

(b) To keep a network of agents entrusted with the creation of and liaison with the above mentioned defence units.

(c) Provide minimum subsistence for dependants of those who lose their lives or means of livelihood as a result of participation in action.

(d) Strategic intelligence - on a small scale.

(e) Juridical and medical assistance.

(f) Purchase within Roumania of a minimum quantity of equipment needed, excluding fire-arms.(tear-gas, flashlights, boots, etc. will be examined at a later date.)

A. Travelling expenses and means for agents of the information section of the military committee.

B. Preliminary work: (a) Location and preparation of bases, (b) Survey of terrain, - drop-points, rendezvous, etc.-

./......

29

(c) Supply of bases.

C. Preparation of signal communications, as well as internal and external courier services.

It is agreed that none of the money will be used for any kind of party propaganda, nor for the maintainance of the political personages abroad, but solely for the creation of the above mentioned organisation.

It is urgently recomended that the creation and support of competing organisations within Roumania should be avoided. In order to avoid this danger, the U.S. Government is urged to approach the British Government for an agreement on a common policy on this matter.

X

This plan is built on the experience acquired in the preparation and execution of the Coup d'Etat of 23 August 1944.

---oooOooo---

C.N.S.A.S.

ROMANIA · MINISTERUL JUSTIŢIEI · M. H. NADLER · BUCUREŞTI · Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc · Engleza · Franceza · Germana

Traducere legalizată din limba engleză
30 Septembrie 1946

M E M O R A N D U M

Ministerul Afacerilor Interne · Dir. Generală

I. Cuvânt înainte .

Orice încercare de a creea în România o reţea unitară şi întinsă a unei mişcări subterane, trebue să ia în consideraţie condiţiile locale existente.-Este într'adevăr imposibil de a porni o astfel de muncă, numai pe linie pur teoretică, fără o considerare temeinică a acestor condiţiuni.- O astfel ar duce inevitabil la un eşec care ar trage după sine cele mai serioase consecinţe.-

Condiţiunile din România diferă complet de acele din Polonia sau Jugoslavia, de ex.In aceste două ţări mişcarea de rezistenţă s'a ivit spontan şi într'un fel oarecum normal chiar în momentul când teritoriile lor naţionale au fost invadate.-

Polonia a suferit o ocupaţie atât germană cât şi rusă.- Mişcarea de rezistenţă a fost începută de unele secţiuni ale armatei care au refuzat să se predea şi care aveau la dispoziţia lor o parte considerabilă a depozitelor de muniţie. In ceeace priveşte aspectul politic, mişcarea de rezistenţă poloneză a avut de luptat dela bun început atât cu nemţii cât şi cu ruşii.-Aceste lupte au continuat chiar după încetarea ostilităţilor cu Germania, când Polonia - în ciuda status-ului ei ca naţiune unită,- a fost de fapt supusă unei ocupaţii militare ruse.- Deaceea, din cauza acestei continuităţi, relativ puţin ajutor este necesitat pentru a da posibilitatea mişcării de rezistenţă poloneză de a-şi continua activitatea.-

In Jugoslavia, mişcarea de rezistenţă începută de MIHAILOVICI, în condiţii similare celor din Polonia avea în primul rând de combătut pe nemţi.- Mai târziu trebuia deasemeni să lupte contra lui TITO, ale cărui formaţiuni au fost infiltrate în mod aparent de agenţi sovietici.- După încetarea generală a ostilităţilor din Europa, când TITO, datorită ajutorului ruşilor şi aliaţilor a devenit stăpân în ţară, mişcarea de rezistenţă n'a depus armele în faţa dictatorului, deoarece continua a fi animată de acelaşi îndemn psihologic,

CNSAS

31

politic şi moral ca şi în timpul războiului.-

Circumstanţele existente în România sunt cu totul altfel.- In această ţară lovitura de Stat dela 23 August 1944,a fost executată de întreaga armată şi de întregul aparat de Stat, care deodată a pornit contra nemţilor.-Aceste organe,cum era şi de aşteptat,au rămas atunci la dispoziţia Guvernului de colaborare la putere după Armistiţiu.-Insă,în contradicţie cu angajamentele formale luate de Puterile Aliate principale,dând României garanţia contra oricărui amestec în treburile ei interne, Guvernul de colaborare a fost înlocuit prin presiune directă exercitată de armatele Sovietice printr'un guvern de totală supunere faţă de Soviete,care avea ca prim scop transformarea întregului aparat de Stat şi mai ales a armatei,într'un instrument servil al scopurilor Sovietice.-

Câtva timp după instalarea de către Ruşi a actualului guvern român " Quisling ",aliaţii au impus obligaţii formale, a căror executare ar fi avut inevitabil rezultatul venirii la putere a partidelor Democratice de opoziţie.- In acest caz noul guvern democratic ar fi avut iar la dispoziţie întregul aparat de Stat,care la un moment dat ar fi fost gata - în caz de chemare - în acelaş fel cum a fost în August 1944.- Ultima încredinţare ce mi s'a făcut a fost acordul dela Moscova din Decembrie 1945, care garanta libertatea alegerilor din România.- Nu există nici cea mai mică îndoială că,chiar prin alegeri relativ libere,opoziţia democrată ar putea recăpăta controlul guvernului.- Insă aceste încredinţări aliate n'au fost puse,nici măcar în cea mai mică măsură în aplicare.-Acesta este motivul pentru care în împrejurările actuale sunt relativ puţine şanse pentru opoziţie de a veni la putere şi a fi pregătită când va veni momentul internaţional favorabil,de a juca iar - cum a făcut în trecut - un rol folositor atât în interesul României cât şi în interesul Puterilor Apusene.- Trebue ţinut minte că Sovietele au studiat în modul cel mai amănunţit condiţiile privitoare la lovitura de Stat dela 23 August şi mijloacele prin care a fost executată.- Ca rezultat,posibilităţile unei eventuale repetări exacte a loviturii de Stat din 1944,se micşorează rapid şi o astfel de problemă va necesita o nouă considerare.- In contrast cu poziţiile guvernelor Polon şi Jugoslav faţă de legea internaţională,Guvernul Român este încă supus unei supravegheri aliate.- Prin urmare, situaţia internă politică este încă un proces de desvoltare în

./.

MINISTERUL JUSTIŢIEI M. H. NĂDLER BUCUREŞTI Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc Engleză - Franceză - Germană

comparaţie cu Polonia şi Jugoslavia.- Astfel deoarece conflictul politic intern nu este încă definitiv rezolvat şi puterile interne de opoziţie nu sunt încă irevocabil angajate, rămâne încă posibilitatea de a influenţa rezultatul final al balanţei politice de putere şi de a determina eficacitatea coordonată a opoziţiei.- Aceste împrejurări deci contează pentru diferenţa între situaţia din România şi aceia a unor vecini ai ei, cât şi pentru lipsa unei mişcări de rezistenţă unită întinsă şi bine organizată în această ţară.- Această diferenţă însă nu poate, în nici un caz, fi atribuită lipsei de dorinţă fierbinte din partea românilor de a-şi apăra drepturile, ci numai împrejurărilor susmenţionate.-Perioada actuală poate fi privită ca strategică.-

== == ==

II. INTARIREA MISCARII DE REZISTENTA IN ROMANIA

A. Organizarea în general şi operaţii preliminare.

Pentru a creea o mişcare de rezistemţă unitară întinsă şi bine organizată în România, şi pentru a întări organizaţiile locale existente, trebue să se ţină seama de următoarele împrejurări :

1/. Regimul terorist poliţist va descoperi, fără îndoială orice încercare importantă de a organiza în prezent grupuri de acţiune, al căror scop afişat ar fi de a răsturna regimul actual prin forţă şi de a hărţui Armata Roşie şi alte organe ale autorităţii Sovietice.- Este de fapt de neconceput în împrejurările actuale existente în România, crearea imediată a unei mişcări de rezistenţă cu un scop mărturisit, fără a fi imediat descoperită ; mai ales datorită infiltrării inevitabile a agenţilor comunişti.- O astfel de descoperire ar dicredita orice guvern străin, chiar numai pe departe implicat.-

2/. Este deasemenea de neconceput de a creia o mişcare subterană fără un scop şi o sarcină bine definite.- O astfel de încercare ar fi contrarie tuturor principiilor militare şi psihologice.- Fără îndoială că o astfel de mişcare ar muri dela sine.-Deaceea, nu poate fi vorba de a crea formaţiuni militare, fără a le da un scop imediat şi de a le ţine inactive în rezervă pentru o misiune mai târzie.- Este însă uşor de înţeles că

ROMÂNIA · MINISTERUL JUSTIŢIEI · M. H. WADLER · BUCUREŞTI · Traducătoare Oficială şi Interpret Judecătoresc Engleză · Franceză · Germană

Ministerul Afacerilor Interne · Dir. Generală a Poliţiei

scopul final al mişcării nu poate fi admis deocamdată prezent.-

3/. Decând rezistenţa politică a regimului comunist şi ocupaţiei Sovietice a fost concentrată în România în jurul partidelor de opoziţie,este impracticabil de a creea o mişcare activă care să nu aibă contact cu activitatea partidelor politice.-Aceasta ar însemna a clădi pe nici o bază morală, ceeace deasemenea este impracticabil.- Orice astfel de efort ar fi condamnat să eşueze.-

4/. Pe de altă parte,se înţelege că nici o mişcare de rezistenţă nu poate fi creată în contact direct cu partidele politice.- Informaţiuni vitale ar răsufla,şi aceasta trebue evitat cu orice preţ.-

Problema esenţială ar fi,de aceea,de a găsi o cale de a forma o mişcare viitoare de rezistenţă pe baza spiritului de luptă reprezentat de partidele politice,fără a permite nici partidelor politice,nici mişcării însăşi de a-şi da seama de scopul final şi adevărat al acestei mişcări.-

Acţiunea teroristă a guvernului contra partidelor politice şi a opiniei publice în general,au creat în România o stare de tensiune şi pasiune politică foarte favorabilă formării unei organizaţii de apărare contra acestei terori.-La aceasta am putea să adăugăm că alegerile apropiate care vor împinge pasiunea la un grad şi mai înalt,creind astfel o bază şi mai bună pentru organizarea unei astfel de formaţiuni de apărare.-

Partidele politice ale opoziţiei,cu mijloacele reduse pe care le au la dispoziţie,încearcă deja de a organiza o astfel de acţiune.- Aceasta va fi însă mai mult decât limitată din cauza mijloacelor foarte reduse care stau la dispoziţia lor.- Dacă partidele politice ar putea fi ajutate,obţinând mijloacele pe care nu le posedă actualmente,această acţiune ar putea atinge o amploare considerabilă.- Situaţia conţine dejà elementul de bază,adică pasiunea politică,care este o condiţie necesară pentru această desvoltare.-

Ar fi deaceia recomandabil pentru aceste partide politice de a primi mijloace suficiante pentru a da o desvoltare cât se poate de largă acestei acţiuni.- In acest fel nenumărate echipe de apărare ar putea fi constituite în fiecare judeţ. Aceste vor fi bine pregătite,perfect organizate,perfect instruite,şi pregătite succesiv pentru a atinge culmea la apropierea

C.N.S.A.S.

ROMANIA - MINISTERUL JUSTIŢIEI
M. H. NÄDLER
BUCUREŞTI
Traducătoare Oficială
Interpret Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

Ministerul Afacerilor Interne
Dir. Generală a Poliţiei

alegerilor şi intensificarea pasiunilor politice.

Pentru o eficacitate mai mare este recomandat pentru partidele naţional-ţărănesc şi liberal de a prezenta o listă comună pentru alegeri.-La aceasta adăogănm acordul încheiat între ele şi Partidul Socialist care a decis să colaboreze cu celelalte partide politice pentru apărarea libertăţilor electorale.- In acest fel,echipele organizate în fiecare judeţ vor reprezenta întreaga opoziţie,asigurând deaceea maximum de eficacitate şi ajutorul popular.-

Avantajul acestui sistem ar fi crearea de formaţiuni quasi-militare,care să fie desvoltate,la o dată ulterioară, când va sosi momentul final,într'o mişcare de rezistenţă desăvârşită.- Aceste unităţi nu vor şti absolut nimic despre scopul final al lor,astfel că chiar eventualele represalii guvernamentale nu vor duce la nici un rezultat concludent pentru nimeni.-Singurul risc ar fi pentru anumiţi membrii ai lor pentru a fi arestaţi.- Aceştia vor fi inevitabil înlocuiţi prin alţii,deoarece în aceiaşi măsură în care represaliile vor deveni mai severe pasiunile politice vor deveni mai tari şi mult mai mulţi oameni vor dori să participe la această acţiune de apărare.- Această procedură,natural,va da opoziţiei o şansă considerabilă de a apăra libertatea alegerilor.-

Cu toate aceste este sigur,că nu poate fi luată o obligaţie serioasă de a câştiga alegerile în acest fel.- Aceasta este totuşi o posibilitate mai bună decât se crede în genera şi ar fi regretabil de a nu o lua în considerare.- Dacă alegerile ar putea fi câştigate,situaţia s'ar prezenta sub aspectele ei cele mai bune.- Opoziţia actuală ar obţine o participare importantă în guvernul de colaborare,care va fi format după alegeri,şi ar fi eventual în situaţia de a controla poziţiile - chee -. In acest fel,aparatul de Stat şi mai ales armata, ar ajunge iar sub controlul opoziţiei actuale,în aşteptarea momentului internaţional propice,astfel că România ar fi în stare de a aduce contribuţia ei la timpul potrivit,mult mai activă decât oricare alt " maquis" din statele vecine.-

In ipoteza că alegerile n'ar fi câştigate de opoziţie totuşi este sigur că, cu un ajutor efectiv opoziţia ar obţine cel puţin o minoritate importantă în Parlament/apreciată la aproximativ 40%/. Această minoritate prin critica ei severă exercitată contra guvernului ar menţine în ţară o stare de

./.

CNSAS

ROMANIA - MINISTERUL JUSTITIEI
M. NĂDLER
BUCUREȘTI
Traducător Oficial Interpret Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

efervescenţă şi agitaţie politică.- Relaţiile între guvern şi opoziţie ar rămâne deaceea foarte încordate şi teroarea guvernamentală va continua ca şi înainte.- Toate motivele psihologice şi politice nu numai că vor continua să existe,ci vor creşte chiar,şi unităţile stabilite îşi vor continua activitatea cu şi mai mare intensitate.-

Acest plan propus are avantajul că este valabil atât în ipoteza câştigării alegerilor de către opoziţie,cât şi în ipoteza că opoziţia le va pierde.-

In primul caz,totul s'ar desvolta în condiţiunile cele mai bune posibile.- In al doilea caz,planul s'ar desfăşura mai mult decât satisfăcător.-

Trebue accentuat,că accentul este pus pe alegeri nu atât de mult din cauza posibilităţilor lor intrinsece,cât mai ales din cauza ocaziei excelente pe care o oferă pentru a porni organizarea mişcării de pre-rezistenţă.-

Un alt avantaj considerabil al acestui plan este că poate fi aplicat la orice fel de împrejurări internaţionale.

Atât timp cât situaţia internaţională continuă a se prezenta sub aspectul ei actual,organizaţiile vor funcţiona cu scopul apărării politice interne lucru nu reprezintă un risc prea mare.- Dacă va veni timpul când mişcarea de rezistenţă va trebui să pornească la acţiune,aceste organizaţii - cu experienţă instrucţiuni, şi înzestrate cu pasiune politică ca şi cu un echivalent ideal - ar putea fi transformate aproape automat într'o adevărată mişcare de rezistenţă în cele mai bune condiţiuni posibile.-

B. CONDUCEREA

Pentru a menţine siguranţa de partea partidelor politice şi a evita indiscreţiile,formarea mai multor comitete mici,strâns organizate executive sau centrale pare a îndeplini aceste cerinţe.- Aceste comitete,fiecare controlând un aspect mai mare al rezistenţei nu se vor cunoaşte între ele în ceeace priveşte membrii şi localitatea şi vor acţiona în sferele lor respective cu relativă autonomie.- Legătura între comitete va fi numai atât de frecventă cât e necesar pentru a asigura să nu

./.

36

ROMANIA MINISTERUL JUSTIŢIEI M. H. NĂDLER BUCUREŞTI Interpret Judecătoresc Engleză - Franceză - Germană

fie conflicte între acţiunea cauzată prin [illegible]ile lor respective.- Un control general va fi m[illegible] printr'un ce comitet central executiv,care,care în realitate,va fi comitet politic secret,şi a cărui existenţă va fi necunoscută celorlalte comitete.-Acest comitet politic secret va servi pe pământul Românesc cau autoritatea cea mai înaltă a mişcării de rezistenţă,şi nu pe liniile poltice generale,determinate de un comitet secret interior, trebue înfiinţat în străinătate.-Comitetul intern stabilit pe teritoriul străin va lucra în legătură cu guvernele aliate Apusene.- Acest comitet va fi instituit înăuntrul unui grup,politic mai larg din străinătate,constituit aparent pentru scopul de a apăra interesele româneşti.-

Technica organizatorică va fi următoarea :

1/. Formarea unui comitet politic secret compus dintr'un număr mic de oameni dintre cei mai de încredere,care numai ei vor şti scopul final şi întreg al acestei organizaţii.- Sarcina acestui comitet va fi atât de a supraveghea funcţionarea comitetului Nr.2/vezi mai jos/ cât şi,dacă va fi nevoie, de a prelua conducerea organizaţiilor deja existente.

2/ Formarea "COMITETULUI POLITIC" pentru apţrarea libertăţii alegerilor şi după alegeri, pentru apşrarea contra teroarei; acest comitet va fi compus din reprezentanţi ai celor trei partide opoziţioniste,care va avea misiunea de a organiza apărarea in fiecare judeţ. El nu va şti nimic despre scopul final al acestei organizaţii, pentru a evita toate posibilităţile de indiscreţie sau orice mărturisire doveditoare, cauzată de o eventuală cercetare poliţienească, precum şi orice eventuală intervenăie in conducerea supremă a organizaţiei. La Comitetul Nr. 2, va lua parte şi un membru al Comitetului Nr.1, pentru a asigura coordonarea in acţiune. Fără indoială, acest membru nu va destăinui colegilor lui din comitetul Nr.2, nimic despre existenţa şi scopurile Comitetului Nr.1. Fondurile vor fi puse la dispoziţia Comitetului Nr.2, prin 2-3 persoane care vor pretinde că reprezintă un grup de industriaşi ori mari oameni de afaceri, dorind să rămână anonimi cu dorinţa de a ajuta opoziţia in alegeri şi in general in intreaga ei activitate.

Persoanele care vor oferi opoziţiei aceste fonduri, vor cere, bineînţeles, garanţii in privinţa controlului acestor fonduri, fiind astfel în măsură chiar de a deter-

MINISTERUL JUSTIȚIEI
ROMÂNIA
N. R. NÄDLER
Traducătoare Oficial
Expert Judecătoresc
Engleză - Franceză - Germană

Ministerul Afacerilor Interne

mina compoziția comitetului Nr.2, pentru a asigura eficacitatea maximă prin oameni capabili și calificați. In acest fel, partidele politice nu vor ști nimic despre sursele reale ale acestor fonduri, discreția fiind complectă fiind pe deplin asigurată. Opoziția va lucra de aceea paralel, pentru executarea scopului final, fără a-și da seama de existența secretului.

3/ Formarea unui Comitet Militar, foarte restrâns pentru scopul de a furniza toate informațiile cerute. Acest comitet va lucra absolut independent, fără a avea vreo legătură cu celelalte două și fără cunoașterea scopului final. In momentul final, Comitetul Militar va fi pus in legătură cu comitetul secret, in scopul de a-i da tot ajutorul in aplicarea conducerii acțiunii de rezistență.

4/ Formarea unui Comitet Politic in străinătate, cu scopul oficial de a apăra interesele României. Inăuntrul acestui Comitet va fi creiat un SUBCOMITET CENTRAL EXECUTIV, sub ordinul căruia va fi comitetul secret Nr.1. Acest subcomitet va controla intreaga acțiune in ințelegere cu guvernele aliate. Subcomitetul central executiv din străinătate va lucra mână in mână cu guvernele aliate. El va avea misiunea de a stabili cu guvernele aliate condițiile in care intreaga acțiune trebue să se desfășoare și mijloacele de colaborare între guvernele aliate și România.

Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi investiți cu un mandat din partea leader-ilor opoziției, având și incredințarea Majestății Sale. Pentru siguranță, mandatul din partea opoziției nu va avea un caracter definitiv, ci va indica misiunea generală de a apăra interesele României in străinătate. Aceasta in scopul de a nu lăsa să știe opoziția, până in ultimul moment, care sunt scopurile finale ale acestei acțiuni.

Mai presus de orice, acest plan garantează stabilirea unui regim democratic in România și elimină pericolul oricărei dictaturi militare sau fasciste, in viitor. Se poate vedea că sistemul descris mai sus, cu toate că este comparativ foarte simplu, va descuraja, dacă nu impiedica, folosirea unei dictaturi militare, in condițiuni vădit favorabile unei astfel de desvoltări.

Mai departe, lucrând sub acoperirea adecuată, cu cele trei partide politice opoziționiste stabilite (național-țărănesc, național-liberal, social-democrat), se va impiedica apucarea puterii de către o minoritate politică fanatică, care

CNSAS

MINISTERUL JUSTIȚIEI
H. NADLER
Traducătoare Oficială
Interpret Judecătoresc
Germană - Franceză

Ministerul Afacerilor Interne

ar fi in stare să profite de situaţia haotică care desigur se va ivi, dacă partidelor opoziţioniste de azi li s'ar permite să se descompună.

Toate detaliile organizatorice , mai ales cele cu caracter militar, vor fi prezentate după acceptarea definitivă, in principiu, a acestui plan general.

x

x x

C. PROBLEME FINANCIARE

Aspectul financiar al chestiunii :

a) Pentru acţiunea internă, o sumă de aproximativ 60.000 medalii jubiliare de aur, ar fi necesare. Acestea s'ar putea foarte uşor bate in străinătate, in care caz va fi imposibil de a se stabili sursa fondurilor. Introducerea in ţară a unor sume masive şi dese in $ sau franci elveţieni s'ar observa imediat, dând o posibilitate excelentă pentru descoperirea sursei.

La inceput, desigur, s'ar putea introduce sume mici in dolari sau franci elveţieni, dar numai pentru un scurt timp. Ipoteza confecţionării de lei in străinătate nu trebue luată in consideraţie, comportând prea multe riscuri. Această sumă va acoperi toate necesităţile in timpul perioadei electorale. Contribuţii ulterioare ar putea fi stabilite după necesităţi şi in legătură cu rezultatele acţiunii.

b) Contribuţiile pentru funcţionarea Comitetului politic din străinătate sunt lăsate pentru o examinare ulterioară.

Aceşti bani s'ar folosi in felul următor :

a) Creiarea şi legăturile cu unităţile de apărare locale

b) A intreţine o reţea de agenţi insărcinaţi cu creerea de - şi legătura cu unităţile de apărare susmenţionate.

c) A ingriji un minimum de intreţinere pentru familiile celor care şi-au pierdut viaţa sau mijloacele de existenţă ca rezultat al participării la acţiune.

d) Informaţiuni strategice pe scară mică.

e) Asistenţă juridică şi medicală.

f) Cumpărarea in România a unei cantităţi minime de echipament necesitat, exclusiv arme de foc (gaze lacrimogene, rachete, bocanci etc. vor fi examinate la o dată ulterioară).

C.N.S.A.S.

39

A. Cheltueli de drum şi mijloace pentru agenţii secţiunii de informaţii a Comitetului militar.

B. Activitate preliminară : a) închirierea şi pregătirea de baze, b) supravegherea terenului, - puncte de adunare, intâlniri etc.

C. Aprovizionarea bazelor.

C. Pregătirea comunicaţiilor prin semnale, precum şi a serviciilor de curieri interni şi externi.

S'a convenit că nimic din aceşti bani nu va fi intrebuinţat pentru niciun fel de propagandă de partid, nici pentru intreţinerea personagiilor politice din străinătate, ci numai pentru creiarea organizaţiei susmenţionată.

Se recomandă urgent, să se evite creiarea şi susţinerea organizaţiilor concurente, înăuntrul României.

Pentru a evita acest pericol, guvernul Statelor Unite este insistent rugat a lua contact cu Guvernul Britanic, pentru un acord în privinţa politicii comune în această chestiune.

Acest plan se bazează pe experienţele dobândite cu prilejul pregătirii şi executării loviturii de Stat dela 23 August 1944.

Proces verbal de legalizare a traducerii Nr.204.

Anul 1947, luna Octombrie, ziua 15.

Prezenta traducere este conformă cu originalul redactat în limba engleză, vizat spre neschimbare şi identificare şi tradus de subsemnata M.H.NAEDLER, licenţiată în Filosofie şi Litere a Universităţii din Bucureşti, traducătoare oficială pentru limba engleză, conform deciziei Nr.4801 din 20 Sept. 1945 a Curţii de Apel Bucureşti, publ. în M.Of.Nr.255 din 5 Nov. 1945.

M.H. Naedler

Splaiul Unirii 1.-

D. Maniu, exprimându-şi bucuria de a revedea pe D. Ministru Berry, îl întreabă dacă D-sa a rămas cu o impresiune favorabilă în urma intrevederi pe care a avut-o cu Prezidentul Truman,. D. Berry informează pe D. Maniu că Dl Truman a cetit imediat raportul său, că a doua zi la informat prin secretarul Dsale despre aceasta.

Intrebat de D. Maniu, D. Berry, comunică că Dl Prezident Truman, apreciând în intrejime eforturile democraţiei Române, nu crede că problema Romaniei poate fi rezolvată izolat ci făcând parte dintr'un întreg complex al unor neînţelegeri dintre Rusia şi Marea Britanie şi America în ce priveşte natura însăşi a fiinţări democraţiei, preocuparea Statelor Unite şi a Marei Britani este în rezolvarea la olaltă a acestor dificultăţi.

D. Maniu arată Dlui Ministru Berry situaţiunea creată de acţiunea Guvernului în pregatirea alegerilor. Mulţumind Dlui Berry pentru sprijinul acordat prin comunicarea Notei Departamentului de Stat către Guvernul Român, D. Maniu totuşi comunică Dlui Berry situaţiunea extrem de defavorabilă creată prin falşificarea registrelor electorale, operaţiune care are rezultatul de a exclude 2 până la 3 milioane de alegători, care sigur ar fi susţinut listele noastre, depe listele electorale. In acest fel partidul nostru se prezintă în alegeri fără alegători săi, rezultatul alegerilor este astfel falsificat, rezultatul alegerilor va fi un Parlament pur comunist, care din prima zi va cere anexarea Romaniei la Rusia Sovietica. In acest mod Statele Unite şi Anglia pierd aci în această parte a lumi un important punc de sprijim, iar Naţiuni romane i se face o mare nedreptate, care socoteşte D. Maniu ar fi putut fi evitata. In concluziune Dl. Maniu accentuiază că reprezentanţi Statelor Unite şi a Marei Britani ar trebui să intreprindă imediat o actiune de control a Registrelor electorale, de oarece cu Registrele masluite de astăzi, este absolut zadarnic să luăm parte la alegeri.

Dl. Ministru Berry confirmă că are cunoştinţă de toate acestea, iar în ce priveşte controlul registrelor electorale va aviza ce s'ar putea face.

Dl. Maniu repetând regretul D-sale că nu a fost ascultat atunci când a cerut ca la Conferinţa de Pace să fie inclus în reprezenţanţa Romaniei şi membrii ai Opoziţiei, dacă Romania nu este valabil reprezentantă de Guvern ci de membri ai Opoziţiei, care aşi reprezintă nu 70% a Opiniei publice cum informase Dl. Maniu pe D. Berry acum câteva luni ci

alba

C.N.S.A.S.

422

acum câteva luni ci 90%.

D. Berry este de acord cu D. Maniu, îi arată însă ca activitatea grupului Gafencu la Paris a fost cu totul satisfăcătoare, atât Dl. Gafencu cât și ajutori lui Dni Coste, Ilea, au făcut o muncă foarte utilă, ajungând chiar acolo că decâte ori Conferința cerea date suplimentare D. Gafencu le furnisa conferinței mult înaintea Delegației Oficiale a Romaniei. Delegația Americană a apreciat foarte mult munca grupului Gafencu, iar D. Vișinschi a acuzat Delegația americană de a fi port parol al grupului Gafencu.

D. Maniu mulțumește Dlui Berry pentru această comunicare și își exprimă mulțumirea că a putut din vreme, acum câtiva ani, să înlesnească plecarea unora din acești domi în strainatate pentru reprezentarea intereselor noastr. D. Maniu exprimă apoi Dlui Berry părerea că ar fi foarte avantajos dacă Dsa ar putea forma în străinătate un Guvern Roman al rezistenței contra întreji actiuni periculoase Neamului pe care o va inița desigur Guvernul comunist care probabil va rezulta din aceste alegeri, D. Maniu socotește că un succes relativ în alegeri după felul celui din Bulgaria nu este de niciun folos Țări și pentru acest motiv crede mai util în circumstanțele imediatului vitor existența unui Guvern de rezistență în străinatate, rugându-l pe D. Berry să sondeze părerea Guvernului American în această părere. Dl. Berry nu este de opinea aceasta însă promite că se va informa.

Dl. Maniu arată apoi Dlui Berry situația umilitoare și c totul desavantajoasă și pentru partid și pentru Țară și pentru Marile Puteri semnatari al Acordului dela Moscova în ce privește situația Dlui Hațieganu în guvern. In adevăr Dl. Hațieganu a fost inclus în guvern urmator recomandărilor Conferiței dela Moscova, iar Partidul Național Taranesc s'a supus cu destul scepticism acestei hotarâri. Timpul a dovedit cu prisosință că am avut dreptate iar situația Dlui Hatiegan și la fel a Dlui Romnicescu, este aceia că făcând parte dintr'un guvern, care prin ei căpăta caracterul de reprezentativ, trebuia să supraveghieze întreaga activitate a Guvernului în ce privește aplicarea principilor democratice și a libertati alegerilor, Dlor se văd puși în imposibilitatea să acționeze în vre un fel, toate protestele lor rămânând inutile chiar în fața abuzurilor celor mai flagrante. Față de aceasta constatare D. Maniu crede că ar fi potrivit de a retrage acești Miniștri din Cabinetul actual, și întreba pe D. Ministru Berry ce impresie are Dsul, care ar fi impresia Departamentului de Stat.

D. Berry răspunde că el personal sfătuieşte ca D Maniu să pună în aplicare această intențiune, și în nici un

C.N.S.A.S.

44 3

caz fără prealabilă consultare cu Dsa . D Berry comunica că a avut o asemenea conversaţie şi cu D Bebe Bratianu căruia i-a dat acelaş răspzns. D. Ministru Berry, a comunicat rezumatul conversaţiei cu Dl Brati.nu Departamentului de Stat, la care a adăugat şi sfatul pe care l'a dat Dlui Bratianu şi pe care acum la dat şi Dlui Maniu adică că nu trebuie renunţat în niciun caz la participare la alegeri şi nu trebuie contemplată retragerea ministrilor actuali din guvern. Depaîtamentul de Stat a primit aceste comunicări şi de sigur îşi va face observaţile sale dacă n'ar fi de acord cu ele, şi în acest caz D. Berry ar aviza imediat pe Dl. Maniu. În legătură cu aceasta Dl. Berry arată Dlui Maniu desavantajul cel mai mare al isolari noastre din alegeri şi a retrageri miniştrilor noştri din guver, ar însemna că acest Guvern redevine nereprezentativ şi că cu un astfel de guvern nici Statele Unite nici Anglia nu vor putea semna vreun tratat de pace, şi aceasta este tocmai ceace urmareşte Rusia Sovietică, adică întârzierea cât mai infinită a semnări tratatelor de pace şi prelungirea stări actuale de ocupaţiune militare. O astfel de situaţie ar pune America într'o situaţie extrem de grea în cea ce priveşte sustinerea politicei democratice în Romania. D. Berry mai adaugă că înţelege foarte bime sentimentele de umilire resimţite de Dl. Maniu şi de partid, şi-l asigură că şi Dsa are acelaş sentiment, constatând că în calitatea sa de reprezentatnt al Statelor Unite este tot aşa pus în imposibilitate de a împlini angajamentele dela Moscova.

X In concluziune Dl. Maniu rezumă conversaţiunea avuta rugând pe D. Berry să caute tot posibilul pentru a controla registrele electorale a căror confecţionare din partea Guvernului face ilŭzori întreaga operaţiune a alegerilor, şi în al doilea rând roagă pe Dl. Berry să consulte Departamentul de Stat asupra oportuniţati retrageri miniştrilor din guvern, asigurând pe Dl. Berry ca în niciun caz nu o va face fără prealabila consultare a D-sale.

16/IX 1947

Corecturile din text sunt ale mele dar conținutul nu corespunde în total redărilor mele dacă nu le-am putut exprima cu nicio ocazie. Iuliu Maniu

X

albat

C.N.S.A.S.

ATHÉNÉE PALACE HOTEL
BUCUREŞTI ROMÂNIA
ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE ATHÉNÉEPAL-BUCAREST
TEL. 4.08.99

46 Găsit la mine din arhiva J. Maniu

Ministerul ... Arhivele Statului

- Rezumat:

Dl M. Mulţumind pentru vizita ce i se face, ţine să'l pună pe Dl B. în curent cu abuzurile şi încălcările flagrante ale obligaţiunilor luate de guvernul român prin acordul dela Moscova.-
Ii predă Dlui B. traducerea discursurilor ţinute de Bodnăraş la Suceava şi Câmpulung.

Dl B. Cetind discursurile observă că nici nu se aştepta la altceva, dată fiind calitatea de notoriu şi inflăcărat comunist al oratorului. Dl B. cunoaşte dealtfel in amănunt toate antecedentele nu prea onorante ale lui Bodnăraş.

Dl.M. Insistă asupra caracterului grav al discursului pe următoarele considerente: 1.-El oglindeşte punctul de vedere sovietic întrucât vorbitorul,- ţinând seamă de situaţia sa de observator şi "responsabil" sovietic în guvern,- nu puteá vorbi astfel fără să fi primit instrucţiţiuni prealabile dela stăpânii săi. 2.- Discursurile din speţă nu au fost ţinute numai în faţa unui auditoriu electoral ci ele au avut mai mult caracterul de normativ pentru fruntaşii comunişti şi şefii de autorităţi din Bucovina, cari, cu toţii au asistat la adunări.
In altă ordine de idei se atrage atenţia Dlui B. asupra faptului că guvernul ,-contrar angajamentelor luate,- până în prezent nu ne-a permis decât reapariţia a trei ziare /:"Dreptatea", "Patria" şi "Românul"/,- faţă de 2o ziare cât a avut în Ardeal P.N.T. precum şi o mulţime de alte ziare neavând coloratură făţişe de partid.
Deasemeni mai insistă Dl M. asupra injustei repartiţii a hârtiei: "Dreptatea" nu poate apare decât în 5o.000 exemplare faţă de cel puţin 2oo.000 ex. cât ar fi necesar. Din lipsă de hârtie!-Iar tipografii,- în contradicţie cu acordul din Moscova şi schimbul de scrisori dintre Ambassadorii anglo-americani şi Groza,- continuă să aplice cenzura sindicală a articolelor, refuzând să culeagă parte din ele.

Dl B. Si-a luat note ecrise despre cele de mai sus.

Dl M. Guvernul nu îşi respectă angajamentul de a ţine alegeri. In Januarie el a afirmat că ar avea nevoie de 4 luni pentru pregătirea alegerilor. Inexact! Două luni îi ajung pe deplin. El însă nu a arătat nici o bunăvoinţă întrucât: nici proiectul de lege electorală nu l'a redactat încă respective,-contrar angajamentului,- nu l'a prezentat nici M.S. Regelui şi nici celorlalte partide spre consultare şi observaţiuni, şi, nici nu a întreprins vre-o acţiune pregătitoare în vederea alegerilor ca: înscrierea în liste electorale etc.

Dl B. Observă că azi dimineață i-a parvenit un "anteproiect" al legii electorale.

Dl M. Ii atrage atențiunea asupra faptului, că astfel de anteproiecte circulă de mult în București și încă în mai multe variante. Fără însă vre-o garanție în privința autenticității.
In continuare Dl M. își exprimă convingerea că guvernul nu are intenția să țină alegeri de loc și că,- la caz de ar fi totuși forțat să le țină,- va căuta să le amâne cât mai mult. Credința Dlui M. este că acest lucru se întâmplă tot în baza unor instrucțiuni primite dela Moscova.

Dl B. Este de părere contrară: alegeri se vor ține și ele vor fi și libere! D-Sa nu crede ca interesul Moscovei să meargă atât de departe încât să exercite presiuni, mai mult sau mai puțin fățișe, în vederea evitării sau amânării "sine die" a alegerilor. Căci, Sovietele, în mod explicabil, ar dori ca guvernul actual să iasă victorios din alegeri /: Lucru ce nu se va întâmpla la niciun caz! își exprimă Dl B. convingerea.:/ dar ele nu vor interveni la niciun caz direct sau vizibil măcar în campania electorală din România.

Dl M. Punctul de vedere de mai sus e greșit. Motive: a.- In alegeri, guvernul va fi bătut. El va trebui deci să demisioneze. b.- U.R.S.S. are interesul ca acest guvern și nu altul să rămână la putere. c.- Membrii din guvern precum și personalități comuniste marcante au declarat în repetate rânduri, în conversațiuni particulare, că nu vor părăsi puterea cu niciun preț!....Or, cum se pot concilia cele de mai sus altfel decât prin înlăturarea totală sau amânarea nesfârșită a alegerilor?
Iar dacă totuși, prin minune, se vor ține alegeri, acestea vor fi foarte sângeroase.

Dl B. Dacă ținerea unor alegeri libere nu ar fi intrat în vederile Sovietelor atunci acestea, la Moscova, s'ar fi putut opune categoric la principiul însăși,- zicând un "nu",- așa cum au procedat în chestia Bulgariei. Nimeni nu ar fi putut să-i împiedece să acționeze astfel. Or ei au convenit la ținerea de alegeri libere în România!.....
In privința compoziției post-electorale a guvernului ar exista o soluție care să mulțumească pe toată lumea: un acord premergător în genul aceluia din Ungaria.

Dl M. Se declară gata să încheie chiar mâine un asemenea acord. Nici guvernul actual și nici partidele de extremă stângă nu îl doresc însă.-Se va face tot posibilul de către guvern pentru amânarea alegerilor cel puțin până în toamnă și,- dacă până atunci nu ar interveni ceva ce să favorizeze situația partidelor F.N.D.-iste ,- eventual până la iarnă, când, pentru partidele istorice ducerea unei campanii electorale va fi și mai mult îngreunată.
Si până atunci se face tot posibilul de către F.N.D. pentruca să ni se ia orice posibilitate de circulație. Mai recent, în contradicție cu dispozițiuni legale categorice, guvernul a reînceput rechizitionarea automobilelor. Printr'un jurnal al Cons. de Min. s'a dispus rechizitionarea unui număr de 75 mașini. Numărul acesta a fost în mod vădit complectat în mare parte luându-se automobilele partizanilor noștri.
Dl M. sugerează înființarea unei societăți cu capital mixt r.-a. pentru import de auto-turisme precum și găsirea unei formule legale pentruca aceste mașini să nu poa-

47

ATHÉNÉE PALACE HOTEL
BUCUREŞTI ROMÂNIA
ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE ATHÉNÉEPAL-BUCAREST
TEL. 4.08.99

Ministerul ... Informaţiilor ... Dir. Generală a Arh. Stat

II.

tă fi rechiziţionate.

Dl B. Proiectul nu este realizabil din cauză că U.S.A. nu va putea exportă timp de încă cel puţin şase luni niciun fel de automobile. Iar maşinile de tip militar au fost aproape toate vândute. In afară de aceasta, până la eventuala sosire a maşinilor alegerile vor fi trecut.
Işi ia notă despre rechiziţiile nou intervenite.

Dl M. Caii şi căruţele au fost luate de sovietici, automobilele rămase ni le rechiziţionează românii, pe calea ferată se cer zeci de legitimaţii şi autorizaţii. Cum să mai facem propagandă?
Membrii partidului nostru sunt omorîţi, cluburile rechiziţionate /:cazul clubului din Cluj:/ iar puţinele localuri sau case de sfat ce avem devastate de FND-işti.
Cunoaşte Dl B. cazul asasinării Dr.-lui Boţioc? Dar amănuntele agresiunii din Arad?

Dl B. Răspunde afirmativ. Are în posesiunea sa şi fotografii.

Dl M. Relatează agresiunea din Simleul-Silvaniei, arestările abuzive şi schingiuirile dela poliţiile cu a căror asistenţă se săvârşesc aceste fărădelegi. . . .
Procesul incidentelor din 8 Nov.1945 continuă. Contrar angajamentului express luat de primul ministru. Arestările se ţin lanţ. Funcţionarii şi muncitorii sunt terorizaţi.
Ce este de făcut?

Dl B. La Moscova au fost stabilite 2 lucruri primordiale: 1.-caracterul "nefascist" al partidelor istorice şi 2.-obligativitatea de ţinerea unor alegeri libere. Vă sfătuiesc a neglijá abuzurile minore şi a relevá oficial numai pe cele privind punctele de mai sus.

Dl M. Cât priveşte primul punct, partidul ns. nu are nevoie de certificatul nimănui în dovedirea calităţii sale democrate. Privitor la abuzurile în legătură cu alegerile, acestea au fost toate semnalate.

Dl B. Procedura de urmat în semnalarea abuzuriloe este următoarea: reprezentantul partidului în guvern înaintează în fiecare caz în parte câte un protest adresat primului-ministru şi concomitent cu aceasta remite câte o copie depe protest celor două missiuni: anglo-americane.
Missiunile odată sesisate, cele trei mari puteri examinează prin organele lor temeinicia protestelor şi îndrumă apoi guvernul român, prin comissia aliată de control, să se conformeze instrucţiunilor ce i se vor dá în baza celor decise.

Dl M. Sesisarea missiunilor s'a făcut în toate cazurile. Până şi C.A.C. a fost sesisată de fiecare caz în parte.

Dl B. Declară că nu are cunoştinţă de acest lucru. Va cerceta.

Dl.M. Voiu face să Vi se remită o "bibliotecă" întreagă conţinând toată documentarea protestelor noastre. Am însă impresia netă, chiar convingerea că atâta timp câte anglo-saxonii nu vor adoptá o atitudine categorică, toate aceste demersuri vor fi iluzorii. Dacă depindea numai de mine şi dacă nu riscam să jignesc două mari puteri, Anglia şi America, cari şi-au trimis doui distinşi ambassadori în România, eu aş fi sfătuit partidul nostru să respingă acordul dela Moscova. El este insuficient şi nu conţine garanţii. E insuficient pentrucă în loc de a impune îndepărtarea unui guvern despre care s'a stabilit în mod cert şi unanim că este nereprezentativ şi nedemocratic el nu prevede nici măcar neutralizarea ministerelor de interne şi justiţie. Iar drept garanţii, D-nii ambassadori Harrimann şi sir Clark-Kerr mi-au oferit cuvântul de onoare al Marei Britanii şi U.S.A. că vor face U.R.S.S.-ul să respecte acelaş cuvânt dat primelor două mari puteri, că va respectá angajamentele luate la Moscova obligând totodată şi guvernul român să facă aceasta.

Dl B. Si Dvs. găsiţi aceste garanţii insuficiente?

Dl M. Din contră! Le găsesc prea mari!....Principiu de drept penal este, că pedepsele prea mari nici nu se aplică şi nu au nici efect moralizator.-
Dacă primarul din Constanţa împiedecă în mod abuziv ţinerea unei adunări sau falsifică rezultatele unei alegeri, eu mă pot plânge unui ministru de interne neutru şi pot pretinde acestuia înlocuirea primarului abuziv. Dacă însă în cazul unui ministru de interne comunist, m'aş plânge în speţă celor două missiuni, nici Marea Britanie şi nici U.S.A. nu îşi vor mobilizá flota din Mediterană pentru a-mi dá mie satisfacţie. Ele se vor mulţumi, în cel mai fericit caz, să adreseze o notă diplomatică care la rândul ei să aibe un efect îndoielnic.
Cât priveşte promisiunile sovietice, le cunosc prea bine din experienţă pentru a mai putea avea încredere în ele. Preliminariile armistiţiului, încheiat la Cairo, nu au fost respectate. Armistiţiul, cu totul deosebit de cel din Cairo, încheiat la Moscova nu este respectat. Punerea în aplicare al acestuia din urmă,- cu toate că ni s'a promis că va fi mai blând,- a fost cu mult mai necruţător. La Moscova ni s'a spus odată cu încheierea armistiţiului, că este dela sine înţeles că odată cu încetarea ostilităţilor, trupele sovietice vor fi retrase din România. Acest lucru s'a refuzat să fie luat la proces-verbal tocmai pe motivul că era "dela sine înţeles"!.... Or trupele sovietice ţin şi astăzi România sub ocupaţie.
U.R.S.S. urmăreşte incorporarea României. Intreg sistemul politic ce ne aplică denotă în mod clar acest lucru.

Dl B. Nu cred ca U.R.S.S. să urmărească acest lucru, din două motive: 1.-România este greu "digestibilă"; 2.-Din moment ce Sovietele şi-ar puteá asigurá în România un guvern amic, ce nevoie ar mai avea de anexiune?

Dl M. Este cu mult mai uşor să guvernezi cu ajutorul unui general rus, guvernator al României decât să obţii dela un guvern,-oricât de amical ar fi el,- fiecare tonă de petrol cu tratative. . . .

Athénée Palace Hotel
Bucureşti România
Adresse télégraphique Athénéepal-Bucarest
Tel. 4-08-99
(R. C. 528/1921)

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală a Arhivelor

III.

România este în centrul Balcanilor. Ea este posesoarea gurilor Dunării. Or, cine stăpâneşte gurile Dunării, stăpâneşte Dunărea. Prin trassarea unei frontiere aşa cum o doresc ruşii, aceştia vor deveni stăpânii necondiţionaţi ai gurilor Dunării şi deci a Dunării întregi. Prin aceasta, marele principiu al internaţionalizării marilor fluvii din Europa,- principiu al cărui bază l'a pus Roosevelt,- devine inaplicabil.
In plus România se află în calea tendinţelor expansioniste sovietice înspre strâmtori şi Mediterană. Intenţia de incorporare a României ar părea deci, conform concepţiei ruseşti, mai mult decât justificată.
De aceea, ţara noastră se găseşte acuma la o răscruce: ea va trebui să aleagă între o prietenie cu Rusia Sovietică ,- prietenie ce ar echivalá cu înfiinţarea unei "Românii Mari" întinzându-se dela Bug şi până la Tisa,- şi între o luptă grea pentru păstrarea independenţei şi suveranităţii sale naţionale. Ce va trebui să alegem? Ce credeţi?

Dl B. Cred că Dvs. aţi ales deja. Dealtfel nu puteaţi alege decât întrun singur fel: alternativa a doua! .

Dl M. Da, dar noi suntem mult prea slabi ca să ne apărăm singuri, neajutaţi de nimeni, independenţa noastră.- Eu nu cred în "România Mare" promisă de ruşi cum nu cred în niciun fel de promisiune rusească!-Vreau însă să ştiu, dacă vom fi susţinuţi de Dvs. în lupta ce ducem?

Dl B. Aţi cetit discursul lui Byrnes? Aveţi răspunsul.

Dl M. L'am cetit. Vedeţi, însuşi faptul cenzurării discursului lui Byrnes în presa română constituie o altă încălcare flagrantă a acordului dela Moscova.

Dl B. Da. Ne-am sesisat şi am şi protestat. Ni s'a răspuns de sovietici că U.R.S.S. are drept principiu constant, în ţările controlate de ea: România, Bulgaria, Ungaria, de a nu tolera să apară în presa respectivă niciun fel de atac sau critică la adresa vreunuia din cei trei mari aliaţi. Drept exemplu s'a invocat cenzurarea redării în presa română a unui articol scris de un gazetar sovietic şi apărut în "Pravda". Iar discursul Dlui Byrnes conţine critici la adresa Sovietelor tot aşa precum articolul respectiv din "Pravda" conţinea critici asupra politicii externe americane.

Dl M. Privitor la cenzuarea discursurilor Dlui Byrnes există remediu: radio-ul. Gravă este însă cenzura ce ni se aplică,-tot contrar celor hotărîte la Moscova,-în presa internă. Vă rog să Vă sesisaţi şi de această încălcare.
Revenind la discursul Dlui Byrnes, îmi permit a menţiona că toate discursurile cari se ţin sunt înălţătoare. Din nefericire însă, totul se limitează numai la discursuri! De aceea îmi permit să Vă rog să binevoiţi a transmite Guvernului Dvs. următoarele întrebări:
Este Guvernul U.S.A. ferm hotărît să apere cu toate mij-
....

locacele litoralul Mării Mediterane și strâmtorile, asigurând astfel libera circulație în Mediterană și independența statelor balcanice amenințate?
Este Guvernul U.S.A. hotărît să ajute România în mod eficace în apărarea independenței și suveranității sale naționale?
Suntem nevoiți a adresa Guvernului Dvs. aceste întrebări pentru a ști pe ce ne bazăm în lupta ce ducem și în curentul ce partidul nostru imprimă opiniei publice românești.Țin a notá că astăzi partidul nostru și cu mine suntem singurii în măsură a dirijá opinia publică în România.Dacă poporul român a înfăptuit 23 August,a făcut-o numai în urma asigurărilor date de mine ,-în baza armistițiului preliminar încheiat la Cairo,- că Rusia Sovietică nu va pune stăpânire pe țara noastră.

Dl B. E dispus să transmită Guvernului U.S.A. întrebările formulate.
Se îndoiește de tendința de expansiune rusă până în Mediterană.Pe ce își bazează Dl M. credința aceasta?

Dl M. In primul rând pe aspirațiunile istorice seculare a Rusiei.Iar cea mai eclatantă dovadă actuală este formularea pretențiilor sovietice asupra Eritreei și Dodecanezului.Or,ar fi de neînchipuit ca U.R.S.S. să vrea să stăpânească aceste teritorii fără ca să aibe spatele perfect acoperit în Balcani?!

Dl B. Consideră aceste cereri drept neserioase.Ele sunt exagerate la maximum iar Rusia le-a formulat numai scu scopul ca să aibe unde și din ce "ceda".

Dl M. Așa s'a crezut și despre pretențiile U.R.S.S. asupra Iranului și Irak-ului.
Are Dl B. cunoștință despre intenția iminentă a guvernului român de a mobilizá ,-la cererea Sovietelor,- toate contingentele începând cu anul 1934?Stie Dl B. că diviziile "Tudor Vladimirescu" și "Horia,Cloșca și Crișan" au fost din nou echipate cu armament sovietic? Că peste 5.000 muncitori din București sunt deasemeni înarmați de ruși?

Dl B. In ce scop?

Dl M. U.R.S.S. se prepară pentru toate eventualitățile.Si de răsboiu!
De aceea ar trebui luate și de anglo-americani măsuri eficace; mai ales din timp.O încorporare a României în U.R.S.S. trebuie prevenită cu orice preț.Mijlocul cel mai bun pentru aceasta este ținerea alegerilor.

Dl B. Cum ar vedea Dl M. posibilă încorporarea României la U.R.S.S. In ce mod?

Dl M. Prin răsboiu ori pe cale pașnică: prin consimțământul unui guvern comunist bazat eventual pe un parlament comunist,ales prin fraudă și teroare.
Actualul guvern,va fi eladmis să reprezinte România la conferința păcii,în cazul dacă până la aceea dată nu s'ar ține alegeri?

Dl B. Nu știe cu precizie.E posibil însă să fie admis.Technica conferinței de pace este dealtfel bazat pe următoarea procedură,în ceace privește România,Bulgaria și Ungaria: U.R.S.S.-ul prepară proiectul de tratat de pace.Acest proiect se transmite apoi Anglo-Americanilor pentru a-și face observațiunile.Odată cei trei aliați de acord cu textul definitiv stabilit,va fi invitat și guvernul român pentru a-și face și el observațiunile.

Dl M. In acest din urmă caz,actualul guvern va face tot ce îi va dicta U.R.S.S.

49

IV.

Acest lucru trebuie împiedecat. El nu poate fi împiedecat decât printr'o atitudine fermă a Marei Britanii şi U.S.A. Ele trebuie să pretindă imediata respectare integrală a angajamentelor contractate de Rusia Sovietică şi guvernul român prin acordul dela Moscova. U.S.A. şi Marea Britanie greşesc atunci când procedează ca un om cinstit faţă de un rău platnic. U.R.S.S. a obţinut până acuma totul dela aliaţii săi. A obţinut: Port-Arthur, Koreea, Insulele Sakhalin. Ce a dat în schimb? Nimica. Acum e momentul să plătească şi ea.-Cât priveşte modalitatea de constrângere, aceasta ar fi simplă: cei doui aliaţi să nu stea de vrobă cu U.R.S.S. şi să nu îi mai împlinească nicio cerere până când Rusia Sovietică nu îşi va respecta în mod efectiv angajamentele.
Ţara noastră se află întro situaţie disperată! Armata ne este desfiinţată, economia distrusă, finanţele falimentare, libertăţile suprimate, oamenii terorizaţi. Cum să mai rezistăm? Ce să facem?

Dl B. Stiu că e greu. Foarte greu. Sunt convins că mâine va fi mai greu iar poimâine şi mai greu. Nu aveţi însă decât o singură cale de ales: aceea a răbdării şi a curajului! Pe această cale veţi câştiga. Altfel veţi pierde totul!
Stim că atâta timp cât trupele ruseşti sunt în România, libertate nu va exista. Cu cât mai mult vor sta aceste trupe aicea, cu atât mai puţină libertate va fi. Noi facem tot posibilul pentru a scurtă şederea lor aicea. Am făcut şi facem concesiuni, înghiţim chiar şi afronturi de multe ori. Toate acestea pentru a grăbi încheierea păcii şi implicit plecarea trupelor de ocupaţie. Cu mult mai mult nu putem face. Atâta timp cât conventia de armistiţiu stă în picioare şi executarea ei este subordonată înaltului comandament sovietic, ne este aproape imposibil să facem mai mult.
Ca încheiere Dl B. insistă încă odată mult asupra încunoştinţării missiunilor de orice abuzuri săvârşite de guvern.

Dl M. Ii sugerează Dlui B. înfiinţarea unor societăţi mixte a.-r. cu capital mixt, pentru a putea contra-balansă tendinţa sovietică de acaparare a economiei româneşti. /:Diferitele "SOVROM"-uri:/

Dl B. Vom mai reveni asupra acestei teme.

./.

50

AIDE - MEMOIRE

In ziua de I August 1946, ora 18, Excelenta Sa Domnul Ministru HOLMAN, Reprezentantul Diplomatic al Marei Britanii a primit pe Domnul JULIU MANIU, Presedintele Partidului National-Tărănesc

Domnul Juliu Maniu a prezentat Domnului Ministru Holman un raport asupra celor întâmplate în dimineata acestei zile la tipografia la care se tipăreste "Dreptatea", arătând cum un grup numeros de comunisti, actionând sub paza agentilor politiei Capitalei, au atacat localul tipografiei stricând zatul editiunei care urma să apară în aceasta zi, si făcând deasemeni unele stricăciuni la masini. Scopul principal însă al atacului a fost arestarea lucrătorilor nostri, cari au fost ridicati si dusi la Confederatia Generală a Muncei, unde au trebuit sub teroare să se oblige să nu mai lucreze pentru ziarul "Dreptatea".

Dl Juliu Maniu a arătat Dl Ministru Holman cum în acest mod se reiterează procedeul întrebuintat de comunistii din Cluj acum 2 luni împotriva celui de al doilea ziar al Partidului, "Patria", care precum se stie de atunci numai apare.

Dl Presedinte JULIU MANIU remite apoi Excelentei Sale dlui Ministru HOLMAN o petitiune prin care, ~~dupa~~ însiruie cronologic a abuzurilor comise de Guvernul Groza dela instalarea sa, ~~si aceasta în pofida angajamentelor ce-si luase în urma acordului de la Moscova, si dupa analizarea~~ efectelor cari vor decurge din aplicarea legei Electorale, definitivată deunăzi, arată ~~că~~ alegerile cari se pregătesc nu vor putea fi decât sângeroase, că rezultatele ce se vor obtine vor putea cu usurintă să fie complect falsificate, si că astfel este probabil că vor da un parlament aproape pur comunist.

In concluziune, domnul Juliu Maniu roagă pe Dl Ministru

Holman . să intervină pe lângă Guvernul Majestătei Sale Britanice să se delege, în vederea alegerilor, un număr de observatori oficiali, cari ar trebui să sosească cât de curând pentru a putea să-si dea seama si de felul cum se pregătesc aceste alegeri.

Dl Ministru Holman, primind aceasta petitiune, se informează pe lângă Dl Maniu, care ar fi o propunere subsidiară, în cazù că Anglia nu ar putea satisface deziderătul expus. Dl Maniu , apreciând solicitudinea Dlui Ministru Holman, declară că ori ce alt fel de asistentă, prin parlamentari si corespondenti englezi, ar fi bine venită. Dl Maniu adaugă însă că fără o astfel de asistentă, preferabil prin OBSERVATORI oficiali, rezultatul alegerilor este compromis si rezultatul va fi o cinică batjocurire a vointei poporului.

Domnul Maniu prezintă deasemeni Domnului Ministru Holman o rugăminte verbală cu obiectul ca Domnul Ministru să roage Guvernul Britanic să admită si să cearā ca la Conferinta Păcei din Paris să fie invitat si reprezentantul opozitiei, inclus în Guvernul Român actual în împlinirea acordului dela Moscova. Deasemeni că în caz că acest Ministru ar fi împedecat dintr'o cauză sau alta, Partidul să poată trimite la Conferintă un alt reprezentant al său. Dl Maniu arată că actualul Guvern nu reprezintă decât o infimă minoritate a poporului Român, si prin urmare este logic ca si opozitia să-si poată spune cuvântul, cum dealtfel acest procedeu este aplicat de marile democratii apusene. Mai departe, Dl Maniu sprijină rugămintea sa si pe faptul că nu actualele partide si persoane cari alcătuesc Guvernul actual au militat pentru scoaterea României din Axă si alăturarea ei la lupta alături de Natiunile Unite, ci exclusiv Partidul National-Tărănesc si Partidul National-Liberal. Aceasta actiune, începută încă din 1940, cu atâtea riscuri si primejdii a adus o lovitură mortală Hitlerismului, cum însăsi Maresalul Keitel a recunoscut-o.

arătând că încă de la ~~instalarea~~ început sa,
Guvernul ~~Groza~~ a călcat angajamentele
sale față de acordul de la Moscova li-
mitând ~~în mod sălbatec~~ excesiv libertatea presei,
neîngăduind ~~partii~~ reprezentanților noștri
să vorbească la Radio, cu toate că
agenții Guvernului zilnic insultă ~~la Radio~~ posturile de emisiune
partidul și conducătorii săi, că,
mai departe, toate întrunirile noastre
sunt atacate de agenții comuniști
sub protecția forței publice pusă la
dispoziția acestor elemente de dezordine
Deasemeni Dr. I. Maniu amintește toate
asasinatele comise ~~împotriva~~ în contra
membrilor partidului nostru, fără
ca vre-odată asasinii să fie urmăriți;
și în sfârșit ~~domnul Maniu~~ relevează ulte-
rioare atacuri ce partidul a suferit la
Craiova ~~și~~ Târgoviște și într'o circumscripție
la București, unde întrunirile noastre
au fost din nou asaltate, numeroși
prieteni de ai noștri umplând spitalele
Mai departe Dr. Maniu analizează

12-9-947

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală
C.N.S.A.S.

ACTIVITATEA COOPERATISTA IN ROMANIA
ADUNAREA GENERALA A I.N.C.O.P.-ului

/A.R.I.P./ 5 Iulie.- Prima manifestare cooperatistă din ciclul organizat pentru intervalul dela 3-7 Iulie a.c., a fost adunarea generală a Institutului Naţional al Cooperaţiei, ţinută eri, în aula Academiei de Inalte Studii Comerciale şi Industriale.
La adunarea generală prezidată de d. av.G.Mazilescu, preşedintele consiliului de administraţie asistat de d. M.A.Lupu, director general, au luat parte delegaţi ai unităţilor cooperative din întreaga ţară.
După cuvântarea de deschidere rostită de d. preşedinte Mazilescu care a făcut o expunere a activităţii cooperatiste din cursul anului trecut a luat cuvântul d. Teodorescu-Tincu, relevând progresele făcute de mişcarea cooperatistă românească, în cursul anului trecut.
Au mai vorbit apoi dnii Nistorescu dela Oradea Mare, Boca dela Năsăud, Marinescu-Păşoi, Zoltan Imre şi Eremia Grigore care au trecut în revistă chestiunile cuprinse în ordinea de zi.
Adunarea generală a aprobat, apoi, bilanţul şi contul de profit şi pierdere, dând cuvenita descărcare de gestiune consiliului de administraţie. /S/

EMISIUNILE MARCILOR POSTALE

/A.R.I.P./ 5 Iulie.- Pentru francarea obişnuită a corespondenţii poşta emite mărcile curente, treptat, în raport cu schimbarea tarifelor pentru diferite trimiteri poştale.
In ultima vreme având în vedere vertiginoasele urcări de preţuri în toate domeniile şi poşta a fost nevoită să scoată într'o manieră destul de rapidă, mărci poştale cari să corespundă tarifelor noui în continuă urcare.
In actuala stare de lucruri când pentru a expedia o scrisoare, trebue să te interesezi mereu dacă tarifele nu s'au urcat dela o zi la alta, pentruca astfel corespondenţa să nu cadă la rebut, socotim util pentru filateliştii noştri să dăm mai jos mărcile poştale curente cari au eşit până acum şi pe care poşta le va mai scoate, având în vedere mărirea viitoare a tarifelor.
Prima emisiune a fost pe hârtie albă şi a avut următoarele valori : 0,50; 1, 2, 4, 10, 15, 20, 25, 35, 40, 75, 80, 100, 200.
Când hârtia albă s'a epuizat s'a tipărit pe hârtie neagră de răsboiu şi în August 1945 s'au emis pe această hârtie următoarele valori : 2, 5, 20, 25, 50, 55, 80, 100, 160, 200 şi 400.
In Aprilie 1946, epuizându-se o parte din stoc s'au tipărit valorile de 10, 20, 80, 160 şi 200 pe o hârtie neagră dar puţin mai deschisă diferind de cea anterioară.
Incepând din Iunie 1946, poşta scoate pe o hârtie puţin schimbată şi cu culori diferite următoarele valori : 10, 20, 80, 160, 200, 300, 360, 400, 480, 600, 1000, 1500, 2400 şi 3700.

X

/A.R.I.P./ 5 Iulie.- Un credit de 300 milioane lei pentru continuarea lucrărilor de electrificare a judeţului Ilfov. In cadrul acţiunii de electrificare a comunelor rurale, consiliul politic al judeţului Ilfov, prezidat de d.prefect Eugen Gibescu, a hotărît intensificarea lucrărilor în această direcţie. Pentru procurarea stâlpilor necesari instalaţiilor electrice, a fost deschis un credit de 300 milioane lei. Totodată s'a hotărît a se lua contact cu reprezentanţii soc. de Gaz şi Electricitate /S/

Guvernul actual dealtfel nu poate reprezenta voința poporului Român, căci nu este atasat nici politicei care se întemeiază pe Charta Atlanticului, si nici nu reprezintă aspiratiunile seculare pentru libertate si democratie a Natiunei Române.

Dl Maniu roagă pe Dl Ministru Holman să transmită Guvernului Britanic această întâmpinare, cu atât mai mult cu cât este cu totul inexplicabil tratamentul vitreg pe care-l suferă azi România, care în ordinea sacrificiilor făcute pe câmpul de luptă, alături cu armatele Sovietice, este a patra tară din lume, cu 160.000 morti si dispăruti.

Deasemeni Dl Maniu mai expune nedreptatea care se face României prin faptul ca însusi în preambulul Tratatului de Pace se prevede că trupele de ocupatie Rusesti să poată să continue să stea pe teritoriul Român chiar si după încheerea păcei si scurgerea celor 90 zile, si anume până la rezolvirea problemei Austriace, cea ce este cu totul contrar prevederilor tratatului de Armistitiu.

Este inadmisibil, a adăugat Dl Maniu, ca România să fie obligată să suporte întretinerea unor armate străine pe termen nelimitat pentru conjoncturi cari nu depind întru nimic de România si pentru rezolvarea cărora această Tară nu poate contribui cu nimic.

Dl Maniu complectează expunerea sa prin acea că afirmă că România se putea astepta cu drept cuvânt ca să fie răsplătită pentru efortul militar făcut si care a contribuit atât de substantial în scurtarea si terminarea războiului, prin acea că i se datora ameliorarea conditiunilor armistitiului si nu ca acestea să fie îngreunate cum se evidentiază în proectul de Tratat de Pace. Deasemeni România se putea astepta ca în conformitate cu hotărârile de la Yalta, Potsdam si Moscova să fie scutită de a suporta un Guvern dictatorial, nedemocratic si nereprezentativ care sfidează Natiunile Unite la fiecare pas refuzând îndeplinirea promisiunilor făcute solemn, si pe

pe baza cărora a obtinut o recunoastere provizorie.

Domnul Juliu Maniu roagă pe Domnul Ministru Holman să intervină pe lângă Guvernul Majestătei Sale Britanice ca să ia în consideratie aceste urgente deziderate a căror împlinire este absolut necesară atât în interesul României cât si a păcei Europene

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

DIRECŢIUNEA PERSONALULUI

Nr. 63538

24 Septembrie 1947

53

ADEVERINTA
==============

Ministerul Afacerilor Străine adevereşte prin prezenta că D-na IOANA BUJOI GHICA a funcţionat în acest Departament dela 1 Junie 1945 până la 1 Junie 1946 în calitate de funcţionară administrativă diurnistă, iar dela 1 Junie 1946 până la 30 Junie 1947 în gradul de Stenodactilografă bugetară, dată la care a fost comprimată pentru economii bugetare.

D-a Bujoi Ghica Ioana vorbeşte bine limba franceză şi engleză şi într'o oarecare măsură limba germană.

/SEFUL DIVIZIUNII PERSONALULUI,

N.Papahagi
Sef de Secţie.

C.N.S.A.S.

C. 50.342. — M. O., Imprimeria Centrală. — Md. 9.

AUTORIZAT DE MINISTERUL CULTURII NAȚIONALE ȘI AL CULTELOR
INSTITUTUL MODERN „SOARE"
STENODACTILOGRAFIE — LIMBI STRĂINE
CALEA VICTORIEI 168 — TELEFON 5-35-76

54

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gene...

54

A D E V E R I N T A

Se adeverește prin prezenta că Dna Ioana Ghica Bujoiu a absolvit cursurile noastre de Stenodactilografie in limbile Franceza , Germana, Engleză.

Institutul Modern Soare
Stenodactilografie Limbi Străine
Autorizat de Minist. Cultura Nat. și al Cultelor
Buc. Cal. Victoriei 168 Tel. 5.35,76
Soare

Buc.23.IX 1947

C.N.S.A.S.

Ministerul ... Dir. ...

FIȘA Nr. 2

COMISARIATUL 7

Municipiul / Orașul / Comuna / Suburbana

APARTAMENTUL Nr.____ DIN IMOBILUL SITUAT IN:

BULEVARDUL, CALEA, ȘOSEAUA, STRADA, PIAȚA, ALEEA, FUNDĂTURA [1]	Nr.
Sofia	12

Cine anunță: Proprietar, ~~Chiriaș principal~~ [1])

Data:

Nr. rolului percepției fiscale: 2606
Nr. abonamentului la Radio:
Vehicule tracțiune mecanică:
Nr. 30 III 946
Arme ____ *Autorizație Nr.*

Destinația încăperilor [1])		Numele de familie	Numele de botez	Născut Locul	Născut Data	Profesia	Naționalitatea	Cetățenia	Religia	Localitatea sau strada de unde vine	Situația militară Nr. matricol Unitatea	Nr. și autoritatea actelor de identitate [2])	OBSERVAȚIUNI
Apartament	Soț	Florescu	Ioan	Buc.	5 XII. 1899	Of. St. Maj	Rom	Rom	Ort	Lisetef 51	Of. activ	B.P. 48331119	
Garsonieră	Soție	Florescu	Ilinca	Santiago	17 IV 1912	Casnică	"	"	"	" "	—	B.P. 455673	
Cameră mob. / Cameră goală / Prăvălie	Copii	Florescu	Ioane	Constantinopol	15 II 1931	elevă	"	"	"	" "	—	C.F.R. 47251	
Atelier	Copii	Mocsongi-Stârcea	Ioan	Diplomat	16 I 1909	Diplomat	"	"	"	" "	—	Min. Externe	
Garaj													
Etc.													

[1]) Se vor șterge denumirile care nu corespund.
[2]) Buletin de populație, act de armată, carnet C. F. R.
N. B. Cu această fișă se vor anunța nașterile și schimbările de persoane stabile.

Prețul fișei 100 lei

...orpul Gardienilor Publici...

C.N.S.A.S.

Destinaţia încăperilor [1]		NUMELE de familie	NUMELE de botez	NASCUT Locul	NASCUT Data	Profesia	Naţionalitatea	Cetăţenia	Religia	Localitatea sau strada de unde vine	Situaţia militară, Nr. matricol Unitatea	Nr. şi autoritatea actelor de identitate [2]	OBSERVAŢIUNI
	Alţi membri ai fam. (Se va specifica gradul de rudenie)												
	Străini de fam. [1] (Se va arăta calitatea în care sunt găzduiţi)												
	Oameni de serviciu (Se va arăta Nr. carnetului)	Antonia	Maria	Constanţa	1926	guvernantă	Rom.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	—	622537	
		Câmpian	Ana	[illegible]-Cluj	1815	[illegible]	"	"	Grec cat.	[illegible]	—	536209	
		"	Mărioara	"	1926	servit.	"	"	"	" "		536209	
		Openţa	Nicolae	[illegible]	1923	[illegible]	"	"	"	" "	—	CP8.24	8 VII.45

Prezenta copie fiind conformă cu originalul s'a eliberat în baza Ord. Nr. 29970 S. din 26.9.947 şi se certifică de noi.

[illegible signatures]

[1]) Pentru cei găzduiţi cu camere mobilate se va arăta Nr. autorizaţiei.
Această fişă serveşte numai pentru un singur apartament.
Pentru imobilele cu mai multe apartamente se procură Fişa Nr. 2 dela debitele C. A. M., atâtea câte vor fi necesare.

Semnătura proprietarului sau a girantului,
ss) Ion P. Diamandi

Semnătura locatarului principal,
Ch. I. Florescu

FIŞA IMOBILULUI DIN STRADA SOFIA Nr.12

în care a avut loc prima întrevedere pregătitoare a complotului, în luna Septembrie 1946.

C.N.S.A.S.

2 oct. 1947.
Dată în fața noastră
Chestor,
[signature]

61

37

Declarație

Subsemnatul Mihai C. Georgescu proprietar al imobilului din Parcul Jianu Strada [illegible] No. 11 declar că imobilul de mai sus se compune dintr-un apartament mare - pentru primul etaj care a fost ocupat de familia mea până la Ianuarie 1945 când mi-a fost rechiziționat (ord. r. 90/45) în folosul Misiunii Militare Americane!. Această rechiziție a durat până în Mai 1947.-

Primul ofițer american intrat în acest apartament a fost Maiorul Tarallo - pe care l-am cunoscut fiind faptul că i-am predat apartamentul și mobilierul existent.- Pe ceilalți D-ni ofițeri care s-au perindat în cursul rechiziției nu i-am cunoscut căci ei au căpătat forța a intra fără să-i cunosc. Am mai cunoscut totuși - pe urma unui incident avut - pe Locotenentul Hamilton și apoi pe

[signature]

CNSAS

actual = Sergentul Dickie – pe acesta din urmă pe urma faptului că l-am predat Castr[illegible] și aventurarul.–

În acelaș imobil erau la etajul II două apartamente – una ocupată de mine și alta de o doamnă cu numele de Silvia Haudr[illegible].

În contactarea celor, de unii [illegible] mai ales cei [illegible] primul ocupant al apartamentului [illegible] a mai locuit acolo și Dl Colonel Anderson cu soția. [illegible] Militar America

Mai declar că în timpul rechiziției – Sta ofițeri americani [illegible] doar un pat acolo care [illegible], care mi-i cunoșteam.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez.

[illegible]

2 Oct 1947

C.N.S.A.S.

C O P I E

(Originalul se află la pag..... .)

62

68

Ministerul Afacerilor Interne

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CONSTANTIN TITEL-PETRESCU, declar următoarele cu privire la autorizaţia dată Domnului GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI :

Am autorizat pe Dl.Gr.NICULESCU BUZEŞTI să ia contact cu partidele socialiste din străinătate şi să le informeze asupra situaţiei Partidului Social-Democrat Independent din România.

Am scris acestea pe o scrisoare bătută la maşină care purta semnăturile Domnilor IULIU MANIU şi C.I.C.BRATIANU.

(ss) Const.Titel-Petrescu

27 Septembrie 1947.

C.N.S.A.S.

59

C.N.S.A.S.

CORESPONDENTA INTRE GRUPUL COMPLOTIST P.N.T. DIN TARA SI CEL DIN STRAINATATE

59

60

RAPOARTE SI INFORMATII TRIMISE DE AGENTII P.N.T.DIN STRAINATATE.

CONDUCERII P.N.T.DIN TARA.

C.N.S.A.S.

LANCASTER

7, Rue de Berri
(CHAMPS-ÉLYSÉES)
PARIS
Téléph. ELYSÉES 90-43
ADR.TÉLÉG. OTELANCAST-PARIS
R.C. SEINE 221.581 B

61

65

Paris, le 23 August 1946.

Dsale
Domnului Iuliu Maniu
Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc

Scumpe Domnule Maniu,

Urmând imboldul Domniei Voastre, care apăraţi cu o neinfricată credinţă drepturile şi onoarea României, ne am întrunit la Paris ca să împlinim şi noi datoria noastră de Români, străduindu-ne să apărăm, din toate puterile, interesele statornice ale ţării.

Amintindu-ne în această zi, de partea hotărâtoare pe care aţi luat-o, întru mântuirea ţării de sub stăpânirea politicii hitleriste, îndreptăm către Domnia Voastră gândurile noastre recunoscătoare şi Vă înfăţişăm de sentimentele noastre calde, de dragoste şi de devotament.

Trăiască România!

Bacle A. Niculescu, Grigore Gafencu, Alexandru Cretzianu, Gh. Rautu, V. V. Tilea, M. Laranda, Haralamb, Baret Rafail, N. Dianu, Prof. Mug. Popa, Tom, Gheorghe Bleuse, G. Taranu, A. N. Ciotori, Tom R. Apreanu, A Pouilesteanu, Radu Florescu, Romanescu, G. Athanasiu, Fondaţi, Emil C. Ciurea

G. Rautu,
Hz. 1.

...ul Afacerilor Interne

C.N.S.A.S.

67

Găsit la percheziție în prezența mea [illegible] 15 Sept 1947

Paris 23 Aug.1946.

62

D-sale

Domnului Iuliu Maniu

Președintele Partidului Național Țărănesc

Scumpe Domnule Maniu,

Urmând imboldul Domniei Voastre, care apărați cu o neînfricoată credință drepturile și onoarea [illegible], ne-am întrunit la Paris ca să împlinim și noi datoria [illegible] de Români, străduindu-ne să apărăm, din toate puterile noastre, interesele statornice ale Țării.

Amintindu-ne în această zi, de partea hotărâtoare, pe care ați luat-o întru mântuirea Țării de sub stăpânirea politicei hitleriste, îndreptăm către Domnia Voastră gândurile noastre recunoscătoare, și vă încredințăm de simțămintele noastre calde de dragoste și devotament.

Trăiască România !

Grigore Gafencu	Alexandru Crețianu	V.V. Tilea
Prof. Aug. Popa	N. Dianu	Gh. Răutu
N. Ciotori	N. Caranfil	Brutus Coste
Gh. Caranfil	A. Burileanu	Radu Plesia
Titu R. Pogoneanu	Emil C. Ciurea	Ion Rațiu
N. Herescu	Ion Haralamb	Fl. Zaharia
C. Athanasiu	Gh. Iliescu	Basil Rațiu
Leontin Constantinescu	M. Romniceanu	G. Raut
Barbu Niculescu	Cpt. Cdor. Economu I.	

(La această adresă au aderat Dnii Gen N. Rădescu, Dr. Cornel Bianu, Fred Nanu și ceilalți români din străinătate, cari nu se găsesc la Paris)

Paris, 20 Octombrie 1946

63

Iubite Domnule Maniu,

In cele din urmă zile ale şederii mele la Paris am avut unele convorbiri pe care aşi dori să vi le comunic pentru a complecta astfel darea de seamă din 15 Octombrie.

Prieteni jugoslavi cu care intreţin de mult legături de incredere m'au condus la Domnul Macek, de curând întors din America. Pesimist cu privire la situaţia generală şi îndeosebi la sorţii păcii, Domnul Macek a câştigat în America, impresia că oamenii de Stat şi diplomaţii îşi dau însfârşit seama de primejdiile care ameninţă Europa şi că sunt hotărâţi, în marea lor majoritate, să facă faţă acestor primejdii cu energie şi intransigenţa. Oamenii politici americani ar fi arătat mult interes îndeosebi pentru mişcarea ţaraneasca şi pentru partidele care o reprezintă - nu numai în Jugoslavia dar şi în toate celelalte ţări dunărene şi balcanice. Ei ar privi cu ochi buni strânsa apropiere între partidele ţărăneşti din Jugoslavia, România, Ungaria şi Polonia, - deoarece socotesc ca mişcarea ţăranească este singura care să poată ţine piept comunismului în rasăritul Europei.

Domnul Macek a avut, în acestă privinţă, convorbiri cu Dl.G.Dimitrov, şeful partidului agrarian bulgar, aflat actualmente la Washington precum şi cu Dl.Eckhardt, fost preşedinte al partidului Micilor agricultori din Ungaria.

Aci la Paris, Domnia-sa a afut convorbiri în acelaş sens cu Dl.Bessenyei diplomat maghiar care deţine un rol de frunte printre ungurii din afară. Dl. Bessenyei a ţinut de altfel să stabilească un contact şi cu mine.

./.

Ministerul Afacerilor Interne Direcţia Generală a Arhivelor Statului

De oarece îi este cu neputinţă să aibă relaţiuni continui cu partidul său din Croaţia, Dl.Macek şi-a exprimat dorinţa ca fruntaşii partidului ţărănesc român să caute pe o cale directă să stabilească un contact cu locţiitorul său din Zagreb, **A.Kossutitch** care a fost eliberat abia acum, după doi ani, din închisoare.

In ce mă priveşte am rugat pe Dl.Augustin Popa, care dintre toţi prietenii noştri de aici, este cel mai apropiat colaborator al D.voastră, ca să păstreze legătura cu Dl.Macek.

Intr'o altă ordine de idei, Vă semnalez două probleme, care au stârnit oarecare vâlvă în timpul Conferinţei din Paris şi care vor fi reluate probabil şi discutate din nou cu prilejul Adunărei Generale a O.N.U. la New York. Socotesc că aceste probleme ar putea fi de folos opoziţiei în timpul campaniei electorale, pentru a preciza poziţiile ei pe plan internaţional. E vorba de amendamentul Evatt (Ministru de Externe australian) care urmăreşte înfiinţarea unui Tribunal internaţional pentru apărarea drepturilor omului şi de proectul pentru federalizarea Europei sprijinit cu stăruinţă şi căldură de D-nii Winston Churchill şi Mareşalul Smuts.

Amendamentul Evatt deşi nu a obţinut majoritatea necesară pentru a fi introdus în Tratatul de Pace, e luat de pe acum în cercetare de secţiunea juridică a O:N.U-lui.

Este o chestiune care ne interesează de aproape pentrucă, într'o vreme când nu este vorba decât de garantarea drepturilor »minorităţilor« ea vădeşte necesitatea de a se apăra drepturile şi libertăţile mult năpăstuitelor »majorităţi

Proectul pentru federalizarea Europei nu este încă pus la punct.

Ne ai depărte

./.

C.N.S.A.S.

70

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală a Poliției

65

Faptul însă că oamenii de Stat anglo-saxoni revin mereu cu noui preciziuni şi îndemnuri în aceste chestiuni, dovedeşte că ei îşi dau seama de necesitatea de a se pune capăt dezordinei care turbură Europa prin înfăptuirea unei organizări unitare.

Este vorba de o idee care poate crea o solidaritate între conducătorii partidelor politice din diferite ţări care luptă astăzi izolat pentru a atinge de fapt un scop comun.

Vă rog să primiţi, Scumpe Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă afecţiune.

Grigore Gafencu

P.S. Cu privire la Amendamentul Evatt şi la planul de federalizare a Europei am şi arătat interésul şi speranţele pe care aceste proecte le trezesc în România, într'o serie de articole publicate în "Journal de Genève" şi reluate pentru presa mondială de Reuter, ca şi în două interview-uri recente care vor apare în "Le Monde" din Paris şi în "New York Times".

C.N.S.A.S.

Jonit Ellerman 12 947

Paris, 20 Octombrie 1946

66

Scumpe Domnule Maniu,

Inainte de a mă despărţi de prietenii cu care am lucrat la Paris, pentru a mă reîntoarce la Geneva, am întocmit un dosar cuprinzând memoriile, notele, scrisorile şi articolele din ziare şi reviste, într'un cuvânt tot ce priveşte activitatea noastră în timpul Conferinţei de Pace. Copii de pe aceste acte au fost înaintate în parte, restul urmând să fie trimis cu cel dintâiu prilej. Deocamdată îmi permit să Vă prezint darea de seamă pe care am făcut-o la încheerea lucrărilor noastre.

Vă rog să primiţi, Iubite Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă dragoste.

Grigore Gafencu

P.S. Voi trimite copii după darea de seamă finală D-lor C.I.Bratianu şi C.Titel Petrescu.

Cum nu ne este însă cu putinţă să expediem întregul dosar în triplu Vă rugăm să comunicaţi conţinutul lui colegilor D-Voastră.

C.N.S.A.S.

Geneva, [illegible] Septembrie 19[illegible]

Iubite Domnule Preşedinte,

După şase săptămâni petrecute la Paris m'am întors pentru trei zile la Geneva ca să-mi văd de unele treburi. Profit de acest prilej ca să vă trimit aceste rânduri. Către sfârşitul săptămânii mă întorc la Paris.

Potrivit dorinţei Domniei-Voastre şi la cererea prietenilor noştri din străinătate, m'am străduit la Paris să îndrumez activitatea unei excelente echipe de patrioţi români, dornici să apere din toate puterile cauza ţării, lipsită din nefericire, de orice sprijin temeinic din partea "oficialităţii".

Nu e încă timpul să fac un raport amănunţit despre această activitate; îl voi face la sfârşitul Conferinţei, şi în aşa fel ca o parte din însemnările mele să poată fi dată publicităţii.

La Paris am lucrat în deplină înţelegere cu A. Cretzianu, care a petrecut două săptămâni cu noi înainte de a pleca în America; am avut deasemeni sprijinul lui V. Tilea, timp de o lună, şi apoi al lui N. Caranfil care a sosit la Paris pentru a ne fi de ajutor. Ne-am bucurat deasemeni de colaborarea lui G. Răutu, Aug. Popa, Ciotori şi Florin Zaharia. Nedeslipiţi dela munca lor au fost tinerii diplomaţi, în frunte cu Brutus Coste, şi anume Titu Pogoneanu, Ciurea, A. Burileanu, Pleşia, - fostul consilier de presă I. Haralamb, tânărul Barbu Niculescu şi câţiva distinşi militari, printre cari maiorii Raţiu, G. Iliescu şi Athanasiu.

Dela început, activitatea noastră s'a sprijinit pe mai multe documente, întocmite cu multă băgare de seamă, şi anume memoriul lucrat şi tipărit la Berna, un memoriu mai scurt redactat de V. Tilea, referindu-se de aproape la clauzele tratatului de pace, apoi adnotări precise chiar pe textul tratatului (am împărţit asemenea tratate adnotate tuturor delegaţilor) - în sfârşit note speciale, redactate în vederea discuţiilor din comisii şi referindu-se la unele articole speciale (de exemplu : chestia prizonierilor, chestia evacuării militare, problema reparaţiilor, problema independenţii politice, problema independenţii economice, Dunărea). La acestea s'au adăugat o copie tradusă în două limbi a declaraţiilor Dom-

C.N.S.A.S.

73

niei-Voastre din 8 August şi observaţiile partidului naţional-liberal cu privire la tratat şi la hotarele ţării. Toate aceste acte au fost depuse la Secretariatul General al Conferinţei şi la secretariatele diferitelor delegaţiuni, însoţite de scrisori de introducere şi de lămuriri.

Am lucrat deci ca o delegaţie oficioasă, trimiţând "adrese" şi primind răspunsuri; primul rezultat atins a fost că ni s'a tolerat această activitate şi că atât noi cât şi munca noastră ne-am bucurat de simpatia vădită a unora şi de o stimă generală (afară fireşte de înfierările şi ameninţările care ne veneau de unde vă gândiţi).

Pentru lămurirea activităţii noastre am recurs la sprijinul presei, care a publicat mai multe interviewuri date de mine (astfel ziarele "New York Herald Tribune", "New York Times", "Le Monde", "Weltwoche") şi a transmis felurite dări de seamă despre noi şi ideile noastre, de cele mai multe ori în termenii cei mai elogioşi. Citez între altele : "Manchester Guardian", "Chicago Daily News", "Christian Science Monitor", "Daily Telegraph", "Neue Zürcher Zeitung", "Tribune de Lausanne", "Gazette de Lausanne", "Curieux", "Basler Nachrichten", etc., apoi ~~agenţiile~~ Reuter, United Press şi Associated Press. Vom complecta această activitate ziaristică conform unui program care este în curs de executare. Am văzut şi am vorbit pe lung unui număr foarte însemnat de ziarişti şi publicişti ; cred că în această privinţă cauza noastră a fost lămurită în modul cel mai larg şi că roadele se vor vedea în lunile viitoare. Neputând concura cu mijloacele de persuasiune ale apologiştilor stărilor dela noi, ne-am silit să-i batem prin sinceritate şi prin calitatea expunerii.

Ne-am silit deasemeni din cea dintâi zi a Conferinţei să luăm un contact personal cât mai direct şi mai continuu cu principalii membri ai delegaţiilor care ne interesau şi cu experţii corespunzători. Unele delegaţii se strângeau "in corpore" pentru a asculta expunerile noastre. Faptul (aproape unic la această ciudată Conferinţă !) că ne abţineam de polemici şi că discutam problemele, atât în legătură cu interesele noastre naţionale cât şi cu interesele internaţionale, ne-a întărit poziţia şi a fost apreciat de toţi interlocutorii noştri. Nu mă pot întinde aci asupra tuturor discuţiilor pe care le-am avut. Voi reveni asupra acestui subiect cu prilejul memoriului final. Tin doar să însemn că am dat o atenţie deosebită problemelor următoare : fruntariile noastre - făcând istoricul celor întâmplate la Vest, la Est şi la Sud ; independenţii noastre politice - astfel cum este proclamată dar nu şi garantată

../.

tratat ; chestiunii prizonierilor ; chestiunii evacuării trupelor străine ; problemei reparaţiilor - unde am cerut o comisie de reparaţii şi de restituţii ; problemei economice - unde am combătut anumite revendicări anglo-saxone şi am expus compunerea sovromurilor ; în sfârşit chestiunea Dunării.

Rezultatul moral al străduinţelor noastre a întrecut - din nefericire , dar nu putea fi altfel - rezultatul practic imediat. Toate delegaţiile cunosc azi situaţia politică şi economică din România, toţi cunosc felul adevărat al participării noastre la război, la armistiţiu, la victoria finală, - toţi au priceput nedreptatea, - şi uneori absurditatea clauzelor ce ni s'au impus prin tratat, - toţi ştiu în sfârşit poziţia pe care poporul nostru înţelege s'o ia în marea luptă pentru pace, care e departe încă de a lua sfârşit, - toţi ştiu că în ciuda unor declaraţii oficiale, poporul român suferă pe nedrept, este împotriva zonelor de influenţă, de ocupaţie, şi de "protecţie", şi că cere cu desnădejde locul ce i se cuvine într'o ordine de drept generală. Faptul că aceste lucruri au fost spuse, lămurite şi înţelese, are o însemnătate care nu e numai platonică. Lumea va trece încă prin multe zvârcoliri şi conferinţe înainte ca să se împlinească o pace adevărată, - şi e bine şi foarte folositor ca ţara noastră să-şi fi însemnat locul printre acei cari caută să înscăuneze în lume stări de drept şi de libertate. (Reprezentanţii opoziţiilor majoritare din ţări vecine - Serbia Polonia, Bulgaria, Finlanda, ba chiar Ungaria, ne-au spus cât de bine a făcut România că prin acţiunea noastră - singura acţiune independentă de acest fel - a arătat cât de strâns legat este Răsăritul european de o ordine europeană generală, legată de valorile civilizaţiei europene).

In ce priveşte rezultatele practice ale străduinţelor noastre ele au fost până acum foarte modeste. Aceasta se datoreşte în principal faptului următor : textul tratatului cuprinde două feluri de clauze - acele cu privire la care s'a ajuns de mai înainte la un acord între cei patru miniştri de externe, şi acelea cu privire la care marile Puteri au formulat păreri deosebite.

Până azi, nu s'au discutat decât clauzele de categoria întâia (fruntarii, clauze politice, reparaţiile propriu zise). Timp de patru săptămâni, delegaţii s'au certat - şi s'au înjurat - pentru a şti dacă "amendamentele" vor fi prezentate celor "Mari" cu o majoritate simplă de voturi sau cu o majoritate de două treimi. Intre timp reprezentanţii Statelor mici au pregătit peste două sute de amendamente. La 29 August a intervenit o lovitură de teatru: cei

"Mari" au hotărît să susţină împreună (oricare ar fi părerea sau convingerea lor) clauzele cu privire la care stabiliseră un acord. Astfel a fost zădărnicită munca unei luni întregi şi s'au năruit toate speranţele puse în posibilitatea unor îndreptări sau îmbunătăţiri a textelor iniţiale.

Pentru ţara noastră, această hotărîre a celor "Mari", executată în toate cazurile cu stricteţe, a jucat în favoarea noastră în chestia hotarului apusean : cu toate sforţările şi uneltirile maghiare acordul cu privire la restituirea integrală a Ardealului a rămas în picioare (ceeace a îngăduit lui Tătărescu să dobândească un foarte uşor "succes").

In toate celelalte chestiuni însă - garanţii politice, preciziuni cerute pentru evacuarea trupelor, pentru restituirea prizonierilor, pentru stabilirea reparaţiilor - acordul între cei "Mari" a jucat sau va juca împotriva noastră. Am avut durerea să vedem cum amendamente pregătite cu toată grija de noi, au căzut în urma intervenţiunii unuia dintre cei "Mari" (chiar francez sau englez - care înainte şi faţă de noi se pronunţase categoric în favoarea tezei noastre). Nici o consideraţie de principiu nu a fost luată în seamă, nici un argument de drept nu a fost respectat, nici o problemă nu a reţinut atenţia Conferinţei. Copleşiţi de certurilr lor proprii, dornici să nu întindă prea mult discuţia, nerăbdători să înceapă cât mai curând cearta cea mare cu privire la Germania (problema Nr. 1 !), delegaţii Marilor puteri au izbutit până acum să-şi impună voinţa şi să înlăture toate amendamentele care tindeau să îmbunătăţească opera lor, de o atât de îndoelnică valoare.

Vom vedea acum ce va face Conferinţa în faza a doua, adică atunci când va avea de discutat probleme care nu au fost încă "deslegate" de cei "Mari" şi când va avea de ales între mai multe texte pentru fiecare articol.

Cei mici vor avea un joc mai mare ; vor avea oarecare libertate de a alege între soluţii deosebite, - şi în ce ne priveşte, vom căuta să ne folosim de această libertate pentru a lămuri din nou vederile noastre cu privire la "independenţa economică" a ţării, la Dunăre şi la instanţele judecătoreşti superioare, care ar trebui să hotărască despre executarea tratatului. Mă tem însă că şi în această nouă fază, cei "Mari" vor căuta s'o ia înainte, stabilind între ei anumite tranzacţii care să zădărnicească lupta pentru principii a celorlalţi. Conferinţa e grăbită : în Octombrie trebue să se întrunească Naţiunile Unite la New York. Apoi vine la rând "pacea" cu Germania. Mai târziu"pacea"cu Austria. In asemenea condiţii, nu

se ţine seama de cât de poziţiile pe care tind să şi le asigure cele două tabere ce îşi stau faţă în faţă ; principiile nu mai au însemnătate, iar "problemele" nu sunt cercetate, pentru a nu se pierde timp.

Descurajarea mea, - umilă părticică dintr'o adâncă descurajare generală - nu ne va împiedeca să ne facem datoria până la capăt. Am ţinut însă să vă împărtăşesc simţămintele noastre, faţă de "provizoratul" care se alcătueşte aci, şi care trezeşte cea mai vie îngrijorare la toţi cei cari doresc o pace dreaptă şi temeinică. E vădit că străduinţele de a împăca lumea au dat până acum greş şi că pe măsură ce dăiunesc Conferinţele de Pace, vrajba se întinde şi se adânceşte.

Tin să vă asigur, la sfârşit, că toate problemele noastre au fost <u>bine</u> lămurite, pe lângă şefii marilor delegaţii (în deosebi problemele <u>politice</u>) cât şi cele economice (discutate ore întregi cu diferiţii experţi).

Deasemeni au fost lămurite chestiunile de hotar. Cretzianu v'a scris pe lung în chestia Basarabiei. Memoriul cel mare nu pomeneşte decât în mod subsidiar de această chestiune deoarece se aşează pe platforma <u>armistiţiului</u> (dorit şi acceptat de fruntaşii marilor partide politice din ţară), - şi sprijină pe acest armistiţiu toate <u>revendicările imediate</u>. Memoriul redactat de Tilea, cu asentimentul nostru, arată însă în ce a constat cu adevărat pretinsul "acord" din 27 Iunie 1940 cu privire la Basarabia şi Bucovina ; - toate lămuririle noastre au limpezit această chestiune, - iar declaraţiile oficiale ale partidelor din ţară (declaraţiile Domniei-Voastre şi observaţiile partidului naţional-liberal), - declaraţii pe care le-am remis, cu scrisori lămuritoare, diferitelor delegaţii, întăresc în mod definitiv punctul de vedere al naţiunii cu privire la provinciile ce ne-au fost luate.

Vă rog, Iubite Domnule Preşedinte, să primiţi încredinţarea simţămintelor mele cele mai curate de dragoste şi de devotament.

Grigore Gafencu

P.S. La Geneva sunt nevoit să mă ocup de un atac pus la cale [illegible] împotriva noastră de Leg. rom. din Bern - prin ziarul Gazette de Lausanne - atac care reproduce cele spuse de Maurras în [illegible]. - Am făcut o întâmpinare care restabileşte adevărul, - şi care, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] -

77

Apărut în ziarul "Die Woche" în 16 Sept.1946.

72

Grigore Gafencu,care a jucat un rol în politica ţării sale ca ziarist,deputat,ministru de externe şi la urmă ca ambasador la Moscova şi mulţumită faptului că prin scrierile sale "Vorspiel zum Krieg in Osten" şi "Les derniers jours de l'Europe",şi-a câştigat un renume mondial ca scriitor politic,a încercat - datorită acestor avantagii - să se facă auzit la Conferinţa de Pace din Paris şi cu toate că nu are vreun mandat oficial,totuşi ca purtător de cuvânt al aspiraţiunilor româneşti a căutat să apere printr'un memorandum drepturile ţării sale.

Ideile pe care le-a expus d.Gr.Gafencu,colaboratorul nostru d. Francois Bondy,sunt zguduitoare şi în acelaş timp lămuritoare,pentrucă prin limpezimea lor neîntâlnită până acum dovedesc că fără recunoaşterea unei ordine supraraţionale generale nu pot exista state mijlocii şi state mici independente şi deci nici o pace durabilă,ci numai puteri mondiale în rivalitate continuă,a căror politică agresivă ne va duce neîndoelnic către un al treilea războiu mondial.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Gen.

POT RAMANE INDEPENDENTE STATELE MICI?

"Tragedia acestei conferinţe de pace - care poate fi numită mai bine conferinţă de războiu - constă în faptul că lupta acerbă se ducenumai pentru interese,fără ca cineva să aibă în vedere principiul în general.Si totuşi compromisele provizorii dintre interese nu pot salva pacea,pe câtă vreme lupta pentru principii,reprezentarea unui adevărat punct de vedere al dreptăţii ar putea-o face".

Acestea mi le-a spus d.Grigore Gafencu,fostul ambasador la Moscova şi acum reprezentant "neoficial" al României la Paris,pe care l-am vizitat în Hotelul Lancaster.

- "Oare nu sunt mai bune compromisele pe planul intereselor decât cearta ideologiilor,în care ideile sunt dealtfel falsificate?"

- "Nu este vorba de ideologii,nici de cruciade,ci de faptul că pacea fără o idee durabilă nu numai că nu poate dăinui,dar nici nu poate fi încheiată.Chiar şi la Versailles,statele victorioase crezând în Universalitate au creiat o organizaţie cu caracter internaţional şi care,trecând peste interesele separate ale fiecărui stat, ar fi trebuit să pună în valoare Dreptul Internaţional.Sub nici o formă nu pot trăi statele mici şi cele mijlocii decât numai sub Universalitate.In Europa pactul dela Munchen a distrus această posibilitate,aşa că statele mici nu le-a mai rămas altă posibilitate decât ca în faţa furtunei care se desfăşura,să caute scăpare sub pulpana unui stat puternic.Din clipa aceea - după cum a recunoscut imediat Churchil - aceste state şi-au pierdut principial independenţa.

Al doilea pact care în locul dreptului a pus chestiunea împărţirii pe zone de influenţă,a fost opera Moscovei şi a Germaniei

După aceste două pacte,statele intermediare şi-au pierdut răsuflarea,iar regimul acestor state,ca România şi altele,n'a fost decât expresiunea neputinţii."

C.N.S.A.S.

Cine mai crede astăzi în Universalitate, în posibilitatea înfăptuirii punctului de vedere al dreptului, dincolo de interesele învingătorilor?

Un mare învingător, a cărui politică fie că ne place sau nu, dar a cărei existenţă nu poate fi desminţită, este Uniunea Sovietelor?

"Da, Rusia are o politică consecventă şi cu scop bine determinat şi crede în validitatea valorilor şi concepţiilor mărturisite de regimul ei. Dimpotrivă, puterile anglo-saxone n'au aceiaş credinţă universală cu privire la valorile lor proprii. Admit compromise înainte chiar de a le fi tatonat principiile. Niciodată n'am fost mai valabile ca ci în Paris cuvintele lui Talleyrand": Les convenances l'emportent toujours sut le droit".

- "Se poate vorbi însă chiar de convenienţe? Nu presupun acestea o credinţă comună în anumite tradiţii sau cel puşin etichete?

- "Ceeace ne lipseşte nouă atât de mult în Europa este glasul Franţei. Ea a avut ideia pentru universalitatea marilor principii. Dar Franşa nu este atât neutralizată, cât paralizată de ele, cel puţin actualmente, aşa că trebuie să renunţe la politica externă pentru a nu răscoli în interior conflicte cărora, în faza însănătoşirii ei, nu le-ar putea face faţă acum".

- "Cum staţi faţă de delegaţia oficială română?"

- "Nu avem cu ea nici o legătură şi nici ea cu noi. Dar este sarcina noastră să informăm pe domnii delegaţi asupra unor anumite probleme mai generale de care nu vreanimeni să se ocupe aci în mod oficial. Vorbim despre necesitatea Comisiunii Internaţionale a Dunării, pentrucă oficial nu există nici o delegaţie pentru Dunăre. Si totuşi independenţa României s'a născut odată cu libertatea navigaţiei pe Dunăre şi ca produs al conferinţelor internaţionale. Intreaga noastră existenţă ca naţiune este atât de strâns legată de dreptul internaţional şi de aranjamentele internaţionale, încât bunăstarea ~~nu poate~~

80 75

noastră nu pote fi atinsă decât prin aceşti factori".

- "Vreţi să spuneţi că anumiţi români caută salvarea României la Ruşi sub forma pe cât posibil oficială a unui stat satelit şi că pe această cale nu s'ar putea câştiga nimic durabil"?

- "Stat satelit" a fost până acum o vorbă de ocară.Ceeace este ciudat la această conferinţă de pace care seamănă mai mult cu pactul dela Munchen şi Moscova care au fost numai armistiţii,decât cu Viena,Versailles şi alte conferinţe de pace,este că aci statele mici sunt declarate în mod oficial satelite ale marei puteri învecinate,răpindu-li-se anticipat orice posibilitate de apărare faţă de clauzele neclare şi neprecise ale tratatului,rămânându-le astfel singura cale de apel la marea putere interesată sub a cărei oblăduire stă.

In ceeace priveşte învinşii,ca să poată intra în comunitatea popoarelor pentru a putea trăi ca naţiuni,nu se face nici un fel de precizare în tratatul de pace.

"Din niciuna din clauzele tratatului de pace nu reese vreun principiu al ~~xxxxxxxxxx~~ dreptului pe care să se poată bizui.Totul rămâne pentru noi în întuneric,totul rămâne chestiune de interpretare şi această interpretare din partea lor,se va face totdeauna politiceşte.

Aşa a fost promisă pentru prima dată la 12 Aprilie 1944 de Molotov evacuarea României după operaţiunile de luptă şi de atunci de mai multe ori sub diferite forme.Acum ni se asigură evacurarea trupelor de ocupaţie după 9o zile dela semnarea tratatului de pace,bineînţeles cu dreptul ca U.R.S.S. să aibă în România trupe de legătură cu zona ocupată din Austria.Dar câte trupe?Si cu garnizoagne în care oraşe?Aceasta nu se spune.

Prizonierii de războiu - aşa se spune - vor fi eliberaţi "cât de curând posibil".Nu se indică însă nici un termen şi nici o comisie

97

" LE TRAITÉ DE PAIX PROJETÉ FERAIT DE LA ROUMANIE UN VÉRITABLE ÉTAT SATELLITE "

nous déclare M.Grégoire Gafenco
ancien ministre des affaires etrangères roumaines

Les nations ex-satellites de l'Axe sont venues, tour à tour, devant les vingt et une puissances défendre leur cause. Elles subissent l'occupation étrangère. Leurs pouvoirs politiques leur économie sont dans la main des nations victorieuses et parfois d'un seul vainqueur. On comprend que leur opinion puisse s'exprimer par d'autres voix que celles de leurs porte-parole officiels. On connaît les éloquents plaidoyers. Il importe d'écouter aussi d'autres échos.

M.Grégoire Gafenco a bien voulu nous confier certaines aspirations du peuple roumain.

Nous ne désirons, en publiant ses déclarations, que favoriser l'essor de la démocratie dans une nation que tant de liens traditionnels, de culture et d'amitié unissent à la France.

Pendant la guerre de 1914-1918 aviateur dans une escadrill française, grand-croix de la Légion d'honneur, marié à une de nos compatriotes, plusieurs fois député et sénateur, ministre des affaires étrangères en 1939-1940, ministre de Roumanie à Moscou jusqu'au 22 juin 1941, M.Gafenco a fui en Suisse l'occupation allemande.

D'une grande distinction d'allure et de pensée, dès le début de notre conversation M.Gafenco se refuse à discuter les thèses de la délégation officielle roumaine :

" J'ai cru de mon devoir de porter à la connaissance de l'opinion internationale les vues d'une grande partie du peuple roumain sur les problèmes de la paix.

" J'ai longtemps désiré cet armistice qui faisait rentrer mon pays dans le concert des nations démocratiques, mais nous voulons le respect des conditions de cet armistice et une paix équitable. Nous avons déjà, mes amis et moi, rédigé un mémoire à ce sujet, et nous l'avons présenté aux délégués des Nations unies Mais, lors de sa rédaction, nous n'avions pas encore connaissance du projet de traité.

" Or il apparaît que ce traité de paix, par ses imprécisions, imposerait à la Roumanie un véritable statut d'Etat satellite. Ce mot à consonance péjorative, qui, jusqu'à ce jour, exprimait des situations de fait, recevrait ainsi une consécration de droit. La précision dans les textes, pour une nation vaincue, est encore plus nécessaire que la clémence.

" Chaque article du texte, en effet, ne formule pas, comme il le devrait, une règle de droit, mais semble être plutôt le résultat d'un compromis. Dans les discussions de la commission, il faudrait que chaque article reçoive une teneur plus précise, qu'il s'agisse de l'indépendance politique et économique de la Roumanie, de l'évacuation des troupes étrangères, de la question du Danube, du rapatriement des prisonniers ou qu'il s'agisse de déterminer le chiffre exact des réparations.

" Si le traité ne devait pas être amendé, l'Etat roumain serait obligé constamment de s'adresser, pour éclaicissement du texte, aux seules instances en mesure de l'interpréter, et ces instances ne seraient pas juridiques, mais politiques, c'est-à-dire que l'Etat roumain devrait sans cesse en référer à l'une ou à l'autre des grandes nations victorieuses.

" Ainsi, il est prévu que l'évacuation des troupes occupantes devra se faire 90 jours après la signature de la paix. Mais, par ailleurs, il est permis à l'armée soviétique de maintenir en Roumanie des troupes qui assureront sa liaison avec son armée d'occupation en Autriche. Aucun chiffre ne limite le nombre de ces troupes, aucun tracé ne limite l'espace de leur stationement.

" Le projet de traité stipule que les prisonniers de guerre seront libérés "aussitôt que possible". Pourquoi aucun délai n'a-t-il été fixé ? Pourquoi ne crée-t-on pas une instance d'ordre international qui surveille l'application de cette clause?

" Pour les réparations, certes la somme des prétentions exprimées par toutes les puissances victorieuses excède-t-elle la capacité de paiement de la Roumanie, qu'il s'agisse des prétentions qui ont déjà mené à des prélèvements de valeurs et de biens de la part des vainqueurs les plus proches ou de celles qui viennent d'être formulées dans le traité de paix par les vainqueurs plus éloignés.

" Mais leur caractère excessif ne serait qu'un faible danger, comparé à la situation tragique où se trouvera placée la Roumanie si l'on se refuse à préciser le problème des réparations, c'est-à-dire à établir le bilan des paiements que la Roumanie a déjà effectués et de ceux qui lui restent à faire.

" C'est évidemment une tâche qui ne saurait être menée que par une commission internationale des réparations qui, tenant compte des prétentions de tous les créanciers, fixerait les modalités en considération de la capacité de paiement.

" Quant au problème du Danube, il n'a fait l'objet d'aucun accord. Je me bornerai donc à dire que le peuple roumain désire vivement que [illegible] navigation sur ce fleuve. La commissio[illegible] cette liberté durant un siècle, a[illegible]liberté et l'indépendan[illegible] de la Rouman[illegible]

Ministerul Afacerilor ... Generale

" Que voulez-vous, me déclare M. Gafenco en me fixant dans les yeux, je ne peux que vous redire ce que j'ai écrit dans mon récent livre " Derniers jours de l'Europe" : après le cataclysme qui a dévasté le monde, faire la paix signifie : mettre fin aux abus de la force, assurer la liberté des nations, laisser l'équilibre se rétablir dans la diversité, c'est-à-dire restaurer l'Europe. Cela signifie aussi pour les très grandes puissances dont la volonté, aujourd'hui, est déterminante, se limiter elles-mêmes, afin de sauver un principe de droit qui, seul, peut leur assurer la juste et tranquille jouissance des fruits de la victoire. "

- Croyez-vous que ce principe sera sauvé ?

- En tous cas, sans lui, il ne peut y avoir la paix.

Interview recueillie par
André PORQUET.

C.N.S.A.S.

81

16

internaţională nu va supraveghea executarea acestei clauze.

Delegaţia "din umbră" a dovedit în raportul ei tipărit sub titlul "România la Conferinţa de Pace" că România a satisfăcut în primele 12 luni ale ocupaţiei, valoarea reparaţiunilor datorate în sumă de 610 milioane dolari, valoare care conform tratatului urma să fie acoperită în rate de câte 50 milioane dolari anual, timp de 6 ani. Suma plătită este echivalentă cu 91% din venitul naţional român.

"Delegaţia oficială română nu a combătut niciodată cifra raportului. Dealtfel nimeni nu s'a încumetat la aceasta. Poate că dacă ea nu o poate spune, nici nu-i displace dacă cineva arată documentat câtă imensitate de bunuri a trebuit să livreze România peste cele pretinse în mod oficial.

Memorandumul nostru prezentat este atât de "românesc" în toate, încât nici un român, din orice partid ar fi el, nu ne poate aduce vreo vină.

Dealtfel noi nu ne considerăm aci ca o grupă emigrată, ceeace nici nu suntem. Eu însu-mi am paşaport românesc în regulă. In România sunt oameni - ca Iuliu Maniu şi alţii ' şi cu ei mare majoritate care sunt de acord cu ceeace reprezentăm noi aci.

- "Dar Dv. nu reprezentaţi numai România, ci voiţi să vorbiţi şi de Europa, o Europă care se poate menţine numai dacă nu se descompune în state satelite şi nu-şi pierde conturul. Nu este aceasta o luptă desnădăjduită?"

- "Delegaţiunile altor state învinse din răsăritul Europei regretă că n'au ştiut dinainte de iniţiativa mea, care le pare evidentă. Incadrarea tuturor acestor compromise şi tratate de pace într'un cadru oarecare, dar care să aibă un principiu comun va hotărî într'un fel. Trebuie însă ~~xxxxx~~ luată o iniţiativă, căci fără această opintire comună, pacea nu va fi cu pu-

82

ţintă.Este mult mai puţin primejdios pentru pace dacă principiile se ciocnesc pe faţă,decât dacă ele nu se formulează.Dar ce avem în locul acesteia,aci în Paris?Problemele Europene nu contează învinşii nu sunt luaţi în seamă, principiile sunt desconsiderate.Nu veţi găsi aci nici un Talleyrand,nici cel puţin un "sub-Talleyrand".Si totuşi pacea este şi ea o marfă a cărei durabilitate atârnă de însăşi calitatea ei".

C.N.S.A.S.

cunt Sterdiu 12-9-947

7 Octombrie 1946

Ministerul Afacerilor Interne Arhiva

Iubite Domnule Maniu,

Plecarea neasteptata a Dlui B. ma sileste sa întrerup munca în care sunt cufundat (pregatesc, împreuna cu atât de destoinicii mei tovarasi un memoriu final, menit sa exprime imensa desamagire a poporului nostru, - si sa indice în acelas fel care din hotarârile Conferintei trebuesc supuse în viitor unei adânci, temeinice si complecte revizuiri)- ca sa va scriu în mare graba aceste câteva rânduri. Amicul Coste va trimite un material variat,- care va va da o idee despre straduintele noastre,- politice, diplomatice si ziaristice.

Credem ca nu se putea face mai mult decât am facut, cu toate puterile si din toata inima. Neputând schimba multe lucruri (desi am putut înrauri problema Dunarii, aplicarea clauzei natiunii cele mai favorizate,- stabilirea recursului catre instante judecatoresti,- Tribunalul de la Haga - etc) - am fost cenzorii Conferintei. Cuvântul nostru, chiar când nu era urmat - si vai, nu prea era urmat ! - a fost auzit si ascultat de toti,- si nu a fost nedreptate care sa nu fi ridicat numai decât un protest din partea noastra.

In aceasta privinta dosarele Conferintei vor cuprinde un sir de note si de întâmpinari românesti,- si aceasta va fi folositor pentru munca de revizuire si de îndreptare care va trebui sa înceapa , numai decât dupa încheierea Conferintei. Fara o asemenea munca nu va putea fi Pace (ne-am silit s'o

84

19

aratam în toate scrierile noastre)- hotarîrile tratatelor de pace nu fac decât sa mareasca dezordinea si tulburarea lumei.

De îndata ce vom încheia memoriul final (adica chiar în aceasta noapte) vom începe sa redactam un memoriu pentru Dvs si pentru Dl B. Vom cuprinde în aceasta scriere informatii, tâlmaciri si sugestii.

Colaborarea aci a fost frateasca (în afara de un incident absurd provocat de N. Dianu, care, fudul ca toti prostii, a vrut sa lucreze de capul sau) - si despre toate acestea va vom scrie de îndata ce vom încheia activitatea noastra.

Vă rog să comunicaţi d-lui B. respectoasele mele salutări şi să primiţi, iubite Domnule Maniu, încredinţarea sentimentelor mele de dragoste şi de devotament

Grigore Gafencu

85

Paris, 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

80

DARE DE SEAMA.

Inainte de a incheia activitatea noastra, la Conferinta din Paris, tin sa va fac o scurta expunere despre straduintele depuse de grupul nostru pentru apararea intereselor romanesti.

Amintesc dintru inceput legaturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc in tara lupta pentru independenta politica si economica a Romaniei.

Cauza pe care grupul nostru a inteles sa o sustina la Paris este insasi cauza Natiunei romane reprezentata de partidele national-taranesc, national-liberal si social democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferintei din Paris, note si scrisori exprimand punctul de vedere al opiniei publice romanesti, - si anume:

1) Memoriul intitulat "Romania in fata Conferintei Pacii", in doua versiuni - una franceza si alta engleza - la data de 6 August 1946.

Acest Memoriu avea drept scop principal sa ceara respectarea drepturilor politice si economice ale Romaniei, cel putin in masura in care ele fusesera asigurate prin Conventia de Armistitiu din 12 Septembrie 1944.

2) Un Memoriu suplimentar, predat delegatiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost intocmit de indata ce proectul de Tratat de Pace cu Romania, alcatuit de Consiliul celor Patru Ministri de Externe, a fost publicat.

./.

86

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen. ...

81

3) O lucrare cuprinzand adnotatiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de Pace, - adnotatii facute pe insasi exemplarele Proectului de Tratat. Acestei lucrari i s'a asigurat o raspandire cat mai larga pentru a se evidentia in mod practic, diferitelor delegatii, neajunsurile si nedreptatile cuprinse in Proectul de Tratat de Pace cu Romania.

4) Insfarsit, conform unei hotarari luate la 25 August si consemnata intr'un proces-verbal, grupul nostru a redactat un Memoriu final, menit sa arate "nedreptatile si pagubele suferite de Romania din ziua Acordului de la Moscova din 23 August 1939 si pana la semnarea Tratatului de Pace".

Aceasta din urma lucrare a fost prezentata Conferintei tot in doua versiuni, - una franceza si alta engleza -, sub titlul de "Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu Romania", la data de 9 Octombrie - adica in ajunul zilei in care Proectul de Tratat, revazut si amendat de Comisiuni, trecea in fata Adunarei Plenare.

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegatii, a fost completata, in cursul celor doua luni si jumatate cat a tinut Conferinta, prin numeroase note speciale sau scrisori personale referitoare la problema evacuarii teritoriului, a prizonierilor, a reparatiilor, a Dunarei, a independentei economice, etc.

Am cautat, in acelas timp, impreuna cu colaboratorii mei sa pastram un contact strans cu delegatii si expertii statelor reprezentate la Conferinta pentru a-i pune, verbal si direct, in cunostinta, atat cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat, cat si cu acele referitoare la situatia din Romania (situatia partidelor in genere, legea electorala, presiunile in vederea alegerilor, situatia speciala creata partidului social-democrat, etc.).

Grupul nostru a tinut de asemenea sa mentina un contact permanent si legaturile cele mai vii cu presa reprezentata la Conferinta. Gratie acestor legaturi temeinice, stabilite din vreme, activitatea noastra ca si interesele romanesti sustinute de noi au fost semnalate si sprijinite cu simpatie de numeroase ziare

./.

C.N.S.A.S.

americane, engleze, franceze, elvetiene, portugheze, etc.

Interview-uri si articole de ale mele au aparut in prima pagini si uneori la loc de frunte in diferite jurnale si reviste apusene, - semnalez printre altele interview-urile din "New York Herald Tribune", "Une Semaine dans le Monde", Weltwoche", Zuricher Zeitung","La Libre Belgique", etc., - articolul din revista "Documents", precum si cele trei editoriale aparute in "Journal de Geneve" si reluate apoi de agentia Reuter pentru presa mondiala. Subliniez insfarsit ca, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintaiu ziar politic al Frantei, "Le Monde" a consacrat mai multe editoriale pentru apararea cauzei romanesti, - citam astfel articolele referitoare la problema reparatiilor si la problema Dunarei precum si cel cuprinzand o expunere critica a intregului Tratat de Pace cu Romania.

Marile ziare anglo-saxone care apar la Paris - "New York Herald Tribune" si "Daily Mail" - au consacrat de asemenea articole documentate, - direct inspirate din diferitele noastre memorii si note, problemei Dunarei si problemei reparatiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost sustinute de grupul nostru, fara a intra insa in amanunte, deoarece ele sunt precis lamurite in diferitele memorii si note.

Trei categorii de probleme erau de luat in consideratie: problemele teritoriale, probelemele politice si problemele economice.

1) In ce priveste problemele teritoriale, grupul nostru a luat pozitie, cu hotarare si preciziune, in chestiunea hotarului apusean cerand anularea "Arbitrajului dela Viena" si restaurarea integrala a vechei noastre frontiere.

./.

Ministerul Afacerilor Interne ... Gen...

Desi pusa la ordinea de zi a Conferintei si desbatuta, atat in sedintele plenare cat si in Comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai inainte deslegata, in urma acordului deplin ce se stabilise intre cei patru Ministri de Externe. Grupul nostru a avut prilejul sa exprime adanca multumire a intregului popor romanesc pentru actul de dreptate ce i s'a facut.

Problema hotarului nostru nordic si rasaritean nu figura pe ordinea de zi a Conferintei, de oarece era privita ca fiind "solutionata" prin actul de Armistitiu incheiat intre Natiunile Unite si Romania. Cu toate acestea, am hotarat dela inceput sa revenim asupra chestiunei Basarabiei si Bucovinei de Nord si sa expunem in cursul Conferintei nedreptatea care s'a facut Romaniei la 26 Iunie 1940.

Cel dintaiu Memoriu publicat a semnalat aceasta problema printr'o harta etnografica precum si prin unele consideratiuni de caracter istoric. Cel de al doilea Memoriu a aratat precis ca cedarea provinciilor rasaritene nu s'a facut pe temeiul unui "acord" ci in urma unei note ultimative. Insfarsit, Memoriul final a expus cu toata apasarea, nedreptatea facuta poporului roman prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceeasi chestiune am trimis Conferintei, spre complectarea memoriilor noastre si intarirea tezelor sustinute de noi, declaratiunile oficiale ale partidelor national-taranesc si national-liberal care cuprindeau de asemenea afirmarea drepturilor noastre etnice si istorice asupra provinciilor rasaritene.

Insfarsit ultimul Memoriu, desavarsind o argumentare pe care am sustinut-o in timpul Conferintei a aratat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusa Romaniei printr'un act arbitrar de vointa al conducatorilor Germaniei naziste.

2) Intru apararea independentei noastre politice, grupul a cerut:

a. un text precis si categoric stipuland evacuarea complecta a teritoriului romanesc;

b. garantii efective de ordin international pentru ca principiile

./.

89
Ministerul Afacerilor Interne
84

enuntate in primele articole ale Proectului de Tratat referitoare la libertatile individuale si politice ale Romaniei sa aiba o valoare reala;

c. asezarea Tratatului de Pace sub inalta obladuire a Curtii Internationale de Justitie pentruca interpretarea textelor si deslegarea diferendelor sa nu ramana in atributiunea exclusiva a unor organe politice si diplomatice, ci sa fie supusa unui control juridic.

3) Pentru apararea independentei noastre economice am cerut:

a. infiintarea unei Comisiuni de reparatii si restitutii;

b. revizuirea intregului capitol al reparatiilor care pune in sarcina Romaniei obligatii nedrepte si istovitoare imposibil de implinit;

c. reducerea cererilor de despagubiri anglo-saxone conform unor principii de echitate si tinandu-se seama de sleirea complecta a economiei romanesti;

d. integrarea economiei romanesti in economia mondiala prin introducerea clauzei natiunei celei mai favorizate si prin inlaturarea sistemului de acorduri speciale si a legislatiei discriminatorii in virtutea careia au fost infiintate, in afara de orice norma de drept si buna gospodarie diferitele Sovrom-uri;

e. mentinerea principiului libertatei de navigatie pe Dunare garantat printr'un control international pe temeiul vechilor asezaminte europene ale Dunarei ramase in vigoare in ciuda prefacerilor adanci din vremurile din urma.

III.

Aproape toate tezele sustinute de grupul nostru au gasit la marea majoritate a delegatilor intelegere si simpatie. Mai multe state mici printre care unele apartinand Commonwealth-ului britanic s'au inspirat direct din documentele noastre pentru a cere creearea unei Comisii de Reparatii si reducerea uriaselor sarcini cari apasa economia romaneasca. Alti delegati, representand cele mai mari puteri, ne-au declarat deschis ca tezele grupului nostru, intemeiate pe principii de interes general, se confunda cu telurile mai indepartate

./.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală

pe care Marile Puteri apusene sunt hotarate sa le atinga. Toate aceste delegatii au intretinut cu noi o corespondenta quasi-oficiala.

Totusi trebue sa constatam cu adanca parere de rau,- parere de rau pe care am exprimat-o categoric si staruitor in declaratii si articole de ziare precum si in Memoriul final - ca cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate in consideratie de Conferinta. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor straine, la prizonieri si la reparatiile propriu zise. Aceasta neputinta de a schimba stipulatiile initiale ale Proectului de Tratat se datoreste urmatoarelor cauze:

1) Atmosferei incordate care a dainuit dela inceputul Conferintei si care a fost tot mai mult agravata prin discursurile si atitudinile violente ale reprezentantilor Uniunei Sovietice si ai grupului de state de sub inraurirea Moscovei.

Puterile occidentale, chiar atunci cand au incercat sa apere "principiile" nu au indrasnit sa impinga rezistenta lor pana la capat, deoarece erau hotarate sa evite cu orice chip un conflict sau chiar o spartura intre Marile Puteri.

2) Dorintei Puterilor Apusene de a ajunge numai decat la rezultate "concrete" chiar in cursul acestei Conferinte. In acest scop ele s'au invoit cu URSS ca in fata Comisiilor, Marile Puteri sa sprijine (oricare ar fi convingerile lor !) toate articolele asupra carora cei patru Ministri ai Afacerilor Straine stabilisera un acord. Astfel au trecut, cu toata opozitia micilor puteri cele mai multe clauze politice si economice din Proectul intocmit de Ministrii de Externe.

3) Nerabdarei reprezentantilor Marilor Puteri de a ajunge cat mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor pozitii in chestiunile rasaritene la cercetarea problemei capitale, de care dupa parerea lor atarna pacea lumii: problema germana.

./.

91

86

4) La aceste cauze de ordin general se adaoga, in ceace priveste tratatul cu Romania, o cauza speciala de o deosebita gravitate.

Delegatia oficiala romana nu a avut curajul sa ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politica si independenta economica a tarii. Spre deosebire de alte delegatii, ca de pilda delegatia ungara si delegatia finlandeza, care au incercat sa apere cauza tarilor lor chiar impotriva revendicarilor rusesti, reprezentantii oficiali ai Romaniei au ramas statornic sub controlul Delegatiei sovietice si nu au indraznit sa ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor straine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertatilor politice si nici pentru a arata uriasele sarcini ingramadite in mod abusiv de catre Uniunea Sovietica asupra tarei. Cu toate intrebarile puse de delegatii celorlalte tari cu privire la "reparatiile" impuse Romaniei, cu toate destainuirile facute de presa in aceasta privinta, delegatia romana a ramas muta ascunzand chiar memoriile alcatuite de expertii sai si refuzand astfel, in mod vadit, sa apere cauza Romaniei. Acestui fapt i se datoreste ca delegatiile Puterilor Occidentale nu s'au considerat tinute sa arate fata de problema reparatiilor romanesti aceiasi solicitudine pe care au aratat-o pentru aceia a reparatiilor ungare si finlandeze.

Delegatia oficiala romana s'a marginit sa atace doar cererile de despagubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele din acestea erau intr'adevar excesive si nedrepte, asa cum am aratat cu staruinta in memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducatorilor delegatiilor respective. Faptul insa ca delegatia noastra oficiala, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete, nu a atacat decat cererile Puterilor Apusene - vadind astfel partinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematica fata de Occidentali,- a impiedecat pe reprezentantii acestor puteri sa reduca, in masura in care s'ar fi cuvenit, pretentiile lor impotriva Romaniei. Straduintele noastre au fost neputincioase fata de jalnica impresie produsa de vinovata slugarnicie

./.

92 87 Ministerul Afacerilor Interne Dir. Genera

dusa pana la tradarea intereselor nationale de care a dat dovada delegatia oficiala romana. In aceasta privinta expunerea amanuntita a problemei reparatiilor romanesti, pe care delegatul american Thorp a facut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va ramane un act de acuzare, de o nemai pomenita gravitate, impotriva reprezentantei oficiale romane.

Datorita conditiilor aratate mai sus, intreaga activitate a Conferintei a dat impresia unei lupte intre doua tabere adverse dornice sa-si asigure fiecare pozitii cat mai avantajoase pentru ziua de maine si gata sa treaca cu vederea problemele propriu zise aflate pe ordinea de zi.

IV.

Trebue sa semnalez totusi unele resultate pozitive la implinirea carora am contribuit prin activitatea noastra:

1) In problema Dunarei desi nu s'a ajuns la o deslegare imediata si precisa cum am fi dorit-o, s'a obtinut totusi un resultat care tine seama de principiile aparate de noi prin Memorii, note speciale si presa. S'a admis astfel, chiar in textul Tratatului, afirmarea libertatei navigatiei si a egalitatei de tratament. Tot odata s'a hotarat convocarea in termen de sase luni a unei Conferinte internationale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar si a Marilor Puteri interesate - si s'a recunoscut,pe cale subsidiara, existenta in drept a vechilor asezaminte internationale, care vor dainui pana la o noua reglementare a regimului dunarean.

2) Adoptarea clauzei natiunei celei mai favorizate a fost recomandata, asigurandu-se astfel in principiu o legatura constanta intre toate economiile nationale de care depind insesi unitatea si libertatea economici mondiale.

./.

Se cuvine sa semnalez ca in acelas timp cu adoptarea acestui principiu de catre Conferinta de Pace, Organizatia Natiunilor Unite desfasoara prin Consiliul Economic si Social precum si prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru intocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.

Proectele de pe acum cunoscute starue asupra necesitatei de a considera economia europeana, care trebue reconstruita, ca un tot cuprinzand si tinuturile balcanice si dunarene. Aceste proecte condamna de pe acum cu asprime masurile discriminatorii care se ridica in calea liberarei si unificarei economiei europene.

3) Recursul la Curtea Internationala de Justitie, suprem for judecatoresc strans legat de Organizatia Natiunilor Unite, a fost admisa in principiu de Conferinta. Aceasta instanta capata astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor si dx a judeca litigiile isvorate din aplicarea lor.

Fireste, se cade sa amintim ca toate aceste rezultate pozitive nu au pana acum decat un caracter provizoriu. Ele sunt simple recomandatii (votate cu o majoritate de doua treimi) pe care Conferinta le supune hotararei finale a celor patru Ministri ai Afacerilor Straine. Este de presupus ca aceste propuneri vor mai avea de infruntat o darza opozitie. De pe acum insa marea majoritate a natiunilor s'a pronuntat in favoarea lor.

Cei mai insemnati barbati de Stat din apus au incercat sa potoleasca intrucatva ingrijorarea generala, pricinuita de neputinta Conferintei de a ajunge la solutii drepte, precise si definitive, printr'un sir de declaratii in favoarea unei federari economice si politice a Europei. Amintim astfel diferitele discursuri tinute de Domnul Winston Churchill pe aceasta tema si indeosebi

./.

99
89

cuvantarea sa dela Zurich, cele doua alocutiuni ale secretarului de Stat Byrnes; precum si ultimele cuvantari ale Maresalului Smuts. Se pare ca ne-am afla in ajunul enuntarei unui program mai precis referitor la organizarea sitematica a continentului European,ca o prima etapa a unei asezari unitare a lumii.

Un asemenea program intampina mari greutati si este inca departe de a fi implinit. Totusi trebue sa subliniem cu bucurie ca el se paropie de ceace grupul nostru, dand glas dorintelor intregului neam romanesc,a cerut cu staruinta Fruntasilor Marilor Puteri in repetate randuri. In adevar am staruit pentru enuntarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale, si la care toate popoarele Continentului sa poata adera cu hotarare.

Afirmarea unui asemenea program, sprijinit pe uriase forte morale si materiale, ar putea starni un mare curent de solidaritate europeana, dand fiecarui popor care lupta astazi izolat pentru apararea fiintei si credintelor sale, o tinta comuna de atins.

V.

Grupul nostru s'a constituit pentru apararea cauzei romanesti la Conferinta Pacii. Conferinta a luat sfarsit; Pacea insa nu e inca implinita. Va fi nevoe de multe sfortari pentru a se ajunge la acea ordine unitara si generala care singura poate chezasui astazi pacea si securitatea popoarelor.

Misiunea grupului nostru nu este deci incheiata. Trebue sa ne straduim mai departe lamurind si aparand principiile pe care le-am pus inainte, in timpul acestei Conferinte. Trebue sa cautam sa dobandim pentru credintele pe care le-am aparat in numele poporului nostru si care astazi sunt cunoscute de fruntasii tuturor statelor, o consfintire in cadrul nouei organizari a lumii.

./.

95

Ministerul Afacerilor Externe

90

Tin sa arat, la sfarsitul acestei etape a activitatii noastre, ca ea s'a desfasurat dela inceput intr'un spirit de deplina solidaritate si in cea mai desavarsita prietenie. Multumesc deci din toata inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lornneobosita au contribuit la inchegarea unitatei noastre sufletesti si la implinirea datoriei catre tara.

Grigore Gafencu

ss/ Grigore Gafencu

Inainte de a ne desparti constatam bunele rezultate obtinute printr'o stransa colaborare intre noi, cei azi prezenti si cei cari intre timp au parasit Parisul, Meritele revin in primul rand prietenului Grigore Gafencu, care cu maestrie a stiut sa faca sa fie auzite si cunoscute parerile si simtamintele poporului roman.

Deosebit de meritoasa a fost munca fara preget si fara odihna a echipei de tineri Romani si Romance in frunte cu prietenul Brutus Coste si anume:

Aristide Burilliamu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurice Ghyka, Ion Haralamb, Cocuta Manescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu, Radu Plessia, Titu Radulescu-Pogoneanu precum si colegii nostri militari Lt. Col.Constantin Atanasiu, Maior George-Emil Iliescu si Maior Basil Ratiu.

Paris, 16 Octombrie 1946

Porf.Augustin Popa

George Raut

pt/V.V.Tilea -
G.Raut

D.N.Ciotori

N.Caramfil
personal si pentru Alexandru Cretzianu

N.I.Herescu

C.N.S.A.S.

19.VIII.947 96

Paris 15 Octombrie 1946.
Hotel Lancaster

91

DARE DE SEAMĂ.

Inainte de a încheia activitatea noastră la Conferinţa de Pace, ţin să vă fac o scurtă expunere despre străduinţele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor româneşti.

Amintesc dintru început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în ţară lupta pentru independenţa politică şi economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înţeles să o susţină la Paris este însăşi cauza Naţiunei române reprezentată de partidele Naţional-Ţărănesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinţei din Paris, note şi scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice româneşti, - şi anume:

1) Memoriul intitulat «România în faţa Conferinţei Păcii», în două versiuni-una franceză şi alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest Memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice şi economice ale României, cel puţin în măsura în care ele fuseseră asigurate prin convenţia de armistiţiu din 12 Septembrie 1944.

2) Un Memoriu suplimentar, predat delegaţiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniştri de Externe, a fost publicat.

3) O lucrare cuprinzând adnotaţiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de Pace, - adnotaţii făcute pe însăşi exemplarele Proectului de Tratat. Acestei lucrări i s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenţia în mod practic, diferitelor delegaţii, nedreptăţile şi nedreptăţile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.

4) Insfârşit, conform unei hotărâri luate la 25 August şi consemnată într'un proces-verbal, grupul nostru a redactat un Memoriu final, menit să arate nedreptăţile şi pagubele suferite de România din ziua Acordului de la Moscova din 23 August 1939 şi până la semnarea Tratatului de Pace».

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinţei tot în două versiuni,-una franceză şi alta engleză -, sub titlul de «Observaţiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România», la data de 9 Octombrie - adică în ajunul zilei în care Proectul de Tratat, revăzut şi amendat de Comisiuni, trecea în faţa Adunării Plenare.

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegaţii, a fost completată, în cursul celor două luni şi jumătate cât a ţinut Conferinţa, prin numeroase note speciale sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparaţiilor, a Dunărei, a independenţei economice, etc.

Am căutat, în acelaş timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegaţii şi experţii statelor reprezentate la Conferinţă pentru a-i pune, verbal şi direct, în cunoştinţă, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât şi cu acele referitoare la situaţia din România (situaţia partidelor în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situaţia specială creată partidului social-democrat, etc.).

./.

Ministerul Afacerilor Interne – Dir. Generală

97

Cop. u Tătărescu

Grupul nostru a ţinut de asemenea să menţină un contact permanent şi legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferinţă. Graţie acestor legături temeinice, stabilite din vreme, activitatea noastră ca şi interesele româneşti susţinute de noi au fost semnalate şi sprijinite cu simpatie de numeroase ziare americane, engleze, franceze, elveţiene, portugheze, etc.

Interview-uri şi articole de ale mele au apărut în primele pagini şi uneori la loc de frunte în diferite jurnale şi reviste apusene, - semnalez printre altele interview-urile din »New York Herald Tribune«, »Une Semaine dans le Monde«, Weltwoche »Zuricher Zeitung«, »La Libre Belgique«, etc., - articolul din revista »Documents«, precum şi cele trei editoriale apărute în »Journal de Genève« şi reluate apoi de agenţia Reuter pentru presa mondială. Subliniez însfârşit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâiu ziar politic al Franţei, »Le Monde« a consacrat mai multe editoriale pentru apărarea cauzei româneşti, - cităm astfel articolele referitoare la problema reparaţiilor şi la problema Dunării precum şi cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

Marile ziare anglo-saxone care apar la Paris - »New York Herald Tribune« şi »Daily Mail« - au consacrat deasemenea articole documentate, - direct inspirate din diferitele noastre memorii si note, problemei Dunărei şi problemei reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra însă în amănunte, deoarece ele sunt precis lămurite în diferitle Memorii şi note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.

1) In ce priveşte problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre şi preciziune, în chestiunea hotarului apusean cerând anularea »Arbitrajului dela Viena« şi restaurarea integrală a vechei noastre frontiere. Deşi pusă la ordinea de zi a Conferinţei şi desbătută, atât în şedinţele plenare cât şi în Comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată, în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniştri de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru nordic şi răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, deoarece era privită ca fiind »soluţionată« prin actul de Armistiţiu încheiat între Naţiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunei Basarabiei şi Bucovinei de Nord şi să expunem în cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut Romaniei la 26 Iunie 1940.

Cel dintâiu Memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideraţiuni de caracter istoric. Cel de al doilea Memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui »acord« ci în urma unei note ultimative. Însfârşit, Memoriul final a expus cu toată asprimea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceiaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre complectarea memoriilor noastre şi întărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunile oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemenea afirmarea drepturilor noastre etnice şi istorice asupra provinciilor răsăritene.

Insfârşit ultimul Memoriu, desăvârşind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul Conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României

./.

Ministerul Afacerilor Interne — Dir. Generală

printr'un act arbitrar ... al conducătorilor Germaniei naziste.

2) Intru apărarea independenţei noastre politice, grupul a cerut:

a. un text precis şi categoric stipulând evacuarea completă a teritoriului românesc;

b. garanţii efective de ordin internaţional pentru ca principiile enunţate în primele articole ale Proectului de Tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală;

c. aşezarea Tratatului de Pace sub înalta oblăduire a Curţei internaţionale de Justiţie pentruca interpretarea textelor şi deslegarea diferendelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice ci să fie supusă unui control juridic.

3) Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a. infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţii;

b. revizuirea întregului capitol al Reparaţiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de împlinit;

c. reducerea cererilor de despăgubiri anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea completă a economiei româneşti;

d. integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei celei mai favorizate şi prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovrom-uri;

e. menţinerea principiului libertăţei de navigaţie pe Dunăre garantat printr' un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunărei rămase în vigoare în ciuda perfacerilor adânci din vremurile din urmă.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţiilor înţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth-ului britanic s'au inspirat direct din documentele noastre pentru a cere crearea unei Comisii de Reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini cari apasă economia românească. Alţi delegaţi, reprezentând cele mai mari puteri, ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru, întemeiate pe principii de interes general, se confundă cu ţelurile mai indepărtate pe care Marile Puteri apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău, - părere de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziare precum şi în Memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate în consideraţie de Conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriu zise. Această neputinţă de a ~~xxxxxx~~ schimba stipulaţiile iniţiale ale Proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1) Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul Conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată prin discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de state de sub înrâurirea Moscovei.

Puterile occidentale, chiar atunci când au încercat să apere "principiile" nu au îndrăznit să impingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spărtură între Marile Puteri.

2) Dorinţei Puterilor apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete chiar în cursul acestei Conferinţe. In acest scop ele s'au învoit cu URSS ca în faţa Comisiilor, Marile Puteri să sprijine (oricare ar fi convingerile lor !)

./.

Ministerul Afacerilor Străine Dir. Generală a

toate articolele asupra cărora cei patru Miniștri ai Afacerilor Străine stabiliseră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziția micilor puteri cele mai multe clauze politice și economice din Proectul întocmit de Miniștrii de Externe.

3) Nerăbdărei reprezentanților marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziții în chestiunile răsăritene la cercetarea problemei capitale, de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema germană.

4) La aceste cauze de ordin general se adaugă, în ceace privește Tratatul cu România, o cauză specială de o deosebită gravitate.

Delegația oficială română nu a avut curajul să ridice niciuna din problemele de care erau legate independența politică și independența economică a țării. Spre deosebire de alte delegații, ca de pildă delegația ungară și delegația finlandeza , care au încercat să apere cauza țărilor lor chiar împotriva revendicărilor rusești, reprezentanții oficiali ai României au rămas statornic sub controlul Delegației Sovietice și nu au îndrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăților politice și nici pentru a arăta uriașele sarcini îngrămădite în mod abusiv de către Uniunea Sovietică asupra țării. Cu toate întrebările puse de delegații celorlalte țări cu privire la »Reparațiile» impuse României, cu toate destăinuirile făcute de presă în această privință, Delegația română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experții săi și refuzând astfel, în mod vădit, să apere cauza României. Acestui fapt i se datorește că delegațiile Puterilor Occidentale nu s'au considerat ținute să arate față de problema reparațiilor românești aceiași solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparațiilor ungare și finlandeze.

Delegația oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele din ac stea era într'adevăr excesive și nedrepte, așa cum am arătat cu stăruința în Memoriile noastre ca și în notele și scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegațiilor respective. Faptul însă că Delegația noastră oficială, acoperind uriașele sarcini impuse de Soviete, nu a atacat decât cererile Puterilor Apusene - vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică față de occidentali, - a împiedecat pe reprezentanții acestor puteri să reducă, în măsura în care s'ar fi cuvenit, pretențiile lor împotriva României. Strădaințele noastre au fost neputincioase față de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor naționale de care a dat dovadă Delegația oficială română. In aceasta privință expunerea amănunțită a problemei reparațiilor românești, pe care Delegatul american Thorp a făut-o în ședința din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, împotriva reprezentanței oficiale române.

Datorită condițiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinței a dat impresia unei lupte între două tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantajoase pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate pe ordinea dezi.

IV.

Trebue să semnalez totuși unele rezultate pozitive la împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră;

./.

Ministerul Afacerilor [illegible] Dir. Generală [illegible]

1) In problema Dunării deși nu s'a ajuns la o deslegare imediată și precisă cum am fi dorit-o, s'a obținut totuși un rezultat care ține seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note speciale și presă. S'a admis astfel, chiar în Textul Tratatului, afirmarea libertăței navigației și a egalităței de tratament. Tot odată s'a hotarât convocarea în termen de șase luni a unei Conferințe internaționale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar și a Marilor Puteri interesate - și s'a recunoscut, pe cale subsidiară, existența în drept a vechilor așezăminte internaționale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.

2) Adoptarea clauzei națiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătură constantă între toate economiile naționale de care depind înseși unitatea și libertatea economiei [illegible] mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelaș timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferința de Pace, Organizația Națiunilor Unite desfășoară prin Consiliul Economic și Social precum și prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.

Proectele de pe acum cunoscute stărue asupra nec sităței de a considera economia europeană, care trebue reconstruită, ca un tot cuprinzând și ținuturile balcanice și dunărene. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică în calea liberărei și unificarei economiei europene.

3) Recursul la Curtea Internațională de Justiție, suprem for judecătoresc strâns legat de Organizația Națiunilor Unite, a fost admisă în principiu de Conferința. Această instanță capătă astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor și de a judeca litigiile isvorâte din aplicarea lor.

Firește, se cade să amintim că toate aceste rezultate pozitive nu au până acum decât un caracter provizoriu. Ele sunt simple recomandații (votate cu o majoritate de două treimi) pe care Conferința le supune hotărârei finale a celor petru Miniștri ai Afacerilor Străine. Este de presupus că aceste propuneri vor mai avea de înfruntat o dârză opoziție. De pe acum însă marea majoritate a națiunilor s'a pronunțat în favoarea lor.

Cei mai însemnați bărbați de Stat din apus au încercat să potolească întrucâtva îngrijorarea generală, pricinuită de neputința Conferinței de a ajunge la soluții drepte, precise și definitive, printr'un șir de declarații în favoarea unei federări economice și politice a Europei. Amintim astfel diferitele discursuri ținute de Domnul Winston Churchill pe această temă și îndeosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocuțiuni ale secretarului de Stat Byrnes; precum și ultimele cuvântări ale Mareșalului Smuts. Se pare că ne-am afla în ajunul enunțarei unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continentului European, ca o primă etapă a unei așezări unitare a lumii.

Un asemenea program întâmpină mari greutăți și este încă departe de a fi împlinit. Totuși trebue să subliniem cu bucurie că el se apropie de ceace grupul nostru, dând glas dorințelor întregului neam românesc, a cerut cu stăruință Fruntașilor Marilor Puteri în repetate rânduri. In adevăr am stăruit pentru enunțarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor veșnice ale civilizației sale, și la care toate popoarele Continentului să poată adera cu hotărâre.

Afirmarea unui asemenea program, sprijinit pe uriașe forțe morale și materiale, ar putea stârni un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui

./.

Ministerul Afacerilor Interne

101

popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea fiinţei şi credinţelor sale, o ţintă commună de atins.

96

V.

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre româneşti la Conferinţa Păcii. Conferinţa a luat sfârşit; Pacea însă nu e încă împlinită. Va fi nevoe de multe sforţari pentru a se ajunge la acea ordine unitară şi generală care singură poate chezăşui astăzi pacea şi securitatea popoarelor.

Misiunea grupului nostru nu este deci încheiată. Trebue să ne străduim mai departe lămurind şi apărând principiile pe care le-am pus înainte în timpul acestei Conferinţe. Trebue să căutăm să dobândim pentru credinţele pe care le-am apărat în numele poporului nostru şi care astăzi sunt cunoscute de fruntaşii tuturor statelor, o consfinţire în cadrul nouei organizări a lumii.

Tin să arăt, la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie. Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţii noastre sufleteşti şi la împlinirea datoriei către ţară.

ss/ Grigore Gafencu

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestrie a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de tineri Români şi Românce în frunte cu prietenul Brutus Coste şi anume: Aristide Burillianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuţa Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu, Radu Plessia, Titu Radulescu-Pogoneanu precum şi colegii noştri militari Lt. Col. Constantin Atanasiu, Maior George-Emil Iliescu şi Maior Basil Raţiu.

Paris, 16 Octombrie 1946.

ss/ Prof. Aug. Popa
C. Răut
p.V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori

N. Caranfil
personal şi pentru
Alexandru Cretzianu
N. Herescu

C.N.S.A.S.

108

2 Septembrie 1946.

100

Stimate Domnule Maniu,

Vă scriu de pe bordul vasului "Aquitania" în drum spre America. Am primit la Londra, în ajunul plecării, textul instrucţiunilor D-voastră din 1 August ("Drama sud-est europeană şi declinul autorităţii anglo-americane văzute prin prisma situaţiunii din România) a declaraţiunilor făcute la 8 August 1946 în legătură cu proectul tratatului de pace şi a scrisorii ce aţi adresat la 15 August Comisiunei de Control.

Voi utiliza aceste instrucţiuni şi documente în acţiunea ce voi începe în Statele-Unite. Asemenea, am luat măsurile necesare pentru ca aceste texte să parvină tuturor prietenilor noştri cari continuă acţiunea în Europa.

Dela Londra v'am trimis prin Dl. Pogoneanu :

1) Schimbul de scrisori ce l'am avut cu Dl. Cornel Bianu, cu privire la adeziunea D-sale la grupul de organizare a acţiunii în străinătate.

2) Textul memoriului suplimentar depus după publicare proectului de tratat de pace cu România.

3) Interviewurile date de Dl. Gafencu ziarelor "New York Herald Tribune" şi "La Semaine dans la Monde".

Nu v'am mai scris, dela plecarea mea din Istanbul, deoarece voiam să vă raportez în mod precis dacă am putut îndeplini mandatul ce aţi binevoit a-mi da prin scrisoarea D-voastră din 27 Mai 1946.

Sub rezerva celor ce voi putea pune la cale în Statele-Unite, cred că am reuşit a aşterne bazele unei conlucrări armonioase între acei Români din străinătate doritori de a lupta pentru redobândirea drepturilor şi libertăţilor neamului nostru. In afară de semnatarii procesului verbal din 11 Iulie 1946 (pe care vi l'am transmis prin Dl. Pogoneanu) au mai aderat succesiv la grupul de organizare : Dnii Const. Antoniade, Ciotori, N. Caranfil şi, acum în urmă, după convorbirile ce le-am avut cu el la Londra, Dl. Cornel Bianu. Pe de altă parte, am scris din Londra Dlui Augustin Popa spre a-i reînnoi invitaţiunea de a adera şi el. Nu mă îndoesc că voi primi din partea D-sale răspunsul afirmativ pe care mi l-a făgăduit.

Această acţiune de unire se impunea în momentul Conferinţei de Pace spre a prezenta un front comun în faţa trădătorilor veniţi sub numele de "Delegaţiunea română" să execute la Paris ordinele pri-

101

mite din partea unui guvern străin.

In ce privește activitatea desfășurată la Paris veți primi o dare de seamă amănunțită din partea Dlui Gafencu. Din cauza operațiunei de hernie la care am fost supus și, apoi, din cauza plecării mele în Statele-Unite (unde țineam să ajung înaintea Dlui Ralea) nu am putut sta la Paris decât vre o două săptămâni, dar mi-a fost dat să constat cu satisfacție că activitatea neobosită dusă dela începutul Conferinței de Dl. Gafencu a compensat în mare măsură carența Dlui Tătărescu și a acoliților săi. Dl. Gafencu nu a cruțat nici o sforțare pentru a face ca adevăratul punct de vedere românesc să fie cunoscut de toate delegațiile și de toți ziariștii.

Dl. Tilea a dat cel mai deplin concurs Dlui Gafencu până în momentul când am plecat amândoi la Londra (unde, precum voi arăta mai departe, Dl. Tilea mi-a asigurat contacte importante în cele patru zile petrecute în capitala Angliei). In timpul cât am fost la Paris am luat parte la discuțiunile cu membrii diferitor delegațiuni și ai presei. Deasemeni Dl. Caranfil a dat cel mai deplin concurs îndată ce s'a înapoiat la Paris. Dnii Coste, Burileanu, Tilea, Pogoneanu, Ciurea, Pleșia și maior Rațiu au asigurat cu mare sârguință și devotament lucrările de secretariat. Activitatea desfășurată de grupul nostru în general și de Dl. Gafencu în particular se poate descrie în modul următor :

1) <u>Memorii și memorandumuri</u>. S'au remis delegațiunilor :

a. - Memoriul tipărit în limbile franceză și engleză intitulat "La Roumanie devant la Conférence de la Paix". Acest memoriu a fost remis și tuturor ziariștilor și răspândit în diferite țări. A avut un succes deplin și a făcut obiectul celor mai favorabile comentarii de presă (o colecție complectă de ziare vi se va trimite).

b. - Memorandum-ul suplimentar conținând o critică sumară a proectului de tratat de pace.

c. - Un text al tratatului adnotat pe articole, conținând diferite sugestiuni de amendamente.

2) <u>Demersuri pe lângă delegați</u>. Fie singur, fie însoțit de unul din noi, Dl. Gafencu a luat contact cu membrii marcanți ai delegațiunilor ce nu fac parte din "blocul slav", și în mai multe cazuri cu însăși șefii delegațiunilor (ca de exemplu Dnii Tsaldaris, Spaak) sau cu delegații în comisiunea tratatului cu România (Dnii Harriman, Gladwyn, Jebb, Massigli, etc.). Situațiunea actuală din România a fost expusă în amănunte, insistându-se în special asupra necesității retragerii <u>tuturor</u> trupelor străine, a recalculării reparațiunilor, a libertății alegerilor sub supravegherea unor observatori străini. Cu prilejul acelor convorbiri, chestiunea Basara-

./.

192

biei a fost expusă în toată amploarea ei.

3) Contacte personale. Dl. Gafencu a dat aproape în fiecare zi mese intime pentru membrii diferitelor delegaţiuni şi pentru ziarişti. Asemenea a menţinut un contact constant cu reprezentanţii presei internaţionale, a agenţiilor de informaţii şi a societăţilor de radiodifuziune. Dl. Tilea, de partea sa, a dat mai multe mese intime pentru membrii delegaţiunilor şi ziarişti.

4) Interviewuri şi articole de ziare. Interviewurile date de Dl. Gafencu ziarului "New York Herald Tribune" (care este organul cel mai citit în cercurile Conferinţei de Pace) şi în "La Semaine dans le Monde" au stârnit un deosebit interes.

Acţiunea pe lângă ziariştii străini s'a reflectat în multe articole publicate în presa americană, engleză şi elveţiană (citez spre exemplu articolul de fond din 15 August din "Neue Zürcher Zeitung", articolul din "Gazette de Lausanne" din 12 August, articolele din "Basler Nachrichten", "Tribune de Lausanne", "Chicago Daily News" şi "Manchester Guardian" cari au arătat, mai toate, cu multă ironie că Dl. Tătărescu a apărat interese străine de ale ţării pe care e presupus a o reprezenta).

Trec acum la o chestiune care trebue clarificată : aceea care face obiectul punctului 7 al instrucţiunilor Dvs din 1 August. Precizez mai întâi că chestiunea Basarabiei a fost nu numai amintită cu orice prilej în memorandum-ul tipărit, dar a făcut obiectul celor 2 hărţi anexe care arată, pe de o parte pierderile de teritorii şi de populaţie suferite de România iar pe de alta, situaţiunea etnografică a Basarabiei (aceeaşi hartă a apărut în memoriul prezentat de Dl. Tătărescu tăindu-se însă Basarabia şi Bucovina de Nord !).

Veţi fi putut vedea apoi că problema Basarabiei şi Bucovinei de Nord a fost pusă în modul cel mai precis în memorandum-ul suplimentar.

Dealtfel - precum am spus mai sus - nu a fost nici o convorbire în care această chestiune să nu fie amintită, arătându-se că România a trebuit să cedeze în faţa forţei covârşitoare, dar că nu a renunţat, în sufletul ei, la acele provincii (în memorandum-ul tipărit s'a evitat dealtfel orice cuvânt sau frază care să însemne o renunţare a României la Basarabia şi Bucovina de Nord).

In acelaş timp şi ţinând seamă de instrucţiile Dvs, vom căuta a scrie sau a inspira articole de ziare şi de reviste care să ridice din când în când chestiunea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord şi s'o menţie vie în atenţia opiniei publice mondiale.

./.

Sunt dator însă să adaug că, împreună cu D-nii Gafencu, Tilea şi Caranfil am socotit că nu era potrivit a merge mai departe deocamdată. Cu riscul de a nu fi în totul de acord cu Dvs trebue să exprim părerea că o cerere formală de a se reveni asupra acceptării condiţiilor de armistiţiu, nu numai că nu ar avea cea mai mică şansă de izbândă, dar ar indispune serios guvernele din Washington şi Londra, influenţând defavorabil asupra altor chestiuni a căror rezolvare urgentă o aşteptăm.

Acele guverne urmăresc - cu încetineală şi prudenţă excesivă, dar totuşi urmăresc - revenirea la o situaţie de independenţă a ţărilor aflate azi în "zona rusească". Ele speră să poată ajunge la evacuarea României de către trupele ruseşti şi la reîntronarea libertăţilor democratice. Eforturile lor se lovesc însă de pretextul invocat de guvernul din Moscova că, în România, partidele istorice sunt ostile Rusiei şi hotărîte "a sabota" condiţiunile Armistiţiului. Revendicarea - oricât de legitimă - a Basarabiei, înainte ca trupele sovietice să fi ieşit din ţară, ar da un nou pretext guvernului sovietic de a-şi menţine trupele în România şi de a împiedeca instaurarea unor condiţiuni politice normale.

In toate conversaţiunile ce le-am avut cu personalităţi politice sau înalţi funcţionari americani şi britanici, am fost îndemnaţi cu cea mai mare seriozitate să nu ridicăm această chestiune în momentul de faţă.

Nu trebue pierdut din vedere dealtfel că punerea în discuţiune a problemei Basarabiei ar atrage automat după sine punerea în discuţiune a hotărîrii din 7 Mai 1946 a celor Patru Miniştri de Externe ai Marilor Puteri cari, statuând asupra frontierelor României, ne-au recunoscut Transilvania în graniţele dela Trianon, înlăturând astfel dubiul ce subsista în textul Convenţiei de Armistiţiu. Este bine oare a aduce o atingere unei mari chestiuni naţionale acum din fericire rezolvată în favoarea noastră, ridicând o cerere care, în situaţia de azi, nu are absolut nici o şansă de a fi satisfăcută ? Invocarea principiilor Cartei Atlanticului, adică cererea de plebiscit, nu ar da oare un argument puternic Ungariei, care cere ca propunere alternativă în memorandum-ul ei din 25 Aprilie 1946, să se facă un plebiscit sub control internaţional în Transilvania - teritoriul de acordat Ungariei urmând a se stabili după procentul voturilor exprimate în favoarea ei ?

In ce priveşte precedentul protestului exprimat la Congresul dela Berlin de Ion Brătianu şi Kogălniceanu, să-mi fie permis a exprima părerea că situaţiunea nu este aceeaşi, căci Congresul dela Berlin era chemat să statueze asupra chestiunii, pe când azi din neferi-

./.

104

cire, chestiunea este deja tranşată prin faptul acceptării condiţiilor de armistiţiu de către un guvern român desigur mult mai reprezentativ decât acel al Dlui Groza.

Observ dealtfel că textul acceptat în Convenţia de Armistiţiu se referă la aşa zisa "înţelegere" din 28 Iunie 1940 şi că, la acea dată, s'a produs un protest formal semnat de Dvs, de Dl. Dinu Brătianu şi de fruntaşii partidelor Dvs.(Posed fotocopia acelui protest şi sper că îmi va fi dat s'o utilizez într'un articol ce vreau să public în Statele Unite). Adaug că situaţiunea juridică nu ne este defavorabilă, tocmai prin faptul că guvernul sovietic, spre a evita orice aluziune la o anexiune nouă, a legat chestiunea Basarabiei de această pretinsă "înţelegere" din 1940. Dar de fapt nu a existat o"înţelegere", căci nota rusească din 26 Iunie 1940 cerea să se"restitue" Basarabia iar răspunsul românesc arată că "pentru a evita efectele recurgerii la forţă" se acceptă "condiţiunile de evacuare". Nu s'a spus niciodată că se <u>cedează</u> Basarabia ci că se <u>evacuează</u> în faţa forţei.

Toate acestea se vor putea dovedi cu acte, atunci când va veni momentul prielnic. Nu avem însă interesul a o face acum, nu numai pentrucă intervenţiunea noastră nu are deocamdată nici un sorţ de izbândă dar şi fiindcă, ~~faţă de~~ sublinierea acestei situaţiuni juridice defavorabile, Uniunea Sovietică ar putea fi îndemnată a cere inserarea unei clauze precise de cedare a Basarabiei.

Ţin să amintesc pe de altă parte că, deşi am arătat în convorbirile noastre că expuneam punctul de vedere al celor două mari partide istorice care reprezintă cea mai mare parte a opiniei publice româneşti, am evitat de a spune precis în memoriile şi lucrările ce am remis, că vorbim în numele Dvs şi al Dlui Brătianu. Aceasta din două motive : mai întâi fiindcă nu puteam prezenta în numele Domniilor Voastre un memoriu pe care nu putusem să vi-l supunem în prealabil spre aprobare, şi apoi pentrucă este esenţial ca să rezervăm toate posibilităţile de viitor spre a se putea cere într'o zi anularea unora din dispoziţiile tratatului pe motivul puternic că delegaţia română care l'a semnat era trimisă de un guvern nereprezentativ şi că majoritatea covârşitoare a naţiunei nu şi-a putut spune cuvântul, prin faptul că cererea Dvs de a trimite reprezentanţi la Conferinţă nu a fost acceptată.

In timpul scurt cât am stat la Londra am avut prilejul să petrec o seară cu Dl. Arthur Greenwood - unul din fruntaşii partidului laburist care deţine un loc de frunte în guvern-şi cu Lord Henderson

./.

105

ambii membri ai guvernului britanic. I-am întâlnit la un dineu dat de Dl. Tilea, care se află în legătură de prietenie personală cu ei.

La Foreign Office unde am stat mai bine de o oră de vorbă cu Subsecretarul de Stat adjunct, în a cărei sferă de atribuţie intră chestiunile româneşti, am putut iarăşi constata că Dl. Tilea se bucură de trecere şi consideraţie.

Am întâlnit deasemeni pe Dnii Milan Gavrilovici - cel mai cu vază din şefii politici yugoslavi din exil - şi Zalescki precum şi pe mai mulţi membri ai fostului guvern polonez. Aceştia mi-au dat scrisori şi recomandaţiuni în vederea colaborării cu compatrioţii lor yugoslavi şi poloni din Statele Unite. Am avut convorbiri cu Sir Reginal Hoare, fostul ministru britanic în România şi cu Dl. de Chastelaine (care tocmai primise o scrisoare din partea Dvs).

Impresia generală dela Londra - ca şi dela Paris - este întrucâtva îmbucurătoare, având în vedere că se poate constata o evoluţie simţitoare a opiniei publice britanice şi americane. Nu se mai închid ochii asupra unor situaţii potrivnice principiilor pentru care a fost dus războiul şi se ia în consideraţie din ce în ce mai serioasă primejdia imperialismului sovietic.

Ni se recomandă însă răbdare, multă răbdare. Ne aflăm desigur în faţa unor imperii ai căror dirigenţi văd problemele mondiale "sub specie aeternitatis" şi e greu să-i convingi - cum am încercat şi vom mai încerca a o face - că prelungirea, chiar pentru scurt timp, a situaţiunii actuale din România, va produce ruina economică ireparabilă, distrugerea clasei conducătoare şi sclavia, urmări dezastruoase pentru întreg continentul european.

Pretutindeni am pledat necesitatea absolută de a se trimite observatori aliaţi pentru supravegherea alegerilor. Ţin să vă semnalez că ni s'a făcut obiecţiunea că o supraveghere bine organizată a alegerilor ar necesita trimiterea a cel puţin doi observatori anglo-americani pentru fiecare birou de vot (care să stea de veghe pe rând lângă urne). Aceasta ar însemna trimiterea unui contingent foarte important şi ar ridica enorme dificultăţi technice (pe lângă faptul că este puţin probabil că ar fi acceptaţi de guvernul sovietic). Trimiterea unui număr redus de observatori - cari să meargă cu automobilul din birou de vot, în birou de vot - nu ar asigura o supraveghere efectivă şi nu ar putea împiedeca furtul sau măsluirea urnelor. In schimb trimiterea unui asemenea contingent redus de observatori ar avea un foarte mare incovenient şi anume : guvernele din Londra şi din Washington ar fi împiedecate să ridice vre un protest după alegeri căci li s'ar obiecta că acele alegeri au fost supravegheate de către ele.

./.

106

Reiese deci că guvernul britanic nu pare hotărît să mai ridice chestiunea supravegherii alegerilor dar îşi rezervă posibilitatea să declare că nu recunoaşte valabilitatea lor.

In ce mă priveşte voi pune necontenit problema la Washington în convorbirile cu cercurile oficiale şi cu presa.

Vă voi scrie mai pe larg de îndată ce voi fi instalat la Washington şi după ce voi fi luat primele contacte. A rămas înţeles cu Dl. Cornel Bianu că şi D-sa va întreprinde în curând o călătorie în Statele Unite - de preferinţă însoţit de Dl. Augustin Popa, în vederea stabilirii unor legături cât mai strânse cu Românii din America.

Convorbirile mele cu Dl. Cornel Bianu au fost din cele mai cordiale şi sunt fericit a începe cu D-sa o amicală colaborare, ce se prezintă sub cele mai bune auspicii. Regret că D-Sa menţine faţă de Dl. Tilea o animozitate - inspirată desigur de motive sincere - dar care nu-şi mai are rostul în momente atât de grave şi de hotărîtoare - când trebue să ne însufleţească o singură consideraţie : aceea de a asigura maximum-ul de eficacitate acţiunii ce o desfăşurăm. Amintesc că Dl. Tilea are legături numeroase şi solide în toate cercurile politice, ~~diplomatice~~ şi de presă din Anglia. Nici un alt român nu posedă asemenea legături şi posibilităţi. Dl. Tilea ne poate aduce - şi ne aduce deja - un aport considerabil de care ar fi o greşeală de neiertat să ne lipsim. Sper deci că sforţările mele (şi eventual poate şi un îndemn al Dvs) vor face ca Dl. Bianu să consimtă a relua relaţiunile personale cu Dl. Tilea spre a şterge orice impresie că frontul împotriva quislingilor nu ar fi solid şi spre a nu da adversarilor noştri speranţa unor posibilităţi de intrigă şi de desbinare.

Voi căuta a vă scrie cât mai des din Statele Unite şi sper că va fi posibil să primesc la timp toate instrucţiunile ce aţi binevoiţi a-mi mai da.

Primiţi vă rog, stimate Domnule Maniu, încredinţarea sentimentelor mele de respectuos şi afectuos devotament

Al. Cretzianu

C.N.S.A.S.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală

v. Popescu

Marți 16 Octombrie 1945

19. VIII. 942

Conta cu conto predoto de ... [illegible]

Iubite Bugel,

Îmi pare grozav de rău să aflu că ești bolnav de zonă dar sper că nu e nimic serios și că vei fi în curând restabilit. (Chestiunea "zonelor" te-a angajat – Regele...)

Nu am primit încă lămuririle pe cari Gigi îmi spusese că mi le va expedia telegrafic. Sper să vă fost da toate detaliile când va pleca Istin. (probabil peste vreo 8 zile).

În schimb am primit o nouă telegramă de la Guță ca urmare la acea de acum o săptămână, prin care îmi spunea să virez fondul pe numele lui Richard. De data aceasta îmi spune: "Vă invit a răspunde în 48 de ore de executarea dispozițiunei ce urmează să dat pentru virarea sumei ce în chip neregulat a fost depusă pe numele Svante".

După cum știi nu am dat, de la 6 Martie încoace, nici-o urmare și nici-un răspuns telegramelor ce mi le-a adresat Guță. Sentimentul meu e de a face la fel și acum. A răspunde înseamnă că-i recunosc dreptul de a da dispozițiuni reprezentanților României în străinătate. Am decis să-i răspund pe adresa lui din Strada Polonă rugându-l să mă lămurească în ce calitate îmi

Primesc o scrisoare de la Paris de la ... ce îmi confirmă ceea ce ... știa, anume că Brătianu ... în câmpul ...

adreseză asemenea injoncțiuni. Credeți că e util să o fac? Dacă da, vă rog să-mi trimiteți o telegramă cu conținut oarecare semnată de Jeanne. Părerea mea e că e preferabil a nu răspunde de loc. Presupun că Guți vrea să intenteze o acțiune penală împotriva lui Gigi și a mea și e inutil a-i furniza piese pentru dosar.

Ce e foarte important, însă, este chestiunea procedurii la Berna.

Din câte îmi spune un coleg elvețian specializat în chestiuni de drept, trebuie să fi intervenit o sentință a unui tribunal român și pe baza acestei sentințe, Richard ar fi obținut blocajul. După părerea lui, în lipsa posibilității de a ne apăra în țară, trebuie obținut ca Guvernul elvețian să nu-și dea concursul pentru executarea unei eventuale sentințe din țară prin care aș fi condamnat să vărs bani Statului Român.

Am intervenit prin Legațiunea Elveției de aci și voi scrie și lui de Weck și lui Stucki (Șeful Diviziunii Politice). Ar fi bine să li se trimită vorba și de la noi. (Elise a scris în această privință lui Archiv Bank).

Dacă a și intervenit o sentință în țară, observ că nu am fost citat. S'a făcut probabil o vastă poveste în cel mai strict secret. S'ar putea oare împiedica ca procesul asupra fondului (în țară) să se judece în aceleași condițiuni de clandestinitate? Cred că, în orice caz, li s'ar putea face mari dificultăți de procedură, fiind dat că nu mă pot cita în regulă așa urmând.

C.N.S.A.S.

să o fac ?
cu [illegible]
e că e
ți vrea să
a mea —

procedurei.

t în chestiune
unui tribunal
fi obținut
tăței de a
elvețian să
nale sentințe
ții Statului Român
și voi ști
itice). Ar fi
Elie a scris în

sew că nu
riaue în cel
— ca procesul
uni de
ntea face
u mă pot

C.N.S.A.S.

144

C O P I E

109

Marţi 16 Octombrie 1945

IUBITE BUZEL,

Imi pare grozav de rău să aflu că eşti bolnav de zonă dar sper că nu e nimic serios şi că vei fi în curând restabilit (chestiunea " zonelor " te-a contagionat - Regretabil).-

Nu am primit încă lămuririle.pe aci Gigi îmi spusese că mi le va expedia telegrafic.- Sper să vă pot da toate detaliile când va pleca Istin.-(probabil peste vre-o 8 zile).-

In schimb am primit o nouă telegramă dela Guţă ca urmare la cea de acum o săptămână,prin care îmi spunea să virez fondul pe numele lui Irichard.- De data aceasta îmi spune : " " Vă invit a răspunde în 48 de ore de executarea dispoziţiunei ce urmează să daţi pentru virarea sumei ce în chip neregulat a fost depusă pe numele dumneavoastră.-

După cum şti nu am dat dela 6 Martie încoace,nici o urmare şi nici un răspuns telegramelor ce mi le-a adresat Guţă. Sentimentul meu e de a face la fel şi acum.-A răspunde înseamnă că-i recunosc dreptul de a da dispoziţiuni reprezentanţilorn României în străinătate.- Aş putea desigur să-i răspund pe adresa lui din Str.Polonă rugându_l să mă lămurească în ce calitate îmi adresează asemenea injoncţiuni.-Credeţi că e util să o fac?

Dacă da,vă rog să-mi trimiteţi o telegramă cu conţinut oarecare semnată de Jeanne.- Părerea mea e că e preferabil a nu răspunde deloc.- Presupun că Guţă vrea să intenteze o acţiune penală împotriva lui Gigi şi a mea şi e inutil a-i furniza piese pentru dosar.-

Ce e foarte important însă,este chestiunea procedurii la Berna.- Din câte îmi spune un coleg elveţian specializat în chestiuni de drept,trebue să fi intervenit o sentinţă a unui tribunal român şi pe baza acestei sentinţe,Irichard ar fi obţinut blocajul.- După părerea lui,în lipsa posibilităţii de a ne apăra în ţară,trebue obţinut ca Guvernul Elveţian să nu-şi dea concursul pentru executarea unei eventuale sentinţe din ţară,prin care aşi fi condamnat să vărs banii Statului Român.-

./.

15
Ministerul Afacerilor Externe
119

Am intervenit prin Legaţiunea Elveţiei de aici şi voi scrie şi lui de Weck şi lui Stucki (şeful Diviziei Politice). Ar fi bine să li se trimită vorbă şi dela noi (Elie a scris în această privinţă lui Unchiu Barbu).-

Dacă a şi intervenit o sentinţă în ţară, observ că nu am fost citat.- S'a făcut probabil o vastă porcărie în cel mai strict secret.- S'ar putea oare împiedica ca procesul asupra fondului în ţară să se judece în aceiaşi condiţiuni de clandestinitate ? Cred că în orice caz, li s'ar putea face mari dificultăţi de procedură, fiind dat că nu mă pot cita în regulă aşa curând.-

Sper să-ţi pot da mai multe lămuriri în curând, şi că între timp vei fi putut să-mi spui ce s'a întâmplat la noi.-

Cu mult drag.

ss/. Alexandru

Primesc o scrisoare dela Paris dela fosta mea soţie care îmi confirmă ceeiace credeam a şti, anume că Bianu a trecut în câmpul opus.-

C.N.S.A.S.

116

26 Octombrie 1946

111

Iubite Domnule Maniu,

Vă trimit aci-alăturata scrisoare pe care Davila şi cu mine v-o adresăm în privinţa unui eventual demers al Şefilor Partidelor Agrare din Europa Orientală şi Balcanică pe lângă Adunarea Naţiunilor Unite.

Nu am avut încă prilejul să vă scriu de când sunt în Statele Unite şi îmi rezerv să vă transmit ulterior impresii cu caracter mai general. Până atunci, ţin însă să lămuresc chestiunea următoare: Am putut constata că Dl. Davila are o poziţiune extrem de puternică aci, atât în cercurile oficiale cât şi în cele ale presei, având cele mai intinse relaţiuni. Sunt, deci, convins că nu s'ar putea duce cu folos o acţiune în Statele Unite fără Dl. Davila şi nici, mai cu seamă, impotriva D-lui Davila.

De când am sosit aci, Dl. Davila mi-a dat cel mai deplin şi cel mai prietenesc concurs. Pot afirma că lucrăm mână în mână. Peste câteva zile vom pleca impreună în vederea Adunarei Naţiunilor Unite şi a Consiliului Miniştrilor de Externe, la New York, unde ne vom strădui să facem ce putem în sensul sforţărilor începute la Conferinţa de la Paris.

In ce priveşte poziţia D-lui Davila, D-sa doreşte să vă comunic următoarele:

"Davila consideră, cu toată vechea lui prietenie personală către Gafencu, că acesta nu poate vorbi în numele democraţiei române dupe ce a fost Ministrul de Externe al dictaturei lui Carol. De aceea Davila preferă să nu se ralieze grupului format de noi la Paris (al cărui foarte utilă activitate desfăşurată la Conferinţa de Pace o recunoaşte). Totuşi el este hotărât, atât timp cât ţara trece prin prezentele grele împrejurări, să contribue la frontul unic al Românilor din străinătate stabilind prin mine contactul cu Gafencu şi Tilea, şi cerând numai ca aceştia să se abţină de la încercări de a justifica politica lor din trecut.

"Davila nu crede în război şi consideră dealtminteri că ar fi cel mai mare dezastru posibil pentru ţară. Continuă să spere într'o destindere a relaţiilor cu Sovietele şi o schimbare a metodelor acestora; este însă absolut intransigent cu privire la independenţa de fapt a României şi susţine, în mod continuu, sub semnătură, această necesitate în presa de aci. In cazul cel mai rău, ar prefera un "trusteeship" al Naţiunilor Unite pentru noi şi vecinii din aşa zisa "sferă" rusă, pentru un număr de ani.

"Crede în necesitatea unui agrarianism radical la noi şi a unei economii dirijate de baza principiilor socialiste. Davila are admiraţie pentru persoana Regelui Mihai. Pe de altă parte, însă, are rezerve în ce priveşte viitorul monarhiilor din sudul şi sud-estul Europei. Faţă de D-voastră personal, are (şi a manifestat <u>întotdeauna</u> public şi în scrisori private de dojană, pe care le-am citit, către conducătorii Români-Americani) aceleaş sentimente de caldă prietenie şi de admiraţie. Are aceleaş sentimente faţă de Dl. Mihalache."

Primiţi, vă rog, Stimate Domnule Maniu, asigurarea sentimentelor mele cele mai devotate

Al. Cretzianu

C.N.S.A.S.

113

26 Octombrie 1946

Iubite Domnule Maniu,

Cu toate că nădăjduim că puterile anglo-saxone nu vor ceda, în conferința Miniștrilor de Externe care va începe la 4 Noembrie, asupra clauzelor tratatului de pace cu România menite să asigure libertatea noastră economică, recursul la Curtea permanentă de la Haga şi un regim internaţional pentru Dunăre -- şi că, pe de altă parte, nu vor recunoaşte alegerile de la 19 Noembrie,--dacă acestea (cea-ce pare cert) vor fi frauduloase,-am crezut că este bine să prevedem ori-ce eventualitate şi să pregătim un demers pentru cazul când America şi Anglia s'ar considera forțate de împrejurări să accepte, chiar provizoriu, o transacţie cu Sovietele în dauna noastră.

Acest demers ne-a părut indicat în urma conversaţiilor avute de noi aci cu D-nii Machek şi G. M. Dimitrov, despre care a-ţi fost informat. In adevăr, faptul că in cursul lunei ce vine vor avea loc alegeri în Bulgaria, Polonia şi România şi că teroarea exercitată de regimurile controlate de comunişti va produce rezultate similare în cele trei ţari, va stabili între acestea un denominator comun, infinit mai important azi, în toiul conflictului între Soviete şi puterile democratice, decât fostele categorii de "aliat" sau "inamic". Aceste alegeri frauduloase, dacă sunt recunoscute (sau dacă guvernele care le vor face sunt recunoscute definitiv prin faptul semnării cu ele a tratatelor de pace) vor pune cele trei ţari în categoria Yugoslaviei, formând ast-fel, împreună cu aceasta şi Cehoslovacia, un bloc de peste 100 de milioane subjugat de Rusia Sovietică.

Considerăm deci de cea mai mare importanţă ca, în cazul când 1) Anglo-Saxonii cedează asupra tratatelor de pace şi 2) acceptă vre-un compromis cu Sovietele ca urmare a viitoarelor alegeri din Bulgaria, Polonia şi România (care compromis ar însemna de fapt acceptarea prezentului control comunist în aceste ţări) să prezentăm un memoriu celor 51 de delegaţii la Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, semnat de însişi şefii partidelor agrare din cele patru ţări (eventual şi de un reprezentant ungar.)

Un ast-fel de memoriu comun s'ar bizui pe marele interes arătat în occident faţă de massele ţărăneşti din Europa centrală şi balcani, care pe deoparte reprezintă marea majoritate a populaţiei şi, pe de altă parte, sunt clasa care opune cea mai mare rezistenţă comunismului. O ast-fel de acţiune solidară ar produce desigur cea mai mare impresie aci şi ar primi sprijinul întregei prese.

Memoriul (redactat în termeni moderaţi faţă de Soviete, dar severi faţă de guvernele locale) ar invoca principiile Charterului Atlanticului şi al Constituţiei Naţiunilor Unite, cât şi angajamentele de la Yalta, Potsdam şi Moscova; mai mult ~~㎝~~ el ar

114

sublinia adânca nedreptate ca atunci când Naţiunile Unite, în grija lor pentru soarta popoarelor dependente şi coloniale, înfiinţează un Consiliu de Mandatari (Trustees). pentru aceste popoare, 100 de milioane de oameni cari au avut o viaţă naţională de multe secole, independenţa de cel puţin câteva generaţii şi o veche cultură, să fie lăsaţi în servitute. Ast-fel capitolul XI din Charterul Naţiunilor Unite ar putea servi pentru a aduce în discuţia Adunărei chestiunea regiunei oprimate de guvernele comuniste din Europa Centrală şi Balcani. In plus, războiul nedeclarat între Yugoslavi şi Albanezi de o parte şi Greci de cea l-altă ar putea să fie obiectul unei acţiuni, în Adunare şi Consiliu, pe baza articolului 34.

Pentru întreprinderea unei ast-fel de acţiuni am căuta să obţinem ca una sau mai multe delegaţiuni să ridice chestiunea în Adunare şi, dacă e posibil (cea-ce va fi mai greu) în Consiliul de Securitate.

Pentru ca memoriul să aibă greutate el va trebui deci să fie semnat pentru România de D-voastră şi de Dl. Mihalache; pentru Polonia de Dl. Mikolajczyk; pentru Yugoslavia de D-nii Machek şi Gavrilovitch; pentru Bulgaria de G. M. Dimitrov. (Eventual pentru Ungaria, dacă primul Ministru Nagy ar refuza, fiind însuşi şeful guvernului, ar putea semna un alt membru marcant al partidului agrar.)

Adunarea Naţiunilor Unite va dura probabil până la 8 Decembrie. Dacă deci, după alegerile noastre de la 19 Noembrie, care sunt cele din urmă, se constată în mod neîndoios hotărârea Anglo-Saxonilor de a ceda Sovietelor, memoriul solidar, deja tipărit, ar putea fi trimes pe la 25 Noembrie. Până atunci va fi destul timp pentru a obţine asentimentul tuturor conducătorilor sus-menţionaţi cărora Dimitrov şi cu noi le scrim acum.

Informăm pe D-nii Gafencu, Bianu şi Tilea despre iniţiativa noastră, cerându-le, bine înţeles, cea mai complectă discreţie.

Cu cele mai bune sentimente, ai D-voastre devotaţi

[signature] [signature]

P.S. -- Rugăm, la primirea prezentei să telefonaţi imediat la Berna, printr'un om de încredere din Bucureşti, comunicând răspunsul D-voastrei, cu următorul cod:

1) Nu aprobaţi idea memoriului;-- sănătatea proastă.
2) Aprobaţi, chiar dacă Mikolajczyk refuză din cauza poziţiei lui speciale, deci numai cu semnăturile D-voastre, ale D-lui Mihalache, şi D-lor Dimitrov, Machek şi Gavrilovitch (eventual un ungur) -- sănătate destul de bună.

115

3) Aprobaţi numai dacă şi Mikolajczyk semnează -- sănătate excelentă.

Pe de altă parte, credem necesar de a vă explica de ce am menţionat numai cele trei puncte de mai sus din clauzele Tratatului de Pace şi nu celelalte care au şi fost acceptate de Anglo-Saxoni cu toate protestele noastre. Motivul este că nu puteam cere solidarizarea celorlalţi semnătari decât asupra unor puncte de interes general.

În momentul de-a expedia această scrisoare, aflăm că ar fi posibil ca alegerile din Polonia să fie fixate pe luna Ianuarie viitoare. Nu se poate, însă, amâna eventuala remitere a memoriului proectat după acea dată, căci sesiunea Adunării ar fi atunci terminată. De altfel însăşi faptul că alegerile polone ar fi fixate pe luna Ianuarie - când frigul este aşa de intens şi zăpada aşa mare în acea ţară încât sătenii nu se pot deplasa până în centrele de vot - ar putea fi invocat ca unul din abuzurile şi fără-de-legile cele mai caracteristice ale guvernelor instaurate în ţările noastre.

C.N.S.A.S.

Londra la 2 nov.946

Iubite Domnule Presedinte,

Nota guvernului britanic,publicitea mare ce -i sa dat , titlurile sub care a aparut ca : metodele de alegeri atacate, Marea Britanie acusa Romania, Avertisment dat Romaniei,Romania acusata de intimidare electorala etc.pentru a aminti numai vre-o cateva,au aratat clar ,fara orice posibilitate de echivoc,care este parerea guv,brit.asupra abuzurilor comise de guv.Groza in legatura cu alegerile . Milioanele ,intradevar zecile de milioane de cetitori de gazete , au aflat continutul Notei si -inafara de oficiosul comunist -comentariile favorabile facute de gazete aceleia. In urma acestira se poate afirma ca alegerile sunt deja compromise si ca atat guvernul de aci catsi opinia publica nu le vor considera ca unele ce reflecteaza vointa poporului n.,ele deci nu vor -oricare ar fi rezultatul lor-imbunatati situatia guvernului . Care alte consecinte diplomatice va avea in momentul de fata nu pot spune basat pe informatii.Impresia mea personala este ca nimic nu se va schimba si ca chestiunea va fi tinuta deshisa penrtu alta conjunctura viitoare politica...Asi vrea sa ma insel in acest prognostic.- Asi vrea sa relevez aci in special articolele din Times scise de tanarul SETON WATSON , dar nesemnate care si ele au contribuit ca aceasta lature a situatiei din tara sa fie clarificata,cu atat mai mult findca -dupacum V-am amintit deja cu alta ocasie-Times-ul era si continua sa fie considerat ca militand pentru o colaborare cu Rusia ,in ultima analiza,chiar cu acceptarea siutatiei creiate in Balcani de Soviete..Nu Va trimit acestea articole ,findca stiu ca V-au fost trimise din alta parte.Din acea serie de articole-toate nesemnate dar scrise tot de acelasi domn-face parte si un articol scris cu multa bunavointa fata de Ungaria.In genere incercarile guv.maghiar de a se apropia -in ciuda tuturor greutatilor si riscurilor- de angloamericani ,face ca ei sa se bucure de necomparat mai multa simpatie aci,in toate cercurile;oficiale,sociale si chiar muncitoresti,decat bunaoara noi. Propaganda lor - in struna careia a cantat si acel domn in artic.despre Transylvania-a renuntat acum la cererea de rectificari de granite.Mai nou au reluat tema transformarei Tr. in tro Elvetie,sau stat model..Astfel apararea noastra nu se mai poate basa numai pe argumentele etnice,ci vor trebui in special studiate sub acest punct de vedere contra nouei forme a revisionismului maghiar.

Deputatul Mills ,care decurand a fost intara si dupa afirmatiunile lui Va vasut si pe DV.a scris aci un articol intrun journal de extrema stanga, desi nu comunist, si a tinut un discurs in Parlament intru apararea guvernului Groza si a situatieie dela noi atacand vehement politica lui Bevin fata de Romania.Efectul in Parlament si a articolului nu ar trebui nici amintit,daca nu ar face si acest atac parte din actiune extremei stangi din part.laburist, care este sub influinta soviatica . Nici in opinia publica nici in Parlament aceasta politica de acceptare cu ochii inchisi a tot ce fac sovietele nu putut castiga teren remarcabil..insa celea ce sau intimplat la Congresul T.U.C. adeca a Trade-Unioanelor,este vrednic de retinut,daca nu chiar ingrijorator. Din peste 6mil.de voturi politica lui Bevin nu a putut obtine decat o majoritate de un milion de voturi fata de propunerea pentru desavuarea ei, si pare a fi tot mai indiscutabil ca si de astadata intradevar numai presoana lui Bevin a putut -asa cum -salva situatia.A fost un mare hop dupa care acum -pana la alta ocasie-poate urma putina liniste,insa Bevin cu aceasta majoritate precara nu a iesit intarit,din contra. Este insa pana acum cel putin cert,ca nu trebui sa ne asteptam deocamdata la o schimbare a politicei lui,cu care sa solidarizat atat Attlee catsi intreg guv.

C.N.S.A.S.

2-ad scr.din 2 nov.946.

Mai mult chiar .D.ATTLEE sa folosit de aceasta ocasie - in sedinta T.U.C.lui -de a ataca mai vehement ca orisicand atat sovietele catsi pe britanicii simpatizanti cu scopurile ei in desconsiderarea primatului politicei britanice, si"care numesc orice victorie daca e comunista :democratica,iar daca nu una :fascista".

Revin asupra scrisoarei mele din i4 oct. pag.5,si va rog ca inaintea cuvintelor puse in ghilimele din randul al dOilea sa introduceti : i2., Astfel chestiunea este acum clarificata pe deplin.Din nenorocire nu mai este ceace fusese cand V-am facut primele comunicari in scr.din 22 sept.Intretimp a intervenit restrangerea ,care se afirma ,este datorata deschiderei paralamentului..Explicatia este trasa de par,deoarece sau vasut exemple intrecut absolut contrare.Dar asa se presinta azi situatia. La fel e casul ca ultimul cuvant de pe pagina premergatoare,adeca 4, " poate" sa fie inlocuit cu : sau facut formele si obtinut deja aprobarea.

Atat representantii oficiali ale Italiei catsi ale Ungariei au plecat de aci -ca obcervatori bineintales- la Newyork in vederea sedintelor Uno-ului.Din partea Romaniei, mai bine zis a Guvernului Groza pana, in momentul de fata -se fac pregatiri aci pentru plecare alui Franasovici,care astfel ar avea un titlu ca in zilele alegerilor noastre sa lipsea ca de aci si deci sa aiba oarecum scuza aceasta fata de ceace gazetele vor scrie si comenta in aceasta preivinta..respective impotenta representantei romenesti de aci, de a putea opri ca alegerile sa fie calificate cum merita. Nu am vre-o informatie ca sa fi plecat cineva,inafara de Dimancescu care sustine acum prin telegrame neaparata necesiate ca Franasovici sa plece si el acolo.(Aceasta in contalegere cu Franasovici), și care pleacă afirmativ în 6 Oct. cu vapor.

Se comenteaza aci din nou cu mult interes asupra situatiei politice din Rusia in special in legatura cu rolul ce Stalin l-ar mai juca sau nu , in decisiunile ce privesc orientarea generala a Sovietelor si a politicei lor fata de Europa . Se sublineaza mai cu seama deosebirea mare ce este intre discursul dela Uno alui Molotov, care este inca tot pe liniile politicei bine cunoscute si afirmate la discutia tratatelor dela Paris,si raspunsul dat unor intrebari din partea americei, alui Stalin,care sunt diametral opuse, ori mai bine zis ,sunt considerate aci a fi astfel.Optimistii sustin ca ne-am afla in fata unei schimbari radicale in politica Sovietelor in cautarea unei modalitati de colaborare ,acum in ceasul al i2,cu angloamericanii si ca trebui sa se faca in curand gesturi din partea lui Stalin ,ce vor da o indicatie precisa in aceasta directie, si vad toc mai in discursul foarte vehement alui Molotov cantecul lui de lebeda...Pessimistii continua sa vada in toate acestea numai o schimbare de tactica ,insa ca in present partea extremista din conducerea dela Moscva detine initiativa,dovada minarea vaselor engleze in apele albanese si mai nou repetarea tragerei artileriei de pe coasta albaneza si chiar lovirea unui vas de rasboi englez.. lucru care tocmai din causa gravitatei lui ar fi tinut secret si urma sa fie discutat de Bevin la Newyork...Toate acestea Vi-le comunic sub reserva verificarei ,ce numai viitorul poate da. In genere insa sedinta plenara dela Newyork este aci considerata cu mult scepticism .

In politica interna preocuparile primordiale,majorarea productiei de carbuni, majorarea productiei in genere si apoi si ca un rezultat a unei munci mai intensive- acarei necesitate se simte in toate domeniile productiei si a carei lipsa duce la crisa de productie ,nu numai in industriile care ar trebui sa provada piata nationala cu produsele atat de asteptate dela incheierea pacii incoace si care intirzie tinand astfel toata lumea la regimul de austeritate f.sever de rasboi-sau chiar si mai sever daca se poate-,ci chiar in indrustiile de export, din causa mai ales a lipsei de carbuni programul a trebuit sa fie comprimat,ceace este un nou soc atat pentru importul de alimente mai variat și bogat cât și inflației și scumpetei ce crește vertiginos.

Produsul va reș[illegible] cu toate ale [illegible] urmarea dezvoltamentului și [illegible] a [illegible] al [illegible]

C.N.S.A.S.

Ministerul Afacerilor Interne ... Direcția ...

gorb. f. Elterlein
12-9-947

125

12 Noembrie 1946

Mult Stimate Domnule Presedinte,

Este un an, decând am mers la Barcelona dela Lisabona, anume pentru a Vă trimite o scrisoare pe cale sigură. De puțină vreme, persoana în chestiune a trecut la Paris, și m'a asigurat că scrisoarea v'a parvenit căci a remis-o Dlui Vișoianu.

In luna Mai trecut, având un alt prilej bun, v'am trimes o altă scurtă -de astă dată-comunicare scrisă, și am fost din nou asigurat că trebue să Vă fi parvenit deși, de astă dată nu mai știu prin cine. Cam la acea dată am venit dela Cannes la Paris, interesându-mă, bineînțeles de ceeace ar trebui făcut la Conferința de pace cum și de o grupare a românilor din străinătate-despre care avusesem cinstea să raportez anterior. Bine înțeles țineam mereu contactul cu Cornel Bianu, care însă era cam tot atât de puțin orientat ca și mine. Cum citisem că Dl Gafencu se declarase gata a lua conducerea unei astfel de grupări, am hotărât a merge să-l văd la Geneva-și am fost surprins aflând la Berna că Al. Cretzianu sosise acolo, pentru motivul aparent al procesului. I-am făcut cunoscut că aș vrea să-l văd și a venit la mine a doua zi la 2 Iulie. Mi-a spus că primise instrucțiunile D-voastră din scrisoarea dela 25 Mai, prin cari i se dădeau cele mai întinse puteri ca să procedeze la strângerea românilor din străinătate și la prezentarea punctului de vedere românesc în fața Conferinței.

Examinând punctele conducătoare ce urmau să fie adoptate ca norme de toți, mi-a spus că din toate instrucțiile ce-i dăduserăți, cu una singură nu era de acord, cu aceea ca chestiunea Basarabiei să fie ridicată în fața Conferinței. Am combătut argumentul lui că rușii ar putea să nu ne mai susțină în chestia Transilvaniei, și am insistat cât am putut ca să-i schimb părerea. A adăogat că ar fi personal chiar dispus ca să facem mici concesiuni de rectificări de frontieră în favoarea ungurilor, dar că se teme de atacuri ce ar veni contra opoziției naționale pe această chestiune.

Un alt punct asupra căruia nu eram de acord, este chestiunea succesiunei la Tron pe care eu am susținut-o așa cum mi-ați dat instrucțiuni prin scrisoarea din August 1942 iar dânsul susținea cu totul altă soluție. Vă comunic și acestu punct, pentru ca să-l lămuriți când veți crede oportun.

Cu Al. Cretzianu, reluând raporturile în interesul cauzei, am făcut "tabula rasa" de trecut.

Am trecut la Geneva unde am avut o lungă întrevedere cu Dl Gafencu-ale cărei detalii ar fi desigur interesant să le cunoașteți, dar să-mi dați voe să nu le repet aci-chiar dacă expunerea mea va rezulta amputată-dar din cauza urmărilor cu totul neprevăzute ale raporturilor mele cu Dsa.

Din aceeași pricină prefer să las să cunoașteți urmarea cronologică a întâmplărilor din citirea alăturatei copii (anexa 1) a scrisoarea ce am trimes Dlui Gafencu la 3 Septembrie c.-

La puține zile după aceea am aflat dela Nicu Caramfil că se primiseră copii depe declarațiile ce făcuserăți la 8 August ca și de acelea ale Dlui Dinu Brătianu, și am lucrat cu mai multă râvnă ca să termin apariția Memoriului asupra Basarabiei și Bucovinei și ca să poată fi distribuit înainte de sfârșitul Conferinței, care putea avea loc din un moment în altul și pe cât posibil înainte chiar ca Secțiunile (comisiunile) să-și fi terminat lucrările. Deși eram convins că lucram în vederile Dvoastră, nu am uzat nici un moment de autoritatea Dv sau a opoziției naționale, știind că ați dat girul Dlor Gafencu-Cretzianu și am căutat să las impresia că lucrăm mereu împreună. Totul s'a distribuit sub semnătura mea personală, ca fost ministru la Moscova cu scrisori cam în cuprinsul anexei 2. Am trimes un memoriu până și lui Molotov, spunându-i că tratează de o chestiune ce "cunoaște foarte bine". Sper că cel puțin unul din exemplarele ce v'am trimis v'au sosit. Unul trebuia să fie dat lui Buzești pentru Dvoastră și celalt urma să Vă fie prezentat chiar de aducător. La baza memoriului este o lucrare docu-

Ministerul Afacerilor Interne ... Nr. ...

2/

mentată făcută în 1944 de Radu Crutzescu la Ministerul de Externe, extrase din cărțile lui George Brătianu, Ciobanu etc. cum și din memoriile lui Titulescu; la cari am adăugat amintirile mele din misiunea dela Moscova, fără a insista asupra cauzelor pentru cari nu s'a realizat înțelegerea cu Sovietele - posibilă în acea epocă - fiindcă agentul care aplica atunci politica fostului Rege era tocmai... Dl Gafencu.

Am primit dela multe Delegații răspunsuri că memoriul va face obiectul atențiunei lor, dar am fost și penibil impresionat când la una din delegațiile străine mi s'a spus că se miră că România ridică chestiunea Basarabiei, căci la întrevederea ce avuseseră precedent cu Dl Gafencu, li se spusese că "nu o vom face"!...Credeți că astfel de asigurări - inutil date - au fost utile cauzei românești? De sigur că nu. Explicația ce se dădea din cercurile "grupului" era: mai întâi că Englezii (pe urmă se afirma că și Americanii) le-ar fi cerut să nu provoace greutăți prin punerea problemei Basarabiei la Conferință; mai târziu, s'au mulțumit cu pretextul copilăresc că Rușii nu ne-ar mai fi susținut în chestia Transilvaniei dacă erau supărați prin ridicarea celei basarabene"!. Nici unul nici altul din acesta pretexte nu are vr'o bază serioasă și nu explică dece atunci - în ultimul moment - chiar în ziua când Conferința - în ședința plenară se ocupă la 10 Octombrie de România - și când totul fusese deja hotărât - grupul Dlui Gafencu, s'a hotărît să vorbească de Basarabia și Bucovina de Nord? Aceasta se întâmpla după două luni dupăce D-voastră puseserăți la București problema, și dupăce de trei săptămâni Conferința era în posesia memoriului ce le prezentasem eu.

Adevărata cauză a acestei atitudini neclare este că sunt oameni cari speră să mai joace un rol în viața politică apropiată la noi și nu vor să rupă toate punțile...

A urmat incidentul penibil, când am fost insultat așa de neașteptat de Dl Gafencu și încercările sale de a evita să dea o satisfacție cavalerească; la care nu puteam răspunde decât așa cum toată viața am lămurit aceste chestiuni onoroase - adică prin un cartel și un Proces-verbal de carență (anexa 3). Dar am ținut seamă de interesul românesc de a nu face zgomot în jurul acestei chestiuni și de faptul că Dl Gafencu este reprezentantul încă al Dv. în străinătate și nu am dat publicitatea obicinuită, cu condițiunea ca din cealaltă parte să nu se pună în circulație versiuni tendențioase.

Din partea grupului a venit chiar cineva la mine ulterior să mă roage să țin chestiunea secretă sub cuvânt că am putea cu toții să avem neplăceri din partea unui guvern francez simpatizant comunist. I-am răspuns că nu acest criteriu are vr'o importanță pentru mine când e vorba de onoarea mea, dar că mă țin din motive superioare de interes național.

Incidentul a păgubit chestiunei în sine, fiindcă nu am putut face vr'o publicitate asupra memoriului prin presă. M'am mărginit a-l trimete ulterior la U.N.O. statelor participante și delegațiilor.

Sunt liniștit din momentul ce am avut acest prilej să Vă expun întreaga chestiune, și nu mă voi întinde asupra altor probleme ce v'ar putea interesa ca de obiceiu - însă nu vreau să se creadă că aș impieta cu ceva asupra atribuțiilor ce ați încredințat altora, exprimând poate opinii ce nu sunt ale lor.

Prin un diplomat devotat Dv am căutat să Vă țiu la curent din luna August de intențiile mele și am fost asigurat că vi s'au făcut comunicările necesare la timp. Cred iarăși că vi s'a transmis și o chestiune destul de importantă ce țineam din sursă aliată. Eu rămân în Franța, mereu preocupat de cauza românească și mereu la dispoziția Dvoastră când ați crede că pot face ceva.

Decând s'a obținut lucrul de căpetenie ca opinia publică anglo-americană să se dezmeticească iar oficialitatea americană să fie hotărâtă să nu mai dea înapoi, oarecari raze de speranță se întrezăresc și pentru noi. Se știe că alegerile vor fi falsificate; nu mergeți deci până a vă expune viața inutil și feriți-vă personal de boli și capcane.

Cum dela 23 August încoace - când oficialitatea noastră (Legația și cei cinci Miniștrii din Guvern ce se găseau la Conferință) a absentat dela TeDeumul dela Biserică - lucru care s'a repetat cu ocazia onomasticei M.S. Regelui de alaltăeri - s'au apropiat de mine și vin să mă vadă mulți tineri studenți cari și-au dat seama că nu mă interesc și spun lucrurile pe față când e interesul

de Externe, extrase
memoriile lui Titu-
la Moscova, fără a in-
egerea cu Sovietele-
ci politica fostului

l va face obiectul
la una din delegaţii-
stiunea Basarabiei,
cu, li se spusese că
date-au fost utile
din cercurile "gru-
Americanii) le-ar fi
sarabiei la Confe-
că Rusii nu ne-ar mai
prin ridicarea celei
u are vr'o bază se-
r în ziua când Con-
România-şi când totul
vorbească de Basarabi-
ni după ce D-voastră
stămâni Conferinţa era

unt oameni cari speră
şi nu vor să rupă.

de neaşteptat de Dl
cţie cavalerească, la
murit aceste chestiu-
de carenţă. (aceea) Dar am ţinut
în jurul acestei ches-
ica al Dv. în străină-
ea ca din cealaltă par-

rior să roage să
să avem neplăceri din
răspuns că nu aceat cri
oncarea mea, dar că mă

m putut face vr'o pu-
-l trimete ulterior

să Vă expun întreaga
e v'ar putea interesa
a cu ceva asupra atribu-
ii ce nu sunt ale lor.
curent din luna August
ut comunicările necesa-
une destul de importan-
eu preocupată de cauza
rede că pot face ceva.
lică anglo-americană să
otărâtă să nu mai dea
ntru noi. Se ştie că al-
xpune viaţa inutil şi

ră (Legaţia şi cei cinci
absentat dela TeDeumul
ticei M.S. Regelui de a
i tineri studenţi cari
faţă când e interesul

126

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Generală

127

122

tarii a [illegible] face. [illegible] în ambele ocazii telegrame omagiale M.Sale. Intre aceștia am descoperit și pe cei ce scot "La Roumanie Indépendante" cari au convingerea că sunt în vederile D-voastră, făcând această publicație și zic că au primit indicații în acest sens, deși din partea "grupului" li s'a cerut să înceteze. Veți vedea ultimele trei numere apărute. Ele au multe slăbiciuni dar principala cauză este desinteresarea fiindcă dacă ar fi sfătuiți și îndrumați, lucrul, în sine, nu poate decât servi cauzei. Ei sunt hotărâți să continue cu orice preț și fac pentru aceasta eforturi mari; au aranjat de puțină vreme să primească ceva bani din Statele-Unite de când Nicolae Martin a luat conducerea Direcției gazetei. Părerea mea este că nu trebuesc abandonați nici lăsați să lucreze de capul lor.

Cu Cornel am avut legături strânse prin corespondență până acum două săptămâni. El era de aceeași părere în ce privește lipsa chestiunei Basarabiei din memoriul depus de Dl Gafencu și a-insistat pe cât a putut să fie reparată. Totuși, am impresia că din punct de vedere de disciplină, el găsește că nu trebuia să procedez singur și fără instrucțiuni. E prima oară, după o colaborare de aproape cinci ani când avem o neînțelegere pe care o sper trecătoare, mai ales că e o deosebire între situația lui și a mea și anume: când a trecut Cretzianu prin Londra și a avut o întrevedere cu Cornel, i-a spus lucrul ciudat că eu nu aș face parte din grup (deși Gafencu mă rugase cu insistență să aderez și chiar Cretzianu, la Berna, îmi ceruse chiar ca să insist pe lângă Cornel ca să adereze, dupăce îi spusesem că eu fără Cornel nu o pot face). Așa dar nu aveam nici o obligație de disciplină și totuși, înainte de a distribui memoriul, am prevenit pe Dl Gafencu că-mi iau libertatea de acțiune. Cred că situațiunile sunt nu se poate mai clare.

După cum însă Vă veți da desigur cu timpul seama, modul de organizare al grupărei românilor din străinătate (după care am oftat atât amar în anii [illegible]) cel dictatorial, ca să nu spun de gașcă, care nu cadrează cu principiile democrate în numele cărora luptăm.

Noul Atașat naval American de la Paris este Amiralul Hil[illegible] bun prieten cu Generalul C.V.R. Schuyler dela București, fiind în strânsă corespondență.

Trebue să termin căci pleacă curierul. –
Primiți, mult stimate Domnule Președinte asigurarea sentimentelor mele devotate. – Dorește isbânda!

V. Viann

C.N.S.A.S.

[illegible] am fost [illegible] voluntar pe front și de două ori rănit pentru reunirea Basarabiei, nimeni și nimic pe lume nu mă poate face să renunț la drepturile imprescriptibile românești asupra provinciilor răpite.
Având această credință, te rog să mă consideri că sunt mereu și fără vr'un resentiment al Dtale devotat prieten ss. N. Dianu

Anexa 1

Gön[illegible] 12-9-947

Paris, 3 Septembrie 1946

Confidential

Scumpe Domnule Gafencu,

Atât în timpul acțiunei întreprinse contra regimului Antonescu, -după ce m'am demobilizat în Decembrie 1941 și până la răsturnare- cât și decând ni s'a impus regimul Groza, am fost partizan convins al necesității strângerei rândurilor Românilor din străinătate, lucrând după directive ce s'ar primi din țară.

Incă din Aprilie 1945, crezând că această misiune ar putea-o îndeplini în mod discret, secțiuni ale "Asociației Nicolae Titulescu" ce s'ar plănui în diferite centre -cu o organizație centrală la Paris sau Londra- m'am adresat tuturor acelora ce credeam că ar voi să activeze în acest sens.

Pe un prieten comun -al cărui nume nu e încă bine să fie citat- l'am rugat să afle ce gândești în această privință. Greutatea de a comunica -din, și spre, Portugalia până anul acesta- cum și alte cauze asupra cărora nu insist -a făcut ca lucrul să meargă încet; nu mai puțin un număr de prieteni se declarase de acord și-și trimeseseră adeziunile.

Când, în fine, am citit în "Journal de Genève" din 10 Mai informația din Londra că eventual te-ai pune în fruntea românilor din străinătate, am văzut posibilitatea ca gruparea ce visam să se îndeplinească, și am căutat prilej ca să te întâlnesc. Venind, pentru aceasta, la finele lui Iunie în Elveția, am aflat că Al. Cretzianu sosise la Berna și ne-am întâlnit, la mine la hotel, a doua zi dimineața la 2 Iulie. Mi-a spus că a primit o scrisoare cu instrucții dela Dl Maniu din 25 Mai, care-i da însărcinarea să înființeze o astfel de grupare românească, sub conducerea D-tale.

Am examinat împreună câteva puncte principale de bază, în jurul cărora urma să ne strângem și am fost de acord pentru toate chestiunile, fără de două: Una privind succesiunea la Tron și alta privea frontierele noastre. In această din urmă, privință, Cretzianu spunea că nu este de acord cu instrucțiunile ce primise dela Dl Maniu în ce privește chestiunea Basarabiei -fiindcă dânsul nu credea oportun să fie ridicată cu ocazia Conferinței de Pace- de asemenea, în ce privește frontiera de Vest, Cretzianu spunea că dacă ar fi că nu s'ar ridica din partea guvernamentalilor noștri o furtună de atacuri contra opoziției naționale, ar vedea posibil să concedăm aici rectificări de frontieră în favoarea ungurilor, în regiunile unde aceștia au majoritatea.

Nu puteam fi de acord nici cu una nici cu cealaltă; instrucțiunile Dlui Maniu -când îmi făcea cinstea să-mi trimeată- au fost categorice mereu în acest sens; nu au fost nici odată revocate ba din potrivă -după însuși afirmațiile lui Cretzianu- erau din nou repetate și cu această ocazie.

Chestiunea rectificărilor față de Unguri, din fericire, nu mai este actuală; chestiunea provinciilor noastre Nord-Dunărene, a fost însă-și rămâne deschisă pentru mine.

Ți, am spus aceasta a doua zi, când -atât de prietenește- m'ai primit în raiul dela Coulanges-Bellerive și am stat de vorbă o după amiază întreagă. Ți-am vorbit deschis de toate și am stăruit, cât am putut, ca să te hotărăști a face sacrificiul liniștei și intereselor Dtale personale pentru realizarea Unirei. Nu văzuseși încă decât rapid pe Cretzianu; nu cunoșteai detaliul instrucțiunilor ce primise; aveai rezervele Dtale privind principii și persoane- și urma să-l întâlnești în zilele următoare pentruca să discutați în detaliu și să te hotărăști. Nu am avut nici un moment impresia că în chestiunea Basarabiei ai fi împărtășit punctul de vedere al lui Cretzianu.

Am plecat la Paris unde îmi spuseserăți, și, unul și celalt, că veți veni cât de curând și ca o dovadă cât de interesat eram ca unirea să se realizeze este că, [illegible] mai scris și -înainte de finele lunei Iulie- eram din nou la Dta la Geneva. Cretzianu fusese operat la 20 și nu l-am putut vedea, ci numai am schimbat câteva cuvinte la telefon iar Dta mi-ai spus că între timp

[illegible] vizitasera mai mulți dintre ai noștrii, iar alții-ca Comnen-îți trimesese adeziunea lor. M'ai întrebat, fiind sigur de a primi un răspuns afirmativ. Dumneata, desigur, că aderezi"...

Cred că-ți aduci aminte că răspunsul meu nu a fost un simplu "da" și am voit să am câteva preciziuni. Care erau punctele pe baza cărora se făcea Uniunea. Ți-am afirmat, cum am făcut- dela început lui Crezianu, că nu puteam adera decât împreună cu Cornel Bianu, cu care eram în strânse legături și știam, de când am plecat din țară, că era cel mai apropiat de Dl Maniu. Crețianu îmi ceruse atunci-la 2 Iulie-pentru a evita și risipi oarecari motive de ezitare: "scrie-i și Dta".

Perfect înțelegi, și în ce mă privește mult[illegible] că se făcea un pas înainte am venit, și unul și altul, în zilele următoare la Paris. Îți spusesem că îți stau la dispoziție pentru orice împrejurare și crede că aș putea fi util. Și spun drept că am fost mâhnit când am aflat din cercuri guvernamentale că memoriul "La Roumanie devant la Conférence de la Paix" era deja pe cale de a fi distribuit și, că nu făcea nici o mențiune cu privire la Basarabia și Bucovina.

Am cerut să te văd, și desigur că nu argumentele mele dela convorbirea ce am avut la 9 August-dar convingerea Dtale că era o lacună ce trebuia reparată te-au determinat să mă asiguri că va urma un alt memoriu- desvoltare pe articole-în care chestuinea va fi tratată. Punând mare insistență-ce nu se putea explica decât prin importanța ce dam chestiunei-am vrut să-mi repeți asigurarea pe pragul ușei, dupăce mi-o dădusesi cu o strângere de mână și mi-ai răspuns "să vedem, cum o punem" (chestiunea Basarabiei) Eu ți-am precizat "dar să o punem" și m'ai asigurat: "nu discut dacă o punem-căci acest lucru e hotărât-dar mă gândesc la forma sub care va fi pusă."...

În aceeași seară, venind acasă, am crezut bine să pun pe hârtie, în o scrisoare ce ți-am trimes, înțelegerea la care ajunsesem. Îmi confirmaseși, totdată că primiseși o scrisoare dela Cornel Bianu, care era în aceleași vederi cu mine și că-i vei răspunde imediat pentru a-l liniști. Știam, în acel moment, că [illegible] mulți din prietenii noștrii, erau de aceeași părere.

A doua zi Tillea, care se însărcinase cu redactarea, mi-a citit o întâmpinare de făcut la al 2-lea paragraf al Art. I al Proectului de Tratat, contestând că [illegible] dat "Acord" în 1940 la răpirea provinciilor și m'a întrebat dacă formula mă satisfăcea, și adăoga că Dta mai intenționai să o mai întărești cu o mai mare preciziune.

Eram, în fine, liniștit și cu tot sufletul alături de voi.

Dar deja la 13 August, dupăce ai vorbit ziariștilor englezi, între alte chestiuni, și de aceea a Basarabiei-când am eșit împreună dela Șeful Delegației olandeze-și te-am întrebat dece nu-i spuseseși și lui câteva cuvinte în acelaș sens, ai tăcut semnificativ, iar alaltăeri-dupăce am așteptat multe zile să ni se trimeată textul modificărilor ce dorim să fie introduse în Tratat-pentru [illegible] ale ca Delegației olandeze-dupăcum era înțeles, am constatat cu mare surprindere și decepție că orice mențiune cu privire la Basarabia și Bucovina a fost suprimată.

Consider tacerea noastră ca o enormă greșală. Guvernul Groza poate avea astfel de reticențe; noi nu.

Cum se face că mai toți acei ce ne-am adunat la Dta la serbătorirea dela 23 August-luați în parte-sunt de părerea mea (afară de Cretzianu, care a fost mereu consequent/dar care nu e aplicată în practică?

Stăruind pe cât am putut, în sensul ce preconizam, am crezut și cred, că-mi îndeplineam o datorie românească; tot acest simț de datorie mă determină să-ți comunic, cu multă părere de rău, că nu mai pot fi alături de D-ta și-mi iau libertatea de acțiune. Te asigur însă că nu voi face nimic care să stânjenească împlinirea misiunei ce ai primit și pentru care-cum am subliniat la 23 august- ți pus toată activitatea și tot prestigiul numelui D-tale.

Dar sunt sigur că mă vei înțelege și, poate, îmi vei da dreptate, că dupăce

nnen-îţi trimesese
răspuns afirmativ.

mplu "da" şi am
cărora se făcea
anu, că nu puteam
nse legături şi
de Dl Maniu. Pre-
ipi oarecari mo-

cea un pas înainte
spusesem că îţi
aş putea fi util
guvernamentale ca
era deja pe cale
la Basarabia şi

dela convorbirea
ce trebuia repara
desvoltare pe
stenţă-ce nu se
vrut să-mi repeţi
gere de mână şi
Eu ţi-am preci-
m-căci acest lu-
" ...
hârtie, în scri-
nfirmaseşi, tot-
în aceleaşi ve-
şti. Ştiam, în acel
eaşi părere.
citit o întâmpl-
de Tratat, contes-
şi m-a întrebat
i să o mai întăre

zi, între alte
dela Şeful Delega-
câteva cuvinte în
aşteptat multe
introduse în
ţeles, am constatat
re la Basarabia ş

za poate avea ast

rbătorirea dela
tzianu, care a fost

zut şi cred, că-mi
e mă determina să-
i de D-ta şi-mi iat
care să stânjenes
sublinia la 23
D-tale.
reptate, că după ce

C.N.S.A.S.

yoxit Elbedici 12-4-947

125

Anexa 2

Paris, le 20 Septembre 1946

Monsieur le President,

Afin que la Conference de la Paix puisse se rendre compte de l'exacte teneur des problemes vises par l'art.I-er du "Projet de Traite de Paix avec la Roumanie" et qu'elle decide en pleine connaissance de cause notamment sur son 2-eme paragraphe concernant la frontiere nord-orientale de ce pays, - j'ai l'honneur de soumettre aux delegations des Etats participants le Memoire ci-joint qui a ete aussi depose au Bureau de la Presidence et envoye a M le Secretaire General de la Conference.

Le peuple roumain y expose ses droits incontestables et imprescriptibles sur la ~~Bessarabie et la~~ Bukovine du Nord et demande aux grands hommes d'Etat reunis au Luxembourg de lui faire Justice.

Il attend anxieusement que des voix genereuses se levent - au moins dans les seances plenieres a venir, pour defendre ses driots - tel qu'ils resultent de l'examen de cet expose.

Veuillez agreer etc.

ss. Nicolas DIANO
ancien Ministre de Roumanie en U.R.S.S.

Son Excellence
Monsieur....
President de la Delegation de...
a la Conference de la Paix de Paris.

C.N.S.A.S.

gopi[?] Elferdu[?] 12-9-947

131

Londra
16 August 1946

Iubite Domnule Presedinte,

Ne apropiam de a doua aniversare a loviturii de Stat care v'a adus de partea noastra si daca ar fi sa facem un bilant al celor petrecute în acest interval de doi ani, apoi ar fi sa ne intristam rau de tot! Nici pacea nu e semnata iar la voi în România, nici alegeri nu s'au tinut. Vâd ca tara e reprezintata la Paris de niste oameni cari au contribuit prea putin la organizarea si înfaptuirea loviturii de Stat si cari resping ca nedorite, ideiile liberale sau democratice, propuse de reprezentantii Angliei si ai Americii. E un tablou trist.

Iar, ce priveste alegerile, nu sunt de loc linistit. Vâd ca teroarea stapâneste situatia si mi-e frica ca cei de la putere astazi sunt în stare sa mearga departe spre a asigura victoria'! Regret ca se vor tine alegeri în conditiunile actuale. Doar se va "legaliza" o situatie care numai legala nu este! Regret ca nu sunt în tara sa va ajut! Probabil nu mi s'a dat o viza de întrare tocmai de frica ca asi vedea lucrurile altfel decât sunt prezintate. Au avut dreptate.

Presa noastra care nu a fost tocmai la inaltime dela armistitiu încoace, s'a desteptat nitel astazi si a aparut un articol în ziarul Times pe care vi'l trimet spre luare la cunostiinta. Starea descrisa de Times este de asa natura încât ma întreb daca n'ar fi cazul sa se ceara Comisiei Aliate de Control amânarea alegerilor pâna la restabilirea ordinei. Momentul este prielnic si pentru motivul ca Ministrii Afacerilor Straine ale tuturor tarilor se afla laolalta la Paris si din câte am spicuit din ultimele discursuri ale Dlor.Byrnes si Alexander (inlocuitorul lui Bevin) Domniilelor sunt dispuse pentru o clarificare a unor chestiuni ale Europei de Est!

Pe Cornel l'am vazut zilele trecute. Tot n'a primit nimic dela Dumniavoastra si tare ar vrea!

Eu astept doar sa pot sa viu în tara dar mi-e frica ca nu se vor semna tratatele de pace atât de repede! Am impresia ca domnii dela Est taraganesc lucrurile astfel încât sa nu fie nevoiti sa-si retraga trupele pâna la ei în tara decât la primavara. Timpul, din pacate este cam de partea lor. Sa dea Dumnezeu sa ma însel.

Iubite Domnule Presedinte, dati-mi voie sa va doresc înca ani multi si sanatate. Asi vrea sa adaug si "succes în alegerile" dar mi-e teama ca se va vota de frica, nu de convingere.

Sa Traiti !

[signature]

Ministerul Afacerilor Interne – Dir. Generală (stamp)

C.N.S.A.S.

128.

Domnule Preşedinte,

Vă rog în primul rând să iertaţi lunga mea tăcere. Nenorocirea ce m'a lovit m'a afundat într'o stare de deprimare şi de desesperare care m'a făcut inapt pentru orice fel de activitate. Nu pot spune că am învins această criză gravă. Sunt din contra convins că această nenorocire va rămâne pentru totdeauna legată de viaţa mea ca o rană deschisă. Am reuşit totuşi să-mi recapăt energia de a lupta. Pot să vă asigur că voiu pune întreagă această energie în slujba cauzei pe care o reprezentaţi, a luptei pe care o duceţi şi în care încercăm să vă ajutăm fiecare după modestele noastre puteri. Vieţei mele personale nu mai am deacum încolo nimic de consacrat. Ea este pentru mine o carte închisă căci nu mai pot trăi decât în trecut. Toate forţele care îmi rămân aparţin deci pe deplin, fără nicio rezervă, cauzei noastre naţionale. Vă rog deci, Domnule Preşedinte, să contaţi pe devotamentul meu nelimitat. Deacum încolo eu aparţin în întregime cauzei pe care o servim, vă aparţin Domniei Voastre.

In raportul ce v'am trimis şi după care am dat copii şi celorlalţi doi şefi de partide din opoziţia democratică ce m'a onorat cu încrederea lor, am consemnat impresiunile ce am putut culege până acum cu privire la desvoltarea situaţiunei internaţionale. Nu aş vrea ca acest raport să ne descurajeze. Nu vreau să afirm prin el că nu vom avea niciun sprijin în acţiunea ce urmărim ci că acest sprijin este o chestiune de timp. Nu îl avem acum pentru consideraţiunile ce le-am arătat. Rămân convins că îl vom avea când va sosi momentul considerat oportun de cei ce sunt chemaţi a lua deciziunea în această privinţă. Discursul Truman este foarte semnificativ în această privinţă. Este adevărat că, deocamdată, Statele Unite nu se ocupă decât de Grecia şi de Turcia. Acest discurs cuprinde însă o enunţare de principii generale care alterează în mod radical politica de până acum a Statelor Unite faţă de afacerile mondiale. Nu este vorba numai de un caz concret, de un răspuns favorabil la cererile de ajutor ale Greciei şi ale Turciei. Statele Unite şi-au manifestat determinaţiunea lor de a juca un rol activ în afacerile internaţionale. Ele înţeleg deacum înainte să-şi pună în joc influenţa pentru a ajuta toate popoarele ce doresc a-şi da instituţiuni democratice împotriva uzurpaţiunilor regimurilor totalitare şi a ameninţărilor de agresiune din afară. Nu cred că această politică prin modul general şi principial în care a fost formulată să fie limitată geograficeşte. Desigur însă că ea va fi aplicată în fiecare caz în parte în funcţie de oportunitatea momentului. Se consideră că rândul României nu a venit încă. In raportul meu am arătat în ce împrejurări atacarea problemei noastre va fi considerată probabil oportună.

Nu aş vrea deasemenea ca raportul meu să fie interpretat în sensul că recomand o suspendare sau o prea mare încetinire a activităţii partidului în interior. Am vrut numai să spun că nu trebue să somăm, în acest moment, pe anglosaxoni de a [illegible] pentru schimbarea imediată a regimului dela noi, presiuni [illegible] ei le consideră deocamdată premature. Desigur însă că cu cât partidul continuă acţiunea lui de organizare, cu cât el va [illegible]

să strângă, încă şi mai mult, legăturile, dealtfel destul de puternice, cu opinia publică, va fi mai bine.

O altă chestiune pe care voiam să v'o semnalez, în funcţie de concluziunile la care am ajuns în raportul meu, este cea a colaborării dintre partidele agrariene din Europa orientală. Sunt pe deplin conştient de importanţa pe care o prezintă această chestiune, ştiu că ideea agrariană este una din singurele contraponderi ideologice pe care le putem opune comunismului şi, în consecinţă îmi dau seama de rolul ce-i revine în organizarea Europei de mâine. Cred însă că propunerile lui Macek de a se proceda imediat la o afirmare spectaculară a solidarităţii agrariene în Europa orientală şi de a se sesiza fără întârziere organizaţia naţiunilor unite de problema regimurilor politice actuale din Europa orientală, este prematură.

Nu există într'adevăr nici o perspectivă care să fie privită de ruşi cu o mai mare îngrijorare şi care deci să provoace din partea lor reacţiuni mai violente decât aceea a unei federalizări a Europei orientale. Ori o manifestare de solidaritate în genul celei propuse de Macek seamănă foarte mult cu o pregătire de teren în vederea unei soluţii federale. Ruşii consideră orice asemenea soluţie nu numai neamicală la adresa lor dar chiar ostilă şi agresivă. Nu vor ezita să califice orice încercare în acest sens ca reacţionară sau fascistă şi ca îndreptată direct împotriva Uniunei Sovietice. Ar face cel mai mare caz de ea şi ar pretinde că ea este o dovadă evidentă a afirmaţiunilor lor că aceste State nu sunt încă desintoxicate de ideologia fascistă. Mă tem că o asemenea manifestare le va da argumente - sau mai bine zis - pretexte - pentru a întârzia evacuarea Europei orientale. Aş vrea să fie bine înţeles că în ce mă priveşte, nu înţeleg să exprim vreo rezervă asupra ideei în sine ci numai asupra oportunităţii momentului ales. Aceleaşi reflexiuni doresc să fac şi despre idea de a ne adresa imediat în bloc - toate Statele din Europa orientală - Naţiunilor unite în acest moment. Pentru motivele arătate în raport şi în această scrisoare, cred că trebue să ne rezervăm această posibilitate pentru momentul în care vom putea conta pe un sprijin din partea Puterilor occidentale.

In rezumat, mi se pare că suntem într'unul din momentele cele mai delicate şi cele mai hotărâtoare pentru viitorul nostru. Mi se pare că cel mai mare tact este recomandabil. Să nu oferim anglosaxonilor niciun motiv - niciun pretext chiar - de a se descărca de răspundere, acuzându-ne că le-am compromis politica printr'o atitudine intempestivă din partea noastră.

Este dela sine înţeles că consideraţiunile de mai sus nu ne vor împiedica aci de a continua cu cea mai mare râvnă să lămurim lumea asupra problemelor noastre şi asupra nedreptăţilor ce ni s'au făcut.

Nu pot din nefericire să elimin din această scrisoare şi unele chestiuni oarecum de natură personală. Vreau astfel să semnalez cazul Dlui Gh.Răutu dela Paris. Nu vreau să-i pun la îndoială bunele intenţiuni funciare şi să-l învinuesc deci că ar face un joc dublu. Cunosc însă fapte precise din care reese că nu i se poate acorda decât o încredere limitată. Este foarte indiscret şi continuă de a întreţine relaţii bune cu unii din tabăra guvernamentală. In afară de aceasta a exprimat public critici cu privire la activitatea unora dintre noi - mă grăbesc să adaog că eu personal nu am fost pus în cauză - ceeace facilitează atacurile adversarilor şi oferă un spectacol de desbinare. V'aş ruga deci în mod foarte insistent de a nu-i mai acorda misiuni sau însărcinări directe ceeace i-ar permite să se prevaleze de autoritatea Dv. pentru a da mai multă greutate diferitelor iniţiative nefericite ce ar lua. Imi permit să vă atrag atenţiunea asupra acestui caz deoarece ştiu

./.

V. Popescu - 3 - 132

că schimbă din când în când corespondenţă cu Penescu ceeace îi permite să se reclame de autoritatea Dvs. şi a partidului. Cred dealtfel că din moment ce eu, ca membru al partidului, mă aflu în străinătate, ar fi normal ca diferitele birouri ale partidului să nu dea instrucţiuni altora peste mine şi fără cunoştinţa mea.

In sfârşit ţineam să vă semnalez cazul grupărei dela ziarul ce apare în Franţa "La Roumanie Indépendante". Această grupare pare a-şi fi propus ca scop principal al acţiunei sale de a desbina pe românii din străinătate ce lucrează pentru cauza noastră. Acest ziar a publicat atacuri încercând să discrediteze pe unii dintre noi - mă grăbesc să adaog că nici de data asta eu nu am fost pus vreodată în cauză. Am informaţiuni precise că sunt în contact cu legaţia din Paris. Că atacă regimul din România este adevărat. Cred însă că legaţia urmăreşte înainte de toate să compromită acţiunea noastră în străinătate şi cu acest preţ acceptă atacurile care ar putea servi de camuflaj. Mulţi din cei dela această gazetă sunt legionari şi nu cred că ne-ar face bine să ne angajăm prea mult cu ei. Vă spun toate acestea deoarece ei pretind a avea scrisori de acreditare din partea Dv. Desigur că această afirmaţiune a lor este de natură a creeà confuzii printre românii din străinătate şi a ne face sarcina noastră dificilă.

Cred deci că trebue observată o atitudine de foarte mare prudenţă faţă de ei. Mă grăbesc să adaog că voiu continua cercetările şi vă voiu ţine la curent. Dacă mă voiu convinge că există o posibilitate de a lucra util cu ei, voiu fi primul care voiu încerca să nu neglijez această posibilitate. Până acum însă mă simt dator a suggera o atitudine de rezervă. Faptul că într'unul din ultimele numere au publicat un articol ditirambic despre generalul Băgulescu - cunoscut germanofil al cărui portret este de prisos să vi-l mai fac - şi care a fost prezentat ca unul din eroii "rezistenţei" româneşti, mi se pare a dovedi, dacă nu altceva, cel puţin lipsa completă de seriozitate a acestor oameni.

Vă rog să primiţi, Domnule Preşedinte, expresiunea sentimentelor mele cele mai devotate precum şi asigurarea că voiu face tot ce îmi va sta în putinţă pentru a merita încrederea ce mi-aţi acordat şi care este pentru mine un motiv de mândrie şi de încredere.

Gr.N.Buzeşti

Berna, 3 Aprilie 1947.

P.S. V'aş fi obligat dacă m'aţi aminti Domnului I.Mihalache, asigurându-l de devotamentul meu.

N.B.

136

131

RAPOARTE ŞI INFORMATII TRIMISE DE AGENTII P.N.T. DIN STRAINATATE, AGENTULUI DE LEGATURA DIN TARA VICTOR (PIKI) RADULESCU POGONEANU.

C.N.S.A.S.

154

132

PROCES VERBAL

Astăzi 19 August 1947

Noi Comisar SIPOS NICOLAE din Directia Politiei de Sigurantă ,constatăm că astăzi orele 13 invitând pe Dl N.N. POPESCU domiciliat in Bucuresti str. Medic Lt. Zlătescu nr. 39 si intrebându-l asupra lucrurilor care iau fost date in păstrare de către numitul VICTOR RADULESCU POGONEANU,Dl. POPESCU ne predă una casetă metalică inchisă.

Procedând în prezenţa şi cu încuvinţarea Dlui N.N. POPESCU la desfacerea acestei casete,consemnăm următorul conţinut :

1.- una bancnotă de 10 dolari americani.
2.- una boncnotă de 1000 franci elvetieni.
3.- două bancnote a 500 franci elevetieni.-
4.- sapte bancnote a o sută franci elvetieni
5.- două bancnote a 50 franci elevetieni.-
6.- patru banconote a 20 franci elvetioni.-

Deci in total zece dolari americani si două mii opt sute optzeci franci evletieni .

7.- un pasaport diplomatic pe numele GEORGE CRETEANU.-

8.- un pasaport diplomatic pe numele VICTOR RADULESCU POGONEANU.-

9.- un pasaport diplomatic pe numele CECILIA SORESCU.-

10.- una lucrare sapilografiată cu titlul La ROUMANIE DEVANT LA CONFERENCE DE LA PARIX 1946 Bessarabie et Bukovine du Nord,cuprinzând 91 pagini.-

11.- una lucrare tiărită LA ROUMANIE DEVANT LA CONFERENCE DE LA PAIX Paris 1946 cuprinzând 147 pagini si 6 hărti.

12.- una lucrare OBSERVATIONS SUR LE PROJET DE TRAITE DE PAIX AVEC LA ROUMANIE Paris Octombre 1946 cuprinzând 31 pagini.-

[signatures]

13.- una lucrare cu titlul DELEGATION BESSARABIENNE!LES ROUMAINS DEVANT LE CONGRES DE LA PAIX.LA QUESTION DE LA BESSARABIE Paris Septembre 1919,cuprinzând 26 de pagini.-

14.- una lucrare cu titlul ASSOCIATION DES EVACUES DE LA DOBROUDJA DU SUD (QUADRILATERE) MEMOIRE SUR LA DOBROUDJA DU SUD (QUADRILATERE)PRESENTE A LA CONFERENCE LA PAIX DE PARIS BUCAREST 1946,cuprinzând 41 pagini si una hartă.-

15.- un memorandum in limba engleză cu data de 3o Septembrie 1946 cuprinzând 14 file.-

16.- un număr de 14 /patrusprezece/ scrisori originale .-

17.- una copie depe o scrisore semnată Gr. N. Buzesti,datată Berna 3 Aprilie 1947 cuprinzând trei file, cu titlul Domnule Presedinte.-

18.- una dare de seamă cuprinzând sase pagini datată Paris 15 Octombrie 1946 Hotel Lancaster .-

19.- una lucrare in limba engleză cuprinzând cinci file bătute la masină intitulată RESUME MINUTES OF THE MEETING 18.IX.946 .-

2o.- una lucrare in limba franceză bătută la masină cuprinzând 8 file datată Bucarest,le Juin 1945.-

21.- una lucrare in limba engleză,bătută la masină,cuprinzând două file,datată Bucarest July 1945.-

22.- un exemplar din JOURNAL DE GENEVE cu data 25 Septembre 1946.-

23.- una traducere dintr'un articol cu titlul SACUL POSTAL apărut in NEW-YORG HERALD TRIBUNE,PARIS, Vineri 27 Septembrie 1946.-

24.- un comunicat al delegatiei permanente a partidului national tărănesc cu data de 24 August 1946, cuprinzând trei file bătute la masină.-

25.- un exemplar din Declaratiile domnului IULIU MANIU făcute la 8 August 1946 in legătură cu proectul Tratatului de Pace, cuprinzând 11 file.-

26.- Una scrisoare / copie/ datată Paris le 2o Septembre 1946,in limba franceză semnată NICOLAS DIANO.

27.- una lucrare sapirografiată in limba franceză cuprinzând trei file incepând cu cuvintele La signature du traite de paix avec la Roumanie...

[illegible handwritten signatures]

C.N.S.A.S.

28.- una lucrare cuprinzând notele stenografice a unei conferinte tinute de Dl. Ministru EUGEN FILOTI cuprinzând 28 de pagini .-

29.- una lucrare cuprinzând a doua expunere a Dlui ministru FILOTI in 2o de pagini bătute la masină.-

3o.- una lucrare cuprinzând expunerea Dlui ministru ION CRISTU in 17 pagini bătute la masină .-

31.- una lucrare cu data Paris 31 Octomvrie 1946 cuprinzând Note explicative asupra activitătii comisiunei economice a delegatiei României la Conferinta dela Paris in 8 pagini bătute la maşină semnată /ss/ D.G. DANIELOPOL.-

32.- două tăieturi din ziare englezeşti cuprinzând două articole semnate ALEXANDER CRETEANU.-

Drept care am dresat prezentul Proces-verbal in patru exemplare.-

Comisar,

Sipoş Nicolae

Predător,

Martori asistenţi,

C.N.S.A.S.

20 Mai 1947

V. Popescu

140 133 19.VIII.C62

Dragă Pichi,

Am primit o scrisoare dela d-ta care, ... mi vorbi despre d-ta mi-a făcut, ca totdeauna, mare plăcere.

Aş vrea însă să-ţi spun cu sinceritate câteva lucruri: orice scrisoare primesc dela d-ta conţine cel puţin odată expresiunea „intransigenţă absolută". Mereu ai acest punct de vedere care nu corespunde de loc realităţii. Nici situaţiunea ţării noastre, nici situaţiunea noastră, nici situaţiunea internaţională nu îngăduie astfel de poziţiune. Ea nu este destinată decât să facă, în mod zadarnic, victime peste victime.

Aţi angajat o mulţime de băieţi buni să rămână în străinătate. Vei vedea peste vreo doi ani ce situaţiune nenorocită vor avea. Şi poate atunci vei reflecta cu tristeţe la „intransigenţă absolută". Boala noastră, a bietei noastre ţări e grea şi va fi foarte lungă. Eu sunt foarte, foarte îngrijorat de situaţiunea internaţională şi, în cadrul ei, de aceea a ţării noastre. Lumea occidentală este dezorientată, neputincioasă şi plină de iluzii. O singură voinţă fermă, sistematică şi dispunând de toate mijloacele se afirmă astăzi, aceea a Rusiei Sovietice. Iar mie-e frică să nu ne aflăm în faţa unei lungi perioade de dominaţiune rusească în Europa, cu toate prelungirile ce le poate avea.

Apoi, aţi trimis o scrisoare lui Gafencu, lipsită de orice tact. În loc să-l încurajeze, l-a umplut de nemulţumire şi chiar de indignare. El o numeşte „scrisoare de desnădejde". Şi în adevăr ce nevoie aţi avut să-i daţi în cap cu faptul că singurul împuternicit al opoziţiei [illegible] faţă de această situaţiune făcuse prin [illegible] nu

C.N.S.A.S.

V. Grigorcea — 148 ... Lorescu
136

născută multă vâlvă. De ce să-i amintești încă o dată? Știți bine că G., ca și ceilalți, sunt susceptibili și, dacă vrei să lucrezi cu ei așa cum sunt și atunci trebuie să-i încurajezi și să le dai câte o satisfacție, ori nu-ți place ei sau felul în care lucrează și atunci lasă-i în pace. Așa G. stă foarte, foarte grijuliu să nu supere pe nimeni, să nu atace guvernul, etc. De aceea nu se ocupă decât de „problema Europei". Și-a făcut însă o situațiune foarte bună și e bine să fie utilizat. Atunci, nu căutați să-l vexați. E păcat că, cu inteligența și onestitatea D-tale, nu vrei să fii mai rezonabil și mai pe pământ.

Îți spun încă o dată: vei vedea mai târziu câți suferim și vom suferi de pe urma acestei „intransigențe absolute" a D-tale.

— . —

Spune-i, te rog, lui Titel că voi face tot ce voi putea.

— . —

Vezi, te rog, ca Micusoara și Florica să fie foarte prudente. Și voi deasemenea.

Dumnezeu să vă ajute. Dumnezeu să ne ajute și să ajute pe biata noastră țară.

Cu afectuoasă prietenie pentru D-ta și ceilalți prieteni.

Al D-tale

Vivi

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen. ...
C.N.S.A.S.

Distruge scrisoarea

C O P I E

1495/1

20 Mai 1947

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen. ...

DRAGA PICHI,

Am primit o scrisoare dela Dta.care,aducându-mi veşti despre D-ta mi-a făcut, ca totdeauna,mare plăcere.-

Aşi vrea însă să-ţi spun cu sinceritate câteva lucruri: orice scrisoare primesc dela D-ta conţine cel puţin odată expresiunea "intransigenţă absolută".Mereu ai acest punct de vedere care nu corespunde deloc realităţii.-Nici situaţiunea Tării noastre,nici situaţiunea noastră,nici situaţiunea internaţională nu îngădue astfel de poziţiune.-Ea nu este destinată decât să facă, în mod zadarnic,victime peste victime.-

Aţi angajat o mulţime de băeţi buni să rămână în străinătate.- Vei vedea peste vreo doi ani ce situaţiune nenorocită vor avea.- Si poate atunci vei reflecta cu tristeţe la "intransigenţa absolută".- Boala noastră,a bietei noastre ţări e grea şi va fi foarte lungă.- Eu sunt foarte,foarte îngrijorat de situaţiunea internaţională şi,în cadrul ei,de aceia a ţării noastre.-Lumea occidentală este desorientată,neputincioasă şi plină de iluzii.-O singură voinţă fermă,sistematică şi dispunând de ori şi ce mijloace se afirmă astăzi,aceia a Rusiei Sovietice.- Tare mi-e frică să nu ne aflăm în faţa unei lungi perioade de dominaţiune rusească în Europa,cu toate prelungirile ce le poate avea.- Apoi,aţi trimis o scrisoare lui Gafencu,lipsită de orice tact.-In loc să-l încurajeze,l-a umplut de nemulţumire şi chiar de indignare.-El o numeşte o "scrisoare de neîncredere".-Si în adevăr ce nevoie aţi avut să îi daţi iar în cap cu faptul că singurul împuternicit al opoziţiei este Buzel.-?

Deja această situaţiune făcuse printre cei mai în vârstă multă vâlvă.-De ce să-i aminteşti încă odată ? Stiţi bine că G.ca şi ceilalţi,sunt susceptibili şi ori vrei să lucrezi cu ei aşa cum sunt şi atunci trebue să-i încurajezi şi să le dai câte o satisfacţie,ori nu-ţi plac ei sau felul în care lucrează şi atunci lasă-i în pace.-Deja G.este foarte,foarte grijuliu să nu supere pe nimeni,să nu atace guvernul, etc.-

De aceea nu se ocupă decât"de problaema Europei".- Si-a făcut însă o situaţiune foarte bună şi e bine să fie utilizat.-

./ /.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Gen.

Atunci, nu căutaţi să-l vexaţi.- E păcat că, cu inteligenţa şi onestitatea D-tale, nu vrei să fii mai rezonabil şi mai pe pământ.-

Iţi spun încă odată : Vei vedea mai târziu câţi suferim şi vom suferi de pe urma acestei "intransigenţe absolute" a Dtale.-

Spunei, te rog, lui Titel că voiu face tot ce voiu putea.

Vezi, te rog, ca Miuşoara şi Florica să fie foarte prudente.- Si voi deasemenea.-

Dumnezeu să vă ajute.- Dumnezeu să ne ajute şi să ajute pe biata noastră Ţară.-

Cu afectuoasă prietenie pentru D-ta şi ceilalţi prieteni.-

Al D-tale

V I V I

(C. VIŞOIANU)

C.N.S.A.S.

V. Popescu

19.VIII.946
Cânt. și conte ordele de nimic —
lect. a Lovescu

Paris, la 25 octombrie 1946

Dragă Tichi,

Înainte de a pleca la Geneva, G.G. m'a rugat să-ți trimit copii după procesele verbale încheiate în „afacerea Dianu" - de care ați fi auzit deja. G.G. s'a gândit întâi să le trimită chiar d-lui Președinte. A renunțat până în cele din urmă, spre a nu răpi din vremea prețioasă a d-lui I.M.. A socotit totuși necesar ca aceste hârtii să fie transmise în țară și anume ție - spre a ~~fi la îndemână în cazul în care~~ chestiunea ar fi ridicată din altă parte. Rămâne deci la aprecierea ta când și cum să le folosești.

Mă apucasem să-ți scriu un lung dar destinat răvaș prin d. B.B. Cu toate că n'am izbutit să-l isprăvesc - am ajuns prea târziu la gară unde urma să-i predau scrisoarea. Al. B. a petrecut aici mai puțin de două zile și asta tocmai când lucram zi și noapte el al doilea memoriu. L-am văzut totuși un jumătate ceas - în trăsura lui G.G.

Sper că „observations sur le traité avec la R." v'a parvenit deja. I s'a dat drumul pe neașteptate multe zile și astfel este de presupus că a ajuns în mâinile voastre. A avut o foarte bună primire ...

Ministerul Afacerilor Externe - Dir. Generală a Arhivelor

cercurile oficiale cât și în presă (cea americană, Monde
și cea elvețiană) am convingerea că acțiunea noastră
a fost de folos. Rezultatele practice nu vor fi fiind
strălucite; s'au marcat totuși câteva puncte și
s'a făcut cunoscut în cercuri largi adevărul.

Echipa prietenilor noștri a lucrat fără oprire
timp de trei luni. Laude li se cuvin tuturora, dar
țin să relev în special munca lui Titu - a cărui
contribuție la cele două memorii a fost remarcabilă.
În primul a scris „spicu-ul" despre Transilvania
și a colaborat la urmare; în al doilea a redactat
partea teritorială și militară. Hărțile sunt aproape
exclusiv opera lui. - Am fost tare mulțumit
de cele trei luni cât am fost împreună. La capătul
lor suntem cam frânți de oboseală, dar răsplătiți
de conștiința participării la o muncă folositoare.

Simt o mare mulțumire văzând că ostenelile mele
- [illegible] dela Lisabona - de a aduce laolaltă
pe G.G., Alexandru și VV au dus la rezultatul dorit.
Sunt fără îndoială cei mai capabili și indicați
pentru misiunea de a da în afară, cea luptei
de acasă.

G.G. a fost admirabil aici. A văzut sute de
oameni: delegați, gazetari, politicieni. A pledat, a scris,
a vorbit și s'a făcut peste tot nu numai ascultat dar
și urmat. - Eu și cu Buzel - care știți cât este
de greu să dobândești o lecție de autoritate și de
prestigiu - trebuie să stimuliți pe lângă cei deprinși
mai mult cu lupta de acasă: faceți-i să înțeleagă
că G.G. este mai mult decât necesar; nu trebuie

descurajat prin nimic. Anumite rezerve și prudențe de limbaj nu trebuiesc răstălmăcite. În majoritatea cazurilor au fost necesare tocmai spre a obține un efect. Tactica nu poate fi determinată în amănunte aici.

Țin să rog în special pe Busel să nu mai ia în seamă toate intrigile ce s'au făcut până 1944. Am avut ocazia să văd dosarele complete ale afacerilor „[illegible]" și „Francesconi" (?) și m'am putut convinge că G. G. a avut o atitudine ireproșabilă. Cred, în acest sens, chiar probe scrise. G. G. a avut impresia că Busel i-a făcut atmosferă ostilă la Renée și la Mircea. Era foarte mâhnit astă-vară. Am izbutit să-l conving că nu trebue să dea atenție tuturor vorbelor care i-au ajuns la urechi. – Consideră (?) chiar că activitatea dela Paris ar fi un excelent prilej pentru ca Busel să reia raporturile cu G. G. Ar trebui să-i scrie și ar trebui să inspirați o vorbă bună (de apreciere) și din altă parte. Câteva cuvinte dela Mircea l-ar menține în starea de spirit combativă în care l-am văzut aici.

Adaog că și VOT și-a dovedit utilitatea la Londra. Cunoaște lumea și are acces la personalitățile de frunte. Din nefericire, Consul (?) a rămas un provincial timorat – fără [illegible] și fără activitate.

Și acum două vorbe despre afacerea Diacu (?). La începutul lui ~~[illegible]~~ sept. pornit cu calea să

Ministerul Afacerilor Străine [illegible]
CNSAS

V. Pogor[illegible] [illegible] [illegible]

trimisă conf.-ul o scrisoare - un memoriu despre Pucci (lucrarea lui Radu C., plus extrase din niște hârtii inedite ale lui Nicolae Titulescu - folosite fără autorizarea d-nei Tit. care i le-a prestat) - pusă într'o copertă aidoma celei noastre, cu același titlu și cu o introducere în care se spune că este o completare a volumului nostru. A fost vestejit de toată lumea și în special de G. G. dat fiind că a raportat probabil celor de acasă crimenul său - este bine ca documentele care stabilesc adevărul să se găsească acasă.

[illegible] am dovedit încă odată că aflători în treabă și ne încurcă lumea pe mâna partidelor și încăpățânării ale curente.

×

Spune alor mei că suntem bine. Tanți e pot cu mine două luni. A plecat zilele trecute la Lisabona. Eu mă întorc acolo peste cinci zile. Vom lichida totul până în preajma [illegible] după care o vom porni fie spre Alexandria, fie spre [illegible].

Dela unii amici care te vor vedea vei afla mai multe. Eu sunt nevoit să închei, căci a sosit ora remiterii plicurilor. Îmi poți scrie la Lisabona prin B. B. (i-am dat indicațiile necesare). Îți vom trimite de acolo rapoarte mai complete despre situație. Sunt tot mai încrezător să vom ieși la liman mai repede decât ne este [illegible].

Toate cele bune alor tăi. Te îmbrățișez frățește

[signature]

146

C O P I E

Ministerul Afacerilor Interne - Arhiva

Paris la 25 Octombrie 1946 141

DRAGA PICHI,

Inainte de a pleca la Geneva ,G.G. m'a rugat să-ţi trimit copii după procesele verbale încheiate în"afacerea Dianu" de care veţi fi auzit deja.-G.G.s'a gândit întâi să le trimită chiar D-lui Preşedinte.- A renunţat până în cele din urmă, spre a nu răpi din vremea preţioasă a D-lui I.M.- A socotit totuşi necesar ca aceste hârtii să fie transmise în ţară şi anume ţie - spre a fi la îndemână în cazul în care chestiunea ar fi ridicată din altă parte.- Rămâne deci la aprecierea ta când şi cum să le foloseşti.-

Mă apucasem să-ţi scriu un lung dar deslânat răvaş prin d.B.B.- Cu toate că n'am isbutit să-l isprăvesc - am ajuns prea târziu la gară,unde urma să-i predau scrisoarea.- Dl.B. a petrecut aici mai puţin de două zile şi asta tocmai când lucram zi şi noapte la al doilea memoriu.- L-am văzut totuşi un jumătate ceas în tovărăşia lui G.G.- Sper că "observation sur le p.de traite avec le R." v'a parvenit deja.- I s'a dat drumul pe mai multe căi şi astfel este de presupus că a ajuns în mâinile voastre.- A avut o foarte bună primire,atât în cercurile oficiale cât şi în presă (cea americană,Monde şi cea elveţiană).Am convingerea că acţiunea noastră a fost de folos.- Rezultatele practice nu vor fi fiind strălucite ; sau marcat totuşi câteva puncte şi s'a făcut cunoscut în cercuri largi adevărul.- Echipa băeţilor noştri a lucrat fără oprire timp de trei luni.- Laude li se cuvin tuturora,dar ţin să relev în special munca lui Titu - a cărui contribuţie la cele două memorii a fost remarcabilă.- In primul a scris"aperçu-ul" despre Transilvania şi a colaborat la Dunăre ; în al doilea a redactat partea teritorială şi militară.- Hărţile sunt aproape exclusiv isprava lui.-Am fost tare mulţumit de cele trei luni cât am fost împreună.-La capătul lor suntem cam frânţi de osteneală,dar răsplătiţi de conştiinţa participări la o muncă folositoare.- Simt o mare mulţumire văzând că ostenelile mele - zeci de scrisori dela Lisabona-de a aduce laolaltă pe G.G., Alexandru şi V.V. au dus la rezultatul dorit.-Sunt fără îndoială cei mai capabili şi indicaţi pentru misiunea de a da,în afară,ecou luptei de acasă.- G.G. a fost admirabil aici.- A văzut sute de oameni : delegaţi,gazetari,

./.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Generală

politicieni.- A pledat, a scris, a vorbit și s'a făcut peste tot măcar ascultat dacă nu urmat.-Tu și cu Buzel care știți cât este de greu să dobândești o leacă de autoritate peste graniță - trebue să stăruiți pe lângă cei deprinși mai mult cu lupta de acasă - faceți-i să înțeleagă că G.G. este mai mult decât necesar; Nu trebue descurajat prin nimic.- Anumite rezerve și prudențe de limbaj nu trebuesc răstălmăcite : în majoritatea cazurilor au fost necesare tocmai spre a obține un efect.- Tactica nu poate fi determinată în amănunte acasă.- Tin să rog în special pe Buzel să nu mai ia în seamă toate intrigile ce s'au făcut prin 1944.- Am avut ocazie să văd dosarele complecte ale afacerilor " Nicolae și " Franasovici" și m'am putut convinge că G.G. a avut o atitudine ireproșabilă.- Posed în acest sens,chiar probe scrise.- G.G. a avut impresia că Buzel i-a făcut atmosferă ostilă la Renee și la Mircea.- Era foarte mâhnit astă vară.-Am isbutit să-l conving că nu trebue să dea atenție tuturor vorbelor care i-au ajuns la ureche.-Socotesc chiar că activitatea dela Paris ar fi un excelent prilej pentru ca Ginel să reia raporturile cu G.G.- Ar trebui să-i scrie și ar trebui să inspirați o vorbă bună (de apreciere)și din altă parte.- Câteva cuvinte dela Mircea l-ar menține în starea de spirit combativă în care l-am văzut aici.- Adoug că și V.V.T.și-a dovedit utilitatea la Londra.- Cunoaște lumea și are acces la personalitățile de frunte.- Din nefericire, Cornel B.a rămas un provincial timorat,fără legături și fără activitate.-

Si acum două vorbe despre afacerea Dianu.-La începutul lui Sept. a găsit cu cale să trimită conf.cu o scrisoare - un memoriu despre Beni - lucrarea lui Radu C.plus extrase din niște hârtii inedite ale lui Nicolae Titulescu,folosite fără autorizarea D-nei Tit. (căreia i le-a furat)pusă într'o copertă aidoma alei noastre,cu acelaș titlu și cu o introducere în care se spune că este o complectare a volumului nostru.- A fost veștejit de toată lumea și în special de G.F.dat fiind că a raportat probabil celor de acasă eroismul său - este bine ca documentele care stabilesc adevărul să se găsească acasă.-

Dianu s'a dovedit înc'odată un aflător în treabă și un încurcă lume pe măsura practicei și încăpățânării sale cunoscute.-

+

+ +

Spune alor mei că suntem bine.-Tanți a fost cu mine două luni.- A plecat zilele trecute la Lisabona.-

CNSAS

Eu mă întorc acolo peste cinci zile.- Vom lichida totul până în preajma Crăciunului, după care o voi porni fie spre Alexandru fie spre Dumitru.- Dela unii amici care te vor vedea vei afla mai multe.- Eu sunt nevoit să închei, căci a venit ora remiterii plicurilor.-Imi poţi scrie la Lisabona prin B.B.(i-am dat indicaţiile necesare).- Vă voi trimite de acolo rapoarte mai complecte despre situaţie.- Sunt tot mai încrezător că vom eşi la liman mai repede decât ne aşteptam.-

Toate cele alor tăi.-

Te îmbrăţişez frăţeşte.-

ss/.Brutus

(Brutus Coste)

C.N.S.A.S.

...Dir. Gener...

1149

Am [illegible] la Netta. Voi [illegible] cu [illegible] precum [illegible] restul textilelor.

21 Mai 1947

V. Popescu

Dragă Pichi,

Cât de bine-mi pare că am o ocazie de a-ți scrie. Am primit scrisoarea ta adresată la Paris, precum și ultimele ei. Mă bucur să constat că, cu toate unele nepotriviri create de distanță, informații de a doua mână, etc., ne înțelegem mai bine ca nici o dată.

Țin să-ți spun deci că am și am avut exact punctul de vedere pe care îl expui în [illegible] scrisoarea din 15 IV. Te rog să crezi că îmi dau perfect seama de poziția excepțională pe care o are Bujel. De altfel, am avut avantajul de a-l cunoaște cea mai bine și a-i urmări judecata extraordinar de lucidă. Afară de asta, în principiu nu pot avea o altă atitudine decât cea luată de voi, încât sper să nu-ți mai faci griji inutile. ~~Nu știu~~ Singura datorie pe care mi-o impune faptul că mă găsesc în afară, e de a vă informa de cele ce voi nu puteți vedea direct, pentru ca voi să aveți toate elementele de judecată. Am impresia că asupra acestui punct ne-am înțeles. Nu știu însă de unde

însă s'au liniştit şi s'au terminat într'o atmosferă de satisfacţie generală. Nemulţumiţi au rămas totuşi cei mai puţin interesanţi: Viorica şi Lita. Imediat după asta, au venit cele trei scrisori, care au adaus la nemulţumirile celor din urmă (plus Nicu), pentru că nu se face nici o menţiune de ziua când e-l priveşte pe autorul de cărţi, este de fapt cel mai dispus să intre în ideile lui B, cu care a colaborat în timpul din urmă cât se poate de strâns. Desigur însă că susceptibilitatea lui se mai agită din când în când. Astfel mi-a spus că scrisoarea nu a fost atât pentru a-i mulţumi pentru ce a făcut cât pentru a i se indica o subordonare. Desigur o formulă e plină de înflăcărat pentru toţi aceşti oameni mai în vârstă, care au ideea că şi ei au făcut ceva în timpul din urmă. De o camdată, au acceptat formal principiul egalităţii în străinătate. În fundul conştiinţei se dă însă lupta între siguranţa că dispoziţiile celor din ţară sunt categorice şi ~~speranţa~~ dorinţa de a evita subordonarea. Asta, ca să ştii cum stau lucrurile.

[illegible] ales în perioada actuală. Dintre noi
[illegible] avea tendința de a forma o castă
[illegible] bisericuță. Măcar dacă-l cunoști pe
[illegible] Bumbeș, ai putea să-ți dai seama
că nu poate fi vorba de așa ceva.
Dar evident că rolul celui care încearcă
să evite fricțiunile e ingrat: riscă să
fie greșit interpretat din amândouă
părțile. Ai făcut și tu de atâtea
ori experiența asta, ca să știi ce
importanță au nuanțele.
În același timp, ești dator să fii
mai circumspect cu știrile pe care
le primești din dreapta și stânga și mai
ales să fii mai puțin prăpăstios.
Dacă n-ar fi decât exemplul fantasmelor [?]
puse în vânătorile de lei ale lui Dinu.
Sunt și așa destule motive de griji, ca
să nu mai adăugăm și noi altele.
În general, armonia a făcut
progrese. Îmi închipui că veți primi tex-
tul ~~a~~ înmulțit cu mai multe semnături,
după întâlnirea ~~[illegible]~~ de acum vreo două
săptămâni. Partea practică, e hotărârea
de a scoate un memoriu economic și
un buletin trimestrial, rămânând să-n
colo la statu-quo. Întâlnirea a la
fost tulburată [?] de unele momente agitate,
provocate atât de jocul sesiunii de
investitură, cât și de unele manifestări
de rigiditate și temperament. Toate

Adevărat că și Brutus s-a ~~fost~~ sfârșit într-o ~~pagină~~ neînțelegere cu totul inutilă, dar s-a sfârșit apoi reparații totale și mai mult decât depanate.

Părerea mea, despre toate acestea e că trebuie ținut seama de factorul omenesc. Pe de altă parte, cred că este inutil să condamne pe unii oameni de cealaltă parte. Judecățile pur etice, sau ~~[illegible]~~ clasificațiile interne sunt foarte importante. Dar străinii nu pot intra în examinarea amănuntelor (pentru ei) și nu trebuie, odată ce s-a acceptat colaborarea unor oameni, să ~~[illegible]~~ se dea spectacolul disensiunilor sau repetate și perseverente. În afară de concluziile de utilități, fiecare trebuie folosit cu maximum de randament. Comportarea față de fiecare diferă de la caz la caz. Față de unii e mai bine să menții contactul îndeaproape, pentru a contrabalansa alte eventuale influențe decât să-i tratezi cu răceală sau [illegible].

În ce privește pe burlacul vărsător, e mult mai bine decât la început. Bănuiesc că înfrângerile tale de energie l-au cam enervat dar nu trebuie să iei prea în serios reacțiile lui. Aici, între prieteni își revine din deprimarea acumulată la domiciliul intermediar și chiar somațiunile tale au, în cele din urmă, un efect tonic.

Nepotul nostru a plecat în America, pentru conferințe și consultații juridice în vederea unor viitoare codificări internaționale. Sunt convins că acolo își va ~~[illegible]~~ mintea la [illegible].

Am fost foarte impresionat de dificultățile lui Cornelius. Asigură-l de toată afecțiunea mea. Fii prudent!

C.N.S.A.S.

C.N.S.A.S.

P.S.
Am primit bani dela Metta.
Voi trimite ciorapii cu
prima ocazie,precum şi restul cărţilor.

T.

152

C O P I E

147

21 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Cât de bine-mi pare că am o ocazie de aţi scrie.- Am primit scrisoarea ta adresată la Paris,precum şi ultima,aci.-

Mă bucur să constat că cu toate unele împotriviri creiate de distanţă informaţii de a doua mână etc.ne înţelegem mai bine ca niciodată.-

Tin să-ţi spun deci că am şi avut exact punctul de vedere pe care îl exprimi tu în scrisoarea din 15.IV.Te rog să crezi că îmi dau perfect seama de poziţia excepţională pe care o are Buzel. Dealtfel am avut avantajul de a-l cunoaşte ceva mai bine şi a urmări judecata extraordinar de lucidă.- Afară de asta în principiu, nu pot eu avea o altă atitudine decât cea luată de voi,încât sper să nu-ţi mai faci griji inutile.-Singura datorie pe care mi-o impune faptul că mă găsesc în afară,e de a vă informa de cele ce voi nu puteţi vedea direct,pentrucă voi să aveţi toate elementele de judecată.- Am impresia că asupra acestui punct n'ai înţeles.- Nu ştiu însă de unde ai cules impresia că unii dintre noi ar avea tendinţa de a forma o curte sau bisericuţă.- Măcar dacă-l cunoşti pe Buzel,ai putea să-ţi dai seama că nu poate fi vorba de aşa ceva.- Dar evident că xxrolul celui care încearcă să evite fricţiunile e ingrat şi riscă să fie greşit interpretat din amândouă părţile. Ai făcut şi tu de atâtea ori experienţa asta,ca să ştii ce importanţă au nuanţele.

In acelaş timp,aş dori să fi mai circunspect cu ştirile pe care le primeşti din dreapta şi stânga şi mai ales să fi mai puţin prăpăstios. Dacă n'ar fi decât exemplul fantasmagoric cu vânătorile de lei ale lui Dimi. Sunt şi aşa destule motive de griji ca să nu mai adăugăm şi noi altele . In general armonia aci a făcut progrese. Imi închipui că veţi primi textul investit cu mai multe semnături,după întâlnirea de acum vre'o două săptămâni. Partea practivă e hotărârea de a scoate în memoriu economic şi un buletin trimestrial,rămându-se încolo la statu-quo. Intâlnirea n'a fost lipsită de unele momente agitate provocate atât de şocul scrisoarei de investitură,cât şi de unele manifestării de rigiditate şi temperament.- Toate însă s'au liniştit şi s'au terminat într'o admosferă de înfrăţire generală.- Nemulţumiţi au rămas totuşi cei mai puţini interesaţi, Viorică şi Citta.

./.

153 148

Imediat după asta,au venit celeștrei scriitori care au adaus la nemulțumirile celor din urmă / plus Nicu/ pentru că nu se face nici'o mențiune de ei. In cel privește pe autorul de cărți,este de fapt acum cel mai dispus să intre în ideiile lui B.,cu care a colaborat în timpul din urmă cât se poate de strâns. Desigur însă că susceptibilitatea lui se mai sgândărește din când în când.Astfel mi-a spus că scrisorea nu a fost atât pentru a-i mulțumi pentru ce a făcut,cât pentru a se indica o subordonare. Desigur că pilula e greu de înghițit pentru toți acești oameni mai în vârstă,care au ideia că și ei au făcut ceva în timpul din urmă. Deocomdată,au acceptat formal principiul egalităţi în străinătate. In fundul conștiinței se dă însă lupta între siguranța că dispozițiile celor din țară sunt categorice și dorința de a evita subordonarea.Asta ca să ști cum stau lucrurile.

Adaug că și Brutus s'a simțit jignit dintr'o neînțelegere cu totul inutilă,dar a primit apoi reparați totale și mai mult decât elegante. Părerea mea despre toate acestea e că trebuie ținut seama de factorul omenesc. Pe dealtă parte, cred că este inutil să arunci pe unii oameni de cealaltă parte. Judecățiile pur etice s'au clasificațiile interne sunt foarte importante. Dar străini nu pot intra în asemenea amănunte / pentru ei / și nu trebuie,odată ce s'a acceptat colaborarea unor oameni să se dea spectacolul disensiunilor sau rezervelor afișate.- In afară de canaliile patente și perseverente și de nulități,fiecare trebuie folosit cu maximum de randament. Comportarea față de fiecare diferă dela caz la caz.Față de uni e mai bine să menți contactul în deaproape,pentru a contra balansa alte eventuale influențe,de cât să-i tratezi cu răceală sau bobârnace.- In ce privește pe burlacul vânător,e mult mai bine decât la început desigur că infuziunile tale de energie l-au cam enervat,dar nu trebuie să iei prea în serios reacțiile lui. Aici,între prieteni,își revine din deprimarea acumulată la domiciliul intermediar și chiar somațiunile tale au,în cele din urmă,un efect tonic. Nepotul nostru a plecat în America pentru conferințe și consultații juridice,în vedere unor viitoare condificări internaționale. Sunt convins că acolo îi va veni mintea la cap.Am fost foarte impresionat de tribulațiile lui Camiluș. Asigură-l de toată afecțiunea mea. Fii prudent ! Te sărut cu mult dor,precum și pe Sisi și Anica,
Titu.-

(Titu R.- Pogoneanu)

P.S. Scrisoarea asta e o mostră de caligrafie "Reynolds". Nu [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] stilo [illegible]

V. Papu[illegible]

Geneva 15 Martie 1947

19.VIII.944

154

Dragă [illegible],

[illegible]

Ministerul [illegible] Bucureşti

Jeep-ul în care umblam la Paris în [illegible] Sprancke(?)
și acel voltairist(?) al acestei [illegible] au putut impresiona
foarte [illegible] cu [illegible], care n'au avut altceva
mai bun de făcut decât să-ți spună că umbli cu o
viteză care-mi pune viața în primejdie. Și altfel la Paris
aveam altele de făcut decât sportul volanului. Iar cu
ceilalți care aveau la [illegible] cu [illegible] [illegible]. [illegible]
Alex. pe-aici a avut un efect galvanizant, iar ideea lui cu
memoriul a fost minunată. [illegible] talentul [illegible]
dinamismul și spiritul de organizare al lui Bratu(?), s'a
putut forma o echipă admirabilă, care a dat maximum
de randament. Rezultatele [illegible] n'au fost extraordinare
și nici nu puteau fi, în împrejurările [illegible]. [illegible]
din ce am făcut [illegible] și am [illegible] o mulțime de [illegible]
[illegible]. Se pare că [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Să știi că a fost [illegible] [illegible]
[illegible] și [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] descoperit pe oamenii [illegible]. [illegible]
[illegible] mai [illegible]. [illegible] pe care le [illegible]
cu [illegible] n'au fost în total neîntemeiate. Din
[illegible] în ultimele zile n'a venit nici un
răspuns la [illegible] și [illegible] [illegible]
[illegible], ceea ce a venit [illegible] susceptibilități. [illegible]
a avut un [illegible] [illegible] [illegible] n'au [illegible]
bine [illegible], dar care sper că se vor [illegible] în [illegible].
Revenind la cele personale, cred că știi că am [illegible] [illegible]
[illegible] pentru [illegible], și [illegible] [illegible]
[illegible] la [illegible](?), [illegible]. În [illegible]
[illegible] - [illegible] [illegible] [illegible]
Am fost în toți acei [illegible] aproape de [illegible]
cât de puțin am [illegible], am fost [illegible] de [illegible]
[illegible] să [illegible]. Vorba [illegible], cu [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] - [illegible]! [illegible], cred că știi
că nu [illegible] pentru mine. [illegible]
[illegible] ca un [illegible]! Nu știu [illegible] mai [illegible]
[illegible] [illegible]. Te [illegible] [illegible]
[illegible] în [illegible] [illegible]. Mă [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

155

130

C.N.S.A.S.

P.S.
Scrisoarea asta e o mostră de caligrafie " Reynolds". Nu eşti de părere să-ţi trimit alt stilou mai bun?

Geneva 15 Martie 1947

156

C O P I E 151

150

Ministerul Afacerilor Interne Arhiva Dir. Generală

DRAGA PICHY,

Stirile pe care le avem unii despre alţii sunt din nefericire foarte puţine şi eu mă rezum, în deosebi, de acest lucru. In ce mă priveşte, ţiu să-ţi spun că am luat hotărârea de a nu scrie cu poşta sau telegrafia şi telefona, pentru a nu vă aduce vouă cine ştie ce neplăcerii acolo. Pe dealtă parte puţine persoane vor, sau sunt în stare, să treacă scrisori. Aşa se face că adăugându-se şi lipsa mea pe timp de o lună în Italia - deabea acum îţi pot scrie pentru aţi spune mai pe larg toată bucuria mea pentru fercitul pas al căsătoriei tale. Din scrisoarea ta şi din ale Aninei, cât şi din multe descrieri entuziaste - plus unica fotografie - văd că Sisi este o soţie plină de farmec, graţie, vioiciunea şi " stilul ei sunt în tocmai ceace îmi închipuiam că vei căuta tu şi vei găsi în cele din urmă. Afecţiunea pe care o are pentru tine, chiar cu nota comică de gelozie - nu cu totul lipsită de îndreptăţire - ne-au făcut-o îndată foarte dragă, mie şi lui Vivi. Fotografia ei o plimbăm pe rând pentru a o arăta cunoscuţiilor, smulgând exclamaţii admirative . Desicriera nunţii şi a recepţiei am tot recitit-o pentru a ne da iluzia că am fost şi noi de faţă. Acum, în urmă, am văzut o scrisoare trimeasă de Sisi unei prietene comune, din care am văzut cu bucurie ce bine ţea priit luna de miere la ţară. m'a amuzat aerul posesiv şi important pe lângă afecţiunea cu care Sisi vorbeşte de " soţul meu" ce păcat că va mai tre ce vreme până când să fim cu toţi împreună / după ultimele semne, poate că sorocul se mai apropie ? / Sper că Sisi a primit ciocolata trimisă prin Buncky. Deabea acum câteva zile am putut să vă trimit şi altele, pe care spre să le primiţi. In ce mă priveşte, o duc bine cu sănătatea. Am terminta în condiţii bune tratamentul pe care îl urmam . Duc mai departe o viaţă în care evit oboselile escesive. Te-aş ruga să nu-ţi mai faci griji de prisos, pricinuite de poveşti ridicole. Jeepul cu care umblam la Paris nu este al meu. Zgomotul şi aerul săltăreţ al acestei dihănii au putut impresiona persoane nefamiliarizate cu aşa ceva, care n'au avut

./.

154 132 151

altceva mai bun de făcut decât să-ţi spun că circul cu o viteză care îmi pune viaţa în primejdie. Deaftfel la Paris aveam altele de făcut decât sportul volanului. Sper că eşti oarecum la curent cu treburile de acolo. Trecerea lui Alex. pe aici a avut un efect galvanizant,iar ideia lui cu memoriul a fost minunată. Adăugându-se talentul lui Grig. şi dinamismul şi spiritul de organizare a lui Brutea,s'a putut forma o echip admirabilă,care a dat maximum de randament. Rezultatele concrete n'au fost extraordinare şi nici nu puteau fi,în împrejurările date. Teyele suţinute şi-au făcut însă drum şi am strâns o mulţime de legături foarte utile. Se pare că semnătura pusă la cel de al doilea caiet a indispus. Să şti că a fost pusă după lungi consfptuirii şi ezităţrii pentru a scoate manifesterea din anonimat,fără a lăsa descoperit pe nimeni dinăuntru. Incolo,cred că şti ce s'a mai petrecut. Temerile pe care le exprimam eu vara trecută n'au fost cu totul neîntemeiate. Din Octombrie şi până în ultimele zile n'a sosit nici un răspuns la raportele şi scrisorile trimise asupra conferinţei,ceace a rănit anumite legitime susceptibilităţi.- Asta acreeat un climat propice unor discordanţe care n'au făcut bine nimănui,dar care speră că se vor atenua în curând.

Revenind la cele persoane cred că şti că am părăsit casa din Berna prea scumpă oentru mine,şi m'am mutat într'o garsonieră la Geneva / 7,Avenue,Weber / In Ianuarie m'am dus cu Vivi la San Remo - viaţă mai eftină,reconstituirea garderopei. - Am fost cu toţi aici foarte afectaţi de pierderea Caterinei. Cât de puţin am cunoscut-o,am fost cuceriţi de blândeţea şi tinereţea ei sufletească. Vorbea adesea,cu multă căldură de tine. Aici îmi continui activitatea în şi în jurul presei -uneori renumeratoare. / Afară de asta,cred că şti că nu trebuie să-ţi faci griji pentru nimeni. Gigi se poartă cu mine ca un frate /. Nu ştiu dacă mai pot trimite cu acest prilej şi alte scrisori. Te rog însă să o săruţi pe mama din partea mea şi să-i spui că mereu mă gândesc la dânsa.- Mă mângie gândul că este printre aşa de buni prieteni. Sărutări Aninei / urmează scrisoare cu subiect principal Vivi / , lui Sisi şi lui Nanu. Scriem te rog exact ce obiecte şi cărţi ai primit. Codrojan/?/ îmi spune că ţe-a dat tot dar tu îmi mai ceri cărţi trimise prin el. Te sărut.

Titu, (Titu R.-Pogoneanu)

CNSAS

158 153 152

Eri am făcut parastas pentru tata la Biserica ortodoxă de aici.-

----

C.N.S.A.S.

19.VIII.942
Cărți și carte pretate
de unii [illegible]

17 Sept. 194[illegible]
V. [illegible]

Dragă Pichi,

Am primit cu vreo care întârziere scrisoarea ta din August. Mă mir că ți-au sosit medicamentele și sticlele de ochelari. Cărțile nu am putut face atunci, dar asta n'am știut-o decât în momentul când făcea scrisoarea. Sper deci să-ți sosească în actul cu începutul.

În ultima vreme am cunoscut mai multă lume vorbind despre tine cu multă dragoste și admirație. Am aflat astfel și episoade mai îndepărtate, de pe vremea direcției Cabinetului sau a trecerii pe la Radio. În toate m'am bucurat să te recunosc același om bun și calm și - după cum spunea cineva - unul dintre ultimii optimiști. Pe de altă parte greutățile de tot felul - începând cu cele ale vieții materiale - m'au îngrijorat mult. Te rog deci să nu-mi mai trimiți alte sume, căci eu o scot la capăt și singur. La cele ce m'ai întrebat, țin să-ți spun că am pus în practică planurile mele de activitate profesională în publicistică. Articolele pe care le scriu, precum și colaborarea la o enciclopedie, îmi sunt retribuite binișor. Am vorbit cu prietenul și colegul lui Bontea că o asemenea activitate ar putea fi de folos și multor prieteni din țară care ar avea timp de scris (pentru enciclopedie, de ex.). L-am rugat pe el să vadă ce ar putea să-mi mai propună în direcția asta, și te rog să-i dai tot sprijinul.

În privința sănătății, totul bine. Nu am întâmpinat îngrijirea pe care o știi și care nu

Ministerul Afacerilor Interne · Dir. Gos. ...

153

mă stânjenește. În privința organizarea [illegible], va trebui să părăsesc apartamentul în care am stat în ultimii doi ani. Mă voi muta poate împreună cu Lisica.

Despre ce se mai întâmplă pe-aici vei afla destule. Țin să subliniez că între noi a domnit tot timpul o desăvârșită armonie și o căldură neobosită. Gândul la voi și la greutățile vieții voastre ne dă mult [illegible], iar pe de altă parte întâmpinăm multă înțelegere. Dar mai avem o cale lungă.

Sper că vei găsi timp și prilej ca să-mi mai scrii câte ceva. Eu te îmbrățișez cu mult dor și te sărut,

T

13 Octombrie

N'am vrut să-ți trimit telegrame de ziua ta, ca să nu-ți creez complicații. Dar am închinat, împreună cu Bontas și cu Lionel, urându-ți din tot sufletul numai bine și [illegible] tuturor dorințelor și [illegible] tale și ale noastre. Cu mulți prieteni am vorbit [illegible] ori despre tine și cu toții ne-am [illegible] când vei putea să mergi să-ți faci tratamentul recomandat de Clovis Vincent. Cred că ar trebui să iei o hotărâre în acest sens.

Despre strădaniile noastre vei afla și din [illegible] de [illegible] (trebuie să primit 4 [illegible]) [illegible] mult [illegible] de [illegible] hotărârea celor mai [illegible] [illegible] la ale tot stabilite de [illegible]

Salutări la [illegible]

Te sărut cu drag, Titu

Dragă Picky, acum Titu se află la noi când îți scria adaug și eu în grabă câteva cuvinte ca să te asigur de prietenia mea fără umbre și să insist să faci totul ca să pleci în America. Sunt convinsă că numai acolo ai putea face un tratament cu succes [illegible] altfel tot [illegible] – tot [illegible] Scrie-ne sincer când poți – cu tot dragul Tanti.

...erior Interne...
160
155

...mijarea
...testamentul
...ani. Ca
...litic.
...aci, vei
...ă între noi
...ușită ar-
...l te vei
...t mult
...nă un destulă
...lungă.
...a să-mi
...ă 1909 în

...ric.
...de ziua ta,
...n îndinat, în-
... din tot su-
...orientelor și
... prieteni am
... toți ne-am
... faci tra-
... Cred că
... sens.
... țării le de sea-
...4 (1 ani mai)
...putut traduce
... un admita
... Doina și Elena.

...le noi
...abă câteva
...tețea
...faci totul
...că numai
...succes deplin
...și în toate
Tanti.

C.N.S.A.S.

17 Septembrie 1946

166

156

Ministerul Afacerilor ... Dir. ...

154

DRAGA PICHIY,

Am primit cu oarecare întârziere scrisoarea ta din August.Mă bucur că ţe-au sosit medicamentele şi sticlele de ochelari. Cărţile nu au putut pleca atunci,dar asta n'am ştiut-o decât în momentul când pleca scrisoarea. Sper deci să-ţi sosească încetul cu încetul. In ultima vreme am auzit mai multă lume vorbind despre tine,cu multă dragoste şi admiraţie.Am aflat astfel şi episoade mai îndepărtate depe vremea Direcţiei Cabinetului sau a treceri pela Rador. In toate m'am bucurat să te recunosc acelaş om tare şi calm şi după cum spunea cineva - unul dintre ultimii optimişti. Pe dealtă parte greutăţile de tot felul începând cu cele ale vieţii materiale m'au îngrijorat mult. Te rog deci să nu-mi mai trimiţi alte sume căci eu o scot la capăt şi singur.La cele ce mai întrebat,ţiu să-ţi spun că am pus în practivă planurile mele de activitate profesională în publicistică. Articolele pe care le scriu,precum şi colaborarea la o enciclopedie, îmi sunt retribuite binoşor. Am vorbit cu prietenul şi colegul lui Brutea că o asemenea ctivitate ar putea fi de folos şi multor prieteni din ţară care ar avea timp de scris. / Pentru enciclopedie, de ex./ L-am rugat pe el să vadă ce ar putea să-mi mai procure în direcţia asta,şi te rog să-i dai tot sprijinul. In privinţa sănătăţii ,totul bine. Nu am întrerupt îngrijirea pe care o ştii şi care nu mă stânjeneşte. In ce priveşte organizarea vieţii,va trebuii să părăsesc apartamentul în care am stat în ultimii doi ani, mă voi muta poate împreună cu Mitică.Despre ce se mai întâmplă pe aici,vei afla destule. Ţiu să subliniez că între noi a domnit tot timpul o desăfârşită armonie şi o râvnă neobosită. Gândul la voi şi la greutăţile vieţii voastre ne dă mult curaj,iar pe dealtă parte întâmpinăm destul înţelegere. Dar mai avem o cale lungă.Sper că vei găsi timp şi prilej ca să-mi mai scrii câte ceva.Eu de îmbrăţişez cu mult dor şi te sărut,

T.-

./.

162 155 157

13 Octombrie

N'am vrut să-ţi trimit telegramă de ziua ta,ca să nu-ţi creez complicaţii.Dar am închinat,împtrună cu Brutus şi cu Cinel,urându-ţi din tot sufletul şi izbândirea tuturor dorinţelor şi nădejdiilor tale şi ale noastre. Cu mulţi prieteni am vorbit nenumărate ori despre tine şi cu toţii ne-am întrebat când vei putea să mergi să-ţo faci tratamentul recomandat de Clovis Vincent. Cred că ar trebuii să iei o hotărâre în acest sens. Despre străduinţele noastre vei afla şi din dările de seamă trimise pe altă cale / trebuie să primiţi 4 plicuri mari/. Succesul moral destul de însemnat nu s'A PUTUT traduce în fapte,dată fiind hotărârea celor mari de a nu admite schimbării la cele stabilite de ei. Salutări lui Camil, Emil,Bubi,Tiginel,Sorin şi Ileana. Te sărut cu drag

Titu.-

(Titu R.-Pogoneanu)

Dragă Pichy,cum Titu se află la noi când îţi scrie,adaug şi eu în grabă câteva cuvinte ca să de asigur de prietenia mea fără umbre şi să insist să faci totul ca să pleci în America. Sunt convinsă că numai acolo ai putea face un tratament cu succes deplin. Altfel - tot cum mă ştii - tot a dracului , zice Titu.

Scriene şi nouă când poţi, cu tot dragul,

Tanţi,

C.N.S.A.S.

19. VIII. 947 –
Gosti și Caroto
predate de unul
[illegible]

V. Popa

25 Mai 1947

Drago Pichi,

Adaog și eu câteva cuvinte la paginile numeroase pe cari le primești prin curierul de față. Am primit ultimele tale două scrisori la un interval de o săpt. una de alta. Materialul pentru procesul a sosit la timp, dar nici nu l-am fi putut folosi la 17 aprilie, dat fiind felul în care au evoluat atunci lucrurile. Consultația [illegible] este excelentă. A ta deasemeni. Îți precizez – mai mult din pedanterie – că suma nu se află sub sechestru penal, ci „blocată" de Curte până la pronunțare. Lucrurile s'au petrecut așa: Pungașovici a pus sechestru, pe care Alex. l-a atacat la Curtea Federală.

In timpul când Curtea Federală examina opoziția lui Alex. (ceea ce a durat cam 3 luni) adversarii simțind-și poziția slabă, au introdus o acțiune civilă de revendicare a sumei, cerând totodată blocarea ei. Tribunalul Berna, având în vedere importanța litigiului, a admis blocarea până la pronunțarea asupra acțiunii însăși. (Între timp Curtea Federală a admis opoziția lui Alex. ridicând sechestrul).
Azi, suma este așa dar blocată de Curtea de Apel. In ziua în care se va pronunța asupra acțiunii civile (prin acceptarea sau respingerea excepției de incompetență invocate de noi) implicit va avea să se pronunțe și asupra blocării.

160

159

...a Federală ...
...și Alea. (ceeace
adversarii
... slabă, au
civilă de
...ri, cerând
...ei. Tribunalu
...vedere impor-
a admis
pronunțarea
...ursăți. (Intr
... a admis opo-
...ind sechestrul)
dar blocată
În ziua în care
...pra acțiunei
...area sau res-
...e incompetență
...licit va area
...pra blocării.

C.N.S.A.S.

V. Popa[illegible] 2

165
160

Îți mulțumesc pentru materialul documentar trimis. Am și expediat lui Radu cele ce-i erau destinate.

Suntem mereu cu gândul la voi. Ne este foarte teamă și nu știu cum să vă recomand mai insistent să fiți prudenți și să nu vă expuneți inutil. Vom avea încă luni grele de trecut – mai ales până în toamnă. Eu personal sunt optimist; dar plin de grijă din pricina voastră.

Te rog să nu neglijezi nicio ocazie spre a ne scrie, chiar dacă nu primești imediat un răspuns.

Alăturat, un articol plin de curaj al lui Alex. într'una din revistele cele mai cu autoritate de peste apă. Lucrează admirabil

și și-a câștigat o poziție mare
prin seriozitatea, competența și
farmecul lui. Sunt convins că
prezența lui Vivi și a lui Angel
acolo vor avea repercusiuni
sensibile pentru noi. (Vivi e
mult mai bine de vreo săpt. și
nu trebuie să-ți faci sânge rău
dacă-l vezi protestând! Acum în-
casez eu în locul tău, dar mă
bucur să-l văd reluându-și, încet
încet, forma din trecut).

Te îmbrățișez cu aceeași
verbe și afectuoasă prietenie

G. N.

P.S. Am primit geamantanul cu
Lărisii – inclusiv scrisoarea în
chestiune.

166
157
161

...ziție mare
...mpetență și
...convins că
... lui Angel
...excursiuni
...i. (Vivi e
...vreo săpt. și
...i sânge rău
...ând! Acum m-
...ău, dar nu
...mându-și, trec
...ecut).
... aceeași
...i prieteni
G. Di...

...ntarmul cu
...soarea în

C.N.S.A.S.

C O P I E

167
158
162

Ministerul Afacerilor Interne

21 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Adaog şi eu câteva cuvinte la paginile numeroase pe cari le primeşti prin curierul de faţă.- Am primit ultimele tale două scrisori la un interval de osăpt.una de alta.- Materialul pentru proces nu a sosit la timp,dar nici nu l-am fi putut folosi la 17 Aprilie,dat fiind felul în care au evoluat atunci lucrurile.- Consultaţia O. este excelentă.- Ata de asemeni.- Iţi precizez - mai mult din pedanterie - că suma nu se află sub sechestru penal,ci "blocată "de Curte până la pronunţare.- Lucrurile s'au petrecut aşa : Pungaşovici a pus sechestru pe care Alex.l-a atacat la Curtea Federală.- In timpul cât Curtea Federală examina opoziţia lui Alex.(ceeace a durat c'am trei luni)adversarii simţindu-şi poziţia slabă, au introdus o acţiune civilă de revendicare a sumei,cerând totodată blocarea ei.- Tribunalul Berna,având în vedere importanţa litigiului,a admis blocarea până la pronunţarea asupra acţiunei însăşi.-(între timp Curtea Federală a admis opoziţia lui Alex.ridicând sechestrul).- Azi,suma eşte aşa dar blocată de Curtea de Apel.-In ziua în care se va pronunţa asupra acţiunei civile (prin acceptarea sau respingerea excepţiilor de incompetenţă invocate de noi)implicit va avea să se pronunţe şi asupra blocării.-

Iţi mulţumesc pentru materialul documentar trimis.- Am şi expediat lui Radu cele ce-i erau destinate.-Suntem mereu cu gândul la voi.- Ne este foarte teamă şi nu ştiu cum să vă recomand mai insistent să fiţi prudenţi şi să nu vă expuneţi inutil.- Vom avea încă luni grele de trecut - mai ales până în toamnă.- Eu personal sunt optimist,dar plin de grijă din pricina voastră.- Te rog să nu neglijezi nici o ocazie spre a ne scrie,chiar dacă nu primeşti imediat un răspuns.- Alăturat,un articol plin de curaj a lui Alex.într'una din revistele cele mai cu autoritate de peste apă.- Lucrează admirabil şi ~~xxxxx~~ şi-a câştigat o poziţie mare prin seriozitatea competenţa şi farmecul lui.-Sunt convins că prezenţa lui Vivi şi a lui Buzel acolo vor avea repercursiuni sensibile pentru noi.- (Vivi e mult mai bine de vreo săpt.şi nu trebue să-ţi

./.

168 159

faci sânge rău dacă-l vezi protestând ! Acum încasez eu în locul tău,dar mă bucur să-l văd reluându-şi,încet,încet,forma din trecut).-

Te îmbrăţişez cu aceiaşi veche şi afectuoasă prietenie.-

ss/. GIGI.- 163

(G. ANASTASIU)

P.S. Am primit geamantanul cu hârtii - inclusiv scrisoarea în chestiune.-

C.N.S.A.S.

19.VIII.947
Copia-i copie
predată de [illegible]
tov. [illegible]

Berna, 16 martie 47

V. Sop[illegible]

~~164~~ 169

Dragă Silvi,

Am primit scrisoarea ta și-ți voi răspunde mai pe îndelete, după ce o voi avea din nou la mine: am expediat-o lui Buzel, spre a lua cunoștință de ea, - la San Remo, unde este pentru 2 săpt. (Mai cald, mai ieftin și mai bine ca aici. Cu diferența de pensiune pe 15 zile, își ia un rând de haine negre și niște cămăși!!).

Am primit și scrisoarea ce i-ai trimis lui Buzel. Atât el, cât și Alea și eu suntem în totul de acord cu tine, în ce privește tranzacția.

Acum, am mai multe urgențe:
1) Îmi trebuie până la 10-12 aprilie, Monit. Of. sau alt document confirmând oficial că jud.-președinte Radu Vernescu, după ce a făcut opinie separată, a fost nevoit să demisioneze.
2) Până la aceeași dată, mi-ar trebui o notă sau act din care

~~să regăsească~~ pe [illegible] Tapea lucrările la Cons. și [illegible] figurează și completele de judecată ale C. de Apel din Buc.

3/ Copie după sentința de condamnare a lui Xeni, în procesul ce i-a făcut B.N.R. (căutați prin cineva de la Banca de valori).

4/ O notă critică serioasă a sentinței noastre de condamnare (Vernescu sau Emil Antonescu). Eu am făcut deja una, dar nu posed cunoștințe de procedură suficiente spre a mă lansa prea mult.

(În paranteză: condamnațiile lui Rosental și Xeni sunt f. slabe. Dar nu trebuie vorbit încă, fiindcă n'au fost depuse până acum).

Într-altă ordine de idei:

Între 7 și 12 Aprilie, se va ține la Cairo a 36-a conferință interparlamentară. Prin intervenția lui V.V.P. (!!) a fost poftită și „Adunarea Constituantă" română, care a și desemnat 2 delegați permanenți, M. Sadov. și V. Luca. Biroul Uniunei este la Geneva 6, rue Constantin. Secretar general: Léopold Boissier. Vom face protestele cuvenite (aici: Buzdu și, probabil, Grigore). Am scris

170
163

lui Alexandru; vă scrie și la Londra.
Conform sugestiei lui Angel, vom insera numai acordurile Yalta și Moscova și declarațiile anglo-americane asupra alegerilor – spre a da un caracter de obiectivitate desăvârșită protestului.
Dar cred că și opoziția trebuie să intervină direct, atât aici, cât și la Cairo. E un prilej minunat de a repune pe tapet chestiunea.
Numai f. bine și Dumitru: am vorbit la telefon, la Paris, cu Rădescu. E bine și avem grijă de el. Pleacă peste 4 zile la Bruxelles, unde va rămâne mai mult. Cei de aici i-au refuzat viza; cei dela Bruxelles i-au dat-o, dar cer stăruitor discreția.

Dela 1 mai vă mut la Geneva: 3, avenue Bertrand. Tel. 5.76.28.
Tita și Vivi sunt f. bine (Vivi e nu numai frumoasă dar și f. serioasă).
Te îmbrățișez cu toată afecțiunea
G. G.

(Rupe scrisoarea. Te rog)

C.N.S.A.S.

C O P I E

Berna 16 Martie 1947

DRAGA PICHI,

Am primit scrisoarea ta şi-ţi voi răspunde mai pe îndelete după ce o voiu avea din nou la mine : Am expediat-o lui Buzel spre a lua cunoştinţă de ea,la San-Remo,unde este pentru 2 săpt.(Mai cald,mai eftin şi mai bine ca aici.- Cu diferenţa de pensiune pe 15 zile,îi ese un rând de haine negre şi nişte cămăşi ! !).-

Am primit şi scrisoarea ce i-ai trimis lui Buzel.- Atât el,cât şi Alex.şi eu suntem în totul de acord cu tine, în ce priveşte tranzacţia.-Acum am mai multe rugăminţi :

1/.Imi trebue până la 10-12 Aprilie,Monit.Of,sau alt document confirmând oficial că jud.-preşedinte Radu Vernescu, după ce a făcut opinie separată,a fost nevoit să demisioneze.-

2/. Până la aceiaşi dată,mi-ar trebui o notă sau act din care să rezulte că Tabrea lucrează la Preş.Cons.şi că nu figurează în completele de judecată ale C.de Apel din Buc.-

3/. Copie după sentinţa de condamnare a lui Xeni,în procesul ce i-a făcut B,N.R.(căutaţi prin cineva dela Bancă detaliile).-

4/. O notă critică serioasă a sentinţei noastre de condamnare (Veniamin sau Emil Oţtulescu).- Eu am făcut deja una, dar nu posed cunoştinţă de procedură suficiente spre a mă lansa prea mult.-(In parenteză consultaţiile lui Rosenthal şi Xeni sunt f.slabe.Dar nu trebue vorbit încă f.că n'au fost depuse până acum).-

In altă ordine de idei :

Intre 7 şi 12 Aprilie se va ţine la Cairo a 36-a Conferinţă Interparlamentară.-Prin intervenţia lui V.V.P.(!!) a fost poftită şi "Adunarea Constituantă Română ",care a şi desemnat 2 delegaţi permanenţi, .M.Sadov şi V.Luca.- Biroul Uniunii este la Geneva 6,Rue Constantin.- Secretar General : Leopold Boissier.- Vom face protestele cuvenite (aici : Buzel şi probabil,Grigore).- Am scris lui Alexandru ; voi scrie şi la Londra.-Conform sugestiei lui Buzel,vom invoca numai acordurile Yalta şi Moscova şi declaraţiile anglo-americane asupra alegerilor - spre a da un caracter de obiectivitate desăvârşită protes-

./.

173 162 168

talui.-

Dar cred că şi opoziţia trebue să intervină direct, atât aci,cât şi la Cairo.-Eu un prilej minunat de a repune pe tapet chestiunea.-

Numai p.tine şi Dumitru : am vorbit la telefon, la Paris cu Rădescu.-E bine şi avem grije de el.- Pleacă peste 4 zile la Brutus,unde va rămâne ,ai mult.- Cei de aici i-au refuzat viza ; cei dela Brutus i-au dat-o,dar cer stăruitor discreţia.-

Dela 1 Mai mă mut la Geneva : 3,Avenue Bertrand Tel. 5.76.28.-

Titu şi Vivi sunt f.bine (Vivi e nu numai frumoasă dar şi f.serioasă).-

Te îmbrăţişez cu toată afecţiunea.-

G I G I

(G. ANASTASIU)

(Rupe scrisoarea,te rog).-

C.N.S.A.S.

V. Popescu

Ministerul ... Dir. Gener...

~~174~~ 163

17 mai

~~169~~

19. mr. Gur

Scrisoare în care se probabil de mine ... a lui Lorenzen

Dragă Fichi,

Îți scriu în grabă câteva cuvinte spre a-ți mulțumi pentru scrisorile tale din 14 aprilie și 12 mai, sosite respectiv la 8 și 15 mai. Mii de mulțumiri pentru materialul bogat și interesant trimis. (Cel destinat lui Radu i-a și parvenit). Deasemeni suntem recunoscători pentru consultația lui V. - excelentă. Alexandru a fost încântat de ea. - Ginel e la Zürich, de două zile, spre a fi observat, după tratamentul cel nou. Profesorul Rohr i-a spus că-i f. mulțumit de rezultate. Vivi a rămas aici; deja mai bine față de ce era acum o lună. Nu-ți face griji (!) în chestiunea de care mi-ai scris în

ultima ta scrisoare. Cunoşteam situaţia dela Ginel. De altfel, acum eu sunt calul de bătaie. Dar nu mă emoţionez chiar de fel. – Sper că în curând să-l revedem în forma dinainte; e o chestie de timp – deci răbdare. În privinţa lui Gas. B. am vrut numai să fii prevenit că are obiceiul să facă uz de conversaţiile particulare – tocmai spre a şti cum să-i vorbeşti. – Suntem cu toţii extrem de îngrijaţi de cele ce se petrec pela voi. De aceea te rog să nu pierzi nicio ocazie spre a ne da veşti despre voi. – Titu e bine. Acum e în oraş în Ciurea. Vivi deasemeni e bine, cuminte, frumoasă şi silitoare.

Sper să am o ocazie în curând spre a-ţi scrie mai mult.

Te îmbrăţişez cu vechea, afectuoasă şi devotată prietenie [illegible]

175

170

——— [illegible]

ur, știam situația
m cu sumo calul
mulțumez chiar
ur să-l revedem
hestie de timp - deși
Jas. B. am venit
are obiceiul să
articulare - tra-
rbești. - Suntem
ați de cele ce se
a te rog să nu
a ne da vești
. Acum e în
meni e bine,
viitoare.
rând spre a-ți

unhe, afectuoasă
[illegible]

C.N.S.A.S.

C O P I E

~~176~~ 164

17 Mai 1947

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gene...

~~171~~

DRAGA P I C H I,

Iţi scriu în grabă câteva cuvinte spre aţi mulţumi pentru scrisorile tale din 14 Aprilie şi 12 Mai, sosite respectiv la 8 şi 15 Mai.- Mii de mulţumiri pentru materialul bogat şi interesant trimis.- (cel destinat lui Radu i-a şi parvenit). Deasemeni suntem recunoscători pentru consultaţia lui O, - excelentă.-Alexandru a fost încântat de ea.- Ginel e la Zürich, de două zile, spre a fi observat, după tratamentul cel nou.-Profesorul Rohr i-a spus că-i f.mulţumit de rezultate.-Vivi a rămas aici ; deja mai bine faţă de ce era acum o lună.- Nu-ţi face griji (!) în chestiunea de care mi-ai scris, în ultima ta scrisoare.- Cunoşteam situaţia dela Ginel.-De altfel, acum eu sunt calul de bătae.-Dar nu mă emoţionez chiar de fel.- Sper că în curând să-l revedem în forma dinainte ; e o chestie de timp - deci răbdare.- In privinţa lui Gas.B.am vrut numai să fi prevenit că are obiceiul să facă uz de conversaţiile particulare - tocmai pentru a şti cum să-i vorbeşti.- Suntem cu toţii extrem de îngrijaţi de cele ce se petrec pe la noi.-De aceia te rog să nu pierzi nici o ocazie spre a ne da veşti despre voi.- Titu e bine. Acum e în oraş cu Ciurea.- Vivi deasemeni e bine, cuminte, frumoasă şi silitoare.-Sper să am o ocazie în curând spre a-ţi scrie mai mult.-

Te îmbrăţişez cu veche, afectuoasă şi devotată prietenie

ss/. G I G I

(ANASTASIU)

C.N.S.A.S.

Titu – care a fost în cursul serii locatar al odăii lui Vladi – m-a chemat eri seară la telefon dela Geneva. Din nefericire nu eram acasă. Este tot mai activ și prolific.

V. Pop[illegible]

177

20 Noiembrie 1946

Paris

174 Rue de l'Université

19. VIII 942

Cărți și carte [illegible] de anie – [illegible]

Dragă Dicki,

Deși eu nu ți-am mai dat semn de viață de foarte multă vreme, am fost tot timpul în curent cu toate faptele care te privesc. Ultima veste, și cea mai importantă: căsătoria ta recentă, m-a umplut de bucurie. Ileana și cu mine vă trimitem cele mai vii felicitări și sperăm că fără întârziere vom avea fericirea să ne revedem cu toții. Ileana este fără răbdare spre a cunoaște pe tânăra Doamnă Dogonean[u].

Vești despre activitatea noastră în general, cred că nu e nevoe să-ți dăm. In ceeace privește însă viața noastră de toate zilele îți voiu spune numai că suntem, în așteptarea soartei, instalați într'un mic apartament unde Ileana se agită ca o bună gospodină, și Vladi face pe marele școlar (e deja în clasa 2-a (10-me).

In acelaș timp cu această scrisoare vă trimitem o serie de „coupures"-e din diferitele ziare de aci și pe care în clipa de față le pregătește cu sârguință Lucrel, [illegible] și cu Mira Paraschivescu, [illegible] de [illegible] apărute după

CNSAS

20 Octombrie – data ultimei trimiteri.

~~In~~ momentul plecării lui Brutus de aci, am luat însărcinarea de a face un studiu mai complect-mai detaliat decât ceeace s'a putut face până acum – asupra penetrației sovietice în Economia Română. Până în prezent din nefericire nu am putut avea o documentare destul de complectă asupra acestei acaparări ce tinde să devie totală.

Brutus spune că vei putea, fără îndoială, să obții aceste informațiuni ce te rog să trimeți fie aci, fie lui Brutus, fie lui Gigi, după ocaziile ce vei avea.

~~După felul~~ cum am văzut până acum problema întrucât ~~acapararea~~ se face pe 3 căi diferite ne-ar trebui informații în aceste 3 capitole și anume:

I <u>Sovromuri</u>.
- a) Penetrația și acapararea în industria petrolului
- b) " " " " " lemnului
- c) " " " " " metalurgică
- d) " " " " " diverse alte industrii
- e) " " " " " organismele bancare (bancare și)
- f) " " " " " organizațiile de transport

II <u>Bunuri Germane</u>.
- a) Ce reprezintă „bunurile Germane" în Econ. Rom.
- b) Felul cum au interpretat rușii dispozițiunea de a li se transfera bunurile germane (transferul numai al activului etc.

III Utilizarea „lei"-lor (monedă) obținuți pentru întreținerea trupelor sovietice } Cam ce sume reprezintă și cum au fost utilizate.

Te las, dragă Vicki, și încă odată cele mai sincere urări de fericire.

Radu [illegible]

C.N.S.A.S.

C.N.S.A.S.

Titu care a fost în cursul serii locatar al odăii lui Vladi -m'a chemat eri seara la telefon dela Geneva.-Din nefericire nu eram acasă. Este tot mai activ și mai prolific.-

C O P I E

174

20 Noembrie 1946

Paris, 174 Rue de L'Université

166

174

DRAGA PICHI,

Deși eu nu ți-am mai dat semn de viață de foarte multă vreme, am fost tot timpul în curent cu toate faptele care te privesc.- Ultima veste și cea mai importantă :căsătoria ta recentă, m'a umplut de bucurie.- Ileana și cu mine vă trimitem cele mai vii felicitări și sperăm că fără întârziere vom avea fericirea să ne revedem cu toții.-Ileana este fără răbdare spre a cunoaste pe tânăra D-nă Pogoneanu.-

Vești despre activitatea noastră în general.cred că nu e nevoe să-ți dăm.- In ceeace privește însă viața noastră de toate zilele îți voi spune numai că suntem, în asteptarea soartei, instalați într'un mic apartament unde Ileana se agită ca o bună gospodină, și Vladi face pe marele școlar (e deja în clasa II-a (10-me).-

In acelaș timp cu această scrisoare vă trimitem o serie de " coupures "-e din diferitele ziare de aci și pe care în clipa de față le pregătește cu sârguință Ciurel, Cocuța și cu Mica Paraschivescu.- Cuprinde ziarele apărute după 20 Octombrie - data ultimei trimiteri.-

In momentul plecării lui Brutus de aci, am luat însărcinarea de a face un studiu mai complect mai detaliat decât ceeace s'a putut face până acum - asupra penetrației sovietice în Economia Română.- Până în prezent din nefericire nu am putut avea o documentare destul de complectă asupra acestei acaparări, ce tinde să devie totală.-

Brutus spune că vei putea, fără îndoială, să obții aceste informațiuni ce te rog să trimiți fie aci, fie lui Brutus fie lui Gigi, după ocaziile ce vei avea.-

După felul cum am văzut până acum problema întrucât acapararea se face pe trei căi diferite ne-ar trebui informații în aceste trei capitole și anume :

I. <u>Sovromuri</u> a/. Penetrația și acapararea în industria petrolului

b/. " " " în industria lemnului

c/. " " " în industria Metalurgic

d/. Penetrația și acapararea în diverse alte industrii (șantiere, etc.)

e/. " " " în organismele bancare.-

f/. " " " în organizațiile de transport

II. BUNURI GERMANE

a/. Ce reprezintă "bunurile germane" în Econ.Rom.

b/. Felul cum au interpretat rușii deciziunea de a li se transfera bunurile germane (transferul numai al activului etc

III. Utilizarea " Lei" lor (monedă) obținuți pentru întreținerea trupelor sovietice.-

Cam ce sume reprezintă și cum au fost utilizate.-

Te las, Dragă Picki, și încă odată cele mai sincere urări de fericire.-

ss/.Radu Plesia

C.N.S.A.S.

V. Rog[illegible] 0 ~~181~~

19.VIII.944
Scrisoare cu [illegible]
predată de [illegible]
[illegible]

~~176~~

Dragă Nicki,

Te rog foarte mult să mulțumești lui Dumitru [illegible] alăturatele. Nu cred că îi va fi greu să descifreze caligrafia mea. Te rog să te duci pe la [illegible] sau pe Rosetti să o descifrați împreună și, [illegible] repetițiile [illegible] și mergeți să [illegible].

În momentul de a închide [illegible] primesc [illegible] documentare pentru [illegible] a lui Titel Petrescu. O voi trimite imediat la destinație. Te rog să-l anunți că atunci când voi trece prin Anglia voi face și eu tot posibilul

pentru a susține teza partidului socialist, spiritul Titulescu în care m'a onorat

Te sărut

Emil

5 Aprilie.

0

C.N.S.A.S.

~~182~~
168

177

...partidul tra
...lui socialist,
...scoalei in ace
...nt
...Te sunt
...Emil

C.N.S.A.S.

COPIE

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen. S.S.

DRAGA PICHY,

Te rog foarte mult să remiţi lui Dumitru scrisoarea alăturată. Cum cred că îi va fi greu să descifreze caligrafia mea, te rog pe tine, pe Camil sau pe Radu să o descifraţi înainte şi, după repetia necesară să mergeţi să i-o citiţi.-

In momnetul de a închide curierul, primesc prin Vivi documentarea pentru Londra a lui Titel Petrescu.

O voi trimite imediat la destinaţie. Te rog să-l asiguri că atunci când voi trece prin Anglia voi face şi eu tot posibilul pentru a suţine teza partidului socialist, potrivit încrederii cu care m'a onorat.-

Te sărut,

Gihel,

(G. Niculescu-Buzeşti)

3 Aprilie 1947.-

C.N.S.A.S.

0

V. Popescu(?)

19. VIII. 947

Sănătate cu casele [illegible] de acasă — [illegible]

184 / 179 / 170

Dragă [illegible],

Profit de ocazia aceasta pentru a-ţi scrie câteva rânduri. Îmi pare foarte rău că n-am aflat mai devreme de această ocazie căci aş fi putut profita pentru a-ţi trimite, cu raportul meu, un raport asupra situaţiei după eşecul conferinţei dela Moscova şi în lumina noii politici americane astfel cum a fost formulată după acest eşec. Îl voi face însă şi îţi voi expedia printr-o viitoare ocazie. Documentele tale îmi răspund [illegible] spune că ne trebuie fără zăbavă. Politica americană de organizare în Occident şi în special în Germania de un [illegible] în lipsa unei politici de [illegible] [illegible] cu Germania — a avea un [illegible] timp înainte pentru a fi stabilită în mod [illegible] căci [illegible] un acord [illegible] [illegible] pe o [illegible] — aşa pentru a fi pusă în aplicare. Americanii spun că prin această politică vor determina pe ruşi să ajungă la un aranjament general acceptabil căci e [illegible] să în [illegible] [illegible] că ea mai mult de [illegible] [illegible] şi nu ar avea absolut de [illegible] [illegible]. Pierd ea [illegible] că e [illegible] [illegible]. Mă întreb pentru ce ar [illegible] asupra posibilităţii de a organiza Germania occidentală independent în acelaşi fel

C.N.S.A.S.

rost să obțină rezultate satisfăcătoare are și
constituie o îndoială pentru mine - separatiștii de
toate felurile complicându-și [illegible] este europeni
orientați și germanic orientați cum cred eu
soluția din Germania occidentală nu poate
ridica la un nivel superior are să rezolve
problemele actuale și să o scoată din dezastrul
și haosul în care se zbate nimeni nu poate exact să
o zică mie - Iar dacă până chiar aici se
vede până acum nimeni nici acest lucru trebuie
să se facă prin mijloace în forță, de
constrângere pentru aceasta nu există posibilități
[illegible] la noi. Ce este evident acestea
[illegible] guvernanții sunt politica pe care
[illegible] societate burgheze urmăresc
avantaje economice

Acum, trecând în domeniul cu situația mea se
pune determinarea condițiilor de a mai urma
această conformă încă până acum. Dacă această
decizie se menține, ei bine pe un teren
experiență politică de organizare separată"
până ce speră să ajungă" la un rezultat. Ori
fără un câștig sigur nu te poți fixa în acest
mod, două lucruri și rămând necesar, deci trebuie să
se convingă că este indispensabil să se
recurgă la mijloace mai directe de presiune.

V. Popescu [?] — [illegible] 2

Suntem în criză și în plină [illegible] nu se pare că această criză nu va fi scurtă. Este greu să-ți închipui de pe acum durata. Dar că este criză nu poate fi nicio îndoială, după cum este indiscutabil că această criză este foarte gravă.

Am avut la Comitet mai multe discuții cu privire la [illegible] pe care împrejurările [illegible] în [illegible] în acest timp. S-au terminat cu bine toate, din nefericire în [illegible] au fost și câteva aspecte neplăcute. [illegible] voia să-mi [illegible] angajamentul solemn [illegible] de acum că dacă împrejurările [illegible] constituirea unui comitet și dacă în [illegible] acestui comitet s-ar mai putea [illegible] cu toții [illegible] majoritate [illegible] fără nicio [illegible]! Am răspuns că nu se pare [illegible] unui comitet că nu se pare [illegible] și [illegible] că [illegible] cu toții [illegible] — dar [illegible] patru a [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] să ne angajăm cu toții să facem toate eforturile pentru a ne pune de acord și a evita spectacolul [illegible]. Dacă totuși din nefericire aceasta nu s-ar fi

posibil, dar ca respectam că nu putem crește tot ca
s'ar putea întâmpla - atunci respectam faptul că
o tehnică și obiectiv că nu mai putem angaja
dimineața în această funcție majoritate [illegible]
nimic n-a fi această funcție. Cu aceasta s-a fi
încercat o acest contact - ne în post [illegible]
s'au vedeam pentru [illegible] de autoritate [illegible]
de postul o [illegible] [illegible] [illegible] -
se substitue [illegible] această [illegible] în
în virtutea mandatului pe care îl am să
confirm [illegible] [illegible] această substituire
[illegible] contextul [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] și
[illegible] al afacerii publice care ajunge la [illegible]
[illegible] că el a [illegible] în anumite afaceri
publice din [illegible] [illegible]. Or nici [illegible]
nu și nici mandatul pe care îl am nu [illegible]
permit de a accepta [illegible] și în [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publicitate
am respectat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] că nu [illegible] ajunge [illegible] [illegible]
și că [illegible] am fost reușit [illegible] [illegible]
[illegible] a fost [illegible] [illegible] [illegible] că
am fost pus în [illegible] și mi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] și [illegible] [illegible]
[illegible] a mi s'au [illegible], de a mi [illegible]
au fost [illegible] cu toate [illegible] [illegible]
că nu vedeam nicio [illegible] și nicio [illegible]

V. Popescu [illegible] Lovinescu 3

172 186 181

să i se dispute acum această afecțiune.

După am ~~[illegible]~~ vezi, atingând pe de mandatul pe care l-am avut cu mult deosebit modest. Atât mandat mi-a fost dat într-o absolută dreptul a în ce, de divergențe și de tuturor și se rabiește la punctul meu de vedere fiind dat că acest punct de vedere este împăcat și cel al celor ce m-au autorizat – tocmai în vederea acestei eventualități – de a lua decizii în numele lor. Nu am făcut-o căci am dorit și doream să menajez susceptibilitățile atât și posibilitățile de colaborare și de unitate în acțiune. Nu mă pot împiedica de a repeta a ~~[illegible]~~ [illegible] și făcut posibile ca G. dacă ar fi avut un mandat în felul celui ce am eu. Posibilitățile manifestate de G. în întrevederea de astă vară cu Alexandru cât și cele de la D. în februarie cunoscută au [illegible] en discutant très long à ce sujet.

Lucrurile ar fi în răspuns – nu m-ar opus deciziei de principiu de a se forma un comitet – _după împrejurările în Europa_ – pentru a nu lăsa mai impresiunea că ar exista neînțelegeri între cei din afară. Am făcut tot ce era de mine și am respectat în toate chestiunile _secrete_ ce am discutat nu am între noi cum nu se poate mai bine. Nu am lipsit totuși de a remarca că nu se poate neexplicabil, când s-a dovedit că ne înțelegeam așa de bine, și văzând ipoteze ce ar putea face să se presupune că am [illegible]

înțelege și de a avea astfel un rost absolut inutil discuții spinoase de natură a lăsa urme umbre între noi. Desigur că dl Neville nu ar fi fost de fapt nici nu s-ar fi discutat această chestiune. Cu o viitoare ocazie îți voi scrie în detaliu ale ce am discutat și făcut pentru a putea înfrunta pe cei în drept.

Iată acum lucrurile cele trei ce [illegible] unora din prietenilor noștri. Nu am desigur nici un fel de obiecțiune împotriva lui. Nu aș putea avea obiecții decât dacă mandatul ce am mi s-ar retrage sau dacă s-ar da altuia unul [illegible] care ar echivala cu retragerea sau cu putea cu înjumătățirea celui ce am. Desigur că dacă te-ai dovedi că nu merit acest mandat nu pot avea nici o pretenție ca el să fie menținut. Atâta vreme însă cât această dovadă nu este făcută, nu aș putea accepta nici o diminuare care ar fi cu atât mai puțin meritată cu cât eu nu am avut niciodată un mandat atât de întins. Mai ales după încercarea de a avea un [illegible] de acest mandat am un mult decât moderațiune căutând tot întotdeauna să dovedesc chestiunile personale. Închipuiește-te din nou mai ai fi avut de el ca G. sau cu D. și vezi că toți și [illegible] o atitudine care este mai mult decât rezonabilă - Am reușit să [illegible] cu toții

V. Pop[illegible] —— [illegible]

să înțelegem și să ne [illegible] absolut egal.

În chestiunea Diana, nu pot desaproba decât aprecierile lui despre Alexandru. Sunt oricum un mult decât recomandabil. Când voiu merge la Paris, voiu căuta să-l aduc la rațiune. Evident mi-i voiu spune că cunosc scrisoarea. Eu nu cred că este bine să-mi [illegible] de el, o scrisoare pe care nu pot presupune a o cunoaște. Voiu spune totuși astfel chestiunea. Pentru a nu învenina lucrurile, nu cred că este bine să trimiți această scrisoare lui Alexandru. Îi voiu scrie și lui [illegible]. Nu cred însă că este bine să [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] am plecat dela ideea să strângem rândurile și să colaborăm cu toți cei [illegible] nu cred, [illegible] am aplica decât [illegible] unora [illegible] un. [illegible] sunt în general defavorabile și vor efectua [illegible] [illegible] actiunei noastre. Oricum nu am înțeles niciodată să mă [illegible] în această chestiune. Ești oricum liber să spui ce vei crede și te rog să crezi că nu aș desaproba nimic, nu am dreptul să-ți [illegible] [illegible]. Cu atât mai mult nu am înțeles să-ți sugerez a [illegible] răspunde. Crede te rog [illegible] că nu am [illegible] [illegible]. Am înțeles [illegible] și [illegible] te rog să nu [illegible] [illegible] și în [illegible] mele, [illegible] când [illegible]

documentația mi trebuie. Acum, știind cum [illegible] lucrurile, te autorizez să spui că Bustanu poate scrie [illegible] la adresa lui Alexandru și că [illegible] cineva din [illegible] pentru Ioan — dar în interesul de a evita obiecțiunile și [illegible] imbucnive unor oameni publice între [illegible] aranjez lucrurile. Mai [illegible] Puffi mă autoriză să spun că am trimis scrisoare [illegible] al patrulea [illegible] pentru a-mi semnala că există neînțelegeri între Ioan și Alexandru, mi-a [illegible] să i-o fac. Trebuie [illegible] fiindcă sunt autorizat să spun acest lucru înainte de a merge la Paris. Oricum, știi tu [illegible] că Dumitru are unele sentimente pentru Ioan. Justificate sau nu [illegible] să le [illegible] tare. În politică unele compromisuri sunt inevitabile.

Tot în scopul de a [illegible] diverse [illegible] cu [illegible], [illegible] ce se poate face cu [illegible] indispensabile. Dacă [illegible] pe [illegible] cu bine, nu ar fi rău.

Sper ca în curând să primești știri mai ample [illegible] de [illegible] noastră [illegible] toți bine

[illegible]

[illegible] noastre poate [illegible] de [illegible] [illegible] și alte [illegible] care [illegible] le mai repet.

Zürich 20 iunie 1947

188

Ministerul Afacerilor Interne Dir. Gen.

C O P I E

174 183

DRAGA PICHY,

Profit de această ocazie pentru aţi scrie câteva rânduri. Imi pare foarte rău că n'am ştiut mai devreme de această ocazie căci aş fi putut profita pentru a vă trimite şi raportul ce-mi ceri asupra situaţiei după eşecul Conferinţei dela Moscova şi în lumina noi politici americane astfel cum a fost formulată după această conferinţă.- Il voi face însă şi-l voi expedia într'O viitoare ocaziune. Deocamdată însă mă mărginesc să-ţi spun că ne trebuie încă răbdare. Politica americană de organizare în occident şi în special în Germania - ca un pis aller în lipsa unei soluţiuni de unificare economică în Germania - va cere un oarecare timp întâi pentru a fi stabilită în mod concret - căci deocamdată nu este decât o intenţie sau o tendinţă apoi pentru a fi pusă în aplicare.- Americanii speră că prin această politică vor determina pe ruşi să ajungă la un aranjament general acceptabil căci ei îşi vor da în cele din urmă seama că au mai mult de câştigat făcându-o şi nu ar avea decât de pierdut nefăcând-o. Părerea mea este că ei se înşeală. Mai întâi pentrucă-şi fac iluzii asupra posibilităţii de a organiza Germania economiceşte -în occident în aşa fel încât să obţină rezultate satisfacătoare care să constituie o atracţie pentru ruşi.- Separată de zona sa complimentară firească care este Europa orientală şi Germania orientală nu văd cum industria din Germania occidentală s'ar putea ridica la un nivel suficent care să rezolve problemele actuale şi să o scoată din dezordinea şi hausul în care se sbate şi care sunt exact ceace vor ruşi.- In al doilea rând chiar dacă ar reuşi într'o oarecare măsură nu cred că trebuie să ne facem prea mari speranţe în forţa de convingere pe care această reuşită îndoielnică ar aveau-o faţă de ruşi.- Căci este evident că aceştia urmăresc cu perseverenţă scopuri politice pe care nu le vor schimba niciodată în contra vre'uno

./.

189 175 184

avantagi economice.

Oricum , trăsătura dominantă a situaţiei mi se pare determinaţiunea americanilor de a numai accepta compromisuri ca până acum. Dacă această deciziune se menţine ei vor face mai întâi experienţa politicei de " organizare separată" prin care sper să ajungă la un rezultat. Dacă însă - cum cred - scopul nu va fi atins în acest mod, atunci vor fi, vrând nevrând, siliţi să se convingă că este indispensabil să se recurgă la mijloace mai directe de presoune. Suntem în orice caz în plină criză. Mi se pare că această criză nu va fi scurtă.- Este greu să i se prevadă depe acum durata.- Dar că este criză nu poate fi nici'o îndoială, după cum este neîndoielnic că această criză este foarte gravă.-

Am avut la Geneva mai multe discuţii cu prietenii noştri pe care împrejurările îi făcuseră să se găsească în Elveţia în acelaş timp. S'au terminat cu bine însă din nefericire în mersul lor au fost şi câteva aspecte neplăcute.- Davilla voia să mă facă să iau angajamentul solem şi definitiv încă depe acum că dacă împrejurările vor face necesar constituirea unui comitet şi dacă în sânul acestui comitet s'ar manifesta divergenţe declarăm cu toţii că ne supunem părerii majorităţii fără nici'o rezervă.- Am răspuns că mi se pare prematur să discutăm acum formareaunui comitet, că mi se pare încă şi mai prematur şi chiar descurajant să discutăm posibilitate că nu ne-am putea înţelege - deoarece eram convins că atâta vreme cât suntem cu toţi animaţi de dragoste de ţară ne vom putea înţelege- dar că dacă sunt pus au piet du mur pentru a mă pronunţa asupra unei ipoteze în sânsul altei ipoteze maximum ce credeam a putea face este să ne angajem cu toţi să facem toate eforturile pentru a ne pune de acord şi a evita spectacolul desbibării. Dacă însă din nefericire aceasta nu ar fi posibil, ceace repetam că nu puteam crede că s'ar putea întâmpla- atunci regretam foarte mult că trebuie să declar că nu mă puteam angaja dinainte să accept părerea majorităţii ori care ar fi această părere.- Căci aceasta ar fi însemnat că acest comitet - care în fond s'ar reclama pentru a-şi dat autoritatea necesară de faptul că reprezintă opoziţia democra-

./.

1010 155/146

tică - să se substituie de jure acestei opoziţii iar eu în virtutea mandatului pe care îl am să confirm legitimitatea deplină a acestei substituiri.- Dacă deci comitetul ar lua deciziuni care nu ar conrespunde punctului de vedere al partidelor şi deci al opiniei publice ; am ajunge la situaţia paradoxală că el ar vorbi în numele opiniei publice dar în contra ei.- Ori nici conştinţa mea şi nici mandatul pe care îl am nu-mi permit de a accepta dinainte şi în mod definitiv o asemenea eventuală posibilitate.- Am repetat din nou că aveam convingerea absolută că nu se mai ajunge niciodată acolo şi că dacă am fost nevoiţi să fac o asemenea declaraţie a fost numai datorită faptului că am fost pus în întârziere să mă pronunţ asupra unei ipoteze în ipoteză şi numai după ce somaţiunile ce mi s'au adresat de a mă pronunţa au fost menţinute cu toate afirmaţiunile mele că nu vedeam nici'o necesitate şi nici'o oportunitate de a se dicuta acum această chestiune.-

După cum vezi,uzajul ce fac de mandatul pe care îl am este mai mult decât moderat.- Acest mandat mi-ar fi dat într'adevăr dreptul ca în caz de divergenţă să cer tuturor să se ralieze la punctul meu de vedere fiind dat că acest punct de vedere este implicit şi acel al celor ce m'au autorizat - tocmai în vederea acestor eventualităţi - de a lua deciziuni în numele lor.- Nu am făcut-o căci am dorit si doresc să menajez susceptibilităţile altora şi posibilităţţile de colaborare şi de unitate în acţiune Nu mă pot împiedica de a reflecta ce uzaj ar fi făcut Davilla sau G. dacă ar fi avut un mandat în felul celui ce am eu.- Pretenţile manifestate de ei în întrunirea de astă vară cu Alexandru cât şi cele ale lui D. în polemica cunoscută cu Namu en disent tres long a ce sujet.-

In orice caz - în rezumat - nu m'am opus deciziunei de principiu de a se forma un comitet - dacă împrejurările ar impune-o - pentru a nu lăsa vre'o impresiune că ar exista neîncredere faţă de unii din cei de faţă.- Am făcut însă rezervele de mai sus astfel în toate chestiunile concrete ce am discutat n'eam înţeles cum nu se poate mai bine. Nu am lipsit de atfel de a remarca că mi se părea neresonabil,când s'a dovedit că ne înţelege aşa de bine,să ridicăm ipoteze care ar putea face să se prevadă că nu ne-am înţelege şi de a creea astfel în

191 186 177

mod absolut inutil chestiuni spinoase de natură a lăsa unele umbre între noi.- Desigur că dacă Davilla nu ar fi fost de faţă nici nu s'ar fi discutat această chestiune. Cu o viitoare ocazie îţi voi scrie în detaliu celelalce am discutat şi făcut pentru a puteainforma pe cei în drept.-

Vin acum la scrisorile celor trei ce ai trimis recent unora din prietenii noştri. Nu am desgur nici-un fel de obiecţiune împotriva lor. Nu a-şi putea avea obiecţii decât dacă mandatul ce am mi s'ar retrage sau dacă s'ar da altuia unul indentic ceace ar echivala cu retragerea sau cel puţin cu înjumătăţirea celui ce am . Desigur că dacă se va dovedi că nu merit acest mandat nu pot avea nici'o pretenţie ca el să fie menţinut. Atâta vreme însă cât această dovadă nu este făcută, nu a-şi putea accepta nici'o diminuare care ar fi cu atât mai puţin meritată cu cât eu nu am cerut niciodată un mandat atât de întins. In orice caz declar încă odată că voi uza de acest mandat cu mai mult decât moderaţiune,căutând în totdeauna să elimin chestiunile personale. Gândeşte-te din nou cum ar fi uzate de el un G. sau un D. şi cred că veţi fi convinşi că atitudinea mea este mai mult decât rezonabilă.- Am convenit să declarăm cu toţii că înţelegem să ne considerăm absolut egali.-

In chestiunea Dianu,nu pot dezaporba decât aprecierile lui despre Alexandru.. Sunt desigur mai mult decât condamnabile şi când voi merge la Paris voi căuta să-l aduc la raţiune. Evident nu-i voi spune că cunosc scrisoarea căci nu cred că este bine să mă prevalez faţă de el de o scrisoare pe care nu sunt presupus a o cunoaşte.- Voi apuca însă altfel chestiunea. Pentru a nu înveninа lucrurile,nu cred că este bine să trimiţi această scrisoare lui Alexandru Ii voi scrie şi lui Leucuţia. Nu cred însă că este bine să pronunţăm o excludere împotriva lui. Dacă am plecat dela ideia să strângem rândurile şi să colaborăm cu toţii aci în străinătate nu văd dece am aplica acest principiu unora iar altora nu . Desbinările sunt în general nefolositoare şi reduc eficacitatea - şi aşa destul de redusă- a acţiunei noastre.- In orice caz,nu am înţeles niciodată să mă " desolidarizez" de tine în această chestiune. Eşti desigur liber să spui ce vrei, cui vrei şi te rog să crezi

./.

192 179

că nu a-şi desaproba - nici nu a-şi avea dreptul să o fac - orice ai face. Nici cel puţin nu am înţeles să-ţi sugerez ca, spunându -ţi părerea ta - să menţionez că eu nu sunt deacord cu ea .Am înţeles pur şi simplu să te rog să nu vorbeşti şi în numele meu,până când nu mă documentez mai exact.- Acum,ştiind cu stau lucrurile te autoriz să spui că condam foarte sever aprecierile la adresa lui Alexandru şi că voi căuta - nu din simpatie pentru Dianu - dar în interesul de a evita desbinările şi isbucnirea unor atacuri publice între noi - să arnajezi lucrurile. In orice caz dacă Pufi mă autoriză să-spună că am văzut scrisoarea sau cel puţin că mi-a scris pentru a-mi semnala că există neînţelegeri între Dianu şi Alexandru, mi-ar fi mai uşor să o fac. Trebuie însă să ştiu precis dacă sunt autorizat să spun acest lucru înainte de a merge la Paris. Oricum,ştii tot aşa de bine ca şi mine că Dumitru are unele sentimente pentru Dianu.- Justificate sau nu, nu cred că este bine să le jignim prea tare.- In politică unele compromisuri sunt inevitabile.

Tot în scopul de a evita atacurile dintre românii din străinătate , voi vedea ce se poate face cu La Roumanie Independente . Dacă am puteau-o aduce pe calea cea bună,nu ar fi rău.

Sper că în curând să primeşti ştiri mai ample - cu detalii despre activitatea noastră aci unde nu am stat degeaba,şi te îmbrpţişez .

Buzel.-
(Niculescu-Buzeşti)

P.S. Radu poate să-ţi dea detalii despre sănătatea mea şi alte chestiuni pe care nu le mai repet.-

Zurich 2o Mai 1947.-

C.N.S.A.S.

19. VIII. 944(?)

Găsită în carte(?)
predată de mine
[illegible]

0 ~~193~~ V. Pop[illegible]

179

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen...

Dragă [illegible];

Am foarte puţină vreme pentru a scrie această scrisoare. Am lipsit timp de o lună în Italia şi la întoarcere am aflat că în scurtă vreme voiu avea o ocazie. Am avut de făcut foarte multe lucruri în acest interval de timp, [illegible], între altele raportul ce veţi primi în acelaş timp cu prezenta scrisoare şi pe care te rog să [illegible] însuţi şi pe [illegible] celor trei. Te rog să le exprimi în acelaş timp, [illegible] în parte, devotamentul meu şi să le explici că cele trei luni de tăcere de la [illegible] sunt datorite faptului că nu am fost pregătit pentru a ~~putea~~ [illegible] desfăşura o activitate serioasă. Sunt [illegible] de ce mi-ar [illegible] eforturi ce vreau totuşi să [illegible] ceva [illegible] astfel încât să pot desfăşura o activitate serioasă care să mă facă să merit încrederea ce mi s'a acordat.

Iată, deci, acum care sunt chestiunile despre care doream să te informez:

1) H şi H, după cum ştiţi, au plecat din ţară. [illegible] nu li s'a permis [illegible]. Am [illegible] complet din circulaţie. Nu mai ştiu deci absolut nimic despre ce s'a întâmplat cu [illegible] mele. Ştiu cu precizie că au fost transmise [illegible]. Nu a intervenit încă niciun răspuns [illegible]. Deocamdată, în aceste împrejurări, nu pot [illegible] de marele facilităţi a lui [illegible], [illegible] a afla încă [illegible] prelungită, căci nu am avut până acum nicio ocazie de a le spune aceste lucruri. Desigur că la [illegible] mea

acolo, voiu relua chestiunea și voiu vedea ce este de făcut.

2) Dacă citești raportul meu cu atențiune, iți vei da seama că este practic probabil că, în împrejurările actuale, chestiunea nu [illegible]. S-ar putea desigur obține actualmente în următoarele ipoteze: insuccesul conferinței; succesul conferinței urmat de rezultatul așteptat cu a se deschide perspective unei [illegible] [illegible] mai [illegible] populare [illegible] cu [illegible], [illegible] de prizat.

Aceasta este tot ce știu și tot ce îți pot spune. Nu voiu lipsi de a-ți pune la curent dacă se ivește ceva nou. Te rog a te gândi tu în [illegible] cu care ți-ai petrecut luna de miere și pe care îl știai foarte [illegible] și [illegible] de a fi [illegible] de [illegible]. Dar ce pot face. Tu [illegible] [illegible] pe [illegible], că, odată ajuns acolo, voiu face încercări energice de a relua chestiunea și de a vedea [illegible] ce se poate aștepta. Am impresiunea însă că totul depinde de rezultatul [illegible] după cum ți-am arătat mai sus. Aci în [illegible] [illegible] de [illegible] a [illegible] chestiunea

V și I sunt [illegible]. Electronii fac dificultăți din cauza modului stângaciu în care G. C., fără a fi rugat de noi, și [illegible] a

C.N.S.A.S.

194 180 189

face bine, b-a preschimbat vize. Le-a dat
de la Raport un caracter politic ca a afectat
susceptibilitățile [illegible] și provocarea la ele
obstrucțiuni. Ei în [illegible] cărora se găsesc au rugat pe
G. să intervină pentru vize urgând că el dispune
de relații utile aci. El s-a dus insistent și a
spus să vină la [illegible]. Acum e în [illegible]
a compromis toată chestiunea. [illegible]
și spune că intervine cu titlu personal
la prieteni. Dar după cum știi este imposibil
de a se reține [illegible] de importanță. [illegible]
[illegible]; privind complicațiile nu am avut insistent
și nu se face absolut nimic și să fie cu
totul să [illegible] chestiunea ~~[illegible]~~ după scrisoare
a în Elveția. O nefericire domnul de
[illegible] în [illegible] să scrie ne.
Situația nu trebuie și [illegible] și ~~[illegible]~~
potrivim și așteptăm rezultatul. O
fericire că încă nu e deja rezolvată.
Căci dacă G.G. n-ar fi inclus și pe numele
în domnul lui nu ar mai fi fost aci
niciodată. Dar cum [illegible] și [illegible] singur
chestiunea nu am avut, ar fi pus-o la
mult aci. Căci am mijloace să intervin
la ai mei, fără birouri, nu chestiunile
se rezolvă pe ale [illegible] administrative [illegible]
"at the highest political level"
[illegible] nu pe persoanele [illegible] să o [illegible]

vită deosebită importanța lor.

Unica ar deveni mai [illegible] cât se poate de mult. Sunt bucuros că în Elveția ai un [illegible] și [illegible] mai departe abandonân-du-i [illegible]. Sunt obligat, [illegible] să-i aștept [illegible] a se putea [illegible] [illegible].

Dacă deocamdată în [illegible] ale nu se [illegible] [illegible], atunci [illegible] [illegible] să-i [illegible] în Italia și [illegible] tatălui acolo. [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] foarte mult, [illegible] și nervii lui sunt într-o stare îngrijorătoare. Este [illegible], pentru [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] să le [illegible] și [illegible] astfel [illegible] [illegible] [illegible] în ~~[illegible]~~ măsură să le formulez [illegible] de [illegible], de o adevărată fază tranzacțională.

Mi se pare că [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dar că ar fi o crimă inexcusabilă în împrejurările actuale. Astfel [illegible] compro-mite și sprijinul moral. M-am [illegible] [illegible] și [illegible] [illegible] că [illegible] toate [illegible] referitoare la [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] lui [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ cu [illegible] [illegible] în [illegible] [illegible] [illegible] lucru. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o [illegible]. Cred că [illegible] ar fi fost [illegible] în starea morală în care mă găsesc. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

C.N.S.A.S.

V. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Inter[illegible] Dir. [illegible]

care trec [illegible] obicei [illegible] pentru a [illegible]
de a mi scăpa și de altfel, care de altfel [illegible]
ora nici un motiv [illegible] să [illegible]
în care se [illegible], să nu mi [illegible]
mod [illegible] [illegible].

La început era bine că am de pus la punct
în ce privește pe Dinu. L-am văzut obligat
[illegible] el a [illegible] la [illegible] și nu are a [illegible]
[illegible] de [illegible] lui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] că [illegible] [illegible] [illegible]
de la [illegible] critica publică [illegible] lui
[illegible] pentru a nu oferi spectacolul [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angaja-
[illegible]. Și-l iubesc nu pot să-i cer mai
[illegible] nici eu nu pot să-l iubesc. [illegible]
foarte bine că am [illegible] și [illegible] în
relații cu el – cu toate agrementele [illegible]
lui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] pur și simplu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lui Dinu despre „[illegible] [illegible]
[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] că [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mai [illegible]
[illegible] „[illegible]" lui Dinu
în [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
despre care [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] despre
[illegible] lui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] despre
[illegible] [illegible] și [illegible] [illegible]
[illegible]" nu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] despre

acest mesaj în scopul de a menaja ~~susc~~ susceptibilitățile unora, și în special ale lui G. și de a ~~nu~~ nu compromite astfel posibilitățile de rezolvare. În orice caz, în lipsa unei împotriviri nu m-aș opune cu totul să mă ocup de [illegible] punerea la punct a i face fetei de Dumitru și încă acest lucru îmi pare destul de clar.

Tita lucrează foarte bine și în această privință sunt mai mult decât mulțumit. [illegible] ți-a scris tot întregul [illegible] ți-ar spune că îmi [illegible] rolul exagerat ~~de [illegible]~~ pe care și l-a asumat în urma lui G. Aici reflexiune și despre [illegible] ce se observă [illegible] fără [illegible] la toate [illegible] și [illegible] a le [illegible]. Sper că aceste lucruri nu te vor afecta prea mult. Dar ne gândim să primim [illegible] a unei [illegible] să te [illegible]. Deocamdată sunt lucruri [illegible] ~~[illegible]~~ multele de [illegible] până [illegible] se [illegible] spune despre ~~[illegible]~~ lucruri [illegible]

Te rog să transmiți toate afecțiunile mele tuturor ale tale

Te sărută
[illegible]

1 Aprilie 1967

P.S. [illegible]

C.N.S.A.S.

196

182

191

DRAGA PICHY,

Am foarte puţină vreme pentru aţi scrie această scrisoare. Am lipsit timp de o lună în Italia şi la întoarcere am aflat că în scurtă vreme voi avea o ocazie. Am avut de făcut foarte multe lucruri în acest interval de timp destul de scurt,între altele raportul ce ve-ţi primi în acelaş timp cu prezenta scrisoare şi pe care te rog să iei măsuri să fie distribuit celor trei. Te rog să le exprimi în acelaş timp,la fiecare în parte,devotamentul meu şi să le explici că cele trei luni de tăcere dela sosirea mea în Elveţia sunt datorite faptului că am fpst prea zdrobit pentru a fi putut desfăşura vre'o activitatea oarecare. Sunt încă cuprins de cea mai mare descurajare dar cu preţul unor mari eforturi am reuşit totuşi să mă pot domina într'o oarecare măsură astfel încât să pot desvolta o activitate oarecare care să mă facă să merit încrederea ce mi s'a acordat.-

Trect deci direct la acele chestiuni despre care doresc să vă informez :

1.- H şi H după cum ştiţi am plecat din ţară. Acasă la ei nu li s'a putut da de urmă. Au dispărut complect din circulaţie. Nu mai ştiu deci absolut nimic despre ce s'a întâmplat cu propunerile mele. Stiu cu preciziune că au fost transmise unde trebuie. Nu a intervenit însă nici-un răspuns. Deasemenea,în aceste împrejurări,am fost lipsiţi de unele facilităţi ce ni se promiseseră,ceace explică tăcerea mea prelungită căci nu am avut până acum nici'o ocaziune de a vă spune aceste lucruri. Desigur că la sosirea mea acolo voi relua chestiunea şi voi vedea ce este de făcut.

2.- Dacă citeşti raportul meu cu atenţiune îţi vei da seama că este puţin probabil ca,în înprejurările actuale,chestiunea s ă îi preocupe. Ea ar putea desigur deveni actuală în următoarele ipoteze : insuccesul conferinţei ; succesul conferinţei urmat de rezultatul aşteptat ceace ar deschide perspective unor shimbări la noi,eventua-

197 183

le noi consultări populare care însă nu sunt deocamdată de prevăzut.

Aceasta este tot ce ştiu şi tot ce vă pot spune. Nu voi lipsi de a vă pune la curent dacă se ivegte ceva nou. Te rog ca la rândul tău să informezi pe amicul la care ţe-ai petrecut luna de miere şi pe care îl ştiu foarte nerăbdător şi nemulţumit din lipsa de ştiri. Dar ce pot face? Puteţi în orice caz conta pe mine că,odată ajuns acolo voi face încercări energice de a relua chestiunea şi de a vedea în sfârşit la ce ne putem aştepta. Am impresiunea însă că totul depinde de desvoltarea situaţiei după cum ţe-am arătat mai sus. Aci în orice caz nu am de unde apuca chestiunea.

V şi I sunt încă unde şti. Elveţienii fac dificultăţi din cauza modului stângaci în care G. G. ,fără a fi rugat de noi şi crezând că face bine le-a pus chestiunea vizei. I-a dat dela început un caracter politic ceace a ridicat suspiciunile imbecililor şi froussarzilor de elveţieni. Cei în zona cărora se găsesc au rugat pe G. să intervină pentru vize crezând că el dispune de relaţii utile aci. El s'a dus imediat şi a spus de cine era trimis. Această imprudenţă a compromis toată chestiunea. N'avea decât să spună că intervine cu titlul pur personal ca prieten. Dar,după cum şti îi este imposibil de a se reţine de aşi da importanţă. In orice caz,prevăzând complicaţiile eu am cerut insistent să nu se facă absolut nimic şi să fiu eu lăsat să aranjez chestiunea după sosirea mea în Elveţia.- Din nefericire demersul se făcuse cu câteva zile înainte de sosirea mea. Deatunci sunt trei luni şi jumătate şi continuăm să aşteptăm rezultatul.- Din fericire că viza mea era atunci deja rezolvată. Căci dacă G.G. m'ar fi inclus şi pe mine în demersul lui nu a-şi mai fi sosit aci niciodată. Dacă eram lăsat să rezolv singur chestiunea aşa cum am cerut,ei ar fi fost de mult aci. Căci am mjloace să intervin la cei mici, prin biroul,unde chestiunile se rezolvă pe cale pur administrativă,iar nu " at the highest political level". aşa cum fac persoanele pătrunse de o ideie exagerată despre importanţa lor.-

In orice caz chestiunea mă încarcă cât se poate de mult. Sunt blocat aci în Elveţia căci nu vreau să plec mai departe abandonându-i pe ei. Sunt obligat deci să-i aştept pentru a ne putea continua călătoria. Dacă deacum în câteva zile nu se rezolvă chestiunea atunci vom încerca să-i ducem

./.

198 184 193

în Italia şi ne vom întâlni acolo. Unde sunt numai pot înorice caz sta. V suferă foarte mult de izolare şi nervi lui sunt într'o stare îngrijorătoare. Este cuprins, pentru motive pe care îmi este cu neputinţă să le pricep şi pe care dealtfel nici nu prea este în măsură să le formuleze destul de clar, de o adevărată furie transacţională. Mi se pare că nu numai că nu are nici-un sens dar că ar fi o crimă inescuzabilă în împrejurările actuale. Dealtfel ne-ar compromite şi poziţiunea morală. M'am comfirmat din nefericiré în convingerea mea că cu toate splendidele lui calităţi intelectuale, este un slab cu care în vremuri grele nu se poate face mare lucru. Va trebuii să-l supraveghezi încontinuu ca să nu facă cine ştie ce pas greşit. Cred că contrarul ar fi fost normal în starea morală în care mă găsesc. Te asigur că sarcina de a mă ocupa de propriul meu moral de a învinge criza gravă prin care trec este destul de grea pentru ca misiunea de a mă ocupa şi de altul, care de altfel nu ar avéa nici-un motiv legitim să fie în starea în care se găseşte să nu mă apese într'un mod aproape insuportabil.-

Nu pricep prea bine ce am de pus la punct în ce priveste pe Dianu. L-am văzut o singură dată,- el a venit la mine - şi nu am a mă plânge de atitudinea lui. Mi-a declarat în mod solem că <u>în străinătate</u> se va abţine dela orice critică publică împotriva lui G. pentru a nu oferi spectacolul dezbinării. Pe câte ştiu <u>aci</u> şi-a ţinut acesta angajamentul. Să-l iubească nu pot să-i cer mai ales că nici eu nu pot să-l iubesc. Sti foarte bine că am consimţit să intru în relaţii cu el - cu toate agissements-urile lui împotriva mea - numai din consideraţii utilitare. Este vorba pur şi simplu de o căsătorie de interes. In fond împărtăşesc părerea lui Dianu despre " profitorii cauzei noastre ". Este însă bine înţeles că mă voi feri să o exprim Ar trebui să ştiu mai precis în ce consistă." intrigăriile lui Dianu despre care îmi vorbeşti în scrisoarea ta. Comentariile lui la care face aluzie Camil despre scrisoarea ce o posed şi care " nu pune chestiunea şefiei " nu fac decât să reflecteze interpretarea pe care eu însumi i-am dat-o despre această scrisoare în scopul de a menaja susceptibilităţile unora şi în special ale lui G. şi de a nu compromite astfel posibilităţiile de colaborare.-

./.

199 185 194

In orice caz,in lipsa unor informaţiuni mai precise nu înţeleg, să mă asociez la nicin'o punere la punct ce ai face faţă de Dumitru şi ţin ca acest lucru să fie destul de clar.

Titu lucrează foarte bine şi în această privinţă sunt mai mult decât mulţumit de el. Ti-aş ascunde însă întregul adevăr dacă nu ţe-aşi spune că îmi displace rolul exagerat pe care şi l-a asumat în suita lui G. Aceiaş reflexsiune şi despre Brutus care pe deasupra mi se pare prea deschis la toate potin-urile şi înclinat a le difuza. Sper că aceste lucruri nu se vor afecta prea mult. Dar eu consider că prima condiţie a unei adevărate prieteni este o desăvârşită sinceritate. Dealtfel sunt lucruri de puţină importanţă pe lângă multele lucruri bune ce se pot spune despre amândoi.

Te rog să transmiţi toată afecţiunea mea soţiei tale. Te îmbrăţişez.-

Buzel

(Niculescu-Buzeşti)

P.S. In ultimul moment aflu că s'a obţinut viza pentru V. Dacă Elveţieni nu-şi retrag cuvântul sper să fie aci în câteva zile. Nu am putut încă obţine pentru I. Voi continua eforturile, dar mi se pare mai greu acum decât dacă nu ar fi fost sezizaţi cei mari. In orice caz dacă întârzie prea mult, o voi duce în Italia.

1 Aprilie 1947.-

0 V. Popescu 200

19.VIII.944
Conto și conto predat de mine — Nicu Iorgovan

Mon cher Pictor,

J'ai appris ici la nouvelle de ton mariage. Il est inutile que je te dise combien cette nouvelle m'a rendu heureux. Comme je te l'ai déjà dit à Bucarest j'ai toujours été d'avis qu'on doit finir [illegible] triomphe de toutes les difficultés et je vois avec la joie sincère d'un véritable ami qu'il a triomphé de tes hésitations. Je crois même qu'il n'est pas d'amour plus grand qu'il est possible [illegible] même que d'envisager [illegible] entièrement, je suis heureux que tu ne t'es laissé pas faite.

Je vous souhaite à tous les deux tout le bonheur qu'il est possible d'avoir sur cette terre, tout le bonheur que j'ai eu moi-même et qui est maintenant si cruellement menacé.

~~194~~ 186

Après un mois et demi d'attente le ~~[illegible]~~ moment approche maintenant où je pourrais enfin aller en Suisse pour rejoindre Catherine. En quel état je la trouverais, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Dieu seul le sait car il y a longtemps que je suis sans nouvelles d'elle. Et le fait que ni toi ni Raoul ne m'ayez pas demandé ce passage [illegible]. Il m'est difficile de te décrire la torture que cette attente a représenté pour moi.

Maintenant enfin je suis pourrai aller au devant de mon destin. Aurais-je la force de le supporter?

J'ai appris que je suis quatrième sur la liste [illegible] à [illegible]. Comme tu sais il avait été convenu que je serais second. Évidemment que je me rends très bien compte du fait que, étant absent, il était difficile de me faire porter avant les autres. Mais

C.N.S.A.S.

...dent, le
...ui je
...pour rejoindre
...le trouvais
...fait me
...j'avais
...t que ...
...les ...
... m'est
... tout que
... moi.
...ir elle
...aurais-je

...trouve par
...Buseul.
...comme
...ent ...
... fort
...ifficile
...res. Mais

D V. Popescu [illegible] 2

202

d'autre part, du moment que je suis parti, je n'avais plus de [illegible] de figurer sur la liste. On aurait pu avec ma place contenter quelqu'un d'autre.

On m'a annoncé que la lettre des trois est arrivée. Je ne l'ai pas lue on ne me la remettra qu'au moment de mon départ. Mais je te prie de les remercier tous de ma part pour la confiance qu'ils m'ont témoignée et que je vais essayer de mon mieux de mériter en commençant à cette tâche toute l'énergie dont je serai capable en ce moment tragique de ma vie.

La tension et la dépression qui me dominent me rendent très difficile de t'écrire une lettre plus longue. Je ~~[illegible]~~ fais écrire cette lettre en te priant d'en excuser ~~[illegible]~~ le décousu de ~~[illegible]~~ la désinvolture de mes lignes.

Je t'embrasse affectueusement et je te prie d'embrasser tous les autres

Bazil

16 novembre 1946.

Ministerul [illegible] Dir. Gen.
C.N.S.A.S.

203

198

C.N.S.A.S.

2014

COPIE 188 119

Mon cher Picki,

J'ai appris la nouvelle de ton mariage. Il est inutile que je te dise combien cette nouvelle m'a rendu heureux. Comme je te l'ai deja dit a Bucarest j'ai toujours été d'avis qu'un sentiment sincère triomphe de toutes les difficultés et je vois avec la joie sincère d'un veriteble ami qu'il a triomphé de tes hésitations. Je crois encore qu'il n'est pas d'erreur plus grave qu'on puisse commettre envers soi-même que d'essayer d'étouffer un pareil sentiment, je suis heureux que tu ne l'aies pas faite. Je vous souhaite a tous les deux tout le bonheur qu'il est possible de trouver sur cette terre tout le bonheur que j'ai eu moi-même et qui est maintement si cruellement menacé. Après un mois et demi d'attente, le moment approche maintenant où je pourrais enfin aller en Suisse pour rejoindre Cathérine. En quel état je la trouverai Dien seul le sait, car il y a longtemps que je suis sans nouvelles d'elle. Et le fait que ni toi ni Radu ne m'en ayez pas données ne présage rien de bon. Il m'est difficile de te décrire la torture que cette attente a réprésenté pour moi. Maintenant enfin je vois pouvoir aller en devant de mon destin. Aurais-je la force de le supporter ?

J'ai appris que je suis quatrième sur la liste national-paysanne à Bucarest. Comme tu sais il avait été convenu que je serais second. Evidemment que je me rènds très bien compte du fait que, étant absent, il etait difficile de me faire passer avant les autres. Mais, d'autre part, du moment que je suis parti, je n'avais plus de prétentions de figurer sur la liste. On aurait pu avec ma place contenter quelqu'un d'autre.

On m'a annoncé que la lettre des trois est arrivée. Je ne l'ai pas encore vu car on ne me la remettra qu'au moment de mon départ. Mais je te prie de les remercier touts de mon part pour la confiance qu'ils mont temoignée et que je vais essayer de mon mieux de mériter en consacrant à cette tache toute l'énergie dont je serais capable en ce moment tragique de ma vie.

La tension et la dépression, qui me dominent me rendent très difficile de t'écrire une lettre plus longue. Je finis donc cette lettre en te priant d'en excurser la forme ainsi que le desordre de mes pensées.

Je t'embrasse affectueusement et je te prie d'embrasser tous les antres.

Buzel.

(G. Niculescu-Buzești)

16.XI.1946.

V. Papers 205

208

~~20~~

189

Letters to 4/12/47

Industry in Rumania

Recent Statement Questioned as to the Freedom of Private Enterprise

TO THE EDITOR OF THE NEW YORK TIMES:

In his letter published March 22 Mihail Ralea, who represents the Groza regime in the United States, claims that private enterprise enjoys in Rumania "unfettered freedom." What are the facts?

As in other countries under Communist control, factories are under Communist appointed "factory committees." Mr. Tatarescu, the vice president of the Groza Cabinet, himself reported to a Cabinet meeting that one of the principal causes of the catastrophic drop in production was the interference of these committees with management instead of limiting themselves to improving labor conditions.

Mr. Ralea has neglected to mention that the government has the power to appoint a "supervisory manager" or even a sole manager in any enterprise in which "sabotage" might be suspected.

"Industrial Offices"

Mr. Ralea also ignores the recently introduced bill for the creation of "industrial offices" which, according to the government organ "Scanteia" (which by a remarkable coincidence bears the same name, "Spark," as Lenin's first Bolshevik mouthpiece, "Iskra"), are to be empowered to establish "for each industry what it must produce, what raw materials it needs, what machine tools and how many, how it will be financed, at what prices it may sell and in what conditions."

On Feb. 14, 1947, the same paper proclaimed triumphantly:

"The industrial offices will allow a strict control of the country's entire industrial activity, of the entire process of production starting from raw materials and ending with the finished product."

Mr. Ralea praises the "fairness and respect for property rights" which characterize the act for the nationalization of the national bank. It is true that the act makes a bow in the direction of property rights inasmuch as "compensation" is provided for, but as for fairness anybody can judge for himself whether 25 cents is a fair compensation for a share which for twenty-five years had paid a dividend of from $2 to $4.

He is forced to admit that a "marked decline in business has occurred during the last months," but blames it entirely on the drought. It is, of course, only one of the elements in a mainly man-made disaster and which could have been easily corrected if it had not been for:

(1) The presence of between 1,200,000 and 450,000 Russian troops in violation of the armistice agreement, which allowed no occupation but only the right of "free movement * * * if required by the military situation."

(2) The payment to Russia in various forms of some $2 billion, according to the estimate submitted to the Paris conference by W. Thorpe, assistant Secretary of State, instead of $300,000,000 as stipulated in the agreement, plus some services of minor value.

Soviet Exploitation of Assets

(3) The notorious "50-50" agreements accepted by Mr. Groza. Through the Sov-Roms, Rumania's most valuable assets are exploited for Russia's benefit. They include oil, lumber, coal, besides transportation, banks, insurance, etc.

(4) Transport difficulties due to the looting of 23,142 boxcars and 259 locomotives.

(5) A chaotic "land reform," mainly for the purpose of garnering votes. It will suffice to point out that only 83 per cent of the average acreage plowed during the war was tilled in 1946, and only 60 per cent of the government "plan."

(6) The iron curtain clamped down on the publication of the disastrous results of planned economy combined with the benefits of Russian "protection," and which was only lifted in January, 1947, when it became clear that keeping the guilty secret any longer would hurt the regime even more than confessing it and appealing to the capitalist exploiters for help.

At any rate, I am glad that Mr. Ralea has at long last been freed of the interdiction to recognize the existence of a famine in Rumania and, however much we may disagree on other matters, I heartily endorse his words of gratitude to the United States for the help extended to our unfortunate countrymen.

A. CRETZIANU,
Former Under-Secretary of State in the Ministry of Foreign Affairs of Rumania.

Washington, D. C., March 25, 1947.

TRADUCERE

207

190

INDUSTRIA IN ROAMNIA

Constatări recente cu privire la Libertatea intreprinderii particulare.

Către Editorul lui "New York Times"

In scrisoarea sa publicată la 22 Martie, Mihail Ralea care reprezintă regimul Groza in Statele Unite, proclamă că intreprinderea privată se bucură in România de "libertate neinlăntuită", care sunt faptele ?

Precum si in alte tări sub control comunist, fabricile sunt sub "comitetele de fabrică" numite de comunisti. Dl. Tătărăscu, Vicepresedintele Cabinetului Groza, a raportat el insuşi la un consiliu al cabinetului că una din principalele cauze ale scăderii catastrofale a productiei era amestecul acestor comitete in conducere in loc de a se limita la îmbunătătirea conditiilor de lucr

Dl. Ralea a neglijat de a mentiona că guvernul are puterea d a numi un "director de supraveghere" sau chiar un director unic în orice intreprindere care ar putea fi bănuită de "Sabotaj".

"OFICIILE INDUSTRIALE"

Dl. Ralea deasemenea ignorează legea introdusă recent pentru crearea de "oficii Industriale", care, după organul guvernului "Scânteia" / care printr'o coincidentă remarcabilă poartă acelaş nume de "Scânteia" ca si primul organ bolşevic al lui Lenin "Iskr vor fi imputernicite de a stabilit "pentru fiecare industrie ce trebuie să producă, de ce fel de materii prime are nevoie, ce fel de masini, unelte si câte, cum va fi finanţată, la ce preţuri poate vinde si în ce conditiuni ".

La 14 Februarie 1947, acelaşi foie a proclamat triumfând:

"Oficiile industriale vor permite un control sever al intregii activităţi industriale a ţării, a intregului proces de producţie plecând dela materii prime şi sfârşind cu produsele gata".

Dl. Ralea elogiază "lealitatea si respectul faţă de drepturil de proprietate " cari caracterizează actul pentru nationalizarea Băncii Nationale. Este adevărat că actul face o cotitură în direct drepturilor de proprietate, întrucât este prevăzută "compensarea" insă in ceiace priveste lealitatea oricine poate judeca dacă 25 ~~xxxxxx~~ cenţi este o compensatie leală pentru o participare care timp de 25 de ani a plătit un dividend dela 2 la 4 dolari.-

El este silit să recunoască că "o scădere simţită în tranzactiuni a intervenit in ultimele luni", insă pune aceasta in sarcin exclusivă a secetei .Desigur este numai unul dintre elementele al unui dezastru datorit insă mai ales oamenilor si care ar fi putut fi înlăturat uşor dacă nu ar fi fost pentru:

1/. Prezenţa a unui număr de ~~xxxxxxxx~~ ostaşi ruşi variind între 1.200.000 şi 450.000, înviolarea Convenţiei de Armistitiu care nu permite ocupaţia ci numai dreptul de "liberă miscare .... în caz că ar fi cerută de situaţia militară."

./.

208 191

2/. Plata către Rusia sub diferite forme a circa 2 bilioane dolari, după evaluarea supusă la Conferința dela Paris de către W.Thorpe, secretar de Stat Adjunt, in loc de 300.000.000 dolari după prevederile convenției, plus câteva servicii de valoare mai mică.

EXPLOATAREA SOVIETICA DE CAPITALURI

3/. Cunoscutele convenții de " 50 şi 50 " acceptate de Dl.Groza. Prin sovromuri, cele mai importante capitaluri sunt exploatate in profitul Rusiei. Ele cuprind petrolul, cherestea, cărbunele, afară de transporturi, bănci, asigurări etc.-

4/. Greutăți de transport datorite jefuirii a 23.142 vagoane şi 259 locomotive.

5/. O "reformă agrară" haotică, având ca scop principal strângerea de voturi. Este suficient să se arate că numai 83% din terenul agricol lucrat în medie in timpul războiului a fost insămânţat in 1946, şi numai 60% din "planul" guvernului.

6/. Cortina de fier trasă peste publicarea rezultatelor dezastruoase ale economiei planificate combinată cu beneficiile "protecției" Ruse şi care a fost ridicată numai în Ianuarie 1947 când a devenit clar că menținerea mai departe a secretului vinovat ar lovi mai mult regimul chiar decât recunoaşterea lui şi apelul la exploatatorii capitalişti pentru ajutor.

In oarecare măsură imi pare bine că Dl.Ralea până la sfârşit a fost liberat de interdicția de a recunoaşte existența foametei in România şi oricât de mult am fi în dezacord pe alte chestiuni, eu aprob din tot sufletul cuvintele sale de mulțumire către Statele Unite pentru ajutorul acordat nefericiților noştrii compatrioți.

A.Cretzeanu

Fost Subsecretar de Stat în Ministerul Afacerilor Străine al României.

Washington D.C. Martie 25, 1947.

C.N.S.A.S.

TRADUCERE

2019 192

VA FI RACTIFICAT TRATATUL CU ROMANIA ?

de Alexandru Cretzeanu.

....

Alexandru Cretzeanu a fost odinioară secretar general al Ministerului de Externe al României. El a demisionat in mod curajios in Sept.1941, ca protest impotriva politicei externe a lui Antonescu. El a făcut aceasta inscris în mod deschis. In Oct.1943, a fost numit Ministrmu la Ancara din partea fortelor democratice al României si in aceasta calitate a initiat negocierile de Armistitiu cu aliatii cari au adus cu ele căderea dominatiei Germane in România. In prezent Cretzeanu este în Statele Unite și lucrează la o carte care va fi intitulată "Politica Balcanică între cele două războie"

....

JAMES F.BYRNES a spus în comisia de afaceri străine a Senatului că tratatele de pace supuse Senatului pentru ratificare rezultau din "diferente aproape de neinlăturat". De unde vin aceste "diferente"? Ele vin foarte simplu prin faptul că există două categorii cu totul deosebite în lăuntrul Natiunilor Unite.

Adevărul este că Uniunea Sovietică a fost în recentul războiu de partea Germaniei, în fazele sale dela început. Aceasta este arătat prin pactele sovieto-germane din 23 August și 27 Sept 1939, cu anexele lor secrete și schimbul de telegrame drăgăstoase și entuziaste între cei doi capi ai Statelor totalitare. Sunt deasemenea livrările masive din materii prime făcute de Uniunea Sovietică către Germania în anii 1939 - 1941. Cuvântările în cari Molotov apăra politica de războiu a nazistilor, atacând în acelaşi timp Marea Britanie, sunt o dovadă în plus.-

Ca răsplată pentru complezenta sa, Stalin a obtinut vaste teritorii intinzundu-se dela Finlanda prin Statele Baltice si Polonia până jos la tărmurile Românesti ale Mării Negre.

Dacă Hitler s'a decis să atace pe fostul său partener a fost desigur nu din greseala lui Stalin, care a rămas credincios pactului. Guvernul Sovietic a dus observarea scrupuloasă a obligatiilor sale către Germania, până la expulzarea din Moscova la 9 Mai 1941, a Legatiilor Jugoslaviei, Belgiei si Norvegiei. Aceasta actiune nu insemna nimic mai putin decât ratificarea fățișe chiar a acelor cuceriri ale lui Hitler în cari Sovietele nu au fost direct părtaşe.

Numai atacul trădător al lui Hitler impotriva fostului său complice a aruncat Uniunea Sovietică - cu totul impotriva voinței sale - în tabăra opusă.

Acum când Germania a fost in mod decisiv infrântă, oamenii Kremlinului au neruşinarea de a sustine - in profitul lor, si cu câteva premii adăugate in plus - aplicarea totală a intelegerilor lor cu Hitler! Văzând că aceste intelegeri sunt bazate in mod hotărât pe insăşi negatia principiilor ce inspiră democratiile apusene, este de mirare că s'au ivit acum "diferente de neinlăturat"?

./.

In Tratatul de Pace cu România, articolul 1. prevede că frontiera Româno-Sovietică este fixată " după înțelegerea sovieto română din Iunie 1940". Insă acest asa zis acord consta în acel timp din evacuarea forțată a Basarabiei si Bucovinei de Nord, in urma unui brutal ultimatum sovietic. Insă Ribentrop a fost acela care prin Acordul secret din August 1939, a recunoscut dreptul Uniunei Sovietice de a lua Basarabia. Intr'adevăr, când ultimatumul Sovietic a fost mai târziu prezentat României, la 26 Iunie 1940, Guvernul Nazist a intervenit intr'un mod foarte amenintător pe lângă Guvernul Român pentru a-l forta să cedeze cererilor sovietic

Acum, câteva luni după ce Ribentrop a fost spânzurat ca un criminal de războiu, senatul american este chemat să ratifice acordul pe care l-a semnat cu Molotov!

xxxxx

Natiunile suferă si plătesc pentru greșelile conducătorilor lor. Deaceea România trebuie să sufere consecintele, actelor necugetate ale fostului Rege Carol, care sub presiunea panicei produse de prăbușirea frontului Franco-Britanic și de ultimatumul sovietic, a aruncat tara sa în brațele lui Hitler în 1940.

Insă, ar trebui cel putin reamintit că Regele Carol, in urma unei lovituri de Stata, a suprimat Constitutia si a instituit dictatura sa personală 1938. Lipsit de mijloacele de a-și manifesta voința poporul român nu are din aceasta cauză nici o responsabilitate de nici un fel, nici pentru aderarea la Axă nici pentru participarea la războiul împotriva Uniunei Sovietice. Acest lucru a fost recunoscut in mod formal chiar de defunctul Presedinte Rusvelt in mesagiul său la Congres din 2 Iunie 1942.-

Pe dealtă parte, ne putem pune intrebarea dacă chiar un guvern român reprezentativ ar fi putut influența în vre'o măsură un destin care, ca si cel al Poloniei, fusese pecetluit dinainte prin pactele Germano-Sovietice.

Afară de toate acestea, nu poate fi negat că România are un drept total si inatacabil in momentul de față, drepturi ca promisiunile solemne făcute ei ca răcompensă pentru incetarea ostilităților împotriva Uniunei Sovietice și pentru aruncarea trupelor ei în efortul împotriva lui Hitler, să fie respectate. Nu ne referim numai la acele promisiuni generale conținute în Charta Atlanticului ci la acele făcute in special României.

La 4 Aprilie 1944, Molotov a făcut următoarea declaratie

" Guvernul Sovietic declară că nu urmărește scopuri de a-și insuşi vre'o parte a teritoriului Român sau de a schimba în vre'un fel oarecare ordinea socială existentă in România. El declară deasemenea că intrarea în România a trupelor sovietice este numai consecința necesităților militare și continuarea rezistenței trupelor x inamicului".

Secretarul de Stat Cordell Hull a declarat la Conferinta de Presă din aceiași zi că Guvernul American a fost informat din timp de declaratia lui Molotov si adăuga:

"..... Asigurările publice cuprinse in aceasta declaratie vor ajuta România ca să constate că este interesul ei de a alunga pe germani din România".

La 12 Aprilie, Guvernul Sovietic a mers un pas mai departe. El a înmânat emisarului din Cairo al partidelor de opoziție din România, o propunere de Armistițiu, aprobată de Statele Unite si Marea Britanie care specifica că România își va câștiga deplina in-

./.

211 194

depedentă şi suveranitate dacă rupe cu Germania şi uneşte forţele sale cu Naţiunile Unite. Delegatul Sovietic la Cairo a confirmat la 27 August 1944, în urma loviturei de Stat executată la Bucureşti în favoarea Naţiunilor Unite, că propunerile făcute în Aprilie rămân pe deplin valabile. Mai mult, guvernul sovietic a renoit din proprie iniţiativă la 25 August declaraţiile Molotov şi proclama că nu are intenţia " de a limita în vre'un fel oarecare indepedenţ României".

Convenţia de armistiţiu semnată la Moscova la 12 Sept. 1944, nu prevedea vre'un drept de ocupaţie militară, dar menţiona numai că guvernul român va asigura pentru trupele sovietice şi trupelor celorlalţi aliaţi " posibilităţi de liberă mişcare pe teritoriul Român, în orice direcţie, dacă ar fi cerute de situţia militară."

Deasemenea, Molotov a specificat în prezenţa Ambasadorilor Americani şi Britanici că trupele sovietice vor părăsi România după încetarea ostilităţilor împotriva Ungariei şi Germaniei.

x x x

Dela 24 August 1944, până la capitularea Germaniei - o perioadă de 8 luni - circa 2o de divizii Româneşti au luptat alături de trupele sovietice în Ungaria şi Cehoslovacia. Ele au luat parte la 18 mari bătălii şi 367 lupte mai mici, acoperind mai mult de 6oo mile, până în însăşi inima Boemiei. In plină iarnă ei au trecut 12 şiruri de munţi, mergând prin o regiune fără drumuri şi fără adăpost. Ei au capturat 1o3.214 prizonieri. Pierderile lor au fost îngrozitor de grele.

România şi-a îndeplinit partea ei din contract în mod neîndoios. Ea este desigur îndreptăţită să aştepte ca cealaltă parte contractantă să îndeplinească pe ale ei. Insă la aproape 2 ani după încetarea ostilităţilor în Europa, trupele sovietice rămân - în număr foarte mare - pe teritoriul Român.

Tratatul de Pace cu România supus acum Senatului American pentru ratificare va îndeplini promisiunile formale făcute României de către Naţiunile Unite cele mai importante ?Vai, e departe de aceasta. Articolul 21 al acestui trata prevede: "Dreptul Uniunii Sovietice de a ţine pe teritoriul român asemenea forte înarmate ce ar fi necesare pentru menţinerea liniilor de comunicaţii ale armatei sovietice cu zona sovietică ~~xxx~~ de ocupaţia din Austria".

In număr nelimitat de trupe sovietice poate să rămână în România pentru un viitor nedeterminat. Reamintim că Uniunea Sovietică s'a folosit de ocupaţia sa militară în România pentru a impune şi menţine acolo un guvern quisling, se va constata că tratatul de pace este destinat de a da aprobare legală violării promisiunilor de către Rusia Sovietică. Privirea cea mai fugară asupra unei hărţi va arăta că numai prin cea mai capricioasă exagerare a imaginaţiei pot trece liniile de comunicaţie între Uniunea Sovietică şi zona Sovietică de ocupaţie din Austria, prin România.

x x x

Insă mai este un alt capitol al Tratatului de Pace care pare la fel să consfinţească pierderea independenţei României. Aceasta este capitolul asupra reparaţiilor. Articolul 22 prevede că în vederea faptului că România a încetat ostilităţile la un moment dat şi a luat parte la războiul împotriva Germaniei, ea va avea să plătească în decurs de 8 ani numai 3oo mii dolari, pentru a compen

./.

sa Uniunea Sovietică pentru pierderile suferite. Insă tratatul nu stabileste nici un bilanț al celor plătite până în prezent de România. Propunerea Australiană pentru instituirea unui comitete pentru reparații a fost respinsă cu indignare de delegatia Sovietică. Deatunci Uniunea Sovietică continuă să rămână singură stăpâna situatiei, îndreptățită de a continua să impună României proprie ei interpretare nerusinată si metodele nedrepte de calculare, cari până în prezent iau permis să încaseze nu cele două anuități autorizate de 37 milioane cinsute mii dolari fiecare, ci un bilion dolari până la 1 Sept. 1946.

Aceasta sumă uluitoare reprezintă de 8 ori bugetul României dinainte de războiu. El mai reprezintă totalul exporturilor acestei țări într'o perioadă de 8 ani de prosperitate. Dl. Thorp din Delegatia Statelor Unite a declarat la 23 Sept. 1946, în fata Conferintei de Pace:

" Dacă costul trecutului si viitorului este totalizat căpătăm uluitoarea sumă de 2 bilioane dolari"

Venitul national al României este redus astăzi la circa 700 milioane dolari anuali, în timp ce s'a prevăzut că exportul României cu greu va putea să atingă 15 milioane până la 20 milioane dolari anuali în perioada din 1946 la 1952. Ruinarea totală a economiei românesti este de prevăzut într'un viitor foarte apropiat. Si bancrotul national implică în sfera politică disparitia progresivă a suveranității natiunii debitoare.

x x x x

Celelalte clauze economice ale Tratatului de Pace lasă deasemenea putine sperante că îndepedenta României ar putea încă fi salvată. Articolul 21 prevede pentru clauza națiunei celei mai favorizate care ar părea că exclude orice privilegii si monopoluri în folosul unor state anumite. Insă tratatul omite de a se ocupa cu acordurile de felul acelora care au fost până în prezent încheeate între regimul quisling al lui Groza cu Uniunea Sovietică. Acestea român prin urmare pe deplin valabile. Prin acestea acorduri încheeate cu asemenea fanfare la 8 Mai 1945, întreaga viată economică a României a devenit o anexă a economiei sovietice.
Prin creearea societărilor comerciale si industrale combinate sovieto-române / asa zisele "Sovromuri"/ Uniunea Sovietică devine proprietarul exclusiv a unei jumătăți a fiecărei din principalele resurse economice ale României, care cuprinde petrol, cherestea, cărbune transporturi, bănci, asigurări, comert, etc., desi partea de capital original învestit de Uniunea Sovietică este aproape neexistentă. Cât de just s'a spus în timpul când s'a constituit Sovromul pentru transporturi aeriene, că participarea României constă din avioane si personal, în timp ce Uniunea Sovietică contribuia cu aerul!

xx xx xx

Sunt cel putin două consideratiuni esențiale ce trebuiesc retinute:

1/. In vederea faptului că evacuarea trupelor sovietice de pe teritoriul român va începe numai după o perioadă de timp în urma ratificării Tratatului de Pace ce trebuie încă încheeat.

243 196

cu Austria, nu există nici un fel de urgentă de a ratifica tratatul cu România inainte de a fi incheeat si ratificat tratatul cu Austria.

2/. In orice caz pare a fi cu totul de nedorit de a se ratifica un tratat semnat din partea României de regimul Quisling existent. Desigur este clar că numai un tratat semnat de un guvern cu adevărat democrat si reprezentativ, institutit după ce au avut loc alegeri libere poate obliga in mod valabil poporul român.

Ratificarea Tratatului de Pace încheeat cu actualul guvern din Bucuresti care a fost numit de reprezentantul Kremlinului Vâsinschi, poate insemna un singur lucru: Un premiu acordat violării neruşinate a înţelegerilor dela Yalta, Potsdam si Moscova.

/"The New Leader"/

C.N.S.A.S.

A TREATY AND A TEST CASE: Will It

Should the Treaty With Rumania Be Ratified?

By Alexander Cretzianu

JAMES F. BYRNES has told the Senate Foreign Affairs Committee that the peace treaties submitted to the Senate for ratification resulted "from almost unbreakable differences." Whence come these "differences"? They come, very simply, from the fact that there are two utterly different categories within the United Nations.

The truth is that the Soviet Union was in this recent war on Germany's side, in its early stages. This is shown by the Soviet-German pacts of August 23 and of September 27, 1939, with their secret annexes, and the loving and enthusiastic exchange of telegrams between the two chiefs of the totalitarian states. There are also the massive deliveries of raw materials, made by the Soviet Union to Germany during the years 1939-1941. The speeches in which Molotov defended the war policies of the Nazis, while attacking Britain, are additional evidence.

As the reward of this compliance, Stalin obtained vast territories, stretching from Finland, through the Baltic States and Poland, down to the Rumanian shores of the Black Sea.

If Hitler decided to atack his former partner, it was certainly through no fault of Stalin, who remained loyal to the pact. The Soviet Government carried its scrupulous observance of its obligations toward Germany to the extent of expelling from Moscow, on May 9, 1941, the Yugoslav, Belgian, and Norwegian Legations. This action meant nothing less that the overt ratification of even those conquests of Hitler in which the Soviets had not directly participated.

It was only Hitler's treacherous attack on his former accomplice that thrust the Soviet Union—much against its will—into the opposite camp.

Now that Germany has been decisively defeated, the men of the Kremlin have the effrontery to exact—to the [illegible]—with a few additional bonuses thrown —the full application of their agreements with Hitler! Seeing that these agreements were squarely based on the very negation of the principles that inspire the great Western democracies, is it so very astonishing that there should now crop up "unbreakable differences?"

In the Peace Treaty with Rumania Article 1 provides that the Soviet-Rumanian frontier is fixed "in accordance with the Soviet-Rumanian Agreement of June, 1940." Now this so-called agreement consisted, at the time, of the forcible evacuation of Bessarabia and Northern Bukovina, following a brutal Soviet ultimatum. But it was Ribbentrop who, by the secret accord of August, 1939, had acknowledged the right of the Soviet Union to seize Bessarabia. Indeed, when the Soviet ultimatum was subsequently presented to Rumania, on June 26, 1940, the Nazi Government intervened in the most menacing fashion with the Rumanian Government, to force it to accede to the Soviet demands.

Now, a few months after Ribbentrop has been hanged as a war criminal, the American Senate is called upon to ratify the Accord which he signed with Molotov!

* * *

NATIONS suffer and pay for the mistakes of their leaders. Hence Rumania must suffer the consequences of the insensate acts of former King Carol who, under the impact of the panic produced by the crumbling of the Franco-British front, and by the Soviet ultimatum, threw his country into Hitler's arms in 1940.

But it should at least be recalled that King Carol had, following a coup d'état, suppressed the Constitution and established his own personal dictatorship in 1938. Bereft of the means of manifesting its will, the Rumanian people therefore had no responsibility whatever either for the adherence to the Axis or for participation in the war against the Soviet Union. That much was acknowledged

BYRNES

formally by the late President Roosevelt, in his message to Congress of June 2, 1942.

On the other hand, one may well ask oneself whether even a representative Rumanian government could possibly have influenced in any manner a destiny, which, like that of Poland, had already been sealed by the German-Soviet pacts.

Aside from all this, it cannot be denied that Rumania has at least one clear-cut and incontrovertible right, at the present time; the right that the solemn promises made to her, in reward for cessation of hostilities against the Soviet Union, and for throwing her troops into the fray against Hitler, be respected. We refer not merely to those general promises contained in the Atlantic Charter; but to those made specifically to Rumania.

On April 4, 1944, Molotov made the following statement:

> "The Soviet Government declares that it does not pursue the aim of acquiring any part of Rumanian territory or of changing in whatever manner the existing social order in Rumania. It equally declares that the entry into Rumania of Soviet troops is solely the consequence of military necessities and of the continuance of resistance of the enemy troops."

Secretary of State Cordell Hull stated, at his press conference of the same day, that the American Government had had advance notice of the Molotov declaration, and added:

> ". . . The public assurances contained in this declaration will help the Rumanians to realize that it is in their interest to drive the Germans out of Rumania."

On April 12, the Soviet Government went a step further. It handed to the emissary in Cairo of the Rumanian opposition parties an armistice proposal, endorsed by the United States and Britain, which specified that Rumania would fully recover her independence and sovereignty if she broke with Germany and joined forces with the United Nations. The Soviet delegate in Cairo confirmed, on August 27, 1944, following the coup d'état achieved in Bucharest in favor of the United Nations, that the proposals made in April remained fully valid. Furthermore, the Soviet Government, of its own volition, renewed, on August 25, the Molotov declarations, and stressed that it had no intention *"to limit in any way whatsoever the independence of Rumania."*

The Armistice Convention signed in Moscow, on September 12, 1944, did not provide for any right of military occupation, but mentioned merely that the Rumanian government should insure for the Soviet troops and to the troops of the other Allies "facilities for free movement on Rumanian territory, in any direction, *if required by the military situation.*"

Moreover, Molotov specified, in the presence of the American and British ambassadors, that *the Soviet troops would leave Rumanian territory after the cessation of hostilities against Hungary and Germany.*

* * *

FROM August 24, 1944, up to Germany's surrender—a period of eight months—about twenty Rumanian divisions fought alongside the Soviet troops in Hungary and Czechoslovakia. They took part in eighteen major battles and in 367 minor engagements, covering more than 600 miles, into the very heart of Bohemia. In the dead of winter, they crossed twelve mountain ranges, going through a roadless and shelterless region. They captured 103,214 prisoners. Their casualties were appallingly heavy.

Rumania indubitably fulfilled her part of the contract. She is certainly entitled to expect the other contracting parties to carry out theirs. Yet, almost two years after hostilities ceased in Europe, Soviet troops remain—in very great numbers—on Rumanian soil.

Will the Rumanian Peace Treaty, now submitted to the American Senate for ratification, carry out the formal promises made to Rumania by the major United Nations? Alas, far from it. Article 21 of this Treaty provides for:

> "the right of the Soviet Union to keep on Rumanian territory such armed forces as it may need for the maintenance of the lines of communication of the Soviet Army with the Soviet of occupation in Austria."

An unlimited number of Soviet troops are permitted to remain in Rumania for an indeterminate future. Recalling that the Soviet Union took advantage of its military occupation of Rumania to im-

MOLOTOV

pose and maintain there a quisling government, it will be realized that the Peace Treaty is designed to give legal approval to the violation of promises by Soviet Russia.

The most fugitive glance at a map will show that only by the wildest stretch of the imagination can any lines of communication between the Soviet Union and the Soviet zone of occupation in Austria pass through Rumania.

* * *

BUT there is also another chapter of the Peace Treaty which appears equally to consecrate the loss of Rumania's independence. It is the chapter on reparations. Article 22 stipulates that, in view of the fact that Rumania ceased hostilities at a certain moment, and took part in the war against Germany, she would have to pay, in the course of eight years, only $300,000,000, to compensate the Soviet Union for losses suffered. Yet the Treaty establishes no balance sheet of what Rumania has already paid. The Australian proposal to set up a Reparation Committee was indignantly rejected by the Soviet delegation. Hence the Soviet Union continues to remain sole master of the situation, entitled to go on imposing on Rumania its own shameless interpretations and iniquitous methods of calculating, which, so far, have already allowed it to levy, not the two authorized annuities of $37,500,000 each, but *one billion dollars*, up to September 1, 1946.

This staggering sum represents eight times Rumania's prewar budget. It represents in addition the total exports of that country over an eight years' period of prosperity. Mr. Thorp, of the United States delegation, declared on September 23, 1946, before the Peace Conference: "When the past and future costs are added together, we get the staggering sum [illegible]000,000,000."

Rumania's national income is reduced today to some $700,000,000 yearly, while it is foreseen that Rumanian exports will hardly be able to top $15,000,000 to $20,000,000 annually, during the period of 1946-1952. The total ruin of the Rumanian economy is foreseeable in the very near future. And national bankruptcies imply, in the political sphere, the progressive disappearance of the debtor nations' sovereignty.

* * *

THE other economic clauses of the peace treaty leave just as little hope that Rumania's independence might yet be saved. Article 21 provides for the clause of the most favored nation, which would seem to exclude any privileges and monopolies on behalf of single states. But the treaty fails to deal with such accords as have already been concluded by the quisling Groza regime with the Soviet Union. These, therefore, remain fully valid. Through these accords, concluded with such fanfare, on May 8, 1945, Rumania's entire economic life has become an annex of Soviet economy. By the cre-

(Continued on Page Eighteen)

• *ALEXANDRE CRETZIANU was formerly Secretary-General of the Rumanian Foreign Office. He courageously resigned in September, 1941, in protest against Antonescu's foreign policy. He did this openly in writing. In October, 1943, he was appointed Minister to Ankara on behalf of the democratic forces of Rumania, and in that capacity he initiated the armistice negotiations with the Allies that brought about he downfall of German dominaion of Rumania. At present, Cretzianu is in the United States, at work on a book to be entitled,* **Balkan Politics Between the Two Wars.**

REPORT FROM EUROPE

KLEMENT GOTTWALD

The Tragic Result Of Nationalization

By Vance Mack

• *The New Leader* has a new correspondent in Czechoslovakia. He uses the pseudoym Vance Mack because use of his real name might subject him to persecution. But we can vouch for his reliability. He is not necessarily opposed to the nationalization of a basic industry; he is opposed to doing it in the totalitarian Communist way—in a hasty, wholesale, unplanned manner. He regards the nationalization of small industries and businesses as sheer economic insanity.

PRAGUE—The general effect which nationalization has had in Czechoslovakia is general demoralization.

There are two aspects of the nationalization of industries in this country. The first aspect is the usual propaganda "hoax" carried on *ad nauseam* by the official propaganda machinery represented here by the Ministry of Information and by the official Press Bureau and radio. These channels of information are dominated by the Communists and while in political matters they sometimes show some measure of tolerance in reporting almost accurately on the doings of other political parties than their own, in economic matters they take the greatest possible pains that nothing should leak out that would be contradictory to the official version that the nationalization is and will be a perfect blessing to the country's economy.

Press, radio and news-reel publicity given to the Two Year Plan is the framework for this unscrupulous form of public delusion. The public in this country is told that the Two Year Plan, although it was just inaugurated, is a hundred percent success. Every nationalized undertaking is compiling and broadcasting charts of increased output and the Russian-invented expression about an undertaking having "fulfilled or surpassed the norm" crops up again and again in the official Two Year Plan harangue.

Radio listeners have the possibility of switching off such unsavory effusions of propaganda, but worse is the fate of movie-patrons, who wishing to see an American movie, must first go through the ordeal of watching anl listening to the weekly doses of Two Year Plan Success propaganda, picturing workmen in factories, engineers or laborers on farms breaking all existing records. Sometimes these news-reel heroes are shown to work so fast that their hasty movements are too quick to be true. Movie patrons whose mental faculties are not obliterated by Communist popaganda just laugh. Here again insincere propagandists have overdone their job.

Factories announce increased outputs of ladies stockings—not nylons, for here we have not made such progress—textiles, bicycles, goloshes, coal miners breaking records in pits. Every citizen knows of course, that in the market ladies stockings, textiles, bicycles, goloshes and other advertised articles are not to be had for love or money. If they are available at all, then in so small quantities that the goods can satisfy but a very few of the thousands of would-be customers. Coal was never so scarce as it is now in spite of all the broken records, the Sunday "brigades" of volunteers, etc. The official explanation of this anomaly is that the articles produced in such imposing numbers are exploited by the export trade which converts them into valuable foreign exchanges. This, of couse, is an easy explanation and where it does not suffice, there comes another trick, "The Black Marketeer",the arch-enemy of the Two Year Plan, who wants the Plan to turn out a complete failure and robs the poor consumers. So drastic measures will be taken to fight the Black Market and all will be well.

* * *

THIS is the atmosphere in which private business is functioning now. That it is an unwholesome atmosphere is undeniable and clear to every one. The businessman whose business is so small that it does not come under the nationalization scheme is working in a state of absolute uncertainty. He cannot make plans for the future because the future —the economic future—is covered by the veil of insecurity. Nobody knows where this economic revolution is going to stop. Old experienced, prudent and calculating captains of business and industry are out of the game. The new bosses are politicians with little or no experience in business. The writer has been interviewing private businessmen almost daily for some months past. All—without a single exception—are utterly pessimistic about the future. Many repeat the same significant statement: "I keep on doing business but I am afraid if there are signs of my business becoming too prosperous, I would be nationalized".

The difficulties which the small businessman must overcome in his daily routine are numerous. The whole system of State supervisory agencies covering all branches of business, which the Nazis invented, has come to stay. The small merchant'sdaily work includes filling out of forms, filing applications, visiting the State agencies to make the State officials act upon the application, and so mountains of paper pile up while business stagnates.

This applies to the small undertakings. As regards the big undertakings that have been nationalized, much truth has already leaked out. Although financial statements, balance sheets, are no longer made public—for obvious reasons—it is common knowledge that these undertakings which were once the pillars of Czechoslovak national economy, are not showing any profits. What is even worse, viewed from the standpoint of the Minister of Finance, these undertakings are unable to pay taxes. If one recalls the enormous sums the pre-war Czechoslovakia Finance Minister received in the form of taxes from the shoe, sugar, glass, chain, textile and other industries, one must regard the nationalization as a real disaster to the State's finances.

* * *

IN the economic life of this country there is my indication that things are moving toward complete State capitalism, the worst evil that can befall a human community. There are four political parties in this country, of which only one, the Communist Party, stands for State capitalism,although they would probably call it by a better name. The pressure exercised by the Communist Party upon other parties in economic matters is too strong. The Communists have two powerful allies in promoting their new order. One is an institution known as the National Front. All the four political parties have pledged themselves to suport unreservedly the National Front. So what the National Front wants is what "the people" want. Obedience to the National Front means —in practice—obedience to the Communist Party. Whenever a non-Communist deputy raises his voice criticizing some action of a radical executive, he is in "opposition to the National Front".

The other powerful ally, a real ally, is the Czechoslovak Revolutionary Trade Union Movement. After the May, 1945, Revolution in Prague, the Trade Union leaders who nominated themselves to be the country's labor bosses, renamed their movement the *Revolutionary* Trade Union Movement. All the most radical changes in the nation's economic life are prepared and carried out by this movement, dominated, of course, by Communist doctrinaires. This stronghold of the movement was quite uninfluenced by the general elections held here in May, 1946. The RTUM became even more secure in their positions by the unexpected gains registered by the Communist Party in the western section of Czechslovakia. Whatever the deputies in the Prague Parliament may say in their speeches and debates, they hitherto have failed to gain direct control over the RTUM, which stands aloof, above all "party politics." The movement is here, of course, "to protect the interests of the working classes." That is apparently why the RTUM has decreed long working hours, has bullied workingmen into "voluntary" work on Sundays, has pressed for the abolition of Church holidays and for a speedup.

The future, viewed in the light of these observations, may seem very sombre. And such it is. But maybe the combined energy of the non-Communist population will perform the "miracle" of shaping the present chaos into some form of economic existence that would not be State capitalism, i.e., the rule of an oligarchy of State officials and the misery and drudgery of thousands of forced laborers.

Young Russians "Parade" in Kiev

HOW HOUSE LABOR BILL [illegible]

WASHINGTON (LPA) [illegible] shocked when Rep. Art[illegible] N. Y.) charged that the [illegible] passed by the House "wa[illegible] ten with the help of [illegible] representatives and some lawyers [illegible] the Nat'l. Association of Manufacturers and the US Chamber of Commerce."

The pro-labor Congressman also charged that actual writing of the bill "was begun before the hearings were started. . . . Some of the most valuable assistance came from William Ingles who reports a $24,000 annual salary as a lobbyist. Ingles represents Allis-Chamlers, J. I. Case, and Inland Steel.

"Patrioteer Theodore R. Iserman put aside his rich Chrysler law practice, for two full weeks to help out the House committee," Klein continued. Another volunteer in the anti-labor cause is Jerry Morgan, whose law offices in Washington serve a variety of corporations.

"This group of high-priced lawyers quietly worked up the most vicious anti-labor bill yet produced."

Congress was shocked, but there was no answer to Rep. Klein's charge. The Republican-controlled House passed the bill, 308 to 107, and the Congressmen who brought in the high-priced corporation lawyers had no need to answer.

215
209
C.N.S.A.S.

ress wa
rin (D
bor bil
was actually wri

198

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ACTIVITATEA SUBVERSIVA A LUI I.MANIU, I.MIHALACHE, etc.

C.N.S.A.S.

LEGATURILE INTRE IULIU MANIU SI GARDA DE FIER

C.N.S.A.S.

200 ~~219~~ 248

Duminică 10 Decembrie 1933
ora 6.1/2 dimineaţa

Camarazi,

1).Veţi aştepta cu calm şi cu aceiaşi neînvinsă credinţă desfăşurarea furtunii.-

2).Nu vă veţi îndoi nici-o-dată că aceasta este calea marilor izbânzi.-

3).Vă veţi supune măsurilor justiţiei in ale cărei virtuţi am crezut şi vom crede nemărginit.-

4).Voturile voastre în număr de peste 200.000.(două sute mii),le veţi împărţi după cum urmează,ascultându-mă şi de această dată fără şovăire :

1).Legionarii din Ardeal vor vota cu Iuliu Maniu.-

2).Legionarii din Vechiul Regat şi cele lalte ţinuturi vor vota cu Gheorghe Brătianu.-

3).In judeţele în care candidează personal Mareşal Averescu îi veţi da voturile,şi vă veţi pune la dispoziţia Sa în orice provincie ar candida.-

Veţi lupta pentru aceşti trei oameni cu acelaş dor cu care aţi fi luptat pentru propria voastră mişcare.Veţi pune în joc toate puterile voastre pentru ca să-i vedeţi biruitori aşa cum aţi dorit să ne vedeţi pe noi.-

Oamenii aceştia nu au credinţele noastre,dar mai bine cu ei,decât cu cei care s'ar părea că au credinţele noastre,dar sunt lipsiţi de caracter.-

Turcii n'au avut credinţa lui Stefan cel Mare,dar acesta i-a preferat pe ei înaintea tuturor popoarelor creştine din vecinătate tocmai pentru că acestora le lipsea caracterul.-

Tin însă să fac o precizare : cu aceşti oameni nu m'am întâlnit, n'am vorbit,nu mi-au cerut acest lucru şi nici nu le-am promis.-

Ordinul vi-l dau dela mine,izvorât din conştiinţa mea că trebuie să votaţi,că nu este bine să vă anulaţi voturile.-

....

In nici-un caz nu veţi vota cu Cuziştii :

1). Pentru că Cuzişti sunt şi de astă dată ca şi în trecut o altă faţă a Guvernului.Ai vota înseamnează a da voturile Guvernului care ne-a făcut înalta onoare,în faţa istoriei,de a ne disolva.-

2). Pentru că bancherii Iudeo-Francezi n'au cerut liberalilor desfiinţarea Cuzismului,nici măcar oprimarea sau stingherirea lui,desigur pentru motivul că aceşti stăpâni sunt mulţumiţi de modul cum se comportă Cuzismul şi le convine existenţa lui sau în cel mai bun caz n'au nici-o teamă de el.-

3). Pentru că m'am convins adânc că nu te poţi încrede în cuvântul Cuziştilor,sunt oamenii fără caracter,capabili de orice compromisuri chiar şi de acela de a se pleca şi a săruta cu umilinţă mâna acestor bancheri care au cutezanţa de aşi lua aerul de stăpânii la noi acasă considerându-ne ca o colonie alor.Deci nu prin Cuzism văd eu că s'ar putea învinge cutezanţa bancherilor jidani dela Paris.-

Socot ca o mare nenorocire,în adâncul conştiinţei mele de Român,îndreptarea mişcărilor Naţionale pe căile cuzismului.-

Camarazi,

Aştept dela voi în ceasul acesta dovada disciplinii,a credinţii voastre şi a celei mai frumoase şi mai dârze rezistenţe.-

Aduceţi-vă aminte neîncetenit de morţii noştri care ne leagă şi care ne poruncesc.-

Impărtăşind cu voi toţi durerea tuturor loviturilor ce le primiţi, beau alături de voi din paharul durerilor şi al nedreptăţilor,având mai mult ca oricând însă,credinţa că mâine vom bea împreună din paharul,sfinţit de jertfe,al biruinţei Legionare.-

Vă îmbrăţişez cu vechea camaraderie.-

Corneliu Zelea Codreanu
Sefu1 "Gărzii de Fier"

P.S.Citind ziarele am văzut că nu este vorba de un Decret Lege,ci de un simplu Jurnal al Consiliului de Miniştri,care nu poate viola drepturile garantate de Constituţie,pentru care mă voi adresa de urgenţă Comisiunii Centrale Electorale,pentru a nu aproba anularea listelor Grupării pe care o conduc.-

C.Z.C.

La Sibiu să nu votaţi
în nici un caz cu Mihalache.
~~[illegible]~~
dacă se află în alianţă listă să votaţi cu Iorga! C.Z.C.

Corneliu Z. Codreanu

Duminică 10 Decembrie 1933
ora 6.1/2 dimineaţa.

220
201

Camarazi,

1). Veţi aştepta cu calm şi cu aceiaşi neînvinsă credinţă desfăşurarea furtunii.

2). Nu vă veţi îndoi nici-o-dată că aceasta este calea marilor izbânzi.-

3). Vă veţi supune măsurilr justiţiei în ale cărei virtuţi am crezut şi vom vrede nemărginit.-

4). Voturile voastre în număr de peste 200.000 (două sute mii), le veţi împărţi după cum urmează, ascultându-mă şi de această dată fără şovăire:

1). Legionarii din Ardeal vor vota cu Iuliu Maniu.
2). Legionarii din Vechiul Regat şi cele lalte ţinuturi vor vota cu Gheorghe Brătianu.-
3). In judeţele în care candidează personal Mareşal Averescu îi veţi da voturile, şi vă veţi pune la dispoziţia Sa în orice provincie ar candida.-

Veţi lupta pentru aceşti trei oameni cu acelaş dor cu care aţi fi luptat pentru propria voastră mişcare. Veţi pune în joc toate puterile voastre pentru ca să-i vedeţi biruitori aşa cum aţi dorit să ne vedeţi pe noi.-

Oamenii aceştia nu au credinţele noastre, dar mai bine cu ei, decât cu cei care s'ar părea că au credinţele noastre, dar sunt lipsiţi de caracter.-

Turcii n'au avut credinţa lui Ştefan cel Mare, dar acesta i-a preferat pe ei înaintea tuturor popoarelor creştine din vecinătate tocmai pentru că acestora le lipsea caracterul.

Ţin însă să fac o precizare: cu aceşti oameni nu m'am întâlnit, n'am vorbit, nu mi-au cerut acest lucru şi nici nu le-am promis.-

Ordinul vi-l dau dela mine, izvorât din conştiinţa mea că trebuie să votaţi, că nu este bine să vă anulaţi voturile.-

....

In nici-un caz nu veţi vota cu Cuziştii :

1). Pentru că Cuziştii sunt şi de astă dată ca şi în trecut o altă faţă a Guvernului. Ai vota înseamnează a da voturile Guvernului care ne-a făcut înalta onoare, în faţa istoriei, de a ne disolva.-

2). Pentru că bancherii Iudeo-Francezi n'au cerut liberalilor desfiinţarea Cuzismului, nici măcar oprimarea sau stingherirea lui, desigur pentru motivul că aceşti stăpâni sunt

..//..

221 202
214

mulţumiţi de modul cum se comportă Cuzismul şi le convine existenţa lui sau în cel mai bun caz n'au nici-o teamă de el.-

3). Pentru că m'am convins adânc că nu te poţi încrede în cuvântul Cuziştilot, sunt oameni fără caracter, capabili de orice compromisuri chiar şi de acela de a se pleca şi a săruta cu umilinţă mâna acestor bancheri care au cutezanţa de aşi lua aerul de stăpânii la noi acasă considerandu-ne ca o colonie alor. Deci nu prin Cuzism văd eu că s'ar putea învinge cutezanţa bancherilor jidani dela Paris.-

Socot ca o mare nenorocire, în adâncul conştiinţei mele de Român, îndreptarea mişcărilor Naţionale pe căile cuzizmului.-

Camarazi,

Aştept dela voi în ceasul acesta dovada disciplinii a credinţii voastre şi a celei mai frumoase şi mai dârze rezistenţe.-

Aduceţi-vă aminte necontenit de morţii noştri care ne leagă şi care ne poruncesc.-

Impărtăşind cu voi toţi durerea tuturor loviturilor ce le primiţi, beau alături de voi din paharul durerilor şi al nedreptăţilor, având mai mult de oricând însă, credinţa că mâine vom bea împreună din paharul, sfinţit de jertfe, al biruinţei Legionare.-

Vă îmbrăţişez cu vechea camaraderie.-

Corneliu Zelea Codreanu
Seful "Gărzi de Fier"

P.S. Citind ziarele am văzut că nu este vorba de un Decret Lege, ci de un simplu Jurnal al Consiliului de Miniştri, care nu poate viola drepturile garantate de Constituţie, pentru care mă voi adresa de urgenţă Comisiuni Centrale Electorale, pentru a nu aproba anularea listelor Grupării pe care o conduc.-

C.Z.C.

ss.Corneliul Z.Codreanu.

C.N.S.A.S.

Partidul
"TOTUL PENTRU TARA"
Bucureşti
Str. Gutenberg Nr.3
Telef. 3-05-54

Bucureşti, 26 Noembrie 1935

Nr.15/1935

222
203
215

CIRCULARA Nr.10

Stabilirea raporturilor dintre "Porunca Vremii"
şi mişcarea legionară

Către

SEFII DE ORGANIZATII JUDENE
spre a fi răspândită în lumea legionară

x x

1. "Porunca Vremii"este o foaie antisemită bună.
2. Cei ce scriu la ea, afară de Dragoş Protopopescu, în frunte cu Directorul ei sunt însă antisemiţi recenţi, netrecuţi prin examenul timpului şi al încercărilor.-
3. Când nu e garanţia acestui examen, toate lucrurile se ştiu unde încep, dar nici odată nu se pot şti unde sfârşesc.
4. De aceia, voi, legionarii, cetiţi "Porunca Vremii", dar fiţi în gardă la fiecare articol, la fiecare cuvânt, pentrucă nu este a noastră. Noi numai ce este al nostru ştim de unde începe şi unde sfârşeşte.

II

Am observat după un an de apariţie că nu tot ce se scrie î este pe linia noastră. Sunt chiar multe lucruri, care ni se par di din cabinetul Ministerului de Interne.

Atacuri necontenite şi nedrepte la adresa dlui Iuliu Maniu. Intr'unul din numere se cerea chiar "arestarea" tuturor manişlor, aducându-li-se acuzaţia destul de perfidă că atacă **Monarhia**.

Pentru respectul adevărului, însă, să se ştie de toţi că Domnul Maniu atacă nu pe Rege, ci viscul din jurul său, care omoară pe Rege şi nimiceşte Monarhia românească.

M'am simţit umilit când pe pagina I-a eram lăudat eu sau noi, iar pe ultima insultat Dl. Iuliu Maniu.

Omul acesta pe drept cuvânt poate să ne fiarbă şi pe noi în aceiaşi oală, în care fierbe "Porunca Vremii". Domnul Iuliu Maniu ne este adversar, dar după dogma legionară nu ne este permis a ne purta fără onoare cu nici un adversar. Cum se poartă sau se va purta el cu noi, e treaba lui.

Si vor mai fi fiind şi alte chestiuni, în care nu vom fi de acord cu "Porunca Vremii".

De aceia, pentru a nu lovi totuşi într'o foaie care, deşi nefiind a noastră, e românească cel puţin, jumătate din ea, deviza noastră este: "Cetiţi cu toţii "Porunca Vremii", dar nu credeţi tot ce se scrie în ea"

CORNELIU ZELEA CODREANU

P.S. Ni se cer lămuriri cu privire la conferinţele intreprinse de d.dr. I.Rădulescu. Si anume se ~~pxxxxpxxx~~ propune legionarilor să facă manifestaţii,etc., cu aceste prilejuri.Nu e cazul.

C O P I E

Partidul
" TOTUL PENTRU TARA "
Bucureşti
Str.Gutenberg Nr.3
Telef.3.05-54

Bucureşti,26 Noembrie 1935

223 216

Ministerul ... Dr. ... (stamp)

204

Nr.15/1935

CIRCULARA Nr.10

Stabilirea raporturilor dintre " Porunca Vremii" şi mişcarea legionară

către

SEFII DE ORGANIZATII JUDETENE
spre a fi răspândită în lumea legionară

xx

1. "Porunca Vremii" o foaie antisemită bună.

2. Cei ce scriu la ea ,afară de Dragoş Protopopescu, în frunte cu Directorul ei sunt însă antisemiţi recenţi,netrecuţi prin examenul timpului şi al încercărilor.-

3. Când nu e garanţia acestui examen,toate lucrurile se ştiu unde încep,dar nici odată nu se pot şti unde sfârşesc.-

4. De aceia,voi,legionarii,citiţi " Porunca Vremii ", dar fiţi în gardă la fiecare articol,la fiecare cuvânt,pentrucă nu este a noastră.-Noi numai ce este al nostru ştim de unde începe şi unde sfârşeşte._

II.

Am observat după un an de apariţie că nu tot ce se scrie în ea este pe linia noastră.-Sunt chiar multe lucruri,cari ni se par dictate din Cabinetul Ministerului de Interne.-

Atacuri necontenite şi nedrepte la adresa D-lui Iuliu Maniu.-

Intr'unul din numere se cerea chiar "arestarea" tuturor maniştilor,aducându-li-se acuzaţia destul de perfidă că atacă Monarhia.-

Pentru respectul adevărului,însă,să se ştie de toţi că Dl.Maniu atacă nu pe Rege,ce vâscul din jurul său,care omoară pe Rege, şi nimiceşte Monarhia românească.-

M'am simţit umilit când pe pagina I-a eram lăudat eu sau noi,iar pe ultima insultat Dl.Iuliu Maniu.-

Omul acesta pe drept cuvânt poate să ne fiarbă şi pe noi în aceiaşi oală,în care fierbe "Porunca Vremii".-Domnul Iuliu Maniu ne este adversar,dar după dogma legionară nu ne este permis a ne purta fără onoare cu nici un adversar.-Cum se poartă sau se va purta el cu noi,e treaba lui.-

Si vor mai fi fiind şi alte chestiuni,în care nu vom fi de acord cu " Porunca Vremii ".-

De aceia,pentru a nu lovi totuşi într'o foaie care, deşi nefiind a noastră,e românească cel puţin,jumătate din ea, deviza noastră este :"Cetiţi cu toţii "Porunca Vremii",dar nu credeţi tot ce se scrie în ea".-

CORNELIU ZELEA CODREANU

P.S.Ni se cer lămuriri cu privire la conferinţele întreprinse de Dl.Dr.I.Rădulescu.-Si anume se propune legionarilor să facă manifestaţii,etc.,cu aceste prilejuri. Nu e cazul.

C.N.S.A.S.

C O P I E

Partidul
" TOTUL PENTRU TARA "
Bucureşti
Str.Gutenberg Nr.3
Telef.3.05-54

Bucureşti,26 Noembrie 1935

217

Nr.15/1935

CIRCULARA Nr.10

Stabilirea raporturilor dintre " Porunca Vremii"
şi mişcarea legionară

c ă t r e

SEFII DE ORGANIZATII JUDETENE
spre a fi răspândită în lumea legionară

xx

1. "Porunca Vremii" o foaie antisemită bună.
2. Cei ce scriu la ea ,afară de DragoşProtopopescu, în frunte cu Directorul ei sunt însă antisemiţi recenţi,netrecuţi prin examenul timpului şi al încercărilor.-
3. Când nu e garanţia acestui examen,toate lucrurile se ştiu unde încep,dar nici odată nu se pot şti unde sfârşesc.-
4. De aceia,voi,legionarii,citiţi " Porunca Vremii ", dar fiţi în gardă la fiecare articol,la fiecare cuvânt,pentrucă nu este a noastră.-Noi numai ce este al nostru ştim de unde începe şi unde sfârşeşte._

II.

Am observat după un an de apariţie că nu tot ce se scrie în ea este pe linia noastră.-Sunt chiar multe lucruri,cari ni se par dictate din Cabinetul Ministerului de Interne.-

Atacuri necontenite şi nedrepte la adresa D-lui Iuliu Maniu.-

Intr'unul din numere se cerea chiar "arestarea" tuturor maniştilor,aducându-li-se acuzaţia destul de perfidă că atacă Monarhia.-

Pentru respectul adevărului,însă,să se ştie de toţi că Dl.Maniu atacă nu pe Rege,ce vâscul din jurul său,care omoară pe Rege, şi nimiceşte Monarhia românească.-

M'am simţit umilit când pe pagina I-a erem lăudat eu sau noi,iar pe ultima insultat Dl.Iuliu Maniu.-

Omul acesta pe drept cuvânt poate să ne fiarbă şi pe noi în aceiaşi cală,în care fierbe "Porunca Vremii".-Domnul Iuliu Maniu ne este adversar,dar după dogma legionară nu ne este permis a ne purta fără onoare cu nici un adversar.-Cum se poartă sau se va purta el cu noi,e traba lui.-

Si vor mai fi fiind şi alte chestiuni,în care nu vom fi de acord cu " Porunca Vremii ".-

De aceia,pentru a nu lovi totuşi într'o foaie care, deşi nefiind a noastră,e românească cel puţin,jumătate din ea, deviza noastră este :"<u>Cetiţi cu toţii "Porunca Vremii",dar nu credeţi tot ce se scrie în ea</u>".-

CORNELIU ZELEA CODREANU

P.S.Ni se cer lămuriri cu privire la conferinţele întreprinse de Dl.Dr.I.Rădulescu.-Si anume se propune legionarilor să facă manifestaţii,etc.cu aceste prilejuri. Nu e cazul.-

Bul. No. 146 București, 15 Aprilie 1937

Societatea "Mica" dă un dividend de 40% la acțiune. Acest dividend pare excesiv de mare. Iată însă cum se compune:

75 lei reprezintă completare, în afară de avansul de 10% (50 lei) care se consideră anulat.

20 lei, adică 4% pentru preluare din fondul de rezervă.

105 lei, adică 15% avans asupra dividendului pe anul viitor, atât pentru acțiunile vechi, cât și pentru emisiunea nouă.

In total fac 200 lei dividend, adică exact 40%. (Se știe că acțiunea reprezintă 500 lei valoare nominală).

In felul acesta se caută evitarea intrării de noi emisiuni de acțiuni în mâini diverse.

Suntem informați că azi se va da un comunicat oficial foarte explicit în cazul Prințului Nicolae.

Eri seară a avut loc o recepție în saloanele d-lui Manolescu-Strunga, la care a luat parte și d.Octavian Goga. Recepția a fost dată în onoarea a trei mari capitaliști germani.

In țară se află actualmente 3 Francezi, reprezentanți ai capitalului "Potez" din Paris, cari tratează înființarea unei mari fabrici de conserve pentru export. In acest scop ar urma să fie preluată soc. Franco-Danubienne, al cărei actual președinte e d.Mihail Manoilescu.

Se lucrează la înlocuirea d-lui Manoilescu.

D.Iuliu Maniu a primit eri o delegație a studenților legionari, în frunte cu comandantul legionar Șerban Milcoveanu. Delegația avea un impârtant mandat din partea conducerii legionare către d.Maniu. D. Maniu a discutat cu delegația dela orele 13 până la 16 1/2, rugându-i să revină în cursul săptămânii; dacă însă aceasta n'ar fi posibil, va trimite el direct răspuns Căpitanului.

Intrebând pe fostul premier dacă să țină secretă această întrevedere, d.Maniu a răspuns că este inutil, devreme de Bădăcinul este înconjurat de un releu întreg de observatori din toate părțile, oficiali și neoficiali.

In București au sosit 300 de legionari, având ordinul de a face atmosferă cu ocazia procesului Stelescu.

Actualmente se tratează înființarea unei societăți de petrol. Chestiunea va fi definitiv tranșată peste câteva zile. Totul a fost pus la punct. Societatea va fi sub conducerea unui comitet englez și va aplica sistemul american în ceeace privește exploatarea petrolului. Anume: se vor capta toate gazele, cari până acum au fost lăsate să se piardă și se vor introduce în sondele părăsite (cu erupție încetată) pentruca după un timp să se determine o nouă extracție de petrol.

Arhitectul Lorenz, care împreună cu d.Emil Prager, a luat în antrepriză o importantă construcție, a dispărut. In urma dispariției sale, s'a constatat lipsa unei mari sume de bani.

Un oarecare domn Liebermann a perfectat c'un grup străin înființarea unei mari filaturi și fabrici textile în țară; în acest mod sus-numitul domn își va mări fabrica pe care-o conducea până acum. Mașinile necesare au și fost comandate, valoarea lor fiind de 30 milioane lei.

226
207
219

LEGATURA INTRE IULIU MANIU SI AGENTII DIPLOMATICI AI LUI ANTONESCU IN STRAINATATE.

C.N.S.A.S.

No.1127

CONFIDENTIAL

Berna, 6 Mai 1944

Acest raport face parte din dosarul negocierilor generalului Antonescu
V. Popescu

Domnule VICE PRESEDINTE,

Incepând din anul 194o, evreii supuşi români aflaţi în Elveţia au fost asimilaţi de autorităţile federale cu emigranţii, considerându-se că ei nu se mai pot întoarce în ţară. In această calitate evreii au un permis de şedere "de toleranţă", care comportă obligaţia de a părăsi Elveţia de îndată ce se va ivi prilejul. Ei sunt puşi să lucreze în tabere de muncă şi plătesc impozite speciale.

Acelaşi regim a fost aplicat şi evreilor unguri. Legaţia Ungariei a intervenit însă ulterior în favoarea lor, declarând că Evreii cu paşaport unguresc se pot întoarce în Ungaria , astfel că măsura a fost revocată.

Prin demersul de mai sus propaganda maghiară a căutat şi a reuşit să-şi asigure concursul unor elemente care se bucură de un anumit credit şi de legături utile într'o ţară cu simpatii democratice.

Astăzi când situaţia Ungariei s'a schimbat fundamental în această privinţă s'ar putea pune întrebarea dacă noi n'am avea interesul să facem la rândul nostru un gest în favoarea evreilor purtători de paşapoarte româneşti, gest ce ar consta în declaraţia - de o valoare cu totul teoretică - că aceşti evrei se pot întoarce oricând în România.

Primiţi, Vă rog, Domnule Vice Preşedinte, încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

V. Pella

(!) 228 B. 221

Nota ce mi-aţi trimis, am comunicat-o Domnului Maniu, care ne-a încunoştinţat că blocul naţional-democrat s'a constituit din partidele naţional-ţărănesc, naţional liberal, social-democrat şi comunist, şi este condus de preşedinţii acestor partide.

Domnul Tătărescu nu face parte din acest bloc, din cauză că Domnia Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un disident al partidului naţional-liberal.

U. A.

2 August 1944.

Nota de față, pe care nu-mi amintesc a o fi cunoscut, trebuie clasată la dosarul negocierilor guvernului Antonescu. Ea este de sigur un răspuns la notele categorice primite de dl Mihai Antonescu și la dl Pella în legătură cu proiectul celui dintâiu de a trimite pe dl Gafencu spre a negocia la Moscova – și cu condițiunile puse de acesta din urmă.

V. [illegible]

CNSAS

(!) 13 din 27.VII.1944

Primit 29 Iulie

210

TELEGRAMA CIFRATA

primită dela B E R N A

229

Personal pentru D-l Vice-Preşedinte al Consiliului.

A se descifra de persoana desemnată de D-Sa.

1) Referindu-mă la telegrama Dvs. No.3414 şi urmare la telegrama mea No.1755.

Răspunsul a fost transmis la Foreign Office.

2) Referitor la telegrama Dvs. No.3502 :

Voi comunica azi Legaţiunilor Comitetului Crucii Roşii şi Alianţei Internaţionale Izraelite numită "Joint Distribution Comitee".

3) Faţă de situaţiunea cu totul specială d la Geneva, pe care o cunoaşteţi, dorind a concentra în mâinile mele şi în fapt întreaga activitate oficială diplomatică din Elveţia, vă rog în cazul când nu dispuneţi pentru acest post de o persoană de încredere absolută verificată de D-Voastră, să lăsaţi, cu începere dela 1 August, pe Motaş. cu amânându-mi totuşi răspunderea pentru bunul mersul acelui oficiu. Altă modalitate. Aş fi de părere ca unul din delegaţi să fie D-l Vişoianu care este în curent cu desbaterile dela Ankara. Alt delegat să meargă de aici.

P E L L A 156/1837

Nota ce mi-aţi transmis am comunicat-o D-lui Maniu, care ne-a încunoştiinţat că blocul naţional democrat s'a constituit din partidul naţional-ţărănesc, naţional liberal, social democrat şi comunist, şi este condus de Preşedinţii acestor partide. D-l Tătărescu nu face parte din acest bloc, din cauză că D-Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un disident al partidului naţional-liberal.

Telegrama de faţă face parte din dosarul nr. [illegible] guvernului Antonescu

V. [illegible]

LEGAȚIUNEA BERNA

36 2280 211

Transmit Excelenței Voastre cele ce urmează precizând că punctele telegramei de față trebue luate în considerare numai dacă misiunea Stirbey ar fi eșuat.

1) După o serie de informațiuni din cel mai bun izvor, se pare că Rușii precum și Anglo-Americanii ar dori ca delegația care ar merge la Moscova să fie în primul rând expresiunea factorilor responsabili actuali.

Aceste informații mi s'au confirmat și de Gafencu .

Bine înțeles că dacă s'ar putea avea o confirmare și dela Cairo ea ar da siguranță absolută asupra realității informațiilor de mai sus.

2) Gafencu consideră că discursul din 2 August al Dlui Churchill indică fără umbră de îndoială că trebue să ne înțelegem cu Rușii și deci să îndeplinim procedura ..... a unor negocieri la Moscova.

3) Având în vedere că din comunicările ce ați transmis D-lui Gafencu, bănuesc că ați considerat că ar fi de dorit ca D-Sa să ple[c] într'una din țările Națiunilor Unite și ..... la Moscova, punct de vedere care mi s'a confirmat și de Stănescu.

4) Gafencu mi-a arătat că este dispus a merge la Moscova pentru a lua contact cu Guvernul Sovietic și a discuta problemele politice pe care le implică reluarea relațiilor cu U.R.S.S. și pregătirea din punct de vedere politic .... pentru încheierea armistițiului, rămânând ca armistițiul propriu zis să se semneze de o delegație militară.

D-Sa ține însă a arăta că n'ar merge la Moscova decât în caz când sunteți sigur că Stirbey n'a reușit și că Rușii doresc sincer contactul direct în țara lor.

5) Gafencu cere ca misiunea sa oficială, în cazul când ați dori să i-o încredințați să aibe Inaltul agrement al M.S.Regelui și și asentimentul expres sau tacit al fruntașilor opoziției printre care în primul rând D-l Maniu.

6) Gafencu socotește că pentru a se evita susceptibilitățile rusești și complicațiunile eventuale, este absolut necesar "ca în timpul negocierilor dela Moscova orice alte negocieri să se suspen[de]

7) Pentru a putea discuta în cunoștință deplină de cauză Gafencu ar avea nevoe de un expert militar, de un cunoscător al situației politicei interne în raport cu activitatea diverselor

./.

Ministerul Afacerilor Interne Dir. ... 212

partide sau grupări precum şi de un reprezentant al Ministerului Afacerilor Străine, care să fie în curent cu discuţiunile duse de opozanţi cu Naţiunile Unite la Cairo sau aiurea şi cu Turcia. D-Sa sugerează pe D-nii General Sănătescu, Ion Pop şi Ministru Buzeşti.

8) Cu toate că Gafencu crede că ar fi mult mai bine a indica în prealabil Ruşilor condiţiunile .... ce formula în cursul tratativelor, totuşi în cazul când ar merge la Moscova doreşte a i se communica cu preciziune limita extremă peste care nu se poate trece.

9) In cazul când s'ar cădea de acord ca Gefencu să meargă la Moscova D-Sa consideră absolut necesar să fie autorizat să pretindă în mod oficial Ministrului Angliei de aci (informând de aceasta şi pe Ministrul Statelor Unite) să asigure posibilitatea ca D-Sa să fie transportat. Experţii pe care i-ar desemna se vor întâlni cu dânsul în punctul ce se va indica de exemplu în Turcia.

10) Pentru contactele suplimentare şi anumite transmisiuni în cursul tratativelor dela Moscova, Gafencu sugerează a se folosi Legaţia Angliei, Legaţia Statelor Unite din Berna, având în vedere relaţiunile speciale ce are cu Miniştri respectivi.

PELLA

C.N.S.A.S.

A

Dl.Ministru Pella commică :

1) Pentru ca Guvernul să aibă deplină libertate [illegible] dispunerea fondului şi să nu fie supus capriciilor BNR, este necesar [illegible] se aprobe propunerea Dlui Rommiceanu anume: convenţie Guvern-BNR ca să se pună la dispoziţia Leg.Berna a sumei de cinci milioane frs.elveţieni destinaţi tuturor plăţilor Legaţiilor, propagandă şi alte plăţi de care ar dispune Dl.Vice-Preşedinte.

2) Dl.A. acceptă în principiu mandatul transmis prin Boneriu.

Pentru a ajunge în teritoriul aliat îi trebue avion şi este absolut necesar ca Dl.W. să precizeze posibilităţile. Dl.A are nevoie de bani. BNR să depună 60.000 frs.Banque Pictet et Co.Geneva la contrul "Marie-Louise".

3) Textul comunicat de Dl.A. mi-a fost confirmat şi mie atât de Englezi cât şi de Americani.

4)Se atrage atenţiunea că România ar fi ocupată nu numai de Ruşi ci şi de Anglo-Americani.

5) Aliaţii doresc ca în România să fie un guvern sincer democratic, însă responsabil. Simpatia celor trei, inclusiv Benes, merge în primul rând la Dl.Maniu.

Dl.Prof.M.Antonescu trebue să rămână ca element de continuitate. Pentru a se ajunge la un asemenea regim, ceeace interesează în primul rând pe cei trei şi mai ale Rusia este un guvern care să conducă efecti[illegible] cu oameni de autoritate având puterea de a executa angajamentele şi clauzele armistiţiului. Practic, cei ce pot dispune de armată.

In consecinţă, nu este exclusă o formulă de uniune naţională, pivotul fiind Dl.Mareşal Antonescu, unii din colaboratorii săi, plus reprezentanţii tuturor forţelor democratice. Maniu este absolut nece[illegible] nu au exclusive pentru nimeni în afară de "fascişti prin definiţie" (garda de fier, Gigurtu, etc.).

6) Deşi America şi Anglia par a fi mai puţin grăbite decât Rusia nu trebue să edificăm planuri diplomatice pe divergenţa lor şi să ne credem în discreţia lor absolută faţă de Rusia (toate sondagiile noastre - ca o manifestare de realitate - au fost transmise Rusiei).

Persoana ce ar urma să intre în contact cu Ruşii ar trebui să fie de primul plan.

7) In cazul unei ocupaţii de către Ruşi sau Germani repet că M.S.Regele ar trebui să fie într'un teritoriu controlat de aliaţi cu câţiva oameni politici (gen corabia lui Noe) şi technicieni ai Ministerului de Externe.

283 226 214

Numai astfel se va putea constitui un motiv pentru Englezi ca în prezența unui guvern sovietizant din țară, să [illegible] ei o acțiune ponderatorie și de compromis (exemplu sârb).

8) Atât D-lui A cât și mie aliații de aci ne-au afirmat că au făcut demersuri la Washington pentru încetarea bombardării Bucureștiului.

9) In ce privește condițiunile Molotov s'ar putea obține o disjungere între clauzele propriu zise și cele ce sunt de resortul conferinței de pace.

In ce privește despăgubirile ele ar intra într'un plan general de reconstrucție a Europei. America a dat asigurări Finlandei în acest sens.

10) Textul D-lui A. din plicul galben a fost redactat împreună cu mine.

C.N.S.A.S.

Completare la Nota - Intrevederea avută cu Dl.Ambas.H., rezumat)

MADRID,21.XII.943

I După comunicare am continuat discuţiunile, încercând să arăt mai întâi D-lui H. situaţia politică a României. Am insistat asupra importanţei strategice pe care a are ţara noastră atât pentru frontul de Răsărit cât şi pentru stăpânirea peninsulei balcanice.

Am accentuat faptul esenţial că România făcând un gest în favoarea puterilor anglo-saxone nu acţionează numai în interesul ci ar servi foarte mult interesele acestor state.

Orice gest ar face România, însă, dacă nu este făcut în condiţiunile cele mai potrivite, n'ar avea nici o valoare, deoarece ar putea echivala cu o ocupaţie germană şi deci cu o întărire a Germaniei atât pe frontul de Răsărit cât şi pe cel balcanic, sau în al doilea rând, cu o capitulare în faţa Rusiei, lucru pe care România este hotărâtă să-l evite.

II. In cursul discuţiunii am declarat din nou din partea Guvernului român, că este decis să-şi menţie punctul de vedere de a nu lupta contra Anglo-saxonilor, faţă de care nu are decât recunoştinţă pentru sprijinul dat la realizarea unităţii noastre naţionale. In acest sens am reamintit declaraţiile D-lui V.Preşedinte făcute 1) D-lui Insărcinat cu Afaceri american, când a părăsit ţara; 2) prin mijlocirea Guvernului turc, ulterior, Guvernului englez, etc.

III. Când am pomenit de colaborarea viitoare.(şi am dori-o cât mai apropiată !) între puterile anglo-saxone şi noi, colaborare care ar răspunde atât intereselor reciproce cât şi dorinţei aproape unanime a opiniei publice - dorinţă care nu arată o situaţie momentană, ci exprimă un sentiment permanent - am reamintit, în legătură cu cererile de "baze navale şi aeriene" cari revin atât de des în discuţiunile publice şi în formulele diverse politice, că am fi mulţumiţi să avem asemenea siguranţă pe teritoriul nostru. Am reamintit şi de planurile din 1935-6 (dacă nu mă înşel) :Constanţa sau alt punct de bază navală engleză.

C.Demetrescu

Acest raport a fost redactat la data indicată ca urmare la o notă anterioară, în cursul unor tratative pe care le duceam ~~dintr~~ întrucât timilor primite de la fostul Vice Preşedinte al cons., care mi-a şi cerut notele informative respective. C.Demetrescu

16. Octombrie 1947.

Şi azi la mâna opoziţiei active d. Maniu
[illegible]

286

229

216

CHESTIUNEA COLABORARII ROMANIEI CU ALIATII

Poziţia opoziţiei faţă de discuţiile Guvernului cu aliaţii.

1/ Este azi un fapt stabilit că, dată fiind evoluţia războiului şi perspectiva ca el să ia sfârşit prin înfrângerea Germaniei într'un viitor nu prea îndepărtat, Guvernul român a luat în serioasă considerare ideea unei colaborări cu aliaţii. Unele schimburi de vederi între Guvernul român şi aliaţi au avut se pare deja loc cu privire la această chestiune.

Departe de a ridica vre-o obiecţiune asupra acestor discuţiuni, opoziţia română formulează din contra urările cele mai vii ca ele să ajungă la un rezultat satisfăcător. Pentru opoziţia română, esenţialul este într'adevăr să se ajungă, în cele mai bune condiţiuni, la eşirea României din Axă şi la o colaborare a ei cu aliaţii, politică pe care opoziţia nu a încetat niciodată să o preconizeze. Aşa fiind, orice încercare care ar putea contribui la realizarea acestui scop, nu poate de cât avea adeziunea opoziţiei româneşti. Mai mult, cel puţin pentru pregătirea colaborării României cu aliaţii ca şi pentru aplicarea, în prima ei fază, a acestei colaborări, Guvernul M a r e ş a l u l u i Antonescu, poate asigura mai bine atât secretul preparativelor cât şi eficacitatea acţiunei.

Intr'adevăr, având încă încrederea Germaniei, Guvernul poate proceda nestânjenit la remobilizarea masivă a armatei, la evacuarea depozitelor şi la regruparea strategică a trupelor

./...

N. bur 217 237 230

în zonele viitoarelor operaţiuni (în Transilvania, Banat şi Oltenia - sub pretextul ameninţării ungare - şi, în funcţie de intenţiunile aliaţilor, şi la Gurile Dunării şi, în Dobrogea).

Nu acelaşi ar fi desigur cazul dacă opoziţia ar lua în mod prematur puterea, ceeace nu s'ar putea astăzi concepe decât în ipoteza unei lovituri de Stat împotriva căreia s'ar deslănţui imediat represiunea germană : o asemenea acţiune a opoziţiei, lipsită în chip fatal de pregătirea şi de mijloacele necesare, ar însemna în realitate reducerea colaborării României la valoarea unui gest pur simbolic şi ar face astfel aliaţilor mai mult rău decât bine.

Pe de altă parte, dacă opoziţia exclude cu desăvârşire ideea unei concurenţe cu Guvernul în ce priveşte realizarea colaborării cu aliaţii, ea nu înţelege însă a se considera răspunzătoare pentru aplicarea şi eficacitatea ei şi în consecinţă pentru eventualele decepţiuni ale aliaţilor în această privinţă. Deşi nu înţelege să accepte vre-o răspundere, câtă vreme nu ar fi chemată să aplice ea direct colaborarea cu aliaţii, opoziţia ţine totuşi să sublinieze că nu se dezinteresează câtuşi de puţin de această chestiune şi că, în ce o priveşte, va face tot posibilul pentru a contribui ca colaborarea României să fie cât mai eficace. In acest scop, opoziţia prezintă aliaţilor unele sugestiuni prevăzute mai jos în acest document.

Deasemenea, opoziţia crede necesar să sublinieze odată mai mult că ea repudiază orice solidaritate cu actualul Guvern, a cărui linie politică s'a îndreptat numai acum într'o direcţiune paralelă cu aceia care a fost totdeauna a opoziţiei. Opoziţia îşi rezervă deci propria ei răspundere pentru momentul

./....

C.N.S.A.S.

288
218

~~când națiunea, pe care ea are conștiința că reprezintă și quasi totalitatea ei, va putea să se pronunțe liber, astfel cum i-o garantează Charta Atlanticului, în alegerea conducătorilor ei firești.~~

~~Scopul misiunei trimisului opoziției pe lângă puterile aliate.~~

2/ Deși, date fiind schimburile de vederi între Guvernul român și aliații, trimiterea unui emisar al opoziției pe lângă Guvernele aliate ar putea, la prima vedere, să pară că prezintă mai puțin interes, totuși o asemenea misiune este necesară și ea va putea contribui în mod considerabil, la eficacitatea colaborării României cu aliații.

Astfel, trimisul opoziției va avea misiunea de a prezenta aliaților mai multe sugestiuni în legătură cu colaborarea României. Fără a contesta sinceritatea intențiunilor Guvernului de a colabora, la momentul venit, cu aliații, opoziția constată totuși că Guvernul Antonescu nu procedează într'un ritm suficient de rapid la luarea unor măsuri militare ce par absolut necesare pentru ca colaborarea României să fie cât mai reală și mai eficace. Este adevărat că s'a procedat deja la mobilizarea unităților din Moldova. Aceasta este un început, însă un început insuficient. Este de cea mai mare importanță să se procedeze deasemenea la măsuri intense de mobilizare a restului țării. Deasemenea ar trebui să se înceapă evacuarea depozitelor și regruparea strategică a trupelor în zonele viitoarelor operațiuni. Numai dacă armata română va fi cât mai complect mobilizată și regrupată în mod strategic, colaborarea României va putea reprezenta o contribuțiune importantă la operațiunile aliaților în Balcani

C.N.S.A.S.

2839 232 219

Dacă armata ar fi împrăştiată pe tot teritoriul ţării, germanii ar putea paraliza cu mai multă rapiditate şi cu mai puţine sacrificii o acţiune din partea României. Motive nu lipsesc de altfel, ce ar putea fi invocate faţă de germani pentru a justifica măsurile de remobilizare şi de regrupare a armatei. S'ar putea de exemplu motiva cu încordarea raporturilor cu Ungaria, pentruca cea mai mare parte a armatei să fie dispusă în vecinătatea frontierei ungare dela Arad până la Braşov. Un asemenea dispozitiv ar premite operaţiuni militare ale armatei române de cel mai mare folos pentru aliaţi în momentul în care s'ar produce debarcarea în Balcani.

Acestea ar fi măsurile militare, a căror împlinire, opoziţia sugerează că aliaţii să o ceară Guvernului Antonescu. Pentru ca ele să aibă mai mult efect, cererile aliaţilor ar putea la nevoie, să fie sprijinite şi de unele ameninţări. S'ar atrage atenţiunea regimului Antonescu asupra importanţei vitale a angajamentului de colaborare ce el a asumat faţă de aliaţi şi asupra consecinţelor foarte grave la care, ~~atât Guvernul cât şi ţara,~~ el s'ar expune în caz de neîndeplinire satisfăcătoare a acestui angajament. Intre altele, s'ar lăsa Guvernului să se înţeleagă că, într'o asemenea ipoteză, actualii conducători ai României vor fi consideraţi ca indisolubil solidari cu principalii răspunzători ai războiului. Deasemenea s'ar putea adăuga că, în cazul în care într'un timp determinat, aliaţii nu au indicii serioase că aplicarea măsurilor militare cerute a intrat într'o fază activă, România se expune la bombardamente de represalii. (Aceasta ar urma desigur să rămână numai o ameninţare. In ceace priveşte oportunitatea însăşi a unor bombardamente asupra României, opoziţia are cele mai mari

./...

240 233 220

rezerve. Aceste rezerve vor fi expuse mai jos într'un paragraf separat).

3/ Trimisul opoziţiei are deasemenea misiunea de a declara aliaţilor că, dacă actualul Guvern ar ezita, la momentul venit, să pună în practică intenţiunile ce le manifestă actualmente de a colabora cu aliaţii, opoziţia este gata să preia puterea la momentul potrivit şi să dezlănţuie, bizuindu-se pe încrederea naţiunei şi a M.S.Regelui, acţiunea de cooperare a forţelor române cu trupele aliate ce ar debarca. Intr'un cuvânt, opoziţia - în asentimentul de altfel al M.S.Regelui - îşi ia angajamentul de a executa ea colaborarea cu aliaţii în caz de carenţă a regimului Antonescu.

Intr'o asemenea eventualitate, trebue însă semnalat că concursul ce România ar putea da aliaţilor, va fi în funcţiune de pregătirile militare la care Guvernul Antonescu va fi procedat. Pe măsură ce aceste pregătiri vor fi fost mai serioase, concursul României va fi mai eficace. Dacă regimul Antonescu nu va lua decât măsuri militare incomplete, acţiunea României se va resimţi în mod inevitabil de acest fapt.

Aşa fiind, în interesul însăşi al eficacităţii colaborării României, opoziţia insistă din nou asupra propunerii cuprinsă în paragraful precedent, ca aliaţii să ceară în mod cât mai insistent Guvernului român luarea măsurilor militare indispensabile în vederea colaborării armatei române.

4/ Operaţiunile militare împotriva Germaniei nu se vor termina, după toate probabilităţile, prin debarcarea aliaţilor în Balcani, sau chiar prin instalarea lor în România. In cazul în care nu s'ar produce o schimbare a regimului politic în Germania

./...

241 234 221

schimbare pe care cel puţin până în present nu sunt motive serioase de a o sconta, regimul nazist va rezista până la ultima limită a forţelor sale militare. Este deci foarte probabil că războiul împotriva Germaniei va continua încă câtva timp după instalarea aliaţilor în Balcani.

Trimisul opoziţiei este autorizat a lua angajamentul că România va contribui cu forţele sale militare şi economice la conducerea ulterioară a războiului împotriva Germaniei. Concursul României nu s'ar limita deci la operaţiunile militare aliate în Balcani.

Opoziţia îşi ia acest angajament conştientă că ea reprezintă aproape unanimitatea opiniei publice şi convinsă că, după instalarea aliaţilor în România, poporul român, îşi va putea desemna printr'o liberă consultare un nou Guvern.

Contribuţiunea ce România poate oferi aliaţilor pentru continuarea operaţiunilor militare împotriva Germaniei până la complecta înfrângere a acesteia nu ar trebui subestimată. România va putea în acel moment pune la dispoziţia aliaţilor, pe lângă rezervele ei alimentare şi petrolifere, o armată de aproximativ 500.000 de oameni. Această armată are experienţa războiului şi este de o valoare combativă deja dovedită. Desigur însă că aliaţii vor trebui să complecteze unele lacune în armament şi în special în ceeace priveşte avioanele, tancurile, tunurile anti-car şi anti-aeriene, în scopul ca contribuţiunea armatei române să reprezinte pentru ei un maximum de folos.

./...

242 235 222

5/ Intenţiunea Guvernului român de a colabora cu aliaţii este limitată la ipoteza unei debarcări anglo-americane în Balcani, Guvernul neînţelegând însă a coopera în nici un fel cu U.R.S.S., împotriva căreia este decis să continue rezistenţa cu orice preţ.

Este evident că o debarcare anglo-americană în Balcani constitue şi pentru opoziţie condiţiunea optimă a colaborării României.

Totuşi, într'un caz extrem şi anume dacă invaziunea armatei roşii în România ar ajunge să fie considerată inevitabilă, opoziţia - în acord cu vederile M.S.Regelui - s'ar vedea determinată să accepte şi ideea unei colaborări cu U.R.S.S.

Luând această deciziune în deplina conştiinţă a gravei răspunderi ce şi-ar asuma precum şi a necesităţii de a răsturna prin forţă, într'o asemenea eventualitate, actualul Guvern, opoziţia îşi propune însă să obţină din partea principalilor trei aliaţi un minimum de garanţii cu privire la recunoaşterea pentru România a calităţei de cobeligerant, la respectul libertăţei şi independenţei Statului, la condiţiunile regimului de ocupaţie şi la drepturile teritoriale ale ţării.

In rezumat deci, atât opoziţia cât şi Guvernul sunt de acord de a nu întreprinde nimic care ar putea slăbi rezistenţa germană în Rusia, atâta vreme cât există perspectiva ca trupele anglo-saxone să ajungă în România înaintea celor sovietice. In momentul însă în care în faţa unei ameninţări iminente de invaziune a armatei roşii această perspectivă ar dispare, opoziţia consideră că interesele ţării noastre impun o schimbare de politică chiar dacă aceasta ar slăbi rezistenţa germană în Rusia. Guvernul se arată din contra decis într'o asemenea eventualitate să reziste armatei sovietice cu toate forţele militare. Opoziţia consideră că o asemenea rezistenţă, care nu ar putea schimba întru nimic soarta războiului, ar fi de natură a periclita în modul cel mai grav interesele ţării. Pentru acest motiv ea este dispusă să ia în consideraţie, în ipoteza prevăzută, o schimbare de politică chiar înaintea debarcării armatei aliate în Balcani.

243 236

Este bine înţeles că această chestiune nu poate fi evocată de cât în cazul în care, într'adevăr situaţia militară pe frontul oriental ar putea face să se prevadă o invaziune sovietică apropiată în teritoriul român. A o ridica atâta vreme cât această eventualitate nu se iveşte, ar însemna să mărturisim în realitate, că dorim să colaborăm cu aliaţii, dar că nu dorim să colaborăm cu Sovietele de cât în cazul când nu am putea face altfel. O asemenea mărturisire ne-ar pune într'o situaţie din cele mai delicate, nu numai faţă de ruşi, dar chiar şi faţă de anglo saxoni, a căror poziţiune politică faţă de Rusia Sovietică nu le-ar îngădui azi să dea impresiunea că şi-ar rezerva posibilitatea unui joc politic care ar fi în realitate îndreptat împotriva Sovietelor.

223

Chestiunea capitulării României.

6/ In cazul în care, în cursul discuţiunilor, aliaţii ar ridica problema capitulării României, ar fi locul să se arate că această chestiune este pentru opoziţie total lipsită de obiect Din moment ce au loc discuţiuni între aliaţi şi Guvern, acesta din urmă este singurul în măsură de a se pronunţa cu privire la chestiunea capitulării. Opoziţia nu are nici o calitate de a-şi lua un angajament în această materie, atâta vreme cât nu deţine puterea.

Pentru cazul extrem în care s'ar cere opoziţiei încă de pe acum un angajament de capitulare pentru eventualitatea în care, fiind chemată la Guvern, ea ar urma să aplice încă dela început colaborarea cu aliaţii, ar trebui să se sublinieze că nu putem accepta de cât o formulă ce ar avea un caracter pur militar. Nu ni s'ar putea cere a da capitulării un caracter politic, caracter ce ar comporta o interpretare, după care ne-am da asentimentul prealabil faţă de orice reglementare juridică sau teritorială la care România ar putea fi constrânsă mai târziu. O astfel de procedare ar provoca revolta opiniunii întregului poporului românesc ceea ce Partidele de opoziţie având în vedere că trebuie a lua puterea [illegible] — nu ar [illegible]

...

244 224 237

Chestiunea regimului de ocupaţiune.

7/ Opoziţia este de părere că problema definiţiunei unui regim de ocupaţie în România, nu ar trebui să se pună, deoarece din moment ce ţara noastră ar colabora cu aliaţii, punându-le la dispoziţie toate rezervele ei militare şi economice, ea trebue să fie declarată, dacă nu aliată, cel puţin cobeligerantă. Trupele aliate care, în cursul operaţiunilor militare, ar trebui să treacă prin teritoriul român, nu ar fi deci trupe de ocupaţie, ci ar urma să fie supuse regimului ce se aplică în general armatelor unui Stat aliat, luptând pe teritoriul unui alt Stat aliat. Autorităţile româneşti ar deţine astfel, în deplină suveranitate, conducerea şi controlul integral politic şi administrativ asupra teritoriului.

Dacă totuşi nu va fi posibil de a se obţine adeziunea aliaţilor la acest punct de vedere ci ei vor susţine că România va trebui să fie supusă pentru un timp unui regim de ocupaţiune, atunci desigur că problema ce preocupă în special opoziţia, este ~~posibilitatea~~ perspectiva ca la această ~~ocupaţiune~~ ocupaţiune să participe şi armata roşie.

In urma conferinţelor dela Moscova şi dela Teheran, este incontestabil că răspunderea solidară a Marei Britanii, a Statelor Unite şi a Rusiei este angajată nu numai pentru momentul organizărei păcii dar şi pentru perioada prealabilă de ocupaţiune militară.

Astfel fiind, opoziţia socoteşte că, pentru eventualitatea în care unele regiuni ale României ar ajunge să fie ocupate de forţele ruseşti, anumite norme ar trebui încă de pe acum adoptate spre a se defini fără echivoc regimul de ocupaţiune.

./...

245 225 238

Astfel vor trebui asigurate respectul independenţei statului român şi neimixtiunea în afacerile lui interne (administraţie, armată, ordine publică, alegeri). In fine, ca regulă generală a regimului de ocupaţiune, va trebui stabilit ca deciziunile să aparţină unor instanţe mixte anglo-americano-ruse, în care să fie reprezentate şi autorităţile române, trupele de ocupaţiune urmând a executa acele deciziuni, iar nu a instrumenta direct.

Chestiuni în legătură cu o eventuală colaborare paralelă a Ungariei cu aliaţii.

8/ O altă problemă care reţine atenţiunea opoziţiei în cel mai înalt grad este aceea a eventualei colaborări a Ungariei cu aliaţii şi, în consecinţă, a coordonărei acestei colaborări cu aceea a României. Opoziţia românească nu poate contesta desigur utilitatea ce ar reprezenta pentru aliaţi sincronizarea acţiunilor României şi Ungariei. O asemenea sincronizare ar constitui într'adevăr un element important în acţiunea militară a aliaţilor în Balcani.

Din capul locului, opoziţia consideră însă că opera de coordonare a acţiunilor României şi Ungariei nu poate şi nu trebue să aibă alt caracter de cât acela al unui aranjament strict militar şi limitat în timp. In nici un caz, un asemenea aranjament nu ar putea comporta clauze politice sau teritoriale Este pe de altă parte dela sine înţeles că aranjamentul în chestiune nu poate fi realizat decât prin negocieri paralele ale aliaţilor cu fiecare din cele două ţări. Negocieri directe româno-ungare nici nu s'ar putea concepe, pentrucă pe de o parte Guvernul ungar ar putea ori când comite o indiscreţiune

./...

246 226 239

destinată a atrage asupra României represiunea germană şi ar determina în felul acesta atribuirea către Ungariei şi a restului Transilvaniei; iar pe de altă parte Guvernul ungar ar pretinde desigur să condiţioneze un aranjament militar cu România de acceptarea unor clauze politice şi teritoriale.

Or, România consideră că nu poate lua în discuţie cu Ungaria nici o problemă de ordin politic. In această privinţă ne menţinem la principiul nevalabilităţii arbitrajului dela Viena. Acest punct de vedere este dealtminteri conform cu principiile enunţate de Statele Unite şi de Marea Britanie printr'o serie de acte şi declaraţiuni categorice şi în special prin Charta Atlanticului (paragraful 2), cu privire la schimbările teritoriale întâmplate în cursul războiului şi fără consimţământul liber al părţilor interesate. De curând, Dl. Anthony Eden a confirmat în Camera Comunelor (la Ianuarie 1944) acest punct de vedere al Guvernului britanic, amintind între altele declaraţiunea făcută în Camera Comunelor, la 5 Septembrie 1940, de către Dl. Winston Churchill, declaraţiune ce se referea tocmai la arbitrajul dela Viena (cf. şi declaraţiunea făcută în aceeaşi chestiune, la aceeaşi dată însă în Camera Lorzilor, de către Lordul Halifax).

De altfel, nici după ce statu quo ante va fi fost restabilit în ce priveşte Transilvania, România nu va admite să discute cu Ungaria nici o chestiune, decât împreună şi simultan cu Cehoslovacia şi Jugoslavia. Se ştie că această atitudine este şi aceea a Guvernelor şi opiniei publice cehoslovace şi jugoslave precum şi că toate încercările Ungariei de a iniţia convorbiri separate cu fiecare dintre aceşti trei vecini ai săi s'au izbit şi până acum de un refuz unanim şi categoric.

./...

C.N.S.A.S.

247 227 . 230

9/ Ar trebui totuşi pentru orice eventualitate luată în consideraţie şi ipoteza contrară unei colaborări paralele cu Ungaria şi anume, aceea a unei acţiuni ungare sprijinite de armata germană împotriva României,acţiune ce s'ar exercita în momentul în care ţara noastră ar părăsi Axa. Printr'un asemenea gest, Ungaria ar urmări ocuparea Transilvaniei şi crerei unui fapt împlinit,în speranţa că el ar putea fi menţinut, cel puţin în parte, de viitorul aranjament european.

O asemenea acţiune din partea Ungariei ar putea stânjeni în mod serios operaţiunile armatei române, şi deci, aduce prejudicii considerabile şi operaţiunilor aliate în Balcani. In această eventualitate aliaţii ar trebui să treacă imediat la măsuri energice de represalii împotriva Ungariei prin bombardamente masive,în special asupra liniilor de comunicaţii ce conduc în spre România.

Chestiunile politice şi militare în legătură cu colaborarea României şi cu debarcarea aliată în Balcani.

10/ Una din chestiunile asupra căreia este de cea mai mare importanţă de a se atrage atenţiunea aliaţilor,este marele interes pe care îl represintă pentru întreaga desfăşurare a războiului şi pentru o încheiere a lui cât mai rapidă,faptul ca debarcarea aliată în Balcani să se producă în cel mai scurt timp.

Situaţia actuală este foarte favorabilă unor operaţiuni militare ale aliaţilor în Balcani. Această regiune în care se găsesc încă ~~foarte~~ puţine trupe germane şi care nu este

./...

248 228 241

prevăzută cu fortificaţii şi alte lucrări de apărare pe care germanii le-au făcut deja pe alte fronturi,este o poartă deschisă pentru invazia aliaţilor în Europa. Există totuşi cele mai puternice motive şi indicii de a crede că această situaţie excepţională nu va mai dura de cât un timp foarte limitat.

a/ Informaţii militare din cele mai serioase indică într'adevăr că,în previziunea unei debarcări aliate,germanii au intenţiunea de a începe pregătiri foarte active în scopul de a pune Balcanii şi în special România în stare de apărare. Importante forţe militare germane ar fi aduse în România,Ungaria şi în Bulgaria.Germanii nu ar ezita de a face în acest scop sacrificii pe alte fronturi,care reprezintă pentru ei o importanţă inferioară,cum ar fi cel italian.

b/ Ori cât de paradoxal ar putea să apară aceasta, este totuşi probabil că desvoltarea operaţiunilor militare în curs în Rusia ar putea să creeze în cele din urmă pentru germani noui posibiităţi de apărare ale Balcanilor.Dacă armata germană nu va putea opri actuala ofensivă sovietică,este foarte probabil că comandamentul german va proceda la o scurtare sensibilă a frontului oriental şi aceasta chiar cu preţul unor foarte mari sacrificii teritoriale.Frontul ar fi stabilit pe Carpaţi şi ar urma linia cea mai scurtă prin Polonia până la Marea Baltică. Germania a ajuns desigur la concluzia că singura sa şansă este de a rezista încă câtva timp şi nu se poate nega că o scurtare a frontului din Rusia ar putea să prelungească posibilităţile ei de rezistenţă. Prin aplicarea unui astfel de plan,comandamentul german ar realiza într'adevăr o economie considerabilă de forţe care i-ar permite,datorită mai ales

./...

C.N.S.A.S.

249 229 242

liniilor de comunicaţii interioare,de a rezista în acelaşi timp mai bine ruşilor,şi de a face faţă unor operaţiuni militare aliate în Balcani. Desigur " fortăreaţa Europa " nu va putea să schimbe rezultatul final al războiului. Ea ar putea totuşi să contribue sensibil la prelungirea lui.

c/ Pe măsură ce trece vremea şi pregătirile germane pentru apărarea Balcanilor înaintează , libertatea de acţiune a ţărilor ce ar putea da un concurs militar aliaţilor se restrânge. Dacă operaţiunile militare aliate ar întârzia prea mult,este de prevăzut că această libertate va dispare cu desăvârşire.In momentul în care Germania ar lua deciziunea de a proceda la operaţiunea strategică a retragerii din Rusia în scop de a scurta frontul oriental, ei ar întrebuinţa cu siguranţă parte din economia de forţe rezultată din această operaţiune pentru a-şi mări efectivele dinBalcani şi în special cele din România.Mai mult, fiind dată importanţa vitală ce reprezintă pentru ei România, atât din punct de vedere militar cât şi din punct de vedere economic, este probabil că ei nu vor ezita - aşa cum s'a arătat la punctul a/ - de a face sacrificii pe alte fronturi pentru a îmbunătăţi apărarea Balcanilor.

Or, prezenţa unor trupe germane din ce în ce mai numeroase - însoţite desigur şi de o întărire acontrolului poliţienesc - ar face aproape imposibilă o acţiune a armatelor ţărilor din această regiune care ar fi dispuse să dea concursul lor militar aliaţilor. Aceştia s'ar vedea deci, în ipoteza unei soluţiuni de aşteptare prelungită,lipsiţi de un element destul de important în operaţiunile lor militare

./...

250 230 .243

Totul indică deci că o soluţiune de aşteptare ar putea avea serioase consecinţe militare pentru aliaţi. Se poate ca comandamentul aliat să considere că pregătirile militare nu sunt încă suficient de înaintate pentru operaţiunile în Balcani şi că, prin urmare, asemenea operaţiuni ar putea fi întârziate până lapunerea la punct a acestor pregătiri. S'ar putea deasemenea să se considere că timpul lucrează mai degrabă pentru aliaţi, că producţia lor de război este în plină ascensiune, atunci când producţia germană a atins deja un plafon aproape inelastic sau este chiar în declin şi că prin urmare nimic nu ar impune azi în Balcani operaţiuni militare care ar putea fi întreprinse în condiţiuni mai bune mai târziu.

Aceste calcule ar putea totuşi să se dovedească înşelătoare. Esenţialul nu este într'adevăr raportul absolut şi teoretic de forţe între aliaţi şi Germania, ci modul concret în care fiecare din părţile în luptă pot dispune de forţele lor pentru a le folosi cu un maximum de utilitate. Dacă Germania ar dispune de timpul necesar pentru a realiza vastaloperaţiune strategică a scurtării frontului oriental, dacă i se acordă un răgaz pentru a i se permite a pune în stare de apărare Balcanii - mai vulnerabili acum de cât vor fi vre-odată - aceasta înseamnă că i se vor fi dat noui şi apreciabile posibilităţi de rezistenţă.

Germania este grav zdruncinată de victoriile sovietice, de succèsele anglo-saxone în Africa şi Italia şi de bombardamentele masive cărora ea este supusă. Lovitura finală trebue să-i fie dată mai înainte ca ea să se poată reculege şi să pună în aplicare un nou păn strategic. Această lovitură de graţie este debarcarea în Balcani.

./...

251 231 244

11/ In afară de argumentele militare expuse mai sus, există şi motive politice de cea mai mare importanţă în favoarea unei debarcări anglo-americane cât mai rapide în Balcani. Pentru puterile anglo-saxone Balcanii sunt în realitate cheia de boltă a statutului Europei şi a păcei mondiale. Puterea care va domina Balcanii va domina în mod fatal centrele industriale ale Poloniei, şi ale Cehoslovaciei, petrolul românesc şi Gurile Dunării, popoarele slave ale peninsulei, Strâmtorile, Iranul şi Irakul şi prin aceasta, orientul mijlociu, Mediterana şi deci întreaga Europă.

Dacă Rusia s'ar asigura de această dominaţiune, interesele puterilor anglo-saxone - şi mai ales cele ale Marei Britanii - ar risca de a fi compromise în modul cel mai grav.

Ar fi o eroare de a se crede că cu preţul unor concesiuni în sud-estul Europei, Rusia va putea fi adusă să-şi modifice atitudinea sa faţă de Japonia în sensul unei cooperări cu aliaţii la războiul în Pacific. Din contra, şansele de a se ajunge la un rezultat nu ar subzista decât dacă puterile anglo-saxone nu ar abandona poziţiile înaintate din Balcani, cari vor rămâne cele mai bune poziţii de plecare pentru negocierile păcei ca şi pentru perspectiva eventuală a unei acţiuni militare, presupunând că o asemenea perspectivă ar putea vre-odată fi luată în consideraţie. Căci, a câştiga popoarele balcanice, înseamnă pentru o mare putere de a dispune în acelaş timp de un element foarte important de presiune în orice negociere şi de un potenţial de război constituind un imens avantagiu iniţial. Exemplul părăsirei Cehoslovaciei care a fost cetată Germaniei este în această privinţă concludent : acapararea potenţialului de război a acestei ţări, a dat într'adevăr Germaniei un atu diplomatic din cele mai importante şi un avans militar considerabil.

Nu este vorba desigur de a se contesta interesul esenţial al Marei Britanii şi al Statelor Unite de a nu permite ca relaţiile lor actuale cu Rusia să fie turburate, atât pentru durata războiului cât şi din punct de vedere al organizării de după războiu. Colaborarea celor trei principale puteri aliate este indispensabilă pentru asigurarea victoriei finale şi, după această victorie, pacea lumii.

Este tocmai în interesul organizării acestei păci

252 245 232

că puterile anglo-saxone nu pot abandona poziţiile care ar trebui să le apere,cu atât mai mult cu cât englezii şi americanii sunt chemaţi în această regiune în acelaş timp de către interesele lor vitale şi de către aspiraţiile popoarelor.Dacă Rusia s'ar prezenta la conferinţa păcei deja învestită cu ~~cuceriri~~ gajuri în regiunile către care se îndreaptă aspiraţiunile sale,nici o negociere nu ar mai fi posibilă. Tocmai pentru a se creia condiţiunile indispensabile akunei adevărate înţelegeri cu Rusia, aceste ~~cuceriri~~ gajuri vor trebui să fie în mâna puterilor anglo-saxone. Aceste puteri neavând nici o revendicare teritorială în Europa Orientală,nu ar putea în nici un caz fi suspectate că odată instalate în această regiune,vor rămâne definitiv aci,suprimând în profitul lor independenţa statelor naţionale.

Dacă ar permite instalarea Rusiei în Balcani,anglo-saxonii ar risca să piardă pacea după ce vor fi câştigat războiul,şi de a vedea stabilindu-se hegemonia Rusiei Sovietice,după ce vor fi împiedecat instaurarea hegemoniei germane. In realitate problema este, pentru Marea Britanie şi pentru Statele Unite, de a nu se repeta,faţă de Rusia,greşelile comise după primul război mondial faţă de Germania.Dacă aceste greşeli nu ar fi existat,cel de al doilea război mondial nu ar fi avut loc,sau în orice caz el ar fi costat cu mult mai puţin sânge şi mai puţină durere.

Pe de altă parte, trebue luat în consideraţie şi alt element şi anume că situaţia actuală nu va fi o repetare identică a perioadei finale a ultimului război. Este adevărat că nu ar trebui reeditate greşelile care s'au făcut atunci faţă de Germania. Dar,mai mult de cât acestea,nu trebue uitate condiţiunile foarte diferite cari caracterizează momentul istoric actual.Prin aceste condiţiuni,poziţia Rusiei constitue un factor capital care trebue luat în consideraţie cu atât mai mult cu cât climatul politic ~~oferă~~ oferă actualmente,în Europa şi mai ales în Balcani,imense posibilităţi politice şi economice anglo-saxonilor.Căci dacă Germania învinsă rămânea după celălalt război incapabilă pentru multă vreme de orice iniţiativă neliniştitoare şi dacă Rusia trecea atunci prin haosul revoluţiei, Sovietele vor fi după

./...

253 246 233

acest război destul de puternice pentru a-şi putea [illegible] imediat ambiţiunile imperialiste şi revoluţionare. [illegible] trebue uitat deci că pentru puterile anglo-saxone şi pentru pacea lumii, problema rusă după acest război se va pune încă dela început în forme cu mult mai grave de cât problema germană după 1918.

După Versailles Germania învinsă, demoralizată, sfâşiată de crize politice şi economice, nu putea reprezenta în nici un caz un pericol imediat. Ea lăsa astfel aliaţilor o perspectivă de cel puţin 20 de ani de pace, timp în care ei s'ar fi putut organiza. Nu aceiaşi este problema în ceeace priveşte Rusia. Atitudinea puterilor anglo-saxone faţă de Soviete, deşi va avea desigur în mod necesar ca obiectiv principal o înţelegere (a cărei condiţie esenţială va fi de a evita ca Europa să fie dominată de o singură putere continentală) va trebui totuşi să fie caracterizată încă dela început prin cea mai mare vigilenţă.

Problema este gravă şi foarte puţin elastică, căci este o limită peste care nu se poate trece fără să se declanşeze o forţă pe care nimic nu o va mai putea opri şi fără ca deci Rusia să devină în mod inevitabil un pericol pentru interesele vitale ale Marei Britanii şi ale Statelor Unite şi deci pentru pacea Continentului. Această limită este independenţa Statelor Europei Centrale şi Orientale. Istoria arată că cine domină Statele din Europa Orientală situate între massa germanică şi Rusia, domină în ultim loc întreaga Europă. Pentru aceste motive condiţiunea esenţială ce corespunde în acelaş timp intereselor vitale ale Marei Britanii şi celor ale securităţii europene, este apărarea independenţei acestor State.

Trebue subliniat de altfel că independenţa Statelor din Europa Orientală nu ar putea în nici un caz reprezenta un pericol pentru securitatea Rusiei. Disproporţia de forţe existente între Rusia şi Statele din sud-estul european, nu îndreptăţesc Sovietele să se teamă că, odată Germania înfrântă şi dezarmată, aceste State ar putea fi atrase într'un război împotriva marelui lor vecin dela est. Deasemenea disproporţia de forţe face de altfel că o politică agresivă sau chiar numai inamicală a acestor State faţă de Rusia, ar fi pentru ele o

./...

254 247 234

adevărată sinucidere. Când Rusia pretinde deci că existenţa independentă a Statelor din Europa orientală ar însemna un pericol pentru securitatea ei, nu este greu de ghicit ce scopuri se ascund sub asemenea afirmaţie. Problema debarcării trebue deci privită sub unghiul unei curse de viteze pentru ocuparea Balcanilor de către anglo-saxoni şi ruşi. De rezultatul acestei curse depinde nu numai soarta tuturor popoarelor dela Marea Baltică la Marea Egee, dar şi posibilitatea de organizare a securităţii europene şi deci pacea însăşi a lumei.

Este de prisos de subliniat motivele pentru care ori cât ar fi de adevărată şi de justă această teză, nu poate fi expusă direct de către noi anglo-saxonilor decât cu cea mai mare prudenţă. O asemenea atitudine ar compromite în modul cel mai grav raporturile noastre cu Rusia Sovietică şi ar constitui deci un pericol pentru existenţa însăşi a României. Pe de altă parte, nici oficialitatea anglo-saxonă nu ar fi dispusă să asculte o asemenea teză din partea unei ţări inamice, câtă vreme Rusia este aliata Marei Britanii. Tactica cea mai potrivită ar fi deci ca să fie câştigate acestei teze anumite personalităţi neoficiale ca ziarişti, scriitori, parlamentari, etc, rămânând ca aceştia la rândul lor să se facă exponentul ei pe lângă Guvernul britanic.

12/ In ce priveşte felul în care vor începe şi se vor desfăşura operaţiunile militare ale aliaţilor în Balcani, desigur că planurile au fost chibzuite şi stabilite de către forurile militare aliate în deplină cunoştinţă a împrejurărilor şi a posibilităţilor precum şi cu cea mai mare competenţă.

In legătură cu colaborarea României, trebue însă subliniat avantagiul enorm pe care l'ar creea o debarcare aliată în Dobrogea, atunci când, odată stabilit şi consolidat un cap de pod în Tracia, flota anglo-americană ar putea intra în Marea Neagră. O debarcare în Dobrogea ar întoarce într'adevăr

./...

255 248 235

tot frontul german din Balcani şi ar constitui desigur cea mai hotărâtoare şi rapidă lovitură pentru câştigarea întregii campanii. In plus, ea ar înlesni şi grăbi în mod considerabil înaintarea trupelor anglo-americane în direcţia nord şi nord-est, spre a împiedeca astfel ca trupele germane să poată disjunge efortul anglo-american de cel rusesc. Sfârşitul însuşi al războiului ar fi precipitat prin faptul că frontul din Rusia ar fi atacat din spate. Războiul ar risca dimpotrivă să fie prelungit dacă trupele anglo-americane debarcate în Balcani s'ar vedea constrânse să dea lupte pas cu pas aşa cum s'a întâmplat în Italia,- sau dacă direcţiunea ce ar urma aceste trupe ar fi spre nord-vest, în care caz Germania ar avea timpul şi putinţa să-şi regrupeze armatele retrăgându-le din Rusia şi să-şi organizeze apărarea adaptând-o la noile condiţiuni de fapt.

13/ In legătură cu operaţiile de debarcare şi cu acţiunea armatei române care ar sprijini aceste operaţiuni, trebue subliniată necesitatea ca aliaţii să acorde un sprijin militar trupelor româneşti pentru a le da astfel posibilitatea de a rezista unor atacuri germane. Aliaţii ar desfăşura deci două eforturi militare. Primul ar consta din operaţiile însăşi de debarcare. Cel de al doilea într'un ajutor militar ce s'ar da armatei române care la începul operaţiunilor de debarcare va opera separat de acţiunea aliaţilor până în momentul în care s'ar produce joncţiunea.

Ajutorul de dat armatei române ar consta din următoarele măsuri.

./...

256 236 249

a/ Protecţia de către aviaţia aliată a zonei în care se va forma nucleul rezistenţei române. Aceastã zonă va cuprinde, după toate probabilitãţile Oltenia şi Banatul care,prin poziţia lor geografică, sunt cele mai uşor de apărat. In funcţie de intenţiunile aliaţilor,desigur că acţiunea română s'ar produce eventual şi în Dobrogea şi Muntenia.

b/ Unităţi de aviaţie de luptă aliate ar fi trimise în zona mai susmenţionată pentru assusţine efortul armatei române care lipseşte de aviaţie.

c/ Trimiterea în asemenea zone a unei divizii aliate de paraşutişti.

d/ Distrugerea prin bombardamente a podurilor germane de pe Dunăre pentru a împiedeca în acelaş timp atacul României de către trupele germane din Bulgaria şi retragerea acestor trupe,pentru a face joncţiunea cu cele din România,în cazul în care germanii ar decide să părăseaăcă Balgaria. Armata germană a construit pe Dunăre un pod de vase la Turnul-Măgurele. Sunt deasemenea în curs de construire două alte poduri la Giurgiu şi la Corabia. Orice sector în care s'arobserva pregătiri de trecerea Dunării de către trupele germane, ar fi expus unui bombardament continuu.

14) Tot în legătură cu colaborarea României cu aliaţii, opoziţia socoteşte că aceştia ar comite o eroare dacă ar proceda la bombardarea zonei petrolifere sau a Capitalei şi a marilor oraşe române. Intr-adevăr, un asemenea bombardament nu ar prezenta nici un folos deosebit din punct de vedere militar şi el nu ar fi necesar nici spre a provoca un anumit efect moral, dat fiind că opinia publică română a fost întotdeauna alături

./...

257 237 250

de aliaţi. Mai mult încă, este din nefericire probabil că Germanii îşi vor lua ei înşişi sarcina bombardamentelor de represalii şi a distrugerii unor surse menite a profita în cele din urmă tot aliaţilor. Este deci în interesul acestora de a lăsa Germanilor răspundrea eventualelor bombardamente şi distrugeri care nu ar lipsi să le atragă resentimentul întregei ţări.

Bombardamentele anglo-americane ar trebui însă îndreptate împotriva comunicaţiilor germane, în special asupra podurilor germane de pe Dunăre (la Turnul-Măgurele, Giurgiu, Corabia) aşa cum s'a arătat la punctul 13 d/.

Chestiunea unei eventuale cereri de acţiune imediată din partea aliaţilor.

15/ Este puţin probabil ca aliaţii să ceară opoziţiei o acţiune imediată. Totul indică din contra că aliaţii fac pregătiri intense în vederea unei debarcări în Balcani şi că, în eventualitatea unei debarcări ei contează pe un oarecare ajutor din partea României. Or, în cazul în care ca urmare la o cerere imperativă a aliaţilor, opoziţia s'ar găsi în situaţia de a prelua imediat răspunderea pentru a capitula, orice asemenea concurs din partea României ar deveni cu totul imposibil în momentul operaţiunilor de debarcare.

Este de observat de altfel că o cerere de acţiune imediată sau apropiată din partea aliaţilor s'ar putea confunda cu ipoteza prevăzută sub punctul 5/. Cu alte cuvinte ni s'ar putea cere să întreprindem o acţiune politică şi militară în scopul de a sprijini efortul armatei sovietice împotriva Germaniei, această cerere fiindu-ne adresată într'un moment în care în faţa unei primejdii de invazie sovietică în

./...

258 251 238

România, nu ar subzista nici o perspectivă ca armatele anglo-americane să poată efectua o debarcare în Balcani şi să ajungă în ţara noastră înaintea celor sovietice. In acest caz, atitudinea opoziţiei rămâne cea expusă la punctul 5/.

Pentru cazul puţin probabil în care o cerere de acţiune imediată ar fi formulată, atâta vreme cât subzistă o posibilitate ca armatele anglo-saxone să ajungă în România aînaintea celor sovietice, opoziţia s'a fixat la atitudinea următoare :

a/ Opoziţia îşi face o datorie din a sublinia că Germania observă cu cea mai mare vigilenţă toate mişcările României. Adevărata stare de spirit din România nu a scăpat atenţiunei germanilor. Sentimentul predominant la adresa României, este cel al neîncrederei şi al suspiciunei.

In aceste condiţiuni, nu face nici o îndoială că Germania nu va tolera în România, fără o reacţiune imediată şi energică, o schimbare politică şi aceasta chiar dacă o asemenea schimbare nu ar avea dela început caracterul unei noui orientări în politica externă a României. Ideea chiar unui Guvern de tranziţie acceptat de către Germania, care ar lua deocamdată măsurile pregătitoare în vederea colaborării cu aliaţii în aşteptarea unui moment favorabil pentru o schimbare totală politică, este deci o iluzie. Germania nu va accepta în România un alt regim decât cel al Mareşalului Antonescu. Trebue deci acceptată ca inevitabilă ideea că orice schimbare politică în România, va avea ca efect o represiune armată imediată din partea Germaniei, ~~în România~~.

./...

259 252 239

Intr'o asemenea eventualitate, România nu ar avea în situaţia actuală decât foarte slabe posibilităţi de rezistenţă. Ocuparea complectă a ţării de către Germania ar fi deci inevitabilă. Acest fapt ar comporta cele mai serioase neajunsuri pentru desfăşurarea ulterioară a războiului din punct de vedere al aliaţilor. . Să lăsăm la o parte teribilele represalii germane care ar urma. Ele nu ar afecta decât poporul român. Dar chiar din punct de vedere al intereselor exclusive ale aliaţilor, este sigur că s'ar creea în Balcani o situaţie cu mult mai nefavorabilă decât starea actuală de lucruri. Această situaţie ar contribui fără îndoială la prelungirea războiului şi la agravarea sacrificiilor ce ar comporta.

Balcanii, ~~care actualmente sunt aproape neapăraţi de către germani~~, reprezintă actualmente o poartă deschisă aliaţilor. Acest avantagiu ar fi pierdut dacă România ar fi ocupată şi pusă în stare de apărare decătre armatele germane. ~~Pentru~~ În acest caz, operaţiunile aliate în această regiune ar deveni cu mult mai grele şi mai costisitoare. Aliaţii ar pierde orice posibilutate de ajutor din partea armatei române pentru momentul debarcării, căci armata română nu ar lipsi de a fi imediat şi complect dizolvată şi dezarmată. Or, utilitatea acestui ajutor, atât în momentul debarcării, cât şi în conducerea ulterioară a războiului până la înfrângerea totală a Germaniei, nu ar trebui neglijată.

b/ Dacă totuşi aliaţii ar insista într'o cerere de acţiune imediată, opoziţia socoteşte că ar fi necesar să ni se acorde un răgaz pentru ca între timp, actualul Guvern din România, să poată lua unele măsuri minimale necesare în urma unei

./...

260 253 240

de răspunderea ce asumă, este totuşi de părere că o cerere de acţiune imediată nu poate fi respinsă în mod categoric. Această deciziune, de a cărei gravitate opoziţia îşi dă perfect de bine seama, este întemeiată pe consideraţiunea principală că obiectivul esenţial al politicei României, este de a obţine un cât mai mare sprijin din partea aliaţilor la conferinţa păcei. Un asemenea sprijin constitue într'adevăr cea mai bună chezăşie că interesele ţării noastre vor fi ocrotite de regulamentul final. Ori este sigur că un fine de neprimire opus unor cereri aliate, ori cât de grave ar fi caracterul acestor cereri, nu este de natură a ne concilia sprijinul aliaţilor la conferinţa păcei.

e/ Ori cum opoziţia consideră de datoria ei că trebue atras în modul cel mai serios atenţiunea aliaţilor, că o schimbare politică imediată în România nu are nici o şansă de a se menţine, aceasta datorită faptului că, cu excepţia unor unităţi din Moldova, armata română se găseşte într'o stare destul de apropiată de cea de demobilizare. Forţele germane ce se găsesc în România, deşi sunt relativ reduse, nu ar avea deci nici o dificultate de a reuşi o represiune imediată. In aceste condiţiuni, România ar fi redusă de a face un gest pur simbolic, fără nici un fel de folos pentru aliaţi. Cum s'a arătat prin consideraţiunile de mai sus, acest gest va face chiar mai mult rău decât bine aliaţilor.

ANEXA I

Punctul 2 din prezentul Memoriu, constitue unul din aspectele cele mai importante ale misiunei trimisului opoziţiei pe lângă puterile aliate.

Luarea unui minimum de măsuri militare, decătre Guvernul Antonescu - măsuri pe care de altfel acest Guvern, cum s'a arătat în Memoriu, este nu numai cel mai indicat dar singurul în situaţia de a le putea lua - este condiţiunea esenţială pentru eficacitatea unei acţiuni din partea României. Această problemă revine fie că este vorba de o colaborare a României în cadrul unor operaţiuni de debarcare aliate în Balcani, fie că este vorba de o cerere aliată pentru o acţiune imediată, fie că este vorba de o eventuală colaborare a României, în scopul de a sprijini ofensiva sovietică chiar înainte de a se produce o debarcare anglo-saxonă.

Este deci de cea mai mare importanţă ca aliaţii să dea imediat avertismentul propus Guvernului Antonescu, cerându-i luarea măsurilor militare necesare. Prezentarea către aliaţi, a unor sugestiuni în acest sens, constitue deci misiunea cea mai urgentă a trimisului opoziţiei.

C.N.S.A.S.

A N E X A   II

V. ...   262   235   242

Chestiuni în legătură cu ipoteza prevăzută sub pct.5

In cazul în care situaţia ar impune de a se lua în consideraţie o colaborare a Romăniei în scop de a facilita operaţiunile armatei sovietice înainte de debarcarea anglo-americană în Balcani şi când în vederea pregătirei acestei colaborări anumite discuţiuni preliminare cu Rusia ar fi necesare, opoziţia îşi propune de a nu proceda în nici un caz la asemenea discuţiuni de cât la sugestiunea aliaţilor sau cu asentimentul lor.

In orice caz opoziţia este de părere că orice acord de colaborare a României în aceste condiţiuni, să aibă forma nu a unei înţelegeri bilaterale între România şi Soviete, ci cea a unor înţelegeri între ţara noastră şi principalele ţări aliate. In acest mod clauzele unui asemenea acord vor căpăta şi sancţiunea puterilor anglo-saxone. Desigur că într'un asemenea acord ar urma să figureze toate garanţiile ce s'ar putea obţine.

Aceste garanţii sunt evident susceptibile de o întreagă gamă de formule. Ele ar cuprinde, după posibilităţi, asigurarea respectului independenţei ţărei, a integrităţii teritoriale, a ne-imixtiunei în afacerile interne, a unui statut de aliaţi sau de cobeligeranţi, definiţia unui regim de ocupaţie şi promisiunea că cel puţin o parte din ţară nu va fi ocupată.

C.N.S.A.S.

5 283 1 N Ind.

236
243

SITUATIA

Marţi 18 Aprilie a.c. Maniu s'a înapoiat dela Snagov şi a avut întrevedere cu Mihai Popovici. Mihalache a fost chemat în Bucureşti; drul Lupu a refuzat să vină în Capitală, spunând că prezenţa sa nu va modifica situaţia.

In cursul discuţiilor, Maniu a declarat că soluţia se află în mâinile Mareşalului.

----- Maniu şi Dinu Brătianu au discutat dacă nu e oportun să adreseze un nou memoriu dlui Mareşal Antonescu, pentru a-i arăta că dacă nu retrage România din războiu, se pierde ultima şansă.

----- Joi 20 Aprilie a.c. o nouă întrevedere între Maniu şi Dinu Brătianu. S'a discutat impresiile cu cari s'a reîntors Mihalache dela Preşedinţia de Consiliu.

----- Maniu consideră că factorii hotărâtori greşesc când iau în considerare posibilităţile unei ofensive germane în sectorul armatei Jucov, care ar atrage replierea trupelor ruseşti intrate pe teritoriul român.

In urma documentărilor ce i-au pus la dispoziţie militarii din jurul său, Maniu crede că germanii nu fac altceva decât o manevră de întârziere, spre a-şi retrage trupele pe o linie defensivă între munţi.

----- Maniu susţine:

Că ruşii vor porni o ofensivă, pentru a intra în câmpia Munteniei şi câmpia Ungariei şi a lichida întreg frontul balcanic;

Că România n'are de făcut decât un singur lucru: să uşureze această vastă operaţiune militară, grăbind sfârşitul războiului şi asigurându-şi recunoştiinţa naţiunilor unite, într'un moment hotărâtor al strategiei aliate.

Noui emisari vor căuta să expună Guvernului acest punct de vedere.

264 237 244

Maniu şi Dinu Brătianu n'au renunţat la demersul la Rege, deşi declară că Suveranul nu este în măsură să provoace o schimbare a situaţiei.

C.N.S.A.S.

SECRET

9 ~~245~~

S.S.I. ~~238~~

15 Iunie 1944

245

N O T A

Dela naţional-ţărănişti.

1. Prof.Gh.Zane, care a participat la consfătuirea dela Dobreşti, a declarat că încurând o să se facă un nou demers pe lângă Domnul Mareşal Antonescu, deoarece fruntaşii naţional-ţărănişti consideră situaţia ţării ca fiind excepţional de dificilă.

Naţional-ţărăniştii - relatează Zane - socotesc că se apropie momentul când se va deslănţui atacul decisiv împotriva germanilor, ceeace va situa România într'o poziţie din cele mai grele, dacă rămâne să continue până la sfârşit lupta alături de Germania şi să împărtăşească soarta Reichului.

Ca urmare, se proiectează a se întreprinde un nou demers pe lângă Domnul Mareşal Antonescu, pentru exprimarea acestei îngrijorări şi a se orienta mai bine asupra intenţiunilor Conducerii Statului.

Maniu mai doreşte să cunoască şi punctul de vedere al Domnului Mareşal Antonescu în împrejurările actuale, după cum înţelege să-l facă ştiut pe acel al opoziţiei.

2. Intr'un grup de fruntaşi principali naţional-ţărănişti punându-se în discuţie problema că, la un moment dat, conducerea grupării ar putea fi pusă în imposibilitate de a-şi exercita această calitate a sa, fie prin măsuri restrictive de libertate, fie prin acţiuni cari ar lovi în securitatea fizică a conducătorilor naţional-ţărănişti, Maniu a declarat că, în acest caz, conducerea va trece pe mâinele tineretului, singurul care va avea energia ne-

./.

246

cesară şi va fi în spiritul vremii.

Personal, Maniu, a recomandat ca viitori conducători pe Aurel Leucuţia şi prof.Ion Hudiţă.

3. In gruparea naţional-ţărănistă s'a pus în discuţie dilema în care se va găsi Maniu, când, pentru a prelua conducerea guvernului, ar trebui să accepte condiţiunile Naţiunilor Unite, ceeace s'a socotit că va fi de natură a-i diminua popularitatea.

S'a hotărât ca, înainte de a lua o hotărâre în această privinţă, Maniu să lanseze un manifest către ţară, în care va lămuri punctul său de vedere şi va indica pe cei pe cari îi va socoti ca vinovaţi de un eventual dezastru.

La redactarea în primă formă a acestui manifest lucrează acum Ghiţă Pop, care caută să indice ca principali vinovaţi pe Gh.Tătărăscu şi regimul fostului Rege Carol II.

4. De către tinerii naţional-ţărănişti, se discută acţiunea desfăşurată de av.N.Iuca, nepot al decedatului ministru liberal şi fruntaş al tineretului naţional-ţărănist, care urmăreşte să formeze în jurul lui Maniu un cerc de fruntaşi bucurându-se de o bună situaţie materială, spre a-l feri de contactul şi influenţa elementelor de stânga ale grupării.

Iuca este tacit încurajat de D.D.Gerota, care duce o acţiune similară şi paralelă.

In cadrul planului său, Iuca încearcă a-l utiliza pe Dr.Virgil Solomon, cu care întreţine în acest scop relaţiuni mai apropiate, cunoscând consideraţia de care se bucură la Maniu.

C.N.S.A.S.

11 ~~267~~ S.S.I.

Secret

4 Iulie 1944

~~260~~ 247

NOTA CU PRIVIRE LA

O COMISIUNE INTERALIATA CE S'AR FI CONSTITUIT IN VEDEREA ADMINISTRARII ROMANIEI

Iuliu Maniu deţine informaţia că, în cadrul organizaţiei I.N.R.A.A., aliaţii au constituit o comisiune destinată să preia administraţia civilă a României.

O asemenea administraţie a fost instituită în Italia, unde ea funcţionează împreună cu puterea militară ocupantă, constituind un organism care în aparenţă controlează, dar în realitate dictează guvernului italian.

Din comisiunea pentru România ar face parte diplomaţi şi oameni de afaceri din tabăra aliată, de diverse naţionalităţi.

Maniu nu cunoaşte şi numele celor cari alcătuesc această comisie.

Impresionat de această ştire, Maniu a cerut relaţii lui Stirbey.

El se îndoieşte că aliaţii ar fi luat o măsură de asemenea importanţă fără să-l fi pus la curent pe Stirbey, sau fără ca Stirbey să fi aflat aceasta.

De altfel, principial, Maniu contestă ca România va suferi o ocupaţie militară străină sau cel puţin rigorile unei administraţii civile interaliate.

El declară că este convins că România va fi scutită de orice atingere a independenţei sale naţionale, pentrucă va face armistiţiul în termenul pe care aliaţii l-au prescris.

Fiind în contact, atât prin Ankara cât şi prin Cairo, cu forurile autorizate anglo-americano-ruse, Maniu are convingerea că nu este străin de niciuna din intenţiunile aliaţilor faţă de România şi de niciuna din mişcările acestora în legătură cu ţara noastră.

C.N.S.A.S.

268 261 248

Maniu admite, totuşi, că aliaţii - prevăzători, şi nevoind să neglijeze nicio ipoteză - s'au gândit, pentru orice eventualitate, la măsura instituirii unei comisiuni de administraţie civilă în România şi că au desemnat chiar deppe acum pe membrii ei, dar că această chestiune s'ar afla încă în faza incipientă, fără să fie cazul de a se crede că aliaţii, renunţând la vechile planuri de armistiţiu cu România, ar fi decis ca ea să sufere regimul ocupaţiunii.

E de relevat că, în ultimele zile, Maniu afişează din nou credinţa că România va putea să facă armistiţiul înainte ca Ţara să ajungă de a fi ocupată milităreşte de ruşi.

El afirmă că n'a rupt legăturile cu Guvernul - pe cari spune că nu le întreţine personal, ci prin intermediari de încredere- şi nădăjdueşte că, împotriva unor sitůaţii cari l-au descurajat săptămâna trecută - va reuşi să obţină, în cele din urmă, şi adeziunea factorilor de răspundere ai regimului la actul de încheere a armistiţiului, în timp util.

Aceste afirmaţii făcute de Maniu intimilor săi au făcut impresie, deoarece abia săptămâna trecută - după audienţa ce a avut-o la dl. Vicepreşedinte al Consiliului - Maniu a declarat că nu mai are nimic de aşteptat din partea Guvernului şi că va căuta să rezolve problema prin mijloace proprii.

O IMPORTANTA CIRCULARA SEMNATA DE MANIU

Direcţia grupării naţional-ţărăniste a alcătuit un document - sub forma unei circulare adresată partizanilor - menit să servească pentru a înfăţişa străinătăţii eforturile depuse de Maniu pentru realizarea politicei sale.

Deşi e adresată partizanilor, ea e destinată străinătăţii şi deşi are forma unei circulări, nu e cunoscută decât de un grup foarte restrâns.

Circulara conţina şapte pagini bătute la maşină; în ea se enumeră întreaga activitate desfăşurată de gruparea naţional-

249

ţărănistă dela începutul războiului şi până în momentul de faţă.

Din lectura acestei circulări se pot trage următoarele concluzii:

- Opoziţia democratică din România a uzat de toate mijloacele politice pentru a nu angrena România în războiu, pentru a atenua excesele militare şi politice ale regimului, iar apoi pentru a desprinde Ţara din angrenajul german şi din războiul contra aliaţilor;

- Aceste eforturi au fost iniţiate, susţinute şi conduse în principal de către gruparea naţional-ţărănistă;

- Gruparea naţional-ţărănistă şi şeful ei au epuizat toate mijloacele ce le-au stat la îndemână şi au conştiinţa că şi-au făcut întreaga datorie.

Această circulară a fost depusă la Palat şi trimisă şi în străinătate.

C.N.S.A.S.

DOCUMENTE ALE AGITATIEI ANTI DEMOCRATICE A LUI IULIU MANIU IN TARA

C.N.S.A.S.

2/71 Copie

264

București, 8 Ianuarie 1945

251

Mult stimate și mult respectate Domnule Președinte,

Pentrucă m'a interesat în mod deosebit și chiar m'a pasionat fosta Mișcare Legionară, am voit ca, prin cercetări și investigațiuni obiective, să cunosc și să înțeleg bine ce a însemnat această mișcare în viața noastră românească și ce rost a avut ea în politica noastră internă și externă.

Și pentrucă Domnia Voastră, ca un mare român și mare democrat ce sunteți, afirmându-vă ca cel mai înțelept și cel mai brav bărbat de stat, pe care îl are țara noastră azi, ați luat apărarea acestei mișcări și ați dorit să dați o soluție problemei legionare, bine înțeles în interesul superior al Statului și al Neamului nostru, am simțit o datorie de conștiință să alcătuiesc un memoriu asupra însemnătății acelei mișcări tinerești.

Intocmirea acestui memoriu este terminată și pusă la punct. Memoriul cuprinde vreo 7o pagini de broșură și este adresat Domniei Voastre.

Pentru moment, îmi îngădui să vă trimit numai introducerea și finalul, care constitue un rezumat despre ceiace a însemnat fosta Mișcare Legionară.

La timpul oportun, îmi voi permite să vă trimit memoriul în intregime, cu toate desvoltările lui.

Sunt cu cel mai profund respect

al Dominiei Voastre devotat

(ss) Const. M. NICOLAU

4, str. Episcopul Radu, București

C.N.S.A.S.

273

265

Februarie 1945 272

252

Fraţi Muncitori!

Protestăm cu indignare împotriva teroarei pe care elemente iresponsabile din afara fabricei o exercită la uzinele Malaxa, pentru a salva Comitetul de agitatorii necinstiţi, menţinut împotriva voinţei muncitorilor.

Protestăm împotriva agresiunii mercenarilor înarmaţi, veniţi cu camioane, sub conducerea agitatorului Gheorghiu-Dej, venit să impună voinţa unei minorităţi disparente, cari şi-au împuşcat proprii lor partizani.

Denunţăm opiniei publice pe huliganii care vor să împiedice, prin focuri de arme, exprimarea liberă a voinţei muncitorilor.

Cerem arestarea bandelor înarmate de F. N. D.-işti, venite din afară, care nu au ce să caute între noi.

Cerem arestarea lui Gheorghiu-Dej şi a celorlalţi agitatori şi provocatori trotzkişti.

Vrem alegeri libere cu vot secret.

Vrem sindicate profesionale şi nu turme de manevră politică.

Cerem guvernului să asigure libertatea şi secretul votului şi să împiedice teroarea pe care o exercită asupra noastră criminalii inconştienţi.

Vrem muncă şi ordine. Vrem linişte.

Jos teroarea din sindicate!

MUNCITORII UZINELOR MALAXA

C.N.S.A.S.

F. N. D. SABOTEAZĂ

Condițiile Armistițiului

ȘI

Deciziile dela Yalta

IMPIEDICÂND

Munca lucrătorilor democrați

JOS LEGIONARII DIN F. N. D.

F. N. D. SABOTEAZĂ

Condiţiile Armistiţiului

ŞI

Deciziile dela Yalta

IMPIEDICÂND

Munca lucrătorilor democraţi

JOS LEGIONARII DIN F. N. D.

30/III 947
S-a ridicat dela Casa Română cu ocazia perchiziţiei

275
Ministerul Afacerilor Interne, Dir. Generală a ...
CNSAS

Arhiva Mai Maniu găsită ... nr ...

~~276~~ 255

268

ROMANI UNITI-VA.!

Români, sunteţi nerecunoscători, netrebnici, hoţi şi pungaşi, pentrucă după ce Armata Roşie v'a eliberat de sub jugul [illegible], voi nu îndepliniţi condiţiile armistiţiului. [illegible] asta vi să [illegible] în faţă toată ziua, asta se scrie în fiecare gazetă, asta se citeşte pe toate zidurile, asta v'o spune mereu Dl. Simion Oeriu.

In prim loc, noi Românii nerecunoscători, netrebnici cum om fi, nu-i [illegible] voe Dlui. Oeriu să ne vorbească despre îndatoririle noastre, pentrucă fără să fim antisemiţi şi recunoscând evreilor dreptul la viaţă, la fel cu oricărui cetăţean, nu îngăduim totuşi unui evreu cum e Dl. Oeriu să vorbească despre datoriile de onoare ale României. Această onoare românească e numai a noastră şi un străin care nu simte româneşte nu are nici un amestec în asemenea sentimente pe care nu le poate înţelege.

Dar să vedem de partea cui stă onoarea de a fi respectat armistiţiul şi de partea cui stă dezonoarea de a-l fi călcat.

Prin Art.1 din Convenţia de Armistiţiu, ne-am obligat să dăm 12 Divizii care să lupte împotriva Germaniei. Am dat în loc de 12 Divizii 19. Faptul că am dat mai mult ne-ar fi făcut cinste, dar această onoare ne-a fost murdărită de următoarele lucruri: Armata noastră a fost aşezată să lupte în locurile cele mai grele, aşa încât a avut în cele opt luni de război o pierdere de 50%. Totuşi, în ciuda faptului că în afară de cei trei mari aliaţi am fost ţara care în războiul împotriva Germaniei am angajat cea mai mare forţă şi am avut cele mai multe pierderi, nu am fost recunoscută nici odată ca ţară cobeligerantă şi am fost numai o ţară supusă Rusiei căreia i-am închinat viaţa a 350.000 de oameni pentru ca sub comanda nu a noastră ci a Rusiei să îngropăm din ei 1[illegible].000. Intrebăm de ce, cu toate sacrificiile, nu am fost socotită ţară cobeligerantă, dece 170.000 de soldaţi au murit nu ca eroi ci ca mercenari şi sclavi.? Vă răspundem pentrucă acest guvern care ne conduce azi, impus ţărei cu forţa, nu e recunoscut la Londra şi la Washington şi deci nu poate reprezenta o ţară pe care Anglia şi America s'o [illegible]că drept aliat. Dar cinstea pe care armata noastră a smuls-o [illegible] de bătae a fost murdărită şi cu alte lucruri. Generalii şi ofiţerii care au condus-o au fost rând pe rând îndepărtaţi, asvârliţi în [illegible] sau condamnaţi la moarte pentru fapte imaginare petrecute cu ani în urmă. Iar bieţii soldaţi în loc să defileze, aşa cum se cuvine, la sfârşitul războiului, încărcaţi de glorie, în faţa Regelui pe care toţi îl iubim atât, au fost trimişi acasă pe jos, fără haine, desculţi, după ce acolo unde luptaseră l-i s'au luat armele cu forţa. Si dacă e aşa, întrebăm, cine a respectat armistiţiul şi cine l'a călcat.

In convenţia de Armistiţiu nu se scrie nimic de Aviaţia şi Marina română decât că în timpul războiului Aviaţie, Marina ca şi Infanteria vor lupta sub conducerea Comandamentului Sovietic. Asta înseamnă că la sfârşitul războiului, ceace a rămas din aviaţie şi marină, rămâne României. Iar în loc ca Aviaţia şi Flota să fie a noastră, ne-a fost pur şi simplu furată de ruşi. Din cele 1300 de avioane nu mai avem decât câteva zeci şi din cele 120 de unităţi de marină, nu am rămas cu absolut nimic. Si dacă avioanele au fost parte din ele întrebuinţate în război, în schimb vasele nu au folosit războiului nici o singură clipă, însă au fost luate toate de ruşi, li s'a schimbat numele şi steagul, au fost botezate ruseşte şi duse în porturi sovietice. Odată cu vasele au fost luate şi materialele şi muniţiile marinei, iar 180 ofiţeri şi sub ofiţeri de marină au fost luaţi de ruşi şi internaţi la Odesa. In baza cărui articol din convenţia de armistiţiu au făcut ruşii toate acestea.? Inseamnă asta aplicarea cinstită a armistiţiului.?

v. [illegible]

277

256

269

Prin Art.2 din Convenţia de Armistiţiu, România avea datoria să interneze pe ostaşii germani luaţi prizonieri şi să interneze pe cetăţenii civili. Iată cum a fost aplicată această dispoziţie: Prizonierii de război în loc să ne rămână au fost luaţi de ruşi, însă numai după ce noi am fost obligaţi să-i echipăm, iar cetăţenii civili germani în loc să-i internăm noi au fost ridicaţi tot de ruşi. Ba mai mult ruşii au deportat nu numai cetăţeni germani, au ridicat sub ochii noştri cetăţeni români care aveau cât de puţin sânge german în vinele lor, lăsând în urmă familii pur româneşti în mizerie şi suferinţi. Cu ce drept au călcat ruşii suveranitatea statului român.? A făcut guvernul nostru reprezentanţă şi a avut un singur gest de împiedicare.? Desigur nu, guvernul s'a mulţumit să ne-ţină nouă că sabotăm aplicarea armistiţiului, tipătul vătafului de robi care neputând ţipa stăpânului toveşte pe nedrept tot în robi.

Prin Art.3 din convenţia de Armistiţiu, România s'a obligat de a pune la dispoziţia Armatei ruse mijloace de locomoţie pentru a se deplasa pe teritoriu român. Această obligaţie România a îndeplinit-o pentrucă a dat sau mai bine zis i s'a luat tot ce avea, aviaţia, marina, aproape toate vagoanele şi locomotivele. Dar Rusia nu s'a mulţumit să ~~exp~~ exploateze la maxim obligaţia noastră, a luat mai mult decât îi era îngăduit, a luat toate vasele şi şlepurile, proprietate particulară la care nu avea drept, a scos din ţară 28000 de vagoane şi 250 de locomotive şi nu le mai restitue lucru pe care nu putea să-l facă pentrucă avea doar voe să se folosească de mijloacele noastre de transport şi doar în ţară la noi, aşa încât nu-i era îngăduit să treacă peste hotare vagoanele şi locomotivele şi nici să se facă stăpână pe ele. Tot nesocotind Art.3, ruşii s'au făcut stăpâni pe vreo 12.000 automobile particulare. Întrebăm cu ce drept au luat aceste maşini şi cu ce drept obligă automobilele, ce bruma au mai rămas, să circule cu permis sovietic.? Înseamnă asta respectarea armistiţiului sau înseamnă că Rusia socoteşte ţara noastră drept o ţară ocupată din care are voe să prade orice şi oricât.?

Prin Art.5 din convenţia de armistiţiu ne-am obligat să trimitem în rusia pe toţi prizonierii ruşi, precum şi pe cetăţenii ruşi care-i aduseseră noi cu de-a sila în România (care or fi fost ăia.?). Prizonierii i-am predat spre marea disperare a unora din ei cărora întoarcerea în rusia nu le surâdea de loc. Dar în aplicarea acestui articol rusia a făcut unele fapte care au călcat în picioare nu numai convenţia de armistiţiu dar au nesocotit drepturile omului, dreptul internaţional cât şi cele mai simple îndatoriri de omenie. Au cerut ruşii ca toţi oamenii chiar de origine românească fiind, care s'au refugiat din Bucovina sau Basarabia să fie trimeşi cu de-a sila înapoi. Ba în ultima vreme au cerut să le fie trimeşi şi acei care erau în Iunie 1940 funcţionari sau militari în aceste provincii. Adică au cerut ruşii ca oameni liberi să fie prinşi ca robi, legaţi şi trimeşi, au cerut ca oamni liberi să fie cu de-a sila cetăţeni sovietici. Rezultatul a fost că din fericire pentru noi, mulţi au reuşit să scape ascunzându-se, dar unii au fost totuşi siliţi să plece şi mulţi dintre ei s'au sinucis preferând să moară decât să trăiască sub administraţie sovietică. Iacă D'le. Gieru dacă nu ai dreptul să vorbeşti despre aplicarea armistiţiului, pentrucă asemenea suferinţe care duc până la sacrificiul vieţei sunt suferinţe româneşti pe care un străin nu le poate înţelege.?!

Prin Art.7 din Convenţia de Armistiţiu România trebuia să predea Rusiei, sub titlul de trofee orice material de război german, iar prin art.8 România se obligă de a păstra orice bunuri care ar aparţine statului sau cetăţenilor germani sau persoanelor aflate în germania. Iată cum a înţeles Rusia să execute aceste dispoziţii: În prim loc ne-a obligat să reparăm trofeele aşa încât ne-a costat vreo câteva miliarde aceste reparaţii fără ca această sumă să ne fie scăzută din datorii.

v. Sam

278

Ministerul ... Dir. Generală ...

270

257

Pe urmă, găsind rușii vre-o 1500 de mașini germane stricate, în loc să le ia așa cum erau, în chip de trofee, ne-au obligat să dăm altele bune în schimb în baza cărei obligații nu știe nimeni. Aplicarea însă a art.8 a fost și mai extraordinară și dovedește încă odată că pentru guvernul sovietic convențiile semnate de el sunt niște simple petice de hârtie fără valoare. În aplicarea art.8 Rusia nu avea dreptul să ridice nimic, noi aveam doar datoria să păstrăm tot ce aparținea statului și cetățenilor germani. Rușii nerespectând însă armistițiul au ridicat din vreme tot ce era de proveniență germană, mărfuri care erau proprietatea negustorilor români sau erau cumpărate de Stat, mărfuri în valoare de 30 de miliarde. Dar au făcut mai mult, au intrat în case particulare, în prăvălii și în depozite și unde au găsit mărfuri fabricate în Germania dar care erau proprietate românească, le-au ridicat. Astfel au luat mașini de tot felul, materiale fotografice și produse farmaceutice, așa încât românii mor azi cu zile și nu mai găsesc doctorii.

Prin art.10 din Convenția de Armistițiu România este obligată, pe tot timpul războiului, să întreție cu a sa cheltuială trupele sovietice care se află pe teritoriul țărei, precum și să dea în folosință mijloacele de comunicație, instalațiile de utilitate publică, depozite, generatoare de energie armatelor rusești. Aplicarea acestui articol a costat Țara românească, în zece luni, 265 de miliarde predând în această sumă 25000 vagoane de cereale și furaje, 10000 vagoane de zarzavaturi și fructe, 3500 vagoane de carne și grăsimi, 150 vagoane de spirt, 5000 vagoane de combustibil, un miliard de țigări și 250 milioane cutii de chibrituri. Art.10 nespecificând până unde se întinde obligația noastră, nu putem protesta. Suntem în drept însă de a protesta pentru alte lucruri: Eram obligați să întreținem trupele sovietice atâta vreme cât erau pe teritoriul românesc, or mare parte din produsele luate dela noi au folosit la întreținerea armatei ruse care se afla în Ungaria și Germania. Dar mai mare nedreptate o reprezintă situația actuală. Eram obligați să întreținem trupele sovietice atâta vreme cât acestea purtau război, după terminarea războiului obligația încetă dela sine. Or acum tocmai Rusia ne cere mai mult pentrucă azi găzduim în țară 2 milioane de ostași sovietici care parcă s'au așezat și pentru iernat, ostași pe care-i hrănim, îi îmbrăcăm, le plătim leafă fără să fim cu nimic îndatorați, așa încât în câteva luni vom cheltui alte 200 sau 300 de miliarde și țara ne va fi complect secătuită. Acest art.10 a avut darul ca până acum să ne sărăcească complect. În baza lui Rușii au luat atâta grâu încât noi nu mai avem pâine decât de 2 ori pe săptămână și ne-au luat atâtea oi și vite încât în viitor țara noastră nu se mai poate reface.

Tot în trecut faptele rușilor bazate pe art.10 erau să ruineze în câteva săptămâni tot sistemul nostru financiar. În adevăr dacă circulația rublelor ar fi continuat în România, leul nostru n'ar mai fi avut nici puțina valoare pe care o are astăzi. Din fericire pentru noi, datorită Angliei și Americei, și cu ajutorul - dacă nu ne înșelăm - a unui bun cetățean care se numește Max Auschnitt, am scăpat la vreme de o catastrofă financiară, rublele încetând să mai aibă valoare circulatorie. Am arătat până acum că aplicarea art.10 ne-a sărăcit, am vrea însă ca cel puțin de aici înainte ~~România să înceteze a mai plăti ceva pentru că nu mai e cu nimic datoare~~. Ne întrebăm însă cum va reuși guvernul să obțină acest lucru. Noi credem că acest guvern, servitor supus rusiei, nici măcar nu va avea curajul să facă o asemenea cerere.

În fine urmează să vedem dacă România a respectat art.11 din convenția de armistițiu, despre care s'a spus de sute și mii de ori că Rusia a fost atât de generoasă atunci când a obligat România să plătească numai 300 de milioane de dolari despăgubire de război.

Nu facem aprecieri asupra prea lăudatei generozităţi, afirmăm doar că a-
ceastă sumă puteam s'o plătim şi am plătit-o chiar şi nu în şase ani ci
în opt luni. Pentru a se recunoaşte însă României că a plătit întreaga
datorie de război ar trebui să se întâmple câteva minuni care desigur nu
se vor îndeplini nici când. Ar trebui ca Rusia să fie de bună credinţă,
să respecte convenţia de Armistiţiu pe care a semnat-o şi în fine ar tre-
bui să avem un guvern care să nu fie slugă Rusiei şi să poată arăta şi
[illegible] ceea ce e lămurit şi drept. Desigur însă că nu se va întâmpla nimic
[illegible] minuni nu se mai fac în zilele de astăzi. România va continua să
[illegible] ceeace nu datorează, să facă şi să sufere ceeace nu-i obligată -
[illegible] românii vor fi acuzaţi că nu îndeplinesc şi sabotează armistiţiul.
[illegible] ne va spune că suntem lipsiţi de onoare şi noi, răbdători şi în-
văţaţi să tăcem ca nobili vom aşeza în muzeu un bal, o vacă şi o pâine pen-
tru ca la iarnă să ne aducem aminte la ce au folosit aceste trei lucruri.
Dar să arătăm cum se face că am plătit până acum întreaga datorie de răz-
boi. Pentru a face socoteala trebue să vă mai spunem două lucruri peste
cele ce aţi aflat până acuma. Trebue să vă spunem că dela armistiţiu până
azi, din calculele venite din toată ţara, armata sovietică, prin jafurile
făcute, a păgubit pe români cu cel puţin 500 miliarde de lei. Ori cum aces-
te jafuri nu sunt reglementate în convenţia de armistiţiu, e normal ca suma
păgubită s'o scădem din datoria de război. Infine trebue să vă mai spunem
că deşi Rusia nu putea, după încheerea armistiţiului, să mai ia sub numele
de pradă de război nimic din România, totuşi ruşii ne-au luat fără nici un
drept 23.000 de vagoane şi 500 de locomotive considerându-le captură deşi
toate au fost scoase din ţară mult după ce armistiţiul s'a încheiat. Şi
acuma aducându-vă aminte tot ce aţi aflat, să facem socotelele: Potrivit
Art.11 din convenţia de armistiţiu trebuia să plătim în 6 ani 300 milioa-
ne [illegible] dolari. Am plătit până acuma necontestat 77 milioane de dolari, plă-
tin[illegible] cu 5 milioane dolari mai mult decât rata cuvenită. Prin urmare ne-ar
ma[illegible] rămas de plătit 223 milioane de dolari, sau la o valoare reală în
lei 892 de miliarde. Să socotim pe de altă parte sumele care le am plătit
sau cu care ne-a păgubit Rusia fără drept: 500 miliarde ceeace a jefuit ar-
mata sovietică, 60 de miliarde pentru avuţia luată, 75 de miliarde valoarea
flotei, materialelor şi muniţiilor marinei luate de ruşi fără nici o justi-
ficare, 60 miliarde cele 23.000 de vagoane şi 30 miliarde cele 500 de loco-
motive luate cu japca, 36 miliarde cele 12000 de automobile ridicate de ruşi
30 miliarde pentru mărfurile luate de ruşi din vamă sub pretext că sunt
germane, înfine 100 miliarde întreţinerea celor două milioane de ostaşi so-
vietici pe care nu mai avem datoria să-i hrănim, să-i îmbrăcăm, să le plătim
[illegible] odată ce războiul s'a terminat. Dacă faceţi adunarea vedeţi că toate
aceste bunuri luate pe nedrept însumează 891 de miliarde, deci tocmai cât
pretindeau ruşii că avem de plătit, şi la asta nu s'a socotit costul repa-
raţiei a aşa ziselor trofee germane şi nici materialele, muniţiile şi echi-
pamentul celor 19 divizii care au luptat pe front şi care a rămas ruşilor
pentrucă pe soldaţi i-a trimis acasă goi şi fără arme.

Dar nu am terminat cu descrierea relei credinţe ruseşti, această rea
credinţă s'a manifestat şi în alte capitole din aplicarea convenţiei de
arm[illegible]stiţiu. Potrivit art.12 din convenţia de armistiţiu, România trebuia să
res[illegible] Rusiei vagoanele, locomotivele, tractoarele, maşinile obiectele de
valoare şi cele artistice pe care românii le-au luat din Transnistria. Ori-
ce minte clară şi de bună credinţă, atunci când citeşte art.12 înţelege că
România trebuie să restitue numai acele lucruri care la data încheerei ar-
mistiţiului mai erau în fiinţă şi că în orice caz nu trebue să restitue
acele lucruri care prin natura lor s'au consumat, ca cereale, fructe, conser-
ve, lapte, unt, carne şi altele. De altfel în cazul în care România ar fi res-
tituit tot ce găsise în Basarabia şi Transnistria şi deci ar fi adus lu-
crurile în starea în care se găseau când ruşii le-au părăsit, ce rost ar
mai fi avut să plătim şi despăgubirile de război din art.11.

CNSAS

Am arătat că așa judecă o minte de bună credință. Rușii nu judecă așa, ei cer să restituim tot ce pretind că au lăsat în Basarabia și Transnistria și tot ceace s'a produs acolo timp de 2 ani cât au stat sub stăpânire românească, uitând Rușii că din lucrurile luate și consumate mare parte le-au luat armatele germane nu cele române. Din această diferență de păreri iese natural și o diferență de cifre, Rușii pretind că le datorăm 970 de miliarde iar noi susținem că le datorăm doar 240 de miliarde, sumă care am și restituit-o prin predările de materiale pe care le-am făcut. Această chestiune a aplicărei art. 12 va trebui să facă obiectul unui arbitraj pe care însă nu guvernul actual e în măsură să-l ceară. Tot în aplicarea art. [illegible] rușii au întreprins în românie alte lucruri urâte. Căutând obiecte așa [illegible] luate de români din Basarabia și Transnistria, Rușii au intrat în nenumărate case particulare, în magazine, au inventariat lucrurile toate dela [illegible] cele de pietate și dela alte case de amanet și peste tot au luat ce le-a plăcut și ce au vrut. Desigur marea majoritate a lucrurilor nu aveau nici o legătură cu Basarabia sau Rusia, altele aparțineau de zeci de ani românilor fiind cumpărate din Rusia Țarilor, în fine unele erau ale refugiaților ruși veniți din timpul revoluției în țara noastră. Ba acum câteva luni rușii ne-au silit să facem o lege care din fericire s'a modificat, potrivit căreia nici un refugiat din Basarabia sau Bucovina de nord nu putea să-și păstreze măcar cămașa depe el ci trebuia să dea totul comisiei rusești de control.

Am arătat până acuma reaua credință a rușilor, am arătat lipsa de loaialitate a acestora față de aplicarea armistițiului, am arătat lipsa de respect pe care o au pentru convențiile pe care le-au semnat, am arătat lăcomia și lipsa lor de omenie. Vom arăta acum un lucru mai grav decât tot ce a precedat. Rusia nu respectă suveranitatea statului român, nu numai că se amestecă în politica noastră dar ei o conduc și o comandă. Guvernul nostru nu e decât slugă rusească și armata noastră nu poate face nimic fără voea rușilor. Nu mai suntem o țară independentă, suntem o țară supusă mai rău decât eram pe vremuri față de Turci și dacă lucrurile vor merge așa vom înceta să mai existăm devenind în cele din urmă una din republicele sovietice. Rușii au făgăduit că nu se amestecă în treburile noastre. Dacă e așa, întrebăm dece la 6 Martie, prin dezarmarea armatei și prin înarmarea bandelor de vagabonzi, ne-au impus rușii un guvern pe care Țara întreagă nu-l voește.? Cu ce drept au ocupat Rușii cazărmile, au luat armele ostașilor români, au desființat jandarmeria și poliția.? Dece gazetele partidelor politice românești sunt interzise de cenzura rusească.? Dece, pe străzi, circulă patrule rusești.? Cu ce drept dau Rușii afară din case sute de familii românești care sunt obligate să le lase și casă și mobile și rufărie.? Cu ce drept ne opresc Rușii să circulăm pe străzi noaptea.? Cu ce drept și în ce scop fac și acum fortificații în locurile unde nu a fost nici odată câmp de bătae.? Dece aduc în Moldova mii de familii ruse cu femei și copii.? și dacă asta e realitatea, dacă suveranitatea României nu mai e respectată, dacă armata Română a fost și este tratată ca o anexă a armatei roșii, dacă guvernul nostru e alcătuit doar din slugi rusești și celelalte țări nu vor să-l recunoască, dacă jaful soldaților ruși nu e pedepsit, dacă cetățeni români sunt arestați de ruși și unii internați în Rusia, dacă averea statului român, vămile și depozitele sunt continuu golite, dacă nu mai avem dreptul să mâncăm carne și pâine fiind că trebue să le dăm totul rușilor, dacă nu mai avem dreptul să gândim și să vorbim, atunci ne mai putem numi o țară liberă.? Mai există Convenția de armistițiu sau suntem o țară ocupată care ne pregătim să ajungem o provincie rusească.

Români deşteptaţi-vă cât mai e vreme, înainte ca fii voştri să învețe în şcoală numai limba rusă, înainte ca armata noastră să îmbrace uniformă [illegible]ească, înainte ca steagul românesc să fie înlocuit cu secera şi ciocanul, înainte ca steaua să înlocuiască crucea.

Români veniţi cu toţii câţi mai aveţi inimă românească să cereţi Regelui, singura Fiinţă care ne mai poate salva, să schimbe guvernul de [illegible]lugi astfel încât un alt guvern care va şti să se facă ascultat să întreprindă cuvenitul protest la Berlin unde Preşedintele Trumann şi Churchill suntem singuri că nu ne-au uitat.

Români nu pierdeţi această clipă, Anglia şi America vă va ajuta, dar să vă ajute trebue să audă strigătul vostru de grijă şi suferinţă, nu [illegible] să vă găsească tăcuţi şi răbdători pentru că altfel vă vor socoti [illegible]te de robi şi nu veţi merita grija lor.

Români deşteptaţi-vă, arătaţi lumei şi vouă înşivă că aşa cum aţi [illegible]it o datorie de onoare să respectaţi convenţia de armistiţiu, aşa so[illegible] o onoare să vă răsvrătiţi împotriva nedreptăţei şi fără de legei.

ROMANI UNITI - VA !!

282 Dos. HUDIȚA

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen...

DECLARATIILE D-LUI IULIU MANIU, FACUTE PRESEI STREINE IN [illegible] SEPT.1945

261

-Desigur că ați luat ~~xxxx~~ cunoștință de interview-ul acordat presei de către Dl.V.Molotov, comisar al URSS pentru Afacerile Externe, care se referă și la situația din România?

- Firește cunosc textul transmis prin B.B.C. și textul apărut în ziarele guvernului din București, transmis de către agenția TASS. Aceste texte nu sunt cu totul identice. Sunt nevoit să consider de autentic textul transmis prin TASS.-

-Ce obiecțiuni aveți de făcut față de aceste declaratii?

- Imi pare bine că dl.Molotov mi-a dat prilejul să prezint opiniei publice, istoricul adevărat al absenței noastre din actualul guvern și să arăt în parte realitatea asupra situației din țara noastră. După cum și Dvs., ați putut constata, dl.Molotov face aprecieri destul de severe și după părerea mea injuste, asupra unor chestiuni interne ale noastre. Domnia sa, ca și oricare dintre Domnii Miniștri de Externe ai marilor Puteri, avea tot dreptul să aprobe sau să critice politica externă a României și îndeosebi felul în care România înțelege să satisfacă obligațiunile sale, care rezultă din tratatul de armistițiu. In această privință însă, D-l Molotov se declară perfect satisfăcut. D.sa nu s'a mulțumit cu atât, ci a făcut aprecieri asupra situației noastre interne, asupra raporturilor de forță dintre partide, asupra măsurilor cu caracter strict intern luate de guvernele românești, [illegible] și unele sugestii în ceeace privește alcătuirea viitoarei legi electorale dela noi. Mă întreb dacă acest fel de aprecieri -dată fiind calitatea oficială a interlocutorului- precum și raporturile amicale dintre URSS și România, nu înseamnă un oarecare amestec în treburile interne ale României?

D-l Molotov în luna Martie 1944 a declarat în mod solemn că, în cazul când România va părăsi Axa și se va alătura Aliaților, Rusia Sovietică și celelalte mari puteri, vor respecta independența țării și nu se vor amesteca în treburile ei interne.

Această declarație a D-lui Molotov însușită în mod public și de d-nii Churchill, Eden și Cordell Hall a contribuit, la timpul său, în mare măsură, la decizia noastră cunoscută, care a fost luată încă din luna Aprilie a aceluiaș an și dusă la bun sfârșit la 23 August. La 27 August 1944, D-l Molotov a repetat de altfel declarațiile D-sale din luna Aprilie.-

D-l Molotov este prea vechiu și prea iscusit diplomat, pentru ca să presupunem că D.sa n'ar constata diferența dintre declarațiile D-sale din Aprilie 1944 și caracterul intervenției D-sale din prezent. Cred că D-sa dă o interpretare -după părerea mea greșită- condițiunilor din tratatul de armistițiu.-

Trebuie să mărturisesc că declarațiile D-lui Molotov m'au surprins. Surprinderea mea și a întregei opinii publice românești este cauzată de modul cum D-l Molotov s'a lăsat indus în eroare de către informatorii D-sale, reproducând informațiuni ce nu sunt reale privitoare la situația politică din România.-

D-sa nu a fost încă în România și prin urmare, informațiuni directe nu a putut să ia. Astfel s'a văzut nevoit să facă apel la informatori care au abuzat de buna sa credință. Opinia publică [illegible] care cunoaște perfect realitățile, va condamna în unanimitate, pe acei informatori -în fruntea cărora stă actualul guvern [illegible] și intrat în ilegalitate, prezidat de D-l Petru Groza, un guvern cum nu a mai fost altul în România.-

./.

- Ce aveţi de spus asupra părerii D-lui Molotov despre caracterul democratic al guvernului Groza şi despre popularitatea acestui guvern?

- Afirmaţiunea D-lui Molotov că în România ar exista un guvern democratic şi că acest guvern s'ar bucura de încrederea majorităţii covârşitoare a poporului, este cu totul lipsită de temeiu.-

Guvernul D-lui Petru Groza nu este un guvern democratic. Maniera cu care acest guvern a fost impus la conducerea ţării, este foarte departe de principiile şi nuanţele democratice. Pe un sâmbure comunist, pe care ţara nu-l voieşte, s'au grefat emfuscaţii şi tataţii opiniei publice româneşti de sub cele trei dictaturi precedente, care compromişi şi odioşi opiniei publice româneşti, s'au oferit să camufleze pe comunişti pentru ca scăpând de acuzaţia de criminali de răsboiu, să poată exercita o nouă dictatură, de pe banca ministerială a aşa zisului "guvern democratic". La aceştia se mai adaugă pe lângă socialişti, câteva derivaţii de sindicalişti şi formaţiuni create în mod superficial, pentru a produce impresia unei concentrări de forţe. Deci cu regret trebuie să-l contrazic pe D-l Molotov. Căci un guvern care a suprimat întreaga presă opoziţională, îndeosebi a partidelor care şi-au luat răspunderea pregătirii şi au desăvârşit actul dela 23 August, un guvern care a desfiinţat aşa dar libertatea scrisului, care a sugrumat pur şi simplu, libertăţile publice, care instituie împotriva legii lagăre de concentrare şi arestează fruntaşii opoziţiei şi tineretul, nu poate fi numit democratic. Democraţia poate fi interpretată în multe feluri, dar nimeni în lume nu va putea spune că democraţia înseamnează dictatură, lagăre şi teroare.-

In ce priveşte popularitatea guvernului Groza, fireşte că nu avem la îndemână probe concludente şi nu putem avea înainte de a se înfăptui alegeri libere. Eu ştiu ceeace ştie şi mărturiseşte până la ultimul om din România, că acest guvern nu este susţinut decât de către fasciştii unguri, rămaşi aici de pe timpul regimului hortist, de câţiva agenţi şi oportunişti, care se găsesc în toate ţările şi în toate timpurile şi de o mică minoritate de muncitori, care tiranizează pe cei din majoritate, prin comitete sindicale şi comitet de fabrică, impuse de forţa poliţienească.-

Din împrejurarea că, din când în când guvernul ordonă, prin echipele sale înarmate, ca vreo câteva sute de partizani să manifesteze în favoarea lui, sau să spargă capetele celor care manifestează dragostea lor pentru Regele Ţării, nu se poate deduce că acest guvern ar fi ~~xxxxx~~ popular, mai cu seamă ţinând seamă şi de faptul că se iau măsuri împotriva muncitorilor şi funcţionarilor care refuză să manifesteze la ordin. De altfel, actualul guvern este alcătuit din partide şi fracţiuni care toate împreună, la ultimele alegeri abia au întrunit 2% a sufragiilor. Metodele pe care le-a adoptat în guvernare, guvernul D-lui Groza, sunt metode dictatoriale. El se menţine prin gărzi înarmate, prin cenzură şi printr'o teroare încă necunoscută în istoria politică a ţării.-

A afirma că acest guvern se bucură de încrederea "majorităţii covârşitoare a poporului" înseamnează a nu cunoaşte adevărul uşor controlabil. De aceea, împrejurarea că D-l Molotov s'a lăsat sedus de afirmaţiile cu totul false ale reprezentanţilor acestui guvern,- infirmate zilnic,- la orice ocazie de către opinia publică românească, a provocat în ţara noastră o îndreptăţită uimire. Guvernul Groza, dimpreună cu toate partidele şi grupările care îl compun, nu poate să conteze pe 10% din simpatiile populare din ţară. Opinia noastră publică în majoritatea ei covârşitoare, în regimul de tiranie care este menţinut în ţară, nu poate să se manifesteze, decât sporadic, dar şi aceste manifestaţii ale ei, sunt ~~xxxxx~~ nu numai necesitate, dar şi prompt şi sever reprimate prin cele mai brutale mijloace de esenţă dictatorială.

- Ce aveţi de observat la constatarea D-lui Molotov că guvernul

...

283 9
262 275

Groza ar fi instaurat în România ordinea şi liniştea?

– D-l Molotov se bizuie pe alegaţiunile informatorilor D-sale, interesaţi, atunci când afirmă că, guvernul Groza ar fi instaurat în România ordinea şi liniştea, care nu ar fi existat înainte.- In realitate guvernul Groza este un factor oficializat de desordine şi un factor primejdios al unei neliniştii, pe care ţara noastră nu a înregistrat-o. Puterea executivă de stat, este odată cu dezarmarea armatei noastre şi îndepărtarea unei însemnate părţi a poliţiei şi a jandarmeriei, inexistentă.- Poliţia şi siguranţa Statului au fost în bună parte înlăturate şi înlocuite cu membrii formaţiunilor improvizate de partidul comunist. Autorităţile au fost despuiate de orice prestigiu. Legile nu sunt respectate, chiar cele emanate dela miniştrii comunişti, adesea ori nu sunt executate nici de către subalternii acestora. Fiecare organizaţie politică din guvernul Groza, se conduce după legi şi interese proprii. Viaţa, libertatea şi avutul cetăţenilor, sunt la dispoziţia capriciilor unor indivizi care nu înţeleg nici valoarea legilor, nici permanenţa drepturilor cetăţeneşti.-

Guvernul Groza a înfiinţat şi a menţinut, prin violarea Constituţiei şi a legilor existente, lagăre de internare a adversarilor politici, populate cu membrii partidelor de opoziţie. Cetăţenii care nu s'au încadrat cel puţin de formă în organizaţiunile politice "recunoscute" au fost puşi în afară de lege, iar guvernul prin agenţii lui teroristi, le contestă cele mai elementare drepturi ale omului.-

Inchisorile sunt pline de aderenţi ai Partidului Naţional Tărănesc şi Liberal. In închisori, agenţii noui, recrutaţi în poliţia ironic denumită "democratică", maltratează şi schingiuiesc pe arestaţii politici. Printre sistemele de guvernare consfinţite de actualul guvern un loc însemnat îl ocupă inscenările, menite să justifice arestări şi persecuţii politice.-

In acelaş timp, infractorii de drept comun sunt lăsaţi să opereze în mod curent.- Spargerile, furturile, delictele în general, au atins un procent excesiv. "Gărzile cetăţeneşti" înarmate, care ar trebui de fapt să înlocuiască poliţia "comprimată" se ocupă de fapt cu afişajul politic, cu recrutarea forţată prin ameninţări a participanţilor la manifestaţiunile guvernului şi cu reprimarea brutală a oricărei manifestaţiuni a opiniei publice.-

Prin urmare faţă de pretenţiunile informatorilor D-lui Molotov că guvernul Groza ar fi instaurat în ţară ordinea şi liniştea, se ridică tragica realitate, care infirmă categoric această susţinere şi îi opune situaţia cunoscută de noi că: România se află în plină anarhie şi că niciodată noţiunile de: viaţă, respectul persoanei fizice, libertatea şi drepturile, nu au avut o interpretare mai arbitrară şi mai anti-democratică, decât astăzi în România.-

Aici trebuie să menţionez că până şi pretinsele turburări însemnate în ajunul demiterii guvernului Rădescu nu au fost altceva decât auto-sabotajul organizat de miniştrii F.N.D.-işti din guvern, spre a servi de pretext pentru introducerea dictaturii. Este interesant de observat că dela 6 Martie 1945, de când guvernul Groza durează, nu s'a realizat nicio "epuraţie" în ministere, ci dimpotrivă fasciştii notorii care dând urmare apelului public făcut de Ministrul de Interne, adresat legionarilor, s'au înscris la comunişti, au fost numiţi în slujbe ~~publice~~ publice şi în demnităţi politice.-

Desigur recrutarea aderenţilor prin ~~ameninţări~~ ameninţări şi şantaj nu poate constitui pentru guvernul Groza un titlu suficient, spre a fi numit instauratorul ordinei şi liniştei în ţară.-

Regele ţării a procedat deci întru totul constituţional, demiţând un astfel de guvern în conflict cu sentimentul quasi-unanim al ţării.-

– Ce spuneţi de aprecierea D-lui Molotov asupra guvernului

descu, că ar fi avut în majoritate miniştri anti-sovietici?!

– Nu ştiu la care dintre foştii miniştri face aluzie D-l Molotov. Stiu că zece miniştri din actualul guvern prezidat de D-l Groza, au făcut parte, în calitate de miniştri şi subsecretari de stat din guvernul Rădescu, în frunte cu D-l Petre Groza, care era vice-preşedintele guvernului. Mai ştiu că nici atunci şi nici dela 23 August 1944 încoace, nu a existat în România un partid sau un om politic de răspundere care să aibă atitudine sau sentimente anti-sovietice.– Din guvernul Rădescu au făcut parte şi reprezentanţi ai Partidului Naţional Tărănesc. Dacă D-l Molotov a intenţionat să vizeze pe aceşti miniştri, trebuie să rectific, în mod categoric, această afirmaţie. Totodată trebuie să amintesc că, actul dela 23 August 1944 nu s'ar fi putut înfăptui fără contribuţia efectivă şi covârşitoare a partidelor Naţional Tărănesc şi Naţional Liberal.– Partidul Naţional Tărănesc a fost acela care dela 1919 încoace a fost totdeauna în mod constant, în fruntea opiniei publice, care milita pentru o politică de prietenie cu URSS. Acest partid a fost pionerul unei politici externe de bună vecinătate cu marele vecin dela Răsărit.–

Insăşi, conducătorii guvernului sovietic au avut în anii premergători armistiţiului, cuvinte de bună apreciere pentru preşedintele acestui partid şi pentru lupta ce care o ducea sub ocupaţia nemţească.– In sfârşit, fruntaşii acestui partid în ultimele două decenii, erau stigmatizaţi de către exponenţii reacţiunii din România, ca "bolşevici", datorită programului de stânga pe care-l împărtăşeau, şi "vânduţi Moscovei", datorită poziţiei lor pe plan extern şi al politicii de bună vecinătate cu Sovietele, pe care o preconizau fără echivoc.

In schimb, din guvernul precedent nu au făcut parte gruparea zisă "liberală dizidentă" încadrată acum în guvernul Groza, condusă de dl. Gh. Tătărescu, care în demonstrarea politicei sale filo-sovietice, nu poate invoca decât cel mult încurajarea antisemitismului, represiunea brutală dela Tatar-Bunar, înlăturarea lui Nicolae Titulescu, denunţarea garanţiilor franco-engleze, prezenţa lui demonstrativă alături de Antonescu, la serbările anti-sovietice dela Chişinău şi orientarea politicei a României spre puterile Axei.–

– Ce spuneţi referitor la declaraţiile D-lui Molotov că guvernul Rădescu nu ar fi executat condiţiunile armistiţiului?

– Acum aud pentru prima dată această acuză. Stiu că cea mai mare parte a condiţiunilor de armistiţiu au fost executate pe timpul guvernelor Sănătescu şi Rădescu. Executarea loială a armistiţiului de către toate guvernele româneşti de după 23 August 1944 a fost recunoscută public, atât de generalissimul Stalin –cu prilejul decorării M.S. Regelui Mihai I cu ordinul Victoria, cât şi de dl. Vâşinscki, cu ocazia vizitelor D-sale în România, iar pe urmă a fost oficial confirmată la reluarea legăturilor diplomatice dintre URSS şi România.–

D-l Molotov afirmă că nu se poate reproşa nimic guvernului Groza. Dvs., ce aveţi de spus?

– Dacă D-l Molotov nu are nimic de reproşat, întrebarea rămâne totuşi ce zice Tara Românească? ce zice Regele ei?

Dacă D-l Molotov orientându-se după informaţiile tendenţioase şi interesate ce i-au fost date, afirmă că nu are a reproşa nimic guvernului "democratic" din România, Tara Românească în covârşitoarea şi impresionanta ei majoritate, reproşează acestui guvern: dezastrul economic, degringolada financiară, prăbuşirea monedei naţionale, ... înspăimântătoare, carenţa autorităţii, convenţiunile oneroase încheiate cu străinătatea, foametea împotriva căreia nu s'a luat nicio măsură şi mai cu seamă i se reproşează teroarea cumplită pe care a instaurat-o, încotirea celor mai elementare drepturi ale omului, prigoanele politi...

. .

 284 263 6

Arhivele Ministerului ... Dir. Gen. (stamp)

înscenările condamnabile, lagărele, închisorile, cenzura, suprimarea presei şi întreg noianul de fără de legi comise de agenţii guvernului în dauna libertăţilor, drepturilor şi bunurilor cetăţeneşti.

- Ce spuneţi cu privire la afirmaţiunile D-lui Molotov că grupările politice Maniu şi Brătianu au fost chemate să participe în guvernul Groza, dar că ele au cerut prea multe locuri, neproporţionate cu greutatea lor politică în ţară?

- Nu acesta a fost motivul neparticipării partidului naţional ţărănesc [în] guvernul Groza. Motivele refuzului de a participa la acest guvern au fost împrejurarea că guvernul Groza a fost impus de către un Stat str[ăin], că acest guvern nu a prezentat niciun program şi în sfârşit că Ministerul Afacerilor Străine a fost încredinţat persoanei care în calitatea lui de Prim Ministru a inaugurat la timpul său orientarea hitleristă a guvernului român, a denunţat garanţiile anglo-franceze şi pe deasupra avea răspunderea principală pentru instaurarea dictaturii în România, pentru promovarea gărzii de fier şi pentru regisarea persecuţiunilor rasiale. Prin urmare, motivul pentru care nu am acceptat intrarea partidului naţional Ţărănesc în guvernul D-lui Groza, nu a fost deosebirea de vederi în ce priveşte numărul portofoliilor. D-l Petru Groza a refuzat să precizeze programul său. Când s'a prezentat la mine, pentru a oferi partidului nostru colaborarea, l-am întrebat în prezenţa D-lui Mihalache despre programul de guvernare, dar D-sa s'a eschivat dela răspuns, cu motivarea că nu are timp să înfăţişeze acel program fiind aşteptat la o adunare populară. Privitor la compunerea guvernului am schimbat doar câteva cuvinte.- Eu am propus menţinerea proporţionalităţii participării la guvern a partidelor, care au colaborat la actul d[e]la 23 August 1944, aşa cum se stabilise la constituirea guvernului Sănătescu. D-l Groza mi-a răspuns că aceasta nu se poate, deoarece la dorinţa guvernului sovietic va trebui să facă parte din guvern D-l Tătărescu, iar partidul naţional liberal va fi exclus dela colaborare -ceeace noi am considerat un impediment în plus în calea colaborării. In ceeace priveşte diferitele ministere din guvern, am exprimat dorinţa ca Ministerul de Interne, Ministerul de Externe şi cel de Răsboiu să fie încredinţate unor miniştri neutri. D-l Groza a refuzat să discute asupra condiţiuni ale mele, demonstrând astfel că mandatul Domniei Sale era limitat prin dispoziţiile partidului comunist.-

Este evident că în asemenea împrejurări, partidul naţional ţărănesc nu putea să participe la un guvern pus în serviciul partidului comunist. Dealtfel nu ştiu pe ce criterii s'a bazat D-l Molotov atunci când a făcut afirmaţiuni asupra raportului de forţă dintre partidele politice din România. Ultimele alegeri au dat partidelor de extremă stângă un minuscul procent de 2%. Sub dictaturi aceste partide nu au avut decât o activitate neglijabilă. Singurele partide de opoziţie care şi-au manifestat existenţa, au fost partidul naţional ţărănesc şi partidul naţional liberal. Guvernul Tătărescu a fost răsturnat în ultimele alegeri ce au avut loc în România de către naţional ţărănişti. După semnarea armistiţiului partidul naţional ţărănesc din condescendenţă faţă de partidele comunist şi social-democrat, a convenit să dea acestor partide spre a satisface diferitele nuanţe anume inventate, mai multe ministere decât puteau ele să pretindă, întemeiate pe popularitatea lor.- De atunci această popularitate a mers în descreştere. In orice caz cele patru partide, naţional ţărănesc, liberal, social-democrat şi comunist au convenit la o proporţie, în baza căreia au fost formate guvernele Sănătescu şi Rădescu. De atunci încoace nu s'au ţinut alegeri în România şi deci nu s'a putut stabili un nou raport de forţe.-

- Ce aveţi de spus cu privire la declaraţia D-lui Molotov,

./.

asupra necesității alegerilor din România și asupra viitoarei legi electorale?

- Iau cunoștință cu adâncă mulțumire de dorința și părerea D-lui Molotov că și D.sa și URSS doresc efectuarea de alegeri libere în România. Sunt convins că sub alegeri libere D-l Molotov înțelege ca în fruntea țării să fie un guvern neutru sau neutralizat și să nu existe formațiuni înarmate ale partidelor, care să terorizeze pe cetățenii neînarmați. Libertățile publice vor trebui să fie în prealabil restituite, ca și libertatea presei și întrunirilor. Dacă D-l Molotov anticipă asupra legii electorale, emițând părerea că numai unele partide vor putea participa, iar altele nu, după ce criterii? - ideia libertății alegerilor este dela început compromisă.-

Partidul Național Țărănesc așteaptă alegeri libere cu mare nerăbdare, pentru a dovedi lumii că opinia publică este alături de el și de programul său și pentru a dovedi D-lui Molotov cât de mult a fost indus în eroare, de către informatorii de rea credință. Dar mai ales le așteaptă, ca să-și aibă guvernul de încredere și de prestigiu, care singur va putea lega destinele țării.-

- Mai aveți ceva de spus asupra declarațiilor D-lui Molotov?

- Trebuie să mărturisesc satisfacția noastră deplină, pentru faptul că D-l Molotov vorbind despre diferendul italo-jugoslav a adoptat în numele URSS principiul etnic, în lichidarea diferendelor teritoriale, afirmând că pământul populat de croați și sloveni, trebuie revină Jugoslaviei. Noi nădăjduim că acelaș principiu se va aplica în relațiile dintre România și vecinii ei, cu binevoitorul concurs al Excelenței Sale Domnului Molotov, pe care regret că a trebuit să-l contrazic în mod categoric în declarațiunile D-sale, prin cele expuse mai sus. Noi dorim în fruntea țării un guvern cu adevărat democratic așa cum s'a hotărât la Yalta și Postadam, cu acordul Guvernului Sovietic.-

---

C.N.S.A.S.

DECLARATIILE DOMNILOR IULIU MANIU SI ION MIHALACHE.-

Cu ocazia primirii unui mare grup de noui membri în Partidul Național Țărănesc, a avut loc o ședință solemnă la Clubul Central al Partidului, în ziua de 3 Octombrie a.c. în prezența unui mare număr de membri ai Partidului.-

Sedința a deschis-o Domnul Secretar General Nicolae Penescu, care a dat cetire primului lot a celor înscriși, printre care se află mai mulți profesori universitari, liber profesioniști, funcționari și muncitori manuali.-

A luat apoi cuvântul Domnul IULIU MANIU, Președintele Partidului Național Țărănesc, care într'o scurtă cuvântare a arătat principiile fundamentale ale Partidului Național Țărănesc : Naționalismul lipsit de șovinism, democrația hotărâtă și dreptatea socială, vizând în primul rând țărănimea dela buna stare a căreia depinde buna stare a tuturor celorlalte clase producătoare, armonizându-i interesele cu interesele muncitorimii orășenești. Accentuiază fidelitatea națiunii române către Națiunile Unite și năzuința sinceră a Partidului Național Țărănesc de a cultiva cu vecina Rusia Sovietică, cele mai bune relații de amicală vecinătate.-

Partidul Național Țărănesc vrea să combine preceptele libertății individuale și naționale cu cele ale ordinei și a patriotismului, care se reazimă într'un spirit de sacrificiu pentru binele comun al tuturor cetățenilor.-

Când vorbim însă de dreptatea socială și de libertate, să ținem seamă de structura sufletească a poporului românesc și să nu ne lăsăm seduși de niște lozinci, care pot fi bune pentru alte neamuri, care însă nouă nu ni se potrivesc, nici chiar fiind camuflate prin numiri improvizate cum sunt: "Frontul Plugarilor", "Apărarea Patriotică", sau altele de aceeaș natură. Haina trebuie să fie croită pe făptura omului și ideologia pe structura sufletească și economică a națiunii. Vopseaua de pe haine o spală ploaia, tot așa cum ideologiile improvizate le roade dintele timpului. Ideologia Partidului nostru, care există dincolo de munți de 100 de ani, iar dincoace de munți de o jumătate de secol, n'a rostimpul, ci strălucește tot mai luminos.-

Omagiind pe MAJESTATEA SA REGELE MIHAI I, -ceeace provoacă urale nesfârșite ale asistenței- Domnul Maniu dă apoi cuvântul Domnului ION MIHALACHE.

Domnia sa a spus -în rezumat- următoarele:

Ne bucurăm că ați cerut înscrierea în Partidul nostru, un număr atât de mare, veniți din toate straturile societății românești. Aceasta însemnează că ați prețuit crezul, programul și lupta Partidului Național Țărănesc în aceste grele vremuri.- Nu ați venit la beneficii și desfătări. Lagărele care ne stau în față, nu pot fi socotite prilej de desfătare. Vă așteaptă mai degrabă prigoană.-

Noi cei vechi suntem deprinși cu această prigoană. Căci din ~~xxx xxxxxxxxxxxxx~~ 2c ani de luptă, numai trei au fost de creație politică-- restul a fost luptă de opoziție cu prigoană.-

Partidul Național Țărănesc trage isvoarele sale din lupte: lupta de eliberare națională de o parte, de eliberare socială de altă parte.-

Țărănismul a ieșit din tranșeele celuilalt războiu. El este încă viu, proaspăt și nou — și este istoric prin obârșia sa, nu prin vechimea sa.-

Stat muncitoresc, într'o țară unde munca este reprezentată prin țărani mai ales și unde spiritualitatea este strâns legată de structura massiv țărănească, nu se poate denumi mai propriu, decât stat țărănesc.-

In România, atât clasa intelectuală, cât și mica burghezie, cât și clasa muncitorilor manuali, își au existența lor strâns legată de marea massă a țărănimei române și trag seva existenței lor, din roadele

./.

muncii acestei țărănimi. In consecință, socialismul în România se prezintă în mod logic sub aspectul statului țărănesc, al statului în care interesele tuturor straturilor sociale sunt armonizate în concordanță cu cerințele păturii de bază țărănești.-

Deci, statul țărănesc este statul muncii naționale ferite de orice exploatare și dela individ la individ, și dela clasă la clasă, și dela rasă la rasă, și dela țară la țară. Exploatarea rămasă la orice colț, este sămânța de răsvrătire socială înăuntru și de răsboaie în afară.-

Pe linia politicii externe, Partidul Național Țărănesc a preconizat totdeauna și susține și astăzi o politică realistă, care înțelege să tragă toate consecințele din faptul așezării gografice a României, din echilibrul mondial de forțe politice și din calitatea ei de țară mică.-

Această politică nu poate fi decât una, care urmează idealurile mari ale umanității, o politică spre pace, toleranță, libertate și independență și de amicală și strânsă prietenie și colaborare cu vecinii ei și mai înainte de toate cu Rusia.-

Fără îndoială aspectul scenei politice internaționale este foarte sbuciumat. Acest lucru însă nu trebuie să uimească și nu poate speria pe nimeni.-

Asemenea cutremurelor care se produc atunci când straturile geologice caută să se așeze, găsindu-și un nou echilibru, tot așa și lumea de astăzi, sdruncinată în structura ei intimă, caută un nou echilibru politic. Este natural deci să se producă și aici repetate sbuciumări până la găsirea unui echilibru, cu atât mai mult cu cât se tinde nu numai spre o nouă stratificare socială, dar se merge chiar spre o transformare radicală a civilizației. Cu răsboiul care s'a terminat, începe o eră nouă în istoria omenirii.-

Este clar, că echilibrul nu poate fi realizat decât armonizându-se în primul rând interesele celor Trei Mari Puteri. Așezarea acestor interese va decide deci și de soarta micilor națiuni. Credința noastră adânc înrădăcinată în suflete este că, lumea nu poate merge -după ce a plătit un tribut așa de greu- decât spre progres, într'un spirit de dreptate. Drept urmare, această armonizare nu poate însemna nesocotirea statelor mici, ci chiar dimpotrivă, o promovare în cât mai largă măsură a desvoltării lor independente.-

In ce privește Rusia Sovietică, cea mai sinceră, cea mai naturală și singura cale de conceput pentru noi, este aceea a desăvârșitei prietenii, o politică de sinceră apropriere și colaborare cu Rusia fiindu-ne dictată de destinul așezării noastre geografice.-

Politica externă este o acomodare de interese în vederea asigurării împlinirii idealului și destinelor Neamului.-

O politică sinceră se face atunci când te așezi din punctul de vedere al intereselor permanente ale neamului. Privim raporturile noastre de colaborare externă cu punctul de vedere al neamului, al unui neam liber și independent, precum un stat mare își face politica lui externă din punctul de vedere al proprieiilor sale interese -- la fel e și datoria unui stat mic.-

Nu vedem niciun obstacol insurmontabil în calea acordării intereselor noastre cu interesele puternicului nostru vecin.-

Ce voiește Partidul Național Țărănesc?

Să zidească stat nou în politica internă și să consolideze liniile ce îi impune așezarea și destinul său geografico-istoric în politica externă. Să zidească stat nou, cu materialul component al structurii sale țărănești... și în stilul vremii, adică pe principiul muncii nu al exploatării capitaliste.-

Este cea mai cruntă aberație să se susțină că Partidul Național Țărănesc, tinde să transforme România într'un "instrument" al Angliei sau Americei, împotriva Rusiei, precum tot atât de greșit ar fi să se presupună că România ar putea să devină un "instrument" al Rusiei, împotriva Angliei și Americei.-

286 12 8

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Gen...

Trecutul foarte apropiat a demonstrat, cât de fatal poate fi pentru o ţară mică, faptul de a deveni "instrumentul" unei mari puteri împotriva alteia.-

Nu mai departe decât ieri, România a fost împinsă cu forţa de către o cârmuire criminală- să devină "instrumentul" agresivităţii germane împotriva Rusiei, plătind acest lucru cu grele şi amare peniten[illegible].

Poporul românesc desrobit de tiranie şi spălat de păcatul acelei de trădători, a făcut tot efortul de care a fost capabil şi a dat tributul său neprecupeţit de sânge în epocala luptă a neamurilor.- Nimic nu este mai natural, decât să considerăm ca o primă datorie de a căuta să obţinem din această acţiune avantagiile echitabile pentru ţară.-

263

Nu putem decât înfiera cu toată energia atitudinea acelora, care lipsiţi de cel mai elementar patriotism şi dând dovadă de o totală inconştienţă, afirmă în faţa lumii că, Partidul Naţional Ţărănesc, care este reprezentantul notoriu al energiei şi voinţei politicii neamului românesc, ar preconiza o politică de neprietenie faţă de Rusia Sovietică.-

Partidul Naţional Ţărănesc nu este dintre acele grupări politice şi nu este condus de astfel de oameni politici, care atunci când se pare că o mare putere deţine destinele lumii, se sârguiesc să-i sărute mâinele şi picioarele, pentru ca a doua zi să se sârguiască să sărute mâinile şi picioarele altei mari puteri care se ridică.-

Neadevărurile debitate pe seama Partidului Naţional Ţărănesc de mulţi dintre aceşti domni, care nu demult practicau acest lucru şi acum îşi bat pieptурile ca matadori ai timpurilor noui, aproape că nu mai merită desminţirea.-

Nu trebuie uitat că Partidul Naţional Ţărănesc a păstrat linia sa de luptă, în timp ce îşi vedea Secretarul General ucis la ordinul german, în timp ce preşedintele său Domnul IULIU MANIU era ameninţat cu moartea şi însuşi vorbitorul obligat, sub ameninţare, să stea ascuns multe luni de zile. Partidul Naţional Ţărănesc făcea acest lucru cu duşmanii în ţară, pe când bătăioşii de azi sunt tari şi mari protectorii în ţară.-

Partidul Naţional Ţărănesc este singura grupare politică care deplin conştientă şi nedesminţită vreodată a susţinut din primul moment după sfârşitul trecutului răsboiu mondial, necesitatea unei politici de prietenie faţă de Rusia Sovietică. Din această cauză, Partidul a fost crunt atacat în decursul anilor, fiind taxat drept exponentul bolşevismului. Toate cele trei scurte guvernări ale Partidului, au preconizat aceeaşi politică.-

Chiar faptul intrării lui N.Titulescu în cadrele partidului Naţional Ţărănesc, s'a datorat mai puţin unei apropieri ideologice de acest partid, ci aproape exclusiv liniei politice adoptate de partid faţă de Rusia Sovietică.-

Nu mai puţin just este că, poporul românesc nu a putut şi nu poate decât să închidă în sufletul său un sentiment de eternă recunoştinţă şi simpatie, faţă de generoasele puteri America, Anglia şi Franţa, care au fost marii ctitori ai statului român nou şi nu se poate supăra nimeni, dacă noi Românii constatăm că grăim aceeaş limbă, atunci când vorbim de democraţie şi de libertate.-

Făcând această loială politică, ne conformăm întocmai angajamentului de ordin internaţional, care ne leagă alături de U.R.S.S., de Anglia, Statele Unite şi Franţa.-

Declaraţiile D-lui Molotov, respectul condiţiilor armistiţiului, recunoaşterea jertfelor naţiunii române în câştigarea victoriei naţionale—recunoaştere făcută atât de cavalereşte de către Generalisimul Stalin—şi alianţa noastră cu toate Naţiunile Unite.-

Drumul neamului românesc şi deci drumul P.N.Ţ. nu poate fi decât un drum greu de străbătut, dar drumul a cărui ţintă e sigură şi [illegible], drumul demnităţii.-

----

41.

INFORMAȚIUNI INTERNE

Sciziune în partidul comunist.-

Domnul Lucrețiu Pătrășcanu n'a fost ales nici în Comitetul restrâns al partidului comunist (echivalent cu biroul partidului național Țărănesc), nici cel puțin în Secretariatul General.-

A fost ales în Comitetul Executiv.-

In erarhia din partid el este sub Domnul Teohari Georgescu și chiar sub Domnul M.Constantinescu.-

Aceasta a nemulțumit adânc o mare parte din membrii partidului comunist, mai ales acea ramură care mai păstrează oarecari sentimente românești.-

Victoria Doamnei Ana Paucker contra D-lui Pătrășcanu este considerată drept o înfrângere a elementului românesc, din partidul comunist.

De aceia în cercurile bine informate se vorbește tot mult de o gravă spărtură la comuniști.-

Ministrul Justiției, urmat de cea mai mare parte din tid, este pe cale să se despartă de D-na Ana Paucker și acoliții care reprezintă politica trotzchistă și anti-românească în partidul comunist.-

x x
x

Raporturile comuniștilor cu social democrații nu mai mai bune.-

Discursurile din Frontul Unic Muncitoresc au pătruns [illegible] mult în public.-

Este adevărat că și în partidul social democrat sunt [illegible] binări. Ramura comunizantă cu D-l Lotar Rădăceanu, care are motive să fie la dispoziția D-nei Ana Paucker- tinde spre o fuziune cu partidul comunist. D-l Titel Petrescu și marea majoritate a comitetului executiv sunt adversarii acestei contopiri.-

Cele întâmplate la Congresul partidului comunist au [illegible] dreptate social-democraților sinceri.-

Am privit totdeauna cu simpatie mișcarea social-democrată dela noi.-

Ea urmărea realizarea unei lumi mai drepte, bazată [illegible] pe libertate și voința poporului, nestânjenit manifestată.- Ea [illegible] națională. Am regreta sincer dispariția social-democrației [illegible] fiindcă aceasta va fi soarta partidului comunist în care [illegible] piarde.-

---

PARTIDUL NAȚIONAL ȚĂRĂNESC.-

287

279

266

C.O.M.U.N.I.C.A.T. Nr.3

Delegația Permanentă a Partidului Național Țărănesc, completată cu foștii Miniștri și Subsecretari de Stat, s'a întrunit sub președinția Dlui. IULIU MANIU, în ziua de 17 Noembrie, a ascultat expunerea făcută de D.Președinte, raportul Dlui. Secretar General, N. Penescu și în urma discuțiunilor care au avut loc, declară:

I. Aprobă în unanimitate politica și acțiunea Biroului.

II. Partidul Național Țărănesc este solidar cu întreaga Națiune, care prin manifestațiile dela 8 Noembrie din Capitală și aproape din toate orașele țării, a arătat dragostea ei față de Majestatea Sa Regele, pentru Patrie și pentru aspirațiunile democratice ale României.-

III. Constată că regimul fesedist și exponentul lui, guvernul actual, prezidat de D. Groza, au transformat, prin sângele ce au făcut să curgă, o sărbătoare națională într'o imensă protestare a țării contra lor.-

IV. Face răspunzător regimul fesedist și guvernul actual pentru asasinatele săvârșite în ziua de 8 Noembrie în București și alte orașe, când organele acestora au tras, din ordinul Ministerului de Interne, fără nici-un motiv asupra mulțimii care manifesta pașnic la Palatul Regal din București sau alte părți.-

V. Împărtășim durerea și doliul țării întregi pentru [illegible] de victime ale acestei agresiuni fără precedent, căci istoria nu cunoaște o asemenea crimă comisă de un guvern împotriva poporului, pentru că acesta voia să aducă Regelui său o urare de ziua aniversară.-

VI. Ca și cum nu ar fi fost deajuns măcelul ce a fost săvârșit, Guvernul a deslănțuit o urgie înspăimântătoare contra tuturor celor care au asistat la manifestațiile din 8 Noembrie.-

Ostași, înalți funcționari, muncitori, femei și copii, sunt arestați cu miile, schingiuiți și izgoniți din slujbe sau din școli.-

VII. Partidul Național Țărănesc ia în fața întregii țări și a lumii civilizate, angajamentul solemn să lupte fără odihnă pentru condamnarea exemplară a vinovaților, oricare ar fi ei, de omorurile, schingiuirile, arestările și persecuțiile săvârșite.-

Funcționarii și orice deținători ai autorității publice care se vor face vinovați de acțiuni ilegale, în orice împrejurare, vor fi pedepsiți cu cea mai mare asprime, iar victimele lor vor primi deplină satisfacție și despăgubire.-

VIII. Aprobă [illegible] făcută de conducerea [illegible]

[illegible]

~~288~~ 267 ~~290~~

ce ~~[illegible]~~ faţă acest guvern - care a fost a[illegible]tor, iar azi vrea să devină acuzator şi judecător - pentru a transforma [illegible] cei vinovaţi în victime.-

IX. Rugăm Comisia Aliată de Control să hotărască şi să urgenteze ancheta faptelor petrecute, pentru a uşura cu o clipă mai devreme chinurile celor arestaţi sau urmăriţi de teroarea guvernului.-

X. Constatăm că deşi mulţimea, adunată în Piaţa Palatului [illegible] egal, a fost atacată cu salve de puşti-mitralieră de organele guvernului, nu s'au întâmplat reacţiuni violente împotriva nimănui.-

Nu putem admite că s'ar fi găsit chiar şi numai persoane izolate, care să fi avut atitudini sau gesturi antisovietice sau antisemite, sentimentele de umanitate şi maturitatea politică care caracterizează poporul român, exclud posibilitatea unor astfel de acte. Dacă totuşi ele ar fi avut loc, despre care noi nu avem cunoştinţă, le dezaprobăm cu toată hotărîrea.

XI. Constatând că Ministerul de Interne nu a dat autorizaţiunea de întrunire cerută la 7 Noembrie pentru 18 Noembrie şi dorind să aşteptăm rezultatul anchetei ce Comisia Aliată de Control va întreprinde, hotărăşte amânarea acestei adunări pentru o dată ulterioară.-

XII. Însărcinează Biroul Partidului să conducă mai departe lupta pentru întronarea unui regim de legalitate şi de respect al libertăţilor cetăţeneşti şi pentru înlăturarea imediată a guvernului pătat cu sângele cetăţenilor paşnici, al tineretului şi copiilor nevinovaţi.-

17 Noembrie 1945.

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Generală

289 268

281.

D

DECLARATIILE DOMNULUI IULIU MANIU FACUTE LA SEDIUL CENTRAL AL PARTIDULUI NATIONAL TARANESC

Cu ocazia ședinței de sfârșit de an a studenților național țaranisti, DOMNUL IULIU MANIU, Președintele Partidului Național Taranesc a rostit o cuvântare, subliniată de aplauzele asistenței din care reținem rezumat, următoarele:

După ce a salutat pe studenții prezenți, DOMNUL MANIU, i-a povățuit asupra activitații ce trebuie să desfășoare în vacanța de vară, spunând între altele următoarele:

"Ideile mari ale Neamului ar trebui desfășurate prin presă și prin întruniri publice populare. Din nefericire, libertatea presei și libertatea cuvântului au fost din nou sugrumate în țara românească, de către dictatura instaurată de actualul guvern (strigăte: jos Guvernul).- Nu toți au învățat din tristele experiențe ale trecutului, că libertatea este un bun deopotrivă de scump tuturora, că într'un stat democratic libertatea nu poate fi monopolizată. Astăzi P.N.T., este din nou lovit în dreptul său de manifestare publică. (Aprobări. Proteste)

Pe noi loviturile și calomniile nu ne sperie. Suntem deprinși cu ele. De cincizeci de ani de când am o activitate publică, am fost mereu atacat, lovit și calomniat. Am mers însă înainte, având conștiința împăcată că servesc cauza cea dreaptă a neamului. Voiu merge și acum înainte până la isbânda finală a ideilor noastre de libertate și progres. (Aplauze prelungite).-

Imprejurările prin care trece țara sunt grele. Fiecrae Român trebuie să caute astăzi ceeace ne adună și nu ceeace ne desparte. Numai așa vom birui, numai așa vom reuși să dăm neamului nostru locul pe care îl merită.".-

In continuare DOMNUL MANIU a spus:

"Nu de ceeace ne desparte de alții aș vrea să vă vorbesc Dvs. acum când plecați în vacanță, ci de ceeace ne apropie, de ideile mari ale Partidului Național Țărănesc, comune tuturor Românilor adevărați.

Care sunt principiile care stau la baza partidului nostru? Primul principiu ce stă la baza partidului este :morala creștină.

Creștinismul este astăzi uitat. Preceptele morale sunt nesocotite. Cruzimile și masacrele acestui răsboi au arătat cât de mult au fost nesocotite învățăturile religiei, cât de mult s'au îndepărtat oamenii de Dumnezeu. Milioane de oameni au suferit chinuri groaznice, au fost nimiciți de către exponenții dictaturilor, care au disprețuit morala creștină. O societate mai bună, mai pașnică, o societate în care să existe respectul omului pentru om, nu se poate întemeia fără revenirea la principiile moralei creștine. (Aplauze prelungite).-

Alături de morala creștină, partidul are la bază marele principiu al naționalismului curat (ovațiuni puternice) care a fondat partidul și care a susținut neamul timp de secole. Principiul naționalismului este pentru noi un principiu călăuzitor. Nu suntem șoviniști și nici exclusiviști. Suntem naționaliști. Noi nu voim să persecutăm pe nimeni, dar ne iubim Neamul și tradiția, istoria, limba și datinele românești și vrem fericirea și prosperarea acestui neam vrednic, atât de crunt încercat de destin. (Aplauze).-

./.

Pe noi ne împreună iubirea pentru tot ce e românesc. Trebuie să luptăm pentru a asigura drepturile noastre şi ale fiilor noştri, de ori unde s'ar găsi. (Ovaţiuni îndelung repetate).-

Noi înţelegem să respectăm drepturile tuturor celor de alt neam, care sunt cetăţeni ai statului, dar nu tolerăm ca în ţara noastră însăşi fiii neamului nostru să fie persecutaţi. (Aplauze prelungite).-

Al treilea principiu care stă la baza partidului nostru este democraţia adevărată. (Ovaţiuni puternice) Acest principiu face posibil ca fiecare să-şi poată desvolta însuşirile pe care i le-a dat Dumnezeu, să [illegible] funcţia pentru care este indicat de însuşirile sale naturale.-

Democraţia adevărată nu cunoaşte delimitări de limbă, rasă sau religie. Ea înseamnă deplină egalitate pentru toţi. (Aplauze).- Democraţia [nu] înseamnă anarhie. Legile trebuie să fie legi, aduse pe cale democratică şi respectate de către toţi. Democraţia adevărată înseamnă libertate. Libertatea proprie presupune şi îndatorirea de a respecta libertatea altora. (Vii aprobări).-

Democraţia adevărată se ridică categoric împotriva dictaturii. Noi ne-am ridicat în trecut împotriva oricărei dictaturi. Am luptat împotriva dictaturii [illegible], împotriva dictaturii [illegible], împotriva dictaturii antonesciene, împotriva dictaturii capitaliste, dar nu putem admite nici dictatură proletară. (Ovaţiuni furtunoase, aplauze prelungite şi îndelung repetate).-

Noi nu preconizăm ura de clasă, ci cerem frăţie tuturor, pentru binele poporului. (Aplauze).-

Toate aceste principii converg spre marele principiu al dreptăţii sociale. (Aplauze). Dacă omenirea a luptat pentru eliberarea individului de sub tirania legilor feudale, lupta trebuie dusă şi pentru eliberarea societăţii. Dreptatea socială decretează primatul muncii şi a meritului. În virtutea acestui principiu ţăranii, muncitorii şi intelectualii au dreptul la o viaţă mai bună, nu pe baza exploatării ci pe baza muncii prestate pe ogoare, în uzine şi biblioteci. (Aplauze).-

Apoi preşedintele P.N.T., s'a ocupat de lupta P.N.T. şi de obstacolele pe care le-a întâmpinat şi a continuat:

"Fireşte, în calea ideilor noastre stau multe obstacole şi multe prejudecăţi. Având arma dreptăţii în mână noi trebuie să le biruim şi le vom birui. (Aplauze furtunoase).-

Lupta se duce la noi în ţară cu diferite arme, foarte puţine însă nobile. Noi îi invităm pe adversari să discute principiile lor în mod liber şi democratic. Ei însă opresc libertatea scrisului, ne calomniază şi ne împiedică să le răspundem. Dar nu trebuie să ne speriem, fiindcă întotdeauna adevărul şi dreptatea sfârşesc prin a îngenunchia forţele întunericului. (Aplauze).-

Naţiunea română a avut mai multe ţinte de atins. Prima ţintă a fost după lupte grele atinsă: Unitatea naţională. Odată unitatea naţională atinsă, mulţi credeau că putem dormi pe laurii victoriei. Vai însă de naţiunea care nu are noui şi noui idealuri de realizat. Naţiunile urmează [illegible] lege a naturii: sau urmăresc un ideal şi progresează, sau n'au nici o ţintă şi sunt expuse disoluţiei şi dispariţiei.-

Întotdeauna deci trebuie ca forţele vii ale naţiunii să tindă spre un ideal şi să adune sub acelaş steag pe toţi fiii neamului, pentru înfăptuirea lui.-

Ultima ţintă a P.N.T. a fost aceea de a scoate ţara din umilitoarea situaţie de aliată a Axei şi de a o alătura de forţele Naţiunilor Unite.

./.

291 270 233

România nu putea fi absentă din marea încleştare pentru libertate şi progres. Partidul Naţional Ţărănesc conştient de forţa şi de voinţa poporului a procedat la organizarea actului dela 23 August. Năzuinţa partidului a putut fi realizată prin bărbăţia şi hotărârea M.S. Regelui, căruia partidul îi păstrează credinţa sa curată şi întreaga sa gratitudine. (Urale: Trăiască Regele, Aplauze prelungite şi îndelung repetate. Sala ovaţionează în picioare.)

Fireşte, după rsboi mulţi viteji se arată sau cum spune un alt proverb, după x isprava făcută se găsesc mai mulţi naşi. Va veni istoria or veni urmaşii, care desbrăcaţi de orice patimă vor stabili adevărul. Istoria va trebui să constate că acţiunea a iniţiat-o şi un timp a condus-o singur P.N.T. Conştiinţa vie a neamului a făcut ca rând pe rând să i se alăture mai multe forţe. Prima forţă ce i s'a alăturat a fost partidul liberal de sub conducerea D-lui Dinu Brătianu (Aplauze puternice), iar apoi au venit partidul social democrat (aplauze) şi partidul comunist.-

Ne-a părut bine de această tovărăşie preţioasă. Ne pare rău că n'a ţinut prea mult, pentru a scoate ţara cu puteri unite din impasul de după înlăturarea dictaturii.-

Acţiunea pentru scoaterea României din Axă am început-o încă din Februarie 1941. Am discutat atunci posibilitatea de acţiune cu miniştrii Angliei şi a Americei (Aplauze îndelungate) şi ni-am luat angajamentul de a lucra pentru ieşirea României din Axă. Fruntaşii partidului: D-nii Mihalache, Dr. Lupu, Mihai Popovici, Ghiţă Popp au avut cunoştinţă şi au aprobat toţi paşii făcuţi în acest sens. Noi nu puteam la acea vreme convoca partidul pentru a-l consulta, fiindcă reuşita unei asemenea acţiuni este în funcţie de discreţie absolută.-

Am lucrat în această chestiune, cu grijă, cu seriozitate, patru ani, fără ca Gestapoul german să ştie. Desigur că n'am anunţat pe acei ce nu prezentau garanţii de seriozitate politică despre planurile noastre. De aci învinuirea acelor care afirmă că am făcut prea puţin, că am amânat sau împiedicat actul de eliberare naţională.- Le-am făcut pe toate la timp, dar n'au ştiu ei, fiindcă nu voiam noi s'o ştie. Si astăzi, Domnilor, se fac multe lucruri fără ca să ştie lumea.-

Noi nu lucrăm pentru laude deşarte. Noi lucrăm pentru binele Neamului şi această muncă e o muncă tăcută, istovitoare, care nu are nevoie de laurii momentului.- Avem conştiinţa clară în faţa lui Dumnezeu şi a Neamului că ne-am făcut datoria şi nu aşteptăm decât ceasul când putem arăta liber rezultatele.-

In 1941 deci, biroul partidului N.T. a început acţiunea. Am reuşit chiar cu mari riscuri, cu ajutorul M.S. Regelui (aplauze prelungite) şi a oamenilor politici cu adevărat patrioţi, să scoatem ţara din impas.

Punctul de plecare al situaţiei grele de astăzi, nu este numai guvernarea nenorocită a ex-mareşalului Antonescu. Rădăcinile răului sunt în regimurile dictatoriale a ex-Regelui Carol II. Acest tiran a forţat prin corupţie, prin teroare, voinţa naţiunii, ducând ţara acolo unde a ajuns. Dacă naţiunea era liberă să-şi aleagă drumul de urmat, dacă naţiunea avea posibilitatea de a-şi alege pe adevăraţii săi reprezentanţi, ţara nu ar fi ajuns pe drumul prăpastiei.-

P.N.T. a ascultat tot timpul sfatul lui Simion Bărnuţiu: "Cărturari, nu vă îndepărtaţi de popor, ţineţi cu poporul ca să nu rătăciţi".-

P.N.T. a urmat voinţa poporului, care nu s'a alăturat tiranilor şi care nu a renunţat niciodată la drepturile sale.-

Astăzi ca şi ieri, noi ne propunem să nu ne despărţim de popor,

./.

...i mergem pe calea indicată de instinctul sănătos al neamului(Aplauze).
Dvs.,tineri studenţi, ce vă împrăştiaţi în toată ţara, năzuiţi-vă să cunoaşteţi sufletul poporului şi necazurile lui. Arătaţi acolo unde vă duceţi că partidul nostru are la bază idei mari, fără de care ridicarea ţării nu e posibilă.- Arătaţi poporului că e nevoie să practice morala creştină şi să aibă frica lui Dumnezeu.-
Spuneţi-le tuturor să nu uite că fiecare e un fiu al naţiei, că fiecare individ are drepturi ce trebuiesc respectate, dar are şi datoria de a respecta drepturile altora. Faceţi apel la conştiinţa cetăţenească şi solidaritatea naţională, fiindcă numai aşa neamul va birui.-
Arătaţi tuturor sentimentele de recunoştinţă pe care ţara noastră le nutreşte Angliei, Americei şi Rusiei Sovietice, pentru lupta lor, pentru desrobirea noastră şi a Europei de sub dictaturi. Aşteptăm dela aceste mari naţiuni să ne ajute să introducem un regim de libertate şi adevărată democraţie în ţara noastră (Aplauze prelungite).-
Mizeria în care ne sbatem astăzi nu e nevoie să vi-o arăt, o vedeţi cu toţii. Regimul actual de nu isvorăşte din voinţa poporului, este un regim impus, siluit asupra ţării, împotriva ei. El trebuie îndepărtat. Guvernul trebuie să plece. (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul) Ţara nu trebuie să mai sufere guverne dictatoriale, impuse din afară.- Vrem un parlament liber ales, vrem un guvern care să fie în situaţia politică şi morală de a face alegeri libere. Ne dăm seama de forţa pe care o reprezintă partidul Naţional Ţărănesc. P.N.T. este singurul partid care reprezintă cu adevărat poporul român. Totuşi partidul nostru nu este exclusivist.-
P.N.T, conştient de vremurile prin care trecem, cere un guvern democrat de concentrare sinceră şi cinstită, cere un guvern care să facă alegeri libere şi legale, un guvern care să dea un parlament al poporului. Trebuie să constatăm cu durere că acest guvern, care afirmă că reprezintă clase sociale, n'a rezolvat nici măcar problemele acestor clase.-
El s'a dovedit incapabil de a soluţiona vreo problemă anunţată. Mizeria creşte pretutindeni, viaţa devine insuportabilă. Situaţia nu mai poate fi tolerată. Suntem umiliţi fiindcă ni s'a impus un guvern pe care ţara nu l-a voit. (Strigăte: Aşa e!)
In ţară e anarhie şi foamete. Guvernul trebuie să plece (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul).-
Mergeţi în satele Dvs., şi fiţi interpreţii acestor gânduri.
Arătaţi tuturor că acest guvern duce ţara la dezastru.-
Explicaţi ideile de bază ale partidului nostru şi arătaţi atitudinea lui.-
Vă urez succes şi INAINTE! (Ovaţii. Aplauze îndelung repetate)
Adunarea intonează Imnul Regal.-

C.N.S.A.S.

ZIARUL "ORDRE" DESPRE ATITUDINEA FOSTELOR CLASE DIRIGUITOARE ALE ROMANIEI

PARIS 29 (Ofpress) Ziarul "Ordre", în editorialul semnat de Emile Bure, schiţează în modul următor problemele privitoare la România, în cadrul situaţiei internaţionale : "In toate ţările, dar în special în România, mai există încă mulţi oameni care cred că se poate opri, prin forţă brutală, revoluţia produsă prin maşinism - după cum au încercat să facă, printr'o acţiune nebună, führerul şi ducele - şi continuă să persevereze în această atitudine, fără a lua în consideraţie interesele naţionale şi menţinându-se pe poziţia antisovietică. Această tendinţă este preconizată în România de cei doi oameni care sunt semănători de ruine. In România, hitlerismul şi fascismul n'au murit. Faptele o dovedesc ."

"Trebuie să recunoaştem - continuă Emile Bure,- că marele democrat Maniu şi marele patriot Maniu a arătat o ciudată concepţie despre democraţie şi iredentims transilvănean, când, a doua zi după prăbuşirea Franţei, a invitat să se înapoieze în România pe şeful Gărzii de Fier hitleriste, Horia Sima, şi a protejat intrarea sa clandestină în ţară, precum şi atunci când a adresat memorandumul său lui Hitler, în timpul conferinţei de la Viena, care a procedat la împărţirea Transilvaniei, afirmând că transilvănenii sunt mândrii de cultura lor germană şi care memorandum s'a terminat cu cuvintele : "Nimeni nu poate să înţeleagă problemele Romaniei mai bine decât Adolf Hitler".

Se înţelege că Maniu a jucat un rol dublu. In orice caz, dacă el ar fi fost considerat de germani ca un om primejdios, ei nu l-ar fi lăsat în libertate, cunoscând influenţa de care se bucura.

"Nu-i voiu reproşa prudenţa sa, dar îmi este permis să regret că prin spiritul lui de conservatorism social el împiedecă actualmente mai mult decât ajută pe cei care fac sforţări şi se bucură de concursul de încredere a maselor muncitoare, pentru a asigura, în condiţiuni grele şi redutabile de astăzi, buna stare a patriei."

După ce a subliniat atitudinea claselor privilegiate din România, care se opun reformelor actuale, autorul articolului conchide : "Am o afecţiune prea sinceră pentru România, pentru a nu dori ca această ţară să-şi regăsească cât mai repede unitatea naţională, prin reconcilierea tuturor claselor, dar am convingerea că o asemenea reconciliere va fi posibilă numai atunci când fosta clasă diriguitoare va înceta să caute mijloacele, de altfel inexistente, pentru a bara drumul spre care aspiră populaţia avidă de reforme, printre care una din cele mai importante a fost reforma agrară ".

2914
286
273

Declarațiile d-lui Iuliu Maniu făcute la 8 August 1946, în legătură cu proectul tratatului de pace

D. Iuliu Maniu, președintele Partidului Național-Țărănesc, fiind solicitat de reprezentantul la București, al postului de radio B. B. C. să facă declarațiuni cu privire la proectul tratatului de pace al României, a spus următoarele:

„Perspectiva păcii care se pregătește la Paris, înviorează lumea întreagă. Această lume nădăjduește într'o pace durabilă și dreaptă pentru toți. Ceeace o îngrijorează însă este împrejurarea că din cele ce se petrece, omenirea nu poate trage concluzia că, toate statele au renunțat la vechiul dictan: „Si vis pacem, para bellum". De asemenea nu-și poate face convingerea că obligațiunile luate de către State, vor fi respectate.

O pace solidă nu se poate întemeia decât pe respectarea înțelegerilor și obligațiunilor internaționale și prin spiritul de dreptate și echitate pus în practică față de Statele mici. Chiar din acest punct de vedere toate popoarele și mai cu seamă Statele mici și între ele în primul rând România, sunt în cea mai mare măsură îngrijorate. În urma faptului că se poate constata în mod evident, că înțelegerile încheiate chiar și în ultimul timp, sunt nesocotite.

Charta Atlanticului, hotărîrile dela Yalta, dela Potsdam și pe urmă dela Moscova nu sunt respectate. Prin nerespectarea acestor hotărâri Statele care se bizuiau pe ele, suferă prejudicii care cu greu vor putea fi reparate. Prin această nerespectare se pierd poziții care numai cu enorme sacrificii se vor putea recâștiga. Și ceeace este mai grav ce sdruncină încrederea care mai ales în raporturile internaționale este elementul hotărâtor.

In dreptul internațional care se formează prin obiceiuri consfințite și numai rar prin codificări precedentele au un rol deosebit de mare. Precedentele nerespectării înțelegerilor făcute și a convențiunilor încheiate în scris, nu numai că turbură evoluția sănătoasă a raporturilor internaționale, dar slăbesc și autoritatea Statelor care au contractat acele înțelegeri.

Pentru România, care a ținut întotdeauna să satisfacă obligațiunile sale internaționale, este extrem de trist că stipulațiunile recent stabilite care o privesc îndeaproape sunt desconsiderate.

Această împrejurare turbură perspectiva relațiunilor internaționale și slăbește optimismul atât de necesar în epoca de refacere a omenirii.

România este grav atinsă, în interesele sale de căpetenie prin nerespectarea înțelegerilor internaționale mai sus amintite.

România nu are un guvern reprezentativ

Prin nenumărate memorii și întâmpinări, prezentate de partidul Național-Țărănesc, de sub conducerea mea, de partidul național liberal de sub șefia d-lui Dinu Brătianu și de partidul social democrat prezidat de d. Titel Petrescu, noi am arătat și s'a putut constata de către Marile Puteri că regimul din România, impus la 6 Martie 1945, nu este democratic nici reprezentativ și că libertățile cetățenești sunt în toate privințele încălcate de acest regim. Informațiile date de noi au fost verificate la fața locului, nu numai prin Reprezentanțele politice din România ale Marilor Puteri, dar și prin [illegible] anglo-americane. Pe baza constatării a acestora, însă și Marile Puteri au hotărât la Potsdam și la Moscova că guvernul prezidat de d. Petru Groza nu este democratic și nici reprezentativ. Pentru a i se da acestui guvern un caracter [illegible] s'a hotărât că este necesară completarea lui cu câte un reprezentant al partidului [illegible] și național liberal. Tot [illegible] stabilit drept condițiune esențială pentru recunoașterea guvernului Groza că acest guvern să respecte libertățile cetățenești, să asigure libertatea presei, a întrunirilor și a cultelor și în special să întocmească fără amânare, cu colaborarea partidelor din opoziție, o lege electorală pe baza căreia ar fi trebuit să se facă alegeri libere încă din primăvara anului 1946.

Guvernul Groza nu respectă nici una din aceste condiții, în afară de libertatea cultelor. Astfel nu respectă libertatea presei. Gazetele opoziției sunt împiedecate să apară și sabotate [illegible] cenzură [illegible], prin intervenția abuzivă a sindicatelor tipografice, manevrate de partidul comunist, prin violențe și [illegible] de hârtie [illegible] arbitrară a [illegible] blicarea cri[illegible]. Cenzura împiedecă [illegible] tirelor la adresa guvernului [illegible] membrilor [illegible] interdicția de [illegible] dărâmite în mod sistematic, prin violențele echipelor de șoc înarmate ale guvernului. Activitatea partidelor de opoziție este împiedicată prin cea mai cruntă teroare pe care a cunoscut-o vreodată țara. Legile fundamentale sunt nesocotite. Libertatea individuală a ajuns o parodie. Închisorile sunt pline de partizani ai opoziției, arestați pentru vederile lor politice. Libertatea cetățenilor depinde de capriciul organelor executive ale guvernului și partidului comunist. Primăvara a trecut, dar alegerile nu au fost ținute și încă nu a fost fixată până acum nici măcar data lor. Guvernul a făcut o lege electorală reacționară fără să țină seama de observările opoziției, care tindeau la asigurarea garanțiilor de votare liberă și nestânjenită. Toate propunerile prezentate în acest sens au fost respinse de guvern, care și-a asigurat prin legea electorală posibilitatea de a săvârși cele mai nestânjenite falsuri [illegible]

România lipsită de reprezentanță legală la Conferința Păcii

In aceste condițiuni, România este lipsită de un guvern consimțit de opinia publică a țării, care să o reprezinte conform intereselor sale la Conferința de pace. Regele României, la dorința Națiunilor Unite, în executarea rezoluțiunilor dela Potsdam a cerut la vremea sa demisia guvernului Groza în conformitate cu prerogativele înscrise în Constituția țării.

Guvernul Groza a refuzat să satisfacă ordinul regal. Cu toate acestea Marile Puteri au ținut guvernul Groza în fruntea țării și l'au recunoscut în mod condiționat de satisfacerea stipulațiunilor Conferinței dela Moscova.

Reprezentanții Angliei și Americii din România au constatat că guvernul român nu a satisfăcut angajamentele contractate și l'au somat să-și îndeplinească obligațiunile prin notele oficiale. Guvernul în loc să caute a satisface notele primite privind garanțiile cerute la Moscova, a respins în mod [illegible] somația Marilor Puteri prin îngăduința cărora se află la conducerea țării. România este deci în situația tragică de a avea în aceste zile de răscruce istorică în fruntea ei un guvern detestat de țară, rebel față de Rege și tot odată în ruptură de obligațiile asumate față de Marile Puteri. Regele țării nu poate să schimbe guvernul și să-l înlocuiască cu unul independent și capabil să apere interesele României, prerogativele lui fiind restrânse prin hotărârile dela Moscova. Iar Marile Puteri stau inactive și nu iau măsuri pentru înlăturarea acestui guvern, nici pentru a asigura în cadrul potrivit și democratic consultării libere și nestânjenite a voinței obștești. La Conferința dela Paris, Marile Puteri au prezentat un proect de tratat de pace cu țara noastră, care nici decum nu corespunde intereselor și demnității românești.

In această situație este ușor de constatat că ROMANIA CÂT TIMP ARE IN FRUNTEA EI ACTUALUL GUVERN, CARE NU ESTE NICI DEMOCRATIC NICI REPREZENTATIV, NU POATE FI REPREZENTATĂ IN MOD VALABIL LA CONFERINȚA DE PACE.

O situație necorespunzătoare

Tratatul de pace care s'ar încheia în atari condițiuni nu va avea decât adeziunea unui guvern, repudiat de întregul popor român. Este necesar din punctul de vedere al României să se constate acest lucru pentru că PROECTUL DE TRATAT CONȚINE STIPULAȚIUNI INACCEPTABILE PENTRU ȚARA NOASTRĂ. FAȚĂ DE ACESTE STIPULAȚIUNI SUNT DATOR SĂ FAC IN NUMELE PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC CELE MAI HOTĂRÂTE REZERVE. Din punct de vedere al reprezentării României la Conferința Păcii este de neînțeles faptul că partidele politice populare ale țării nu sunt chemate să-și spună cuvântul în pacea care se tratează, deși România nu are un guvern democratic și reprezentativ, care ar putea să se prezinte în mod autorizat în numele țării noastre. Aceste partide fiind de opoziție au pregătit și au realizat lovitura dela 23 August 1944, prin care România s'a eliberat de constrângerea Germaniei și s'a ridicat cu armele împotriva ei, au pus în aplicare armistițiul încheiat cu Națiunile Unite, au condus armata română alături de glorioasa armată roșie peste toată întinderea Ungariei până în Cehoslovacia. Aceste partide politice au lucrat în interesul cauzei aliaților care e și cauza României în vreme ce la conducerea țării ca și acum se află un guvern dictatorial nedemocratic și nereprezentativ. Este de neînțeles cum Aliații în acest timp au acceptat partidul Național-Țărănesc și Național-Liberal și Social-Democrat ca reprezentanți ai națiunii, iar acum aceste partide nu sunt chemate să exprime cuvântul opiniei publice, care nu poate fi interpretat de către guvernul țării impus la conducere împotriva voinței obștești. De asemenea este de neînțeles că nu sunt chemați la Conferința păcii nici reprezentanții Partidului de Opoziție, nici cei doi miniștri care iau parte la guvern ca exponenți democratici și reprezentanți ativi, impuși prin hotărîrea Conferinței dela Moscova.

Situația în care este prezentată România în preambulul proectului de tratat de pace, nu corespunde realității. România este prezentată ca o țară învinsă, ori, se știe bine că România a încheiat un armistițiu înainte de terminarea ostilităților și înainte de a se fi decis soarta războiului. Preliminariile armistițiului cu Națiunile Unite au fost stabilite la 13 Aprilie 1944, de către emisarii mei Prințul Știrbei și d. Vișoianu cu ambasadorii celor trei Mari Puteri. In baza acestor preliminarii, noi am deschis la 24 August 1944, frontul militar românesc în fața forțelor armate sovietice. Dacă acest act nu a fost realizat mai curând motivul este că prilejul și ajutorul militar aliat pus în vederea celor care au realizat lovitura dela 23 August 1944, nu s'a dat mai curând, în vreme ce planul nostru concret de acțiune imediată transmis la Cairo încă din Iunie 1944, a rămas fără răspuns din partea celor trei Mari Puteri până când ne-am decis să trecem la acțiune prin singurele noastre mijloace. România nu s'a mulțumit cu deschiderea frontului ci abandonând fără rezistență în fața armatei sovietice liniile bine fortificate dela Focșani-Nămoloasa și de pe Carpații noștri, a întors armele contra germanilor și a luptat cu recunoscuta vitejie alături de armata roșie împotriva armatelor germane și maghiare prin Ungaria până în inima Cehoslovaciei. Contribuția esențială a României la victoria Aliaților este un fapt recunoscut care nu are nevoe de a fi subliniat.

In preliminarul armistițiului stabilit la Cairo în temeiul căruia s'a realizat lovitura de Stat dela 23 August 1944, erau stabilite condițiile de pace pentru România [illegible] vor fi [illegible] în care țara noastră va ajuta Națiunile Unite în lupta contra Germaniei. Serviciile deosebit de însemnate aduse de România cauzei Aliate au fost recunoscute din toate părțile și bine apreciate. Cu toate acestea clauzele proectului de tratat nu țin seamă de această situație a țării noastre, care ar avea

Frontierele României

INTRE CEHOSLOVACIA ȘI ROMANIA

dreptul să aștepte un alt fel de tratament.

Pentru a arăta nepotrivirea preambulului proectului de tratat, ar fi ajuns să invocăm împrejurarea că Cehoslovacia buna noastră prietenă și aliată de totdeauna cu care România nu a fost niciodată în război, nici măcar din punct de vedere formal este pe drept prezentată ca țară învingătoare, iar România care cu enorme sacrificii a luptat alături de Armata Roșie și a contribuit la eliberarea Cehoslovaciei de ocupația trupelor germano-maghiare este prezentată ca țară învinsă fără dreptul de a participa și a contribui în raport cu participarea sa la victorie, la așezarea păcii.

In ce privește însăși stipulațiunile concrete ale proectului de tratat multe din ele sunt injuste și în orice caz foarte apăsătoare pentru România, **iar unele chiar contradictorii cu prevederile armistițiului. In redactarea lor nu s'a ținut seama de respectarea înțelegerilor internaționale dintre națiunile aliate.**

Charta Atlanticului, Charta Națiunilor Unite, precizează peste orice îndoială că din războiul acum terminat nu poate rezulta pentru nici un Stat o mărire de teritoriu fără învoirea legală democratică și liber consimțită a populațiunilor interesate.

Ori România devine ciuntită din două părți, fără a fi măcar întrebată, necum pusă în situație ca națiunea sa să-și poată manifesta voința. In sensul proectului de pace, pierdem provincii românești scumpe sufletului nostru în urma cedărilor hotărâte la timpul său de către un regim dictatorial al României fără învoirea legal exprimată a națiunii. Una dintre aceste cedări este făcută Bulgariei de către un guvern nereprezentativ al țării căruia i-a fost impusă prin acelaș dictat dela Viena care ne răpise și Transilvania de Nord.

Prin aceste stabiliri de frontiere peste 2.000.000 români care sunt în continuitate geografică cu țara noastră sunt lăsați în afară de hotarele României ceeace constitue o împrejurare care nu este de natură a promova pacea și evoluția normală a raporturilor internaționale.

In această tragică situație a [illegible] noi, subliniez sincera recunoștință a poporului românesc pentru hotărârea miniștrilor de externe pentru prevederile cuprinse în proectul de tratat în ce privește hotarul de Vest al țării. El este stabilit așa cum a fost în ființă la 1 Ianuarie 1938, frontiera României dinspre Ungaria a fost stabilită la Conferința de Pace dela Trianon în baza opiniei experților americani și englezi pe temeiul realităților etnografice și economice care nu pot fi nesocotite. România și Partidul Național-Țărănesc cu realizat lovitura dela 23 August 1944, având asigurarea concretă din partea Aliaților că această graniță firească a țării va fi respectată.

Clauzele economice și financiare, nedrepte

Clauzele economice și financiare cuprinse în proiectul de tratat sunt pentru România NEDREPTE. Din ele ar rezulta pauperizarea țării, deruta financiară și imposibilitatea de refacere din punct de vedere economic. Nici un guvern [illegible] viitoare a obligațiunilor internaționale contractate [illegible] ar putea să le accepte. Aceste clauze sunt atât de numeroase și atât de complicate încât nu pot fi examinate în cadrul restrâns al unor declarații. Pentru a demonstra acest lucru este suficient să amintesc că pentru România nu se stabilește nici un drept de despăgubire de război dela Germania și nici nu se prevede dreptul României de a compensa pretențiunile pe care le are față de Germania cu despăgubirile de război la care ar avea dreptul cu bunurile germane aflătoare în România, acestea fiind destinate pentru alte acoperiri cu toate că Germania a pricinuit foarte importante pagube României după armistițiu, când România lupta alături de Națiunile Unite contra Axei.

De asemenea este nedrept ca pagubele de război pricinuite de agresiunea Ungariei și de războiul purtat de ea alături de Germania contra României pe teritoriul nostru precum și daunele suferite de România de pe urma dictatului dela Viena, declarate nule și neavenite să nu fie recunoscute și să nu poată fi acoperite prin bunurile maghiare aflate pe teritoriul României.

Ca exemplu al condițiilor desavantajoase țării noastre, menționez că în vreme ce bunurile românești aflătoare în străinătate sunt confiscate prin proectul de tratat al României fiind afectate despăgubirilor [illegible]

Dar [illegible] aceasta pentru România [illegible] este apăsătoare condiția că Uniunea Sovietică va putea ține în România armată pe timp nelimitat până la încheerea păcii cu Austria. Prezența unei armate străine în țara noastră, chiar dacă este prietenă cum e cazul în speță este totdeauna și pretutindeni un element de neliniște și suspiciuni care dă prilej la diferende. Acest fel de diferende trebuesc evitate mai cu seamă între popoarele care doresc să trăiască în bună vecinătate. România dorește să fie un pilastru temeinic al păcii pe care proectul de tratat vrea s'o instaureze. In consecință tratatul de pace trebuia să elimine orice prilej de neînțelegere.

O stipulațiune care nu stabilește nici numărul soldaților nici localitățile destinate pentru cazarea lor, nici linia accesibilă pentru comunicații, este un izvor de continui discuțiuni și neînțelegeri, care nu vor putea servi ideea păcii. România în sensul proectului tratatului de pace nu poate să influențeze să grăbească sau să întârzie problemele în legătură cu Austria. Este deci la discreția întâmplărilor cu totul străine de voința sa.

Este un lucru inadmisibil să se facă pendentă

Incheerea unei păci între România și alte state învinse de ratificarea păcii cu Națiunile Unite fără precizarea vreunei condițiuni de altfel soluția adoptată de Marea Britanie în legătură cu evacuarea Italiei și asigurarea comunicațiilor cu Austria prin Germania, poate și trebue să fie aplicată și în legătură cu evacuarea armatelor străine din România.

Peste tot eu nu înțeleg tratamentul vitreg la care este supusă România prin proectul tratatului de pace, [illegible] decât cel pregătit pentru celelalte state [illegible].

România a fost cel dintâi dintre aceste state, care a ieșit din Axă și s'a alăturat la războiul Națiunilor Unite. Procedura [illegible] a armatei române a fost apreciată și lăudată nu numai în Ungaria și Cehoslovacia, dar și în teritoriile sovietice unde a fost impusă contra voinței sale prin constrângerea armatei hitleriste care ocupase țara. Armata Românească a adus cele mai mari sacrificii pentru victoria aliată. Ea a jertfit peste 160.000 soldați în lupta contra Germaniei. Vitejia Armatei Române a fost recunoscută și proslăvită. Cu toate acestea România nu a fost recunoscută aliată sau cobeligerantă.

România este tratată ca un stat inamic, învins, pierde averi însemnate, pierde teritorii însemnate și trebue să suporte greutăți și dezavantagii economice catastrofale.

Toate aceste dezavantagii sunt urmarea împrejurării că s'a găsit un guvern românesc dictatorial și nepopular, care la un moment dat [illegible] de ocupațiunea străină, a îndrumat politica țării împotriva voinței dovedite a poporului, într'o direcție politică internațională contrară tradiției sale. Această [illegible] însă România a reparat-o în mod strălucit la cel dintâi moment potrivit.

[illegible]sit la ziare.

M. Găman 12.IX.947.

Bucuresti 19 ianuarie 1947

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie şi am citit cu viu interes, preţuita Dvoastră scrisoare din 11 ctr., apreciez, pe deplin, sentimentul înalt de omenie şi patriotismul larg, care rezultă din rândurile Dvoastră.

Sunt copleşit şi eu, de durerea întreagă pentru bietul popor românesc, care suferă de foame,-în bună parte din cauza ticăloşiei şi lipsei de pricepere a guvernanţilor ţării.

Este adevărat că războiul şi seceta au fost lovituri grele pentru ţara noastră şi că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datorează urmărilor acestor calamităţi. Însă mintea omenească este dată de Dumnezeu oamenilor, pentru a se apăra faţă de asemenea lovituri. Guvernul actual a fost şi este lipsit tocmai de acest dar ceresc. El nu a avut nici priceperea şi nici prevederea de a preîntâmpina şi evita [illegible] situaţia dezastroasă în care ne găsim. Nesocotind repetatele noastre avertismente, el nu a ştiut să ia măsuri preventive de apărare, faţă de spectrul ameninţător al mizeriei care se întrezărea. Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra, cel puţin în ceasul din urmă, izvoarele şi mijloacele noastre naţionale de rezistenţă economică, care [illegible] singura ieşire din impas.

[illegible] adânc îndurerat de perspectivele [illegible] sumbre, care se profilează pentru zilele ce vin, totuşi, pus în imposibilitatea de a adera la iniţiativa Dvoastră, prin care preconizaţi ca alături de guvernul actual, să cerem şi noi, printr-un demers comun adresat [illegible] lui, un ajutor alimentar la dispoziţia guvernului român.

Socotesc, anume, că nu este admisibil să ne [illegible] în faţa opiniei publice mondiale, alături de guvernul român, care prin incalificabila sa procedare a ofensat demnitatea naţiunii române şi [illegible] ţării noastre. Acest guvern a trădat independenţa patriei noastre şi libertatea ei şi a despuiat-o de cele mai însemnate valori ale sale. Acest guvern nu şi-a respectat promisiunile solemne, făcute marilor Naţiuni Aliate. El a nesocotit în mod sfidător drepturile şi libertăţile poporului român.

Noi nu putem să ne prezentăm, faţă de acest guvern,- în faţa lumii şi în special în faţa O.N.U.lui şi a opiniei publice americane, decât în cea mai categorică adversitate şi nu putem cere decât îndepărtarea lui neîntârziată.

A cere O.N.U.lui să încredinţeze guvernului actual valori importante şi să-l învestească cu repartizarea lor, pentru salvarea poporului românesc din mizeria în care se găseşte, ar însemna să ne facem ridicoli în faţa lumii, prin evidenta [illegible].

Ridicolul acestei situatiuni nu ar putea fi inlaturat decât in cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.lui, sau din partea guvernului american, o suggestie oficiala, cu aratarea perspectivelor pe care le-ar avea demersul nostru. Dar și in acest caz ar trebui sa avem, mai presus de toate, certitudinea ca ajutorul alimentar destinat tarii noastre, ar ramâne in tara și ca ar fi distribuit corect, fara influente de ordin politic.

Eu socotesc ca nu pot lega speranta ca o cerere a noastra, așa cum Domnia Voastră o preconizati ar putea fi ascultata și satisfacuta.

Dar chiar admitând oarecarre sorti de izbândă, socotesc ca alimentele care ne-ar fi destinate, nu ar ajunge pe pamânt românesc, ci ar fi indréptate sprealtemeleaguri, ceace nu ar profita poporului rămâ infometat.

Eu cred că recetea pe care am reușit să ne câștigam pe lângă Marile Puteri Occidentale, nu trebue sa o cheltuim din prilejuri neavenite <u>și mai cu seama lipsite de perspectiva succesului,</u> ci sa o pastram intreaga, pentru ziua când vom fi noi raspunzarori pentru situatia tarii și vom avea posibilitatea de a controla mijloacele de ajutorare efectiva al poporului nostru nenorocit. Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastra morala o actiune lipsita de perspectiva elementara a reușitei, care se va solda, in mod sigur, cu mari nemultumiri in tara si cu o compromitere certa in strainatate.

Dealtfel, insusi guvernul este ostil unei interventii de aceasta natura, din partea noastra. Fostul reprezentant al partidului nostru in guvern, d.dr. Emil Hatieganu, care a avut ocazia de a-l vedea pe d. Petre Groza, mie comunicat, prin dl. Corneliu Coposu, ca Primul Ministru protestea sa impotrive unei eventuale interventii a opozitiei, in chestiunea aprovizionari tarii cu alimente și in acelas timp afirma categoric, ca guvernul pe care-l prezideaza, va realiza ajutor dela O.N.U și dela guvernul american, fara nici o interventie a noastra, de care guvernul nu are nevoe.

In asemenea imprejurari, deși eu cu toate inima sunt dispus sa folosesc toate mijloacele ce imi stau la dispozitie, pemtru a alina, pe cale directa sau indirecta suferintele poporului român,-totuși nu pot sa avizez la mijloace, care ar face discutabila seriozitatea argumentelor noastre din trecut și prezent, precum și necesitatea inexorabila a indepartarii lui din fruntea tarii,- atat in interesul echilibrului international și a reintronari libertatilor publice in tara,- cât mai cu seama in interesul salvarii neamului nostru din ghiarele foametei și mizeriei crunte, care s'a abatut peste tara românească.

Câtă vreme este tolérat acest guvern in fruntea tarii, orice incercare de ameliorare a situației deplorabile a neamului nostru greu incercat, mi se pare cu totul iluzorie. Actiunea de salvare a poporului român nu poate fi și nu trebue sa fie lasata pe mâna acestui guvern.

Ve rog, Stimate Domnule Brateanu sa primiti incredintarea inaltei mele consideratiuni.

C.N.S.A.S.

Mult stimate Dle Președinte

POSTULATUL DE CAPETENIE AL UNUI PARTOD ESTE SA'SI CREEZE DIN REALITATILE PERMANENTE ALE UNUI POPOR,PRECUM SI DIN REALITATILE ACTUALITATEI O IDEOLOGIE.

Relitățile permanente se compun din însăși condițiile existențiale ale unui popor. Ele trebuiesc bine distinse,bine studiate,controlate și așezate solid în ideologia Partidului.

Relitățile actualităților comportă un studiu tot atât de temeinic, fixarea lor clară și limpede,cu deosebire față de cele permanente că aceste pot fi modificate adaptate după împrejurări și curente cari domineazā mentalitatea Popoarelor.

Această ideologie trebuie să corespundă nevoilor națiunei pentri ca să poată pătrunde în păturile cele mai largi ale poporului și să poată fanatiza la luptă și secrificiu pentru triumful ei.

A doua condiție pentru ca Partidul să poată fi dus la luptă este organizarea lui.Organizarea solidă democratică întemeiată pe încrederea acelora cari au să fie conduși .

Organizarea trebuia astfel alcătuită încât de jos până sus să se întemeiaze pe o încredere desăvârșită și reciprocă

Ea trebuie să rezulte din colaborarea întemeiată pe stimă reciprocă,în care numai buna credință să domnească.

Dați-mi voe Domnule Președinte să analizez situația Partidului sub aceste două aspecte.

Ideologia Comandamentelor permanente cred că este destul de bine sintetizată,cu toate că ar avea nevoe de o reafirmare în termeni mai pe înțelesul vremurilor noastre și poate că e nevoe de o mai temeinică justificare ținând seama de experiența celor 15 ani din urmă.

Cât privesc realitățile actualității cred că sunt cu totul insuficient redate și cu totil inadecuate vremurilor noastre de astăzi.

Uităm că lumea trece printr'o revoluție de refondare a întregei noastre societăți,de concepție,ideologie și de metode cari au înfăptuit această nouă îndrumare

..//..

Programul nostru este în parte devansat în perta anacroni[c] şi numai cuprinde elementele de luptă cerute de vremurile noastre.

Modificările sau micile rectificări făcute cu ocazia diferitelor manifeste şi declaraţi nu sunt suficiente,ele trebuiesc studiate şi turnate într'un tot organic.

Dar peoblema principală se cuprinde în partea doua a condiţilor unui partid,în problema organizării.

Noi durere suntem bolnavi greu.Organizaţia nost[ră] suferă şi de insuficienţa formală că n'am putut să ne constitui conform statutelor,deşi ne-am făcut protagonişti apărăr[ii] co[n]stituţiei,dar suferă şi de adâcă racilă sufletească internă.

Partidul nostru aşa cum este astăzi merge cu paşi repezi spre dezastru.

Să nu ne facem iluzi şi să nu confundăm două lucru[ri]

Organizarea Partidului cu marele curent care există astă zi pentru partid.Provocat întâiu de atitudinea Domniei Voast[re] dar care atitudine nu poate întreţine curentul la infinit şi al doilea curent întemeiat pe un lucru mai pozitiv pe nemulţu mirea provocată de imensele greşeli ale guvernări actuale.

Curentele însă sunt trecătoare şi ele nu pot fi m[en]ţinu[te] decât cu o omogenitate perfectă combativă şi ofensivă a [P]arti dului.

Cunoaşteţi desamăgirea demoralizarea şi dep[lasare]a care există în cadrele Partidului.Nimeni nu mai are nici-o siguranţă. Soaptele şi vorbele pot să doboare pe orşicine.

Lumea a plecat dela şedinţa Comitetului Central uluită. Tot partidul cunoaşte uneltirile de fiecare ceas car[e] se ţes cu mijloace mai mult sau mai puţin cavalereşti în juru[l] D-niei Voastre.

Provincia nesocotită muncitorimea desorientată organizaţile intimidate şi inactive. Bucureştiul în urma intri găriei oculte inexistent,

Neîncredere sădită unii faţă de alţii.Credinţ[a] că în Partid nu poţi ajunge la nimic dacă nu ai protecţia Camarilei iar dacă o ai tot trecutul se uită. Din aceste cer[c]uri oculte nu se aude nici-o concepţie de îndrumare ideologică, nici-o activitate rodnică pe teren, nici-o luptă împotriva guvernanţilor ba din contră tranzacţiuni tacite, duşmănii, ameninţări, comploturi, facţionism. Singura preocupare, vânătoarea după locuri. Simbolic că preocuparea principală este modificar[ea]

..//.

297 016 239

statutelor nu pentru o mai bunăorganizare ci pentru chestiuni personale de a se deschide noi locuri.

Domnule Preşedinte,Partidul le cunoaşte toate acestea dar totuşi nu reacţionează deocamdată pentru că aţi dat acestei oculte autoritate legală,declarând că fără ei nu faceţi politică ceiace ei s'au grăbit să răspândească cu toată insistenţa. Reacţiunea ar însemna deci un afront care s'ar face D-niei Voastre ceace Partidul nu voeşte.

Si acum voiţi ca să legitimaţi această politică deschizând uşa din dos. D-ta Domnule Preşedinte ai datoria să aperi constituţua noastră nu cea din 23,statutul nostru, nu să_l nesocoteşti. Dumneata şti bine că în moţiunea citită de mine la comitetul central D-stră aţi cerut să se treacă chestiunea cooptărilor şi s'a admins sub presiunea morală că altfel nu veţi primi realegerea.

DVS. stiţi foarte bine că fără această presiune comitetul n'ar fi renunţat la dreptul său de alegere şi cooptările n'ar fi trecut.

Si totuşi suntem înpreajma cooptărilor,o nouă insultă adusă partidului.Convocaţi mai bine,imediat conform statutului Comitetul Central cu singura ordine de zi alegerea conducerii Partidului. In cazul aceste nimeni nu vă va putea învinui nici de dictatură nici de violarea constituţiei Partidului nici de protejarea oamenilor Dvs,de casă.

Am datoria de Vicepreşedinte al partidului să vă atrag atenţiunea acestor greşeli cari ne ameninţă să se producă şi să slăbească şi mai mult coeziunea partidului de care astăzi avem mai multă nevoie ca orşicând.

Dvs.aveţi o scuză,"M'am înţeles cu Mihalache".

Se poate,deşi ştiu că Mihalache este perfect de acord cu ceace am scris eu aci,sau cel puţin a fost.

Aţi fost abil,aţi plecat la Dobreşti fără mine ca să-l convingeţi şi să nu vă încurc,deşi obiceiul Dvs.era să mă chemaţi întotdeauna şi pe mine.Foarte bine aţi făcut.Pentrucă tot ce faceţi e totdeauna foarte bine dar avem şi noi datoria şi dreptul nostru să vă spunem ce credem.

Domnule Preşedinte,rog primiţi asigurarea vechei mele prieteni şi devotamentul meu. cu toate că nu mai aveţi nevoe de mine –

Mihai Popovici

31 Iulie 1946 –

atributs
atributa
3 exemplare
Copie

Macin

298 4.

277

Ministerul Afacerilor Străine

280

Parlamentarii Partidului Naţional Tărănesc,aleşi de Poporul Român,cu toată teroarea în alegerile dela 19 Noembrie 1946,au datoria şi de conştiinţă şi de îndeplinire a mandatului ce-l au dela Naţiune,să aducă la cunoştinţa Comisiunei Aliate de Control situaţiunea tragică în care se găsesc mii de cetăţeni arestaţi de către Organele Siguranţei Statului,fără a avea vreo altă vină decât aceia de a fi membrii ai Partidului Naţional Tărănesc.-

Condiţiunile în care ei sunt deţinuţi sunt descrise în toată tragedia lor,în memoriul pe care ei înşişi vi l-au adresat şi pe care noi vi-l înfăţişăm astăzi în numele lor.-

Cu toate că unii din ei sunt arestaţi de aproape două luni,nici până astăzi nu au fost interogaţi pentru a şti cel puţin dece sunt învinuiţi şi privaţi de libertate,drept pe care îl are orice criminal de rând.-

Deşi Constituţia Tării exprimă acel principiu al libertăţii individuale,care constitue un patrimoniu al lumii civilizate iar legile penale conţin atâtea dispozituni menite să garanteze aplicaţiunea strictă a acestui principiu,arestarea lor s'a făcut în dispreţul tuturor acestor norme legale.-

Cea mai mare parte ridicaţi dela casele lor încă în cursul lunei Martie,au fost duşi prin aresturile Siguranţei şi ale Prefecturilor pentru ca apoi să fie transferaţi în închisori rezervate infractorilor de drept comun.-

Deşi dispozitiuni precise de lege nu permit o deţinere pentru cercetări mai mare de 5 zile decât numai în cazul excepţional când cercetările sunt în curs şi nu au putut fi terminate în acest interval de timp,nimeni din ei nu au fost măcar întrebaţi şi nimeni din ei nu ştia vina ce li se aduce.

Deşi legea limitează cu toată rigoarea emiterea acestor mandate de deţinere,toate condiţiunile impuse de legi au fost nesocotite,ele justificându-se,formal,pe consideraţiunea că organele Siguranţei Statului au fost delegate cu continuarea unor cercetări deja începute,dar care în realitate nu s'au făcut şi nu se fac nici astăzi.-

Printr'o falsificare totală a adevărului şi a realităţi lucrurilor,li se aduc vina imaginară de a fi uneltit în contra Siguranţei Statului,dar nimeni până astăzi nu cunoaşte consistenţa materială a acestei învinuiri.-

~~Sute de intelectuali zac în aceste închisori - profesori avocaţi,ingineri,studenţi,muncitori şi ţărani,şi toate demersurile făcute autorităţilor constituite în Stat şi care au răspunderea acestor situaţiuni, au rămas fără nici un rezultat.-~~

Sute de intelectuali — profesori, avocaţi, ingineri, studenţi — muncitori şi ţărani, zac în aceste închisori. Toate demersurile făcute autorităţilor constituite în Stat şi cari au răspunderea acestor situaţiuni, au rămas fără nici un rezultat.

299

Regimul la care sunt supuşi constitue un asasinat lent al fiinţei lor.-Tot ceeace constitue demnitate omenească este călcat în picioare.-

278 291

In celulele destinate unui singur om sunt închişi câte 4-5 persoane. Cele mai elementare reguli de higienă sunt nesocotite.-

Condiţiunile în care stau dispreţuesc total fiinţa omenească. Tot ce se urmăreşte este completa lor epuizare fizică şi memoriul ce vi-l prezentăm vă arată că sunt la limita rezistenţei lor.-

Orice ajutor din afară este interzis şi nu pot fi vizitaţi nici de familiile lor.Unii din ei sunt grav bolnavi şi îşi aşteaptă sfârşitul în aceste închisori.-

Tratamentul lor aminteşte pe cel al lagărelor dela Daschau şi unde autorii au fost declaraţi criminali de războiu iar tratamentul aplicat ca fiind împotriva umanităţii.-

Nesocotind această situaţie,organele Siguranţei au procedat de câteva zile la noui arestări.-

Mii de persoane sunt ridicate dela casele lor şi duşi în diferite închisori din ţară.-

Din toată ţara pleacă convoaie de oameni cărora nu li se poate aduce nici o învinuire,afară de imaginara uneltire contra Siguranţei Statului şi instigare la revoltă,care niciodată nu s'a produs.-

Infăţişând acest memoriu,facem un călduros apel la Onor Comisiunea Aliată de Control,care veghează la aplicaţiunea strictă a Convenţiunei dela Moscova,unde Partidul Naţional Tărănesc a fost recunoscut şi prin trecutul său şi prin activitatea sa ca un partid adevărat democrat,să facă toate demersurile necesare ca această situaţiune care jicneşte profund orice sentiment de umanitate,să înceteze .-

Manuu
~~300~~ 6.
279
~~292~~

MONSIEUR LE MINISTRE,

Dédaignant les lois du pays ainsi que les obligations internationales, le gouvernement continue l'action abusive d'intimidation et terreur envers les adhérents de l'opposition nationale.

Toutes les protestations du Parti National Paysan, adressées au Gouvernement, ainsi que toutes les interventions faites par les parlementaires nationaux-paysans pour mettre une fin à cet état de flagrantes illégalitées, - qui est maintenu par le Ministère de l'Intérieur, par de mesures non-justifiées d'arrestations, basées exclusivement sur l'adversité politique, - n'ont pas été prises en considération. Les arrestations continuent. L'état déplorable dans lequel les prisoniers politiques de l'opposition sont détenus dans les prisons de l'Etat, sans mandats judiciaires et sans aucune faute personnelle, est un défi évident des droits fondamentaux de l'homme et des lois roumaines.

Des centaines de citoyens paisibles ont été pris, sans aucun motif plausible, jetés dans des prisons sous le pretexte qu'ils sont les adhérents de notre Parti. Des milliers de gens se sont vus forcés de quitter leurs maisons, leurs familles et leurs occupations, pour se mettre à l'abri de la terreur déclanchée par les organes de la Sûreté.

Ceux-ci mènent aujourd'hui la vie des fugitives, et accentuent l'atmosphère trouble qui regne dans le pays contre l'opposition. De nombreux citoyens sont mis en dehors de la loi, éloignés du champs de travail productif, par des méthodes de persécutions et terreur, semblables aux organisations fascistes, leur familles étant dépourvues des moyens d'existance.

En même temps on inflige aux détenus le sort cruel d'un traitement qui n'est pas admissible dans un pays civilisé. On poursuit systhématiquement leur extérmination par la famine.

Les rations alimentaires qu'on donne à ces prisoniers sont de 400 calories par personne par jour, ce qui, - en comparant avec le standard habituel, établi par des conventions internationales (2110 calories par personne en 24 heures) denote qu'on poursuit leur extermination par l'inanition.

D'un autre côté, les détenus politiques sont amassés dans des cellules trop petites, détestables du point de vue hygiènique. Les soins médicaux sont inexistants.

Les épidémies et les états pathologiques provoqués par l'inanition, ont fait de nombreuses victimes parmi les détenus. On a enrégistré dans ces prisons de nombreux cas de typhus exanthématique, fièvre thyphoide, etc., sans que les autorités prennent les mesures nécessaires sanitaires d'isolement.

C'est ainsi qu'à la prison de Pitești, un des leaders du Parti National-Paysan de Mediaș, Ion Struguraș, est mort. De nombreux autres de nos adhérents sont grièvement malades.

./.

301 280 283

Malgré toutes nos interventions, les détenus tuberculeux, dont la maladie est déjà très avancée, sont tenus ensemble avec les autres, sans qu'on leur assure aucun soin médical.

Cette situation dure depuis trois mois, depuis que les organes de la Sûreté ont commencé les arrestations des chefs de nos organisations. Le nombre des détenus est d'environ mille personnes.

Ces circonstances qui ont été l'objet de nombreuses interventions faites de notre part, sont confirmées par le mémoire conclusif, présenté par l'un des membres du Gouvernement, Mr. le Vice-Président du Conseil, à ses collègues.

Pour endurcir encore plus la situation des détenus, le Ministère de l'Intérieur, par ses organes, a pris toutes les mesures, destinées à empêcher l'alimentation des détenus par leurs familles et par les Comités d'Assistances du Parti. La Direction des prisons invente chaque jour de nouvelles chicanes, dans ce sens. Ainsi, dernièrement on a interdit aux prisons de recevoir les paquets d'aliments destinés aux détenus. Ceci doit se faire seulement par la poste. Par une mesure récemment prise par le Ministère de l'Intérieur, on est revenu sur ces dispositions en donnant d'autres: de recevoir les aliments seulement deux fois par mois, à des jours fixés d'avance. Ces aliments ne peuvent être délivrés que par des parents proches, - qui doivent ainsi se déplacer de tous les coins du pays pour apporter ces paquets d'aliments aux détenus. En même temps on a interdit l'envoi par la poste de ces paquets d'aliments. Il va sans dire, que ces nouvelles mesures poursuivent l'extermination par la famine des détenus.

Nous signalons aussi, l'état exceptionnellement grave des détenus politiques, qui sont maltraités et battus par les individus faisant partie des organes de la Sûreté. Ainsi, à la Prison de Piteşti, le Colonel Poşa, membre de notre organisation de Botoşani, a été frappé et battu avec les poings par le chef même de la Sûreté de Piteşti dans le bureau du directeur de la prison, devant plusieurs témoins. Dans la prison du sous-sol du Ministère de l'Intérieur, le détenu Ion Barbuş de l'organisation de la Jeunesse Universitaire du Parti National Paysan, a été gravement maltraité par les agents de la Sûreté.

On refuse l'assistance médicale aux détenus qui sont gravement malades dans la prison.

Nous signalons les cas: du Dr. Virgil Solomon de Bucarest, ancien Ministre des Travaux Publiques, qui se trouve à la prison de Craiova; C.Totoi, Secrétaire de notre organisation de Severin, qui se trouve dans la prison de Piteşti et Lambru, de l'organisation centrale des ouvriers nationaux-paysans qui se trouve dans la prison du Ministère de l'Intérieur, - tous suffrants de graves affections pulmonaires.

Nous vous prions avec insistance, Monsieur le Ministre, de bien vouloir re-examiner la situation créée par les mesures illégales des organes de la Sûreté, et de donner d'urgentes dispositions pour mettre une fin a cet état de flagrants abus, et mettre en liberté immédiatement nos adhérents détenus sans motif et sans mandat judiciaire, qui se trouvent dans le prisons de Piteşti, Craiova, Gherla, Miercurea Ciucului, ainsi que dans les prisons de la capitale, Văcăreşti, Ministère de L'Intérieur et à la Préfecture de la Police, depuis le 13 Mars 1945, et jusqu'aujourd'hui.

Recevez Monsieur le Ministre l'assurance de notre considération

/ss Iuliu Maniu
Président du Parti National Paysan.

Bucarest le 20 Juin 1947.

302

281

COMUNICAT.

Partidul Naţional Ţărănesc, examinînd măsurile luate de guvern, în aplicarea legii de "comprimare" a cadrelor funcţionarilor publici,

Constată că aceste măsuri au făcut victime numeroase în rîndurile celor mai buni funcţionari, care au fost izgoniţi din serviciile lor, fără considerarea la bunul mers al aparatului de stat;

Constată că aceste măsuri sunt justificate exclusiv de grija guvernului de a scoate din slujbe pe funcţionarii care nu s'au încadrat în politica comunistă şi de a-i înlocui cu elemente fără pregătire, recrutate din clientela politică a grupării guvernamentale.

Intr'adevăr, "economiile bugetare," pe care guvernul vrea să le realizeze, prin aruncarea în stradă a funcţionarilor publici necomunişti, sunt atât de neînsemnate în raport cu volumul exagerat al cheltuielilor publice, încât argumentul bugetar invocat de oficialitate, se dovedeşte a fi lipsit de temeiul serios.

Partidul Naţional Ţărănesc constată că întreaga operaţie a "comprimării" este ilegală, antidemocratică şi lipsită de umanitate şi în consecinţă o consideră nulă şi neavenită.

Partidul Naţional Ţărănesc îşi ia angajamentul să reintegreze, în toate drepturile lor, pe toţi funcţionarii izgoniţi din posturi, prin măsurile discriminatorii şi abuzive de "comprimare" ale guvernului comunist, recunoscându-le toate drepturile câştigate prin merit şi vechime precum şi continuitatea în serviciu.

Partidul Naţional Ţărănesc consideră ilegale şi fără efect de drept, toate angajările noi de funcţionari, pe care regimul le-a făcut şi le va face, pentru completarea locurilor devenite vacante prin comprimări.

Partidul Naţional Ţărănesc îşi ia angajamentul să sancţioneze pe toţi cei care au impus şi condus operaţiile abusive de îndepărtarea din serviciu a funcţionarilor publici, în flagrantă opoziţie cu legile organice şi spiritul democratic provocând, în ţară, o stare de panică şi mizerie socială.

Bucureşti 11 Iulie 1947.

1.

205

~~203~~ 282

Convenţia

Rom. cumpără grâu à 100 $ 73 $ pe tonă
ovăz 94 $ 94 $

8000 vagoane

Plata: 2500 vagoane se achită prin depunere în Elveţia în cont URSS a contravaloarei în aur fin, a 35 $ uncia.

Restul 5500 vag. în U.R.S.S prin acreditif irevocabil până la 15 Iulie în dolari, sau în lipsă, aur fin. —

... Dir. Generală ...
... Ministerul Afacerilor Străine ...

100 $ = 250.000.000 lei

deci vagonul 2.500.000.000

(preţ oficial în Rom. 360.000.000 lei)

C.N.S.A.S.

Notă găsită la
Iuliu Maniu:

Aprecieri asupra condițiunilor
în care U.R.S.S. a livrat cereale României.

304

282

296

304

...00 lei

...000.000

...0.000.000 lei

C.N.S.A.S.

305 283 297

C O M U N I C A T.

Delegaţia permanentă a partidului Naţional-Ţărănesc,a examinat în câteva şedinţe situaţia generală a ţărei,în lumina ultimelor evenimente externe şi situaţiunei interne.

Ea a constatat că România nu este reprezentată la Conferinţa Păcei de adevăraţii exponenţi ai Naţiunei Române.

Lipsesc din delegaţia română,trimişii partidului Naţional-Ţărănesc,care reprezintă azi imensa majoritate a poporului românesc.

Sunt în schimb în această delegaţie oameni direct răspunzători de dezastrul ţărei şi autori principali ai regimurilor de dictatură din trecut.

Aceştia n'au căderea morală să vorbească în numele României şi nici libertatea personală ca să apere cu hotărîre interesele ei fundamentale.Ei nu pot fi purtătorii de cuvânt ai Ţărei Româneşti.

De aceia declaraţiunea citită în şedinţa plenară a Conferinţei de la Paris n'a lămurit reprezentanţii celor 21 de naţiuni acolo adunate şi opinia publică a lumei civilizate că răspunderea deslipirei României de alianţele ei fireşti şi a răsboiului sunt opera regimurilor de dictatură care s'au impus cu forţa în România şi nu a poporului român.

Nu s'a putut expune eforturile României pentru a-şi îndeplini obligaţiunile decurgând din Convenţia de Armistiţiu şi condiţiunile necesare pentru asigurarea libertăţii sale economice şi a refacerei sale.

Nu s'au putut apăra interesele noastre la gurile Dunării,principala cale de legătură cu centrul Europei,care este tot atât de necesară independenţei noastre economice cât şi celei politice.

./.

CNSAS

306

298

Nici alte drepturi i storice şi naţionale ale României n'au fost apărate.

Partidul Naţional-Ţărănesc nu consideră că România şi-a spus ultimul cuvânt la Conferinţa de Pace şi că numeroasa delegaţie ce a reprezentat-o acolo, a putut vorbi valabil în numele poporului român.

284

X

X X

Situaţia internă stă azi sub semnul înlăturărei de către guvern a Acordului dela Moscova.

Intrucât în Decembrie 1945, ca urmare a înţelegerei dela Potsdam, Acordul dela Moscova era destinat să pună înpractică marile principii care au constituit ţelurile de răsboi ale aliaţilor lor.

De aceea s'a stipulat că orice guvern roman trebue să asigure în ţara noastră libertatea presei, a manifestărilor politice, a adunărilor publice, a credinţei şi alegeri libere, pentru ca naţiunea să-şi hotărască regimul social şi politic sub care vrea să trăiască.

Partidul Naţional-Ţărănesc a consimţit să participe, în acest guvern printr'un reprezentant, pentru a asigura executarea angajamentelor pe care dl.Prim Ministru Dr.Petru Groza, le luase faţă de cei trei Mari Aliaţi, semnatar i ai Acordului dela Moscova.

Guvernul şi-a călcat însă chiar dela început obligaţiunile luate.

Presa nu numai că nu a fost liberă, dar s'au dat opoziţiei numai câteva jurnale, dintre acestea unele au fost suprimate în fapt. Restul nu poate scri decât puţinul pe care-l permite xxxxx cenzura.

Cu ştirea şi toleranţa guvernului şi în special a Ministerului de Interne s'au organizat formaţiuni paramilitare, care atacă adunările noastre sau chiar de fruntaşi izolaţi, îi omoară, îi rănesc grav sau, în cel mai bun caz, îi bat crunt.

Au fost asasinaţi printre alţii, I, Boţioc, C. Teodorescu, Iacovlev,

307

Traian Tăranu,Victor Cucu,Gheorghe Mihai,Dumitru Popescu.

Secretarul General al partidului a fost victima unui atentat în chiar localul Tribunalului din Piteşti şi grav rănit.

Formaţiunile paramilitare sunt prevăzute cu arme automate, cu rangi de fier,cuţite şi alte arme.

285 299

Atentatorii sunt plătiţi.Cei mai mulţi sunt de mult certaţi cu Justiţia.Ei se bucură nu numai de imunitate pentru orice asasinate sau sălbăticii ce ar comite,dar lucrează chiar sub protecţia poliţiei şi jandarmeriei.

Oricine manifestă altă opinie decât cele comuniste este atacat iar dacă este muncitor or i funcţionar este scos din câmpul muncei.

Delegaţia permanentă consideră că partidul Naţional-Tărănesc şi întreaga naţiune este în stare de legitimă apărare şi lasă guvernului toată răspunderea urmărilor acestei stări de lucruri.

X

X X

Delegaţia Permanentă a luat cunoştinţă de felul în care au fost scoşi din armată cei mai valoroşi ofiţeri, sub pretextul reducerei cadrelor armatei.

trata-

Această reducere nu se putea face decât după ratificarea tratatului de pace şi în timp de şase luni.

S'ar putea ca efectivele armatei noastre să fie mai mari decât cele prevăzute în proectul de tratat. In realitate s'a urmărit scoaterea din armată a tuturor acelor elemente care nu consimţeau să-şi vândă conştiinţa.

Această siluire a conştiintelor s'a făcut chiar asupra absolvenţilor şcoalelor militare care sau n'au fost avansaţi la gradul de sublocotenenţi sau au fost notaţi mai rău la clasificaţie că nu au aderat la regim.

Scoaterea din armată,înaintarea,etc. sunt făcute pe baza notelor date de E.C.P. adică elementul comunist, nu pentru merite ca în trecut.

308
300
286

Armata este a ţărei nu a unui partid politic.

De aceia nu vom recunoaşte deblocăr ile şi toate mutaţiunile făcute în armată pe aceste baze.

X

X X

Delegaţia Permanentă constată că, în corpul funcţionarilor de Stat, la funcţionarii particulari şi la muncitori se practică aceleaşi metode.

Sunt scoşi din câmpul muncei şi maltrataţi acei care au alte credinţe politice decât cele comuniste.

Astfel recent au fost daţi afară dela atelierele Griviţa ale Căilor Ferate, vechi meser iaşi, pentru că ar fi membrii ai partidului Naţional-Tărănesc.

Toţi cei care sunt autorii acestor nelegiuiri vor fi trecuţi în cartea neagră şi fără milă pedepsiţi la timp.

Toate victimele vor fi restabilite în drepturile lor şi recomsensate pentru pierderile suferite.

Partidul Naţional-Tărănesc va face dreptate şi va fi fără milă faţă de criminalii şi abuzivii.

C.N.S.A.S.

Cenzura Presei
Cenzurat
Nr. 7

309

287

CNSAS

C E T A T E N I   A I   C A P I T A L E I ,   301

Partidul Naţional-Tărănesc vă chiamă astăzi la lupta cea mare şi decisivă.

Guvernul a fixat data alegerilor parlamentare.

A sosit momentul să vă spuneţi cuvântul, să vă daţi verdictul liniştit, în faţa urnelor, prin buletinul de vot, care este arma cea mai puternică a cetăţeanului conştient.

Prin manifestul către ţară Partidul Naţional-Tărănesc a arătat cetăţenilor rolul naţional al acestei bătălii electorale care decide de soarta ţării.

Sunteţi cei mai în măsură să înţelegeţi acest istoric rol, cetăţeni ai Capitalei.

Viaţa de toate zilele pe care cu greu o suportaţi, arată ea însăşi măsura incapacităţii şi rolului nefast pe care-l joacă regimul ce ne conduce.

Cu votul vostru sunteţi chemaţi a arăta că cetăţeanul Capitalei nu mai poate suporta viaţa pe care i-o impune un guvern impopular şi nepriceput, care nu vrea să înţeleagă singur că trebue să plece dela cârma ţării.

Trăim o viaţă de iad. N'avem pâine, n'avem apă, n'avem alimente, n'avem lemne, nu mai avem nimic. Fără nicio vină suntem condamnaţi la foame şi frig. Facem coadă la pâine, coadă la gaz, coadă la tutun, coadă la toate.

Preţurile se urcă în fiecare zi, specula rânjeşte în toate colţurile satisfăcută.

Regimul e totalmente falimentar.

Comerţul se ruinează, industria lucrează în pierdere, iniţiativele au dispărut, moneda se rostogoleşte fără oprire.

Impozitele sunt ucigătoare.

Funcţionarii duc o viaţă insuportabilă, economatele sunt o glumă sinistră; sindicatele nu mai aparţin salariaţilor, ci sunt numai instrumente policitce. Teroarea şi intoleranţa se practică cu furie.

./.

310

288

322

Confederaţia Generală a Muncii se amestecă şi [illegible] în toate.

Statutul funcţionarilor publici este o aberaţie. Se vor numi în funcţiunile de încredere numai oamenii partidului comunist. Cine nu e comunist va fi alungat.

Libertatea a ajuns o poveste de altă dată. Manifestele noastre sunt rupte imediat ce au fost afişate, propagandiştii noştri sunt arestaţi, bătuţi, asasinaţi. Guvernanţii spun că Ion Mihalache este un nedemn, că Iuliu Maniu este un ucigaş, un fascist, un hitlerist.

Opinia publică este totalmente desconsiderată.

A dispărut siguranţa omului, a dispărut siguranţa averii, a proprietăţii, a dispărut însăşi siguranţa vieţii.

O propagandă desmăţată împroaşcă străzile şi murdăreşte pereţii Capitalei numai cu reclame bepediste, care indignează toată lumea.

Birourile Ministerelor şi toate localurile publice au fost transformate în oficine de reclamă ale partidelor dela guvern, care nu admite dreptul de propagandă pentru celelalte partide.

Or cât ar arunca guvernul, răspunderea acestor nenorocite stări pe seama împrejurărilor, este limpede pentru toată lumea că răspunderea de căpetenie cade asupra incapacităţii sale, asupra metodei sale de guvernare, asupra spiritului dictatorial, de care se convinge, asupra corupţiei, abuzurilor ce domnesc în rândurile sale.

Stă în puterea şi voinţa voastră, cetăţeni luminaţi ai Capitalei, să-i daţi lovitura de graţie.

Arma stă în mâna voastră. Ochiţi bine, cu stampila pe ochiu, semnul Partidului Naţional-Ţărănesc.

Votaţi lista Nr.8 în frunte cu

Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc

IULIU MANIU

CATRE ROMANI

CHEMARE, IN FATA LUPTEI

311 289 303

Neinduplecatul destin aşează din nou toată greutatea hotărârilor sale pe umerii neamului nostru.

Blândeţea,bunătatea,toleranţa,generozitatea,sufletul ales al poporului nostru intâlneşte incă odată,ca de atâtea ori in istoria sa zbuciumată,aspra,cruda realitate : forţa brută.

Arme puternice ale intunericului se călesc in ţara noastră pentruca să transforme sorocul alegerilor, hărăzit să fie o sărbătoare a libertăţii,a deşteptării neamului ,atât de insetat după lumină,intr'un sabbat al pieirii sufletelor,un vârtej spre străfundurile pierderii oricărei demnităţi omeneşti.

Ni se va lua Dumnezeu,ni se va lua patria,ni se va lua familia şi ni se va lua bucuria muncii şi a pâinii zilnice.

Suntem puţini,dar am fost totdeauna puţini şi am avut totdeauna,ca şi acuma,trădători şi totuşi am izbândit,căci tăria,statornicia şi unitatea sufletului nostru au fost mai puternice decât deslănţuirea furtunilor sălbatice.

Acesta e semnul sub care vom invinge: tăria spiritului.

Intăreşte-ţi credinţa şi curajul şi impreunăle cu credinţa şi curajul fratelui tău şi vei rămâne stăpân in casa ta,române!

Asemenea lui Satan,care ispitea pe Mântuitor arătându-i de pe vârful stâncii,lucrările iscodite de mintea sa perversă in intinderea pustiului fără suflet,to astfel şi"invăţătura cea nouă",in ţara noastră,pune cele mai isteţe şi mai atrăgătoare capcane pentru a ne pierde.

Nu vom putea rezista,decât sorbând viaţă din adâncurile conştiinţei noastre,decât inchinându-ne la altarul Dumnezeului strămoşilor noştri,decât imbrăcând hlamida mândriei lor şi păstrând nestinsă flacără civilizaţiei,aşa precum ea e insemnată in legea sângelui nostru.

Nu avem de ales intre o lume mai bună sau o lume mai rea,nu avem de ales intre o lume mai mincinoasă sau una mai dreaptă,nu avem de ales intre diverse feluri "de a fi om". Alegerea este intre traiul aşa precum e firea lucrurilor lăsată de Providenţă şi traiul aşa după cum il vrea creerul omenesc,strâmt,orgolios şi trecător. Primul are drept pârghii libertatea şi legile morale,care tind să te ridice,ca să stăpâneşti nevoile lumii.Al doilea,cel al"invăţăturii noi",caută să te facă din ce in ce mai potrivit pentru a fi stăpânit,impingându-te spre soarta necuvântătoarelor,nefiind necesar să ştii altceva,decât să urăşti la comandă şi să te bucuri când ţi se aruncă o bucată de hrană,care să nu te lase să mori de foame.

Oare nu avem noi deja imaginea acestor stări de lucruri ?

Frontierele ţării,pentru a căror siguranţă tremură inima celui mai plăpând băeţaş,sunt astăzi loc de plimbare al tuturor nechemaţilor şi târg de trafic de influenţe.

Independenţa ţării este păzită de oameni,care

312

nu ştii de unde au apărut şi n'au ce pierde,dacă o pierd.
Libertatea care ţi se ofere este aceea de a nu mai judeca şi de a nu mai dori nimic,in consecinţă
eşti destinat să munceşti "prosteşte",fără a şti pentru ce şi
pe teren social să visezi la o egalitate cât mai perfectă cu cel mai retrograd exemplar omenesc.
Natural,că pentru o astfel de ţară românească nu mai e nevoe nici de armată. In ce să creadă ea : in sânge ,in tradiţie,in pământ.Ce să mai apere ea: frontierele,independenţa,demnitatea?

Nu-i este greu unei minţi sănătoase să vadă lumina intre atâtea minciuni acoperite de vorbe răsunătoare ca "adevărata democraţie", "popor" , "libertatea poporului",etc. ,pe care le lansează toate fronturile şi blocurile arhicunoscute.
Acesta nu este un lucru nou nici pentru oamenii "invăţăturii noi" şi deaceea ţin mereu la indemână,ca supreme argumente,furtul şi violenţa cu fructele lor de predilecţie,falsul şi moartea.

In faţa acestor mari primejdii şi rătăciri nu există altă scăpare,decât o ridicare in massă a conştiinţelor naţiunii şi urmarea necondiţionată a acelor bărbaţi şi curente,care prin existenţa lor de până acuma in viaţa publică,au dovedit că au inţelesul noţiunilor bine fixat şi că intre armele lor nu se află ipocrizia.

In faţa marei lupte electorale care ne aşteaptă, fac această chemare către toate conştiinţele româneşti, către toţi ţăranii ,muncitorii şi cărturarii ţării,indiferent dacă sunt inregimentaţi sau nu in P.N.T.,să se unească toţi intr'un singur gând,intr'o singură forţă,pentru a sprijini acţiunea noastră,pentru a da cu succes asaltul final.

Nu uitaţi,că pieirea teroarei şi a teroriştilor incepe atunci când massa terorizată nu mai ştie ce e frica de ameninţare.Iară frica de ameninţare dispare atunci când ceasul eliberării este aproape.Dacă vom fi strâns uniţi,solidari in luptă,victoria este sigură şi va fi bătut ceasul judecăţii pentru terorişti,pentru stăpânii şi ajutoarele lor.
In ateliere,in birouri,la munca câmpului,pretutindeni un cuvânt drept şi românesc spus vecinului tău, inseamnă mai mult curaj,inseamnă unire,inseamnă rezistenţă la teroare,inseamnă victorie.

Peste programul de realizări imediate al P.N.T., care stă carte deschisă cu toată sinceritatea in faţa tuturor cetăţenilor ţării,ceeace trebue să ne unească fără deosebire pe toţi fii neamului,sunt marile şi eternele porunci naţionale şi umane.
Este ideia libertăţii,neingrădită decât de legile lui Dumnezeu şi de necesităţile de convieţuire cu deaproapele.
Necesităţi stabilite prin voinţa majorităţii, intr'un regim democratic naţional.
In loc de a preschimba exploatarea capitalistă cu dictatura şi mai veninoasă comunistă,se impune principiul dreptăţii sociale,care va elimina ciocnirea intereselor antagoniste din sânul societăţii.

313 305 291

Pârghia care va susţine talerele dreptăţii va fi morala creştină, singura care a rezistat tuturor vremurilor şi tuturor împrejurărilor, singura garanţie reală de progres.

Salvarea capitalului biologic naţional, acest tragic capitol, a cărui soluţionare pretinde o inimă care să bată româneşte şi o muncă de apostol.

Mărirea avuţiei naţionale, cu ochii intorşi spre interesele specifice naţionale.

O armată pe care ţara să o poată numi " a sa " şi nu să fie mercenara tuturor ideilor haotice.

Ridicarea standardului de viaţă a intregei populaţii, bazată pe siguranţă politică şi pe stabilitate juridică, socială şi economică.

In sfârşit, inmănunchind toate principiile enumărate mai sus, naţiunea română va avea trasată singura posibilitate, care ii va permite propăşirea pe larga cale a civilizaţiei umane, pe care mâna istoriei ia indicat-o şi pe care nu o poate părăsi, fără a trăda umanitatea.

Căile viitorului sunt de multe ori necunoscute şi cumpănirea puterilor este adesea cu folos, dar, in ceasul supremei primejdii, au fost de cele mai multe ori salvatoare voinţa şi acţiunea.

Stim ce voim, să fim deci hotărâţi in luptă.

Când ai de cucerit o redută, singurul lucru care interesează este, ca drapelul să ajungă să fie infipt in vârful redutei. Este actul care impacă eroii cu martirii, in acelaş gând de izbândă.

Asemenea cetelor lui Stefan, ale lui Mihai, Carol şi Ferdinand, să ingenunchem, şiruri nesfârşite, cerând binecuvântare şi putere dela Domnul şi uniţi la asalt, să ridicăm strălucitorul tricolor al demnităţii pe redute României, care va fi astfel din nou şi pe veci a noastră.

Bărbaţi şi femei, bătrâni şi tineri, uniţi-vă in gândul de a duce la biruinţă steagul măririi naţionale şi a independenţei şi libertăţii noastre naţionale. Arma singur biruitoare este solidaritatea şi disciplina naţională.

314

292

I Hartie.

1/ Partidul National Ţărănesc a primit dela Ianuarie 1946 şi până în prezent 2 vagoane hârtie = 600.000 coale

2/ Blocul Part. Democratice a primit în acelaş interval de timp
145 vagoane = 43.500.000 coale

Numai dela fabrica „Petreşti" B.P.D.-ul a ~~primit~~ ridicat 35 vagoane hârtie în ultimile două săptămâni; – iar fabrica dela Buşteni a dat întreaga producţie din ultimile 2 luni tot B.P.D.-ului

Comisia de repartizare a hârtiei prezidată de D-l Ing. Sergiu Petrovici, nu s'a mai întrunit de peste una lună ca să nu mai aibă ocazia de a rezolva cererile de hârtie ale Partidelor de opoziţie. –

II Lucrătorii dela tipografie

Sunt invitaţi şi reţinuţi la poliţie câte 3 – 6 pe zi, pentru a dezorganiza producţia de manifeste la singura Tipografie la care s'au putut comanda manifeste
Tipografia „Imprimeria"

III Firma noastră dela „Dreptatea" a fost dată jos și furată într'o noapte. Ea se găsește în curtea tineretului Comunist din Str. Gutemberg Nr. 19 unde a fost descoperită.—

C.N.S.A.S.

315
293
307

CNSAS

Domnilor,

Deschiderea de către guvern a procesului pretinselor mişcări subversive în ajunul alegerilor, urmăreşte vădit un îndoit scop, pe care ne simţim datori să-l demascăm în faţa D-voastre, cari sunteţi representanţii opiniei publice libere de dincolo de hotare; Se tinde într'adevăr în primul rând să se creeze o diversiune senzaţională, sub această formă de complot misterios de răsturnare a ordinei în Stat, pentru a îndepărta atenţia D-voastre dela faptele reale ale campaniei electorale şi dela manevrele întrebuinţate pe o scară de o amploare fără precedent, pentru falsificarea scrutinului şi siluirea voinţei populare. Se urmăreşte apoi - şi nu pentru prima dată - compromiterea partidelor democratice din opoziţie, atribuindu-le scopuri şi metode subversive, dar mai ales afinităţi şi complicităţi cu mişcările extremiste de dreapta.

Suntem siguri că niciunul din D-voastră nu se va lăsa amăgit şi nu va cădea în cursa ce vi se întinde. Aceste procese sunt de altfel caracteristice pentru forma regimului nostru de astăzi, ştiut fiind că unul din principalele stigmate ale guvernelor dictatoriale de pretutindeni, îl constitue înscenările de procese poliţiste, fie prin agenţi provocatori, fie prin maşinaţiuni anume ticluite de către organele de Siguranţă ale departamentelor de Interne şi de Justiţie. Procesul de faţă cuprinde un amestec al celor două sisteme: pe de o parte sunt agenţii provocatori cari surprind buna credinţă a unora, pentru a putea să le amestece numele în aşa zisele organizaţii subversive, iar de altă parte sunt simple invenţii şi elucubraţiuni poliţieneşti,

sau declaraţii stoarse în urma unor violenţe morale şi fizice, proprii sistemelor dictatoriale. Veţi afla în cursul desbaterilor că n'a lipsit nici sinuciderea misterioasă a principalului informator şi agent provocator, care s'a otrăvit, printr'o ciudată coincidenţă, tocmai după ce apucase să dea toate declaraţiile de învinuire ~~la adresa~~ cu privire la anumitor inculpaţi.

Ţelul principal al acestui proces rămâne însă încercarea de a discredita partidele democratice, prin amesteoul unor colaboratori apropiaţi ai conducătorilor lor. Este vorba, între alţii, de D-nii Ilie Lazăr, fruntaş naţional-ţărănist şi prieten al d-lui Iuliu Maniu, Radu Vălsănescu, secretarul d-lui Constantin I.C. Brătianu, Valer Roman, fost ministru, preşedintele organizaţiei naţional-liberale din Braşov.

De luni de zile aceşti oameni nevinovaţi zac în temniţă şi au fost supuşi unui regim barbar, fără hrană suficientă, fără apă şi lipsiţi de cele mai elementare condiţii de igienă, precum şi de orice posibilitate de a comunica cu familiile lor.

Prin toate mijloacele se încearcă a se obţine condamnarea lor, pentru a lovi în partidele democratice şi a le înfăţişa, cu deosebire opiniei publice străine, ca "fasciste", "antisovietice" şi folosind metode de acţiune teroriste.

Am ţinut să vă denunţăm chiar din prima zi a procesului aceste manopere atât de vădit dictatoriale, cari fac parte integrantă din sistemele tuturor regimurilor de violenţă şi asuprire.

Partidele democratice de masse au respins întotdeauna atari acţiuni subterane, cari aparţin minorităţilor violente şi extremiste. Acţiunea acestor partide se desfăşoară la lumina zilei şi în deplină legalitate, în credinţa fermă că triumful principiilor democratice va putea fi deplin asigurat în viitor, fără a se recurge la noi zguduiri şi a cere noui jertfe.

C.N.S.A.S.

317

309

295

C O M U N I C A T .

Partidul Naţional-Ţărănesc şi Preşedintele său sunt făuritorii principali ai ieşirei României din răsboiul împotriva Uniunei Sovietice şi al alipirei ei Naţiunilor Unite.

Incă din Aprilie 1944, dl. Iuliu Maniu adera în numele poporului român la condiţiunile de armistiţiu fixate la Cairo între cei trei Mari Aliaţi şi reprezentanţii d-lui Maniu.

Ziua de 23 August ar fi trebuit să simbolizeze redobândirea de către poporul român a libertăţilor şi drepturilor lui. Naţiunea română a aşteptat cu înfrigurare această zi.

După doi ani, libertăţile şi drepturile mult dorite au fost din nou şi în întregime suprimate.

La 23 August 1946, România se găseşte sub cea mai cruntă tiranie din câte a suferit vreodată.

Libertatea, viaţa şi avutul cetăţenilor numai sunt respectate.

Muncitori manuali sau intelectuali, femei şi copii, sunt scoşi din câmpul muncei, dacă nu se înscriu în partidul comunist.

Nimeni nu poate critica guvernul fără a-şi risca libertatea şi uneori chiar viaţa.

Partidul Naţional-Ţărănesc este cel mai lovit, atâţi fruntaşi ai lui au fost asasinaţi sau grav răniţi.

Secretarul general z ace azi din cauza loviturilor primite la Piteşti, cu hotărîrea de a-l suprima.

Nici o adunare sau manifestare politică nu mai este posibilă.

Nu mai avem decât un singur ziar şi acesta este supus unei cenzuri sălbatece.

,Presa, aşa zisă independentă, nu are dreptul să critice

318

guvernul, nici să arate adevarul.

Toate ziarele trebue să scrie după normative primite dela Ministerul Informaţiilor, ca în timpul dictaturilor lui Carol II şi Antonescu.

296

Cortegiile şi defilările la care sunt siliţi să participe muncitorii şi funcţionarii, în această zi de 23 August 1946, nu înşeală pe nimeni.

Jalea ţarei nu poate fi desminţită prin parazi spectaculoase, dar fără suflet şi credinţa.

Partidul Naţional-Ţaranesc ridică în faţa ţarei şi a democraţiilor lumei protestul său cel mai solemn contra tiraniei la care este supus poporul român şi cere celor trei Mari Aliaţi şi opiniei publice civilizate sprijinul lor imediat pentru eliberarea lui de cel xxxx sub cel mai sângeros regim.

C.N.S.A.S.

PARTIDUL NATIONAL TARANESC
Organizaţia Târnava Mare
Secretariatul General.

319

Sighişoara la 7 Noembrie 1946.
Dsale Dlui
Ing.Vasile V.Serdici
Preşedinte al Org.P.N.T.Tr.Mare
Bucureşti.

297

311

Ca urmare a raportului meu anterior,am onoare a vă comunica ultimele măsuri luate de către guvern in legătură cu alegerile şi anume:

Au fost concentraţi prin Cercul Teritorial Tr.Mare întreg tineretul comunist din judeţ şi repartizat la Legiunea de Jandarmi Tr.Mare,bine înţeles fiind echipat in uniformă militară.

Este vorbă să fie repartizat,parte la posturile de jandarmi din judeţ,parte în unităţile cari vor veni in judeţ in vederea alegerilor.

Am fost informat din isvor absolut sigur,că s-au luat măsuri,pentru ca înainte de alegeri cu câteva zile să fie concentraţi la Legiunea de Jandarmi Tr.Mare toţi membri marcanţi ai organizaţiilor comunale,astfel,că pe timpul alegerilor sub aceasta formă să fie sechestraţi.

Urmează să se intervină pe orice cale,ca să înceteze aceste concentrări,atât de comunişti cât şi cele in pregătire ale oamenilor noştri.

Buletinele de vot se imprimă la Bucureşti,aşa am fost informat,prin urmare aici cu greu să va putea face rost de astfel de buletine,din timp,ca să mai putem tipări.

Prin urmare trebuie la Bucureşti,la Monitorul Oficial,să se facă rost de aşa ceva,căci aşa cred,că acolo se vor imprima.

Pe de altă parte aici va greu să le imprimăm fiindcă s-a pus in vedere tuturor tipografiilor,că le este oprit a tipări orice manifest şi orice act in legătură cu alegerile,pentru opoziţie.

Deci vor trebui imprimite tot la Bucureşti.

Situaţia este tot aşa de proastă şi in ce priveşte transportul.

Nu pot angaja nici o maşină,fiindcă de asemeni li s-a pus in vedere,că nu au voie să circule cu membrii opoziţiei.

Am vorbit şi la Mediaş cu Pavlovici,ca să incerce acolo,dar fără rezultat.

Am căutat să fac rost cel puţin de o motocicletă cu ataş,dar tot fără rezultat,deşi am oferit pe zi 500,000.

In acest chip sunt absolut imobilizat.

Am rugat pe Stoica să pună la dispoziţie camionul său,bineînţeles plătesc ca ori cărei alte persoane,fără rezultat.

Mi-a promis Ing.Munteanu,care o maşină mai slabă şi care este in reparaţie,că aşa speră că pe Sâmbătă va fi gata şi atunci poate să o primesc pentru câteva zile.

M-am decis să plec cu căruţa,dar aceasta prezintă două mari neajunsuri,primul,că abia a-şi putea vizita câteva comune,fiindcă nu pot vedea decât cel mult două comune,in medie,pe zi.

Pe de altă parte,cu căruţa sunt expus unui atac fiindcă pot fi urmărit când părăsesc o comună şi până ajung la alta,din care motiv,sfătuindu-mă şi cu prieteni mei,cred,că nu ar fi recomandabil.

M-am gândit,că ar fi bine dacă am putea face rost de o maşină dela Bucureşti.

./.

Aceasta ar fi situaţia cu deplăsările.

Acuma vreau să incerc la Tg.Mureş să văd ce voi putea face acolo cu vre-un ungur,care să nu fie comunist.

Am chemat astezi pe Cioc la mine şi i-am pus in vedere cele scrise de către Dvoastră.

Nu este sigur dacă va putea lipsi tot timpul şi atunci m-am înţeles cu el,ca să trimită,in cazul când el nu poate veni nici decum,pe fiul lui Zaharie Maior din Boiu.

Acela este un tânăr foarte puternic şi foarte hotărât aşa că veţi avea in el un ajutor cât se poate de bun,poate chiar mai bun decât in Ilarie.

La Agnita vă rog a lua contact necondiţionat cu Suciu el organizează totul,ceilalţi nu prea au curajul,căci la Părintele Pora i-au spart toate geamurile.

Cred,că aici este la mijloc şi situaţia dintre el şi protopopul actual,care este cu guvernul,iar Părintele Pora s-a opus la venirea lui şi i-a aranjat câteva figuri.

Sper că a-ţi primit contestaţia şi a fost depusă.

Aştept indrumările Dvoastre.

Am luat măsuri pentru ca să pot depune in orice moment tabloul oamenilor de incredere,atât pentru noi cât şi pentru socialişti,pe locurile cărora vom intriduce tot oameni de ai noştri ca astfel să avem câte 8 la fiecare secţie de votare.

cu toată stima:

Pintea (Vasile Pintea)

secretar-general.

6.

C.N.S.A.S.

V. Pag. 320

Copie
Anexa X

312
298

CATRE Natiune

Către voi milioane de cetăţeni, care cu sufletul încălzit de dragoste de neam si de ţară v'aţi dus la urne să vă spuneti voinţa voastră cinstită despre felul cum trebuie si de către cine trebuie să fie cârmuită această ţară, ne îndreptăm cuvântul nostru de mulţumire si de admiraţie.-

De multumire pentru că ati dat ascultare chemării noastre care s'a adeverit că este cu voinţa ţării.-

De admiraţie, pentru că in vremurile acestea de grea prigoană a tuturor libertăţilor, ati mers ca niste eroi legentari expunându-vă bunurile, liberatea si viata pentru credintele voastre.-

Tara noastră este bănuită astăzi de cea mai neagră urgie care s'a abătut asupra ei. Arse sunt câmpiile, arse sunt sufletele noastre, arse sunt năzuinţele noastre spre libertat si lumină.-Teroarea, minciuna, falsul, incearcă să culce la pământ orice licărie de libertate, orice îndemn spre mai bine. Demnitatea si mândria noastră natională sunt îngenunchiate.-

La 6 Martie 1945 o mână de oameni pe care tara nu i-a văzut la muncă, au confiscat puterea.-

De atunci încoace au batjocărit institutiile ţării. Functionarii Statului care nu s'au supus acestor oameni improvizati, au fost dati afară. Armata Tării, sub pretextde democratizare a fost deposedată de elemente capabile si independente si aservită intereselor politice. Justitia a fost înfrântă de tot ce avea ea mai bun, judecătorii dati afară si înlocuiti cu simbriaşi ai regimului.-

Muncitorimii i s'a luat dreptul la muncă. Cei care nu au consimtit să fie slugi păcătoase ale regimului, ci oameni liberi, au fost epurati fără milă.-

Cetăţenii care nu au acceptat robia au fost persecutati. Negustorii, meserias, industriasii- urmăriti în interesele lor.-

Temnitele, tortura, persecutiile incendiile cele mai infame, crestările, asasinatele, atacurile brutale si cu totu neprovocate, tot ceace a inventat arsenalul infern al hitlerismului si fascismului, a fost perfectionat, sporit si aplicat cu o cruzime de neegalat.-

./.

Presa partidelor democratice a fost suprimată, toate publicatiile pe care partidul national tărănesc le avea înainte de 6 Martie 1945, au fost suprimate, cluburile închise, întrunirile oprite.-

Fata de această stare de lucruri, însăsi Natiunile Unite au cerut un regim mai omenos, iar prin acordul dela Moscova s'a pretins- si guvernul si-a luat angajamentul solemn să restaureze libertătile si să facă alegeri libere.-

Guvernul nu a înplinit un angajament , a călcat în picioare obligatiunile luate în mod solemn.-

Guvernul a convocat corpul electoral pentru 19 Noembrie 1946.-

Ati văzut ce au fost aceste alegeri. Ati văzut cum s'au răscolit din arsenalul întunericului toate mijloacele pentru îngenunchiarea vointei nationale, pentru batjocurirea alegerilor, pentru săvârsirea furtului si pentru falsificarea nerusinată a credintelor voastre.-

Acuzăm acest guvern al teroarei, dictaturei si reactiunei că a călcat în picioare legile tării, libertătile neamului românesc, drepturile individuale si colective ale poporului.-

Il acuzăm că a refuzat să înscrie în listele electorale pe cei ce aveau dreptul legal de a fi alegători, că a refuzat să împartă cărtile de alegător celor ce erau înscrisi.-

Il acuzăm că a terorizat cu bande bătăusi populatia care se opunea dictaturei guvernamentale.-

Il acuzăm că a lăsat să fie asasinati atâtia si atâtia nevinovati, fără .. urmări pe făptuitorii bine cunoscuti ai fărădelegilor.-

Il acuzăm că a întocmit sectiuni de votare în asa fel ca alegătorii să nu poate ajunge în locul de votare.-

Il acuzăm că a călcat în picioare propria lui lege electorală, pe care a întocmit-o fără asentimentul partidelor democratice, asentimentul impus prin acordul dela Moscova. Această lege electorală, cu tot caracterul si reactionar, s'a dovedit insuficientă fată de lipsa totală de popularitate a guvernului.-

Au fost îndreptătiti bărbatii nostrii de încredere, ca să se opreascā fără control.-

Au fost introduse în rune buletine pregătitoare, înainte de începere votării, au fost date cărti de alegător în alb sau unor persoane neîndreptătite, pentru a vota în repetate rânduri S'a despuiat scrutinul fără asistentă leală, rezultatul votări a fost falsificat, procesele verbale au fost schimbate, iar rezultatele astfel măsluite au fost din nou rectificate.-

./.

322 314 300

Acuzăm guvernul că s'a făcut vinovat de crimă de falsificare a voinței Naționale.-

Il acuzăm că, prin politicalui nefastă, a provocat pe lângă umilirea cetățenilor, haosul economic și infometarea maselor populare.-

Dar constiința națională a vibrat puternic din colibă până în palat.-

Toată admirația și recunoștința noastră o închinăm țărănimii care s'a ridicat, urias zăgaz de oțel, opunându-se celor care voiau să cheltuiască atât de ieftin independența și demnitatea noastră națională.-

Vor bine merita dela Partie femeile române, pentru dârzenia și cumințenia cu care au știtu să mânuiască arma votului luată pentru prima dată în mâna lor.-

Muncitorii români vor bine merita dela Patrie și vor avea prilejul să se bucure de rodul luptei lor. Ei au făcut front împotriva celor care, înarmați cu pistoale, voiau să ne răpească libertatea.

Lăudat să fie tineretul care s'a cinstit pe sine, aruncându-se în luptă cu nemăsurată obnegație și dragoste de Neam și liberatate, urmând pildele înaintașilor din 1848, 1906, 1918 și 1944. Vigoarea lor este granița viitorului.-

Națiunea și Partidul nu vor uita niciodată și vor binecuvânta pe toți cei ce au suferit și suferă în această luptă. Martirul lor asigură perpetuarea ființei naționale.

Sărutăm rănile și obrajii loviți și umiliți . Ne închinăm memoriei celor căzuți eroic, pentru apărarea drepturilor sfinte ale Neamului .-

Români, Voi cei insultați de îndemnitatea voastră de oameni liberi, aveți dreptul să chemați guvernul și uneltele lui în fața Tribunalului Națiunii. Impilatorii și falsificatorii nu vor rămâne nepedepsiți.-

Nedreptatea va fi pedepsită.-

Nimeni nu poate să fie judecător peste Națiunea, decât Națiunea însăși.-

Smulgeți masca tiranilor de pe fața lor, Niciun cetățean sau cetățeancă nu poate recunoaște aceste alegeri. Cu toții trebuie să pretindă noui înfăptuiri de către un guvern care să asigure libertatea lor.-

Vă chemăm la luptă împotriva dictaturii și tiraniei. Satelor noastre năpăstuite de bătăuși și cuțitari, care voesc să pedepsească pe cei ce nu sunt slugi plecate ale regimului, trebuiesc curățate. Slujbașii cari au trădat Națiunea trebuiesc denunțați,

./.

323 315 301

actele lor păcătoase, desvăluite si infierate.-

Cu toate nelegiuirile lui guvernul nu a fost în stare să stoarcă majoritati. Guvernul a rămas în minoritate. Guvernul a căzut în alegeri.-

Lumea intreagă cunoaste vointa adevărată a tării, cunoaste minciunea si frauda guvernului.-

Si stie că Parlamanetul nu poate lega destinul neamului.-

Aceasta a fost rostul suferintei noastre. Rostul luptei dârze pe care ati purtat-o cu atâta bărbătie.-

Pătruns de măretia jertfie voastre partidul national tărănesc se inchină în fata avântului spre liberate, a virtutilor cetătenesti si a spiritului vostru de sacrificiu si vă cheamă la luptă neinfricată, până la victoria deplină.

Această victorie a sufletului românesc va însemna independenta tării, libertatea cetătenilor, munca cinstită si pâinea pentru toti.-

Iuliu Maniu

PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL
TARANESC

C.N.S.A.S.

324

302

316

Români,

Țara trăește zile hotărîtoare pentru viitorul ei. Ea a fost chemată să se rostească, prin vot, asupra destinelor ei. In așteptarea zilei în care Țara își va spune cuvântul, Guvernul intețește tot mai mult fărădelegile, prin care urmărește falsificarea voinței poporului român. Numai prin libera manifestare a acestei voințe poporul român își poate regăsi o viață politică normală și poate să așeze cu cinste România la locul ce i se cuvine în rândul Națiunilor Unite.

De strajă a libertăților publice și a intereselor permanente ale neamului stau însă partidele național-liberal, național-țărănesc și social-democrat, care în deceniul din urmă au purtat împreună lupta împotriva dictaturilor succesive și care împreună au pregătit și înfăptuit - sub înalta oblăduire a M. S. Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra și mâine, prin toate mijloacele și, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile Țării și ale cetățenilor ei, împotriva tuturor fărădelegilor, împotriva tuturor violențelor.

Pentru apărarea drepturilor și libertăților noastre aceste trei partide democratice s'au legat împreună să zădărnicească fraudele, oriunde s'ar produce și agresiunile ori împotriva cui ar fi deslănțuite. Ele s'au legat, deasemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - așa cum au făcut-o și până acum - toate actele de nesocotire a libertăților cetățenești, toate ilegalitățile și violențele prin care Guvernul vrea să împiedice Țara a-și spune liber cuvântul, toate încălcările dispozițiunilor noastre constituționale și principiilor Acordului dela Moscova dintre Marii noștri Aliați, pe care Guvernul și-a luat solemn obligațiunea de a le respecta.

Români și Românce,

Increzători în drepturile voastre și în puterile partidelor noastre, care vor ști să apere libertățile cetățenești, mergeți cu toată hotărîrea la vot, pentru a afirma conștiința și voința Țării.

Nu vă lăsați înfricoșați, nu luați seama nici la ademeniri, nici la amenințări ; partidele noastre veghează asupra libertății scrutinului. Toți cei însuflețiți de dragoste de țară trebue să-și facă deplina datorie atunci când au în mână votul, care hotărește soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem și sprijiniți pe marile forțe ale partidelor noastre, ne legăm să vă apărăm liberul

 325 303

Ministerul Afacerilor Interne ... Dir. Generală a Poliției ... 617

exercițiu al drepturilor ~~voastre~~. cetățenești.

~~Nici un vot pentru listele Guvernului!~~

Prin hotărârea voastră, Poporul ~~român~~ își [illegible] găti ùn viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică și economică în care se află astăzi, spre o viață fericită și liberă.

Tara așteaptă dela patriotismul vostru libertatea și mântuirea ei!

Președintele Partidului Național Tărănesc,

Presedinte Partidului Național Liberal,

Presedinte Partidului Social Democrat,

Români,

~~Astăzi~~ Nu este vorba acum de o înțelegere electorală obișnuită, cu caracter de partid.

Opoziția națională s'a pus în slujba unui interes mai înalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc și independența ~~Statului~~ țării.

Parlamentul care se va alege mâine, va așeza destinele de viitor ale ~~Românilor~~ Patriei.

Sunteți chemați să vă ~~sp~~ ~~arătați voința~~, spuneți cuvântul.

326 304 318

R O M A N I,

Tara trăeşte zile hotărâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost chemată să se rostească, prin vot, asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei în care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile, prin care urmăreşte falsificarea voinţei poporului român. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţe, poporul român îşi poate regăsi o viaţă politică normală şi poate să aşeze cu cinste, România, la locul ce i se cuvine, în rândul Naţiunilor Unite.

De strajă a libertăţilor publice şi a intereselor permanente ale neamului stau încă partidele Naţional-Liberal, Naţional Tărănesc şi Social-Democrat-Independent, care în deceniul din urmă au purtat împreună lupta împotriva dictaturilor succesive şi care împreună au pregătit şi înfăptuit sub înalta oblăduire a M.S.Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile Tării şi ale cetăţenilor ei, împotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat împreună să zădărnicească fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori împotriva cui ar fi ele deslănţuite. Ele s'au legat, de asemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au făcut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertăţilor cetăţeneşti, toate ilegalităţile şi violenţele prin care Guvernul vrea să împiedece Tara a-şi spune liber cuvântul, toate încălcările dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor Acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care Guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI SI ROMANCE,

Increzători în drepturile Voastre şi în puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertăţile cetăţeneşti, mergeţi cu toată hotărîrea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa Tării.

Nu vă lăsaţi înfricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri, nici la ameninţări; partidele noastre veghează asupra libertăţii scrutinului. Toţi cei însufleţiţi de dragoste de

./.

327 329 305

Ţară trebuie să-şi facă deplin datoria atunci când are în mână votul, care hotărăşte soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre, ne legăm să apărăm liberul exercițiu al drepturilor cetăţeneşti.

Români,

Nu este vorba acum de o înţelegere electorală obişnuită, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre şi pe cari înţelegem să le respectăm,

Partidul Naţional Liberal candidând în alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional Ţărănesc candidând în alegeri cu semnul electoral

Partidul Social-Democrat-Independent candidând în alegeri separat cu semnul electoral fântână,

Opoziţia naţională s'a pus în slujba unui interes mai înalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc şi independenţa Ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, Poporul îşi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică în care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Ţara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL TARANESC,	PRESEDINTELE PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT-INDEPENDENT,	PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL LIBERAL,
Iuliu Maniu	Constantin Titel Petrescu	C. I. Brătianu

CNSAS

328

•320 306

COMUNICAT

Partidele naţional-ţărănesc, naţional-liberal şi social democrat, care reprezintă covârşitoarea majoritate a Ţării şi care în 1944 au constituit temeiul politic al actului de la 23 August, alcătuesc astăzi opoziţia naţională.

Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act şi cărora li se asociază astăzi şi alte grupări politice sau militanţi pe aceeaşi linie de orientare democratică, se socotesc datoare să înfăţişeze Ţării atitudinea şi hotărârea lor.

I.) Dând urmare hotărîrii Marilor Puteri, ele au admis, în termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de Dl. Dr. Petru Groza, sub expresa condiţiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu şi limitat, să restaureze imediat libertăţile publice şi cetăţeneşti şi să procedeze fără întârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voinţa adevărată a Ţării.

II.) Partidele naţional-liberal şi național-țărănesc, social-democrat constată astăzi cu revoltă şi cu îngrijorare că guvernul prezidat de Dl. Dr. Petru Groza, care a fost aşezat în fruntea Ţării împotriva voinţei poporului român, nu si-a îndeplinit niciuna din obligaţiile solemn luate faţă de Ţară şi faţă de Marii noştri Aliaţi.

III.) Rămas la cârma Ţării, prin sfidarea voinţei şi a simţimintelor obşteşti, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie, sugrumând toate libertăţile publice şi pregătind astfel într'o atmosferă de comploturi şi teroare, alegeri întemeiate pe o lege electorală, anume elaborată pentru acoperirea ilegalităţilor şi pentru înlesnirea abuzurilor pe toată scara operaţiunilor electorale. Dela cea dintâi aplicare a acestei legi, el şi-a arătat voinţa de falsificare a verdictului popular, întocmind în aşa fel listele de alegători încât milioane din cetăţenii îndreptăţiţi la vot au fost îndepărtaţi de pe aceste liste, viţiindu-se dela început, alegerile generale, atât de mult întârziate.

IV.) In faţa acestei situaţiuni, care pune în primejdie atât viitorul democraţiei româneşti cât şi însuşi viitorul Statului nostru, opoziţia naţională a cărei acţiune la 23 August 1944 a fost hotărâtoare pentru salvarea patriei, socotesc de a lor datorie să-şi sincronizeze toate eforturile pentru apărarea drepturilor Ţării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale care se

Pe de altă parte, prin zădărnicirea dreptului de întrunire şi printr'o cenzură abuzivă, care desfiinţează în fapt libertatea scrisului, prin persecuţii, bătăi, încercări de comploturi, violenţe, teroare şi asasinate îndreptate împotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, guvernul se menţine la cârmă sprijinit pe cele mai sângeroase mijloace totalitare.

(şi pentru împiedecarea furturilor de urne pe care guvernul la pregătit în alegerile care vin.)

refera la România.) Social democrat

321

In consecinţă, în numele partidelor naţional-ţărănesc, şi naţional-liberal ~~şi social-democrat~~, subscrişii Iuliu Maniu şi C. I. C. Brătianu ~~şi C. Titel Petrescu~~, preşedinţii acestor partide, peste deosebirile noastre ideologice pe care înţelegem să ni le respectăm unii altora, dar mai presus de care domină ideea însăşi de libertate a Tării şi a cetăţenilor ei - idee de libertate care ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem s-o apărăm cu egală voinţă - am hotărât să ne legăm prin acest acord să apărăm în comun libertatea alegerilor. Mai presus de aceste deosebiri, domină ideia de libertate a ţării şi cetăţenilor ei - ideie care ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem să o apărăm cu egală voinţă.

Consecvenţi hotărîrii noastre comune care a stat la baza blocului naţional democratic ~~pe care l-am~~ constituit în Iunie 1944 şi pe care s-a sprijinit ~~toată~~ acţiunea ce avea să ducă la actul istoric dela 23 August 1944, rămânem astfel hotărîţi să apărăm mai departe libertăţile democratice şi, în primul rând, temeiul adevăratei democraţii : ~~alegeri deplin libere~~ libertatea deplină a alegerilor.

307

In lupta ~~ce o purtăm~~ pentru salvarea drepturilor omului şi a libertăţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, ~~prin care Tara să răstoarne un regim care îi surpă instituţiunile ei fundamentale~~ partidele noastre se obligă ca între ele să ~~nu fie nici~~ evite orice neînţelegeri, ~~nici atacuri~~ şi atacuri şi îşi afirmă hotărât voinţa de a apăra în comun libertatea de exprimare a votului obştesc. ~~şi de a răsturna un regim care surpă instituţiile fundamentale ale ţării~~

Conducerea acţiunii comune de apărare a libertăţii alegerilor va fi încredinţată unui comitet alcătuit din câte doi reprezentanţi ai partidelor naţional-ţărănesc, naţional-liberal şi social-democrat.

Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc	Preşedintele Partidului Naţional Liberal

Preşedintele Partidului Social Democrat

Introdus : arestari şi furt de urne - asasinate

330
Ministerul Afacerilor Străine Dir. Generală a P-lor
308

C O M U N I C A T

Partidele Național-Țărănesc, Naționa-Liberal și Social-Democrat-Independent, care reprezintă covârșitoarea majoritate a Țării și care în anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziția națională. Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act și cărora li se asociază astăzi și alte grupări politice sau militanți pe aceeași linie de orientare democratică, se socotesc datoare să înfățișeze Țării atitudinea și hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Național-Țărănesc și Național-Liberal au admis , în termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petru Groza, sub expresa condițiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu și limitat, să restaureze imediat libertățile publice și cetățenești și să procedeze, fără întârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voința adevărată a Țării.

II. Partidele Național-Liberal, Social-Democrat-Independent și Național-Țărănesc, constată astăzi cu revoltă și îngrijorare că guvernul prezidat de dl. Dr. Petru Groza, care a fost așezat în fruntea Țării împotriva voinței poporului român, nu și-a îndeplinit nici una din obligațiunile luate solemn, față de Tară și față de Marii noștri Aliați.

III. Rămas la cârma Țării, prin sfidarea voinței și a simțămintelor obștești, Guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertățile publice și pregătind astfel într'o atmosferă de corupție și teroare, alegeri întemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităților și pentru înlesnirea abuzurilor, pe toată scara operațiunilor electorale. Dela cea dintâiu aplicare a acestei legi, el și-a arătat voința de falsificare a verdictului popular, întocmind în așa fel listele de alegători, încât milioane din cetățenii îndreptățiți la vot, au fost îndepărtați de pe aceste liste, viciindu-se dela început alegerile generale, atât de mult întârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Național-Țărănesc și Național Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de întrunire și manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desfiin-

./.

331 323 309

ţează în fapt libertatea scrisului, - prin persecuţii, bătăi, înscenări de comploturi, violenţă, teroare, răniri grave şi asasinate, îndreptate împotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, Guvernul se menţine la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In faţa acestei situaţiuni, care pune în primejdie atât viitorul democraţiei româneşti, cât şi însuşi viitorul Statului nostru, Partidele opoziţiei naţionale, a căror acţiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-şi sincronizeze toate eforturile, pentru apărarea drepturilor Tării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale, care se referă la România.

Aceste partide vor acţiona în comun pentru împiedecarea abuzurilor electorale şi a furturilor de urne, pe care Guvernul le pregăteşte, pentru alegerile care vin.

In consecinţă,

In numele Partidelor Naţional-Tărănesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat-Independent,

subscrişii Iuliu Maniu, C.I.C.Brătianu şi C.Titel-Petrescu, preşedinţi ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre, şi pe care înţelegem să le respectăm,

am hotărât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra în comun libertatea alegerilor.

Considerăm că mai presus de deosebirile ideologice domină ideia de libertate a Tării şi a cetăţenilor ei, care ideie ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem să o apărăm, cu egală hotărâre.

Consecvenţi hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Naţional-Democratic, constituit în Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acţiunea ce avea să ducă la realizarea istorică dela 23 August 1944, - rămânem astfel hotărâţi să apărăm libertăţile democratice şi în primul rând temeiul adevăratei democraţii: libertatea deplină a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului şi a libertăţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, partidele noastre se obligă ~~[illegible]~~ afirmă hotărât voinţa de a apăra în comun libertatea de exprimare a votului obştesc şi de a răsturna un regim care surpă instituţiile fundamentale ale Tării.

./.

332

310

V. Conducerea acțiunii comune de apărare a libertății alegerilor, va fi încredințată unui comitet, alcătuit din câte doi reprezentanți ai Partidelor Național-Liberal, Social-Democrat Independent și Național-Țărănesc.

PRESEDINTELE PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT-INDEPENDENT,	PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL-LIBERAL,	PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL-TARANESC,
C. Titel-Petrescu	C.I.C.Brătianu	Iuliu Maniu
Constantin Titel Petrescu	C I C Bratianu	Iuliu Maniu

București, 21 Octombrie 1946.-

C.N.S.A.S.

~~383~~

311 ~~305~~

ACTIUNEA ANTI ROMANEASCA A LUI IULIU MANIU IN STRAINATATE

C.N.S.A.S.

D. IULIU MANIU CERE RUPEREA RELATIUNILOR DIPLOMATICE CU ROMANIA

Corespondentul ziarului New York Times, d. W. H. Lawrence transmite următoarele:

BUCURESTI — D. Iuliu Maniu a cerut urgent Statelor Unite şi Angliei ca să rupă relaţiunile diplomatice şi economice cu România, cu scopul ca să forţeze căderea actualului guvern. Regimul de aci, spune d. Maniu, a fost instalat ilegal cu ajutorul Uniunii Sovietice şi în violare cu o serie de înţelegeri stabilite între cele Trei Mari Puteri.

D. Iuliu Maniu, în vârstă de 72 de ani, şeful partidului naţional ţărănesc, a spus că partidul d-sale a primit în ultimele alegeri 84 la sută din votul populaţiei dar victoria i-a fost furată. Propunerea de a se rupe relaţiunile economice şi politice cu România a fost făcută într'un interview acordat corespondentului din România a ziarului "New York Times."

D. Maniu a afirmat că a venit momentul când Statele Unite şi Anglia trebue să acţioneze prompt cu toate armele economice şi diplomatice care le posed spre a opri ca guvernul dominat de comunişti să introneze teroarea cu scopul de a intimida forţele opoziţioniste.

Singurele proteste diplomatice, ori cât ar fi de tari, a spus d. Maniu, nu vor afecta acest guvern, care cu suportul trupelor sovietice ori ignorează pe ceilalţi Aliaţi, ori răspunde impertinent la notele de protest.

Motivele d-lui Maniu

D. Maniu a spus că Statele Unite şi Anglia vor fi justificate în ruperea imediată a relaţiunilor economice şi diplomatice cu România, pentru că "Guvernul Român nu s'a ţinut de cuvânt nici macar odată asupra promisiunelor pe care le-a semnat atunci când a primit Condiţiunile celor trei mari puteri. El a citat Yalta, Potsdam şi înţelegerea din 1945 dela Moscova, care a fost acceptată de prezentul regim din România, dar care sistematic a violat această înţelegere cu ajutorul trupelor de ocupaţie sovietice.

O astfel de ruptură nu înseamnă războì, pentrucă nu se reflectează asupra guvernului Sovietic ci numai asupra guvernului prezidat de d. Petru Groza.

Convingerea d-lui Maniu e că guvernul Groza nu va rămâne nici 48 de ore la putere dacă îi se va retrage suportul rusesc deoarece marele masse ale poporului sunt opuse acestui guvern.

D. Maniu a spus că regimul actual a instituit o domnie a teroarei în formă de arestări în massă pentru ca guvernul să-şi acopere propriai slăbiciune. Numărul celor arestaţi în ultimul timp se ridică la 818 intelectuali şi sute de ţărani. El a spus că aceste persoane sunt deţinute fără judecată şi fără a fi informate asupra vinelor care le-ar fi comis, cei arestaţi sunt menţinuţi în condiţiuni oribile în lagărele de concentrare şi în închisori.

Evitând Cursa Unei Revolte

Acest corespondent care a discutat despre recentele arestări cu d. Lucreţiu Pătrăşcanu, ministru comunist al Justiţiei, a spus d-lui Maniu despre cele afirmate de d. Pătrăşcanu, că arestările au fost necesare deoarece agenţii partidului naţional ţărănesc agită pe ţăranii nemulţumiţi ca să ia armele în contra guvernului.

D. Iuliu Maniu a râs puternic şi a afirmat că guvernul încearcă să provoace pe fruntaşii partidului naţional ţărănesc la o revoltă, dar n'a reuşit partidul e prea înţelept ca să nu cadă într'o astfel de cursă.

D. Maniu a spus că opoziţia americanilor şi englezilor în Grecia şi Turcia este fondamental slabă, pentrucă au abandonat România. Cu sateliţii sovietici din Balcani în contra lor, forţele anglo-americane pot să fie în ori ce zi aruncate în Mare şi aceste poziţii importante perdute.

"Dovadă că Rusia se gândeşte la o aşa posibilitate militară," — continuă d. Maniu — "Sunt demonstrate acum prin graba cu care se fortifică malurile Mării negre din vecinătatea Constanţei şi coasta Bulgariei.

* * *

Istoria se repetă. Credem că ruperea relaţiunilor diplomatice şi economice a României cu Statele Unite şi Anglia va împinge şi mai mult ţara noastră de origină sub influenţa Rusiei. Ori lucru acesta ştim sigur că nu e dorit nici de d. Iuliu Maniu nici de poporul român, c

(Continuare pe pagina 2)

reprezinte.

D. IULIU MANIU CERE RUPEREA RELAȚIUNILOR DIPLOMATICE CU ROMÂNIA

(Continuare de pe pagina 1)

e destul de cuminte ca să respingă ori ce ideie extremistă, fie ia de dreapta sau de stânga.

Poporul român e dornic de libertate și are numai de câștigat de pe urma menținerii legăturilor diplomatice și economice cu Statele Unite. Noi ca americani de origină română în loc să dorim ruperea relațiunilor diplomati[ce] cu România trebue să ins[is]tăm la o cât mai strânsă [le]gătură între cele două [po]poare.

In acest scop trebue [...]purtarea guvernului din [Bu]curești să fie în așa fel [în]cât să nu dea prilej la [...] energice de protest din p[ar]tea guvernului nostru [...] Washington, iar opoziția s[ă] înțeleagă greutățile ce le ar[e] de întâmpinat actuala conducere și să caute a coopera la [...]

INSTITUTUL ROMAN DE DOCUMENTARE (I. R. D.)

Directori: EMIL și PAUL SAMOILĂ

BUCUREȘTI I, CALEA VICTORIEI No. 33—35 (PALATUL FRASCATI)

TELEFON No. 4.16.15 — CONT C.E.C. No. 1243

Urmărește tot ce se publică în ziarele și revistele din România și străinătate și furnizează tăeturi din ele asupra tuturor subiectelor și personalităților.

Prospecte detaliate la cerere și probe gratuite.

Extras din America

Data -3 JUL 1947 Ohio

313 327 334 336 338

THE NEW YORK TIMES, SATURDAY, JUNE 28, 1947.

340

314

328

MANIU ASKS BREAK AS AID TO RUMANIA

Peasant Party Chief Says Act by U. S., Britain Would Upset Red-Dominated Regime

By W. H. LAWRENCE
Special to THE NEW YORK TIMES.

BUCHAREST, Rumania, June 27—Juliu Maniu urged the United States and Britain today to sever economic and diplomatic relations with Rumania in an effort to force the downfall of her present Government. The regime here, M. Maniu contended, was installed illegally with the aid of the Soviet Union in violation of a series of Big Three agreements.

M. Maniu, 72-year-old leader of the Peasant party, who said his party's slate received 84 per cent of the popular vote in last November's elections but had been cheated of victory, made his proposal in an exclusive interview with THE NEW YORK TIMES correspondent.

M. Maniu asserted the time had arrived when the United States and Britain must act with all the diplomatic and economic weapons they possessed to halt a Communist-dominated Government's reign of terror designed to suppress or intimidate all opposition forces.

Mere diplomatic protests, however strong, he said, would not affect this Government, which with the support of Soviet troops either ignored the other Allies or replied impudently to their notes.

He Sees Justification

He said the United States and Britain would be justified in immediate severance of economic and diplomatic ties with Rumania, because "the Rumanian Government has not kept even once its signed promise to the series of Big Three conventions." He cited the Yalta, Potsdam and 1945 Moscow agreements, which were accepted by the present Rumanian regime, but which, said M. Maniu, this regime has systematically violated with the aid of the ccupying Soviet troops.

Such a break in relations, he asserted, would not entail war, because it need not reflect upon the Soviet Government and could be confined to the Rumanian regime headed by Premier Petru Groza.

It was M. Maniu's contention that the Groza Government would not last forty-eight hours if Soviet support were withdrawn, because the overwhelming mass of the Rumanian people opposed this Government.

He said the regime had instituted a reign of terror in the form of widespread arrests because of its own weakness. The arrests in recent weeks, according to M. Maniu, totaled 818 "intellectuals" and hundreds of peasants. He said these persons were held, without trial and without being informed of any charges against them, in concentration camps and prisons under horrible conditions.

Avoiding Trap of Revolt

This correspondent, who had discussed the arrests with Lucretiu Patrascanu, Communist Minister of Justice, told M. Maniu the Government contended that arrests were necessary because Peasant party agents were agitating among discontented villagers for an armed uprising against the Government.

M. Maniu laughed scornfully and asserted that the Government was trying to provoke the Peasant party leadership into revolt, but was not succeeding because the party was too wise to fall into a trap.

M. Maniu said the position of the Americans and British in Greece and Turkey was fundamentally weak. They had, in effect, abandoned Rumania because, with the Soviet satellites in the Balkans against them, the Anglo-American forces "could any day be thrown into the sea and these key positions lost."

"Proof that the Russians are contemplating such a military possibility," he contended, "is being demonstrated now in their hurried fortification of the shores of the Black Sea near Constanta and in Bulgaria."

<u>Traducere</u> din ziarul THE NEW YORK TIMES, Sâmbăta 28 Iunie 1947.

~~344~~ 315

MANIU CERE RUPTURA CA AJUTOR PENTRU ROMANIA.
SEFUL PARTIDULUI TARANESC SPUNE CĂ ACTIUNEA STATELOR UNITE SI MAREI BRITANII AR RASTURNA REGIMUL DOMINAT DE COMUNISTI.

W.H.Lawrence.
Special pentru The New York Times.

329

Bucuresti România 27 Iunie. Iuliu Maniu îndeamnă Statele Unite si Britania astăzi de a rupe relaţiile economice şi diplomatice cu România cu scopul de a forţa răsturnarea actualului ei guvern. Dl. Maniu a sustinut că regimul a fost instalat aici in mod ilegal cu ajutorul Uniunii Sovietice în violarea unei serii de intelegeri intre Mari Trei. Dl. Maniu conducătorul de 72 de ani al Partidului Tărănesc care spune că lista partidului său a obtinut 84% din voturi în alegerile din Noembrie trecut, a fost doar inselat de victoria sa, a făcut propunerea sa într'o intrevedere cu corespondentul ziarului The New York Timis. Dl. Maniu a declarat că a venit timpul când Statele Unite si Marea Britanie trebue să actioneze cu toate armele diplomatice si economice ce posedă pentru a pune frâu regimului de teroare al unui guvern dominat de comunisti având de scop de a suprima sau intimida toate fortele opozitiei. Simple proteste diplomatice ori cât de tare ar fi, a spus el, nu ar atinge acest guvern care cu sprijinul trupelor sovietice s'au a ignorat pe ceilalti aliaţi sau a răspuns în mod arogant notelor acestora.

<u>EL VEDE JUSTIFICAREA</u>

El a spus că Statele Unite si Marea Britanie, ar fi justificate în ruperea imediată a relaţiilor diplomatice si economice cu România deoarece "Guvernul Român nu a tinut nici măcar promisiunea semnată la seriile de conventie ale Marilor Trei". El a citat intelegerile dela Potsdam, Yalta si cea dela Moscova din 1945, care au fost acceptate de actualul regim din România insă care, a spus Dl. Maniu, acest regim le-a violat in mod sistematic cu ajutorul trupelor sovietice de ocupatie. O astfel de rupere a relatiilor a declarat el, nu ar provoca războiul deoarece nu ar trebui să se restrângă asupra guvernului sovietic şi ar putea fi mărginite la Guvernul Român condus de premierul Petru Groza. Părerea D-lui Maniu a fost că Guvernul Groza nu ar dura nici 48 de ore dacă sprijinul sovietic ar fi retras deoarece masa covârsitoare a poporului român se opune acestui guvern. El a spus că regimul a instituit domnia teroarei sub forma de arestări în masă din cauza propriei sale slăbiciuni. Arestările din ultimile săptămâni după Dl. Maniu ar totaliza 818 intelectuali si sute de ţărani. El a spus că aceste persoane ar fi tinute fără cercetare şi fără a fi informate de acuzaţiile aduse împotriva lor, în lagăre de concentrare si închisori în condiţiuni ingrozitoare.

<u>EVITAREA CURSEI A UNEI REVOLTE</u>

Acest corespondent care discutase asupra arestărilor cu Lucretiu Pătrăscanu, Ministru Comunist al Justiţiei, a spus dl. Maniu că guvernul sustine că arestările ar fi necesare din cauză că partidul tărănesc prin agentii săi ar agita printre ţăranii nemultumiţi pentru o răscoală armată împotriva Guvernului. Dl. Maniu a râs cu dispreţ şi a declarat că guvernul ar incerca să provoace conducerea partidului tărănesc la o răscoală însă nu ar reuşi din cauză că partidul este prea înțelept pentru a căd[ea] într'o cursă. Dl. Maniu a spus că pozitia americanilor si britanicilor în Grecia si Turcia este fundamental slabă. De fapt ei au abandonat Români[a] deoarece, cu sateliţii sovietici din Balcani împotriva lor, anglo ameri[...]

345

330

nii " intr'o zi ar putea fi aruncati in Mare si aceste pozitiuni ar fi perdute".

"Dovadă că rusii ar lua in consiğerare o astfel de posibilitate militară, a declarat el, este dovedită acuma din fortificarea grăbită a țărmurilor Mării Negre aproape de Constanța și în Bulgaria. "

316

C.N.S.A.S.

343 231 317

Le 7 Janvier 1946 les partis National-Paysan et National-Liberal, pour repondre au désir exprimé par les trois grands alliés l'U.R.S.S., la Grande-Bretagne et les Etats-Unis, ont, par l'accord de Moscou du mois de Decembre 1945, accepté de déléguer dans le Gouvernement présidé par le Docteur Petre GROZA, un représentant de chacun de ces partis dans le but de réinstaurer les libertés publiques démocratiques et afin que les élections libres exprimant véritablement la volonté du pays puissent avoir lieu le plus rapidement possible.

Mais, dès le début et contrairement aux assurances formelles du Gouvernement de M. PETRE GROZA exprimé le 8 Janvier 1946, le gouvernement a ouvertement violé ses engaglements.

En ce qui concerne la liberté de la presse nos partis n'ont obtenu l'autorisation de publier qu'un seul organe officiel de chacun d'eux et dont la parution a été constamment rendue irrégulière et presque empêchée par les ridicules rations de papier et par une censure abusive exercée tant par les organes officiels que par les comités irresponsables des typographies.

La liberté de réunion a été virtuellement supprimée par l'action des bandes de choc extrêmistes qui ont attaqué toutes les réunions, mêmes les moindres, causant toujours des blessures et des meurtres.

La liberté individuelle a été continuellement mise en danger par des arrestations abusives et par des mises en scène odieuses dirigées contre des membres marquants et des dirigeants même des partis National Paysan et National-Liberal.

En outre, toutes les tentatives de collaboration de nos représentants au Gouvernement ont échoué, à cause de l'éloignement dans lequel ils étaient tenus de participer à toute activité gouvernementale et par la situation dans laquelle ils se trouvaient de ne pas être tenus au courant des problèmes de politique intérieure et étrangère à l'ordre du jour. Toutes les décisions concernant ces problèmes ont été automatiquement prises sans même les consulter.

344

Cependant, nos partis dans leur désir sincère de contribuer à la réalisation des buts exprimés dans l'accord de Moscou, passant outre le désir légitime de nos représentants demandant d'être relevés d'une charge qu'ils ne pouvaient plus assumer, ont cru nécessaire de les maintenir dans le gouvernement, espérant qu'au moins en ce qui concerne la loi électorale et les élections le Gouvernement remplirait ses engagements formels et essentiels.

332

La raison d'être de ce Gouvernement formé le 7 Janvier 1946 était justement de procéder à des élections libres et sincères. Pourtant la loi électorale a été élaborée sans tenir compte des propositions et observations des deux Ministres qui avaient pour but d'assurer la liberté et la sincérité des élections. On est ainsi arrivé à un texte de loi dont le but précis était justement celui de donner au Gouvernement la possibilité de falsifier le scrutin à son gré.

318

Mais cette loi elle-même si défectueuse n'a pas été respectée par une application qui n'a tenue compte d'aucune de ses prescriptions.

On n'a pas rédigé de registres électoraux. Ils ont été remplacés par des listes volantes rédigées au maximum 15 jours avec l'expiration du terme de deux mois, prévu par la loi pour la confection des registres. Ces listes ne contenaient que les noms de ceux qui paraissaient être favorables au Gouvernement.

L'affichage ou bien n'a pas été fait, ou bien a été incomplet. Les contestations ont été rejetées pour des motifs ridicules et non juridiques. Après l'expiration du terme d'affichage ces listes ont été de nouveau modifiées en y effaçant le nom de toutes les personnes qui ne présentaient pas une garantie suffisante pour le Gouvernement..

Enfin le nombre des électeurs a été réduit encore une fois par la non distribution de la carte d'électeur à ceux qui étaient restés inscrits sur les listes électorales.

Mais les opérations de vote ont dépassé toutes les

C.N.S.A.S.

345

formes de l'illégalité. Dans de nombreux départements les délégués et assistants des partis de l'opposition ont été arrêtés quelques jours avant les élections. Ceux qui sont restés libres, ont été empêchés d'entrer dans les locaux de vote ou bien si, par différents subterfuges ils avaient tout de même réussi à y pénétrer, ils ont trouvé les bureaux déjà constitués avant l'heure légale fixée pour le commencement des opérations de vote.

319 . 333

On a trouvé les urnes scellées et déjà remplies de bulletins. On n'a pas permis à nos délégués d'exercer leur contrôle à cet égard.

C'est à cause de cela que dans de nombreuses sections de vote les paysans surtout auraient refusé de participer aux élections. Le jour des élections certaines personnes ont voté plusieurs fois et les présidents des bureaux de vote ont eux-mêmes introduits des bulletins préparés à l'avance. Mais tout cela n'a pas semblé être suffisant au Gouvernement pour lui assurer le succès. Ainsi la plus grande partie des délégués et assistants ont été brutalisés et chassés des locaux de vote avant le dépouillement du scrutin auquel ils n'ont pas pu assister.

Mais cela encore n'a pas été suffisant.

Après la proclamation de nombreux résultats par des présidents de sections, les procès-verbaux dressés par ces derniers furent détruits et remplacés par d'autres qui donnaient les résultats voulus par le Gouvernement.

Durant la préparation des élections, leur déroulement ainsi qu'après la fermeture du scrutin et jusqu'à aujourd'hui même, nos leaders, candidats, délégués, et assistants ont été et sont soumis à des vengeances cruelles étant brutalisés, séquestrés, arrêtés illégalement et souvent tués, tant par des organismes officiels que par des bandes d'extrémistes opérant sans aucune contrainte ni contrôle. Le résultat de la consultation populaire a abouti à une sinistre parodie, créée par la fraude et par des crimes, et à une violation non déguisée des droits

346

du peuple roumain d'exprimer sa volonté.

Etant donné ces faits, et pour première conséquence, nos partis estiment ne plus pouvoir imposer à leurs représentants de continuer à prendre à leur charge la responsabilité d'une collaboration dans un gouvernement avec la politique duquel ils ne peuvent et n'entendent pas se solidariser.

Comme suite ils ont donc été autorisés formellement à présenter à Sa Majesté le Roi leur démission du gouvernement.

Président du Parti National Paysan.

Juliu Maniu

Président du Parti National Libéral

C.I.C.Bratianu

Traduction littérale.

C.N.S.A.S.

348

Ministerul Afacerilor Interne, Dir. Generală

347

Romîni și Prieteni ai Romîniei ,

Groza și cu banda lui de tîlhari și lepădături abjecte, dîndu-și seama că țara îi va răsturna caută și pregătește pe toate căile măsluirea rezultatelor alegerilor. Primăriile au primit dispoziții speciale care duc la falșificarea rezultatelor. Funcționarii publici și lucrătorii de prin fabrici au fost organizați în echipe care vor vota, fiecare la cîte mai multe centre pe baza cărților de alegători a unor persoane inexistente, moarte sau chiar dintre cele șterse depe liste. Au aranjat și formula substituirelor de urne. Urmăresc, lovesc și aresteazâ pe toți cei care împart manifestele partidelor istorice. Teroarea s'a deslănțuit. Se înscenează procese. Se închid oameni. Pe cei trei generali, în frunte cu generalul Aldea, după ce de un an îi chinuiește prin închisorile Jilavei, acum vor să-i judece în trei zile, cu ușile închise, fără avocații lor, cu armate în jurul Curții. Presimt canaliile că la 19 Noembrie se vor prăbuși, și vor să-și desăvîrșească ticăloșeniile înainte de această dată. Ne învață măsura minimă cu care să-i judecăm pe ei.-

Fraților,

Banii Statului, adică banii voștrii se varsă, în miliarde, pe hîrtii, vopsele, tablouri, șperțuri pentru înstrăinarea bunăvoințelor, pentru înșelarea străinătății, pentru înșelarea voastră, pentru propaganda electorală a Anei Pauker Sreier, Kaufman, etc., etc., în timp ce în jumătate de țară foametea și exantematicul se întind fără limită. Ce-ai ajuns Romînie?. Treziți-vă Romîni din cea mai cumplită orbire. Desmeticiți-vă. Nu vă temeți. Mai bine să murim decît să trăim o viață mișelnică.- ROMANI SI PRIETENI AI ROMANIEI ,

Spuneți Marelor Puteri occidentale că Poporul Romîn, în totalitatea lui, cere intervenția lor energică, ca alegerile să se facă libere și fără teroare.-

ROMANI ,

Eu și prietenii mei nu facem politică, însă singura salvare a țării azi o formează și o poate garanta numai partidele celor trei barbați romîni încercați și iubitori de țară, care sunt Iuliu Maniu, Dinu Brătianu și Titel Petrescu. Deci pe ei să-i votați. Dat fiind țelul lor comun, desigur că biruința unuia dintre ei va fi și biruința celorlalți. Deci, cînd veți fi în cumpănă cui dintre ei trei să dați votul, grăbiți-vă și dați-l lui Maniu, votînd cu -OCHIUL - căci -ochiul- este semnul lui Maniu. In nici un caz să nu votați cu soarele lui Groza, căci Groza și cu soarele ne-au adus, mereu, de doui ani numai secetă și jale, scumpete și desastru, lăcuste și trînteri, minciuni și amar.- TRAIASCA M.S. REGELE MIHAI I - STEFAN

NB: INMULTITI SI IMPARTITI CAT MAI MULT SI MAI DEPARTE ACEST MANIFEST

Ministerul Afacerilor Interne, Dir. Generală

Arhiva dlui Maniu
găsită la mine
v lui [illegible]

3419
322
337

Scumpe Domnule de Chastelain,

Pătruns de cele mai bune amintiri din timpul colaborării noastre, care pe vremuri părea atât de importantă pentru puternicul Dv. imperiu şi pentru ţara noastră, profit cu bucurie de ocazia ce mi se oferă, şi vă trimit cele mai călduroase salutări.

Ce abis s'a deschis între frumoasele noastre speranţe, care ne-au dat puterea să ne riscăm amândoi libertatea şi viaţa, şi între realitatea în mijlocul căreia ne aflăm astăzi.

Atunci, însufleţiţi, astăzi deprimaţi; atunci alergând după viziuni optimiste, astăzi frământaţi de cătuşele prezentului, pe care-l strânge din ce în ce mai mult un imperiu, ce nu vrea să înţeleagă că libertatea este un bun comun şi trebue să devină o realitate binefăcătoare pentru toţi.

Toată lumea ar trebui să ştie că România s'a alăturat Naţiunilor Unite şi a rupt cu mari riscuri, lanţurile Axei pentru anumite obiective precise şi categoric promise lumii întregi şi în special nouă. Astăzi aceste nu sunt respectate. Libertatea presei, libertatea întrunirilor, în deosebi respectarea cuvântului iar a obligamentelor stabilite sunt nesocotite. Fără de aceste idealuri, noi nu am voit să trăim, de aceea am riscat totul, pentru a le atinge. Astăzi, însă, nu numai că nu le avem realizate, ci deplângem şi desiluziile pe care le încercăm. Şi dacă aceste desiluzii ne-ar fi fost cauzate de către duşmanii noştri, de care ne-am rupt, ele ar fi mai puţin dureroase!..

Mii de oameni ne zac în închisori. Avem sute de răniţi, avem numeroşi morţi -- victime ale teroarei -- exercitată de un guvern repudiat de majoritatea covârşitoare a ţării, dar recunoscut şi susţinut tocmai de Naţiunile Unite, dela care nădăjduiam dreptate şi salvare.

Prevăzând înainte, toate aceste lucruri, am cerut dela reprezentanţii Marilor Puteri, să ceară dela guvernele lor, să trimită pe timpul campaniei electorale şi a alegerilor observatori şi supraveghetori, pentru pregătirea şi realizarea alegerilor din România. Aceasta din două motive: simpla prezenţă a lor ar stângeni furia comunistă, şi la vremea sa, ar putea fi martori autentici, ai felului

350

cum se fac alegerile. Dar nu am primit niciun răspuns.

Peste tot, este pentru mine dureros, să constat că nicio singură întâmpinare trimisă de mine guvernului englez, nu a primit răspuns. Nu numai atât, dar chiar şi Radio - Londra are o atitudine inadmisibilă, în ceea ce priveşte situaţia din România.

323 338

In astfel de împrejurări, opinia publică românească a trebuit să-şi câştige impresia că Anglia a abandonat România, şi că nu mai pune niciun fond pe colaborarea ei şi nici pe problema de a fi întărită România, ca o piatră unghiulară, în constelaţia europeană de azi şi de mâine.

Vă puteţi închipui ce sentimente chinuitoare ne frământă, când vedem că România, şi în special partidul nostru Naţional Ţărănesc, care înainte de 23 August 1944 avea atât de mare preţ, este astăzi tratată ca o lămâie stoarsă, bună de aruncat la coş.

Şi România, este astăzi într'adevăr stoarsă, şi de Germani, şi de Unguri şi de Ruşi, dar nu este o lămâie, care după ce a fost stoarsă, în lipsa puterii de regenerare să nu mai fie bună de nimica.

România este un organism viu, care după cum a dovedit şi în ultimii ani, poate folosi mult acelor care o înţeleg, şi care nu abuzează de ea.

Guvernul englez, durere, nici nu ne înţelege, nicu nu ne cunoaşte, iar pe de altă parte ne utilizează, fără a ţine seama de cele ce se vor întâmpla mâine.

Intre altele, nu s'a pus în vedere o graniţă comună cu Cehoslovacia, a cărei hotare s'au stabilit fără a fi noi întrebaţi, şi în aşa fel, încât suntem complet izolaţi de vechea noastră prietenă, şi în consecinţă — şi de Europa de Apus, lucru care în fond este foarte important.

Am cerut ca miniştri delegaţi de Partidul nostru şi de Partidul Liberal, împreună cu preşedinţii partidelor, care au realizat lovitura istorică dela 23 August 1944, să fie şi ei invitaţi la Conferinţa de Pace, pentru a spune părerile adevărate ale ţării, în problemele de Stat, care ating adânc viitorul României. Dar, nu am primit niciun răspuns!

Când a trebuit, în mod foarte riscat, să punem în joc viaţa noastră şi viitorul ţării noastre, am fost buni. Acum când ar trebui să culegem fructele riscului nostru, în folosul păcii, nici măcar la uşe nu suntem primâţi, ne cum să se ţină seam de părerile noastre, care sunt totuşi cele adevărate, în ceea ce priveşte opinia publică

românească și binele comun al statelor din Sud Estul Europei.

Am rugat pe fostul reprezentant al Angliei în București D. de la Reugetel, când a plecat la Londra să raporteze toate aceste lucruri D-lui Ministru de Externe Bevin, dar nu am primit nicio lămurire.

Comisia de Control de aci, de asemenea nu dă niciun răspuns la întâmpinările noastre, care totuși conțin purul adevăr. Nesocotirea lor se va răzbuna în scurtă vreme, așa cum s'a văzut și la Conferința Păcii, care este acum în curs, și în care nu s'a auzit decât glasul D-lui Tătărăscu, notoriul trădător, în repetate rânduri, a democrației și a intereselor românești. El este complet infeodat altor interese.

Dvoastră, care cunoașteți sufletul cinstit al poporului român, vă puteți închipui starea sufletească, în care el se găsește astăzi!..

Armata noastră este distrusă. Averile de căpetenie suntr trecute sub conducerea rusească. Populația este amenințată de foamete. Drepturile politice sunt călcate în picioare. Țara are în fruntea ei un guvern quisling. Ea așteaptă salvarea, care însă, nu o întrezărim de nicăieri. Ar fi bine să știm dacă o putem aștepta de undeva, sau dacă trebue să renunțăm, fără a ne mai pierde vremea?

Ar fi mai bine ca Puternicii zilei să-și dea seama că un șoarece și el poate ajuta leului, și la tot cazul găsindu-se sub o claie de fân, suportă mai ușor cutremurul de pământ care vine, decât o ființă mai puternică, care se găsește la adăpostul zidurilor unei cetăți.

Știu și cunosc sufletul Dvoastre cinstit, care nu admite ascunzișuri și de aceea aștept cu nerăbdare lămuririle ce trebue să vină.

Vă rog, predați prietenilor noștri, cele mai călduroase salutări, împreună cu dorința noastră de a activa cât se poate mai mult pentru lămurirea opiniei publice englezești și pentru demonstrarea necesității absolute, ca reprezentanții Partidului Național-Țărănesc să fie invitați și ascultați la Conferința de Pace. Prin audierea lor va profita, nu numai țara noastră ci toate celelalte dacă se ajunge la o pace durabilă, sigură și bazată pe dreptate.

Rog primați o prietenească strângere de mână și expresia dorinței mele fierbinți de a vă vedea cât de curând în țara noastră.

Al Dvoastră mult stimător,

I. Maniu

București 18 August 1946

339

304

v. liv

352 325 340

P.S.

Dacă-l întâlniţi pe D. Seton Watson-tânărul, vă rog transmiteţi-i pentru dânsul şi pentru tatăl D-sale bunele mele urări. Am cetit scrisoarea adresată lui Vişoianu şi m-a îndurerat mult conţinutul ei, în deosebi pentrucă mi-a dat seama că dacă D-sa, care are atâtea mijloace de a se informa corect despre stările din România, are păreri atât de eronate şi de puţin întemeiate în ce ne priveşte, este explicabil că marea opinie publică englezească este atât de derutată.

P.S.

Pentru cazul că puteţi lua contact cu D-nii ambasadori Sir Clark Kerr şi Harimann, ar fi foarte util pentru ţara noastră, dacă le-aţi putea comunica pe scurt cuprinsul scrisorii mele.

Starea din România, descrisă în rândurile mele, corespunde exact cu prognosticul făcut de mine, cu ocazia sosirii lor la Bucureşti. Am prevăzut situaţia care se va creea, şi cunoscând lipsa totală de bună credinţă a domnului Groza şi a guvernului său, am comunicat punctul meu de vedere, că eu nu aş colabora la punerea în aplicare a hotărîrilor dela Moscova. Am arătat că aceste nu vor fi respectate, şi că prin ele România va aluneca pe terenul complicaţiilor fără de sfârşit. Nu am fost ascultat! Rezultatele se văd...

Vă rog transmiteţi bunului şi credinciosului meu prieten Cornel Bianu, călduroase salutări şi cele mai bune urări,

Al Dvoastre,

J. Maniu

C.N.S.A.S.

Făsit la nine.
M. Găman 12. IX. 947

Bucuresti, 1 Februar 1947.

353

DOMNULE PRESEDINTE,

341

Am sosit aci Lunea trecută, trenul meu având 12 ore întârziere. Eram foarte răcit, si numai Mercuria următoare 29 Januar am trimis scrisorile dlui Mihaiu, cu rugămintea să mi le restitue imediat, arătându-i si instructiunile ce am primit în această privintă. Nici până acum nu mi le-a restituit. L'am întâlnit pe Dl Mihalache la parastasul lui Dumitrache Popovici, si mi-a spus că a cetit scrisoarea Pr... în urmare Dl Mihai, i-a arătat-o.

326

1) Sunt bucuros că si eu odată vă pot da o stire plăcută. Aci alătur o notă pe care a primit-o Titel P. la receptia dela Legatia Italiană, ca reproducerea unui articol apărut în presa Elvetiană. Am verificat eri la Dl Melbourne veracitatea informatiei: mi-a spus că est surprins că nu mi-a povestit aceste lucrări de mai de mult si se scu... de uitare. Informatia este adevărată, scena s'a petrecut nu la 22 Novembre ci la 29 Novembre. Fondul este perfect adevărat, dar forma este romantată. Dl Byrnes în adevăr a spus că are de ajuns, si că nu mai poate continua astfel Dl Molotov sabotează de 1½ an, si America îsi perde răbdarea. Dsa este pregătit să plece imediat la Washington întrerupând Conferinta, si va aduce la cunostinta poporului American că din pricina Rusiei nu se poate merge la Pace, si America va treb... să caute singură solutionarea problemelor.

Anexa I.

2) Dl Melbourne mi-a comunicat că nu s'a realizat până eri nici un progres în chestiunea ajutorului alimentar. Domniile lor ar avea informatiuni serioase că cu o bună gospodărie si cu suspendarea exporturilor de grâu, România are suficiente cereale până la recolta viitoare.

Sârbii cer restituirea porumbului IMPRUMUTAT, până la ...

Găsit la mine.
M. Gănescu 12. IX. 947, 354

Informatia dată aci de cercurile guvernamentale, presum că 300.000 tone porumb ar fi îmbarcate din America, informatie pornită dela Ralea, este categoric desmintită de Dl Melbourne.

In ultima săptămână au fost colectate 3100 tone grâu, din care aicu un Kg nu a fost repartizat în tară. S'au dat numai aprox. ... pentru porumb, la sate, economate etc. Nici un bob de grâu. Acela s'a exportat sub "obligatiunile Statului art 10" . Sau mai exact: a fost astfel alocat, însă.......exportat.

3) Alăturatul aide-mémoire l'am cetit Dlui Melbourne, care a luat note. Nu l'am lăsat neavând astfel de instructiuni dela Dv şi de teamă că nu v'ar place. As fi recunoscător, dacă mi-ati comunica că bine l'am făcut sau nu. (Cetiadu-l, l'am si tradus totodată).

Anexa II.

4) In legătură cu punctul anterior, sunt iar foarte bucuros să Vă comunic că aici nu puteati alege un moment mai potrivit pentru prezentarea cererei Dvstre pentru noi alegeri. Vă alătur aci, ca anexa III, traducerea declaratiilor Vandenberg din 30 Januar 94 publicate în Buletinul Misiunei Americane.

Socot că Americanii au stabilit o ideie nouă: nunumai că în astfel de cazuri nu-i "imixiune" în afaceri interne, dar este interventie OBLIGATORIE, fiind "RUPERE DE TRATATE"..

Am felicitat pe Dl Melbourne pentru aceasta, si i-am amintit că Dv într'o conversatie mai demult ati formulat această idee.

Anexa III

5) In ce priveste evenimentele ce se pot contempla imediat după 10 Februar, Dl M. mentine părerea că deocamdată nu va fi nimic important de înregistrat. Dsa crede si acum că Rusii vor încerca să mai prelungească situatia actuală până la rezolvarea problemei austriace, si deasemeni că vor pune înainte conferintele pentru chestiunea Danubiană, si revizuirea tratatului de la Montreux

Găsit la mine.
M. Găruță 12. IX. 947.

6) In legătură cu punctul anterior, Dl M. mi-a spus că nu cred că vre-o schimbare de Guvern se va putea face, altfel decât dacă Rusii o vor dori. In această privință îi interesează ce este cu svonul că si partidul National-Tărănesc ar colabora la un nou guvern.

I-am răspuns că într'un mare partid cum este al nostru si cu atâtea personalităti eminente, se pot ivi divergente la cale lungă. Asa a fost cu Goldis, cu Vaida, cu atâtia mai mărunti, dar partidul n'a perdut nimic din forta sa. Că noi nu întrevedem nici o defectiu dar că dacă asa ar fi, nu va avea nici o repercusiune asupra poziti lui Juliu Maniu.

Spre marea satisfactie a Dlui M. i-am reafirmat că Dvs nu ati avut nici un fel de contact cu Legatia Sovietică.

7) Ei (U.S.A) sunt destul de nemultumiti cu atitudinea Britanicilor cari îsi imaginează că rolul lor este numaidecât să servească ca punte între U.S.A si Rusia Sovietică. Ei NU au nevoe de o astfel de punte. (este pentru prima oară că aud o notă critică de la ei privitor la aliatii lor britanici).

Au urmat consideratiuni asupra slăbiciunilor Socialismului si efortul Rusilor de a provoca spărtură între Laburisti.

xxxxxxxxxxx

Acestea sunt Domnule Presedinte, cele ce vă pot raporta până aci.

Impreună cu Dl Sabin Manuilă, am fost de două ori invitati la Englezi: odată la Dl Porter (lua parte si Dl Sarell, chargé d'affaires), si a doua oară la Dl Key. Joi 6 Februar, am invitat la mine pe Englezi si pe Dl Hulick, si desigur Dl Sabin.

Vă rog aprobati functionarea biroului pe care cu referatul alăturat îl propun. Colaborarea Dlui Sabin poate să vă asigure că vom lucra în mod util.

Sunt DOMNULE PRESEDINTE, al Domniei Voastre supus

Găsit la mine.
M. Gărceanu 12. IX. 947.

Bucarest le 2 Février 1947

356
329
344

EXCELLENCE,

Monsieur le Président MANIU me charge, en son absence de Bucarest, de Vous communiquer ce qui suit, Vous priant d'informer Votre Gouvernement:

Monsieur le Président MANIU reçoit journellement les plus inquiétantes nouvelles sur l'état d'esprit du peuple Roumain, et surtout des classes ouvrières agricoles, les paysans. Mr. Maniu craint que si aucun aide et encouragement ne pourra être accordé à notre peuple tellement éprouvé, une situation grave s'ensuivra et même des troubles sérieux pourraient éclater.

Si Mr. MANIU pouvait savoir qu'un appel de sa part contribuera à obtenir un aide alimentaire de Votre grande Nation, Mr. Maniu n'hésiterait pas de le faire immédiatement, malgré que l'actuel Président du Conseil a déclaré catégoriquement n'avoir aucunement besoin de l'intervention de l'opposition. Si pourtant Mr. Maniu faisait un tel appel, il devrait prier instamment Votre Gouvernement de contrôler attentivement la répartition des aliments accordés aux régions menacées par la famine, ayant la conviction que le présent Gouvernement ne mérite aucune confiance, n'ayant accompli aucune de ses promesses solennelles faites aux Grandes Puissances et au Pays, depuis son installation au pouvoir et surtout depuis l'accord de Moscou. Monsieur Maniu craint que les aliments que ce Gouvernement reçevrait, ou bien n'arriveraient pas dans les régions déficitaires, ou bien seraient distribués selon des critères politiques. Cette crainte de Mr. MANIU est pleinement justifié lorsqu'on se rappelle que le Gouvernement, [illegible] naturellement toutes les données statistiques, n'a pas su pré-

Acest text tradus în limba română ... 1947 la ... [illegible]

Tăsit la nine
M. Găureanu 22. IX. 947.

357 330

345

voir la catastrophe qui nous menaçait, et par suite [illegible] ou
de l'U.R.S.S., même une partielle suspension des prestations aux[illegible]
[illegible] sommes obligés en vertu de la Convention d'Armistice, et [illegible]
[illegible] Gouvernement, n'ayant à aucun moment la préoccupation [illegible]
[illegible] réserves, n'a pas su ni voulu arrêter l'immoral gaspillage des
[illegible] de l'Etat pour constituer des fonds qui lui aurait permis
d'approvisionner des denrées alimentaires qui devaient nous suffire
[illegible] atteindre la prochaine récolte.

EXCELLENCE,

Aussi douloureuse que cette situation soit pour la Rou[illegible]
[illegible] peuple Roumain, d'autres inquiétudes troublent les coeurs [illegible]
[illegible] tristes, plus encore que la menace de la misère physique. [illegible]
[illegible] un fait blessant aujourd'hui que notre Nation a été entr[illegible]
[illegible] son gré dans une guerre impopulaire. Il est de même bless[illegible]
[illegible] nous avons tout le temps, au long de quatre pénibles années,
[illegible] première occasion de sortir de l'Axe, et qu'à la première heu[illegible]
[illegible]ble, sous la poussée des armées Russes, nous avons tourné les
[illegible] l'ennemi, pour lutter ensuite, avec toutes nos forces, [illegible]
[illegible]ième puissance militaire, aux côtés des armées Alliées (Sovi[illegible]
[illegible]'à la chute du Reich Allemand. Les pertes de notre Armée ont
[illegible] libération (160.000 morts et blessés) et le Haut Commandement
[illegible]ique a reconnu à plusieurs reprises l'héroïsme de nos fils,
[illegible] Roumaines. Notre Roi, Chef de l'Armée, a été décoré de la
[illegible] distinction militaire Soviétique. Tout ces sacrifices et
[illegible] Majesté ne nous ont rapporté ni l'état de Cobélligérants, ni
[illegible] différent de celui d'une nation vaincue.

Le peuple Roumain, durant quatre longues années, a vécu
[illegible] le jour, son seul espoir étant les communications radiod[illegible]
[illegible] B B C et la Voice of America. Le peuple Roumain était [illegible]

Gârrit ... 12 XI 947
358
346
331

... jour plus impatient de sortir du joug imposé par l'Axe, ...
... par les promesses répétées tous les jours par les Grands Alliés
... notre liberté future, notre droit d'élire librement le
... nement que nous désirons. Non moins de confiance nous inspirai
... les promesses de pouvoir revivre une vie libre à laquelle nous
... accoutumés et l'assurance qu'on nous donnait tant de fois que
... regagnerons notre indépendance et que personne ne pourra se
... de nos affaires intérieures.

Le peuple Roumain a dû depuis subir maintes déceptions. Im-
...tement après la 23 Aout 1944 nous avons été traités comme un
...e vaincu et criminel. Les sacrifices faites par notre Armée au
... des Armées Russes n'ont apporté aucun soulagement. Contre le
... quasi-unanime de cette Nation, un Gouvernement représentant une
...ité infime nous a été imposé, et quand les Grands Alliés enfin
... cembre 1945 se saisirent de cette situation, une explosion de
...aux espoirs, accueillait l'accord de Moscou. Seul Monsieur MANIU
... Votre Excellence le sait, restait sceptique, et seulement à l...
... des assurances donnés par leurs Excellences Lord INVERCHAPEL
...erell Harriman, Mr. Maniu consentit de déléguer un représentant de
... parti dans le Gouvernement.

Monsieur MANIU avait prevenu Leurs Excellences, et il l'a ré...
souvent dans les entrevues qu'il a eu l'honneur d'avoir avec
... Excellence, que le présent Gouvernement ne tiendra aucun com...
...romesses faites aux ambassadeurs, et surtout que le Gouvernem...
... ne pourra ni ne voudra procéder à des élections libres. Mal-
...sement Mr. Maniu a eu raison. Si Mr. Maniu a accepté la lutt...
...rale dans des conditions tellement faussées, c'est bien gra...
... à Vos conseils de ne pas abandonner la lutte. Monsieur MANI...
... regrette pas aujourd'hui, car la journée du 19 Novembre 1946
...vu se dérouler les plus monstrueuses élections qui ont jam...

Găsit la urmă. -4- M. Găman 12.IX.947

332 319 347

triomphe imaginable, notre Parti ayant été soutenu par bien plus de 80% des votants, dont les listes avaient été déjà sévèrement ravagés par la falsifications des registres électoraux.

Le resultat du vote pourtant, tel qu'il a été ciniquement publié, à provoqué une très grande depression dans les coeurs des Roumains. Un état d'esprit impossible à décrire a suivi cette déceptie provoquée surtout par l'absence d'observateurs officiels des Grandes Puissances. Aujourd'hui cet état d'esprit ne s'est pas amélioré, et plus que jamais dans les foyers Roumains régne l'inquiétude, la crainte, le désespoir. Cette Nation n'a qu'un désir: vivre librement, travailler librement, jouir de son travail librement. Ceci lui avait été journellement promis par les grands Alliés. En lieu et place de ces promesses, le peuple Roumain vit sous la terreur et la tirannie.

EXCELLENCE,

Monsieur Maniu croit que le seul remède à cette situation dramatique se trouve dans le pouvoir des Grandes Puissances. Le Gouvernement roumain qui n'a d'autre autorité que celle que les Puissances lui ont prétée, s'est engagé sous la forçe d'un traité, de garantir les libertés fondamentales et de libres éléctions, selon l'accord de Moscou. Le Gouvernement actuel Roumain n'a pas tenu une seule de ses promesses, un seul de ses engagements solenelles, mais a défié l'autorité des Grandes Puissances, et quand ces Grandes Puissances attiraient amicalement l'attention du Gouvernement Groza sur la carence de son attitude, ce Gouvernement repondait insolemment "qu'il n'acceptait une immixion dans les affaires intérieures du pays" !

Monsieur MANIU croit en cette circonstance que les Grandes Puissances ne pouvant se contenter d'une telle réponse. Monsieur Maniu croit qu'au contraire le prestige des Alliés exige qu'ils demandent sérieusement au Gouvernement Roumain de satisfaire aux accords et

Găsit la rime. -5- M. Gârceau 12. IX. 947. 366 333 318

Traités et que la situation de la Roumanie soit RECONSIDEREE, et que DE NOUVELLES ELECTIONS LIBRES SOUS CONTROLE DES GRANDES PUISSANCES SOIENT EFFECTUEES DANS CE PAYS. L'ooctroyement de ce droit élémentaire d'un peuple, rendrait tout son courage a cette Nation qui a fait largement ses preuves de maturité politique et de son désir ardent de vivre une vie libre et pacifique, dans la meilleure entente avec tout ses voisins. L'état d'esprit morne et dangereux qui a pris possession des âmes roumaines se transformerait en un esprit de confiance et de ferme volonté de vaincre toutes les épreuves, même les plus dures que les temps présents imposent à cette Nation. Si au contraire, ce droit des Roumains serait ignoré, toute l'autorité des Grandes Nations, surtout des civilisations de l'Ouest, sombrerait sous les ruines des libertés abolies de ce peuplé.

Monsieur le Président MANIU se charge de Vous transmettre l'expression de sa très ~~haute considération~~.

Je me permets Excellence, d'y joindre l'expression de mon très grand dévouement

V. V. SERDICI, M.P.

Député de Târnava-Mare.

D. Ianf

Gasit la mine,

M. Gătman 12.II.947.

6 Februar 1947.

361

334

349

DOMNULE PRESEDINTE,

Domnul Melbourne mi-a spus adineauri că 17.000 vagoane

grâu au fost deturnate din destinatia care o aveau si vor sosi cu-

rând la Constanta. Ei nu vor controla nimic, se vor informa însă cum

va fi repartizat. Au fost asigurati că nimic nu va esi din tară din

acest grâu, si nici se vor restitui împrumuturi obtinute până acum

din Rusia, Jugoslavia sau Bulgaria.

Alte cantităti nu sunt încă contemplate. In Februar însă

vor sosi unele cantităti de seminte de tot felul.

Fată de toate svonurile cari circulă cu privire la o schim-

bare de Guvern, ei sunt convinsi că numai dacă aceasta va fi initiat

de Rusi ar putea să se întâmple. Ei nu cred în formula Argetoianu.

In ce-l priveste pe acesta, au o părere cât de rea. Desmin

totalmente că ei ar fi avut cel mai depărtat contact cu el, SI NICI

NU DORESC SA-l aibe. Il socot de nimicnic, om de paie, si nu cred

că în actuala situatie atât de grea Rusii să recurgă la o astfel de

schimbare, care nu le-ar folosi nimic, si nici nu ar putea provoca

vre-o diversiune în rândurile poporului. Dl M. nu crede că dealtfe

Teoharie sau Dej sau Groza ar fi azi dispusi să plece, când au atât

de asuns.

Argetoianu pretinde că s'ar fi înteles cu Americanii. Dl

dă cea mai absolută desmintire acestui lucru, si spune că în nici o

circumstantă nu va putea fi vorba de vre-o întelegere.

Dl M. crede că dupe 10 Februarie--si dsa este foarte in-

trigat dece delegatia Română din Moscova nu pleacă de acolo decât

în 12 Februar--nu crede că 2 sau 3 luni dupe 10 Feb că se întâmpla

lucruri mari. Dsa a remarcat cu foarte mare îngrijorare actiunea

Rusilor din ultimele 6,7 săptămâni, urmată lui 25 Noiembrie 1946

Găsit la mine. M. Gămau 12. IX. 947

(aceasta e data exactă când a avut loc întrevederea dramatică Byrnes Molotov). Dl Melbourne este informat de o foarte puternică mișcare de acaparare de bunuri românești din partea Rușilor, și afară de datele ce i-am furnisat eu (acaparări de pachete masive de acțiuni a marilor noastre întreprinderi, cari explică și hausse-a mare pe piața acțiunilor, Cfr, păduri etc) dsa știe că Rușii au cumpărat 75% din acțiunile Petroșani. Singur Sonametan a rămas încă, și pare că ei se interesează acum de aceasta societate. Mi-a cerut să-l țin în curent despre tot ce aflu, el recunoscând că ei cu foarte mare greutate află câte-ceva din obligațiunile pe cari le ia Guvernul față de Ruși. Mi-a cerut deasemeni ca să sesisez Partidul pentru ca noi să studiem de îndată toate aceste concesiuni ale Guvernului și acapararări ale Rușilor, pentru a indica care este în felul acesta noua situațiune a economiei Românești.

Cred că în afară de ce mi-a spus, ei se preocupă de aceste chestiuni și că sunt presați și de Guvernul lor pentru informațiuni și propuneri. Deacea mi-a vorbit de Sonametan.

Vă doresc multă sănătate și rămân al Dvstre devotat

Ministerul Afacerilor ...

Dacă aveți nevoe încă de un însoțitor în Nord, rog telefonați și vin la Sibiu.

Citit la urmă.
M. Găman. 12.IX.947.

Bucuresti 26 Februar 1947.

363 336 351

DOMNULE PRESEDINTE,

Toti prietenii cari vin dela Sibiu aduc stiri foarte bune în ce Vă priveste, si sper că si aceste rânduri să Vă afle în cea mai perfectă sănătate. Când veti veni la Bucuresti, Vă rog a mă anunta telefonic. Casa se încălzeste foarte bine, si odaia Domniei Voastre si sufrageria merg usor la 22 grade.

Vă transmit aci câte-va stiri precise:

1) Primul vapor cu darul American, continând haine etc. soseste la Constanta la 2. Februar. Al doilea cu fasolele si ratiile concentrate, la 3 Martie. Supravegherea distributiei se va face prin membrii ai Misiunei Militare U.S.A.

In ce priveste transporturile de grâne pe cari România le-ar cumpăra ulterior, lucrurile nu au avansat de fapt. Guvernul a răspuns în scris că-si ia angajamentele cerute: că nu se va mai exporta grâu sub nici un motiv, nici ca reparatii nici ca restituire de împrumuturi de cereale, si că repartitia se va face fără discriminări de nici un fel. Deasemeni că va informa asupra felului distributiei. Nici nu s'a cerut control, nici nu s'a acordat. Deocamdată chestiunea plătei a oprit lucrurile, USA cerând plată în petrol, iar Guvernul vorbind de aur, cea ce a fost refuzat.

2) Relativ la incidentul Dean Acheson (Marshall) si Kalistov, vă trimit aci Buletinele USA unde găsiti chestiunea in extenso. Dra Stoichită vă va traduce desigur.

Vă rog a cetii si discursul lui Marshall la Princeton si al lui Vandenberg (buletin 39 si 40).

vazut la mine.
M. Crăciun 12.IX.947.

Ministerul Afacerilor Străine ... Generală ...

364

In această ordine de idei, svonul comunicat de ~~Anton~~ Muresan Dlui Gh. Pop, si anume că la 8 Februar Marshall ar fi lansat o notă ultimativă lui Molotov, cerând până la 20 Martie încheerea tratatului cu Austria si Germania, este o inventiune.

337 352

3) Terminarea Tratatului cu Austria pare probabil. Nu însă cel cu Germania. Cu Austria se crede că se termină repede, neflind decât două neînțelegeri: una teritorială relativ la Carintia si alta relativ la definirea cea ce înseamnă proprietate Germană.

4) Ratificarea tratatului nostru se va face fine Martie sau cel târziu începutul lui April de USA. Ei speră că Rusii îl vor ratifica chiar acum.

Tinta principală a Americanilor rămâne cea inițiată încă din Noemvrie: să ajungă să se evacueze toate teritoriile ocupate. Acestui tel se subordonează multe altele, cu toate că politica Dlui Marshall promite să spue lucrurilor pe nume, fără inutile amenitări.

5) Interdictia ca să vină la Moscova mai mult de 20 ziaristi si felul cum Rusii au răspuns la chestiunea Imprumut si Inchiriere (si azi au vre-o 96 vapoare Liberty cari continuă să circule în scopuri comerciale sau altele sub drapel sovietic) au indispus la maxim opinia publica USA.

6) Americanii sunt foarte intrigati asupra stirilor cari le vin despre recensarea tuturor Sasilor din Tară, si au raportat aceasta ca fiind un FAPT la Washington. Ei spun că aceasta este inadmisibil, România fiind obligată a da tratament egal tuturor minoritătilor, si nu este admisibil ca ei să fie tratati altfel decât Ungurii etc.

Găsit la Maniu.
M. Grăcean 12.IX.947.

Aceasta este totul pentru moment. Vă readuc [illegible] să binevoiți să-i dictați lui Coposu răspunsurile la chestionarul lui MELBOURNE. El face acest studiu pentru Departamentul de Stat.

Vă doresc încă-odată Domnule Presedinte, multă sănătate și voe bună și să reveniți în deplină sănătate. Soția mea și copiii Vă exprimă aceleași sincere doriști.

Al Domniei Voastre foarte devotat

365

338

353

C.N.S.A.S.

Găsit la mine.
M. Găvănescu 12. IX. 947. 366

339

354

DOMNULE PRESEDINTE,

In ultimii 7-8 ani, a fost foarte greu pentru oricare dintre noi să ne tinem la curent cu problemele sociale sau economice cari preocupau presa si cercetătorii straini. Imposibilitatea efectuarii calatoriilor, cenzura raspândita din ce în ce peste tot, închiderea frontierelor, toate acestea au făcut ca ziarele, revistele, cărtile din strainătate să sosească greu sau deloc în tara noastră. La acestea se adaogă si prigoana diverselor regime dict-tatoriale cari s'au perindat la noi, cari mergeau atât de departe încât considerau uneori posesiunea unei publicatiuni străine drept corp delict, putând servi oricărei acuzatiuni de activitate politică subversivă.

In felul acesta este foarte explicabil că marea majoritate dintre Români, si încă din cei mai doritori de informatiuni, nu s'au putut tine la curent cu marele probleme economice si sociale carise desbăteau peste hotare.

Pentru a umple acest gol si a procura această informatiune cel putin fruntasilor Partidului nostru din toată tara, am onoare a vă propune înfiintarea unui Birou de difuzare a studiilor economice si sociale, care sub conducerea mea si cu concursul Dlui Dr. Savin Manuilă, fost ministru, Niculaie Georgescu Roegen, colaboratorul Dsale si membru al Partidului, Niculaie Iuca, Lazăr Iliescu, Prof. Gh. Tască, fost Ministru, si Emil Ghilezan, fost Subsecretar de Stat, va culege din toate publicatiunile străine apărute în anii trecuti si actualmente, toate studiile si recensămintele asupra tuturor problemelor sociale si economice desbătute si publicate în străinătate pentru a fi apoi traduse în întregime sau rezumate, apoi multiplicate si împărtite fruntasilor nostri din toată tara.

Găsit la acme.

N. Gămanu 12. IX. 947.

REFERAT.

367
340

DOMNULE PRESEDINTE,

Sunt acum 7 ani decând Românii nu au avut vre-o posibilitate normală să se poată onforma curent asupra marelor probleme sociale si economice cari se desbăteau si discutau în Tările de mare cultură. Numai acei dintre noi cari ne-am bucurat, din întâmplare, să avem legături cu birourile Misiunilor Străine, am putut în mod sporadic, să luăm cunostintă de acele preocupări.

Este astfel lesne de înteles, că sub anumite puncte de vederi, cei mai doritori dintre noi de a ne tine la curent cu toate preocupările de acest fel din tările străine, nu am putut această dorintă a noastră, si astfel să lipsim de multe ori de informatiuni elementare, cari în tări străine sunt preocupări de toate zilele.

Pentru a remedia, în ce priveste Partidul nostru, această lacună, am onoarea a Vă propune să bine-voiti a aproba următoarele:

I) Se înfiintează pe lângă si sub supravegherea Dlui Presedinte al Partidului un birou pentru difuzarea studiilor Social-Economice, sub conducerea si răspunderea subscrisului.

2) Colaboratori permanenti vor fi: Dl Dr. Sabin Manuilă, Niculae Juca, Lază Iliescu, Gh. Tască, Em . Ghilezan, Nic. Georgescu Roegen. Domniile lor, constituiti în comitet, vor putea coopta toate personalitătile cari îsi vor oferi concursul, trebuind să fie economisti si să vorbească si să scrie englezeste, ruseste, frantuzeste sau nemteste. Toti acesti domni prestează serviciile dlor în mod gratuit. Misiunea lor este ca din publicatiunile străine pe cari le vor primi dela Dl Serdici, să aleagă articolele de mare interes pentru Tara noastră, să indice felul cum vor trebui traduse si prezentate.

3) Acest Birou va avea doi functionari: I) un traducător din limbi străine(Englezeste, Frantuzeste) care va fi, subt suprave-

Fătit la mine.
A. Gămau 12.2.IX.947.

368

directă a subscrisului, care rămâne responsabil de redactarea studii 2) o dactilografă, traducătoare în acelaș timp din Germană, și 3) un om de serviciu, care va lucra și la Gestetner.

341 336

Lefurile vor fi cele plătite curent: 1.000.000 lei pentru dactilografe-traducătoare, și 400.000 lei omul de serviciu, curier.

Dacă sunteți, Domnule Președinte, convins de utilitatea acestui Birou de Studii Economico-Sociale, Vă rog să bine-voiți a apr a acest Referat.

Cu înaltă considerațiune

C.N.S.A.S.

Manea
5 369
342
Ministerul Afacerilor Interne Direcţia Generală a Poliţiei
357
C.N.S.A.S.

Monsieur le Ministre,

Nous avons l'information, qu'en cherchant un prétexte âfin de justifier des mesures de persecutions et de terreur envers les adhérents de notre Parti, des éléments irresponsables préparent la diffusion d'un manifeste incendiaire, attribué au Parti National Paysan et destiné à inciter la population du pays contre les autorités constituées. Ce manifeste semble porter ma signature, ainsi que celle de Mr. Ion Mihalache et devrait constituer le point de départ des mesures de repression préparées par les organes de la Sûreté Générale de l'Etat contre l'opposition nationale.

Nous vous prions de bienvouloir prendre acte que ni moi, ni Mr. I. Mihalache, ni le Parti National Paysan, nous n'avons pas redigé et nous n'avons autorisé personne à faire n'importe quel manifeste.

Par conséquent, toute publication de ce genre, imprimée au nom de notre parti est apocriphe et constitue une inutile et condamnable provocation.

Bucarest, le 14 Juin 1947.

Le President
du Parti National Paysan

Au Ministre des Affaires Interieurs
et
Au Ministre de la Justice

Copie au fost remise delegaţiei britanice şi celei americane.

AUDITA

Ministerul Afacerilor Externe — Arhiva

LE PROBLEME DES FRONTIERES DE LA ROUMANIE
ET DE L'U.R.S.S.

La Roumanie en revenant le 23 août 1944 à la ligne traditionnelle de sa politique extérieure et en prenant fait et cause pour les Nations Unies, a entendu en premier lieu mettre fin à la guerre qui l'opposait, contre son gré, à l'U.R.S.S. L'établissement des rapports de bon voisinage et de sincère amitié avec sa puissante voisine de l'Est est aujourdhui un des objectifs fondamentaux de sa politique, dans la nouvelle situation internationale. Elle a en conséquence exécuté loyalement les conditions de l'armistice, malgré les lourdes charges qu'elles imposaient à son économie, et elle a contribué, au prix de nouveaux et cruels sacrifices, à hâter la fin de la guerre en Europe par la coopération de la plus grande partie de son armée aux campagnes poursuivies contre l'ennemi commun, tant sur son propre territoire qu'en Hongrie et en Tchécoslovaquie. Elle a donc apporté à cette orientation de sa politique extérieure la preuve indiscutable et tangible des faits.

Cependant, au moment où s'élaborent les traités qui doivent faire cesser le provisorat des conventions d'armistice et établir pour une longue période un règlement stable et définitif des problèmes politiques et nationaux, elle doit à son passé, à la perennité des intérêts dont elle a la charge, aux principes mêmes sur lesquels se fonde son existence d'état national et indépendant dans le cadre de la nouvelle organisation inter-

./.

371 26 344

nationale, de formuler clairement, non seulement les droits qu'elle peut faire valoir dans les circonstances présentes, mais aussi ceux qui ne font pas l'objet des discussions de la Conférence, mais se trouvent néanmoins compris dans les principes directeurs de l'organisation des Nations Unies.

159

La convention d'armistice du 12 Septembre 1944, en la contraignant par son préambule même à se reconnaître vaincue, l'a obligée à rétablir à l'égard de l'URSS la frontière déterminée par l'ultimatum soviétique du 26 juin 1940.

Le tracé de cette frontière abandonne à l'Union Soviétique le territoire de la Bessarabie, dont la population est en majorité d'origine et de langue roumaine. Cette province a fait partie jusqu'en 1812 de l'ancienne principauté roumaine de Moldavie, à l'exception de quelques forteresses occupées par les Turcs. Elle a été annexée à l'empire russe à la suite d'un traité conclu avec l'empire ottoman, sans aucun regard pour les droits de la principauté moldave, qui avaient pourtant été reconnus en bonne et dûe forme, un siècle auparavant, par le traité conclu en 1711 par Pierre le Grand avec le prince moldave Démètre Cantemir. Les trois districts méridionaux de Cahul, Bolgrad et Ismaîl, rendus à la Moldavie en 1856 par le Congrès de Paris, pour mieux garantir la liberté de la navigation aux bouches du Danube, furent repris à la Roumanie -résultant de l'Union des deux principautés dannubiennes-, à la suite de la guerre de 1877/1878, dans laquelle elle avait combattu aux côtés de la Russie, malgré le texte formel de la convention conclue avec cette dernière le 16 avril 1877, qui lui garantissait l'intégrité de son territoire.

Lorsque la révolution de 1917 proclama le droit d'autodétermination des peuples fédérés de l'empire russe,

./.

372 345 264 360

une république moldave se constitua en Bessarabie dont l'Assemblée représentative, après avoir fait appel aux autorités roumaines pour assurer l'ordre, vota le 27 mars/9 avril 1918, l'union à la Roumanie, en réservant certains droits d'intérêt local qui furent abolis par la décision de cette même assemblée le 10 décembre de la même année. Par le traité de Paris du 28 octobre 1920, la France, la Grande Bretagne, l'Italie et le Japon reconnurent la réunion de la Bessarabie à la Roumanie; l'URSS elle-même la reconnut indirectement, en signant le 3 juillet 1933 la convention de Londres pour la définition de l'agresseur, développement du pacte Briand-Kellog, et en acceptant, en septembre de la même année, le statut de la Société des Nations qui prévoyait à l'art. 10 que, les membres de la Société s'engagent à respecter et à garantir contre toute agression extérieure l'intégrité territoriale et l'indépendance politique de tous les membres de la Société.

A défaut d'une reconnaissance formelle, l'URSS ne s'en était pas moins engagée solennellement de renoncer à toute velléité de reprendre par la force la Bessarabie.

Or l'ultimatum adréssé à la Roumanie le 26 juin 1940 la pressait d'évacuer dans un délai de trois jours le territoire de la Bessarabie.

Le renouvellement de ces exigences à l'occasion de l'armistice du 12 septembre 1944 enlève à la Roumanie, en ce qui concerne la seule Bessarabie, une étendue de 44.422 km^2 avec une population de 2.864.403 habitants, dont 1.610.757 Roumains et 666.123 Russes et Ukrainiens[1].

./.

1) Chiffres indiqués par le recensement de 1930.

373 268 346 361

Mais en plus, l'ultimatum exigeait et la convention d'armistice confirme l'annexion à l'URSS de la Bukovine septentrionale, en compensation des dommages causés par vingt-deux ans de souveraineté roumaine en Bessarabie. Ce territoire a également constitué une partie intégrante de l'ancienne principauté de Moldavie, aux confins de la Galicie polonaise. Il lui a été enlevé arbitrairement par l'Autriche en 1775, à l'occasion d'un règlement territorial conclu avec l'empire ottoman, à la suite du premier partage de la Pologne et du traité de Koutchouk Kaïnardji et en paiement des bons offices de la monarchie des Habsbourg.

La Bukovine n'a jamais appartenu à l'empire russe; elle a été jusqu'en 1918 une province de l'empire d'Autriche, puis de la double Monarchie austro-hongroise. La décision du Conseil national, réuni au lendemain de l'effondrement de cet empire, le 28 novembre 1918, a determiné sa réunion au royaume de Roumanie, dans ses limites historiques délimitées par les vallées du Ceremuş, du Kdaczyn et du Dniestr.

La partie qui a été enlevée à la Roumanie représente avec la capitale de la Bukovine, Cernăuţi, une étendue de 5396 km^2 avec 515.185 habitants, dont 147.688 habitants Roumains et 227.522 Ruthènes ou Ukrainiens. La supériorité numérique de ce dernier élément, principalement entre le Prut et le Dniestr, selon le recensement de 1930, est dûe à l'immigration constante favorisée par un siècle et demi d'occupation autrichienne, de même que la domination russe en Bessarabie y a encouragé la colonisation massive d'éléments allogènes. Il ne faut pas oublier du reste que par un processus d'infiltration réciproque et de colonisation poursuivie sous le régime des tzars, près d'un demi-million de Roumains sont établis actuellement en

./.

374 347 362

URSS au-delà du Dniestr, surtout en Ukraine et en Crimée. Enfin, sans que cette revendication ait été formulée expressément dans les termes de l'ultimatum ou de la convention d'armistice, le simple tracé du crayon sur la carte enlève également à la Roumanie le coin Nord-Ouest du district de Dorohoi, avec le bourg de Hertza, qui n'a jamais été soumis jusqu'ici à aucune domination étrangère. Il y a là encore un territoire de 317 Km^2 avec une population de 30.082 habitants, dont 27.919 Roumains, selon le même recensement de 1930.

La Roumanie a donc perdu en tout à la suite des exigences soviétiques une étendue de 50.135 km^2 avec une population qui était en 1930 de 3.409.670 habitants, dont 1.786.364 Roumains de langue et d'origine. Ces territoires enlevés à l'ancienne Moldavie constituent une part importante de son patrimoine national. Vouloir distinguer une nationalité "moldave" séparée du peuple roumain dont elle fait partie, équivaudrait à opposer une nationalité normande ou bourguignonne au peuple français, parce que jadis ces provinces ont appartenu à d'autres seigneurs qu'au roi de France. La Moldavie à l'Est du Prut a donné d'ailleurs à la culture roumaine une contribution littéraire et artistique, qui ne saurait être ignorée.

Conformément au deuxième point de la Charte de l'Atlantique qui constitue le fondement de celle des Nations Unies et par là de la paix, aucun changement territorial ne doit s'accomplir, s'il ne s'accorde pas avec les voeux librement exprimés des peuples qu'il concerne. Ces voeux n'on pu s'exprimer ni en Bessarabie ni en Bukovine septentrionale et la plupart des habitants de ces régions se sont vu refuser jusqu'au droit d'option. Il convient par ailleurs de constater que beauc

./.

370 375 348 383

d'habitants de la Bessarabie et de la Bukovine septentrionale, réfugiés en Roumanie, refusent de retourner chez eux, pour y vivre sous le régime soviétique.

Quel que soit donc le désir de tout gouvernement roumain d'entretenir avec l'URSS des rapports d'étroite amitié et de sincère collaboration, ceux qui ont à charge de défendre les droits et les intérêts permanents de la nation ont le devoir au moment où un nouveau traité entreprend d'établir un statut juste et durable, d'en appeler à la justice de l'histoire, dans le ferme espoir que les principes du droit et le respect de l'unité éthnique et linguistique des peuples conserveront leur entière valeur pour l'organisation future de la paix.

C.N.S.A.S.

Dos. AUDITA

349 376 364

MEMORIU.

Cu tot complotul tăcerii în chestiunea Basarabiei, cu toate ordinele de a se scoate din librării şi biblioteci cărţile, revistele şi broşurile, privitoare la Basarabia, cu toată epurarea cărţilor didactice de geografie, istorie şi chiar de literatură, privind acest subiect, problema Basarabiei persistă în toate sufletele româneşti şi de sigur va exista, va reînvia şi va complica rap orturile între URSS şi România.

In rezumat, problema aceasta se prezintă astfel.

Regiunea românească, dintre Prut, Nistru, Dunăre şi Marea Neagră, numită Basarabia, până la 1812 a fost parte integrantă - jumătatea de răsărit - a Principaltului românesc - Moldova, aflat sub suzeranitate turcească.

Ca urmare a războaielor dintre imperiile Rus şi Turc, aceasta parte a Moldovei Româneşti, fără voia Statului Moldovenesc şi fără voia p opulaţiei, a fost anexată de Imperiul Rus

Fiind locuită exclusiv de Români, având instituţii, legi şi tradiţii cu totul deosebite de acele ale Ruşilor, Ucrainenilor şi celorlalte popoare din Imperiul ţarilor, Impărăţia rusească a fost silită să acorde Basarabiei o autonomie timp de circa 20 ani, după anexarea ei.

Ap oi i s'a aplicat regimul imperial, transformând'o într'o simp lă gubernia rusească şi aplicându-i-se regimul de rusificare, cum s'a aplicat şi altor popoare allogene, anexate de Rusia prin forţă.

Nu s'a admis nici o şcoală în limba românească. Nu s'a admis limba poporului nici la o instituţie publică. S'a căutat să se scoată limba ţării şi din biserică.

Populaţia autohtonă a rămas agramată. Populaţia autohtonă a început să părăsească biserica, trecând la diferite secte, dar nu s'a rusificat.

S'a încercat colonizarea Basarabiei cu Germani, Bulgari, Evrei, Ucraineni şi Ruşi, pentru ca din acest amestec să iasă Ruşii veritabili. Incercarea nu a reuşit. Majoritatea populaţiei a rămas românească.

Toate statisticele oficiale ruseşti, deşi tendenţioase, (incluzând garnizoanele, funcţionarii ruşi şi pe flotanţi), dovedesc acest lucru.

CNSAS

Toţi autorii ruşi, chiar cei oficiali, au constatat în scrierile lor caracterul românesc al Basarabiei, începând cu Svinin, înnalt funcţionar la ministerul rus de externe, însărcinat la 1816 cu studierea provinciei anexate, şi sfârşind cu Leon Casso, ministru în cabinetul Impăratului Nicolae II.

365
350

Pentru a distrage populaţia din Basarabia românească de la proteste violente împotriva regimului nedrept şi neuman, în care era ţinută, guvernele ruseşti, ca şi în Polonia, Ucraina, subjugate, au introdus virusul antisemit.

x x x

In 1856, după pacea dela Paris, o parte din teritoriile Basarabiei a fost restituit României, iar în 1878 prin tratatul dela Berlin aceasta parte, cu toate că România fusese aliată Rusiei în războiul ei contra Turciei şi cu toate protestele, a fost din nou subjugată Rusiei.

x x x

In 1917, la prăbuşirea Imperiului Rus, când provinciile mărginaşe neruseşti: Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia şi altele, s'au despărţit de Rusia, profitând de procesul revoluţionar din imperiu, pentru a-şi restabili drepturile lor de a fi state libere, cu cultura naţională proprie, - Basarabia a făcut acelaş lucru. S'a constituit în Republica Democratică Moldovenească Autonomă, sub conducerea unui directoriu şi a unui parlament; apoi, ca şi Polonia, Finlanda şi altele, s'a declarat independentă pentru ca după scurt timp, cum era şi natural, să voteze unirea cu România, a cărei parte integrantă fusese până la 1812, şi cu care avea aceiaşi compoziţia etnică, aceleaşi tradiţii şi moravuri. Exact la fel au făcut şi părţile Poloniei de sub stăpânire rusească, austriacă şi germană, constituind statul unitar al Poloniei.

Evident, acest proces de eliberare de sub jugul rusesc şi unirea liberă, prin votul parlamentului local, cu România nu s'ar fi putut produce fără substratul istoric şi etnic românesc al Basarabiei, dealtfel, cum a fost şi în provincii alogene, care s'au despărţit de Rusia în acelaş timp... Ca şi în toate celelalte părţi, procesul despărţirii a fost greu şi a întâmpinat rezistenţe atât din partea imperialiştilor, cât şi a revoluţionarilor ruşi, cari în toate împrejurările au dovedit o lăcomie mare şi voinţă de a acapara şi a tiraniza popoarele mai slabe numeric şi spaţial.

Astfel, după o scurtă anarhie, populaţia românească din Basarabia, fără să treacă printr'o lungă perioadă de războiu civil, care a durat mulţi ani în Rusia, a putut relua viaţa

normală de cultura şi progres.

După cercetări, făcute la faţa locului din partea Marilor Puteri, întrunite la Paris, după primul războiu mondial, savantul profesor de la Sorbonna, Em.de Martonne, raportând că "... din punct de vedere geografic, etnic şi istoric, Basarabia este ţara Românească," -Conferinţa de la Paris examinează întreg complexul chestiunii Basarabiei, studiază memoriile, prezentate de ruşii ţarişti, de Statul Român şi de reprezentanţii Basarabiei, ascultă toate părţile şi conchide: "considerând că în interesul păcii generale în Europa, trebue asigurată în Basarabia o suveranitate, care să corespundă cu aspiraţiile populaţiei, considerând că, din punct de vedere geografic, etnic istoric şi economic, Unirea Basarabiei este pe deplin justificată; considerând că populaţia Basarabiei a manifestat dorinţa de a vedea Basarabie unită cu România, - Inaltele Părţi contractante - Imperiul Britanic, Franţa...declară că recunosc suveranitatea României asupra teritoriului Basarabiei, cuprins între frontierea actuală a României, Marea Neagră, cursul Nistrului de la Gura lui până la punctul unde este situat vechiul hotar între Bucovina şi Basarabia."

O comisie specială, compusă din domnii Tardieu, Laroche (Franţa), Martineau şi Venatelli (Italia), Crowe şi Leeper (Anglia), Seymom şi Day (Statele Unite), au stabilit hotarul României la Nistru.

Din 1918 până în Iunie 1940, conform acestei hotărâri, Basarabia a fost parte integrantă din Statul Român. In această perioadă postbelică s'a desfăşurat aici o viaţa românească intensă pe baze larg democratice.

Inlocuirea aparatului de stat rusesc cu cel românesc local şi din alte părţi s'a făcut fără nici o durere, căci nouile autorităţi vorbeau limba marei masse a populaţiei, iar minorităţile în contact de viaţă cu autohtonii ştiau mai bine româneşte decât ruseşte.

Populaţia a participat prin vot universal, egal, direct şi secret la alegerile parlamentare, comunale şi judeţene; ea a avut reprezentanţii săi şi în guvern. Procentajul participanţilor la vot niciodată n'a fost mai mic de 90 %.

Instituţiile judecătoreşti au progresat şi s'au democratizat, împărţirea justiţiei devenind mai la îndemână masselor: In locul unui singur tribunal din Chişinău s'au înfiinţat încă 9 tribunale judeţene şi o Curte de Apel la Chişinău, precum şi numeroase judecătorii rurale, introducându-se şi instituţia judecătorului ambulant.

Populaţia a căpătat o reformă agrară largă din care s'au împărtăşit deopotrivă şi minorităţile: Ucrainenii şi Ruşii, şi Bulgarii şi chiar cele câteva sate colonii de evrei agricultori.

Populaţia a obţinut şcoli în limba naţională. Numărul şcolilor, în special al celor primare rurale, a crescut de la 927 (în 1915) până la 2235 (în 1938), al celor secundare dela 32 (în 1917) la 50 (în 1938) al celor profesionale dela 6 la 54 (în 1932), al celor superioare dela 0 la 2, iar populaţia şcolară a crescut dela 82.820 elevi (în 1915), la 358.640 elevi (în 1942).

Naţionalităţile minoritare au avut şcoli şi instituţii de cultură în limba lor. Astfel, în 1938 erau în Basarabia 75 şcoli evreeşti, 5 germane, 4 poloneze, 1 armeană şi 2 ruseşti.

Un mare număr de societăţi de cultură (Universităţi populare şi muncitoreşti, societăţi culturale femenine, Fundaţii de cultură Regale, căminuri culturale, societăţi muzicale, societăţi de intelectuali şi scriitori) au luat naştere după Unire şi au desfăşurat o vie activitate de ridicarea nivelului cultural al masselor populare.

Presa a fost liberă, neîngrădită de cenzura ca sub regimul ţarist sau cel sovietic, şi dela câteva periodice în 1917 a crescut la câteva zeci de periodice; pe lângă acestea un mare număr de cărţi cu conţinut variat au fost publicat în acest timp.

Cultele religioase au fost libere, România fiind cunoscută ca o ţară ce a practicat totdeauna o largă toleranţă religioasă, pe teritoriul ei găsindu-şi refugiu atât sectanţii ruşi, prigoniţi de guvernele ţariste, cât şi credincioşii şi reprezentanţii diverselor culte religioase, persecutaţi de regimul sovietic.

Serviciul sanitar a făcut mari progrese: dela 18 spitale, 80 dispensare, 20 băi şi 44 centre de deparazitare înainte de 1917, s'a ajuns la 82 spitale, 230 dispensare, 171 băi şi 388 centre de deparazitare în 1940. Primele sanatorii pentru tuberculoşi s'au construit în acest timp şi printre ele şi sanatoriul model din Bugaz, terminat în 1936, pe care apoi ruşii îl revendicau insolit, numai câteva săptămâni după ocupaţia Basarabiei în 1940, ca o creaţie a lor! In fiecare capitală de judeţ s'au creat servicii speciale chirurgicale şi spitale de izolare, s'a creat un institut antirabic şi laboratorii bacteriologice. Datorită acestor măsuri au fost combătute cu succes epidemiile şi bolile sociale, şi a scăzut simţitor mor-

talitatea populației.

S'au introdus după 1922 Asigurările Sociale. S'au instituit camere de meserii, de muncă, de agricultură și de comerț, alese de localnicii.

Agricultura, industria și comerțul au luat un mare avânt numărul firmelor industriale crescând până la 1173 (în 1940), și al celor comerciale până la 25.019.

Creditul era larg deschis, s'au instituit bănci de credit agricol, industrial și comercial.

Cooperativele au luat un mare avânt.

Șosele, drumuri și poduri s'au construit în acești 22 ani de zeci de ori mai mult decât în timpul celor 106 ani de stăpânire rusească (în 1917 erau în Basarabia numai 53 km.de șosea pietruită, iar în 1940 - 1193 km.).

Acest progres în toate domeniile vieții sociale n'ar fi fost posibil fără caracterul etnic românesc al acestei provincii și fără descătușarea forțelor creatoare naționale.

Desigur că erau și scăderi în viața de aici: rămășițele trecutului, crizele economice și instigațiunile TSI produceau efectele, dar în ansamblu viața era liberă, îmbelșugată, pacinică, mulțumitoare, în evident progres material, cultural și moral.

x x x

Fără îndoială viața liniștită de muncă, cultură și progres nu s'ar fi schimbat, dacă URSS, contrar pactului Kellog și pactului prin care se definea agresorul, n'ar fi trimis în Iunie 1940, când era în alianță cu Hitler, ultimatumul, prin care sub amenințarea cu războiul a cerut ca autoritățile românești și armata română să evacueze în patru zile Basarabia.

Impărțirea de către URSS a Poloniei cu Germania și atacul URSS contra Finlandei - dovedeau că URSS vrea prin forță armată să anexeze Basarabia. Pentru a evita războiul, sub amenințarea forței, România a cedat.

Dar acest gest brutal de agresiune al URSS a retrezit ura contra Rusiei și a dus România în brațele Germaniei, triumfătoare atunci, pentru a răzbuna înjosirea și nedreptatea ce i s'a făcut de URSS.

x x x

URSS a ocupat prin forță Basarabia, sub pretextul formulat în nota ultimativă din 26 Iunie 1940, că aceasta provincie este locuită în majoritate de Ruși. Dar pentru a dovedi cât de streină este această provincie de Rusia, ar fi suficient să arătăm că s'a constituit din ea a treisprezecea republică

sovietică, deosebită de toate celelalte, şi numită Moldova, cu limba oficială moldovenească, adică românească, recunoscându-se astfel caracterul ei autentic românesc.

Pentru siguranţa statului rusesc însă, toate autorităţile acestei republici au fost importate din URSS, administraţia nu se bizuia pe populaţia locală, ci pe armata roşie şi pe sistemul totalitar.

354 369

Raporturile între URSS şi populaţia din Basarabia se pot deduce din faptele următoare:

După ocuparea României, în 1944 - 1945 autorităţile sovietice militare au impus autorităţilor române să le fie predaţi, pentru repatriere, toţi refugiaţii din Basarabia - câteva sute de mii - sub pretextul că ar fi cetăţeni sovietici. A început goana după ei. Deşi statul român le servea transportul îmbrăcămintea, mijloace sanitare şi hrana gratuite, plus o indemnizaţie de 180.000. lei, majoritatea imensă a refugiaţilor a refuzat repatrierea şi s'a ascuns, schimbându-şi mereu domiciliul. Corespondentul lui "Sunday Times", Archibald Gibson, în numărul din 22 Iulie 1945, afirmă că circa 700 din aceşti nenorociţi s'au sinucis. Ca rezultat, Comisiunea de Armistiţiu s'a văzut silită să dea ordinul din 11 August 1945 să înceteze urmărirea acestor victime, pretinşi cetăţeni sovietici, şi numai prin convingere şi nu prin coerciţiune să fie repatriaţi.

Evident că toate aceste fapte nu se vor uita. Vremurile trec, împrejurările şi credinţele se pot schimba.

Dreptatea însă strigă la cer permanent.

Nu pot fi relaţii normale între România şi URSS, nu va putea fi pacea durabilă între ele fără să se facă dreptate României, fără să i se dea graniţa istorică la Nistru.

Cei ce pretind că vor eliberarea popoarelor şi pacea pe pământ, trebue să ţină seamă de aceste fapte, căci nesocotirea lor le va încărca sufletele cu mari păcate şi va duce la noui războaie.

Deaceea:

Având în vedere: hotărârea de la Paris din 1920, cu argumentările ei însuşite de marii aliaţi de atunci;

Având în vedere actul de agresiune comis în 1940 împotriva României de către Rusia Sovietică, aliată pe atunci cu Germania hitleristă;

Având în vedere că prin aceasta agresiune s'a călcat pactul Kellog şi pactul de definirea agresorului;

Având în vedere că URSS a justificat atunci agresiunea sa, falşificând realitatea prin argumentul etnicităţii şi tot

de acest argument uzează azi, când pretinde partea răsăriteană a Poloniei dinainte de 1939, precum şi Ucraina Subcarpatică de la Cehoslovacia,-

şi aplicându-se acest principiu al etnicităţii şi Rusiei,- credem că Marile Puteri vor impune URSS restituirea teritoriului Basarabiei către România.

Această restituire trebue să se facă indiferent de procedura de urmat:

Fie că se va produce pe baza unei decizii a Conferinţei de Pace, fie ca rezultat al unui plebiscit, organizat în anumite condiţiuni, cari să asigure libera exprimare a voinţei populaţiei basarabene băştinaşe.

Aceste condiţiuni sunt: 1. Administraţia anglo-americană pe tot timpul cât va dura pregătirea şi executarea plebiscitului; 2. Retragerea armatei şi administraţiei ruseşti din Basarabia; 3. Inapoierea tuturor deportaţilor şi refugiaţilor băştinaşi; 4. Demobilizarea basarabenilor aflaţi sub arme şi întoarcerea lucrătorilor angajaţi la lucru în URSS; 5. Retragerea celor neoriginari din Basarabia.

C.N.S.A.S.

DOS. HUDIȚĂ 383 356 371

MANIFEST

către poporul american

Omenirea trăeşte momente de răscruce, în care însăşi existența popoarelor este în joc. In astfel de momente, nimeni nu poate refuza să asculte apelul de SOS desnădăjduit al unui popor mic, care nu are altă vină decât aceea că geograficeşte stă în calea intereselor celor mari.

România este ţară satelită. Şi va fi întotdeauna satelită, când se va găsi o mare putere care să pună la cale, prin mijloacele obişnuite, un grup de oameni gata de a se constitui în quislingi. Ea nu a participat la răsboiul axei pentrucă ar fi avut interese sau sentimente axiste. România Mare a fost creată în 1919 de aliaţi în momentul când Germania a pierdut răsboiul mondial I. România a fost apărătoarea ferventă a tratatelor. A fost cea mai fidelă membră a S.N.D. Ea a fost duşmănită de ţările care au subminat S.D.N. netezind drumul spre răsboiul mondial II, de la care România avea numai de pierdut şi nimic de câştigat.

De ce ar fi fost România cu axa, care aştepta totul de la răsturnarea acelor tratate, care erau baza juridică şi morală a existenţei României ?

Nicio ţară din lume nu este astăzi mai nedreptăţită ca România. Ţările adevărate axiste, prin firea lucrurilor: Germania, Japonia, Italia, Ungaria şi Bulgaria au o situaţie mai favorabilă ca România.

României i s'a impus un guvern contrar hotărîrilor de la Yalta, care prevede, că un guvern democratic şi reprezentativ se va instala de către cele trei puteri aliate în fiecare ţară fostă satelită. Anglia şi Statele Unite nu au participat la constituirea guvernului român. In schimb Uniunea Sovietică a constituit un guvern comunist camuflat, impus cu vădita ignorare atât a opiniei aliaţilor ei, cât şi a opiniei poporului pentru care s'a constituit guvernul.

Guvernul impus ţării este constituit din astfel de elemente, care prin voinţa ţării nu ar fi putut veni în fruntea ei. El nu reprezintă voinţa ţării, ci voinţa acelora cari s'au impus. Noi înţelegem voinţa Sovietelor de a-şi pune de acord angajamentele prevăzute în Harta Atlanticului de a nu râvni la cuceriri de teritorii străine, cu tendinţa ei de expansiune politică şi economică. Ceeace se petrece însă în România, este mai grav decât o stare de ocupaţie

./.

372

prin fapte de răsboiu. Pentrucă orice ocupaţie raţională, caută să creeze condiţiuni, care să-i câştige simpatia populaţiei. Înloc de aceasta, în România s'a recurs la constituirea unui guvern comunist, care se bazează pe forţa armatei de ocupaţie şi care se caracterizează prin demonstrarea unui exces de zel, care să-i îngădue să exercite cea mai violentă teroare a unei infime minorităţi asupra imensei majorităţi.

Şi cea mai insuportabilă dintre toate mijloacele de teroare este denunţarea la Moscova a tuturor reprezentanţilor adevăraţi ai naţiunii ca antisovietici fascişti, hitlerişti şi reacţionari.

O mână de oameni fără răspundere şi fără scrupule încearcă să acrediteze ideea, că în România nu există decât comunişti sau fascişti. Şi cum fasciştii trebuesc lichidaţi, singura soluţie care rămâne este un guvern comunist.

Concepţia lor este cu totul falsă, pentrucă în România atât fasciştii cât şi comuniştii sunt în număr disparent. Massa covârşitoare a populaţiei României este moderată, deci democrată.

Acordându-se credit unui număr infim de comunişti, se lucrează împotriva adâncirei simpatiei poporului pentru Rusia Sovietică. Această simpatie nu poate fi adâncită decât de organismele politice care au credit în popor, şi care nu îşi datorează existenţa politică Sovietelor. Când partide populare stărue asupra necesităţii de a avea relaţii de prietenie cu Rusia Sovietică, aceasta nu trezeşte în massă suspiciunea unui interes direct de partid, ci se interpretează ca un interes real al naţiunii.

Rusia Sovietică va fi stimată şi iubită cu încredere în România atunci, când va colabora cu reprezentanţii masselor şi nu cu un mănunchiu de extremişti dispuşi la exces de zel cari îi face odioşi şi suspecţi şi cari din cauza nepopularităţii lor sunt obligaţi să facă eforturi de a câştiga simpatizanţi cu orice preţ, chiar cu preţul unei inevitabile crize morală provocată de târgul politic lipsit de orice scrupul.

Noi înţelegem să ne spunem ideile noastre răspicat. Şi oricine face o cât de sumară cercetare în România va confirma, că gândul nostru coincide exact cu cel al opiniei publice.

Iată care sunt ideile noastre :

Nu acceptăm comunismul care este străin de mentalitatea poporului românesc. Şi mai ales nu acceptăm dictatura proletariatului, a cărui proporţie dealtfel nu atinge nici măcar 10% din populaţie. Pentrucă noi suntem împotriva oricărei dictaturi, orideunde ar veni ea.

Şi suntem potrivnici încorporării României, sub orice for-

./.

358 373

mă, în Rusia Sovietică.

Aceste idei nu pot fi calificate ca antisovietice. Nici Statele Unite şi nici Marea Britanie nu acceptă aceste lucruri pentru ele. Şi ar fi o aberaţie ca din această pricină să fie calificate ca antisovietice.

Dacă însă toate ţările ar forma o Uniune Sovietică mondială, în care ar intra şi Statele Unite şi Marea Britanie, desigur România nu ar putea face o excepţie. Câtă vreme însă nici un alt stat din lume nu a păşit pe această cale, nu România va fi Statul care va apuca pe o cale care nu i se potriveşte şi va stărui cu tărie să-şi păstreze întreaga independenţă.

Aceste idei pot fi criticate sau repudiate de oricine. Dar nimeni nu este îndreptăţit să califice drept antidemocrat şi fascist pe acela care le-ar îmbrăţişa. Desigur că cetăţenii americani, cari gândesc la fel, nu sunt fascişti şi nici trădători. La noi mărturisirea acestor concepţii pune viaţa oricărui cetăţean în primejdie fără a i se da putinţa de a se apăra de învinuirile ce i se aduc.

De mulţi ani, şi nu sub constrângerea evenimentelor recente, ne-am mărturisit ferm convingerea de a face politică filo-sovietică. Înţelegem prin aceasta o politică, care să nu dăuneze şi să nu jignească interesele Uniunii Sovietice.

Nu vrem să avem fortificaţii, forţe militare sau frontiere închise faţă de Rusia Sovietică. Dealtfel, ar fi cu totul nerezonabil ca cineva să presupună intenţii agresive din partea unei ţări mici şi pacifice faţă de forţa militară mondială a Uniunii Sovietice, care are un potenţial militar nelimitat.

Noi vrem să avem în permanenţă un guvern democratic în România, un guvern al poporului. Câtă vreme va exista un astfel de guvern, România nu va face politică ostilă Rusiei Sovietice.

Dacă România ar fi avut un guvern democratic, primul ei gând ar fi fost de a stabili un acord cu toţi vecinii ei (în afară de Rusia Sovietică) pentru desfiinţarea imediată a armatelor lor, a căror echipare şi întreţinere consumă jumătate din bugetele lor, împiedicându-le să facă o politică de ridicarea populaţiei la nivelul populaţiei din ţările avansate.

Reamintesc, că partidul prezidat de mine a militat întotdeauna pentru reluarea relaţiunilor cu Rusia Sovietică. Aceasta s'a făcut prin Nicolae Titulescu, fost de trei ori preşedinte al Ligii Naţiunilor şi fost membru al Partidului Naţional Ţărănesc, pe care am onoarea a-l prezida. Că am dus tratative cu aliaţii, pentru a scoate

./.

C.N.S.A.S.

286 386 359

România din Axă şi a o aduce alături de aliaţi. Am stabilit de comun acord cu aliaţii condiţiile de armistiţiu, fiind recunoscut de aliaţi ca îndreptăţit a vorbi în numele României antihitleriste.

Dupăce mi-am executat obligaţiunile în mod ireproşabil, şi am adus întreaga Românie, fără nicio defecţiune în tabăra aliaţilor, este admisibil să se impună ţării un guvern terorist, care după orice interpretare injustă a cuvântului democraţie nu poate fi calificat decât ca un guvern de dictatură, impus ţării contrar prevederilor armistiţiului, contrar hotărîrilor de la Yalta şi de la Potsdam şi care instigă împotriva adevăraţilor democraţi din ţară, guvernul şi opinia publică din Rusia Sovietică, prezentându-ne ca antisovietici şi fascişti ?

Desigur nu este uşor pentru cetăţenii ţărilor libere să-şi imagineze ce gravă situaţie se crează acelora cari trăesc sub ocupaţie militară sovietică şi cari sunt declaraţi duşmani ai sovietelor, fascişti, reacţionari, hitlerişti, capitalişti, saboteuri, etc. Ţara şi capitala se află sub ocupaţie sovietică. Partizanii, cari îşi zic "patrioţi" sunt înarmaţi. Iar la întrunirile lor, fruntaşii partidului comunist şi miniştrii lor ne declară duşmanii sovietelor şi trădători, iar partizanii sunt puşi să strige "moarte lor". In acest timp, partidele majoritare ale ţării sunt împiedecate să ţină o singură întrunire, să publice un singur ziar, sau măcar să publice în ziar o simplă desminţire a celor mai insane calomnii aruncate asupra adversarilor partidului comunist.

Nu critic partidul comunist pentru concepţiile lui, pentru lipsa lui de activitate pe timpul lui Antonescu şi pentru măsurile de guvernare ce a luat.

Constat că el nu represintă ţara şi este impus la conducere prin forţă militară străină.

Opinia publică americană care poate primi înformaţii numeroase împotriva noastră cari suntem lipsiţi de cele mai elementare mijloace de apărare, trebue însă să ştie, cari sunt credinţele noastre adevărate şi cum înţelegem să fie guvernată ţara noastră. Iată care sunt concepţiile noastre :

1) Credem că România trebue să rămână o ţară independentă şi neocupată milităreşte de nicio altă putere.

2) Că trebue să avem relaţii diplomatice şi economice cu toate naţiunile unite.

3) Vrem guvern ales liber prin aceleaşi metode ca şi guvernele Americei, Angliei şi a tuturor ţărilor democrate.

4) Presă complect liberă şi deplină libertate de întruniri.

./.

387
360
375

5) Garantarea libertăţii individuale a fiecărui cetăţean şi desfiinţarea lagărelor pentru adversarii politici.

6) Luptele politice să se dea exclusiv prin idei, fără demonstraţii de forţe armate, fără partizani aduşi cu sila sau partizani înarmaţi.

7) Să înceteze anarhia în viaţa administrativă, haosul în viaţa economică şi teroarea în viaţa politică.

8) Cerem executarea bilaterală a convenţiei de armostiţiu şi constituirea imediată a Comisiei Interaliate pentru controlul armâstiţiului, care astăzi există numai pe hârtie.

Aceste doleanţe ale întregului popor românesc nu sunt antisovietice sau antialiate, după cum nu sunt nedemocratice, fasciste sau reacţionare. Ele sunt pe deantregul democratice.

Noi am făcut o ~~politică~~ revoluţie sângeroasă împotriva Axei, scoţând din ţară pe Germani şi Unguri, iar apoi ne-am alăturat Armatei Roşii, alături de care am luptat până la capitularea Germaniei. Armatele noastre au ajuns până la zidurile Pragei.

Armata română, în frunte cu Regele nostru Mihai I, a fost acoperită de glorie şi de decoraţii sovietice. Ea a fost organizată de Regele Ţării, prin guvernele Sănătescu şi Rădescu, din care au făcut parte şi comuniştii. Pentru a justifica înlocuirea acestor guverne, ele au fost declarate ca reacţionare. Adevărul este, că legea cea mai democratică care este baza guvernării de astăzi, legea sindicatelor, a fost realizată de guvernul partidelor prezidat de Generalul Rădescu. Proectul unei largi reforme agrare a fost prezentat de fostul ministru naţional ţărănist al Agriculturii. Nicio reformă democratică n'a fost refuzată de guvernele partidelor. Iată fapte precise.

Totuşi guvernul actual inundă străzile cu afişe şi incită prin presă, radio şi întruniri împotriva opoziţiei majoritare, căreia îi confiscă cele mai elementare drepturi de apărare.

Primul ministru Attlee a declarat că nu se poate admite guvernare fără respectul minorităţilor

In România acest drept nu se recunoaşte nici măcar majorităţii terorizată sub scutul baionetelor armatelor de ocupaţie, cărora nu le putem zice "eliberatoare", fără a indica o situaţie cu totul nefirească datorită amestecului ei în treburile interne ale ţării, contrar angajamentelor solemne luate şi a textului precis al convenţiei de armistiţiu semnat de cele trei mari puteri.

D-l General Vinogradov a demis un guvern românesc pe motiv că nu a îndeplinit convenţia de armistiţiu. Evident, noi suntem de altă părere.

./.

388 264 316 361

Dar ce crede poporul american despre faptul că un angajament semnat bilateral este impus leonin spre executare numai celui slab, iar cei tari nu dau nici măcar putința unei reclamațiuni legitime față de nerespectarea convenției. Iar cei cari formulează în numele poporului lezat un protest, se găsește declarat imediat fascist, reacționar și trat cu insulte și amenințări ?

Iată care sunt motivele care ne fac să afirmăm că este imoral ca cei cari au acaparat puterea prin mijloace violente să devină acuzatori cari abuzează de situația fortuită ce li s'a creat pentru a ne răpi dreptul de apărare.

Noi vrem judecători liberi, desinteresați și neinfluențați. Ne-am ales judecători în a căror spirit de dreptate credem : este poporul și opinia publică americană. Ei nu ne vor putea condamna fără cercetare și fără să încerce a se imagina în situația noastră. Asta ar însemna o crimă în fața istoriei.

Națiunea americană reprezintă astăzi cea mai înaltă forță morală și materială din lume. Ei ne adresăm, pentru a-i obține verdictul final :

Suntem rebeli, dacă îndrăsnim să ne apărăm cele patru libertăți ?

Suntem nedemocrați, dacă respingem guvernarea minorității impusă prin forță militară străină ?

Suntem reacționari, dacă nu admitem dictatura sub nicio formă ?

Suntem antisovietici, dacă vrem să rămânem vecini buni, dar nu acceptăm încorporarea noastră în Uniunea Sovietică ?

Și dacă prin imposibil s'ar răspunde cu da, la oricare din aceste patru întrebări, cerem poporului american să ia sub protecția sa viața acelora cari sunt primejduiți pentrucă au avut temeritatea de a gândi și grăi în așa fel cum sunt convins că gândește fiecare din cei 130 milioane de Americani liberi și democrați a Marei Republici care este Statele Unite din America.

București, 16 Octomvrie 1945

IULIU MANIU

Președintele Partidului Național Țărănesc

C.N.S.A.S.

389

362

377

CATEVA DOCUMENTE CE CARACTERIZEAZA ACTIVITATEA PRIETENILOR SI COLABORATORILOR LUI IULIU MANIU

C.N.S.A.S.

C O P I E

după fotocopie (negativ) luată după original.

O r g a n i z a ţ i a N a ţ i o n a l - Ţ ă r ă n e a s c ă
Jud. TARNAVA-MARE

390

Cenzura presei
cenzurat
Nr.7.

368
363

R O M A N I şi R O M A N C E,

Dacă pierdem alegerile acestea,şi nu le putem pierde decât dacă nu ne lăsăm furaţi, în mai puţin de 6 luni unii dintre noi vor fi alungaţi din ţară, alţii vor trăi in fermele obşteşti pe cari au şi inceput comuniştii se le infiinţeze în diferitele părţi ale judeţului.

Trebuie să dovedim tuturor aliaţilor noştri că nu avem decât gând prietenesc pentru toată lumea şi mai cu seamă pentru vecinii noştri,dar că pentru nimic în lume nu vrem să fim comunişti, Noi vrem să trăim fiecare în mijlocul familiilor noastre, să trăim fiecare după vrednicia noastră, stăpâni pe munca noastră, pe ogorul nostru, stăpâni în casa noastră. Iar Statul să nu ne poruncească în nici o privinţă, ci să ne păzească căci noi prin munca noastră suntem Statul.

F R A T I R O M A N I,

95% din Români impărtăşesc credinţa noastră, 95% dintre noi suntem buni români dar nu vrem să fim robii nimănui, nici măcar a Statului căci Statul suntem noi. Dacă la 19 Noembrie vom şti să ne păzim votul, vom face dovada celor trei Mari Puteri (Anglia,America şi Rusia) că suntem oameni care nu dorim alta pe lume decât LIBERTATEA.

Dacă însă ne vom mulţumi să votăm împotriva comuniştilor şi codiţelor lor (aşa zisul B.P.D.) şi nu vom şti să ne păzim votul şi urnă, chiar înfruntând orice primejdie, uneltele vândute lor ne vor fura voturile,bătându-şi astfel joc de votul şi voinţa Dvoastră. Urmarea va fi pierderea noastră ca Neam de sine stătător şi robirea pe sute de ani a tuturor românilor.

Dacă vreţi să vă apăraţi de robie ascultaţi sfatul meu care vi-l dau aci:

../..

391

1.- Lupta dela 19 Noembrie este mai grea însăşi lupta de pe front. Pe front poţi pierde, o bătălie, dar câştigi alta, şi Neamul nu piere. Dacă pierdem bătălia de 19 Noembrie ne-am pierdut Ţară şi ne-am înmormântat libertăţile pentru sute de ani. A fi dezertor la 19 Noembrie este mult mai blestemat decât a fi dezertor chiar în război. D

364 379

Deaceia nici un român şi nici o româncă să nu lipsească dela vot, fie că trebuie să mergeţi chiar 2 zile şi 2 nopţi până la localul de vot. In sat să nu rămână decât, ~~numai~~ la 5 sau 6 case, un bătrân sau o bătrână, ca să păzească copii şi focul. Toată cealaltă lume să se încoloneze şi să meargă la vot, pe bătrâni transportându-i cu căruţele. Pe drum şi la secţiile de votare cântaţi Deşteaptă-te române şi Trăiască Regele Cu aceste cântece veţi băga groaza în trădători.

2.- La secţiile de votare puneţi să voteze întâi femeile, după ce le-aţi lămurit bine că suntem pe lista a 7-a pe pagina a 2-a, cu semnul OCHIUL şi imediat după vot trimiteţi-le acasă, iar voi fraţii mei staţi la localul de vot, dacă trebue şi o zi sau 2, şi o noapte sau două, fie şi nemâncaţi, PANA CE SE PROCLAMA REZULTATUL VOTULUI ASA CUM SCRIE LA LEGE. Nu plecaţi fără proclamarea rezultatului şi copie de proces-verbal înmânată delegaţilor noştri.

<u>DE ACEASTA DEPINDE SOARTA VOASTRA.</u>

3.- Nu vă lăsaţi înfricoşaţi. Observatori ai Marilor Aliaţi vor veghea asupra alegerilor. Dacă câţi-va mizerabili, trădători vor voi să vă înfricoşeze, înlăturaţi-i neîntârziat.

Dacă ascultaţi sfatul meu cum aţi ascultat 20 de ani, veţi invinge, dacă nu vă înmormântaţi familiile şi toată starea Dvoastră.

Vasile V. Serdici
fost de 5 ori deputatul
jud. Târnava-Mare.

C.N.S.A.S.

ORGANIZAŢIA NAŢIONAL-ŢĂRĂNISTĂ

JUD. TÂRNAVA-MARE

ROMÂNI şi ROMÂNCE,

Dacă pierdem alegerile acestea, şi nu le putem pierde de-
...nu ne lăsăm furaţi, în mai puţin de 6 luni unii dintre noi vom
...ţi din ţară, alţii vor [illegible] în formele obşteşti pe care [illegible]
comuniştii să le înfiinţeze în diferitele părţi ale judeţului.

Trebuie să dovedim tuturor aliaţilor noştri că nu avem de-
... prietenesc pentru toată lumea şi mai cu seamă pentru vecini
Dar că pentru nimic în lume nu vrem să fim comunişti. Noi vrem
... fiecare în [illegible] familiilor noastre, să trăim fiecare după
...a noastră, stăpâni pe munca noastră, pe ogorul nostru, stăpâni
... noastră. Iar Statul să nu ne poruncească în nici o privinţă, c...
...ească căci noi prin munca noastră suntem Statul.

FRAŢI ROMÂNI,

95% din Români împărtăşesc credinţa noastră. 95% dintre
...cem buni Români dar nu vrem sa fim robii nimănui, nici măcar a
...i căci Statul suntem noi. Dacă la 19 Noembrie vom şti sa ne păs...
...om face dovadă celor 5 Mari Puteri (Anglia America şi Rusia) că
...oameni care nu doria alta pe lume decât Libertatea.

Dacă însă ne vom mulţumi sa votăm împotriva comunişti-
...candidaţilor lor (adică semnul P.P.D.) şi nu vom şti să ne păzim votul
... chiar înfruntând orice primejdie, uneltele vândute lor ne vor
...urile, bătându-şi astfel joc de votul şi voinţa Dvoastră. Ur-
... fi pierderea noastră de Neam de ai noştri stăpânitor şi robirea pe
...ent a tuturor Românilor.

Dacă vreţi sa va apăraţi de robie ascultaţi sfatu[rile] ...
...l dau aci:

1. Lupta dela 19 Noembrie este mai grea decât lupta de...
... Pe front soldatul pierde o bătălie, dar câştigă alta, şi [illegible]
... Dacă pierdem bătălia de 19 Noembrie ne-am pierdut Ţara, şi
...[illegible] pentru sute de ani. A fi dezertor la 19
...este [illegible] mult mai blestemat decât a fi dezertor oricând în

De aceea nici un Român şi nici o Româncă să nu lipsească...

...că trebuie să mergeţi chiar două zile şi două nopţi până
...e vot. In sat să nu rămână decât, la cinci xxxx sau şase
...mân sau o bătrână ca să păzească copii şi focul. Toată cea-
...ă se încolonează şi să meargă la vot, pe bătrâni transportân-
...ţele. Pe drum şi la secţiile de votare cântaţi Deşteaptă-
...mânească Regele. Cu aceste cântece veţi băga groază în trădă-

CENZURAT No 7

2. La secţiile de votare puneţi să voteze întâi femeile,
...aţi lămurit bine că [illegible] lista a 7 pe pagina a doua cu sem-
...şi imediat după vot trimiteţi le acasă. Iar voi Fraţii mei
...celul de vot, dacă trebuie şi o zi sau două, şi o noapte ...
...i românești, PANA CE SE PROCLAMA REZULTATUL VOTULUI AŞA CUM
...GE. Nu plecaţi fără proclamarea rezultatului xxxx şi copia
...verbal înmânată Delegaţilor noştri.

DE ACEASTA DEPINDE SOARTA VOASTRA

3. Nu vă lăsaţi înfricoşaţi. Observatorii ai Marilor Ali-
...nte asupre alegerilor. Dacă câţiva mizerabili trădători vor
...înfricoşeze, înlăturaţi [illegible].

Dacă ascultaţi glasul meu cum aţi ascultat 2o de ani, xx
...ge, dacă nu vă înmormântaţi familiile şi toată starea Dvoastre.

CENZURAT No 7

VASILE V. SERDICI
fost de 5 ori Deputatul
Jud. Tarnava Mare. -

CENZURAT No 7

394

382

DOMNULE MINISTRU,

Răspunzând apelului Domniei Voastre de a participa la o acţiune de propagandă în străinătate pentru Basarabia, subsemnaţii în numele unui grup de fruntaşi basarabeni cu care am discutat chestiunea, avem onoarea a Vă aduce la cunoştinţă că suntem cu totul la dispoziţia Onoratului Guvern şi în consecinţă propunem:

1.- Formarea unui centru de documentare basarabeană care să se puie neîntârziat pe lucru, adunând cât mai mult şi mai potrivit material, care, tradus în mai multe limbi şi multiplicat, să poată servi unde se va cere şi mai ales delegaţilor basarabeni.

2.- Formarea câtorva echipe din câte 2-3 persoane, care să plece de îndată în străinătate, unde să caute ca cetăţeni particulari şi fără dreptul de a angaja Guvernul Ţării, dar cu sprijinul său material şi cu concursul mascat al Legaţiunilor noastre, să servească scopul urmărit cu o cât mai variată dar precisă informaţie privind Basarabia şi hotarul răsăritean al neamului.

Alăturăm lista delegaţilor basarabeni, care urmează să plece în străinătate.

In aşteptarea dispoziţiunilor Domniei Voastre şi a unei conferinţe pentru stabilirea unor detalii necesare, vă rugăm, Domnule Ministru, să primiţi asigurarea deosebitelor noastre consideraţiuni.-

9 -1944

Ioan Pelivan   Pan. Halippa

DOMNIEI SALE

DOMNULUI PROFESOR MIHAI ANTONESCU, VICE-PRESEDINTE AL CONSILIULUI DE MINISTRI, MINISTRU AL AFACERILOR STRAINE.-

395

Ministerul Afacerilor Interne
Dir. Generală

368

393

DELEGATI BASARABENI:

1.- Ion Pelivan
2.- Pan Halippa
3.- Stefan Ciobanu
4.- Dr.Petre Cazacu
5.- Vladimir Cristi
6.- Anton Crihan.

C.N.S.A.S.

396
369

CONSILIERI:

I. Ion Valuţa
2. Gheorghe Năstase
3. Victor Ghimpu
4. Vasile Stirbu
5. Teodor Holban
6. Damian Bogdan
7. Vasile Harea
8. Pavel Mihail
9. Alexandru Bardier.

C.N.S.A.S.

ORGANIZATIUNEA TARNAVA-MARE

370

Fritz Auner (mezelărie) Medias..............................
Richard Auner (salam) Medias ....
Ing. Josif Klingher (mătase) Medias............Ing. Chi[illegible] Medias, Ire[illegible]
Vitrometan, sticlărie, Medias...................Avocat Gheorghe [illegible] sector Seica-Mare, Buc. Christian Teli[illegible]
[illegible]tem (Uzinele de modelat si Emailat Medias...Dr. Benjamin [illegible] presedinte org., Agnita.
[illegible]es (pielărie) Medias........................Dr. Ion Orăsanu [illegible] Medias.
Sch[illegible]abrea "Ideal", (biciclete) Medias..............................
Ambrezi (vinuri) Medias..............................
Rosenauer (suruburi) Medias....................Ing. Alex.-[illegible] [illegible]
Fratii Zimmerman, (postav) Sighisoara..........Avocat Vasile [illegible]
Banca Unită, Sighisoara..............................
Banca Poporului, Sighisoara....................Dr. Comor[illegible]
Hesseimer, coloniale, Sighisoara..............................
Misselbacher, coloniale, Sighisoara............Ion Pui[illegible] [illegible]gele Ferdinand [illegible]
Lö[illegible] [illegible]nzeturi). Sighisoara....................Dr. C[illegible] [illegible]sef. sector V[illegible]
Ad[illegible]ff (piele) ....
Matzak (pânzeturi), Sighisoara..............................
Andrei si Ehrmann, pielărie, Agnita............Pr. Emil Fera[illegible]
Prima Fabrică de piele. Agnit ....
Banca Agniteană., Agnita,..............................
Banca de păstrare si Credit, Rupea.............Avocat [illegible] (sef sector Rupea)
Textila, Rupea..............................
Cooperativa Agricolă "Ajutorul", Sighisoara (Reichsdeu[illegible] sef sector Moardăs, Moardăs.
Cooperativa viticolă din Richis................Pr. Ion B[illegible]
Cooperativa Viticolă din Vorumloc..............Achim Sab[illegible], Vorum[illegible]

DEASEMENI : Colonel Stefan Stoika, la Luther Bucuresti.
Gheorge Serdici Avocat, Czell Brasev, pentru [illegible] Biroului de Presă.
Dtru Beloiu, fin al Dr. Lupu, la Ofaul, Bucuresti[illegible]
Oscar Steenescu, redactor la Biroul de Pr[illegible] s.a.r. Bucuresti (domicil Steenescu [illegible]
SI INSFARSIT, pe NICOLAE CANDEA, cel mai [illegible]

la Scheiu

ORGANIZATIUNEA TARNAVA-MARE

II

Continuare

Sighisoara, fabrică mătase,.Sighisoara.. 286

Fabrica de cărămidă, Sighisoara..

Lingner Albert, Sighisoara, tesături si bolangerie...........................

"Hercules", fabrică tiglă..

Fabrica de sticlă, Medias..

IRTI, textile, tricotaje., Medias..

Uesam, gaz, electricitate.Medias,..

Stürzer, fabrică postav, Medias ....

Fabrica Sonemin, cupru, Copsa-mică...

Mina de bazalt, Racăsul de Jos, piatră.......................................

POENI, mine de granit, Racăsul de jos..

C.N.S.A.S.

PREȘEDINȚIA CONSILIULUI DE MINIȘTRI
CABINETUL
SUBSECRETARULUI DE STAT

Moldova

~~399~~

Ministerul Afacerilor Străine

13 Aug. 930

cifrat Romanoleg Paris

372
~~38?~~

Pentru Domnul Exc. Legația Franceză din Bucureşti a primit dela Min. de Externe din Paris următoarea telegramă:

textul

Rog să ne referiți

Gafencu

C.N.S.A.S.

400
373
398

Acordul Comercial franco român a făcut obiectul în presa română unor informații care au fost reproduse și într'un jurnal de seară francez. Unele din aceste informații sunt inexacte și altele se referă la clauze care trebuiau numai decât păstrate secrete așa cum se convenise ca de pildă acelea referitoare la petrol. Vă rog să cereți Guvernului Român să binevoiască a căuta originea acestui incident surprinzător și regretabil și să-i atrageți atenția că succesul negocierilor poate fi compromis prin asemenea indiscreții. –

(Dimineața Sâmbătă 9 August).

C.N.S.A.S.

PREFECTURA JUDEȚULUI ODORHEIU

CABINETUL PREFECTULUI

Odorheiu la 4 Aprilie 1930.

Domnule Primministru,

Cu cea mai mare durere,trebuie se Vă raportez,că nici in urma mai multor intervenţii,funcţionarii judeţeni şi pensionarii plătiţi din bugetul judeţului n'au primit salariile cuvenite pe 2- luni din acest an.

La intervenţia făcută de noi la Ministerul de Interne sub Nr.2764/1930,la Domnul Ministru de Interne sub Nr. 3925/1930,la Ministerul de Finanţe sub Nrii 3351/1930 şi 3749/1930,nici până in ziua de azi,privitor la salariul celor de mai sus,n'am primit nici un răspuns.

O parte dintre funcţionari sunt ameninţaţi a fi evacuaţi din locuinţă,iar altă parte anume funcţionarii necăsătoriţi,cu ziua de azi se află fără locuinţă şi vipt.

Funcţionarii au incercat ca să ridice in contul salariilor,imprumuturi cu dobânzi dela băncile din localitate,insă neputând garanta restituirea imprumutului la ter-

./.

403

402

men fix.-li-s'a refuzat acordarea acestor imprumuturi.

Domnule Primministru, situaţia aceasta a funcţionarilor, este cu totul insuportabilă, din zi in zi vin in audienţă, reclamând salariul, iar eu, nu le pot ajuta, intrucât, intervenţiile mele de până acum au rămas fără rezultat.

375

Intrucât pentru judeţ, in contul adiţionalelor, cari vor incurge in anul curent, nu ni-se va acorda acreditul cerut (1.300.000 Lei), funcţionarii nu vor primi salariul lor nici peste 3-4 luni, fiind-că contribuabili in periodul primăverii sunt lipsiţi de a căştiga număralul necesar pentru achitarea impozitelor.

Raportând cele de mai sus, Vă rog să binevoiţi a lua măsurile necesare, cât mai urgent posibil, cu atât mai mult fiind-că peste 2 săptămâni sântem in serbătorile sfintelor Paşti.

Primiţi Vă rog Domnule Primministru, asigurarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni ce Vă păstrez,

Prefectul judeţului Odorheiu:

* ROMANIA * Prefectura Jud. Odorheiu

[signature]

DOS. HUDIȚĂ
404
301
376

S C R I S O A R E D E S C H I S A

DOMNULUI PROF. IOAN HUDIȚA, PREȘEDINTELE
COOPERATIVEI "FILMUL ROMANESC"-

STIMATE DOMNULE HUDIȚA,

In Iunie 1943, când ai fost propus de DAMIAN și susținut de CRAINIC spre a fi "a l e s" în Consiliul de Administrație al Cooperativei "Filmul Românesc" și când adunarea generală, după placul legionarilor, ți-a încredințat votul ei, mi-am zis:

-Iată, în sfârșit, un om care nu va fi ca ceilalți lipsit de omenie și necinstit. Poate măcar acum s-a picat norocul pe biata noastră Cooperativă, să fim conduși cum trebue, fără să avem regrete mai târziu...

Am crezut în omenia d-tale, domnule președinte, fiindcă îmi închipuiam că ești loial și că este o deosebire între d-ta și "naționalistul" CRAINIC. Am crezut că ești un democrat înțelept, un umanitarist cu judecata dreaptă, pentrucă știam că n'ai luat parte nici la Rebeliune, nici n'ai prea fost profitor de pe urma regimului trecut (doar "gradul" de profesor universitar, leafa dela Garajul Mihăescu, "Filmul Românesc" și încă dela 3-4 societăți de Căpătuială... Atât!)

Dar m'ai înșelat!

Ceea ce vreau să-ți spun acum nu are nicio legătură cu politica d-tale național țărănistă, cu mila ce te-a apucat pentru ocrotirea "generației de fier" sau cu însămânțările de primăvară. Ci este vorba că vreau să te'ntreb unde vrei să ajungi? Dorești poate să-mi rămână copilașii muritori de foame, să ai pe conștiință viața și existența unor oameni cari au avut încredere în d-ta? Ce vrei, domnule Hudiță ?

Păcatele lui DAMIAN, PORSENNA, CRAINIC, IGIROȘANU și DRAGOȘ PROTOPOPESCU sunt mici în comparație cu vina pe care o porți d-ta. Ei puteau să greșească, fiindcă idealul lor a fost să ia tot și să nu dea nimic. Insă d-ta nu aveai dreptul să faci ca ei și totuși să te pretinzi luptător al democrației umanitare.

Eu muncesc de dimineața până seara târziu, și Duminicile și sărbătorile, pentru 29.000 lei lunar, iar d-ta numai pentrucă treci odată sau de două ori pe lună încasezi peste 100.000 lei lunar.

Te'ntreb care este dreptatea socială în numele căreia înșeli buna noastră credință, domnule ministru Hudiță ?

D-ta ești președintele nostru astăzi și ca președinte ai drepturi, dar trebue să ai și obligații. Nu te-ai gândit la acest lucru și din cauza aceasta, datorită incapacității și lipsei d-tale dela datorie, ai întronat haosul în Cooperativă.

D-ta ești vinovat ! Nichifor Crainic a pregătit haosul patronând mat[...] apucăturile lui Damian, Mănescu, Igiroșanu, etc. și fiind părtaș cu ei, d-ta, ești vinovat întrucât comiți cea mai mare greșală omenească: distrugi cea ce alții au creiat. Și prin aceasta distrugi existența noastră a muncitorilor.

DOMNULE HUDIȚA,

E destul ! Ți-o spune un lucrător cinstit, un membru fondator al Cooperativei, un om nevoiaș, care posedă bogăția sincerității, însă.

E destul ! Lasă-ne cu sărăcia noastră, cu ce avem, cu grija zilelor de mâine să suferim, să ducem lipsa unei "personalități" la conducerea Cooperativei, dar să nu trăim cu impresia că suntem exploatați în mod neomenos de niște oameni cari aveau obligația să ne fie de folos.

E timpul să meditezi și să pleci, domnule profesor Hudiță, până nu e prea târziu...

N. B. OPERATOR
ȘI MEMBRU FONDATOR IN COOPERATIVA
"Filmul Românesc"

405
392
377
C.N.S.A.S.

Iubite Domnule Președinte

Despre Congresul nostru din Timișoara nu-ți voi scrie mai multe, Lencuția și Ghilezán vor face aceasta cu graiu viu. A fost cea mai impunătoare manifestație națională. Vedeți ce a însemnat pentru noi Universitatea? După studenți s'au luat muncitorii și azi noi suntem cei tari și în oraș, stăpâni și pe stradă.

Dar în Lugoj confuzia continuă deși tinde spre destrămare. Ai văzut ce a fost comedia cu Bîrlea? In ultimul moment a sărit cucul din sac. A sărit Grigorie Popescu. Și-a convocat vre-o 20-30 de „aderenți", între ei și Bîrlea și ne-au invitat să mergem să ne înțelegem cu ei asupra șefiei. Am fost și eu și au fost numai „aderenții" lui, aleși spre sprinceană. Cinci ore au durat discuțiile cu ei, ample și edificatoare. Noi l-am provocat pe Grigorie în fața oamenilor lui, să se retragă, creștin-

da-i că nu e indicat pentru această misiune după activitatea sa dela disolvarea Partidului el s'a provocat la autorizația ce a avut dela DTa de a primi secretariatul la Comerț, dar la întrebarea mea, dacă a avut autorizația dela DTa să îmbrace și uniforma lui Carol II — n'a mai putut răspunde nimic. În fața acestor oameni el a căzut. Ceilalți toți generați dar mi-au rugat să supunem chestiunea arbitrajului DTale, căruia ei se supun. Grigorie Popescu a vrut să mai câștige timp, după părerea mea, să se ducă la București, la cei ce-l susțin — nu știu cine! — El însă nu mai poate fi luat în considerare. Caransebeșul nici nu vrea să audă de el. Lucrurile se vor împăca, chiar cu el, nu mai vorbesc de oamenii lui, cari mi-au declarat că au mers până aici, dar nu merg mai departe, și se mulțumească Grigorie cu atât. Vă rog deci, dle Maniu, să binevoiți ale da dezlegarea, căci de aceasta este vorba. Spiritul acesta mercantil, afacerist trebue expulzat în vremuri ca acestea. Cu Ghilezan lucrurile în Severin vor lua un alt avânt, un nou avânt, căci populația

nu e vinovată cu nimic, ea este aceeași
ca în toate părțile, „intelectualii" își amestecă
lucrurile. Nu putem merge la Congres, în
spirit de partid, de interese meschine, acolo
trebue elan și desinteresare. Intrigile se
vor așeza ca la o baghetă magică prin
cuvântul D-Voastră. Dealungul graniței trebuie
să cuprindem într'o singură osmoză suf-
letul națiunei.

Eu mă rentorc, după Congresul
din Lugoj care trebue să aibă loc la 31-
la București spre a lua copiii la Lipova

Al D-Voastră

devotat
Sev. Bocu

406
378
Arhiva ... Generală a ...

Timișoara 21 Martie
1946.

C.N.S.A.S.

PARTIDUL NATIONAL-TARANESC
Organizaţia jud. Câmpulung-Mold.
Mircea Caraciuc
vicepreşedinte al organiz.

Frasin în 5 Iulie 1946.

Găsit la percheziţie în prezenţa mea ... 16 IV 1947

Doar comentarii precise

407

394

379

Către

Organizaţia Centrală a Partidului
Naţional -taranesc
în Bucuresti.

Domnule Preşedinte,

Cu R.No.197 din 30 Iulie 1946 al Oficiului poştal Frasin am înaintat acest memoriu Ministerului de externe.

Anexat vă comunic şi Dvoastre un exemplar cu rugămintea de a-l supune unei examinări în sensul de a se vedea dacă nu cumva partidul nostru poate să-şi însuşească ideia din el sau cel puţin să o sprijine, socotindu-ne deopotrivă de îndatoraţi de a ne preocupa de problema românilor dela Est în aceaş proporţie ca şi de acea a românilor dela Vest.

Doresc ca rezultatul acestei examinări să-mi fie făcut şi mie cunoscut.

Cu deosebită stimă şi devotament.

M. Caraciuc

C.N.S.A.S.

Găsit la percheziție în prezența mea
[signature]
16 Sept 1947

408

380

5

Către
Ministerul de externe
în Bucureşti.

Ministerul Afacerilor Interne

Memoriu.

Presentat de Mircea Caraciuc avocat domiciliat în comuna Pra
spre a/ servi drept sugestie ministerului de externe în legătură cu rev
dicările de ordin național ce sunt a se ridica la conferința de pace.

Domnule Ministru,

In legătură cu lucrările Dvoastre pregătitoare pentru
conferința de pace ce se apropie privind revendicările noas=
tre de ordin național, să-mi fie ertat ca pe calea acestui me
moriu să formulez şi eu o sugestie de care dvoastre, după ju=
decata şi chibzuința omului politic ce deține resortul în sf
ra căruia cade competința acestei materii, ve-ți ține cont de
ea sau nu ve-ți ține.

Eu care cu ocazia serviciului militar din recentul războiu
în grad de locotenent am călcat toată Republica moldovenească
precum şi toate satele de moldoveni depe malul stâng al Bugu
lui în număr de 28 precum şi parte din cele de dincolo de râ
Bug, şi care am admirat şi m-am mirat de faptul până atunci ne
recunoscut că dincolo în ținutul acelei republici există o n
ouă şi întreagă națiune şi o nouă şi întreagă lume românească
după terminologia noastră şi în proporție aşa de mare, cred e
necesar că această a mea sugestie merită să fie ridicată pân
la masa conferinței de pace.

Este vorba de unitatea problemă politică ce se cere
rezolvată.

Am impresia că, privind la realitatea situației şi aşezări
politice anormale de astăzi a neamului nostru, instinctul na
țiunii noastre îşi pune următoarea întrebare.

Care este cauza, pentru ce, şi până când națiunea româno-mo
dovenească este condamnată să trăească o viață politică împărți
tă în două state adică într'un stat îmbrăcat în formă de re
gat şi într'alt stat îmbrăcat în formă de republică, şi dacă
nu cumva a sosit momentul istoric ca această stare să-şi gă=
sească normalizarea.

Apare şi este doar anormală starea de până astăzi ca Nis
trul respective Prutul să împartă această națiune în două
bucăți când ştiut este că membri cari formează statul denumi
Regatul român şi cari poartă astăzi denumirea politică de ro
mâni şi membri cari formează statul denumit Republica moldo=
venească şi cari poartă astăzi denumirea politică de moldove
sunt din punct de vedere al naționalității aceiaşi.

Au aceeaş origine etnică, vorbesc aceeaş limbă, au aceleaşi
obiceiuri, fac parte din acelaş trup firesc național şi teri=
torial, şi au aceleaşi aspirațiuni în viitor.

Basarabia propriu zisă nu este o soluție pentru această
problemă.

Basarabia este numai o parte mediană din această națiune şi
din teritoriul acestei națiuni care în decursul timpului

CNSAS

balansează numai între cele două state ale aceleiaş naţiuni, adică când se alipeşte la statul regat când se alipeşte la statul republică.

Expresiile ce se obişnuesc la noi că: "Am pierdut Basarabia" sunt din punct de vedere naţional româno-moldovenesc neexacte şi lipsite de adevăr deoarece ea nu a fost nici când pierdută fiindcă nu a eşit afară din cadrul naţiunii fie că sa alipit la un stat fie că sa alipit la celalalt stat ale aceleiaş naţiuni.

Ele sunt exacte şi se potrivesc numai cu privire la judeţele basarabene din sudul Basarabiei şi la judeţul Hotin cari au fost alipite la Republica ucraineană.

Soluţia ce se impune a fi căutată deci nu este de găsit în problema Basarabiei ci ea este de căutat şi de aflat în problema fusiunii celor două state regat şi republică într'un singur stat naţional.

Odată şi concomitent cu obţinerea acestei soluţii sunt a se revendica pe baza aceloraşi principii şi judeţele basarabene precum şi Bucovina de nord alipite la Republica ucraineană.

Formula acestei fusiuni precum şi forma constituţională pe care urmează să o îmbrace acest nou stat trebuesc să fie primite dela naţiunile aliate, în înţelegere cu noi şi cu consimţământul U.R.S.S. în special, cari pregătesc tratatele de pace şi noile aşezări ale naţiunilor.

Ocasia punerii în discuţie a acestei probleme este actuală şi altă ocasie nu se ştie când se va mai ivi în cursul istoriei pentru a se putea încerca această normalisare politică şi naţională.

Demersul în acest sens este de competinţa actualului guvern român, fiindcă guvernarea statului moldovean autoritatea constituţiei lui actuale nu are facultatea completă de a pune pretenţiuni şi a se exprima în acest sens.

Acea sarcină naţională pe care Mareşalul Antonescu nu a putut-o aduce la îndeplinire pe calea armelor, şi care sa dovedit procedeu greşit, revine şi cade astăzi în competinţa actualului guvern român să o înfăptuească pe cale diplomatică.

Omiterea acestui demers şi nefolosirea respective pierderea acestei ocasii ar crea cauza şi răspunderea istorică a reprezentanţilor săi actuali faţă de poporul româno-moldovenesc de a nu-i fi prezentat şi susţinut spre resolvire deziderentul său în faţa forurilor competente internaţionale.

Pentru adunarea şi procurarea datelor şi motivelor justificative în acest sens de ordin etnic, istoric, teritorial, economic, etc. sunt a se consulta şi documentele din arhiva Guvernământului Transnistriei precum şi cele dela Institutul central de statistică din Bucureşti.-

Presin în 28 Iulie 1946.

/Mircea Caracino/

381
396
409

Suplimentul săptămânal
al gazetei noastre.

PAGINA ARTISTICA
Cronica săptămânei

CIRCUL PALADIUM

Mare spectacol de gală în fiecare seară

Pentru prima oară în România, după data de 6 Martie 1945, a apărut pe scena teatrului românesc, la Circul Cărăbuş, Paladium, această piesă sovietică "IA LIUBLIU POPOR" în versiunea românească de "Largă concentrare democratică".

Trupa de marionete este condusă din umbră de subreta Anicuţa-Aniuşka Pauker, alias Rifcălă, asistată de mult simpaticul dresor de iepuri, Laszlo Luka zis Vasile Luca, zis Maghiaru.

DISTRIBUTIA :

Clownul........................	Petre Groza, zis doctorul
August prostul........................	Romică Zăroni, zis plugarul
Fachirul din Obor........................	Fănică Voitec, zis îmblânzitorul de copii
Jongleurul........................	Ghuţă Tătărescu, zis împeleciatul din Balcani
Primul vânzător........................	Ghelmegică
Al II-lea vânzător........................	Gheriu, zis Jepi Scheffer
Al III-lea vânzător........................	Schreier Elias, zis patriotul sau patrihoţul
Povestitorul........................	profesorul Costică dela Iaşi
Transportul marionetelor........................	Meşterul Geo dela Dej
Dresorul........................	Teoharii Georgescu, zis Bubi

Orchestra de ţigani, adusă din împrejurimi cu mari sacrificii, e condusă de maestrul Vlădescu dela Răcoasa.

Se vor lansa următoarele şlagăre: Bumbăcel, bumbăcel", Foamete nu eşti departe, Speculanţi şi saboteuri, Nu vreau să plec dela putere, Mi-e dor de lagăr, (tango, romanţă), Bun voiaj la Moscoviţa, Minte-mă şi muşcă-mă de nas, (tangou de Ianuarevici), Popor de ce nu eşti cu noi?, (tango duios), Veţi mânca răbdări prăjite (paso-doble de Pârvulescu.

Această piesă se joacă fără întrerupere dela 6 Martie 1945 în toate pieţele publice: Victoriei, Naţiunei, Sf.tu Gheorghe, Parcul Carol, Luna Bucureştilor.

In acest scop, s'au instalat recent megafoane la toate intersecţiile străzilor, pentru a auzi întregul popor "liber şi sătul".

In programul viitor: "6 luni de dictatură"

In curând: Foametea, cu aceeaş distribuţie

In studiu: Anarhia, cu aceiaş amărâţi

bbbbbb

0 TITEL PETRESCU
410
382
367
C.N.S.A.S.

Declaraţie

Subsemnatul Const.-Titel Petrescu declar următoarele cu privire la autorizaţia dată d-lui Gr. Niculescu-Buzeşti:

am autorizat pe d. Gr. Niculescu-Buzeşti să ia contact cu partidele socialiste din străinătate şi să le informeze asupra situaţiei partidului social-democrat independent din România. Am scris aceasta pe o scrisoare bătută la maşină care purta semnăturile d-lor Iuliu Maniu şi C. I. C. Brătianu.

Const. Titel Petrescu

27.IX.1947

411

383

388

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Constantin Titel-Petrescu declar următoarele cu privire la autorizaţia dată Dlui GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI :

Am autorizat pe dl. GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI să ia contact cu partidele socialiste din străinătate şi să le informeze asupra situaţiei partidului Social-Democrat Independent din România.-

Am scris aceasta pe o scrisoare bătută la maşină care purta semnăturile Dlor IULIU MANIU şi C.I.C. BRATIANU

/ss/ Const. Titel Petrescu

27 Septembrie 1947.-

C.N.S.A.S.

PAMFIL ȘEICARU 412
C. I. C. ANTONESCU
11
384

Domnule Președinte
și iubite prietene,

A venit vizele pentru Marinescu și Vorela. Îți mulțumesc. Fără voința categorică a Dtale nu ar fi primit vizele. Îmi pare rău că fără să vreau am provocat toate aceste complicații în împrejurările acestea așa de grele, când din toate părțile ți se solicită atenția. Dar nu este vina mea. Nici într'o țară nu ar fi fost posibilă acțiunea lui Cadere care a căutat să defăimeze pe Marinescu ca având legături politice suspecte, legături cunoscute de Dta și folosite pentru țară. Denunțare făcută legației elvețiene din Lisabona și complicitatea legației dela externe. Sunt mai mult decât scârbit, sunt [illegible] până în fundul sufletului. Asemenea specimene scoboară țara în cel mai tragic impas. Te plâng că ești nevoit să-i folosești și nu voi înceta să-ți repet ce scumpă prietenie schimbă-i din timp. Nu aș vrea să vie ziua când vei spune: Seicaru a avut dreptate. Îl știi pe Cadere incorect. Un moment ai ezitat [illegible] verificării escrocheriilor, pe urmă ai revenit. Nu poți invoca opoziția Mareșalului, care are o părere [illegible] proastă despre Cadere. Atunci? Ezitările în sancționări, tot ce este indulgență nu este socotit ca expresie a mărinimiei, ci ca un semn de slăbiciune.

Aș vrea să-ți arăt și alt aspect la externe decât al indulgenței. Și este necesar.

415
385

4/ conduci corabia în furtună și cum vezi [illegible] mulți colaboratori feloni care nu așteaptă decât un singur moment de clătinare ca să răstoarne pe cel care se luptă cu uraganul ce prăvale valuri asupra corabiei? Nu te iubesc. Sunt invidioși pe cât sunt de neputincioși, pândesc cu lașitate. Insist: unde ai simțit viermenia, înlătură-l. Câtă prietenie îți port atât de mult insist să înlături ticăloșii.

În chestia dreptului evreilor de a se refugia prin satele din jurul Bucureștilor alătur o petiție a purtătorului de cuvânt al social-democraților, Titel Petrescu. Este un om de mare probitate politică și categoric anti-comunist. Nu ar fi rău să-l chemi. O înlesnire de organizare a social-democraților ar fi oportună, un adversar al comuniștilor mai mult.

Pentru a vedea câtă dreptate am să insist în problema dreptului de refugiu al evreilor, alătur o notă informativă menită să facă un dureros contrast cu ordinul dat de D-ta, ordin menit să aibă așa de mari consecințe la pace. Nu se poate să fii mereu înțeles și sabotat de toți miopii aparatului acestui Stat! Dacă sunt alături de D-ta și azi, dar mai ales mâine, sunt numai fiindcă îți cunosc chinul sbuciumul, risipa dramatică de energie în luptă cu toți mărginiții, cu cei de rea credință, cu toți apucații.

3) Mi-a telefonat fiica mea și m'a rugat să-ți mulțumesc pentru cutia (?) inimă și pung. Ea trebue să rămână cu Viorela fiindcă fata mea este tare anemică, nici nu-și poate alăpta fetița. Marius pleacă imediat la Berna, iar Viorela rămâne la Viena cu mama ei până ce obține și Tanți viza. Acum totul este pe drum bun mulțumită prieteniei obtale neostenite.

386

O întrebare: Când apar numirile în Consiliul diplomatic? Bănuești că le aștept cu nerăbdare.
A doua întrebare: ai părăsit cu totul ideia organizării de pe acum a mijloacelor de apărare a țării în timpul păcii, printr'un ziar englez și unul francez? Ar fi păcat.
In orice caz mi-i dau să trimiți din când în când și câteva gânduri pentru vechea noastră idee.
Iți trimit raportul administratorilor delegați asupra situației „Curentului". Te va speria cifra pagubelor.

Și acum mulțumiri pentru tot ce ai făcut pentru vechiul constantul prieten

[semnătură]

13 mai 1944

Ministerul ... Dir. Gener...

Arhiva dlui Maniu
găsit la mine
[illegible]

416
403
387

S I R E,

In cursul lungei mele cariere politice, am fost călăuzit de un principiu statornic : lupta împotriva actelor de violență și a abuzului de putere, ori în ce împrejurări s'ar fi produs și oricine le-ar fi săvârșit.

Stau dovadă pentru aceasta repetatele mele intervenții și protestări, cu prilejul atâtor evenimente tragice, cari s'au înscris în istoria țării în ultimele două decenii.

Am fost printre cei dintâiu cari am luat atitudine împotriva mișcării legionare, cerând desființarea ei ca acțiune politică, pentrucă reprezenta o metodă de teroare și de violență, străină sufletului românesc, a cărei victimă a fost mai târziu regretatul I. G. Duca, și se lăsa condusă de îndrumări din afară de hotarele noastre, ale unor puteri străine.

Dar aceasta nu m'a împiedecat să ridic cuvântul meu de protestare și împotriva suprimării fără judecată a lui Corneliu Codreanu și a altor fruntași legionari, ca și împotriva sângeroasei represiuni colective, care a urmat asasinării lui Armand Călinescu.

Am atras atunci atențiunea Regelui Carol al II-lea și a sfetnicilor săi că asemenea fapte samavolnice și sângeroase nu sunt în tradiția noastră politică, ce rămăsese până atunci ferită de excesele, atât de obișnuite în alte state, și că ele desvoltă în mod fatal un sentiment de ură și de răzbunare, care poate determina un șir nesfârșit de atentate și omoruri cu cele mai dezastruoase consecințe.

Din nefericire, prevederile mele s'au împlinit întocmai, și un an mai târziu, sub regimul legionar, uciderea foștilor miniștri închiși la Jilava, culminând cu asasinarea lui Nicolae Iorga și a lui Virgil Madgearu, n'a putut decât să confirme temerile ce le exprimasem.

De asemenea, când s'au luat sub guvernul Mareșalului Antonescu, măsuri cari loveau în întregi categorii politice și sociale, pentru a da urmare prigoanei rasiale a cărei aplicare

./.

417 v. Lucrări
404 388

ni se cerea de Germania hitleristă, am protestat, printr'un memoriu, care a fost adus la cunoştinţa publică, în contra exproprierii bunurilor evreeşti şi a persecuţiunii instituite împotriva cetăţenilor români de rit mozaic.

Am intervenit de asemenea pentru a opri deportarea în Transnistria a Ţiganilor, aşezaţi de atâtea generaţii în satele şi oraşele noastre. Pot afirma că n'am lăsat să treacă nici un prilej, nici atunci, nici mai târziu, fără a mă rosti cu toată hotărârea împotriva arbitrarului şi a violenţii îndreptate, fie împotriva unor persoane, fie împotriva unor colectivităţi de ordin etnic sau social.

Intemeiat pe aceste precedente şi credincios acestor principii, socotesc şi acum de datoria mea să supun Majestăţii Voastre obiecţiunile esenţiale ce trebuesc aduse recentelor procese intentate unora din foştii miniştri ai Guvernului Antonescu şi judecate de secţiunile Curţei Criminale din Bucureşti.

Aceste obiecţiuni privesc două laturi. Ele sunt de natură juridică şi politică.

Acuzaţia adusă foştilor colaboratori ai Guvernului Antonescu, se intemeiază în general pe simplul fapt al participării la acest Guvern, socotindu-i prin aceasta răspunzători pentru toate actele regimului dictatorial, care s'a încheiat la 23 August 1944. O asemenea răspundere colectivă nu există însă în regulele de drept internaţional, cari au fost aplicate în procesul dela Nuerenberg, deoarece acuzaţii din acest proces n'au fost condamnaţi pentru faptul de a fi aparţinut Guvernului german sau Statului Major al Armatei Germane, ci pentru răspunderile şi acţiunile lor individuale, dovedite în cursul dezbaterilor.

Dimpotrivă, deşi le încriminase în actul de acuzare, Tribunalul Internaţional dela Nuerenberg, a scos de sub acuzare guvernul german şi statul major german, neimplicând într'o urmărire colectivă decât formaţiunile partidului naţional-socialist.

Cu atât mai mult, acest mod de a proceda trebuie aplicat în împrejurările din România, când ştiut este că întreaga răspundere a acţiunii de guvernare din timpul dictaturii a fost însuşită de Mareşalul Antonescu, care n'a discutat cu miniştrii săi nici una din hotărârile importante pe cari le-a luat cu privire la continuarea războiului şi nici nu a înţeles măcar să-i înştiinţeze despre apropiata lui declarare.

./.

418 389 405

De altfel o parte din acuzaţi au făcut cunoscut, în diferite împrejurări, puncte de vedere deosebite, desolidarizându-se în mod categoric, fie prin demisiuni, fie prin memorii întocmite în acest scop, de politica dictatorului. De aceste fapte cunoscute şi dovedite, judecata n'a voit însă să ţie seama.

De altfel, pentru a se asigura resultatul dinainte stabilit un complect special a fost alcătuit din magistraţi delegaţi din toate secţiunile Curţii de Apel din Bucureşti, în flagrantă contrazicere cu prevederile legale, cari nu permit această complectare decât prin tragere la sorţi de către Primul Preşedinte.

In fine, cei mai mulţi dintre acuzaţi au beneficiat, cu trei luni mai înainte, de ordonanţe de neurmărire, de cari reprezentanţii Parchetului cari le eliberaseră n'au voit de asemenea să ţie seama, deşi dela emiterea lor nu se produsese nici un fapt nou, nici nu s'a redeschis instrucţiunea ce fusese încheiată prin aceste ordonanţe. Aceste consideraţiuni ajung pentru a măsura cât de adânc s'au prăbuşit autoritatea magistraturii şi a justiţiei, devenite simple instrumente în mâinile Guvernului. Statul este astfel lipsit de unul din principalele temeiuri ale încrederii, pe care se reazămă instituţiunile Ţării.

Dacă aceste grave călcări de drept constituie puternice motive de ordin juridic ce pot fi invocate împotriva sentinţelor pronunţate de Curtea Criminală, problema are însă şi un aspect politic, privind chiar organizarea Statului şi funcţionarea aparatului de guvernare.

Intr'un guvern dictatorial, cum a fost acel al Mareşalului Antonescu, conducerea politicii generale şi răspunderile ei au fost în întregime în mâinile conducătorului acestui guvern, care le-a suportat consecinţele. Le-au suportat deopotrivă cu el colaboratorii săi apropiaţi, cărora le-a împărtăşit vederile sale şi al căror concurs i-a fost asigurat în tot timpul guvernării. Prin această judecată şi condamnare, au fost împlinite prevederile Convenţiei de Armistiţiu, cari făceau, pentru Ţara noastră, din urmărirea şi pedepsirea criminalilor de războiu, o obligaţiune de ordin internaţional.

Nu pot fi însă sub nici un motiv aşezaţi în aceeaşi categorie militarii de profesiune sau specialiştii în materie economică sau financiară, sau în alte ramuri ale activităţii publice,

./.

419 390 406

cari au intrat in Guvernul Antonescu, uneori constrânşi sau din ordin, alteori îndemnaţi de preocuparea de a contribui cu experienţa şi capacitatea lor, la apărarea intereselor Statului şi ale economiei româneşti. Nu trebuie uitat că Statul are întotdeauna nevoie de un guvern, a cărui funcţionare, în interesul ordinei şi stabilităţii, îi dă autoritatea necesară pentruca dispoziţiunile sale să fie executate de organele în subordine, fie din armată, fie din administraţie. Legitimitatea politică a unui guvern dictatorial, poate oricând fi contestată, dar dacă oamenii politici pot manifesta vederi deosebite şi întreprinde acţiuni opuse aceleia a guvernului - cum au şi făcut-o, în conformitate cu convingerile lor - această libertate nu este la îndemâna elementelor încadrate în aparatul de Stat. A sancţiona prin grave condamnări penale pe acei cari s'au conformat acestei reguli şi a pretinde în orice împrejurare din partea armatei şi a funcţionarilor aprecierea individuală a ordinelor primite şi a oportunităţii executării lor, deschide în mod inevitabil drumul anarhiei şi al războiului civil.

Faptul că asemenea împrejurări nu s'au produs în România şi că la 23 August 1944, chemarea Majestăţii Voastre a fost urmată de unanimitatea suflării româneşti, se datoreşte nu numai ecoului pe care l'a aflat în conştiinţele şi aspiraţiunile tuturor, dar şi sentimentului de disciplină şi solidaritate naţională al armatei şi al întregii administraţii. Procesele judecate acum, în împrejurările cunoscute, de secţiunile Curţii Criminale, sunt de natură să zdruncine această temelie statornică a aşezămintelor noastre, şi să lipsească orice guvern - şi cel de astăzi, şi cele viitoare - de putinţa de a-şi exercita autoritatea, în marginile ei legale, pe toată scara ierarhiei administrative.

Nu trebuie de asemenea pierdut din vedere că s'a făcut cu prisosinţă dovada, în cursul procesului, în special pentru acele departamente cari aveau în sarcina lor resolvirea chestiunilor economice şi financiare, că prin activitatea miniştrilor cari au stat în fruntea lor sub Guvernul Antonescu, s'a putut apăra avuţia naţională, respinge pretenţiile mereu sporite ale Germanilor şi păstra acel potenţial lăuntric, prin care Ţara noastră a putut face faţă şi împrejurărilor dela 23 August 1944, redobândindu-şi independenţa de acţiune, - şi obligaţiunilor armistiţiului, şi nevoilor războiului pe care l'a purtat alături de Naţiunile Unite, până la sfârşitul operaţiunilor militare pe fronturile din Europa.

./.

 420 391

Se ştie că deasupra acţiunei vremelnice a guvernelor şi a greşelilor pe cari ele le pot săvârşi, există o permanenţă a comunităţii naţionale, ale cărei interese statornice şi a cărei fiinţă însăşi se cer apărate în toate împrejurările, cu deosebire când este vorba de popoare mici sau chiar mijlocii, ale căror resurse în oameni, în teritoiu şi material nu sunt nemărginite şi nu pot rezista catastrofelor deslănţuite în tehnica modernă. Acei cari se mărginesc a apăra în ordinea administrativă şi tehnică, aceste interese permanente şi substanţa însăşi a economiei şi vieţii naţionale, nu pot fi consideraţi criminali de războiu, în înţelesul pe care l'a dat acestui cuvânt jurisprudenţa instanţelor internaţionale, şi cu atât mai puţin vinovaţi de dezastrul ţării.

Judecarea şi sancţionarea nedreaptă şi disproporţionată a foştilor miniştri din Guvernul Antonescu urmăreşte deci alte scopuri decât acele ale justiţiei şi răspunde altor cerinţe decât acelor, cari au fost invocate în faţa instanţelor.

Este vorba şi în cazul acesta de aceeaşi tendinţă, care s'a putut întrevedea încă dela începutul actualei guvernări, şi se poate urmări prin întreaga sa legislaţie, ca şi prin înscenările poliţiste, încercate în repetate rânduri împotriva partidelor democratice din opoziţie: discreditarea şi desfiinţarea, sub un pretext sau altul, al unei întregi categorii sociale, şi anume lichidarea burgheziei româneşti, înlăturând sistematic şi pe rând, toate elementele în stare de a se opune tiraniei partidului comunist.

În acest proces de distrugere al societăţii, susţinătoare a statului naţional, proces care nu se va opri nici la cele mai înalte trepte ale ierarhiei sale, sentinţele îndreptate împotriva foştilor miniştri constituie una din etapele hotărâtoare.

Îndemnat de un sentiment de înaltă răspundere şi de grija de a restabili funcţionarea normală a Justiţiei, ca una din temeliile ordinei noastre de Stat, rog respectuos pe Majestatea Voastră să ia în cea mai serioasă consideraţiune chestiunea proceselor intentate foştilor miniştri din Guvernul Antonescu, şi gravele lor consecinţe.

Sunt al Majestăţii Voastre prea plecat şi prea supus!

ss. C. I. C. Brătianu

31 oct 946

Electra s'a intrupat din jale
Guvernul Grozea din teroare
Electra-i piesă englezească
Iar Grozea get beget rusească.

"Sus guvernul Grozea! "
La spânzurători
"Jos Maniu Brătianu!"
Să tragă de sfori

Aşa-i Tara Românească
Veşnic o conduce fusta
Până eri a fost Lupeasca
Azi e Ana balabusta.

Sfârşitul decretelor lui Pătrăşcanu

S'a dus cu criminalii de războiu
Fală jidanilor eroi
Trăiască Legiunea şi Căpitanul
Semnat : Lucreţiu Pătrăşcanu

Trăiască Dej şi Pătrăşcanu
Cât Garda şi cu Căpitanul
Iar Părintele Burducea
Să le pună pe piept crucea.

./.

Reg. Inv. Lig. Fond. nr. 1531 din 5 Aug 1947.
421
408
Găsit la Profesorul Mavrodin Atanase din Făgăraş
392

- 2 -

6. Geo, Teo și Romeo
Stau cu toți lungiți pe spate
Si lucrează la o carte
"Amintiri din Facultate"

Geo =Gheorghiu
Teo =Tech.Georg
Romeo=Rom.Zăron

7. Vraca și cu Voiculescu
Trăesc prin sufleurul lor
Grozea și cu Tătărăscu
Fără de Vișinski mor

8. Divizia T.Vlad.Debre

Din Vânători de Munte
Ai devenit Pandur
Ți-a pus Ana stea in frunte
Si un debrețin in c..

9. Intr'un secol agitat
Nu e lucru de mirare
Că mâncăm cu toți c....
Insă eu tare mă mir
Cum de afirmă Sadoveanu
Că-i serbet de trandafir
Lui Tătărăscu

10. Cu fața spre Răsărit
Cu c.... descoperit
E ușor de presupus
Ce-o să intre din Apus.

C.N.S.A.S.

- 2 -

...pate

o =Gheorghiu
o =Tech.Georg
meo=Rom.Zăron

T.Vlad.Debre

unte

tărăscu

422
409
393

11. Ține minte trei cuvinte
Si nu fi așa de trist
Garda merge înainte
Prin Partidul Comunist.

12. Materia se măsoară cu Atomul
Energia cu Ionul
Electricitatea cu Electronul
Pământul cu pogonul
Si prostia cu Zăronul

13. Dela Dunăre la Iași
Ducem lipsa sării
Fiindcă -o parte din ocnași
Sunt la cârma Țării

14. Acuma văd toți idioții
Ce n'au văzut în alte dăți
Că vor muri curând cu toții
Copleșiți de libertăți,

15. Armistițiul ne-a impus
Să dăm boi. Noi ne-am supus
Si ca să complectăm doza
L'am trimes pe Petru Grozea
Dar cum nu era de rasă
L'au trimes 'napoi acasă

16. Dacă guvernul dela noi
s'a dus pe plaiuri moscovite
E că la un transport de boi
Mai lipseau vre-o 10 vite.

17. Caligula ~~ku~~ Împărat
Si-a dus calul în Senat
Însă Grozea mai sinistru
Si-a făcut bou Ministru

18. Cei trei mari români
Vlad Țepeș cel cinstit
Ion Vodă cel cumplit
Petru Groza cel tâmpit

C.N.S.A.S.

19. Trec pe drum vre-o lo boi
Inţoliţi in haine noi.
Ei se îndreaptă spre Palat :
E partidul Democrat.
Grozea, fruncea din ciriadă
s'a oprit pe loc să şadă
că's perdut la o răscruce
Bou. Zăroni-Bou Burbuce
Când ciriada s'a întrăgit
Grozea Pătru a mugit :
Mo, tovarăşi democraţi
Pentru ce vă răşchiraţi ?
A răspuns Bou Zăroni
Incheindu-şi pantalonii:
Mo- că nu ne-am răşchirat
Numai cât ne-am băligat.

20. Noi vrem pâine şi malai,
Si pe Regele Mihai
Să ne scape de "davai "
(sâma Si pe Grozea sub tranvai)

21. Petru Grozea e om fin.
Teohari e creştin
Pătrăşcanu e om drept
Zărone e om deştept

Blestemă.

22.
Cine a votat soarele
să-i cadă picioarele
Si mâna dela cot
Cu ştampilă cu tot.

" C. J. C. Brătianu

---

23. Tăndărică fără frică
Nu-i de gumă nu-i de sticlă
Nu se sparge nu se strică
Cade'n cap şi se ridică .
A'nceput cu da sau nu
A trecut la je m'en fous
A găsit şi un drapel
Si s'ascunde după el .
Să-şi păstreze pielea 'ntreagă
Intră slugă la dârloagă
Are cap ca de maimuţă
Asta cine e ? ....E Guţă .

410 / 394

Are cap pătrat şi dur
Pe Muscali îi pupă'n c..
Cu Maghiarii face - amor
Fiindcă Pesta - i mama lor
si-a ajuns apoteoza
Esta cine este ? E Grozea

Uite popa - nu e popa
E unic in Europa
Nu-i de rasă - poartă rasă
Si de cruce nu se lasă
"Stelei" el inchină crucea
Asta cine e ? Burducea

C.N.S.A.S.

- 2 -

1. Zărone umbla cu degetul cel mare dela mâna dreaptă ridicată insus intrebând :
"Mai este ceva de semnat ? "

2. In drumul spre Moscova ,cu avionul,Grozea simte unele semnale in stomac . Ne ştiind cum se procedează in avion, face in joben şi-l aruncă pe fereastră .

Comunicatul ne oficial de a doua zi anunţă că Dl. Grozea având un accident ,cade cade din avion şi s'a găsit numai jobenul şi creeri săi .

3. La formarea guvernului,Grozea era in dilemă: Să-l numească pe Zărone la Comunicaţii, ca fost vizitiu, san la Sănătate, să combată molimile spunând : " Ho,boală ! "

4. Zărone intră intr'o prăvălie şi cere o pereche de mănuşi, vânzătoarea îi aduce ,dar mai cere o pereche pentru ca să aibă trei mănuşi să poată purta una in mâna stângă "cum a văzut el boerii pe stradă "

5. Examenul de admitere in Liceu a fost desfiinţat , ca să poată intra şi Zărone şi Gheorghiu Dej in Cl. I-a .

6. F.N.D. = Foamete ,nenorocire,dezastru
= fără Naţie şi Dumnezeu
F. - la naşterea şi Dumnezeii.

./.

~~424~~
~~395~~
411

dela

al,Grozea
ind cum
i-l arunc

oua si
,cade
be,ul și

era in
unicații,
bată mo-

și cere o-
,dar
trei mînași
a văzut

a fost des-
și Gheorgh

,dezastru
zeu
..

C.N.S.A.S.

7. Se face un concurs de afişe
Prietenia Romăno Sovietică Premiul I.
Se reprezintă un c.. mare roşu iar Grozea cu limba tricoloră îl linge
Foametea din România Premiul I.
Se reprezintă un c.. mare cu pânză de paianjen imprejurul orificiului anal

8. Discursul lui Gheorghiu Dej
"Au făcut destule boerii peste capetele noastre, a venit timpul să deschidem gura ..."

9. Un funcţionar epurat sub regimul Rădescu face cerere de reintegrare .
Rezoluţia : "Se va băga de unde a eşit"

10. Zărone află că ori ce decret se termină astfel : " Al Majestăţei Voastre prea plecat şi supus servitor ". Si face următoarea rectificare : " Prea plecat şi supus fost servitor "

11. Pătrăşcanu intreabă pe Zărone câte mere poate mânca pe stomacul gol. "Şapte"
"Imposibil după ce ai mâncat un măr nu se mai chiamă că mănânci pe stomacul gol"
Zărone incântat vrea să facă acelaş banc Primului Ministru, insă Grozea răspunde " Cinci ". Zărone îi spune desamăgit :"Păcat că n'ai spus şapte căci îţi spuneam un banc bun ".

12. Zărone îşi dă demisia din Guvern de oare ce Gheorghiu Dej i-a furat abecedarul şi nu vrea să guverneze cu hoţii.

13. Ce deosebire este intre Gheorghiu Dej şi C.F.R. ?
Dej are 4 clase
C.F.R. are 3 clase

./.

14. Grigoraş Dinicu e arestat, fiindcă la un chef unde era Grozea ,Dej , Zărone şi Teohari a cântat : " Patru boi cu lanţul in coarne ".

15. Grozea la o şcoală primară spune :" Eu sunt Ministru Grozea, care a adus bumbacul Soviectic . " Copii repetă : " Ministrul bumbac care a adus groaza sovietică. "

16. Regele convoacă Consiliul de Miniştri pentru ora 18, insă Grozea cere amânarea de oarece Miniştri sunt la curs seral .-

17. S'a inceput colectarea de saltele şi alte lucrari de lână , ca să prăgătească căderea pe moale a Guvernului Grozea .-

18. Truman primeşte o telegramă :
F.N.D.,U.P.,A.P.:
Foamete - nenorocire dezastru urmează puşcăria
Ana Pauker

Răspuns: A.R.L.U.S.
Atunci rupeţi legăturile Uniunea Sovietică.

19. Zărone se prezintă la Palat şi după prezentarea la Rege, vede şi pe Regină dar neştiind care-i protocolul intr'un moment de inspiraţie, spune : Săru-mâna ,Sire-nă.

20. Pătrăşcanu s'a ars foarte grav fiindcă s'a şters cu Scânteia .

21. Legionarii aveau Cultul morţilor.
Comuniştii au Moartea culţilor

22. O ţară condusă de Rege = Regat
Impărat = Impărăţie
Grozea = Grozăvie

23. Ce deosebire este intre Groza şi Grozea
Groza = Haiduc
Grozea= Hai s'o mai duc .

./.

C.J.C. [illegible]

24. La Presidenţia Consiliului de Miniştri
Se joacă piesa: "Cât o să mai miargă"

Direcţia de scenă:	Tătărăscu
Texte	Visinschi
Mâsica	C-tinescu Iaşi
Decor	Fl. Bagdasar
Figuraţii	T.V.şi H.C.C.
Electrician Sef	Gheorghiu Dej
Sufleur	Vinogradov Susaicov
Regia	Ana Pauker

Costumele executate din bumbac Sovietic

Actorii

Dir.Spit.Nebuni	Grozea
Juristul imprudent	Pătrăşcanu
Evreul travestit	Teohari Georgescu
Bătrânul servitor	Gen.Dombrovschi
Oratorul silei	Ralea
Spionul	Bodnăraşu
Rătăcitul soartei	Romalus Zărone
Prea Sfântul	Pr. Burducea
Un bun român	Lotar Rădăceanu
Un sef fără partid	Titel Petrescu

Turneul va trece prin -Văcăreşti,Doftana,Jilava

25. O bătrână văzând portretul lui Stalin întreabă cine e " Cel care ne-a scăpat de Nemţi". "Apoi să dea Dumnezeu să ne scape şi de Ruşi! -

26. Grozea viziteazã un spital de nebuni, bolnavii sunt învăţaţi să facă manifestaţie de simpatie. Trecând printre ei Grozea este ovaţionat . Unul stă deoparte
" Dar Dta ?"
" Să trăiţi Domnule Ministru eu sunt portarul nu sunt nebun"

./.

27. La un banchet se ţin discursuri şi vorbindu-se de Maniu şi Brătianu sunt numiţi " ramoliţi, invechiţi " spre deosebire de Dl. Dr. Petre Grozea, care, spune Zărone e un om inalt voinic , tânăr, sănătos , născut dintr'o mamă voinică ....
Grozea intrerupe discursul spunând că nu-i plac inexactităţile . Mama lui este mică de statură ,l'a care Zărone răspunde : "Lasă Sefule, vaca mică face boul mare ".

28. Zărone se duce la Gheorghiu Dej . La intrare portarul îl anunţă că biroul colegului său este la etajul IV şi că trebue să se urce cu liftul.
" Cu ce ? Mă rog frumos "
Cu liftul
Un lift boi îl conduce apasă pe buton şi cutia incepe să se urce , in zece secunde călătoria e terminată . Lui Zărone îi place şi face acest drum de patru ori.
" No, cât face, rogu-te ?"
15 lei călătoria
Zărone scoate creon, hârtie şi face socoteala:

15
15
15
15
16665 şi achită

Ajuns la Gheorghiu Dej şi ne fiind sigur de socoteala făcută îi cere concursul.
Dej face următoarea socoteală:

6666 de patru ori 6 in sus
9999 de patru ori 9 in jos
16.665

Si declară solemn : socoteala e bună.

29. B.P.D. = ruta guvernului
(Bucureşti-Ploeşti - Doftana)

SA DEA DUMNEZEU

a discursuri şi
Brăteanu sunt
niţi " spre deose-
ezea, care, spune
nic , tânăr, să-
mă voinică ....
cursul spunând
ile . Mama lui
a care Zărone
Vaca mică face

eorghiu Dej . La
ă că biroul co-
l IV şi că trebue

nos "

e apasă pe buton
e , în zece secun-
. Lui Zărone î
u de patru ori.
e ?"

,hârtie şi face

chită

şi ne fiind sigu
e concursul.
socoteală:
ri 6 în sus
ri 9 în jos

socoteala e bună.

ului
Doftana)

C.N.S.A.S.

424
415

C.N.S.A.S.

OSTAŞ ROMÂN,

IA AMINTE!....

BUCUREŞTI
1943

C.N.S.A.S.

431

Ministerul Afacerilor Interne — Dir. Generală

432

OSTAŞ ROMÂN,
IA AMINTE !....

„...Şi am văzut sufletele celor tăiaţi cu securea pentru mărturia lui Isus şi pentru cuvântul lui Dumnezeu, care nu s'au închinat fiarei, nici chipului ei şi nu au primit semnul ei pe frunte şi pe mâna lor. Şi au înviat şi au împărăţit cu Hristos o mie de ani!"

(XX, 4 — Judecata de apoi)

Ostaş român, care ai pornit în prag de vară să scuturi prin puterea braţului tău ruşinea încălcării hotarelor lăsate ţie în pază de străbuni — *ia aminte!*

Sângele şi jertfa părinţilor şi bunilor tăi, nu va ierta niciodată nesocotinţa vrăşmaşului. Din brazda care dă roade trudei tale de toate zilele, se înalţă spre ceruri strigătul sângelui cu care

C.N.S.A.S.

s'a plămădit glia ce stă la temelia Patriei și își cere dreptatea și răzbunarea mișeliilor de eri și de totdeauna.

In zbuciumul vremilor, tu pleacă-ți urechea la chemarea înaintașilor tăi, cari nu au pregetat o clipă să-și pună piepturile zid de apărare căminurilor râvnite de barbari. Din freamătul codrilor și din vuetul munților, fă-ți astăzi crez de viață nouă și temeinică pe calea biruinței pe care ai pornit vitejește și jură că nu vei osteni până ce crucea pângărită și chinurile de mucenici ale fraților tăi căzuți în lupta sfântă nu vor primi mângâerea izbânzii tale.

Ostaș român, reîntregitor de țară și vajnic apărător al moștenirii strămoșești — *ia aminte!*

Copiii tăi și ai Neamului românesc întreg, în gânguririle lor de început de grai deslușesc „victorie" și în privirile lor nevinovate poartă licărirea binecuvântării generațiilor ce va să vină, pentru marea ta dăruire ca să-i aperi. Din avântul tău ei își torc firul neîntinat al copilăriei și al puterii date de Dumnezeu, de a-ți fi urmași destoinici la coarnele plugului și în portul uneltei de luptă pentru țară.

Luminița sufletului lor, lăsată de tine ca sfântă moștenire românească, atunci când ai plecat să

aperi pământul în care odihnesc oasele eroilor Neamului, va crește mare în liniștea ce le-o pregătești din zbucium acolo, departe, în focul bătăliilor câștigate ceas cu ceas și va cuprinde tot pământul unde graiul și doina părinților tăi răsună.

Ființa ta trăește mai departe în veac prin ei și dorința ce o porți în inimă atunci când te prinzi de piept voinicește cu dușmanul pentru a-i încrucișa năvala spre vatra ta, copiii tăi ți-o poartă înainte întreagă.

Ostaș viteaz al credinței și al veșniciei Neamului românesc — *ia aminte!*

Pe obrajii părinților tăi, în care povara anilor mulți au săpat brazde adânci ale grijilor de mai bine pentru copilăria și tinerețea ta, citești de vrei mândria și bucuria de a te ști pavăză Patriei și bătrâneții lor. In ochii lor adumbriți de mulțimea atâtor dimineți liniștite aduse cunună pe fruntea scumpei Românii, poartă și acum străfulgerări vulturești, ce urmăresc încordările tale pentru cucerirea cât mai multor biruinți Neamului.

In pragul colibelor cu mușcată înflorită la ferestre, soția ori logodnica ta păstrează neprihănită iubirea ce ți-a închinat-o la plecare, ca să

133

ţi-o dăruiască întreagă atunci când vei veni triumfător!

Din cartea vitejiei strămoşeşti, tu ştii că pământul ce-l stăpâneşti astăzi, este presărat cu mormintele sfinte ale celor ce l-au păzit veacuri dearândul, ca să ţi-l lase ţie roditor şi liber. Aceste morminte au fost cândva tot atât de proaspete ca şi cele ale fraţilor tăi, ce prin jertfa vieţii lor — alături de tine — au alungat azi barbarul din brazda românească.

Pentru răzbunarea căminurilor văduvite prin moartea lor atunci şi acum, pentru răzbunarea Patriei văduvite de braţele lor harnice şi puternice, — *tu ia aminte!*

Nu uita, că duşmanul e rău şi mincinos. Lovit crunt de tine, el îşi înăbuşe ura şi mişelia în fapte de fiară. Din pustiurile nesfârşite ale Răsăritului păgân şi barbar, el aduce în sânge toată furia sălbăticiei şi în inimi necunoştinţa omeniei.

Ţinuţi în lanţurile tiraniei şi ale groazei, hrăniţi cu fărădelegile asupritorilor, ei îşi deslănţue cruzimile care le dă împlinirea simţurilor de bestii.

Tu, brav ostaş român, i-ai văzut şi ţi-ai dat seama de ticăloşia lor. Din locurile de unde i-ai zvârlit, ai putut să le judeci faptele.

Altarele pângărite de ei şi miile de morminte abia acoperite cu un pumn de ţărână, ţi-au spus mai mult decât basmele cu căpcăuni auzite din gura bunicului în copilăria ta.

434

Mărturia Nr. 371-a
Ostaşi români căzuţi prizonieri la bolşevici şi omorâţi după ce au fost schingiuiţi.

Camarazii tăi, căzuţi prizonieri în mâinile lor şi pe cari i-ai găsit omorâţi mişeleşte, îţi sunt mărturie.

Ostaş român — *ia aminte!...*

Mucenicia lor, asemenea muceniciei primilor

creştini, ce erau sfâşiaţi de fiare numai pentru neţărmurita şi curata lor credinţă în Isus şi în lumina adevărului şi a iubirii de pace — îţi cere răzbunarea!

Zdrobeşte hidra care se zbate a moarte, spumegând însângerată cu ochi de jivină înroşiţi de cutremurul crimei şi nu o slăbi până ce sfârşită nu va cere iertarea braţului tău.

Să-ţi aduci aminte în fiece clipă, că în spatele acestor bestii cu chip omenesc, se ascunde învăţătura criminală a bolşevismului distrugător. Cu el şi prin el, un om, care nu mai are de mult dreptul să poarte această numire, a ţinut în lanţurile robiei peste cincizeci de popoare şi seminţii diferite.

Această făptură, care a înecat în sânge nevinovat însăşi neamul din care se trage din inima Caucazului, care nu ştie ce e Dumnezeu şi sufletul omenesc şi care a adus acum trei ani jalea şi prăpădul peste o parte din pământul românesc, — e STALIN.

Intruchiparea răului şi a mişeliei, a cruzimii şi a nemerniciei, s'a înconjurat de tot ce omenirea a putut să dea mai înfiorător şi mai spurcat în simţiri şi gânduri — jidovii, pentru ca ajutat de ei, să arunce lumea întreagă prin minciună

şi prin siluire în braţele desnădejdii şi ale pieirii.

Din ordinul lui şi pentru a-şi astâmpăra pornirile sălbatece, mai sălbatece chiar de cât ale celor mai cruzi dintre barbari, ostaşii români pri-

Mărturia Nr. 1385 48.
Prizonieri români răniţi, căzuţi în mâinile bolşevicilor, sfârtecaţi bestial pe patul de suferinţă şi părăsiţi în plin câmp, pradă fiarelor.

zonieri la bolşevici, au fost omorâţi fără cruţare, arşi de vii şi apoi lăsaţi pradă câinilor, şacalilor şi corbilor în colbul drumurilor.

Pentru a-şi împlini gândurile ucigaşe, Stalin şi slugile lui jidoveşti cu apucături de fiare, as-

435

vârlă minciuni în toată lumea, pentru ca să amăgească omenirea şi să o dea după aceea pe mâna necruţătoarei şi cumplitei domnii a bolşevismului.

VALOAREA „CUVANTULUI" LA BOLŞEVICI

De când e cunoscut războiul pe lume, omenirea a căutat să-i micşoreze grozăviile, sau cel puţin să le mărginească la lupta dintre ostaşii înarmaţi.

Până şi hanul fioroşilor Tătari pe vremuri, a primit să lupte singur cu Stroe Buzescu, pentru a nu pune în joc viaţa hoardelor sale.

Războiul de astăzi se duce după legi stabilite între duşmani şi aceste legi sunt respectate de cei aflaţi în războiu, urmând a răspunde la încheerea păcii de nesocotirea lor. Astfel, învoiala la care s'a ajuns în timp de pace între toate ţările civilizate, spune:

„Semnatarii convenţiunei, însufleţiţi de dorinţa de a sluji interesele omeniei şi cerinţele tot mai mari ale civilizaţiei, au hotărît să stabilească unele îngrădiri cu privire la acţiunile de războiu

şi în acest scop, vor da instrucţiuni armatelor lor aflătoare în luptă".

Mărturia Nr. 81/10.
Ostaş român, prizonier la bolşevici, omorât şi ars în localitatea Sadovoie, în ziua de 29 Septembrie 1942.

Printre cei cari nu au respectat de loc aceste legi în războiul de azi, sunt bolşevicii.

In ordinul de zi către armata roşie, dat la 23

436

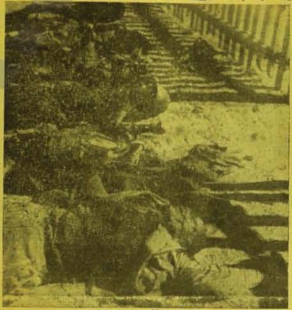
Februarie, la aniversarea înfiinţării ei, Stalin a spus:

„Se trăncăneşte uneori în presa străină, că oamenii sovietici îi nimicesc pe soldaţii duşmani din ură, că din această cauză armata roşie nu ia prizonieri pe soldaţi. Aceasta, desigur este o minciună la fel de stupidă şi o calomnie proastă faţă de armata roşie. Armata roşie ia prizonieri pe soldaţi şi ofiţeri, dacă ei se predau prizonieri şi le păstrează viaţa. Altfel sunt nimiciţi".

„Forţa armatei roşii, constă înainte de toate în aceea că ea nu duce un războiu de cotropire, un războiu imperialist, ci un războiu patriotic, eliberator, just. Sarcina armatei roşii constă în eliberarea teritoriului nostru sovietic de sub ocupanţi, de a elibera de sub oprimarea ocupanţilor pe cetăţenii noştri din satele şi oraşele noastre, care înainte de războiu au fost liberi şi au trăit omeneşte".

Dacă ne gândim la miile de omorâţi fără de vină de către agenţii poliţiei secrete a lui Stalin (G. P. U. sau N. K. V. D.), în tot cuprinsul Rusiei Sovietice dela 1917 şi până astăzi, la gropile cari cuprindeau cu zecile de mii de ostaşi (cum e de o pildă înfiorătoarea groapă a celor 12.000 de

ofiţeri polonezi omorâţi bestial şi îngropaţi în pădurea Katyn de lângă Smolensk), la sutele de **ostaşi români căzuţi prizonieri la ruşi şi apoi**

Mărturia Nr. 81/7.
Prizonieri români la bolşevici, legaţi cot la cot şi împuşcaţi. După împuşcare, au fost udaţi cu gaz şi li s'a dat foc. După figurile unora dintre ei, s'a putut stabili, că unii au încetat din viaţă după ce li s'a pus foc.
(Sadovoie, 29 Septembrie 1942).

găsiți schingiuiți și fără viață, la nesfârșitele lagăre de condamnați la muncă silnică pe viață, ne dăm seama cât de adevărate sunt cele spuse de Stalin!...

In orbirea lui, el nu-și dă seama că este des-

Mărturia Nr. 36-a/15.
Locuitorii din Comuna Tarutino (Basarabia), omorâți de agenții poliției secrete bolșevice (N. K. V. D.) în timpul ocupației din 1940—1941 și aruncați în gropi comune cu zecile.

coperit de crimele ce le face și că sângele acestor nenorociți nevinovați cere răzbunare. In timp ce Stalin mințea pe soldații lui — simbriași

cu chipuri de fiare — prin ordinul de zi din 23 Februarie, răspândit în limba românească printre soldații noștri pe front, comisarii lor politici

Mărturia Nr. 371-a/9.
Sublocotenent român omorât mișelește de bolșevici, după ce a căzut prizonier în mâinile lor la Sadovoie, în ziua de 29 Septembrie 1942.

și politrucii jidovi, omorau mai departe pe prizonierii români.

438

MARTURIILE CRIMELOR BOLŞEVISMULUI

Mărturia Nr. 1671

„ROMANII au aruncat în Rusia o armată de 830.000 oameni (?!) Acum în Rusia n'au mai rămas decât 358.000. Unde sunt deci ceilalţi?"

„Ei au pierit *sau au rămas schilozi!"*

(Manifest bolşevic)

Astfel cum vor să arate bolşevicii din mărturia aceasta, în care dau cifre închipuite, singuri şi nesiliţi de nimeni spun pe faţă, că ei *nu au luat nici un prizonier român.* Dacă lucrurile ar sta altfel, ei nu ar uita să le spună.

In această înfiorătoare situaţie, ce rost mai poate avea încheerea manifestului: „Trezeşte-te române! Predă-te armatei roşii!"?

Iată cum încearcă vrăjmaşul să ne înfioare, vrând să asvârle otrava în sufletul ostaşilor noştri. Vicleniile lui sunt însă zadarnice.

Pe noi ne poartă în luptă credinţa noastră nestrămutată în destinul mare şi frumos al Neamului şi nu ne cutremură nici o jertfă oricât de grea ar fi, atunci când în joc este fiinţa Neamului şi dreptatea Patriei.

439

Mărturia Nr. 1648.

„Soldaţi şi ofiţeri români! Puneţi capăt războiului! Cereţi imediata voastră întoarcere în patrie!"

(Manifest bolşevic)

Defilarea trupelor române în Crimeea, în faţa Mareşalului Conducător, ţinuta lor bravă, care

Mărturia Nr. 345-a/10.
Ostaşi români răniţi, găsiţi omorâţi de bolşevici la ocuparea de către trupele române a localităţii Tarutino, în ziua de 14 August 1941.

a înduioşat ţara întreagă, arată cât au luat în seamă ostaşii români fiţuica bolşevică!...

Incheerea însăşi a manifestului nu se potri-

veşte de loc cu palavrele înşirate în el. Sub cuvântul „ACASĂ!", scris cu litere de o şchioapă, jidovul cu suflet de năpârcă adaogă: „Acest manifest serveşte ca bilet de liberă trecere pentru predare armatei roşii"...

In felul acesta, temeinicia cuvintelor bolşevicilor nu mai lasă nici o îndoială.

Dacă în drumul nostru de izbânzi ne-am opri înainte de a ajunge la capăt, liniştea căminurilor noastre ar cădea pradă mişeliei bolşevice.

Ostaşii Regelui Mihai I Biruitorul şi Mareşalului Desrobitor Ion Antonescu, luptă în Răsărit să asigure un viitor nou şi măreţ ţării şi să răscumpere sângele celor ce au căzut nevinovaţi sub securea cotropitorilor ucigaşi.

Din crângul nesfârşit de crime cutremurătoare de suflet şi simţiri, pe cari păgânii din Răsărit le-au săvârşit în rândurile prizonierilor noştri, căzuţi în mâinile lor teferi sau răniţi, mai dăm o serie de mărturii, în care cruzimea lor nu a putut stăvili avântul tău de ostaş conştient.

Mărturia Nr. 3.

Informaţiuni culese dela un prizonier bolşevic, precizează următoarele, cu privire la tratamen-

440

tul aplicat de soldaţii roşii răniţilor români căzuţi prizonieri:

„Comandanţii şi mai ales politrucii, împuşcă

Mărturia Nr. 1385/48.
Prizonieri români bestial omorâţi de bolşevici la Malaia Bjelosjovka la 4 Octombrie 1941.

pe răniţii români, pentru a nu mai avea bătae de cap cu aceşti nemernici (svoloci) aşa cum s'a exprimat politrucul superior Novojilov din Batalionul 322 Marină".

C.N.S.A.S.

Mărturia Nr. 4.

„Subsemnatul Caporal Caianu Gheorghe din Compania I-a a Batalionului... Vânători de Munte, declar următoarele:

„In ziua de 21 Octombrie 1942, am fost într'o patrulare cu d-l Locot. Guriță.

„In timpul cercetării, am găsit doi ostaşi români care au căzut prizonieri la Ruşi în zilele de 18 Octombrie 1942. Erau cu fața în jos şi erau împuşcați în cap. Deasemenea erau împunşi cu baioneta. Armele, mantăile, căştile şi muniția erau furate de Ruşi. Şi pe față erau loviți.

„Aceasta-mi este declarația pe care o semnez".

Ordinile date de Stalin, pentru ca prizonierii să fie tratați „mai cu omenie", se vede că au numai scop de propagandă; prizonierilor li se aplică şi mai departe acelaş tratament sălbatec, aşa ca şi până acum.

Câțiva ostaşi români, făcuți prizonieri de sovietici şi apoi aruncați cu paraşutele în spatele frontului nostru, cu misiuni subversive, s'au prezentat de bună voie comandanților unităților româneşti de pe front şi au dat declarații dintre cele mai grăitoare.

Iată ce spun ei:

441

Mărturia Nr. 343.

„In lagărele de prizonieri, bolşevicii iau efectele, încălțămintea şi toate lucrurile personale ale prizonierilor. După aceea, prizonierii folosiți un timp la munci grele, sunt schingiuiți şi împuşcați.

Mărturia Nr. 1385/48 R. I.
Ostaşi români răniți, căzuți prizonieri la bolşevici şi omorâți de bolşevici prin împuşcare.

„Deasemenea, nu există nici o deosebire de tratament între ofițerii, subofițerii şi trupa căzută în mâinile bolşevicilor ca prizonieri".

„In lagăre hrana este mizerabilă. La Krasnodar pentru 300 oameni din lagăr, se dau 9 kgr. grâu din care se face fiertură pentru prânz şi seara".

Mărturia Nr. 343 a.

„La Krasnodar, un sublocotenent român a fost întrebuinţat un timp ca bucătar, iar mai apoi trecut în rândul ostaşilor hotărîţi chinurilor şi pieirii".

Mărturia Nr. 343 b.

„In comuna Medvedovka, unul dintre ostaşii români lăsaţi de bolşevici cu paraşuta în spatele frontului nostru, a văzut cum a fost împuşcat un subofiţer, iar în comuna Timoşevskaja, a văzut cadavrul unui căpitan spintecat de bolşevici".

Mărturia Nr. 5.

Organele noastre informative din Caucaz, semnalează că propaganda sovietică pentru a influenţa moralul soldaţilor noştri, recurge la fel de fel de mijloace josnice.

Astfel, bolşevicii vroind să convingă pe soldaţii noştri că prizonierii sunt bine trataţi de

442

ei, aranjază fuga din spitale a unora special păstraţi şi instruiţi în acest scop.

Se semnalează cazul a doi soldaţi dintr'o divizie de infanterie, făcuţi prizonieri, cărora, — după ce au fost vindecaţi, hrăniţi bine şi chiar echipaţi, le-au aranjat fuga din spital.

Se poate vedea limpede din mărturiile de mai sus, că toate ordinele şi asigurările bolşevicilor cu privire la tratamentul „omenos" care se aplică prizonierilor, sunt mincinoase. Ei nu urmăresc altceva decât distrugerea armatei noastre pe orice cale şi distrugerea neamului românesc, a cărui tărie şi hotărîre au simţit-o din prima zi de războiu.

Mărturia Nr. 6.

„Grupul de recunoaştere al companiei de şoc bolşevice din Regimentul 1133 Infanterie, la atacul din noaptea de 25—26 Noembrie 1942, capturând un ostaş român, rănit grav, cu picioarele rupte de bombardament, a fost târât pe câţiva kilometri, tras de picioarele sângerânde. Mai mult, parcurgând această distanţă în modul arătat, toată spinarea prizonierului devenise o rană de sdrenţe de carne vie tăvălită prin no-

roi. Ajuns la postul de comandă al Diviziei bolşevice 339 Infanterie, a murit în chinuri groaznice".

Mărturia Nr. 7.

„In regiunea gării Novocinskaia, a fost făcut prizonier un observator român, cu un aparat de radio emisiune şi recepţie. Fiind adus la postul de comandă al Diviziei a 32-a de Gardă bolşevică, a fost crunt bătut şi maltratat, după care, căzând în nesimţire, a fost împuşcat. Primul care l-a scuipat în faţă şi pălmuit, a fost jidovul GLANZ din Secţia Specială (Osobâi Otdel) al N.K.V.D.-ului; ceilalţi i-au urmat exemplul".

Mărturia Nr. 9.

„Subsemnatul Kudriavţev Ivan Fedorovici, soldat din Regimentul 825 din Divizia 302 Infanterie, trecând prin Plodovitoe, în ziua de 27 Noembrie 1942, am auzit dela instructorii politruci, că s'a dat un ordin de către Makarciuk, comandantul Diviziei 302 de a nu lua prizonieri germani şi români, ci a-i nimici pe loc, lucru pe care îl confirm cu semnătura mea".

Iată acum şi soarta celor cari s'ar lăsa amăgiţi

de propaganda bolşevică, de a trece la Ruşi, „unde vor fi bine trataţi".

Mărturia Nr. 1385/39 N. V.
Prizonier român bătut şi schingiuit de Ruşi şi apoi împuşcat de politruci.

Mărturia Nr. 10.

Alt prizonier bolşevic, soldatul Golog Feodor Timofievici, din Divizia 216 Infanterie, căzut prizonier la 17—18 Octombrie 1942, lângă staţia de cale ferată unde a fost capturat de Români, declară: „au fost executaţi prin împuşcare de

443

către un marinar bolşevic, doisprezece prizonieri români, dezertori".

Fapta lor şi-a găsit astfel răsplata cea mai nemerită, şi să rămână pildă pentru nemernicii cari nu au tăria de a se opune mârşavelor imbieri bolşevice.

Mărturia Nr. 14.

In privinţa tratamentului prizonierilor de războiu români luaţi de Divizia 339 bolşevică, mai mulţi prizonieri sovietici au declarat, că la acea unitate prizonierii sunt trataţi cu barbarie.

Răniţii sunt schingiuiţi atunci când li se iau interogatoriile. După terminarea interogatoriilor, toţi prizonierii sunt omorâţi în chinuri groaznice.

Ostaş român — *ia aminte!*

Iată purtarea sălbatecă a celor cari vroiau să ne cotropească ţara. Iată omenia lor!

Iată de ce, singurul gând călăuzitor al tău să fie distrugerea bolşevismului şi prin el, înlăturarea pentru totdeauna a primejdiei care ne ameninţă ţara la fruntariile de Răsărit.

Când am pornit la luptă, în Iunie 1941, Generalul Ion Antonescu a spus Neamului:

Mărturia Nr. 81/1.
Prizonieri români, arşi de vii de către bolşevici la Sadovoie, la 29 Septembrie 1942.

„Cu gândul ţintă la drepturile Neamului.

444

„Cu sufletul lipit pe crucile eroilor şi martirilor trecutului.

„Să zidim cu trupurile noastre un nou altar Neamului şi să lăsăm urmaşilor noştri gloria pământului strămoşesc.

„Români,

„Pentru Rege şi pentru Ţară. *Ca să răzbunăm nedreptatea.* Ca să întemeiem lumea nouă. Ca să cinstim numele de Români. Cu Dumnezeu înainte. Urmaţi-mă. Războiul sfânt a început!"

*

Atunci ca şi acum şi mai ales astăzi, când VICTORIA ne surâde tot mai aproape, avem de răzbunat nu numai nedreptăţile ce s'au făcut Neamului, dar şi noile Cruci sub **cari** odihnesc trupurile trudite de schingiuirile sălbatece ale celor fără Dumnezeu.

Din noianul de jertfe se înalţă la începutul celui de al treilea an de războiu, razele strălucitoare ale biruinţei tot mai sus pe cerul românesc, îmbrăţişând hotarele reîntregite ale Patriei.

Cu gândul la copiii noştri cari ne privesc cu ochii lor mari şi încrezători pentru ziua bună de mâine pe care le-o pregătim.

Ostaşii români căzuţi eroic pentru Patrie, sunt înmormântaţi cu dreaptă slujbă creştinească la umbră de cruci făcute de mâini de camarazi.

Ostaşi români — luaţi aminte la însemnătatea dăruirii voastre pe Altarul Patriei şi aveţi încredere, că sub umbra Crucii străjuitoare de morminte, **trebue să învingem!**

Privirile unui Neam întreg, încercat dar ne-

zdruncinat din fruntariile lui de două mii de ani, sunt îndreptate spre voi.

Prin glasul tânărului nostru Rege Mihai I Biruitorul, Patria vă aduce prinos de recunoştinţă şi ostăşească îmbrăţişare.

„Impreună cu Mama Mea şi Ţara întreagă, ne închinăm cu smerenie înaintea ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei, care şi-au jertfit viaţa pentru desrobirea pământului strămoşesc.

„Iar vouă, ostaşi, care v'aţi vărsat sângele pentru Ţară, pentru onoarea Neamului şi pentru Tron, vă închinăm recunoştinţa Noastră caldă şi mărturia grijei ce v'o purtăm.

„Prin faptele voastre de vitejie, păşim din nou cu fruntea sus, fiindcă jertfa voastră ne-a spălat umilirea şi ne-a deschis drumul viitorului".

Brav ostaş român — **ia aminte !**

După ce ai citit broşura trece-o mai departe camarazilor tăi.

C.N.S.A.S.

446

447

C.N.S.A.S.

ILFOV

EXTRAS

D. Mihail Ilieş, refugiat din comuna Şardul Nirajului, jud. Mureş, actualmente dom. în Bucureşti, str. Mihail Pantazi No. 3, cu cererea înreg. sub No. 23979/1942, cere reconstituirea actului său de naştere.

Numitul este născut în comuna Şardul Nirajului, jud. Mureş, la data de 13 Februarie 1900, din părinţii Ilieş Nicolae şi Moldovan Estera.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Ilfov,

In conformitate cu dispoz. art. 3 din decretul lege No. 4062/1942, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extractul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună de urgenţă la acest Parchet.

Prim Procuror, *Indescifrabil*
Prim Secretar, *Indescifrabil*

Nou

A APĂRUT:

„Cântece de pe front"

Don

Stalingrad

Caucaz

Culese de: Const. Hagea, V. Copilu Cheatră, Corneliu Coposu şi Ioan Domocoş.

Preţul unui exemplar Lei 25

Se pot comanda la Redacţia Ziarului „ARDEALUL"

Bucureşti Strada Polonă 27

Tip. ziarului „UNIVERSUL" — Str. Brezoianu Nr. 23-25 — Bucureşti

Ardealul 31 I 194[illegible]

A apărut

Zile şi nopţi în Stepa Nogaică

de CONST. HAGEA

INSEMNĂRI DE RĂZBOIU

Preţul 50 lei

De vânzare la chioşcuri şi librării.

Lucrarea se poate comanda la Tipografia ziarului «Tribuna» din Braşov, sau la autor, pe adresa ziarului «Ardealul», strada Polonă 27, Bucureşti.

448 416 449 398 450

399 ~~453~~

Undeva în țară la 17 V. 945

7.42.11 ~~457~~ 417

Stimate Domnule Ministru,

De două săptămâni trăiesc psihologia fugarului. Sesizat că sunt urmărit am ascultat sfaturile prietenilor și-am fugit. Astăzi, mă întreb și eu, de ce? N-am dat la nimeni în cap. Patru ani am luptat, așa cum am luptat, [illegible]. Pentru ce? Să ajung fugar.

Nu știu dacă n-am făcut o prostie, că am fugit. Cu îngăduința Domniei Voastre, vreau să Vă cer un sfat.

Oamenii noștri, sunt arestați. Sunt urmăriți și supuși martirajului fără nici o vină. Oare ideal fugim și ne ascundem în stâncăriile Carpaților noastre? Oare n-ar fi mai bine să primim acest martiraj cu seninătate? De ce? Îmi îngădui să Vă spun două din motivele, pentru care socot că n-ar fi trebuit să fug, nici eu, nici prietenii mei.

Arestându-ne se pot întâmpla două lucruri:

1/ Trecând cu succes acest martiraj - adică fără lașități - am putea - poate - să stârnim intervenția aliaților" noștri. Le-am da un motiv - socot eu - să ne ia apărarea, schimbând fața lucrurilor în România. Dacă nu, atunci ar rămâne gestul, nostru. Un gest istoric, un protest care, mâine, poimâine, peste o sută de ani, ar spăla obrazul țării, de rușinea

Popa Sava 5.7

pe care ne-au făcut-o vînzătorii de neam.

Domnule Ministru, aici printre străini, într-un sat care nici măcar nu-i din Ardeal, departe de prieteni, de neamurile mele, fără un „[illegible]", cum spune [illegible], mi-o mai [illegible] decît în lagăr. Numai teama să nu comit o prostie, mă mai ține pe loc și nu mă predau!

Iată de ce mi-am îngăduit să Vă cer un sfat. Vă rog să-mi iertați că m-am încumetat să Vă răpesc, din prea prețiosul Dvstr. timp, nădăjduind cîteva rînduri, după care să mă orientez.

Al Domniei Voastre devotat

[signature]

Partidul Naţional Ţărănesc.
ORGANIZAŢIA PENTRU TRANSILVANIA ŞI BANAT.
SECRETARIATUL GENERAL.

400 454

Nr.1/945.

Nr. 13 2. II. 1945

Domnule Preşedinte,

Avem onoarea a Vă face cunoscut că Comitetul Central al Partidului Naţional Ţărănesc a numit în postul de SECRETAR GENERAL PENTRU TRANSILVANIA SI BANAT pe Dl. Dr. Ilie Lazăr, iar în postul de secretari pe Dnii: Dr. Corneliu Coposu şi, Dr. Constantin Hagea.

Sediul Secretariatului General pentru Transilvania şi Banat este în Bucureşti, str. Clemenceau No.5, etaj 1, unde se va adresa în viitor corespondenţa dv.

Dl. Secretar General şi Dnii. secretari stau la dispoziţia organizaţiilor judeţene şi a membrilor lor în fiecare zi de lucru la sediul secretariatului, pentru lămuriri şi îndrumări asupra ~~îndrumărilor~~ organizării partidului, activităţii, etc.

SECRETAR GENERAL:

Onor.

Organizaţia P.N.T. din judeţul Odorhei

Odorhei

C.N.S.A.S.

601

Urmează volumul
7 BIS din dosarul 40 001
în urma împărțirii dosarului „(vol 7)”
în două părți pentru că era
supradimensionat având 906 file

Ordinul de linie
permite ca un volum să aibă
numai 400-450 de file.

Operațiunea a fost efectuată
pe 27 05 1997

[signature]

Vol 7 BIS
începe cu fila 455 din
dos. 40 001 vol. 7.

C.N.S.A.S.

Azi 22.04.2003 noi
Rotaru Lucian repr. SRI și
Nițulescu repr. CNSAS am
procedat la renumerotarea dos 40001
v. 7 care conține 401 f + I = 402 file
după f. 397 urmând - 30 pagini

Repr. SRI CNSAS

[signature] [signature]

C.N.S.A.S.